

Основна школа "Кнез Лазар"
Л а з а р е в а ц

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ЗА ПЕРИОД 2022-2026. ГОДИНЕ

Јун, 2022. године

САДРЖАЈ:

I

Лична карта школе	4
1. Мисија и визија школе	5
1.1. Историјат школе	5
2. Полазне основе рада	6
3. Назив, врста, начин реализовања школског програма, трајање и језик на коме се програм остварује	9
4. Начела израде школског програма	9
5. Сврха, циљеви и задаци школског програма	11
5.1. Стандарди образовања	11
5.2. Исходи образовања	13
6. План наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања	14
6.3. План наставе и учења за 1. разред	18
6.4. План наставе и учења за 2. разред	84
6.5. План наставе и учења за 3. разред	141
6.6. План наставе и учења за 4. разред	207
7. План наставе и учења за други циклус основног образовања и васпитања	286
7.1. План наставе и учења за 5. разред	288
7.2. План наставе и учења за 6. разред	379
7.3. План наставе и учења за 7. разред	486
7.4. План наставе и учења за 8. разред	597
7.5. Остали облици образовно-васпитног рада	778
8. План транзиције	858

II

1. Програм "Покренимо нашу децу"	860
2. Програм културних активности школе	861
3. Програм школског спорта и спортских активности	864
4. Програм заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања.	866
5. Програм слободних активности	893
6. Програм професионалне оријентације	896
7. Програм здравствене заштите	900
8. Програм социјалне заштите ученика.	902
9. Програм заштите животне средине	904
10. Програм сарадње са локалном самоуправом.	906
11. Програм безбедности и здравља на раду	908
12. Програм сарадње са породицом.	910
13. Програм излета, екскурзија и наставе у природи	913
14. Програм школске библиотеке.	915
15. Програм рада продуженог боравка.	919
16. Програм прилагођавања придошлих ученика.	921
17. Програм развоја инклузивне културе.	923
18. Ученичке организације	927
19. Програм увођења приправника у посао и рад волонтера.	929
20. Програм стручног усавршавања запослених.	933
21. Програм рада стручних сарадника.	934
22. Праћење и евалуација Школског програма.	937

ЛИЧНА КАРТА ШКОЛЕ

Пун назив школе:	Основна школа „Кнез Лазар“
Место:	Лазаревац
Адреса:	Бранка Радичевића 27
Телефон	011/ 8122- 251
Е-mail :	info@osknezlazar.edu.rs direktor@osknezlazar.edu.rs
Сајт :	https://www.osknezlazar.edu.rs
Матични број:	17057375
ПИБ:	101135916
Број запослених у школи:	81
Број ученика у школи:	921
Језици који се уче у школи :	енглески, руски и француски
Дан школе:	Лазарева субота
Грб школе:	

1. МИСИЈА И ВИЗИЈА ШКОЛЕ

МИСИЈА ШКОЛЕ

Школа је колектив који ради на васпитавању и образовању младих за даље школовање и живот. Ствара атмосферу безбедног, пријатног и стимулативног окружења за све учеснике образовно-васпитног процеса. Представља место где се негују позитивни ставови и стилови живота, хумани међуљудски односи, партнерски однос и свест о правима и одговорностима свих учесника у образовно-васпитном процесу. У специфичним условима које носи пандемија, наша школа настојаће да адекватно одговори свим изазовима око организације образовно-васпитног рада.

ВИЗИЈА ШКОЛЕ

Желимо да наша школа и даље буде модерно опремљена школа у којој ће настава бити савремена, ефективна и квалитетна, школа у којој ће ученици моћи да стекну квалитетна и функционална знања и вештине, формирају вредносне ставове, развијају стваралачке способности и креативност, као и да задовоље своје потребе и интересовања кроз савремену наставу и разноврсне ваннаставне активности.

Настојимо да наша школа буде по мери сваког детета, то јест безбедно и пријатно окружење за ученике, а партнерство са родитељима на највишем нивоу.

1.1. ИСТОРИЈАТ ШКОЛЕ

Основна школа „Кнез Лазар“ је смештена у Лазаревцу. Почела је са радом 4. септембра 1994. године, чиме је Лазаревац подељен на три школска подручја. Налази се у улици Бранка Радичевића 29а. Школа носи име српског кнеза косовског великомученика Лазара Хребелјановића.

Изградња школског објекта започета је 1989. године и после пуних пет година рада зграда је предата школи на коришћење. Почела је са радом 4. септембра 1994. године. Објекат није био у потпуности довршен тако да се није користила фискултурна сала, кухиња са трпезаријом, пројекциона сала и библиотека.

Школска зграда има корисну површину од 5.768,52 m² од чега 412,62 m² припадају Основној музичкој школи „Марко Тајчевић“, која се налази под истим кровом. Школи у Лазаревцу су прикључене подручне школе у Лукавици и Стубици са 4 комбинована одељења млађих разреда.

Наставнички и ученички колектив формиран је од наставника и ученика Основне школе „Дуле Караклајић“ и Основне школе „Војислав Вока Савић“. Обе школе су због великог броја деце радиле у веома отежаним условима у три смене. Према договору општинских власти и Министарства просвете ове две школе су новоотвореној Основној школи „Кнез Лазар“ давале комплетна одељења и и одговарајући број извршилаца у настави. У школи је формирано 52 одељења са укупно 1426 ученика. У колективу је било запослено 102 радника.

2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ РАДА

1.1 Законска документа:

1. Закон о основама система образовања и васпитања („Сл.гласник РС“, бр.88/2017, 27/18 др.закон, 10/2019 и 6/20);
2. Закон о основном образовању и васпитању („Сл.гласник РС“, 55/13, 101/17, 27/18 – други закон 10/2019;
3. Закон о раду („Сл. гласник РС“ бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14),
4. Закон о спречавању злостављања на раду („Сл.гласник РС“ бр. 36/10);
5. Закон о безбедности и здрављу на раду („Сл.гласник РС“ бр.101/05);
6. Закон о библиотечној делатности („Сл.гласник РС“ бр.34/94);
7. Закон о условима за обављање психолошке делатности („Сл.гласник РС“ бр.25/96, 101/05);
8. Закон о здравственој заштити („Сл.гласник РС“ бр.17/92, 18/92, 50/92, 52/93, 25/96);
9. Закон о заштити података о личности („Сл.гласник РС“ 87/18);
10. Правилник о програму наставе и учења за основну школу, објављеног у "Сл. гласнику – РС – Просветном гласнику" број 88/17, 27/18-др. закон, 10/19 од 27.5.2019. године;
11. Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10 од 14. 12. 2017. године);
12. Правилник о допуни Правилника плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања 1/19;
13. Правилник о допунама Правилника о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 3/19);
14. Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС–Просветни гласник“, бр. 16/18 и 3/19 од 26. 5. 2021.);
15. Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС Просветни гласник“, бр. 5/21);
16. Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања, објављену („Сл.гласнику-РС-Просветном гласник у број 5/19);
17. Правилник о допунама Правилника о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Сл. Гласник РС-Просветни гласник“, бр. 6/20);
18. Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања („Сл.гласнику-РС-Просветном гласнику број 11/2019);
19. Правилник о допунама Правилника о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС–Просветни гласник“, бр. 6/20);
20. Правилник о изменама и допунама Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању и звању наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл. Гласник РС“ бр. 48/18);
21. Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и ескурзије у основној школи („Сл.гласник РС, бр. 30/19);
22. Посебан протокол за заштиту деце и ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама-Београд 2007. године;

23. Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на дискриминацију, насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, бр.46/19);
24. Правилник о изменама и допунама Правилника о Протоколу поступања у установи у одговору на дискриминацију, насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, бр. 104/20);
25. Правилник о изменама и допунама Правилника о Протоколу поступања у установи у одговору на населење, злостављање и занемаривање („Сл.гласник РС“, бр. 107/20);
26. Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса – српски, математика, природа и друштво – (Сл.гласник Просветни преглед бр. 50д 7. 06.2011. године);
27. Стандарди квалитета рада васпитно–образовне установе из 2010. године;
28. Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању ("Сл.гласник РС", бр.34/2019 од 17.5.2019. године);
29. Правилник о ближим условима организовања целодневне наставе и продуженог боравка („Службени гласник РС, бр. 77/2014);
30. Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл.гласник РС“бр. 22/05,51/08,88/15);
31. Правилник о стручно-педагошком надзору („Сл.гласник РС“бр.34/12);
32. Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику („Сл.гласник РС“ бр.63/10);
33. Правилник о допуни образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом („Сл.гласник РС“, бр.80/18);
34. Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Сл.гласник РС“бр. 76/10);
35. Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС“, бр. 74/2018);
36. Правилник о општим стандардима постигнућа – образовни стандарди за крај обавезног образовања („Пр.гласник“ бр.5/2010);
37. Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања (Сл.гласник- Просветни гласник РС-5/1);
38. Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл.гласник РС“, бр.81/17);
39. Правилник о посебном програму образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр.110/2020 и бр.85/2021);
40. Правилник о изменама и допунама Правилника о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС“, број 88/2015)
41. Правилник о ближим условима за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновање наставе на даљину у основној школи "Службенигласник РС", број 109 од 21. августа 2020.

Интерна документа школе:

1. Статут основне школе „Кнез Лазар“, од 11. 03.2010. године
2. Развојни план 2021-2026.
3. Извештаји о самовредновању 2019.,2020.,2021. и 2022. године.

3. Назив, врста, начин реализовања школског програма, трајање и језик на коме се програм остварује

Основно образовање и васпитање у основној школи остварује се на основу Школског програма.

Школски програм је основни документ школе који се припрема на основу дефинисаног наставног плана и програма. Школским програмом обезбеђује се остваривање наставних планова и програма и потреба ученика и родитеља, школе и локалне заједнице и заснован је на реалним потенцијалима школе. Школски програм садржи планиране активности и начине рада којима се постиже остваривање циљева и задатака образовања на начин да се промовише интелектуални, лични, друштвени и физички развој ученика. Уз активности које обезбеђују реализацију прописаних наставних планова и програма, Школски програм садржи и активности у оквиру ваннаставних и ваншколских сарджаја по којима се школа препознаје. У планирању Школског програма полазиште нам чине интереси ученика, родитеља и локалног окружења у коме школа живи и ради. Такође, у планирању смо водили рачуна о стварању једнаких услова за квалитетно образовање свих ученика планирајући индивидуализован приступ у раду са ученицима, бригу за безбедност свих ученика и радника школе, бригу о доступности и условима за стицање и развијање различитих вештина, умења и знања свим ученицима и наставницима.

Школски програм ОШ „Кнез Лазар“ (у даљем тексту: Школски програм) припремио је Стручни актив за развој школског програма, у сарадњи са предметним наставницима и учитељима..

Школски програм доноси и усваја Школски одбор на основу наставног плана и програма, а на основу Закона о основама система образовања и васпитања.

Школски програм је документ на основу којег се остварује Развојни план и укупан образовно-васпитни рад у школи. Школски програм представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира и реализује свој рад.

Школски програм се реализује кроз разне видове наставе и активности, а у случају пандемије (Ковид 19) и вaredног стања уз примену информационих технологија и платформи за учење на даљину Микрософт Тимс и сходно Оперативном плану који се ради на основу Правилника о посебном програму образовања и васпитања.

Школски програм важи од 01.09.2022. до 01.09.2026. године. Школски програм остварује се на српском језику.

4. Начела израде школског програма

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;

10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

5. Сврха и циљеви школског програма

Сврха програма образовања:

Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености неопходне за живот у савременом и сложеном друштву. Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

Циљеви основног образовања и васпитања:

1) обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју ученика; 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу; 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања; 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности; 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња; 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси; 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења; 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима; 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије; 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења; 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства; 13) развијање позитивних људских вредности; 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву; 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости; 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине; 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања; 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Стандарди образовања

Стандарди образовања и васпитања дефинисани су чланом 10 Закона и представљају скуп норми на основу којих се врши процена квалитета у систему образовања и васпитања, и то:

- 1) стандарди постигнућа ученика;
- 2) стандарди квалитета рада установе;
- 3) стандарди квалитета уџбеника;

4) стандарди компетенција наставника, васпитача и стручних сарадника;

5) стандарди компетенција директора.

Стандарди постигнућа ученика за основну школу, ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА објављени су у Правилнику о образовним стандардима за крај првог циклуса – српски, математика, природа и друштво – (Сл. гласник Просветни преглед бр. 5 од 7. 06.2011. године)

Исходи образовања и васпитања

Исходи образовања и васпитања су јасни искази о томе шта се од ученика очекује да зна, разуме и да је способан да покаже, односно уради након завршеног одговарајућег нивоа образовања и васпитања. Исходи образовања и васпитања су основа за планирање, праћење и вредновање образовања и васпитања. Исходи образовања и васпитања представљају способност ученика да:

- 1) изрази и тумачи идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменој и писаној форми;
- 2) прикупља, анализира, организује и критички процењује информације;
- 3) користи српски језик, односно језик националне мањине и страни језик у зависности од културног наслеђа и средине, потреба и интересовања;
- 4) ефикасно и критички користи научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
- 5) ради ефикасно са другима као члан тима, групе, организације и заједнице;
- 6) зна како да учи;
- 7) уме да разликује чињенице од интерпретација;
- 8) примењује математичко мишљење и знање у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама;
- 9) поуздано, критички и одговорно према себи и другима користи дигиталне технологије;
- 10) одговорно и ефикасно управља собом и својим активностима;
- 11) ефикасно и конструктивно учествује у свим облицима радног и друштвеног живота, поштује људска права и слободе, комуницира асертивно и ненасилно посебно у растућој разноликости друштава и решавању сукоба;
- 12) покреће и спремно прихвата промене, преузима одговорност и има предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха;
- 13) остварује идеје, планира и управља пројектима ради постизања циљева који доприносе личној афирмацији и развоју, друштвеној или привредној активности;
- 14) схвата свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разуме да нису изоловани;
- 15) има свест о сопственој култури и разноликости култура, уважава значај креативног изражавања идеја, искустава и осећања путем различитих медија, укључујући музику, књижевност, извођачке и визуелне уметности.

Остваривање исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовно-васпитним процесом на свим нивоима образовања и васпитања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

6. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**6.1. Фонд часова**

Р.Б.	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.
1.	Српски језик _____језик ¹	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Српски као нематерњи језик ²	2	72	2	72	3	108	3	108
3.	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
4.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
5.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
6.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
7.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
8.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
9.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
10.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А		20-22*	720-792*	21-23*	756-828*	21-24*	756-864*	21-24*	756-864*
Р.Б.	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ								
1.	Верска настава / Грађанско васпитање ³	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁴	2	72	2	72	2	72	2	72
УКУПНО: Б		1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*
УКУПНО: А+Б		21-23*	756-828*	22-24*	792-864*	22-25*	792-900*	22-25*	792-900*

6.2 . Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни програми

Р.Б.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.
1.	Редовна настава	20-22*	720-792*	21-23*	756-828*	21-24*	756-864*	21-24*	756-864*
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава	-	-	-	-	1	36	1	36
4.	Настава у природи**	7-10 данагодишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

Р.Б.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁵	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

1. Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.
2. Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.
3. Ученик бира један од понуђених изборних програма.
4. Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм али није у обавези.
5. Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

** Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.

Овај правилник се примењује на ученике који уписују први разред почев од школске 2020-2021. Дакле, почев од генерација 2020-2021., Дигитални свет је обавезни предмет у сва четири разреда. За генерације од 2018., реализује се предмет Пројектна настава са по једним часом недељно. У наставку је табеларно приказан правилник за реализацију предмета Пројектне наставе, који важи за трећи и четврти разред.

Р.Б.	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.
1.	Српски језик _____језик ¹	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Српски као нематерњи језик ²	2	72	2	72	3	108	3	108
3.	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
4.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
5.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
6.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
7.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
8.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
9.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
УКУПНО: А		19-21*	684-756*	20-22*	720-792*	20-23*	720-828*	20-23*	720-828*
Р.Б.	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ								
1.	Верска настава / Грађанско васпитање ³	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁴	2	72	2	72	2	72	2	72
УКУПНО: Б		1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*
УКУПНО: А+Б		20-22*	720-792*	21-23*	756-828*	21-24*	756-864*	21-24*	756-864*

Р.Б.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.
1.	Редовна настава	20-22*	720-792*	21-23*	756-828*	21-24*	756-864*	21-24*	756-864*
2.	Пројектна настава ⁵	-	-	-	-	-	-	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
4.	Додатна настава	-	-	-	-	-	-	1	36
5.	Настава у природи**	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

Р.Б.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.	НЕД.	ГОД.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁵	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

1. Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.
2. Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.
3. Ученик бира један од понуђених изборних програма.
4. Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм али није у обавези.
5. Пројектна настава је обавезна за све ученике.
6. Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

** Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.

6.3. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА 1. РАЗРЕД

А Обавезни наставни предмети

Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 180

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Почетно читање и писање	90		
2.	Књижевност	45		
3.	Језик - граматика - правопис - ортоепија	10		
4.	Језичка култура - говорење - слушање - писање - читање	35		
Укупно		180		

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност и наставника	Евалуација
Наставна тема: ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ						
- разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; - влада основном техником читања и писања ћириличног текста; - разуме оно што прочита; - активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита; - препозна песму, причу и драмски текст; - одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним текстом; - уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина; - изрази своје мишљење о понашању ликова укњижевном делу; - препозна загонетку и разуме њено значење; - препозна басну и разуме њено значење; - разликује слово, реч и реченицу; - правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом, односно интерпункцијским знаком на крају; - правилно употреби велико слово; - учтиво учествује у вођеном и	Глас и слово; штампана и писана слова ћириличног писма. Речи и реченице као говорне и писане целине. Текстови засићени словима која се обрађују/текстови предвиђени за глобално читање. Све врсте текстова који су написани штампаним или писаним словима. Језичке игре. Аналитичко-синтетичка вежбања; лексичка и синтаксичка вежбања; моторичке вежбе. Писање (преписивање, самостално писање и диктат). Читање (шчитавање/глобално читање, гласно и тихо читање); питања којима се проверава разумевање прочитаног. Изговор и писање гласова који ученицима причињавају тешкоће (нпр. ђ, ћ; ц, ч; ј, љ).	Метода почетног читања и писања Аналитичко-синтетичка метода, Метода разговора Метода усменог излагања, писаних радова, стваралачка графичких радова, рада на тексту Фронтални, индивидуални групни, у пару	Разредна илустрова на словарица Слике Апликације Текстови Фломастери Бојице Буквар Словарица Апликације Радна свеска за почетно читање и писање, слике, CD, мултимедијални материјали	Читање, рецитовање Писање, преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	Посматрање, Разговори, Белешке, продукти дејих активности, задовољство ученика на часу Усмено проверавање, игровне и практичне активности, Писмено проверавање: - школски задаци - домаћи задаци,

слободном разговору; - обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; - усмено препричава; усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; - усмено описује ствари из непосредног окружења; - бира и користи одговарајуће речи у говору; на правилан начин користи нове речи у свакодневном говору; - напамет говори краће књижевне текстове; - учествује у сценском извођењу текста; - пажљиво и културно слуша саговорнике; - слуша, разуме и парафразира поруку; - слуша интерпретативно читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања; - примењује основна правописна правила; пише читко и уредно; - писмено одговара на постављена питања; - спаја више реченица у краћу целину; - пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила; - гласно чита, правилно и са разумевањем; - тихо чита (у себи) са разумевањем прочитаног; - пронађе информације експлицитно изнете у тексту.						- контролне вежбе - наставни листови - диктат - правописне вежбе

КЊИЖЕВНОСТ						
	ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Народна песма, <i>Ја сам чудо видео</i> Јован Јовановић Змај, <i>Зимска песма</i> Војислав Илић, <i>Пролеће/Мира</i> Алечковић, <i>Ветар сејач</i> Десанка Максимовић, <i>Првак;</i> <i>Хвалисави зечеви/У</i> <i>гостима/Ливадско звонце</i> Гвидо Тартаља, <i>Китова</i> <i>беба/Мрави/Постеља за зеку</i> Бранко Ћопић, <i>Јежева кућица</i> (читање у наставцима) Душан Радовић, <i>Јесења</i> <i>песма/Срећна Нова година</i> Љубивоје Ршумовић, <i>Ау што је</i> <i>школа згодна; Дете/Деца су украс</i> <i>света</i> Стеван Раичковић, Цртанка/Бранислав Лазаревић, <i>Слика</i> Перо Зубац, <i>Добар друг ти вреди</i> <i>више</i> Драгомир Ћорђевић, <i>Није лако</i> <i>бити дете</i>	Метода почетног читања и рада на тексту Аналитичко-синтетичка метода, Метода разговора, Метода усменог излагања, Фронтални, индивидуални групни, у пару	Буквар, Лектира, Индивид. словарица, сликовница Читанка, Радна свеска, Мултимедијални материјали	Читање, рецитоване писање,пр еписивање, допуњавање слушање говорење причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање анализа, синтеза, сценски наступ, драмска игра, луткарска игра, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	Посматрање, Разговори, Белешке, продукти дејих активности и задовољство ученика на часу Усмено проверавање, игровне и практичне активности, Писмено проверавање: - школски задаци - домаћи задаци, - наставни листови - аутодиктат
	Проза Народна прича, <i>Свети Сава и ђаци</i> Народна прича, <i>Деда и репа /Голуб и пчела</i> Народна басна, <i>Лисица и гавран</i> Доситеј Обрадовић, <i>Два јарца; Две козе</i> Лав Николајевич Толстој, <i>Два друга</i> Драган Лукић, <i>Јоца вози</i>					

	<i>тролејбус/Игор Коларов, Дум-дум</i> <i>Оливер и његов бубањ</i> <i>Ђуро Дамјановић, Дан кад је јутро</i> <i>било слово/Весна Ђоровић Бутрић,</i> <i>Ноћни хошак</i> Избор из народних и ауторских загонетки (Десанка Максимовић, <i>Загонетке лаке за прваке</i> <i>ђаке, Загонетке Григора Витеза и</i> Бране Цветковића) Драмски текстови Гвидо Тартаља, <i>Зна он унапред</i> Душан Радовић, <i>Тужабаба</i> Александар Поповић, <i>Неће увек да</i> <i>буде први</i> Бора Ољачић, <i>Први дан у школи</i> Популарни и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Свети Сава, Вук Стефановић Караџић, знаменита завичајна личност и др.) Милан Шипка: <i>Буквар</i> ДОМАЋА ЛЕКТИРА <i>Јован Јовановић Змај, Песме за децу</i> (избор) Избор из басни и сликовница за децу Књижевни појмови: -песма; -прича; -догађај; место и време збивања; -књижевни лик - изглед, основне					

	особине и поступци; -драмски текст за децу; -шаљива песма; -басна; -загонетка.					
	ЈЕЗИК					
	Реченица; реч; слово. Улога гласа/слова у разликовању значења изговорене односно написане речи. Реченице као обавештење, питање и заповест. Велико слово на почетку реченице, у писању личних имена и презимена, имена насеља	Метода почетног читања и писања Аналитич ко- - синтетичк а метода,	Буквар, индивидуа лна словарица, Апликациј е Радна свеска слике,	Читање, писање, пр еписивање, допуњава ње, слушање говорење истражива ње	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстри ра, припрема материјале,	Посматра ње, Разговори, Белешке, производи дејих активност и домаћи задаци

	(једночланих) и назива места и улице у којој ученик живи, као и назив школе коју похађа. Правилно потписивање (име, па презиме). Тачка на крају реченице; место и функција упитника и узвичника у реченици.	Метода разговора Метода усменог излагања, писаних радова, сваралачка графичких радова, рада на тексту Фронтални, индивидуални групни, у пару	плакати, мултимедијални материјали	анализа, синтеза, цртање, бојење	истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	задовољство ученика на часу Усмено проверавање, практичне активности, Писмено проверавање: - школски задаци - домаћи задаци, - контролне вежбе - диктати - правописне вежбе
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА						
	Говорење Вођени и слободни разговор. Говорни предлози. Усмена порука. Причање, препричавање и описивање. Казивање књижевног текста. Драмски, драматизовани текстови, сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско).	Метода почетног читања и писања Аналитичко-синтетичка метода,	Буквар, индивидуал-на словарица, Апликације Радна свеска слике, плакати,	Читање, Писање, преписивање, допуњавање слушање говорење причање, препричавање,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале,	Посматрање, Разговори, Белешке, продукти дечјих активности и домаћи задаци задовољство

	Богаћење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре. <u>Слушање</u> Стварне и симулиране ситуације. Слушна порука. Аудио-визуелни записи. Игре за развијање слушне пажње. <u>Писање</u> Питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и некњижевном тексту. Писана порука. Краћа текстуална целина: о сопственом искуству, о доживљају, о сликама, поводом књижевног текста. Реченице/кратак текст погодан за диктирање. <u>Читање</u> Књижевни текстови. Текстови са практичном наменом: позивница, упутство, списак за куповину и др. Нелинеарни текстови: текст у табели, распоред часова, стрип, улазница и др. Информативни текстови: 1. уџбенички: Милан Шипка, Буквар; текстови о знаменитим личностима српске културе; 2. вануџбенички: о правилима учтивног понашања (бонтон); о месту у којем ученици живе; о животињама итд.	Метода разговора Метода усменог излагања, писаних радова, стваралачка графичких радова, рада на тексту Фронтални, индивидуални, групни, у пару	мултимедијални материјали	описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, сценски наступ, драмска игра, луткарска игра Цртање, бојење	истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	во ученика на часу Усмено проверавање, игровне и практичне активности, Писмено проверавање: - школски задаци - домаћи задаци, - диктати

Предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: **Циљ** учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 72

Редни бр. Наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. Часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	Остале типове часова
1.	Welcome	2	1	1
2.	My birthday	8	4	4
3.	At school	8	4	4
4.	Festival: Halloween	1		1
5.	My family	8	4	4
6.	My body	8	4	4
7.	Festival: Christmas	1		1
8.	My pets	8	4	4
9.	My house	8	4	4
10.	Festival: Easter	1		1
11.	Food	8	4	4
12.	I'm excited	8	4	4
13.	Goodbye	3	1	2
Укупно		72	34	38

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност ученика	Активност и наставника	Евалуација
Наставна тема: ПОЗДРАВЉАЊЕ						
	Hi! Hello! Good	Комуникат	Уџбеник	Слушање,	Чита,	Посматра

-поздрави и отпоздрави примењујући најједноставнија језичка средства - представи себе и другог	<i>morning/afternoon/evening. How are you? I'm fine, thank you. And you? Goodbye. Bye. See you. And you? Have a nice day. You too.</i>	ивна индивидуални фронтални у пару	Радна свеска ЦД	говорење, Цртање, бојење, описивање, истраживање	слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	ње ангажован ости на часу Усмено испитивање
Наставна тема: ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ. ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ТРАЖЕЊЕ О ДРУГИМА.						
- Разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих - Разуме кратка и једноставна упутства личне природе и реагује на њих	<i>My name is... I'm ... What's your name? His name is... Her name is... How are you?</i> Личне заменице у функцији субјекта - I, you ... Присвојни придеви — <i>my, your..</i> Показне заменице - <i>this, that</i> Глагол to be — Present and Past tense Питања са Do you..? Основни бројеви (1-10)	Комуникативна Аудитивна Игра улога Понављање индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте	Слушање, говорење, Цртање, бојење, описивање, истраживање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажован ости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Диктат бројева
Наставна тема: РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И НАЛОГА						
-даје кратка и једноставна упутства и налоге;	<i>Look! Turn around! Say! Jump. Clap! Stand up! Sit down! Open the door, please. Come in! Hurry up! Императив.</i>	Комуникативна Аудитивна Слушање налога и упутстава и реаговање на њих.	Уџбеник Радна свеска ЦД	Слушање, говорење, Цртање, бојење, описивање, истраживање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати,	Посматрање ангажован ости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци

		Тотални физички одговор индивидуални фронтални у пару у групи			мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	
Наставна тема: ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ						
-разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност;	<i>Let's play a game. Come and play with me. Can you come to my birthday? Yes, I can. No, I can't. Ok. Cool. Super. Императив.</i>	Комуникативна Аудитивна Игра улога Певање индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД	Слушање, говорење, Цртање, бојење, описивање, истраживање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажованост и на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Ученички радови и продукти ученичких активности
Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА						
- разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; - упути кратке и једноставне молбе; - исказе и прихвати захвалност и извињења једноставан начин; - разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; -упути једноставне честитке;	<i>Can I have an apple, please? Yes, here you are. Thank you. You're welcome. Can you help me, please? Can/May I go to the toilet? Excuse me. I'm sorry. Can you move, please? I'm sorry I'm late. No problem. Модални глаголи can/may.</i>	Комуникативна Аудитивна Слушање и реаговање на команде Понављање Игре	Уџбеник Радна свеска ЦД	Слушање, говорење, Цртање, бојење, описивање, истраживање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише,	Усмено испитивање Домаћи задаци Драматизација улога

		погађања индивидуални фронтални у пару			подстиче, анализира, посматра, бележи	
Наставна тема: ОПИСИВАЊЕ ЖИВИХ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА						
- препозна и именује жива бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставне описе живих бића, предмета и места; - опише жива бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства;	<i>a/an...</i> <i>Глаголи have, has, am, is, are за давање описа</i> <i>Правилна множина именица: book — books, apple — apples...</i> <i>Модални глагол can уз глагол see</i>	Комуникативна Аудитивна Цртање по диктату Певање Класирање и упоређивање индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте	Слушање, говорење, Цртање, бојење, описивање, истраживање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Сликовни диктати
Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА						
- разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; - изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима;	<i>The Present Simple Tense</i> <i>Модални глагол can за изражавање предлога</i> <i>Are you happy/sad/nervous/excited..?</i> <i>I'm happy/sad...</i>	Комуникативна Аудитивна Игра улога Игре погађања Понављање индивидуални	Уџбеник Радна свеска ЦД	Слушање, говорење, Цртање, бојење, описивање, истраживање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче,	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Цртање по диктату. Те

		лни фронтални у пару			анализира, посматра, бележи	ст слушања и повезивањ а
Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ						
-разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; -тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о положају у простору	<i>Прилози и предлози за изражавање положаја и просторних односа -</i> here, there, in, on <i>Питања са Where?</i> Where's my ball? Is it in the..? Yes, it is. No, it isn't.	Комуникативна Аудитивна индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте	Слушање, говорење, Цртање, бојење, описивање, истраживање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Тест слушања и повезивања
Наставна тема: ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА						
- разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; - тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање;	Have you got a/an..? This is my ball. I've got a/an... He/she has got a/an... <i>Присвојни придеви my, your...</i> Have got за изражавање припадања/поседовања	Комуникативна Аудитивна Понављање Игра улога Певање фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте	Слушање, говорење, Цртање, бојење, описивање, истраживање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци
Наставна тема: ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА						

- разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; -тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима	<i>Do you like ice cream? Yes, I do. No, I don't. I like apples and oranges. I don't like milk or cheese.</i> <i>Present Simple Tense глагола like.</i>	Комуникативна Аудитивна Цртање Повезивање Певање Понављање Мануелне и физичке активност и фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте	Слушање, говорење, Цртање, бојење, описивање, истраживање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Драматизација улога

Предмет: МАТЕМАТИКА

Циљ предмета: **Циљ** учења предмета **математика** је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и применистечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 180

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Геометрија	27	11	16
2.	Бројеви	146	57	89
3.	Мерење и мере	7	3	4

Укупно		180	71	99

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: ГЕОМЕТРИЈА						
- одреди међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло; - упореди предмете и бића по величини; - уочи и именује геометријске облике предмета из непосредне околине; - именује геометријска тела и фигуре; - групише предмете и бића са заједничким својством; - сложи/разложи фигуру која се састоји од познатих облика; - разликује: криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију; - црта праву линију и дуж помоћу	ПОЛОЖАЈ, ВЕЛИЧИНА И ОБЛИК ПРЕДМЕТА Просторне релације. Величина предмета и бића. Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа. Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао. ЛИНИЈЕ Права, крива и изломљена линија. Затворена и отворена линија. Тачка и линија. Дуж.	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни, у пару	Мултимед. материјали Предмети облика круга, правоугаоника и квадрата Модел геометријских тела Наставни листићи, лењир	Цртање, бојење, обележавање, Упоредивање, одређивање положаја предмета, посматрање, закључивање Слушање, говорење Причање, истраживање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглуда,	

лењира;					здатке,	
Наставна тема: БРОЈЕВИ	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активности наставника	Евалуација
- броји унапред и уназад и са прескоком; - прочита, запише, упореди и уреди бројеве прве стотине и прикаже их на бројевној правој; - користи редне бројеве; - разликује парне и непарне бројеве, одрединајвећи и најмањи број, претходника и следбеника; - користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика; - сабира и одузима два једноцифрена броја незаписујући поступак; - сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице; - растави број на сабирке и примени заменуместа и здруживање сабирака ради лакшег рачунања; - реши текстуални задатак са једном операцијом; - разликује новчане апоене до 100 динара и упореди њихову вредност; - уочи правило и одреди следећи члан започетог низа; - прочита и користи податке са једноставнијег стубичног и	Бројање, писање и читање бројева. Приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој. Упоредивање бројева. Редни бројеви. Сабирање и одузимање бројева у оквиру 20 и приказивање на бројевној правој. Сабирање и одузимање бројева до 100 без прелаза преко десетице и приказивање на бројевној правој. Својства сабирања. Откривање непознатог броја у једнакостима с једном операцијом. Динар, кованице и новчанице до 100 динара.	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни, у пару	Мултимед. материјали Наставни листићи Рачуналке Штапићи Жетони	Цртање, бојење, обележавање, Упоредивање бројева, посматрање, закључивање Слушање, говорење Причање, читање, истраживање, сабирање, одузимање, решавање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	

сликовног дијаграма или табеле;						
Наставна тема: МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активности наставника	Евалуација
- измери дужину задатом, нестандартном јединицом мере; - преслика тачке и фигуре у квадратној мрежини основу задатог упутства.	Мерење дужине нестандартним јединицама мере.	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни, у пару	Мултимед. материјали Наставни листић Наставни листићи Прибор за цртање	Цртање, бојење, обележавање, Упоредивање по дужини, посматрање, закључивање Слушање, говорење причање, истраживање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	

Предмет: СВЕТ ОКО НАС

Циљ предмета: Циљ учења предмета свет око нас је упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијања способности за одговоран живот у њему.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 72 ЧАСА

Редни		Ук.	Бр.часова за

бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	часова по теми	обрад у	остале типове часова
1	Ја и други	5	3	2
2	Породични дом, школа	8	5	3
3	Здравље и безбедност	9	6	3
4	Оријентација у простору и времену	11	8	3
5	Човек ствара	5	4	1
6	Разноврсност природе	34	24	10
Укупно		72	50	22

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: ЈА И ДРУГИ						

-препозна и искаже радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге; -правовремено и примерено ситуацији искаже своје основне животне потребе за храном, водом и одласком у тоалет; -се понаша тако да уважава различитости својих вршњака и других људи; -придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши; -сарађује са вршњацима у заједничким активностима; -одржава личну хигијену и адекватно се одевау циљу очувања здравља; -чува своју, школску и имовину других; -прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; -својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења; -примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице; -снађе се у простору помоћу просторних одредница: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичних објеката; -одреди време својих	Основна осећања (радост, страх, туга и бес) Основне животне потребе (дисање, храна, вода, спавање и потреба за тоалетом.) Сличности и разлике по полу, старости, способностима и интересовањима.	Разговор, игровна активност, вербална, илустративна-демонстративна Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Уџбеник, радна свеска, модели лица са осећањима, колаж папир, лепак, маказе, фломастери, часописи.	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синтеза, цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	Посматрање, разговори, белешке, продукти дејих активност и, игровне и практичне активност и, усмено и писмено проверавање
ПОРОДИЧНИ ДОМ, ШКОЛА						
	Групе људи: породица, школска заједница, разред, одељење, суседи. Права и обавезе чланова група. Правила понашања појединца и групе. Празници: породични, школски.	Разговор, илустративна-демонстративна, вербална, текстуална, игровне активности, практичан рад. Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Уџбеник, радна свеска, материјал за прављење стрипа, и одељенских правила понашања, сличице, картон у боји,	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синтеза, цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке	Посматрање, разговори, белешке, продукти дејих активност и, игровне и практичне активност и, усмено и писмено проверавање

активности помоћу временских одредница: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра; -посматрањем и опипавањем предмета одреди својства материјала: тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво-глатко; -учествује у извођењу једноставних огледа којима испитује природне феномене; -разликује природу од производа људског рада на примерима из непосредног окружења -препознаје облике појављивања воде у непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера; -препознаје изглед земљишта у непосредном окружењу: равница, брдо, планина; -идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог	ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ					
	Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор. Безбедно понашање у саобраћају на путу од куће до школе (кретање улицом са и без тротоара, прелажење преко улица, безбедно место за игру). Опасне ситуације по живот, здравље и околину, превенција и правилно понашање (у дому и школској средини, саобраћају, током природних непогода)	Вербална, разговор, практичан рад, хеуристичка, метода графичких радова, демонстративна Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Уџбеник, радна свеска, , кратки филм, слике (модел) воћа и поврћа, табела, модели раскрснице, саобраћајних знакова, улице, кругови три боје семафора, слике, цртани филм, цедуље са опасним ситуацијама, сличице из часописа, маказе, лепак, фломастери, материјал за прављење плаката са порукама	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синтеза, цртање, бојење, сецање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке	Посматрање, разговори, белешке, игровне и практичне активности, домаћи задаци, наставни листови, усмено и писмено проверавање, задовољство ученика на часу
	ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ					

спољашњег изгледа; -уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег изгледа, -препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу; -препознаје улогу чула вида слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневном функционисању и сазнавању окружења; -штеди воду и одлаже воду на предвиђена места; -се понаша тако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу; -повезује резултате учења и рада са уложеним трудом.	Кретање и сналажење у простору у односу на просторне одреднице: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра	Вербална, илустратив но-демонстратив-на, игровне активности, текстуална, хеуристичка, писаних радова, практичних радова Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Уџбеник, радна свеска, предмети из окружења, текстови, наставни листићи, цртежи лавиринта, модели сатова, плакат	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синтеза, цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке	Посматрање, разговори, белешке, игровне и практичне активност и, домаћи задаци, наставни листови, усмено и писмено проверавање, задовољство ученика на часу
ЧОВЕК СТВАРА						

	Човек ради и ствара (материјали и средства за рад, производи људског рада). Материјали за израду предмета (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина) и њихова својства (тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво-глатко).	Вербална, илустративна, демонстративна, текстуална, практичних радова, писаних радова, хеуристичка	Уџбеник, радна свеска, текст, узорци материјала, табеле, папир, материјали за прављење “магичних прстију”, предмети, материјал за прављење	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синтеза, цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке	Посматрање, разговори, белешке, игровне и практичне активност и, домаћи задаци, наставни листови, усмено и писмено проверавање, задовољство ученика на часу
	РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ					
	Сунчева светлост и топлота. Основна својства ваздуха: провидност, мирис, кретање. Облици појављивања воде: потоци, реке, баре, језера, киша, снег. Облици појављивања воде у непосредном окружењу. Основна својства воде: укус, мирис, провидност, раствара поједине материјале. Изглед земљишта у непосредном окружењу. Изглед земљишта: равница	Вербалне, разговори, илустративна, демонстративна, текстуална, писаних радова, хеуристичка, игровна активност, практичан рад	Уџбеник, радна свеска, слике, табеле, филм, припремљени задаци, материјал за огледе, текстови, модели воћа и поврћа, лутке, цртани филм, материјал за рад у пару, укрштеница, радови ученика, наставни листићи, глобус	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синтеза, цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда,	Посматрање, разговори, белешке, игровне и практичне активност и, домаћи задаци, наставни листови, усмено и писмено проверавање, задовољство ученика

	брдо, планина. Изглед земљишта у непосредном окружењу. Основна својства земљишта: боја, растреситост, влажност. Карактеристичне биљке и жиботиње у непосредном окружењу. Изглед и делови тела биљака. Изглед и делови тела животиња на примерима сисара, птица, риба, инсеката. Човеково тело-делови тела(глава, труп, руке и ноге) и чула (вида, слуха, укуса, мириса и додира). Значај воде, ваздуха, земљишта, сунчеве светлости и топлоте за живот биљака, животиња, човека. Одговоран однос човека према животној средини (штедња воде, одлагање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама).	индивидуални, групни, у пару			задатке	на часу

Предмет: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ предмета: Циљ учења предмета ликовна култура је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практичан рад оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 36 часова

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Ликовна култура и окружење	2	2	4
2.	Односи у видном пољу	14	8	22
3.	Обликовање	3	3	6
4.	Споразумевање	3	1	4
Укупно		22	14	36

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност и наставника	Евалуација
Наставна тема: ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ						
- опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката/предмета и облицима из природе и окружења; - одреди, самостално и у сарадњи са другима положај облика у простору и у равни; - црта на различитим подлогама и форматима папира; - користи материјал и прибор у складу са инструкцијама; - обликује једноставне фигуре од неког материјала; - одабере, самостално, начин спајања најмање два материјала; - преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад; - изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; - преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете	Простор. Отворени и затворени простор, природа и простор који је човек обликовао. Карактеристичне визуелне одлике по којима се препознаје врста простора. Значај чувања споменика или значајних објеката у најближем окружењу. Значај уређења простора у коме ученик борави. Уметничка занимања и производи. Сликар - слика, вајар - скулптура, фотограф - фотограф-фија... Изглед употребних предмета које су дизајнирали уметници. Установе културе (биоскоп, музеј, галерија, позориште, библиотека...). Правила понашања и облачења у различитим установама културе, договорена правила понашања.	Дијалогска, илустративна, демонстративна, практичних радова, хеуристичка фронтални индивидуални групни у пару	блок, графитна оловка, дрвене бојице, пластелин, фломастер и, водене боје, темпере, новине, лепак, маказе, кликери...	Слушање, говорење, причање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, цртање, бојење, обликовање, преобликовање, у поређује, сценски наступ, рукује прибором	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	Посматрање, разговори, производи дечјих активности, задовољство ученика на часу
ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ						

мењајући им намену; изрази познате појмове мимијом и покретом тела, без звука; повеже одабрану установу културе са њеном наменом; -поштује договоре и правила понашања и облачења приликом посете установама културе.	Облици. Облици из природе, облици које је створио човек, правилни и неправилни облици. Својства облика (цело, део, велико, мало, високо, ниско, краће, дуже, уско, широко, светло, тамно, обојено, безбојно, једнобојно, шарено, меко, тврдо, глатко, храпаво, обло, рогљасто). Положај облика у простору и у равни (горе, доле, између, испод, у, на, испред, иза, усправно, положено, косо, лево, десно). Кретање. Покретни и непокретни облици. Кретање бића и машина. Смер кретања облика (налево, надесно, нагоре и надоле). Безбедност у саобраћају - илузија величине покретних и непокретних објеката у односу на удаљеност од посматрача. Светлост и сенка. Природни и вештачки извори осветљења. Промена осветљености у току дана. Изглед облика и сенке у зависности од осветљења.	Дијалогска, илустративна, о-демонстративна, практичних радова, хеуристичка фронтални индивидуални групни у пару	блок, графитна оловка, водене боје, дрвене и воштане боје, лепак, маказе	Слушање, говорење, причање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, цртање, бојење, обликовање, преобликовање, у поређује, изводи огледе	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	Посматрање, разговор и, продукти дејих активности, задовољство ученика на часу
	ОБЛИКОВАЊЕ Материјал и прибор. Поступци правилног и безбедног руковања и одржавања материјала, прибора и радне површине, значај одржавања хигијене и безбедног руковања прибором. Обликовање скулптуре. Обликовање меких материјала поступком додавања. Спајање разноврсних материјала. Обликовање цртежа. Врсте линија	Дијалогска, илустративна, о-демонстративна, практичних радова, хеуристичка фронтални индивидуални	блок, графитна оловка, водене боје, туш, фломастер и, велики хамер, материјали из непосредн	Слушање, говорење, причање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује	Посматрање, разговор и, продукти дејих активности, задовољство ученика

	(отворена, затворена, права, крива, светла, тамна, широка, уска, дугачка, кратка, непрекинута, непрекидана, груба, нежна, спирална, таласаста, степенаста...). Изражајна својства линија у односу на материјал и прибор. Обликовање слике. Боја природних облика и боја облика које је створио човек. Изражајна својства боје у односу на материјал и прибор. Преобликовање. Предмети и материјал погодни за преобликовање (оштећени предмети, амбалажа, остаци тканина...). Различите информације као мотивација за стваралачки рад. Природа и непосредно окружење; машта и стварни догађаји; приче, песме и текстови из књига и часописа за децу и уџбеника, уметничка дела...	ни групни у пару	е околине, пластелин	цртање, бојење, обликовање, преобликовање, у поређује, укује прибором	прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	на часу
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ					
	Читање визуелних информација. Илустрација у деџим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани и анимирани филм — традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед места и ликова. Знак. Графички знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучни знак. Лепо писање. Украсна слова. Традиција. Празници и	Дијалогска, илустративна, демонстративна, практичних радова, хеуристичка фронтални индивидуални групни	Картон, папири различитих врста и боја, лепак, маказе, блок, колаж папир, пластичне чаше од јогурта,	Слушање, говорење, причање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, цртање, бојење,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати,	Посматрање, разговори, продукти деџим активности, задовољство ученика на часу

	украшавање. Невербално изражавање. Пантомима, игре, перформанс.	у пару	семенке, лишће	обликова ње,преобл иковање,у поређује, сценски наступ	вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ предмета: **Циљ** учења предмета *музичка култура* је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : **36 часова**

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Слушање музике			
2.	Извођење муике			
3.	Музичко стваралаштво			
Укупно		36		

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: СЛУШАЊЕМУЗИКЕ						
-објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; -разликује одабране звукове и тонове, певање/свирање; хор/један певач/група певача; оркестар/један свирач/група свирача, боју различитих певачких гласова и инструмената и музичке изражајне елементе; -препозна музички почетак и крај и понављање теме или карактеристичног мотива у слушаном делу; - повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела; -поштује договорена правила понашања прислушању музике;	Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук - лик, музика - радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори). Звуци тела (пулс, куцање срца, дисање...). Звуци из природе и окружења. Звучни знак (школско звоно, аутомобилска сирена...). Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак - дуг), јачина (гласан - тих), висина (висок - дубок). Тишина и одсуство звука. Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне за ученике (празници, приредбе, свечаности, рођендани, венчања, новогодишње и божићне песме...).	Дијалогска, демонстра-тивна, хеуристичка, експериментална, практичан рад -слушање, разговор Фронтални. Индивидуални	Рачунар, ТВ, јут-јуб, ДВД-плејер, разне композиције, ЦД	Слушање, говорење, причање, певање, упоређује, сценски наступ	Пева, свира, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	

	Музичка прича. Карактер дела и елементи музичке изражајности (условљеност). Музички бонтон. Музика и здравље. Носиоци звука (це-де плејер, ем пе 3 плејер, рачунар...).					
Наставна тема: ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
- користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука; - изговара у ритму уз покрет бројалице; - пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; - пева по слуху уз покрет народне песме, музичке игре; - примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; - свира по слуху звучне ономатопеје и илустрације, ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице музичким играма; - повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама, ритмса графичким приказом; - објашњава својим речима	Изговор бројалице у ритму уз покрет - плескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надлактицу, ударом о клупу. Звучне ономатопеје и илустрације. Држање тела и дисање - правилан начин певања. Правилна дикција - изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет - песме уз игру и народне песме. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (до-зеле-но, ре-браон, ми-жуто, фа-плаво и сол-црвено). Дечји ритмички инструменти и начииа свирања на њима. Свирање по слуху пратње уз бројалице и песме - пулс, ритам,	Дијалогска, демонстра-тивна, хеуристич-ка, експериментална, практичан рад певање, свирање, извођење игара Индивидуални Фронтални и Групни рад	Рачунар, ТВ, јут-јуб, ДВД-плејер, разне композиције, ЦД	Слушање, говорење, причање, певање, свирање на дечјим инструментама, анализира, упоређује, сценски наступ	Пева, свира, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	

доживљај свог и туђег извођења;	груписање удара. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима - песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Свирање графички представљеног ритма. Музички бонтон.	Рад у пару				
Наставна тема: МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
- учествује у школским приредбама и манифестацијама; - направи дечје ритмичке инструменте; - ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким удараљкама, једноставну мелодију на краћи задати текст; - изабере према литерарном садржају одговарајући музички садржај.	Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала. Стварање звукова из непосредне околине и природе спонтаном или договореном импровизацијом. Креирање сопствених покрета уз музику која се изводи или слуша. Стварање звучних ефеката и једноставне ритмичке пратње користећи различите изворе звука. Бирање инструмената на основу звука и стварање једноставне ритмичке пратње уз бројалице, песме и музичке игре. Стварање мањих ритмичких целина на основу музичког искуства - изговором у ритму, различитим покретима, предметима и дечјим ритмичким инструментима. Стварање музичких питања и	Дијалогска, демонстра-тивна, хеуристич-ка, експериментална, практичан рад певање, свирање, извођење игара Индивидуални Фронтални и Групни рад	Рачунар, ТВ, јут-јуб, ДВД-плејер, разне композиције, ЦД	Слушање, говорење, причање, певање, свирање, упоређује, сценски наступ,	Пева, свира, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	

	одговора на дејим ритмичким инструментима у дијалогу. Стварање једноставне мелодије на краћи текст. Бирање познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација за стварање звучне приче - праћење литерарног текста.	Рад у пару				

Предмет: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ предмета: Циљ учења предмета физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 108

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Физичке способности			
2.	Моторичке вештине • ходање и трчање • скакања и прескакања • бацања и хватања • пузања, вишења, упори и пењања • вежбе на тлу • вежбе равнотеже • вежбе са реквизитима • плес и ритмика • полигони			
3.	Физичка и здравствена култура	15		

	• култура вежбања и играња • здравствено васпитање			
Укупно		108		

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност ученика	Активност и наставника	Евалуација
Наставна тема: ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ						
-примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); -правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело; - примењује правилну технику дисања приликом вежбања; - изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; - игра дечји и народни плес; -користи основну терминологију вежбања; - поштује правила понашања на просторима за вежбање; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; - поштује правила игре; -навија фер и бодри учеснике у игри; - прихвати сопствену победу и	- Вежбе за развој снаге. - Вежбе за развој покретљивости. - Вежбе за развој издржљивости. - Вежбе за развој брзине. - Вежбе за развој координације.	- Метода разговора - Метода демонстрације - Метода практичног вежбања - фронтални, индивидуални, - рад у пару, групни	- Вијаче - Лопте - Палице - Обруч - Чуњеви	Вежбање, понављање вежби, трчање, скакање, провлачење,учешће у елементарним и штафетним играма	Даје упутства, демонстрира, припрема материјале и средства истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, исправља грешке, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	- Континуира-но праћење и вредновање: -стања физичких способности - здравствено стање и хигијенске навике, -ниво савладаности моторичких вештина и -однос према раду по нивоима
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ					
	• ХОДАЊЕ И ТРЧАЊЕ - Ходање: -кратким корацима, -дугим корацима, -у различитом ритму, -ходање са реквизитом, -ходање са променом, правца и	- Метода разговора - Метода демонстрације - Метода	- Вијаче - Лопте - Палице - Обруч - Чуњеви - Шведска	Ходање и трчање на различите начине, скакање и прескака	Даје упутства, демонстрира, припрема материјале и средства	- Континуира-но праћење и вредновање: -стања физичких

пораз; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; - наведе делове свога тела и препозна њихову улогу; - уочи промену у расту код себе и других; - уочи разлику између здравог и болесног стања; - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; - одржава личну хигијену; - учествује у одржавању простора у коме живи и борави; - схвати значај коришћења воћа у исхрани; - правилно се понаша за столом.	смера. Техника трчања: -трчање преко препрека, -трчање са променом правца и смера, -брзо трчање 20 м са стартом из различитих почетних положаја, -игре са коришћењем научених облика ходања и трчања. - СКАКАЊА И ПРЕСКАКАЊА Поскоци у месту. Поскоци у кретању. Скакања удаљ. Скакања увис. Прескакање дуге вијаче. Вежбе скакања и прескакања упором рукама. Игре уз коришћење различитих облика скакања и прескакања. - БАЦАЊА И ХВАТАЊА Бацање лоптице из места у даљину и у циљ. Бацање лоптице из кретања. Бацање лопте увис. Вођење лопте. Додавање лопте. Игре са вођењем, додавањем лопте и гађањем у циљ. - ПУЗАЊА, ВИШЕЊА, УПОРИ И ПЕЊАЊА Пузања на тлу. Пењања. Провлачења. Вис лежећи опружено. Помицања улево и удесно у вису лежећем и вису слободном.	практичног вежбања фронтални, индивидуални, рад у пару, групни	клуба Чвездски сандук Ниска греда Струњаче Рачунар ЦД -	ње, бацање, хватање, в ишење, упори, пењање, вежбе на тлу са и без реквизита, -учешће у активност и-ма везаним за: - недељу школског спорта -ђачке радионице -излете -крос -културне манифестације	истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, у казује и исправља грешке, бележи, слуша, записује, планира, организује рад везан за: --недељу школског спорта -ђачке радионице -излете -крос -културне манифестације	способност ти - здравствено стање и хигијенске навике, -ниво савладаности моторичких вештина и -однос према раду по нивоима

	Упори. • ВЕЖБЕ НА ТЛУ Основни садржаји Основни ставови и положаји. Поваљка на леђима. Став на лопатицама (свећа). Колут напред из чучња у чучањ. Поваљка на стомаку Састав од научених елемената. Игре са усвојеним вежбама. <u>Проширени садржаји</u> Колут назад из чучња у чучањ, низ косу површину Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби. • ВЕЖБЕ РАВНОТЕЖЕ Ходање по линији. Ходање по шведској клупи. Лагано трчање на шведској клупи или ниској греди. Кратак састав на линији обележеној на тлу, шведској клупи и ниској греди. • ВЕЖБЕ СА РЕКВИЗИТИМА Вежбе обликовања са реквизитима. Трчања, поскоци и скокови уз коришћење реквизита. Дизање и ношење предмета и реквизита на различите начине. Елементарне игре са реквизитима. Игре са ластишом. • ПЛЕС И РИТМИКА Ходање и трчање са променом ритма, темпа и динамике уз плесак и уз музичку пратњу.					

	Галоп напред. Дечији поскок. Њихање и кружење вијачом или траком. Суножни скокови кроз вијачу са обртањем напред. Народно коло по избору ПОЛИГОНИ Комбиновани полигон од усвојених вештина (вежби).					
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА					
	- КУЛТУРА ВЕЖБАЊА И ИГРАЊА Основни термини у вежбању. Вежбам безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара. Некад изгубим, а некада победим. Навијам фер. - ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ Упознај своје тело. Растемо. Видим, чујем, осећам. Моје здравље. Ко све брине о мом здрављу. Лична хигијена. Хигијена простора у коме живим. Хигијена простора у коме вежбам. Животне намирнице и правилна исхрана. Заједно за столом.	Метода разговора Метода демонстрације Метода практичног вежбања фронтални, индивидуални, рад у пару, групни	Рачунар ЦД Слике плакати ПП презентације -недеља школског спорта -ђачке радионице -излети -културне манифестације	- примењује научена правила игре, слуша, гледа, описује, истражује, води рачуна о личној хигијени и хигијени простора, прави плакате, црта, сецка, лепи	Даје упутства, демонстрира, чита, припрема материјале и средства, истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	Континуирано праћење и вредновање: -стања физичких способности - здравствено стање и хигијенске навике, -ниво савладаности моторичких вештина и -односа према раду по нивоима

Дигитални свет

Циљ: наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталних компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

Кључни појмови садржаја: дигитални уређаји, интернет, електронски отпад, подаци о личности, безбедност, решавање проблема, алгоритам.

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; - наводе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; - упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; - упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих; - користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); - упореди дигитални и папирни уџбеник; - упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством дигиталних уређаја; - наведе неке од карактеристика „паметног“ дигиталног уређаја; - наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу упознавању културне баштине; - наводе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље; - наводе неке од здравствених разлика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталног уређаја; - доводе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине; - наброји основне податке о личности; - објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја; - именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са не примерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; - наводе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин (примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их; - анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; - протумачи симболе познатог/договореног значења и спроводе поступак описан њима; - уочи и исправи грешку у симболима изражено упутству (алгоритму), провери ваљаности свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички); - доводи у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	Различит изглед дигиталних уређаја. Дигитални уређаји у различитим занимањима. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно изражавање са дигиталним уређајима и без њих. Комуникација посредством дигиталних уређаја. Дигитални уређај и паметни дигитални уређај. Коришћење дигиталних уређаја за повећање прилика за учење и стицање искуства ученика у области науке, културе и уметности.
	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	Дигитални уређаји и наше здравље (вид, положај тела, време пред екраном, дигитални уређај као отпад). Подаци о личности и њихова заштита при комуникацији помоћу дигиталних уређаја. Помоћ у случају контакта са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама који комуницирају на неприхватљив начин. Одговорно руковање дигиталним уређајем (мере физичке заштите, коришћење лозинке).
	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање корака који воде до решења једноставног проблема. Тумачење постојећих и креирање алгоритама израженим симболима. Уочавање и исправљање грешака у алгоритму. Тумачење понашања дигиталног уређаја у односу на приказани алгоритам.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета дигитални свет:

- рад с подацима и информацијама,
- решавање проблема, сарадња,
- компетенције за учење, дигитална компетенциј,
- комуникација.

Начин остваривања програма:

-**методе рада:** монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (стваралачке, логичке и др.), решавање проблема-хеуристички приступ.

-**облик рада:** фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални

Активности:

-**наставника:** усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује

-**ученик:** слуша, посматра, манипулише сликама, црта, прави, решава задатке.

Начин примене и праћење исхода: иницијални тест, активности на часовима, домаћи задатак.

Корелација са другим предметима :

Дигитални свет: Дигитални уређаји	Музичка култура: Музички инструменти
Дигитални свет: Дигитални уређаји и наше здравље	Физичко и здравствено васпитање: У здравом телу здрав дух
Дигитални свет: Комуникација посредством дигиталних уређаја	Српски језик: Реч и реченица
Дигитални свет: Дигитални уређаји у различитим занимањима	Свет око нас: Занимања

Б ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Предмет: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ предмета: **Циљ** учења програма *грађанско васпитање* је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 36

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупан часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Људска права-Ја и други у одељењу	12		
2.	Демократско друштво-Одељење/група као заједница	7		
3.	Процеси у савременом свету- Комуникација и сарадња	8		
4.	Грађански активизам-Акција одељења/групе	9		
Укупно		36		

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема:	Људска права-Ја и други у одељењу					
-наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује;	Идентитет	Разговора,	Дидактичк и материјал	Дијалог; Писање	Даје упутства,	Посматрање,

-уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; -понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других; -препозна код себе и других основна осећања; -препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима; -преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; -тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права; -разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу, књижевним делима, филмовима; -комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; -слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; -сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму; -договара се и одлучује у доношењу одељењских правила и да се понаша у складу са њима; -својим речима образложи неопходност правила која регулишу живот у заједници; -препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати;	Ко сам ја? Наше јаке стране, у чему смо успешни, у чему бисмо волели да напредујемо. Таленти и интересовања која поседујемо. Наше сличности и разлике. Основна осећања (радост, страх, туга, бес) и како се препознају. Потребе и права Разлике између жеља и основних животних потреба. Права детета Кршење и заштита права Препознавање кршења права детета. Коме се обратити у ситуацијама кршења права детета. Одговорност према себи и другима.	текстуална Илустративна, демонстративна Метода практичних радова Фронтални Индивидуални Рад у пару Рад у великој групи Рад у малим групама	фломастер имаркери, апликације, лепак, маказе и други материјал за рад ЦД, компјутер	Анализа; Синтеза Увиђање Цртање Певање; Слушање Играње улога	демонстрира , чита, припрема материјале и средства, истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	Разговор и, Белешке, продукти дејих активности задовољство ученика на часу
Демократско друштво-Одељење/група као заједница						
	Функционисање заједнице Одељење/група као заједница. Вредности одељења/групе - равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Уважавање различитости. Правила у одељењу/групи и њихова функција. Одлучивање у одељењу/групи. Одговорност деце и одраслих за функционисање заједнице.	Разговора, текстуална Илустративна, демонстративна Метода практичних радова Фронтални Индивидуални Рад у пару	Дидактичк и материјал фломастер имаркери, апликације, лепак, маказе и други материјал за рад ЦД, Компјутер	Дијалог; Писање Анализа; Синтеза Увиђање Цртање Певање; Слушање Играње улога	Даје упутства, демонстрира , чита, припрема материјале и средства, истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче,	Посматрање, Разговор и, Белешке, продукти дејих активности задовољство ученика на часу

-заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу; -учествује у изради плана једноставне акције; -са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; -доприноси промоцији акције; -на једноставан начин вреднује изведену акцију.		Рад у великој групи Рад у малим групама			анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	
	Процеси у савременом свету- Комуникација и сарадња					
	Комуникација Слушање/неслушање. Кад разговарамо држимо се теме. Изношење мишљења. Уважавање саговорника. Сарадња Групни рад, договарање и сарадња са вршњацима и одраслима.	Разговора, текстуална Илустративна, демонстративна Метода практичних радова Фронтални Индивидуални Рад у пару Рад у великој групи Рад у малим групама	Дидактичк и материјал фломастер имаркери, апликације, лепак, маказе и други материјал за рад ЦД, Компјутер	Дијалог; Писање Анализа; Синтеза Увиђање Цртање Певање; Слушање Играње улога	Даје упутства, демонстрира, чита, припрема материјале и средства, истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	Посматрање, Разговори, Белешке, производи дејих активности домаћи задаци задовољство ученика на часу
Грађански активизам-Акција одељења/групе						

	Планирање и извођење једноставне акције у одељењу/групи Кораци у планирању и извођењу акције. Чиме се поносимо и чиме нисмо задовољни у одељењу. Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити. Одређивање циља и израда плана акције - подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције - видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе - приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције - чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.	Разговора, текстуална Илустративна, демонстративна Метода практичних радова Фронтални Индивидуални Рад у пару Рад у великој групи Рад у малим групама	Дидактичк и материјал фломастер имаркери, апликације, лепак, маказе и други материјал за рад ЦД, компјутер	Дијалог; Писање Анализа; Синтеза Увиђање Цртање Певање; Слушање Играње улога	Даје упутства, демонстрира, чита, припрема материјале и средства, истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	Посматрање, Разговор и, Белешке, продукти дејних активности домаћи задаци задовољство ученика на часу

Предмет: ВЕРСКА НАСТАВА

Општи циљ предмета јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот. Да код ученика развије отвореност и однос према Богу, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој. Да развије способност код ученика за постављање питања о најдубљем смислу постојања човека и света. Да помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другим људима уз уважавање различитости.

Циљ Верске наставе у првом разреду јесте да ученицима укаже на искуство љубави које чини да свет који нас окружује не буде маса, већ да га чине конкретна и непоновљива бића. Да биће са којим смо у заједници љубави постаје извор и нашег постојања као конкретне личности. Ученицима треба показати да кад човек неког заволи, односно кад оствари заједницу са неким, тада он за њега стварно и постоји, односно као да га човек својом љубављу ствара и то као конкретно и непоновљиво биће. Ту моћ једино имају Бог и људи, с том разликом да једино Бог може да ствара нешто из небића.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова: 36

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупно часова по теми	Број часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Увод	1	1	/
2.	Заједница као основ живота	4	3	1
3.	Заједница љубави Бога, човека и природе	5	4	1
4.	Неизмерна љубав Божија- Христос се роди	6	4	2
5.	Црква- заједница са Богом	8	7	1
6.	Христова љубав према човеку и свету	6	3	3
7.	Наша брига о свету (творевини Божијој)	6	4	2
Укупно		36	26	10

ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	ЕВАЛУАЦИЈА
Наставна област: УВОД						
<i>Когнитивни аспект:</i> • да разуме основна сазнања о темама које ће се обрађивати на настави Православног катихизиса <i>Афективни аспект:</i> • бити подстакнут да активно учествује на часовима верске наставе	1. Учимо о нашој вери - уводни час	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални, фронтални, групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	
Наставна област: ЗАЈЕДНИЦА КАО ОСНОВ ЖИВОТА						

<i>Когнитивни аспект:</i> • моћи да опише и објасни значење појма заједнице као и његов однос према њему блиским особама (породици) • моћи да препозна да не можемо једни без других • знати да нас љубав повезује са другима • знати да се правилно осени крсним знаком • знати да је Бог Света Тројица (Заједница) • знати да крштењем постајемо чланови Божје породице (Цркве) <i>Афективни аспект:</i> • пожелети да чини добро другима (ближњима) у својој заједници • желети да изражава хришћанску љубав према Богу и ближњима	2. Моја породица 3. Моја школа и другари 4. Ми смо део Божје породице (Цркве)	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	
Наставна област: ЗАЈЕДНИЦА ЉУБАВИ БОГА, ЧОВЕКА И ПРИРОДЕ						
<i>Когнитивни аспект:</i> • знати да заједница са Богом почива на слободи • знати да је послушност израз љубави • моћи да препозна да је даривање плод љубави	5. Послушност 6. Даривање – наша љубав 7. Цео свет на дар 8. Оче наш - зовемо нашег Бога	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује,	

• моћи да сазна да је молитва разговор са Богом • моћи да усвоји текст молитве Оче наш • знати да је Бог Отац створио свет из љубави • моћи да препозна да је наш живот Божји дар • знати да Бог жели да живимо у заједници са Њим <i>Афективни аспект:</i> • показивати жељу да љубав исказује на конкретан начин • бити мотивисан да љубав према Богу изражава молитвом		Индивидуални Фронтални Групни			мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	
Наставна област: НЕИЗМЕРНА ЛЈУБАВ БОЖИЈА- ХРИСТОС СЕ РОДИ						
<i>Когнитивни аспект:</i> • моћи да препозна основне догађаје библијске приповести о Христовом рођењу • моћи да препозна и именује главне личности из библијске приче о Христовом рођењу (уз помоћ иконе празника и по кључним симболима) • моћи да препозна да је прослава празника догађај целе породице кроз који се остварује заједница љубави	9. Бог долази у овај свет 10. Христос се роди – Божић у мом дому 11. Како је Растко постао Св. Сава 12. Свети Сава, слава у школи и у мојој породици	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	

да усвоји текст (садржај) и мелодију песме (Божић, Божић) • моћи да препозна да је Свети Сава посветио свој живот Богу због љубави према Њему <i>Афективни аспект:</i> По завршетку теме: • код ученика ће се развити жеља да активно учествује у прослави Христовог рођења • код ученика ће се развити жеља да према ближњима подражава пример љубави Светога Саве						
Наставна област: ЦРКВА- ЗАЈЕДНИЦА СА БОГОМ						
<i>Когнитивни аспект:</i> • моћи да опише појединости библијске повести о стварању света • моћи да разликује оно што је Бог створио од онога што је човек направио на примерима из непосредног окружења • знати зашто за Бога кажемо да је Творац • моћи да објасни, на елементарном нивоу, повезаност људи и природе	13. Бог ствара свет 14. Свет је наш дом 15. Прихватимо дарове Божје 16. Где је љубав ту је Бог 17. Христова вечера са ученицима 18. Литургија - окупљање Божје породице 19. Пост – стаза љубави	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	

• уочити да се у Цркви остварује јединство људи и природе са Богом • знати да у заједници са Богом учествујемо слободно – само ако то желимо (пример Светога Саве и његовог слободног избора) • да се упозна са Литургијом као догађајем (заједничком трпезом) на којем се окупља Божја породица <i>Афективни аспект:</i> • код ученика ће се развити жеља да својом послушношћу изражава своју љубав и слободу • ученик ће желети да учествује у Литургији						
Наставна област: ХРИСТОВА ЉУБАВ ПРЕМА ЧОВЕКУ И СВЕТУ						
<i>Когнитивни аспект:</i> • упознати Христово учење као „учење“ о љубави и праштању (на примерима из јеванђељских прича) • препознати и разумети да је права љубав када је показујемо делима • усвојити садржај и мелодију песме „Знаш ли ко те љуби силно“ • бити у могућности да	20. Христова љубав према човеку и свету 21. Препознајемо Христову љубав 22. Христос васкрсе!	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење препознаје, именује	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи,	

опише појединости библијске повести о Христовом Васкрсењу • препознати и именовати главне личности из библијске приче о Христовом Васкрсењу (уз помоћ иконе празника и по кључним симболима) • препознати да је прослава празника догађај целе породице кроз који се остварује заједница љубави • моћи да опише прослављање Васкрса у својој породици • знати обичаје у вези са Васкрсом <i>Афективни аспект:</i> • развијати потребу да делима исказују љубав • развијати жељу да учествује у припремама за прославу овог највећег хришћанског празника					исправља	
Наставна област: НАША БРИГА О СВЕТУ (ТВОРЕВИНИ БОЖИЈОЈ)						
<i>Когнитивни аспект:</i> • моћи да преприча одабране приче које говоре о Христовој љубави према свету и човеку • на елементарном нивоу моћи да објасни	23. Човек домаћин у свету 24. Радост служења 25. Љубав према људима и природи је љубав према Богу 26. Сваки човек је за	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати,	

међусобну повезаност свих људи и природе • препознати и именовати поступке људи који су прожети љубављу према природи, људима и Богу • уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 1. разреда основне школе <i>Афективни аспект:</i> • развијати жељу да се брине о биљкама и животињама и целокупној природи	нас Христос 27.Научили смо о нашој вери	Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни		цртање, бојење препознаје, именује	вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ДОПУНСКА НАСТАВА

Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Идентификација ученика за допунску наставу биће одређена на основу напредовања ученика у савладавању наставног градива – утврђивање знања које је потребно за даљи рад. У допунски рад могу током година да се укључе и ученици који из различитих разлога нису успели да савладају делове градива. Допунски рад за поједине ученике траје док се не овлада одређено градиво.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 18

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Почетно читање и писање	7		
2.	Књижевност	3		
3.	Језик - граматика - правопис - ортоепија	5		
4.	Језичка култура - говорење - слушање - писање - читање	3		
Укупно		18		

НАПОМЕНА : Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у савладавању предвиђених програмских садржаја.

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: Почетно читање и писање						

-Препознати гласове српског језика Правилно обликовање слова и повезивање у речи	-Моторичке вежбе:- вежбање покрета руке, шаке и прстију -писање различитих црта и линија као основних елемената слова -Упознавање са писаним и штампаним словима - Правилан изговор свих гласова -Увежбавање графички правилног и естетски ваљаног писања	Интерактивна метода разговора метода читања и писања Аналитичко - синтетичка Смисаоно учење Разговор Индивидуални фронтални	Буквар текстови ученички радови прибор за писање свеска словарица	Читање, Писање, преписивање, допуњавање Слушање Анализа, синтеза ,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	посматрање разговора и белешке посматрање задовољства ученика на часу
	Књижевност					
-Увођење и доживљавање и разумевање књижевних текстова Разликовање основне врсте књижевног изражавања, стих и проза	-Стихови обрађених народних песама и стихови песника за децу -Народна прича: „Коza и седам jарића“ и остале приче из буквара и читанке	Интерактивна метода разговора метода читања и писања Аналитичко - синтетичка Смисаоно учење Разговор Индивидуални фронтални	Буквар текстови ученички радови прибор за писање свеска	Читање, рецитоване Писање, Слушање говорење препричавање, Анализа, синтеза ,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда,	посматрање разговора и белешке посматрање задовољства ученика на часу

					задатке,	
	Језик					
-Препознавање речи, реченице, гласова, слова -Правилна употреба великог слова, тачке, упитника и узвичника	-Реченица, реч, глас и слово – препознавање -Изговарање и правилно писање гласова - Употреба великог слова, тачке, упитника и узвичника	Интерактивна метода разговора метода читања и писања Аналитичко - синтетичка Смисаоно учење Разговор Индивидуални фронтални	Буквар текстови ученички радови прибор за писање свеска словарица	Читање, Писање,пре писивање, допуњавање Анализа, синтеза ,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	посматрање разговора и белешке посматрање задовољства ученика на часу
	Језичка култура					
-Увођење у поступак писања краћих писмених састава уз правилан редослед речи у реченици -Писање реченица и краћих састава према датим речима и слици	-писање краћих писмених састава -писање састава према слици или датим речима	Интерактивна метода разговора метода читања и писања Аналитичко - синтетичка Смисаоно учење Разговор	Буквар текстови ученички радови прибор за писање свеска	Читање, Писање, Слушање говорење Причање, препричавање, описивање,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра,	посматрање разговора и белешке посматрање задовољства ученика на часу

		Индивидуални, фронтални			бележи, исправља, прегледа, задатке,	

Предмет: МАТЕМАТИКА

Циљ предмета: Идентификација ученика за допунску наставу биће одређена на основу напредовања ученика у савладавању наставног градива – утврђивање знања које је потребно за даљи рад. У допунски рад могу током година да се укључе и ученици који из различитих разлога нису успели да савладају делове градива. Допунски рад за поједине ученике траје док се не овлада одређено градиво.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 18

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Геометрија	5		
2.	Бројеви	11		
3.	Мерење и мере	2		
Укупно		18		

НАПОМЕНА : Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у савладавању предвиђених програмских садржаја.

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: Геометрија						

- Оријентисати се у простору користећи одреднице горе-доле, испод-иза, лево-десно - Разликовати и именовати различите линије и области: крива и права линија, затворена и отворена линија, унутрашњост и спољашност, дуж	- Релације међу предметима: већи, мањи, лево, десно, испред-иза, горе-доле - Предмети облика лопте, ваљка, купе, квадра - Линије, врста линије - тачка, - дуж	Посматрање Графичко представљање Разговор Цртање и писање Индивидуални подстицај Аналитичко-синтетичка Индивидуални, групни, фронтални	Апликације Дидактички материјал Уџбеник Листићи Креде у боји Оловке у боји Прибор за цртање	Цртање, бојење, обележавање, Упоредивање Упоредивање положаја предмета, посматрање, закључивање Слушање,	Записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи,	посматрање разговор и белешке посматрање задовољства ученика на часу
	Бројеви					
- Да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима - Да науче да броје, читају, записују и упоређују бројеве до 100 као и да исправно употребљавају знаке једнакости и неједнакости - Да савладају сабирање и одузимање до 100	- Скупови - Цифре – писање и читање бројева - Приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој - Упоредивање бројева, знаци $>$, $<$, $=$ - Знаци $+$, $-$, $=$ - Сабирање и одузимање природних бројева до 100	Посматрање Графичко представљање Разговор Цртање и писање Индивидуални подстицај Аналитичко-синтетичка Индивидуални, групни,	Апликације Дидактички материјал Листићи Креде у боји Оловке у боји	Цртање, бојење, обележавање, Упоредивање Упоредивање бројева, посматрање, закључивање Слушање, говорење Причање, читање, истраживање, сабирање, одузимање,	Записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи,	посматрање разговор и белешке посматрање задовољства ученика на часу

		фронтални		решавање		
	Мерење и мере					
- Пореди и процелује мерама дужине - Зна вредности новчаница и поступак плаћања	Јединице за дужину	Посматрање Графичко представљање Разговор Индивидуални подстицај Индивидуални, групни, фронтални	Апликације Дидактички материјал Листићи Креде у боји Оловке у боји Прибор за цртање	Цртање, бојење, обележавање, Упоредивање по дужини, посматрање, закључивање Слушање,	Записује, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, подстиче, анализира, посматра, бележи	посматрање разговор и белешке посматрање задовољства ученика на часу

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Предмет: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљ предмета: Развијање свести о потреби и могућностима личног ангажовања у заштити животне средине, усвајање и примена принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувању животне средине.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 36

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Животна средина	7		
2.	Природне појаве и промене у животној средини	7		
3.	Загађење животне средине	8		
4.	Заштита животне средине и заштита здравља	14		
Укупно		36		

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активност и наставника	Евалуација
Наставна тема: ЖИВОТНА СРЕДИНА						
Разуме појам и зна основне елемента животне средине; уочава и описује појаве које угрожавају животну средину; уочава и описује појаве и промене у животној средини; има одговоран однос према себи и животној средини; развија логичко и критичко мишљење; развија радозналост, креативност и истраживачке способности.	Моја околина Где ко живи Везе у природи Зец Брзић	Дијалогска, Монолошка, демонстративна, практичан рад Фронтални и индивидуални групни	<i>Чувари природе</i> 1, илустрације, канап, радови ученика, опало лишће, гранчице, пак папир	Цртање, бојење, посматрање, закључивање Слушање, говорење истраживање	Записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи,	Праћење, посматрање, продукти дечјег стваралаштва, задовољство ученика на часу
	ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ И ПРОМЕНЕ У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ					
	Пратим како се природа мења Прича о врапцу Шта ко воли да једе	Дијалогска, Монолошка, демонстративна, практичан рад Фронтални и индивидуални групни	<i>Чувари природе</i> 1, илустрације, опало лишће, јесењи плодови, лепак, примери радова	Цртање, бојење, посматрање, закључивање Слушање, говорење истраживање		Бележење, посматрање процена напредовања ученика, процена степена остварености исхода
	ЗАГАЂЕЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ					

	Вода Ваздух Земљиште Пушење је штетно Бум-трас	Дијалошк а, Монолош ка, демонстр ативна, практича н рад Фронталн и индивиду ални групни	<i>Чувари природе</i> I, илустрациј е, фотографије, слике животиња, вода, посуде	Цртање, бојење, посматрање, закључивање Слушање, говорење истраживање ,		Посматарње , задовољство ученика на часу, продукти дечјег стваралаштв а, процена напредовањ а ученика
	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗАШТИТА ЗДРАВЉА					
	Упознај своје мале суседе Угрожене животиње Догађало се суботом Трошење природног блага Чувар топлоте Шта се налази у канти за отпатке Здраво да си! Башта у тањиру Сунцобран	Дијалошк а, Монолош ка, демонстр ативна, практича н рад Фронталн и индивиду ални групни	<i>Чувари природе</i> I, илустрациј е, фотографије, ЦД, Приручник, сликовна слагалица, сијалица, радијатор беџеви, здрава храна	Цртање, бојење, посматрање, закључивање Слушање, говорење истраживање ,		Бележење, посматрање ученика, процена степен оствареност и исхода, продукти дечјег стваралаштв а

Предмет: НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

Циљ предмета: Остварити директно увођење ученика у активности ревитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ужем и ширем окружењу.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 36

Редни		Ук.	Бр. часова за

бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	часова по теми	обраду	остале типове часова
1.	Приче из прошлости	4		
2.	Радови и празници	4		
3.	Крсне славе и зимски празници	16		
4.	Пролећно биље	8		
5.	Ручни радови и одећа у прошлости	4		
Укупно		36		

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: ПРИЧЕ ИЗ ПРОШЛОСТИ						
-Зна и препознаје игре које су се некада играле, песме које су се певале, приче које су се причале. - Зна да наброји и препозна разне обичајне радњама које су се одигравале приликом неких важних послова у пољу: жетва ,берба кукуруза, берба грожђа. - Зна и примењује народне обичаје везане за празнике (крсне славе, поворке, бадњак, Божић, Богојављење, Свети	1.Моја бака дивно прича 2.Народ прича-загонетке,пословице,брзалице 3.Народ прича још и ово-питалице, успаванке 4.Приче из давнина	Фронтални, индивидуални, групни рад, практични и самостални рад	Папири,бој е,лепак,макзе, слике,књиге,сликовнице, часописи, новине,разни текстови, разноврсне траке и	Цртање, бојење, посматрање, закључивање Слушање, говорење истраживање Слушање, говорење,	Записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира,	
	РАДОВИ И ПРАЗНИЦИ					
	5.Јесењи радови на њиви 6.Берем, берем грожђе 7.Јесења сетва 8.Радови у пољу					

Сава, Ускрс, Ђурђевдан,...) - Зна да опише поступак мешења хлеба у нашим крајевима; мешење и украшавање славког колача, мешење божићних хлебова, василица и младенчића. - Зна да одреди значај и препозна разноврсно биље почев од веровања у њихове магијске моћи па до рецептуре о лековитости. - Зна важност упознавања и очувања ручних радова наших бака. - Зна да препозна и опише нашу народну ношњу, одећу, обућу, фризуру, украсе и накит из давне прошлости.					
	КРСНЕ СЛАВЕ И ЗИМСКИ ПРАЗНИЦИ				
	9. Хлебови 10. Крсне славе 11. Славски колач 12. У гостима 13. Гости у нашој кући. 14. Игре из бакиног детињства 15. Бакине приче 16. Нова година 17. Новогодишња свечаност 18. У ишчекивању Божића 19. Богојављење 20. Свети Сава. 21. Одељенска светосавска свечаност 22. Школа и ђаци некада 23. Дечије народне игре и песме 24. Утврђивање градива		тканине, предмети и материјал из школске кухиње, разноврсне биљке и цвеће	причање, описивање, посматрање, Анализа, синтеза,	посматра, бележи,
	ПРОЛЕЋНО БИЉЕ				
	25. Пролећни радови на селу 26. Пролећни празници 27. У сусрет Вскрсу 28. Биљани петак 29. Ђурђевдан 30. Пролећно биље и празници 31. Ивандан и Петровдан 32. Жетва				
	РУЧНИ РАДОВИ И ОДЕЋА У ПРОШЛОСТИ				
	33. Ручни радови 34. Народне ношње 35. Пословице о раду 36. Шта смо научили из народне традиције?				

Предмет: РЕЦИТАТОРСКО - ДРАМСКА СЕКЦИЈА

Циљ предмета: Циљеви рецитаторско-драмске секци јесу:

- упознавање са основама драмског истраживања,
- богаћење и развијање маште и креативног начина мишљења,
- развијање способности за концентрацију и способности за јавне наступе,
- стицање способности лепог, течног и креативног импровизованог изражавања,
- стицање искуства и навика за колективни живот и рад,
- развој опажања, размишљања и слободног изражавања,
- развијање критичке способности,
- развијање самоконтроле, досетљивости...
- подстицање интересовања за истраживање

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 36

Садржаји програма	Исходи
Упознавање са планом и програмом рада и договор о раду. Рецитовцање научених песама. Рецитовање песме "Првак", " Има једно место" Причамо бајку. Причамо причу према слици. Рецитовање песме "Хвала" и других песама о јесени Покушај песничког стваралаштва Упознајмо се са песмама Добрице Ерића Брзалице - вежбе у изговору Брзалице - вежбе у изговору Прочитали смо- песме Прочитали смо - приче Драматизација текста "Вук и зец" "Вук и зец" -увежбавање Причам ти причу Умем да имитирам	-Знају формирати породице речи, знају синонине и антониме; -препознају народну песму, причу, бајку -препознају и знају народне умотворине-загонетке, пословице, питалице -Састављају и пишу кратке стихове према посматраним предметима,појавама и слици ; -самостално казивање напамет научених песама -Оспособљавање за драмско извођење текста, примена мимике и геста у извођењу -припремање и реализација неколико краћих приредби поводом значајнијих празника (Нова година, Дан жена, Дан школе, Св. Сава)

Драмски приказ "Вук и зец" -увежбавање Загонетке и питалице Рецитовање песама о Св. Сави Рецитовање песама о мами Рецитовање песама о мами и баки Драматизација текста " Кесе и тег" Увежбавање текста " Кесе и тег" Увежбавање текста " Кесе и тег" Увежбавање текста " Кесе и тег" Рецитовање песама о пролећу Рецитовање за " Дан школе" Присуствовање приредби Рецитовање научених песама Учимо нове песме по избору Избор програма за приредбу Увежбавање програма за приредбу Увежбавање програма за приредбу Увежбавање програма за приредбу Учимо песме о лету Учешће на приредби за родитеље	

Предмет: ЛИКОВНА СЕКЦИЈА

Циљ предмета: развијање ликовних стваралачких способности и стваралачког мишљења ученика кроз практичан рад, оспособљавање за комуникацију и изграђивање позитивног односа и љубави према ликовној, а и уметности уопште.

Активно учешће у колективним и групним активностима, подстицање стваралаштва, креативности, самосталности.

Разред: ПРВИ

Годишњи фонд часова : 36

Садржаји програма	Исходи
Пријем и одабир чланова активности Организација рада и подела задужења у оквиру чланова Ликовне технике које ћемо радити Школа-представљам школу ликовним путем Школа-представљам школу ликовним путем Сликарство– сликарске технике и мотиви Сликарске технике - акварел Сликарске технике- гваш Сликарство – рад по природи – акварел - гваш Сређивање школске збирке старих предмета Опрема радова и постављање изложбе Уређивање школског простора - хола Заштита средине, законитости у екологији –обликовање предмета од отпадних пластичних маса Вајање – вајарски материјали Вајање – декоративна скулптура Вајање – дрво и вајарски радови од дрвета	- Да разликују основне елементе израза и користе једноставну терминологију у ликовној уметности; - Да препозна уметничка својства у објектима и појавама у окружењу; - Да познају основне и изражајне могућности класичних и савремених медија, техника, алата и материјала које користе у ликовној секцији и да безбедно и примерено користе алате и материјале у уметничким активностима; - Да процењује и вреднује своје радове, радове других ученика и остала ликовна дела; - Дискутују о различитим решењима задатка; - Умеју да уреде део школског простора. - Адекватно и активно учествују у презентацији сопствених и радова друге деце - Да самостално или у групи проводи процес рада; - Да постави проблем истраживања и повеже садржаје и идеје из других области учења са проблемом који се истражује; - Да свет линија да уконпонује у целину, као и остале материјале и технике;

Опрема радова и поставка изложбе поводом школске славе Савиндана Вајање – глина , гипс, моделовање Основи примењене графике Графика у једној боји – нацрт за етикету Графика у две боје – нацрт за плакат Графика у више боја – нацрт за насловну страну књиге – скица уколажу Графика и амбалажа Таписерија, материјали за ткање Уређење школског простора Учешће на конкурс-израда радова Опрема радова и поставка изложбе поводом пролећа Колаж техника Опрема радова и поставка изложбе поводом Дана планете земље Уређење школског простора Израда цветова-разне технике Израда сцене и сценског простора школе Израда сцене и сценског простора школе Јавна изложба ликовних радова ученика ликовне секције у школи Истицање радова чланова активности на паноима школе Шта смо урадили ове школске године	- Да одстрањује кич и плагијат из свог стваралаштва као и да буде свестан традиције и свог културног наслеђа. - да ствара интересовање и потребу за посећивање изложби, галерија, музеја и чување културних добара;

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА 2. РАЗРЕД

А ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Српски језик – 2. разред

Циљ: наставе и учења српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ

– разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст; – одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; – одреди редослед догађаја у тексту; – уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – разликује стих и строфу; – уочи стихове који се римују; – објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни; – наведе једноставне примере поређења из текстова и свакодневног живота; – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму; – изводи драмске текстове; – износи своје мишљење о тексту; – разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике; – разликује врсте речи у типичним случајевима; – одређује основне граматичке категорије именица и глагола; – разликује реченице по облику и значењу;	КЊИЖЕВНОСТ	ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Народна песма: <i>Да вам певам што истина није/Мишија моба</i> Народна песма: <i>Мајка Јова у ружи родила/Санак иде низ улицу</i> Јован Јовановић Змај: <i>Пролећница/Хвала</i> Војислав Илић: <i>Први снег</i> Бранко Ћопић: <i>Огласи „Шумских новина“ (одломци), Болесник на три спрата</i> Душан Радовић: <i>Лепо је све што је мало, Мама</i> Драган Лукић: <i>Школа, Равнотежа</i> Мирослав Антић: <i>Тајна</i> Душко Трифуновић: <i>Два јарца</i> Григор Витез: <i>Дохвати ми, тата, мјесец</i> Александар Сергејевич Пушкин: <i>Бајка о рибару и рибици</i> (читање у наставцима) Проза Народна прича: <i>Свети Сава, отац и син/Свети Сава и отац и мати са малим дететом</i> Народна прича: <i>Седам прUTOва</i> Народна басна: <i>Бик и зец/Коњ и магарац</i> Доситеј Обрадовић: <i>Пас и његова сенка/Коњ и магаре</i> Десанка Максимовић: <i>Бајка о лабуду</i> Гроздана Олујић: <i>Шаренорепа</i> Градимиr Стојковић: <i>Деда Милоје</i> Мирјана Стефановић: <i>Златне рибице не праве штету</i> Ђани Родари: <i>Кад дедица не зна да прича приче</i> Су Ју Ђин: <i>Свитац тражи пријатеља</i> Феликс Салтен: <i>Бамби</i> (одломак по избору) Драмски текстови Александар Поповић: <i>Два писма</i>

– поштује и примењује основна правописна правила; – влада основном техником читања и писања латиничког текста; – пронађе експлицитно исказане информације у једноставном тексту (линеарном и нелинеарном); – користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; – правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину; – учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; – разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); – изражајно чита ћирилички текст.		Ана Миловановић: <i>Слатка математика</i> Гвидо Тартаља: <i>Оцене</i> Тоде Николетић: <i>Шума живот значи</i> Популарни и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Доситеј Обрадовић (баснописац), Никола Тесла (приче из детињства), знаменита завичајна личност и др.) ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Избор из кратких народних умотворина (загонетке, пословице, брзалице, питалице, разбрајалице) 2. Ханс Кристијан Андерсен: <i>Принцеза на зрну грашка, Царево ново одело, Девојчица са шибицама</i> 3. Десанка Максимовић: <i>Ако је веровати мојој баки, Прстен на морском дну, Бајка о трешњи, Сликарка зима, Како су пужу украли кућу, Три патуљка, Чика-Мраз, Божић-батини цртежи, Траве говоре бакиним гласом, Орашчићи-палчићи, Кћи вилиног коњица</i> (три бајке по избору ученика) 4. Љубивоје Ршумовић, избор из збирке песама <i>Ма шта ми рече (Једног дана, Др, Десет љутих гусара, Ишли смо у Африку, Ако желиш мишице, Уторак вече ма шта ми рече, Има један, Телефонијада, Дете, Вуче вуче бубо лења, Вук и овца)</i> 5. Драгомир Ђорђевић, избор песама <i>(Кад сам био мали, Бабе су нам сјајне, Рецепт за деду, Све су мајке, Ја сам био срећно дете, Једном давно ко зна када, Првоаприлска песма, Ми имамо машту, Тајанствена песма, Бити пекар то је сјајно, Успон једног лава, Стонога, Вештице су само трик)</i> 6. Избор из кратких прича за децу: Бранко Стевановић, <i>Прича из ормана</i>, Весна Видојевић Гајевић, <i>Бркљача</i>, Дејан Алексић, <i>Једном је један дечко зевнуо</i>. Књижевни појмови: – стих, строфа, рима; – народна успаванка; – басна; – бајка; – тема, место и време збивања, редослед догађаја; – главни и споредни лик (изглед, основне особине и поступци); – лица у драмском тексту за децу.
	ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија	Глас и слог; самогласници и сугласници. Врсте речи: именице (властите и заједничке); род и број именица; глаголи; глаголска времена: прошло, садашње, будуће време; потврдни и одрични глаголски облици; придеви (описни); бројеви (основни и редни).

		Реченице: обавештајне, упитне, заповедне и узвичне. Потврдне и одричне реченице. Велико слово: писање назива држава, градова и села (једночланих и вишечланих) и једночланих географских назива. Спојено и одвојено писање речи: писање речце <i>ли</i> и речце <i>не</i> уз глаголе. Интерпункција: тачка (на крају реченице и иза редног броја); две тачке и запета у набрајању; писање датума арапским и римским цифрама. Писање скраћеница: (мерне јединице и опште скраћенице <i>ОШ, бр., итд., стр. и нпр.</i>).
	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Друго писмо (латиница): штампана и писана слова. Разумевање прочитаног кроз одговоре на питања. План за препричавање кратких текстова (лирских, епских, драмских) састављен од уопштених питања. План описивања на основу непосредног посматрања. Правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање. Језичке вежбе: загонетке, ребуси, укрштене речи, осмосмерке, асоцијације, састављање реченица, проширивање задатих реченица. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица, опис бића и предмета. Сценско приказивање драмског/драматизованог текста.

Кључни појмови садржаја: књижевност, језик, језичка култура, усвајање другог писма (латинице).

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Књижевност	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (стваралачке, уметничке, драмске)	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, манипулише сликама, чита текстове, открива, решава, препознаје књижевна дела, глуми, активно учествује у причању.	иницијални тест, причање, описивање, препричавање, читање, домаћи задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима.

Језик	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, решавање проблема	- индивидуални - фронтални - групни - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, решава у реченици одреди субјекат и предикат, препозна именице и глаголе у реченици, одреди род и број именице, активно учествује у причању	иницијални тест, домаћи задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда, активности на часовима.

Језичка култура	монологска, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова	- индивидуални - фронтални - групна - рад у пару	усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује	слуша, посматра, манипулише сликама, именује и чита латинична слова, прави речи од латиничних слова, прави од речи реченице, чита текстове, открива, решава, пише по диктату, пише кратке саставе, игра се мењајући гласове у речима, саставља причу	иницијални тест, причање, описивање, препричавање, читање, домаћи задаци, писање кратких састава, контролне вежбе, полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда, активности на часовима.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета српски језик

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са другим предметима:

Самогласник и сугласник	Музичка култура-Певамо
Прошло, садашње и будуће време	Свет око нас-Седмица
Писање датума	Свет око нас-Месец и година
Ана Миловановић: „Слатка математика“	Математика- Сабирање и одузимање до 100
Писање географских назива	Свет око нас-Насеља
Бројеви	Математика: Сабирање и одузимање до 100
Редни бројеви	Математика: Римски бројеви
Новогодишња честитка	Музичка култура: Јован Адамов: „Новогодишња честитка“
Доситеј Обрадовић: „Коњ и магарац“	Свет око нас: Животиње у мојој околини

Енглески језик – 2. разред

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

Циљ

-Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да комуницира на основном нивоу страним језиком, у усменом и писаном облику о темема из његовог непосредног окружења.

Настава страног језика треба да : - -подстакне потребу за учењем страних језика, - -подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика, - -олакша разумевање других и различитих култура и традиција, - -стимулише машту,креативност и радозналост, - -подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства.

Посебни стандарди

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са познатим темама.

Усмено изражавање

Ученик усмено изражава садржаје у вези са познатим темама самостално или уз помоћ наставника.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорницима размењује кратке информације у вези са познатим темама.

Знања о језику¹

Препознаје основне принципе граматичке и социolingвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика.

Задаци на нивоу језичких вештина

Ученик треба да:

- препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију;
- разуме вербални садржај уз помоћ облика невербалне комуникације;
- разуме говор наставника, кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа;
- разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство итд.).

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- разговетно изговара гласове, научене речи и изразе, поштује ритам и интонацију;
- даје основне информације о себи и свом окружењу, самостално и уз наставникову помоћ;
- описује кратким и једноставном језичким структурама себе и друге у познатим ситуацијама;
- репродукује, сам или у групи, кратке рецитације и бројалице и пева познате песмице.

Интеракција

Ученик треба да:

- реагује вербално и невербално на упутства и постављена питања;
- поставља једноставна питања;
- изражава допадање и недопадање;
- учествује у комуникацији (у пару, у групи, итд.);
- препознаје кад нешто не разуме, поставља питања и тражи разјашњења.

Знања о језику²

- препознаје шта је ново научио;
- схвата значај познавања језика, матерњег и страног у међуљудској комуникацији.

Разумевање говора

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења образовних постигнућа	Стандарди постигнућа ученика
		методе рада	облици рада	наставника	ученика		

WELCOME	Представљање Понављање боја и бројева 1-10	- вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи	-представљају се	иницијално тестирање - усмено испитивање	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ. 1.1.4
				-сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише -објашњава -показује -вреднује рад	-познају и именују боје и бројеве - слушају и разумеју са траке -понављају -посматрају -уочавају	- провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи рад - тест	ПСТ.1.1.10 ПСТ.2.1.1.
1. MY TOYS	- играчке -бројеви 11-20 -сабирање и одузимање -обнављање боја и бројева 1-10	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише објашњава -показује -вреднује рад	-препознају и именују играчке - боје по диктату -броје, сабирају и одузимају бројеве до 20 - слушају и разумеју са траке -понављају -посматрају -певају	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) питања и одговори (н-у) - активност на часу -групни рад -домаћи рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.10 ПСТ.1.1.11 ПСТ.1.2.1 ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.

2. MY FAMILY	- чланови породице - просторије у кући -Where's my (dad)? - He/ she's in the (bedroom) - He's/ She's young/ old	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише - објашњава -показује -вреднује рад	-препознају и именују чланове породице -препознају и именују просторије -броје - слушају -понављају -певају -посматрају	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) - питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.12 ПСТ.1.1.13 ПСТ.1.1.14. ПСТ.1.2.1 ПСТ.1.2.4.

3. MY BODY	- Усвајање новог вокабулара (Делови тела и покрети телом) - Have you got...? - I've got (two legs)	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише -објашњава -показује -вреднује рад	-именују делове тела -броје - описују своје тело - слушају и разумеју са траке -понављају -певају -посматрају -глуме причу	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) - питања и одговори (н-у) - активност на часу -групни рад -домаћи рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.2.1. ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.2.1.
4. MY FACE	- делови лица - big/small, long/short - I've got a (small) mouth - He's/ She's got (long) (hair) - Has he/she got...? - облици (circle, square, triangle, rectangle) - обнављање боја, бројева и делова тела	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише - објашњава -показује -вреднује рад	-погоде и именују делове лица -користе He's/ she's got да опишу друга-другицу - Одговарају на питања са Yes/No - слушају и разумеју са траке -понављају -певају -посматрају -глуме причу	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) - питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи задатак -групни рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.11. ПСТ.1.1.12. ПСТ.2.1.2. ПСТ.2.2.1.
5. ANIMALS	- усвајање новог вокабулара (cow, horse, sheep, duck, fox, owl, awake, day, night...)	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише	-погађају и именују животиње - слушају и разумеју са траке -понављају -певају	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) - питања и одговори (н-у)	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.2.1.

	- постављање питања Is it...? и давање одговора - описивање животиња коришћењем претходно наученог (It's got...)			-објашњава, -показује -вреднује рад	-посматрају -глуме причу постављају питања и дају одговоре	- активност на часу -домаћи задатак -групни рад - тест	ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.
6. FOOD	- усвајање новог вокабулара (apple, fish, banana, chicken...) - breakfast, lunch, dinner, menu - I like / don't like... - обнављање бројева и боја	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише објашњава, -показује -вреднује рад	-погађају и именују храну говоре о храни коју воле и не воле и храни коју једу за доручак- ручак и вечеру - слушају и разумеју са траке -понављају -певају	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи задатак -групни рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14. ПСТ.1.2.1. ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.
7. CLOTHES	- усвајање новог вокабулара (одећа) - I'm wearing.. - He's / She's wearing ... - обнављање боја и бројева	- рад на тексту - вербална -демонстративна - интерактивна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише објашњава -показује -вреднује рад	-погађају и именују делове одеће -знају и користе називе боја - описују одећу друга- другарице - слушају и разумеју са траке -понављају -певају -глуме причу	- усмено испитивање - провера разумевања: дијалог (н-у, у-у) питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи задатак -групни рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.11. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.4. ПСТ.2.1.3. ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.4.

8. WEATHER	- усвајање новог вокабулара (временске прилике: It's rainy, cloudy..) - Do you like (sunny) days? - It's hot/ cold - дани у седмици - Систематизација градива	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -дискутује -мотивише -објашњава -показује -вреднује рад	-говоре о временским приликама, - обнављају стечена знања - слушају и разумеју са траке -понављају -певају -глуме причу	- усмено испитивање - провера разумевања: питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи задатак -групни рад - тест	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.5 ПСТ.1.1.11. ПСТ.1.2.1. ПСТ.2.1.2. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.2.1.
9. Holidays:	- усвајање новог вокабулара (stocking, Christmas tree, Santa) - боје	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише одговоре -подстиче -показује	- слушају и разумеју са траке -понављају -певају	- усмено испитивање - провера разумевања: питања и одговори (н-у) - активност на часу -домаћи задатак -групни рад	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.14. ПСТ.1.2.1. ПСТ.2.1.2.
Valentine's day	- усвајање новог вокабулара: heart, card, baloon - боје	- рад на тексту - вербална -демонстративна	- фронтални индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -подстиче -показује	- слушају и разумеју са траке -понављају -певају	- усмено испитивање - провера разумевања: питања и одговори (н-у) - активност на часу	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.14. ПСТ.1.2.1. ПСТ.2.1.2.
Easter	- усвајање новог вокабулара: Easter Bunny, egg, chick - боје	- рад на тексту - вербална -дијалогска -демонстративна - интерактивна	- фронтални -индивидуални - парови - групни	-усмерава питањима -наводи -сугерише -подстиче -показује	- слушају и разумеју са траке -понављају -певају	-домаћи задатак -групни рад	ПСТ.1.1.1 ПСТ.1.1.2 ПСТ.1.1.3 ПСТ.1.1.4 ПСТ.1.1.14. ПСТ.1.2.1. ПСТ.2.1.2.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета енглеског језика

- рад с подацима и информацијама,
- решавање проблема, сарадња, компетенције за учење,
- одговорно учешће у демократском друштву,
- естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са осталим наставним предметима:

Предмет	Садржај
Енглески језик / Математика	Shapes (circle, square, triangle, rectangle) / Геометријске фигуре: квадрат, круг, троугао и правоугаоник
Енглески језик / Математика	Sums / Сабирање и одузимање бројева
Енглески језик / Веронаука	Holidays / Празници
Енглески језик / Свет око нас	Days of the week / Дани у седмици
Енглески језик / Физичко васпитање	Keeping fit; exercise routine / Како да будемо здрави, различити облици кретања
Енглески језик / Музичака култура	Animal sounds / Опонашање звукова из околине

Математика – 2. разред

Циљ: наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– одреди десетице најближе датом броју; – усмено сабира и одузима бројеве до 100; – користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник, садржалац; – примени замену места и здруживање сабирака и чинилаца ради лакшег рачунања; – усмено множи и дели у оквиру прве стотине; – израчуна вредност бројевног израза са највише две операције; – реши текстуални задатак постављањем израза са највише две рачунске операције и провери тачност решења; – одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; $\frac{1}{n}$ – одреди делове (облика $\frac{1}{n}$) дате величине; – изрази одређену суму новца преко различитих апоена; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама; – прикаже мањи број података у табlici и стубичастим дијаграмом; – уочи правило и одреди следећи члан започетог низа;	БРОЈЕВИ	Први део Сабирање и одузимање са преласком. Замена места и здруживање сабирака. Веза сабирања и одузимања. Једначине са једном операцијом (сабирање или одузимање). Римске цифре I, V, X, L, C Други део Множење и дељење (таблично) Нула и јединица као чиниоци; нула као дељеник. Замена места и здруживање чинилаца. Трећи део Редослед рачунских операција. Множење и дељење збира и разлике бројем. Веза множења и дељења. Једначине са једном операцијом (множење или дељење). Бројевни изрази. Формирање израза на основу реалистичних ситуација. $\frac{1}{n}$ Разломци облика $\frac{1}{n}$, $1 \leq n \leq 10$, визуелно и симболичко представљање.

– разликује дуж, полуправу и праву; – одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); – одреди обим геометријске фигуре; – нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи; – уочи подударне фигуре на датом цртежу; – уочи симетричне фигуре;	ГЕОМЕТРИЈА	Први део Дуж, права и полуправа. Тачка и права. Отворена и затворена изломљена линија. Графичко надовезивање дужи. Дужина изломљене линије. Обим геометријских фигура без употребе формула. Други део Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи, на тачкастој мрежи.

– допуни дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву;		Симетричне фигуре. Подударност фигура (интуитивно).
– изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине; – измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине – чита и запише време са часовника; – користи јединице за време у једноставним ситуацијама	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm). Мерење времена (дан, месец, година, час, минут).

Кључни појмови садржаја: сабирање, одузимање, множење, дељење, једначина, део целине, мерење дужине и времена, правоугаоник, квадрат, дужина, обим, римске цифре.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Природни бројеви до 100	монолошка, дијалогска, демонстративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ, метода графичких радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, анализира -мотивише, координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност -оцењује	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, открива релације и изражава их, групише, пребројава, броји, рачуна, математички се изражава, сређује по редоследу, примењује стечено знање, сабира, одузима, множи и дели до 100	-иницијални тест -контролне вежбе -завршни тест -полугодишњи тест -домаћи задаци -тестови по нивоима образовних стандарда -активност на часу -провере од 15 минута
Геометријски облици	монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење, оцењује	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, открива релације и изражава их, групише, сређује по редоследу, примењује стечено знање, мери и процењује, прави моделе	-иницијални тест -контролне вежбе -завршни тест -полугодишњи тест -тестови по нивоима образовних стандарда, домаћи задаци -активност на часу -провере од 15 мин.

Мерење и мере	монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (логичко-математичке), решавање проблема-хеуристички приступ, метода графичких радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност -оцењује	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, открива релације и изражава их, групише, рачуна, математички се изражава, сређује по редоследу, примењује стечено знање, мери и процењује, прави моделе	-иницијални тест -контролне вежбе -завршни тест -полугод. тест -тестови по нивоима образовних стандарда -домаћи задаци -активност на часу -провере од 15 мин.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математике:

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција.

Корелација са другим предметима:

Математика: Мере за време	Свет око нас: Мерење времена
Математика: Геометрија	Ликовна култура: Облици
Математика: Знак пута	Ликовна култура: Знаци
Математика: Множење бројем један	Српски језик: Љубивоје Ршумовић: „Десет љутих гусара“
Математика: Римски бројеви	Физичко и здравствено васпитање: Елементарне игре са реквизитима
Математика: Сабирање и одузимање	Физичко и здравствено васпитање: Игре са вођењем, додавањем лопте и гађање у циљ
Математика: Дуж	Ликовна култура: Везивање-спајање
Математика: Мерење и мере	Физичко и здравствено васпитање: Ходање кратким и дугим корацима

Свет око нас – 2. разред

Циљ: наставе и учења света око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
– идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима; – оствари права и изврши обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада; – се понаша тако да уважава различитости других људи; – прихвати последице када прекрши правила понашања групе; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота; – препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима; – одреди тип насеља на основу његових карактеристика; – повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља; – одржава личну хигијену – руку, зуба и чулних органа; – примени правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; – безбедно поступа пре и током временских непогода; – истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала; – одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; – пронађе нову намену коришћеним предметима;	НАСЕЉЕ СА ОКОЛИНОМ	Други и ја	Групе људи: родбина, (ван)школска заједница, становници насеља. Права и обавезе чланова група. Однос потреба и жеља. Правила понашања појединаца и група. Породични, школски и празници насеља.
		Култура живљења	Симболи Републике Србије: грб, застава и химна. Типови насеља: село, град. Здрав начин живота: хигијена тела, разноврсна исхрана, број obroка, боравак у природи и физичка активност. Врсте саобраћаја (копнени, водни и ваздушни и одговарајућа превозна средства). Безбедно понашање у саобраћају у насељу (кретање улицом и путем без тротоара, прелажење улице и пута без пешачког прелаза). Правила понашања у превозним средствима (аутомобил и јавни превоз). Временске непогоде (олуја, град, мећава) и безбедно понашање у затвореном и на отвореном простору.
		Човек ствара	Материјали (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина, глина/пластелин) и производи људског рада. Еластичност материјала. Својства материјала одређују њихову употребу. Нова намена предмета направљених од различитих материјала. Занимања људи у граду и селу.

– наводи примере различитих облика кретања у окружењу; – одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће; – измери растојање које тело пређе током свог кретања; – пронађе тражени објекат у насељу помоћу адресе/карактеристичних објеката; – именује занимања људи у свом насељу са околином; – одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице: сат, дан, седмицу, месец, годину; – забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена; – разликује облике рељефа у свом насељу и околини; – разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини; – идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења; – повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама; – разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла; – разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране; – наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека; – штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама; – разврста отпад на предвиђена места; – негује и својим понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу; – препозна примере повезаности живих бића са условима за живот; – повеже промене у природи и активности људи са годишњим добрима; – изведе једноставне огледе пратећи упутства; – повеже резултате рада са уложеним трудом.		Кретање и оријентација у простору и времену	Различити облици кретања тела (хода, скаче, трчи, пада, лети, плива, котрља се, клизи). Утицај облика тела, подлоге и средине на кретање по равной подлози и пређено растојање тела. Сналажење у насељу помоћу адресе (улица, кућни број) и карактеристичних објеката. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: минут, сат, дан, седмица, месец, година, датум, годишња доба. Средства за мерење времена: часовник, календар, лента времена.
		Разноврсност природе	Рељеф и облици рељефа: узвишења, (брдо, планина) удубљења (долине, котлине) и равнице. Рељеф у насељу и околини. Облици појављивања воде: површинске воде (текуће, стајаће) и њихови делови (извор, ток, корито, обала). Површинске воде у насељу и околини. Заједничке особине живих бића (дисање, исхрана, раст, остављање потомства). Функције (улога) делова тела живих бића. Разноврсност биљака у окружењу (зелјасте и дрвенасте; лишћарске и четинарске). Разноврсност животиња у околини (домаће и дивље; биљоједи, месоједи и сваштоједи). Значај биљака и животиња за човека. Улога човека у очувању природе (штедња производа који се користе у свакодневном животу, разврставање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама). Сунчева светлост и топлота, вода, ваздух и земљиште – неопходни услови за живот. Промене у природи и активности људи у зависности од годишњих доба.

Кључни појмови садржаја: природа, оријентација у простору и времену, кретање, култура живљења.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Други и ја	-дијалогска -демонстративна -илустративна -текстуална -учење путем открића -писаних радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, ствара ситуацију, сугерише, подстиче на логичко мишљење, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативностоцењује	слуша, посматра, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање	иницијални тест, домаћи задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима усмени одговори, тестови по нивоима образовних стандарда
Кретање и сналажење у простору и времену	-дијалогска -илустративна -демонстративна -експериментална -текстуална -учење путем открића	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, ствара ситуацију, сугерише, подстиче на логичко мишљење, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, оцењује	слуша, посматр, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, групиш, примењује стечено знање, мери и процењује, прави моделе	иницијални тест, домаћи задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима усмени одговори, тестови по нивоима образовних стандарда
Жива и нежива природа	-демонстративна -илустративна -дијалогска -текстуална -учење путем открића -писаних радова	-фронтални -индивидуални -у пару -групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, ствара ситуацију, сугерише, подстиче на логичко мишљење, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, оцењује	слуша, посматр, уочава, именује, повезује, упоређује, закључује, разликује, открива релације и изражава их, групиш	иницијални тест, домаћи задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима усмени одговори, тестови по нивоима образовних стандарда

Материјали и њихова употреба	-дијалогска -демонстративна	-фронтални -индивидуални	усмерава, наводи на повезивање и примену знања,	слуша, посматра, уочава, именује,	иницијални тест, домаћи задаци,

	-илустративна -експериментална -учење путем открића -писаних радова	-у пару -групни	ствара ситуацију, сугерише, подстиче на логичко мишљење, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, оцењује	повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, прави моделе	контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима усмени одговори, тестови по нивоима образовних стандарда

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета света око нас:

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, одговоран однос према здрављу, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговорно учешће у демократском друштву.

Корелација са другим предметима:

Свет око нас: Поново у школи	Српски језик: Драган Лукић: „Школа“
Свет око нас: Понашамо се безбедно у саобраћају	Музичка култура: Семафор
Свет око нас: Временска лента	Српски језик: Прошло, садашње и будуће време
Свет око нас: Кретање	Физичко и здравствено васпитање: Трчање са променом правца кретања
Свет око нас: Шта утиче на кретање тела	Физичко и здравствено васпитање: Трчање преко препрека
Свет око нас: Јесен	Музичка култура: Стигла јесен
Свет око нас: Релјеф	Ликовна култура: Правимо релјеф и необичне облике
Свет око нас: Колико је сати?	Музичка култура: Миодраг Бркић: „Колико је сати“
Свет око нас: Промене које доносе годишња доба	Српски језик: Ј.Јовановић Змај: „Пролећница“
Свет око нас: Саобраћај	Музичка култура: Миња Субота: „Телефонијада“

Циљ: наставе и учења ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин; – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли; – користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; – изражава, светлим или тамним бојама, свој доживљај уметничког дела; – идентификује истакнути део целине и визуелне супротности у свом окружењу; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу;	ОБЛИЦИ	Облици (светлост као услов за опажање облика; визуелне карактеристике природних и вештачких облика; дизајн предмета за свакодневну употребу). Супротности (обојено и безбојно, једноставно и сложено, испупчено и удубљено, ближе и даље...). Облик и целина (истакнути део целине; везивање и спајање облика).
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Тумачење (невербално и визуелно изражавање; садржај визуелних информација). Слика и реч (редослед радње у стрипу; знаци; лепо писање; честитке).
	ЛИКОВНЕ ИГРЕ	Боја (светле и тамне боје; боја и облик; боја и звук). Замишљања (стварност и машта).

– тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу; – изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; – упоређује свој и туђ естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; – повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; – пружи основне информације о одабраном музеју; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	ПРОСТОР	Простор (обликовање простора – школа, учионица, соба; музеј). Кретање (кретање једног облика у простору; кретање више облика у простору). Сцена (маске, костими, реквизити).

Кључни појмови садржаја: простор, облик, линија, боја.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Облици	-монологска -учење путем открића -дијалогска -демонстративна -практичан рад	-фронтална -индивидуална -у пару -групни	-мотивише за рад -подстиче -демонстрира -оцењује	-посматра -открива -запажа -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи
Споразумевање	-монологска -демонстративна -практичан рад -дијалогска	-фронтална -индивидуална -у пару -групни	-мотивише за рад -подстиче -демонстрира -оцењује	-посматра -открива, запажа -пише, црта -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи
Ликовне игре	-дијалогска -монологска -демонстративна -практичан рад	-фронтална -индивидуална -у пару -групни	-мотивише за рад -подстиче -демонстрира -показује -оцењује	-посматра -открива -запажа -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи
Простор	-дијалогска -монологска -демонстративна -практичан рад	-фронтална -индивидуална -у пару -групни	-мотивише за рад -подстиче -демонстрира -показује -оцењује	-посматра -открива -запажа -примењује тражену технику	-иницијално процењивање -активност на часу -самостални практични рад -учествовање у естетској анализи

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета ликовне културе:

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву.

Корелација са другим предметима:

Ликовна култура: Символи	Свет око нас: Поштујемо симболе наше државе
Ликовна култура: Развој писма	Српски језик: Научили смо штампана слова латинице
Ликовна култура: Луткарска представа	Српски језик: Александар Сергејевич Пушкин: „Бајка о рибару и рибици“
Ликовна култура: Знаци	Математика: Знаци пута и подељено
Ликовна култура: Слова можемо писати, цртати, сликати и обликовати	Српски језик: Штампана и писана слова латинице
Ликовна култура: Маштам-стварам	Музичка култура: Свирам и стварам
Ликовна култура: Кретање облика у простору	Физичко и здравствено васпитање: Скакање и поскакивање
Ликовна култура: Лепа реч и гвоздена врата отвара	Српски језик: Научили смо писана и штампана слова латинице
Ликовна култура: Приче	Српски језик: Приче у сликама

Музичка култура – 2. разред

Циљ: наставе и учења музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело; – разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – издвоји основне музичке изражајне елементе; – препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; – повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима; – изговара бројалице у ритму, уз покрет; – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – изводи уз покрет музичке и традиционалне игре;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук-лик, музика-радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори) – звуци из природе и окружења. Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак-дуг), јачина (гласан-тих), висина (висок-дубок). Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне у животу ученика. Музичка прича. Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Музички бонтон.

– примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; – свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; – повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама; – повезује ритам са графичким приказом; – објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – направи дечје ритмичке инструменте; – осмисли покрете уз музику; – осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука; – осмисли одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – према литерарном садржају изабере од понуђених, одговарајући музички садржај; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука.		Музика и здравље. Носиоци звука (цеде плејер, рачунар...).
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Изговор бројалице у ритму уз покрет. Звучне ономатопеје и илустрације Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (а ¹ бела, ха ¹ љубичаста боја). Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Инструментална пратња по слуху уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон.
	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала. Креирање сопствених покрета уз музику. Стварање једноставне ритмичке пратње коришћењем различитих извора звука. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст.

Кључни појмови садржаја: звук, тон, певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон.

ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА СЛУШАЊЕ	ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ
Химне 1. Светосавска химна 2. Државна химна 3. Школска химна Народне песме 1. <i>Кад се Ђира оженио</i> 2. <i>Чардаш</i>	Химне Државна химна Светосавска химна Школска химна Народне песме и традиционалне дечје игре (уз певање) <i>Дуње ранке</i> <i>Дечја поскакуша</i>

3. <i>Ој Морава</i> 4. <i>Банатско коло</i> 5. <i>Дивна, Дивна</i> 6. <i>Моравац коло</i> Песме за децу 1. П. Ступел: <i>Пахуљице</i> 2. А. Кораћ: <i>Молимо за фину тишину</i> 3. А. Кораћ: <i>Радост Европе</i> 4. М. Субота: <i>Другарство</i> 5. Н. Херцигоња: <i>Шапутање</i> 6. М. Шоуц: <i>Заклео се бумбар</i> 7. Б. Коцкица: <i>Ласте</i> 8. Хор Колибри: <i>Тротинет</i> 9. Хор Колибри: <i>Љубав је то</i> 10. Д. Лаковић: <i>Дај ми крила један круг</i> 11. Хор Колибри: <i>Најлепша је земља моја</i> 12. Хор Колибри: <i>Какви су моји тата и мама</i> 13. С. Барић: <i>Трепти звезда плавим оком</i> 14. Р. Милосављевић: <i>Примили смо вести тазе</i> 15. Л. Вукомановић: <i>Свети Саво, мудра главо</i> 16. М. Бајагић: <i>Мали слонов</i> 17. Д. Лаковић и хор Колибри: <i>Здравица</i> Домаћи композитори 1. С. Христић: <i>Грлица</i>, Охридска легенда 2. С. Бинички: <i>Марш на Дрину</i> 3. П. Коњовић: <i>Сељачка игра</i> 4. М. Ђурђевић: <i>Анђели певају</i> 5. Љ. Манасијевић: <i>Од Бога је речено</i> Страни композитори 1. Н. Римски Корсаков: <i>Бумбаров лет</i> (The King's Singers) 2. Ј. Штраус: <i>Анина полка</i> 3. Ф. Ж. Госек: <i>Гавота</i> 4. К. Сен Санс: <i>Карневал животиња</i> (Марш лавова, Акваријум, Птице, Магарци)	<i>Шетња</i> <i>Зелени се јагодо</i> <i>Коларићу Панићу</i> <i>Лепа Анка</i> <i>Вишњичица род родила</i> <i>С' оне стране Дунава</i> <i>Медвед бере јагоде</i> <i>Седи Ћира на врх сламе</i> <i>Ој, Јело, Јелице</i> <i>Кад смо били бебе</i> <i>Божјића песма</i> <i>Ој, Бадњаче, Бадњаче</i> <i>Помози нам Вишњи Боже</i> Дечје песме М. Милојевић: <i>На ливади</i> Л. Вукомановић: <i>Свети Саво, мудра главо</i> М. Бајагић: <i>Мали слонов</i> М. Субота: <i>Телефонијада</i> З. Христић: <i>Бус</i> Д. Лаковић: <i>Ечке, течке</i> Хор Колибри: <i>Какви су моји тата и мама</i> Ст. Коруновић: <i>Јесен</i> Ст. Коруновић: <i>Ала веје, веје</i> Хор Колибри: <i>Преко брда, преко брега</i> Ц. Пјерпонт: <i>Звончићи</i> Ж. Б. Лили: <i>Док месец сја</i> Р. Томерлин: <i>Рибар</i> Б. Мандић: <i>Свиња</i> Б. Мандић: <i>Јелен</i> Б. Мајданац: <i>Имитатори</i> Ст. Коруновић: <i>Пролећна песма</i> В. Астразијева: <i>Пролеће (Висибаба мала)</i> В. А. Моцарт: <i>Француска песма</i> Музичке игре Перпетум цезиле: <i>Киша</i> Н. Хиба: <i>Лептир</i> М. Петров: <i>Загонетка</i>

5. П. И. Чајковски: <i>Валцер</i> , Успавана лепотица 6. Ј. Брамс: <i>Мађарска игра</i> бр. 5 7. Л. Андерсон: <i>Синкопирани сат</i> 8. П. И. Чајковски: <i>Шпанска игра</i> , Лабудово језеро 9. П. И. Чајковски: <i>Игра свирала</i> 10. А. Бородин: <i>Половецке игре</i> , Кнез Игор 11. А. Понкијели: <i>Игра сатова</i> , Ђоконда 12. Е. Григ: <i>У дворани планинског краља</i> 13. Х. Манцини: <i>Пинк Пантер</i> , тема 14. Р. Шуман: <i>Дивљи јахач</i>	В. Томерлин: <i>Семафор</i> Свирање на дечјим инструментима Народна песма: <i>С оне стране Дунава</i> Народна песма из Шумадије: <i>Шетња (Пођи Миле у наш крај)</i> Српска народна песма из Хрватске: <i>Ој, Јело, Јелице</i> Народна песма: <i>Седи Ђира на врх сламе</i> Ж. Б. Лили: <i>Док месец сја</i> В. А. Моцарт: <i>Француска песма</i> Ст. П. Коруновић: <i>Јесен (Нестало је лета)</i> Џ. Пјерпонт: <i>Звончићи</i> В. Астразијева: <i>Пролеће (Висибаба мала)</i> М. Милојевић: <i>На ливади</i> Модел Народна песма: <i>Дошла ми бака</i> Народна песма: <i>Ресаво водо 'ладна</i> Народна песма: <i>Ми идемо преко поља</i> Народна песма: <i>Фалила ми се</i> Народна песма: <i>Сол ми дај</i> Народна песма: <i>Лазара мајка учила</i> З. М. Васиљевић: <i>Синоћ је куца лајала</i> М. Живковић: <i>Сиђи мацо</i>

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Слушање музике	- монолошка - дијалошка - демонстративна - илустративна	- фронтална - индивидуална - рад у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише - координира, развија кооперативност, оцењује	- слуша - пева - илуструје	- иницијално процењивање - усмени одговори - домаћи задаци - активност на часу
Извођење музике	- дијалошка - демонстративна - игровне активности - монолошка	- фронтална - индивидуална - рад у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише	- слуша - пева - илуструје - свира	- иницијално процењивање - усмени одговори - домаћи задаци - активност на часу

			- координира, развија кооперативност, оцењује		
Музичко стваралаштво	- дијалогска - демонстративна - игровне активности - монолошка	- фронтална - индивидуална - рад у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише - координира, развија кооперативност, оцењује	- слуша - пева - илуструје - прави	- иницијално процењивање - усмени одговори - домаћи задаци - активност на часу

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета музичке културе:

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са другим предметима:

Музичка култура: Направи музичке инструменте	Ликовна култура: Стварање нових предмета
Музичка култура: Радознали бумбар	Српски језик: Приче по низу слика
Музичка култура: извођење музике	Српски језик: основе читања и писања - подстицање ученика да опажају, посматрају, описују; правилно изговарање текста, вежбе дикције и дусања; богаћење речника; уочавање и разумевање фабуле у песми; речи којима се подражавају звуци; укрштенице
Музичка култура: слушање и стварање музике	Физичко васпитање: природни облици кретања - развој моторике, утврђивање игроликих кретних искустава; развој ритмичког кретања у заједничком деловању
Музичка култура: Распевана фарма	Свет око нас: Животиње које гаји човек
Музичка култура: Музички бонтон	Српски језик: Лепо понашање
Музичка култура: Божић, Божић благи дан	Свет око нас: Обичаји
Музичка култура: Д. Радић: „Сунчање“	Свет око нас: Сунце

Физичко и здравствено васпитање – 2. разред

Циљ: наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
– примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – разликује правилно од неправилног држања тела; – успостави правилно држање тела; – правилно дише током вежбања; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – изведе децји и народни плес; – користи основну терминологију вежбања; – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање; – поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – поштује правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – уочава улогу делова тела у вежбању; – уочи промене у расту код себе и других; – препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ		Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.
		Ходање и трчање	Ходање: – кратким корацима, – дугим корацима, – у различитом ритму, – ходање опружањем стајне ноге, – ходање са реквизитом, – ходање са променом правца и смера, – ходање комбиновано са различитим покретима, – ходање преко ниских препрека, – елементарне игре са ходањем. Техника трчања: – трчање преко препрека, – трчање са променом ритма, – трчање са променом правца и смера, – брзо трчање стартом из различитих почетних положаја, – трчање 30 m – елементарне игре са трчањем.
		Скакања и прескакања	Прескакање вијача, палица и других реквизита поређаних на тлу једноножним и суножним одскоком. Комбинације скокова, Скок удаљ и увис из места и залета. Скок са повишене површине. Припремне вежбе за прескок: игре уз коришћење различитих облика скакања и прескакања.

– примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – одржава личну хигијену; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – наведе врсте намирница у исхрани; – препознаје везу вежбања и уноса воде; – повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета у вежбању; – се придржава правила вежбања; – вреднује успех у вежбању;			
		Бацања и хватања	Ходање и трчање са котрљањем лопте. Бацање лоптице из места у даљину и у циљ. Бацање лоптице из кретања. Бацање лопте увис без и са okreом за 360°. Вођење лопте једном и другом руком у месту и кретању. Додавање лопте једном и другом руком. Вођење лопте у ходању и трчању. Гађање лоптом у импровизовани кош, ниски кош и гол. Елементарне игре са вођењем, додавањем и гађањем лоптом у циљ. Штафетне игре и друге елементарне игре лоптом (вођење, хватање, додавање).
		Пузања, вишења, упори и пењања	Помицање на дохватном вратилу са погрченим ногама у вису предњем. Помицање у вису предњем окретањем за 180°, са укрштеним хватом. Њихање уз помоћ. Проширени садржаји Узмак корацима уз косу површину. Бочно пењање уз лестве са наизменичним прехватањем и опирањем истовремено обема ногама.
		Вежбе на тлу	Основни садржаји Два повезана колута напред. Колут напред и скок пруженим телом.

			Колут назад из чучња у чучањ, низ косу површину. Колут назад. Састав од научених елемената. Игре усвојених вежби. Проширени садржаји Колут напред из упора стојећег опружених ногу. Колут преко лопте. Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби.
		Вежбе равнотеже	Основни садржаји Мала вага на тлу, клупи и ниској греди. Ходање привлачењем на целом стопалу и успон. Ходање опружањем стајне и предножењем замајне ноге. Ходање уназад на греди. Састав из првог разреда допунити наученим вежбама. Проширени садржаји Наскок кораком на греду. Чучањ и окрет у чучњу за 90⁰ и 180⁰. Састав из првог разреда допунити вежбама ходањем уназад и окретом у чучњу за 180⁰. Одељенско такмичење.
		Вежбе са реквизитима	Вежбе обликовања сареквизитима. Трчања, поскоци и скокови уз коришћење реквизита. Прескакање вијаче на различите начине. Дизање и ношење предмета и реквизита на различите начине. Елементарне игре са реквизитима. Игре са ластишом. Полигон и елементарне игре уз коришћење реквизита
		Плес и ритмика	Основни садржаји Народно коло и дечији плес по избору. Повезивање елемената из првог разреда у композицију Основни ритмички покрети са реквизитима. Проширени садржаји Прескакање вијаче уназад. Комбиновано прескакање вијаче напред-назад. Ходање и трчање са бацањем и хватањем лопте и обруча. Вежба са вијачом

		Полигони	Кобиновани полигон од усвојених вештина (вежби).
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Култура вежбања и играња	Основни термини у вежбању. Вежбам безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара. Некад изгубим, а некада победим. Навијам пристојно.
		Здравствено васпитање	Моје здравље и вежбање. Мишићи, зглобови и кости мога тела. Телесни развој. Лична хигијена. Хигијена простора за вежбање. „Шарени-разноврсни оброк” – правилна исхрана. Значај воде за организам и вежбање.

Кључни појмови садржаја: базична кретања, вежбање, игра, здравље, васпитање.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
Физичке способности	- монолошка, - дијалошка, - демонстративна, - игровне активности (телесно-кинестетичке)	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише - координира - развија кооперативност, оцењује	- слуша - посматра - изводи кретања - уочава - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - активност на часу - поштовање правила
Моторичке вештине	- монолошка, - дијалошка, - демонстративна, - игровне активности (телесно-кинестетичке)	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи - ствара ситуацију - сугерише, подстиче - анализира, мотивише - координира - развија кооперативност - оцењује	- слуша - посматра - изводи кретања - уочава - дискутује - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - активност на часу - поштовање правила
Физичка и здравствена култура	- монолошка, - дијалошка, - демонстративна, - игровне активности (телесно-кинестетичке)	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, анализира, мотивише, координира - развија кооперативност - оцењује	- слуша, посматра - изводи кретања - уочава, дискутује - учествује у игри - поштује правила	- иницијално процењивање - поштовање правила - активност на часу

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета физичког и здравственог васпитања:	сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација.

Корелација са другим предметима:

Физичко и здравствено васпитање: Моје здравље	Свет око нас: Чувајмо своје здравље
Физичко и здравствено васпитање: Народно коло	Музичка култура: Народна песма: „Пролећно коло“
Физичко и здравствено васпитање: Мишићи, зглобови и кости мога тела	Свет око нас: Сваки део тела има своју улогу
Физичко и здравствено васпитање: Ходање по линији	Математика: Права и крива линија, дуж
Физичко и здравствено васпитање: Ходање и трчање са променом ритма, темпа и динамике уз плесак и уз музику пратњу	Музичка култура: Трајање тонова
Физичко и здравствено васпитање: Игре са ластама	Математика: Множење и дељење

Дигитални свет – 2. разред

Циљ: наставе и учења предмета дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе; – користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); – самостално користи дигиталне уџбенике за учење; – креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију; – својим речима објасни појам покретне слике; – креира елементе покретне слике; – креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици; – својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мреже, укључујући интернет; – наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја; – објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја; – разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; – реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; – наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу; – организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја; – предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; – својим речима објасни појам алгоритам;	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	Учење путем школске платформе за онлајн учење. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно графичко изражавање коришћењем дигиталног уређаја. Умрежавање дигиталних уређаја и прилике за размену материјала, комуникацију и заједнички рад који из умрежавања произилазе.
	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	Добити и ризици који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја. Понашање на интернету – интернет бонтон. Остављање личних података при коришћењу дигиталних уређаја. Примерена реакција у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. Организација времена и услова за рад при онлајн учењу. Коришћење дигиталних уређаја и заштита животне средине.
	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање алгоритама линијске и цикличне структуре који води до решења једноставног проблема.

– анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски; – креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; – анализира једноставан програм креиран у визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради; – уочи и исправи грешку у једноставном програму, провери ваљаност новог решења и по потреби га додатно поправи (самостално или сараднички); – креира програм у визуелном програмском језику којим управља понашањем расположивог физичког дигиталног	Креирање рачунарског програма у визуелном програмском језику. Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмском језику и тумачење функције блокова од којих је сачињен. Управљање понашањем физичког дигиталног уређаја креирањем програма у визуелном програмском језику. Уочавање и исправљање грешака у програму.

Кључни и појмови садржаја: онлајн учење, дигитална слика, покретна слика, умрежавање дигиталних уређаја, комуникација, лични подаци, одлагање електронског отпада, алгоритам, програмирање у визуелном програмском језику.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета дигитални свет:	• рад с подацима и информацијама, • решавање проблема, сарадња, • компетенције за учење, дигитална компетенциј, комуникација.

Начин остваривања програма:

-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, метода писаних радова, игровне активности (стваралачке, логичке и др.), решавање проблема-хеуристички приступ.

-облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални

Активности:

-наставника: усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, оцењује

-ученик: слуша, посматра, манипулише сликама, црта, прави, решава задатке.

Начин примене и праћење исхода: иницијални тест, контролне вежбе, полугодишњи тест, завршни тест, активности на часовима, домаћи задатак.

Корелација са другим предметима :

Дигитални свет: Интернет бонтон	Свет око нас: Понашање у првозном средству
Дигитални свет: Организација времена и услова за рад при онлајн учењу	Свет око нас: Мерење времена
Дигитални свет: Коришћење дигиталних уређаја и заштита животне средине	Свет око нас: Чувајмо природу
Дигитални свет: Разлагање проблема на мање целине	Математика: Редослед рачунских операција

Б ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**Верска настава 2. разред**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	УВОД	Ми смо Црква
- знати да се Крштењем постаје члан Цркве; - знати да је Црква заједница потпуно другачија од свих; - знати да је Црква заједница са Богом; - разликовати значења појмова Црква (заједница) и храм (место на којем се сабирамо); - на елементарном нивоу моћи да опише зашто се подижу храмови; - моћи да уочи да је Литургија догађај Цркве; - знати да у Литургији учесује само онај ко је крштен и ко то жели; - желети да посети храм и боље упозна основна обележја православних храмова.	МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ	Крштењем постајемо чланови Цркве Црква – заједница Храм – место окупљања заједнице Литургија – догађај Цркве Заједница радости
- препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији; - знати да свако у Цркви има своју службу; - уочити међусобну повезаност служби у Цркви; - уочити од коликог је значаја за неку заједницу окупљање свих њених чланова; - уочити да је и он сам важан и посебан у животу Цркве; - моћи да објасни службу Епископа у Цркви; - моћи да увиди сличност службе Епископа са првосвештеником Христом; - уочити да Епископ предводи молитву Цркве; - моћи да објасни ко су монаси и шта су манастири; - ученик ће бити подстакнут да размишља о својој служби у Цркви.	ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ	Народ Божји, различите службе Литургијске службе: Епископ, свештеник и ђакон Многе службе, једна Црква Епископ – слика Христова на Литургији Ко су монаси?

- уочити разлог нашег великог поштовања према Богородици; - знати да је Богородица много волела Бога и желела да му служи и да много воли нас; - уочити да Богородицу сматрамо светијом од свих светих; - знати молитву Богородице Дјево; - усвојити текст и мелодију песме „Витлејеме славни граде“; - знати да се приликом Крштења Христовог, Бог открива као Света Тројица; - знати да је Свети Сава наш први Архиепископ; - знати ко је подигао манастир Хиландар; - пожелети да радо учествује у прослављању празника;	ЖИВОТ У ЦРКВИ – ЛЕПОТА ПРАЗНИКА	Пресвета Богородица – мајка Христова Божји – Христос се роди! Богојављење – Христос је Син Божји Свети Сава и Свети Симеон

- пожелети да стваралачки (кроз песму, молитву, цртеж), искаже своју љубав и поштовање према Богородици.		
- моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу; - уочити да су дарови које приносимо Богу, свет у малом; - моћи на елементарном нивоу да препозна и именује литургијске предмете; - уочити да је заједничка трпеза израз љубави; - знати да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају чланови Цркве; - моћи да уочи разлику између Светог Причешћа и друге хране; - уочити сличности елемената Литургије и славе; - код ученика ће се развити жеља да учествује у Литургији.	ТРПЕЗА ГОСПОДЊА	Литургија наш дар Богу Литургијски предмети Причешће - храна за живот вечни Слава у мојој породици
- препознати значај празновања Васкрса; - проширити своја знања о Христовом Васкрсењу; - уочити да је Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читава природа; - знати да је Христос увек са нама; - исказати свој доживљај Христовог Васкрсења кроз самостални креативни израз.	СВЕТА ЛИТУРГИЈА – ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА	Христос је са нама у Литургији Причешће у мом животу Празнујемо Васкрсење Христово Христово Васкрсење – наше васкрсење
- знати да наброји основне делове храма; - уочити да је унутрашњост храмова уређена за служење Литургије; - знати да објасни ко су светитељи; - испричати ко су и шта су све чинили светитељи које славимо; - уочити да постоје светитељи и у данашње време; - сазнати о неким светитељима новијег доба; - бити подстакнут на поштовање и правилан однос према храму и иконама; - бити подстакнут да воли природу и друге људе; - бити подстакнут да у свим људима види пријатеље Божје.	ИКОНА - ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ	Православни храм Икона - прозор у Царство Божје Буди и ти иконописац Царство Божје у светима

Грађанско васпитање – 2. разред

Циљ: наставе и учења програма грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– разликује понашања појединаца која доприносе или ометају функционисање и напредовање групе; – успоставља, гради и чува успешне односе са члановима групе којој припада; – исказе своја осећања и потребе на начин који не угрожава друге; – препозна и уважи осећања и потребе других; – наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о дејим правима; – прихвата и образлаже на примерима из живота да свако дете има иста права без обзира на различитости; – препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ; – се договара и одлучује у доношењу правила групе и да се понаша у складу са њима; – наводи примере међусобне повезаности права и одговорности; – разликује ненасилну од насилне комуникације међу члановима групе на примерима из свакодневног живота, из књижевних дела које чита и филмова које гледа; – саслуша излагање саговорника без упадица и са уважавањем; – даје и прихвата предлоге водећи рачуна о интересу свих страна у сукобу;	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у различитим групама	Групни идентитет Ко смо ми – сличности и разлике? Групе којима припадамо (породица, одељење, школа, спортски клуб, музичка школа...). Од чега зависи функционисање и напредак групе: комуникација, сарадња, узајамно подржавање, блискост. Понашања појединаца која ојачавају или ометају односе у групи. Осећања Изражавање сопствених осећања. Осећања других, како их препознајемо и уважавамо. Веза осећања са мислима и понашањима. Потребе и права Моје потребе и потребе других. Осећања, потребе, вредности и начин њиховог остваривања. Веза са правима. Права детета Конвенција о дејим правима. Различити смо, али су нам права иста. Људска права важе свуда и за сваког. Кршење и заштита права Нисам посматрач, реагујем на ситуације кршења права деце у одељењу и школи. Знам како и коме да се обратим за помоћ.
	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	Школа као заједница Вредности школе као заједнице – равноправност, одговорност, солидарност, брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Правила у школи и њихова функција.

– представи шта садржи и чему служи Правилник о безбедности ученика његове школе; – се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика; – наводи примере одговорности одраслих и ученика за безбедност у школи; – препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу мобилног телефона и интернета; – сарађује и преузима различите улоге на основу договора у групи; – износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге који могу унапредити безбедност ученика у школи; – учествује у изради плана једноставне акције; – са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – доприноси промоцији акције; – на једноставан начин вреднује изведену акцију.		Одговорности ученика и одраслих за функционисање школе као заједнице. Односи у заједници Како радим сам, а како у групи? Шта у школи радимо заједно? У чему смо добри? У чему бисмо могли бити бољи? Како комуницирамо у групи? Насилна и ненасилна комуникација. Сукоби Узроци сукоба и шта са њима. Сукоб из угла оног другог. Посредовање у сукобу. Конструктивно решавање сукоба.
	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Школа као безбедно место	Безбедност ученика у школи Ученици имају право на заштиту и безбедност. Правилник школе о безбедности ученика. Безбедност ученика у школи и школском дворишту, на путу између куће и школе, ван школе – на излету и на настави у природи. Безбедност ученика је одговорност свих – запослених у школи, ученика, родитеља, институција ван школе. Безбедно и небезбедно понашање на интернету. Одговорна употреба мобилног телефона.
	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Школа као безбедно место за све	Како учинити школу безбедним местом за све – планирање и извођење једноставне акције. Кораци у планирању и извођењу акције. Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити. Одређивање циља и израда плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видео-снимци фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.

Кључни појмови садржаја: група, школа као заједница, безбедност у школи.

Наставна област	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
	методе рада	облици рада	наставника	ученика	
ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у различитим групама	- монолошка - игровне активности, - дијалогска - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	- монолошка - игровне активности, - дијалогска - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима

ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Школа као безбедно место	- монолошка - игровне активности, - дијалогска - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	- усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Школа као безбедно место за све	- монолошка - игровне активности, - дијалогска - илустративна - демонстративна - метода практичних радова и радионице	- фронтална - индивидуална - у пару - групни	усмерава, наводи на повезивање и примену знања, упознаје, ствара ситуацију, сугерише, дискутује, анализира, мотивише, координира, поставља проблем, развија кооперативност, надгледа, прати напредовање ученика, оцењује	слуша, посматра, уочава, повезује, упоређује, закључује, разликује, групише, примењује стечено знање, испољава, бележи, црта, изражава, дискутује	- активност на часу - домаћи задаци - сарадња у пару и групи са вршњацима

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета грађанског васпитања:

рад с подацима и информацијама, сарадња, компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према околини.

Корелација са другим предметима:

Грађанско васпитање: Моје потребе и потребе других	Свет око нас: Моје потребе, моје жеље
Грађанско васпитање: Групи којој припадамо	Свет око нас: С вршњацима ван школе
Грађанско васпитање: Сукоби	Српски језик: Душко Трифуновић: „Два јарца“
Грађанско васпитање: Сарадња	Физичко и здравствено васпитање: Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ, ДОДАТНЕ НАСТАВЕ И ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

Српски језик – 2. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Циљеви и задаци садржаја програма
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
Језичка култура	-Припрема за читање и писање, штампаним и писаним словима латинице	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска -писаних радова	-фронтални -индивидуални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем	-именује и чита слова латинице (штампаним и писаним словима)	-правилно именује и записује слова латинице (штампаним и писаним словима)

	-разумевање прочитаног -писмено изражавање (описивање, препричавање)			-подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања	-пише по диктату штампаним и писаним словима латинице	-записује правилно дате речи и реченице (штампаним и писаним словима латинице) -раузме прочитано -писмено се изражава (описивање, препричавање)
ЈЕЗИК (Граматика)	-самогласници и сугласници -именице (властите и заједничке), род и број именица -глаголи, глаголска времена -реченице по значењу и облику -придеви (описни) -бројеви (основни и редни)	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска -писаних радова	-фронтални -индивидуални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координ. -наводи на повезивање и примену знања	-именује самогласнике и сугласнике -именује именице, глаголе, придеве и бројеве -из реченице издвоји именице (властите и заједничке), глаголе, придеве (описни) и бројеве (описне и редне), -одреди глаголска времена -одреди реченицу по значењу и облику -одреди род и број именица	-именовати самогласнике и сугласнике -препознати именице, глаголе, придеве и бројеве -из реченице издвојити именице (властите и заједничке), глаголе, придеве (описни) и бројеве (описне и редне), -одредити глаголска времена -одредити реченицу по значењу и облику -одредити род и број именица
ЈЕЗИК (Правопис)	-употреба великог слова у писању имена држава, градова, села	-монологска -демонстративна -текстуална -дијалогска	-фронтални -индивидуални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише	-пише имена држава, градова и села	-правилно употребљава велико слово у писању

	-писање речце ЛИ и НЕ -скраћенице -писање две тачке, тачке и запете -писање датума и римских бројева	-писаних радова		-поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира -мотивише -координ. -наводи на повезивање и примену знања	-пише правилно речце ЛИ и НЕ -пише скраћенице -правилно употребљава две тачке, тачку и запету -пише датуме и римске бројева	имена држава, градова и села -правилно записује речце ЛИ и НЕ -правилно записује скраћенице -зна да употреби две тачке, тачку и зарез -зна да правилно запише датум и римске бројеве

Математика – 2. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Циљеви и задаци садржаја програма
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
БОЈЕВИ ДО 100	Сабирање и одузимање са преласком Замена места и здруживање сабирака Веза сабирања и одузимања Једначине са једном операцијом (сабирање или одузимање) Римске цифре I, V, X, L, C Множење и дељење (таблично) Нула и јединица као чиниоци; нула као дељеник Замена места и здруживање чинилаца	-монолошка -демонстративна -дијалогска -илустративна -писаних радова -практични рад	-фронтални -индивидуални	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-сабирање и одузимање до 100 -множење и дељење -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање	-зна да сабира и одузима до 100 -зна да множи и дели -зна да напише и прочита римске бројеве -зна да напише и прочита разломак

Редослед рачунских операција Множење и дељење збира и разлике бројем Веза множења и дељења Једначине са једном операцијом (множење или дељење) Бројевни изрази Формирање израза на основу реалистичних ситуација					

	Разломци облика , $1 \leq n \leq 10$, визуелно и симболичко представљање					
ГЕОМЕТРИЈА	Дуж, права и полуправа Тачка и права Отворена и затворена изломљена линија Графичко надовезивање дужи Дужина изломљене линије Обим геометријских фигура без употребе формула Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи, на тачкастој мрежи Симетричне фигуре Подударност фигура (интуитивно)	- монолошка -демонстративна -дијалoшка -илустративна -писаних радова -практични рад	-фронтални -индивидуални	--усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знаља -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-посматра -уочава -именује -упоређује -разликује -примењује стечено знање	-зна да нацрта праву, полуправу и дуж, -зна графички да надовеже дужи, -зна да нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm) Мерење времена (дан, месец, година, час, минут)	- монолошка -демонстративна -дијалoшка -илустративна -писаних радова -практични рад	-фронтални -индивидуални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира, наводи на повезивање и примену знаља -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-упоређује -мери -прави -примењује стечено знање	-зна да именује и напише јединице мере за дужину и време

4.3. Додатна настава

Математика – 3. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
БРОЈЕВИ ДО 1000	Бројеви прве хиљаде Сабирање и одузимање Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка Зависност резултата од промене компонената једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a * x = b$ Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$	-демонстративна -монологска -дијалогска -писаних радова -истраживачка -илустративна	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара проблемску ситуацију -сугерише -подстицање -дискутује, анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања	-решава -запажа -уочава -упоређује	- консултације - тестови - такмичења

	Римске цифре D, M. Разломци облика $\frac{m}{n}$ Упоредивање разломака са једнаким именицима Децимални запис броја са једном децималом			-подстиче на логично мишљење -развија кооперативност		
ГЕОМЕТРИЈА	Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу) Угао, врсте углова Троугао, врсте троуглова Кружница и круг Правоугаоник и квадрат Обим троугла, квадрата и правоугаоника Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира Конструкције троугла и кружнице Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи	-монологска -дијалогска -демонстративна -писаних радова -илустративна	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстицање -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење	-упоређује -мерери -решава -црта	-консултације -тестови -такмичења
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење масе (kg, g, t) Мерење времена (деценија, век, секунд) Мерење дужине (mm, km) Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl) Мерење површине геометријских фигура задатом мером	-демонстративна -монологска -дијалогска -писаних радова -илустративна	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише, поставља проблем, подстицање -дискутује, анализира, мотивише -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење	-посматра -уочава -именује -упоређује -разликује	-консултације -тестови -такмичења

Математика – 4. разред

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења остварености исхода
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
БРОЈЕВИ ДО 1000	Скуп природних бројева са нулом	-монолошка	-индивидуални	-усмерава, наводи	-меморисање	- консултације
	Декадни систем записивања бројева	-дијалогска	-фронтални	-ствара проблемску ситуацију	-примењивање стечених знања	- тестови
	Месна вредност цифре	-демонстративна		-сугерише	-запажање	- такмичења
	Својства скупа природних бројева	-писаних радова		-подстицање	-уочавање	
	Сабирање и одузимање (писмени поступак)	-илустративна		-дискутује	-решавање проблема	
	Множење и дељење (писмени поступак)	-игра		-анализира	-анализа и синтеза	
	Својства рачунских операција (изражена формулама)	-хеуристичка		-мотивише		
	Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом)			-координира		
	Једначине и неједначине у скупу $\mathbb{N}_0$			-наводи на повезивање и примену знања		
	Разломци облика $(m, n \leq 10)$			-подстиче на логично мишљење		
	Упоредивање разломака са једнаким бројоцима			-развија кооперативност		
	Једнакост разломака					
	Сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима					
	Децимални запис броја са две децимале					
	Сабирање и одузимање децималних бројева					

ГЕОМЕТРИЈА	Квадар, Коцка	-експериментал. -демонстративна -игра -илустративна	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара проблемску ситуацију -сугерише -подстицање -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-упоређивање -мерење -прављење модела -примена стечених знања -посматрање	- консултације - тестови - такмичења
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење површине (m^2 , dm^2 , cm^2 , mm^2 , km^2 , ha , a) Површина квадрата и правоугаоника Површина квадра и коцке Мерење запремине (m^3 , dm^3 , cm^3 , mm^3) Запремина квадра и коцке	-експериментал. -демонстративна -игра -илустративна	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара проблемску ситуацију -сугерише -подстицање -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност	-упоређивање -мерење -рачунање -примена стечених знања	- консултације - тестови - такмичења

4.4 Ваннаставне активности

Од I до IV разреда:

Наставна област	Наставна тема /садржај	Начин остваривања програма		Активности		Циљеви и задаци садржаја програма
		методе рада	облици рада	наставника	Ученика	
ПЕШАЧКИ ИЗЛЕТИ рекреативно – сазнајног карактера	ПЕШАЧКИ ИЗЛЕТИ рекреативно – сазнајног карактера	-излагања -дијалошка -очигледности -практичних радова	-индивидуални -фронтални -рад у пару -групни	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања	-шетање -уочавање -учење -препознавање -прикупљање биљака, гранчица, каменчића -прављење хербаријума	-развијање правилног односа према природи и њеном очувању -развијање спретности и кондиције у природи -стицање нових знања -примена стечених знања на очигледним, природним објектима -боравак на чистом ваздуху ради очувања здравља
КУЛТУРНО – ЗАБАВНЕ АКТИВНОСТИ	КУЛТУРНО – ЗАБАВНЕ АКТИВНОСТИ	-демонстративна -експериментална -практичних радова	-индивидуални -фронтални -рад у пару -групни	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира	-играње -певање -креирање маски и фризура -имитирање -такмичење у знању, умењу и вештинама	-неговање лепоте и задовољства у дружењу -развијање такмичарског духа -подстицање оригиналности и креативности -препознавање склоности ученика и карактеристичних особина
ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ	ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ	-монологска -дијалошка	-индивидуални -фронтални	-усмерава, наводи -ствара ситуацију	-црта -прави	-развијање емпатије

		-игровне активности -практични рад	-рад у пару -групни	-сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира	-пише -прикупља -дарива	-разумевање туђег бола -развијање осећаја припадности заједнице -стварање односа поштовања према старијим и немоћним људима
СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	-монологска -дијалогска -игровне активности	-индивидуални -фронтални -рад у пару -групни	-усмерава, наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче, дискутује -анализира, мотивише -координира	-трчи -скаче -игра	-развијање издржљивости -развијање такмичарског духа -поштовање правила игре

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА 3. РАЗРЕД

А ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Циљ учења српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова : 180

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Књижевност	80	47	33
2.	Језик - граматика - правопис - ортоепија	60	18	42
3.	Језичка култура	40	5	35
Укупно		180	70	110

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност и наставника	Евалуација
– чита са разумевањем различите текстове; – опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; – изнесе своје мишљење о тексту; – разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; – одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања упрочитаном тексту; – именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); – разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; – разуме идеје књижевног дела; – уочи основне одлике народне бајке; – разликује народну од ауторске бајке; – представи главне особине јунака; – уочи основне одлике народне епске песме; – уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; – разликује опис од приповедања у књижевном делу; – покаже примере дијалога у песми,	КЊИЖЕВНОСТ					
	ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Лирска поезија 1. Душан Костић: <i>Септембар</i> 2. Григор Витез: <i>Какве је боје поток/</i> Десанка Максимовић: <i>Вожња</i> 3. Душан Васиљев: <i>Зима</i> 4. Мирослав Антић: <i>Шта је највеће/</i> Ф. Г. Лорка: <i>Луцкаста песма</i> 5. Драган Лукић: <i>Свакога 1088 одана/</i> Шта је отац 6. Бранислав Црнчевић: <i>Љутило мече/</i> Љубивоје Ршумовић: <i>Аждаја своје чеду тепа</i> 7. Милован Данојлић: <i>Љубавна песма</i> 8. Љубивоје Ршумовић: <i>Домовина себрани лепотом</i> 9. Химна Светоме Сави 10. Бранко Стевановић: <i>Занимање Марка Краљевића</i> Епска поезија 11. Народне песме: <i>Марко Краљевић и бег Костадин, Орање Марка Краљевића</i> Проза	Метода разговора, рада на тексту, метода усменог излагања, писаних радова, илустрације, демонстрације Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Читанка, Лектира, Радна свеска, Мултимедијални материјали, рачунар, ЦД, пројектор, телевизитор	Читање, рецитовање писање,пр еписивање, допуњавање слушање говорење причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање анализа,синтеза, сценски наступ, драмска игра, луткарска игра, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	Посматрање, Разговори, Белешке, продукти дејих активност и задовољство ученика на часу Усмено проверавање, игровне и практичне активност и, Писмено проверавање: - школски задаци - домаћи

причи и драмском тексту; – уочи хумор у књижевном делу; – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму и чита прозни текст; – изводи драмске текстове;	1. Ла Фонтен: <i>Цврчак и мрав</i> /Езоп: <i>Корњача и зец</i> 2. Народна приповетка: <i>Свети Сава и сељак без среће</i> 3. Народна бајка: <i>Чардак ни на небу ни на земљи</i> 4. Народна приповетка: <i>Свијету се не може угодити</i> 5. Бранко Ћопић: <i>Изокренута прича</i> 6. Оскар Вајлд: <i>Себични џин</i> 7. Светлана Велмар Јанковић: <i>Златно јагње</i> (одломак) 8. Бранко В. Радичевић: <i>Прича о дечаку и Месецу</i> 9. Ијан Макјуен: <i>Реч-две о Питеру</i> (одломак) 10. Јохана Шпири: <i>Хајди</i> (одломак) 11. Народна бајка: <i>Баи-Челик</i> (читање у наставцима) 12. Јасминка Петровић: <i>Од читања се расте</i> (читање у наставцима) Драмски текстови 1. Душан Радовић: <i>А зашто он вежба</i> 2. Александар Поповић: <i>Лед се топи</i> 3. Јованка Јоргачевић: <i>Никад два добра</i> 4. Лаза Лазић: <i>Суђење</i> Популарни и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе					задаци, - наставни листови - аутодиктат

	(Милева Ајнштајн, Михаило Пупин), знаменита завичајна личност и др. ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Бранко Ћопић: <i>Доживљаји</i> <i>Мачка Тоше</i> 2. Избор из поезије Душана Радовића (<i>Замислите, Да ли ми верујете, Страшан лав, Кад је био мрак, Тужне ћачке исповести, Здравница, Плави зец</i> и друге песме) 3. Браћа Грим: <i>Бајке</i> (по избору) Књижевни појмови: – лирска песма, – химна, – епска песма, – народна бајка, – роман, – поређење, – персонификација (на нивоу препознавања), – опис, – дијалог, – приповедање, – епски јунак, – драмска радња					
– разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; – одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; – примењује основна правописна правила;	ЈЕЗИК Врсте речи: именице (градивне, збирне); придеви (присвојни, градивни); род и број придева; заменице (личне заменице); глаголи; лице и број глагола. Подела речи на крају реда (граница на самогласник).	Метода разговора Метода усменог излагања, писаних радова, демонстрације,	ГраMATика -учбеник Радна свеска слике, плакати, мултимедијални	Читање, писање,пр еписивање, допуњавање, слушање говорење истражива	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема	Посматрање, Разговори, Белешке, продукти дечјих активност и домаћи

– јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо;	Управни говор (први и други модел). Неуправни говор. Велико слово: писање имена народа, вишечланих географских назива (планина, река, језера, мора и сл.), празника, наслова књига и часописа; Писање присвојних придева изведених од властитих имена суфикси: <i>-ов, -ев, -ин; -ски, -чки, -шки</i>). Речца <i>не</i> уз именице и придеве. Наводници (у управном говору, насловима дела, називима школа). Сугласник <i>ј</i> (између самогласника <i>и-о</i> и <i>о-и</i>). Скраћенице (мерне јединице за масу, дужину, време и запремину течности).	илустрације, рада на тексту Фронтални, индивидуални групни, у пару	материјали, рачунар, ЦД, пројектор, телевизор	ње анализа, синтеза, цртање, бојење	материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	задаци задовољство ученика на часу Усмено проверавање, практичне активности, Писмено проверавање: - школски задаци - домаћи задаци, - контролне вежбе - диктати - правописне вежбе
– споји више реченица у краћу и дужу целину; – препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; – извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; – варира језички израз; – попуни једноставан образац у који	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА					
	Краћи и дужи текстови – књижевни и некњижевни, као и нелинеарни текстови. Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано). Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано.	Метода разговора Метода усмоног излагања, писаних радова, демонстрације,	Апликације слике, плакати, мултимедијални материјали, рачунар,	Читање, Писање, преписивање, допуњавање слушање говорење причање,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира,	Посматрање, Разговори, Белешке, продукти дечјих активности и домаћи

уноси основне личне податке; – разликује формални од неформалног говора (комуникације); – учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника.	Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.). Богаћење речника: речи истог или сличног значења; речи супротног значења; речи које значе нешто умањено и увећано (уз одговарајуће текстове из лектире). Правописне вежбе: вежбе допуњавања и избора правилног облика речи; диктат, аутодиктат. Језичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена реда речи у реченици, промена дужине реченице. Лексичко-семантичке вежбе: речи који припадају различитим тематским скуповима; речи супротног значања али исте врсте и истог рода и броја, промена граматичког лица у тексту; основно и пренесено значење речи и друго. Стилске вежбе: састављање прича на основу задатих речи; сажимање или проширивање познате приче (текста), мењање краја приче (текста); настављање приче на основу датог почетка; промена становишта (нпр. увести у текст нове ликове; сместити бајку у далеку будућност...).	илустрације, стваралачка, рада на тексту Фронтални, индивидуални, групни, у пару	ЦД, пројектор, телевизор	препричавање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, сценски наступ, драмска игра, луткарска игра Цртање, бојење	припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	задаци задовољство ученика на часу Усмено проверавање, игровне и практичне активности, Писмено проверавање: - школски задаци - домаћи задаци, - диктати

	изражајно читање, сценско приказивање драмског/драматизованог текста и сл.					

Предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: **Циљ** учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова : 72

Редни бр. Наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. Часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	Остале типове часова
1.	Welcome	3	0	3
2.	Nature	8	4	4
3.	Me	9	4	5
4.	Pets	8	4	4
5.	Home	8	4	4
6.	Festival:Christmas	1	0	1
7.	Clothes	9	4	5
8.	Sports	8	4	4
9.	Festival:Easter	1	0	1
10.	Food	8	4	4
11.	Things we do	9	4	5
Укупно		72	32	40

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност и наставника	Евалуација
Наставна тема: ПОЗДРАВЉАЊЕ						
– поздрави и отпоздрави, примењујући најједноставнија језичка средства;	<i>Hi/Hello, how are you today? I'm fine, thank you, and you? I'm very well, thanks./Not great.</i> <i>Good morning/afternoon/evening/night.</i> <i>Goodbye./Bye. See you later/tomorrow/on Monday.</i> <i>Have a nice day /weekend/holiday!</i> <i>Thanks, same to you!</i> Личне заменице – <i>I, you ...</i> Глагол <i>to be</i> – <i>the Present Simple Tense</i> Императив (Интер)културни садржаји: Формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости	Комуникативна Аудитивна Игра улога Понављање индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте	Реаговање на усмени импулс саговорника (наставника, вршњака, и слично); успостављање контакта при сусрету и усмено изражавање прикладних поздрава приликом растанка.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање
Наставна тема: ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ. ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ТРАЖЕЊЕ О ДРУГИМА.						
-представи себе и другог; разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих;	<i>Hi, I'm Andrija. Hello, I'm Alex. How old are you? I'm (nine). I'm in Year 3. Where are you from? I'm from Serbia. How do you spell your name? It's A-N-D-R-I-J-A. Have you got any brothers or sisters? Yes, I have/I've got one sister. No, I'm an only child. How many aunts/uncles have you got? This is my cousin/sister Vanja. Nice to meet you. Nice to meet you, too. What's your/his/her/their address? It's 12, Zvezdarskih jelki Street, Belgrade. What's your/his/her/their</i>	Комуникативна Аудитивна Игра улога Понављање индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте Видео материјал	Слушање кратких и једноставних текстова у којима се неко представља; представљање себе и других особа, присутних и одсутних.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци

	phone number? It's oh/zero-six-four-double five/five-five...I'm 10 today. How old is your mum/dad? She/He's 32. Where are your parents today? Are they at work? No, they're at home. Are your friends at school now? Yes, they are. This is my friend Ana. She's/She is in my class. That's Tea's dog. Its name is Spot. This is our teacher, Mr/Miss/Mrs Jones. That is Mr Turner. He's/He is a policeman. Who are those children? They're our neighbours. What are their names? Pavle and Milica. Who's the boy in the picture? It's my Brazilian pen pal, Bruno. Tell me about your family/country. Write soon! Личне заменице – I, you... Присвојни придеви – my, your... Показне заменице – this/that, these/those Have got/Have за изражавање поседовања Питања са Who/What/Where/How (old/many) Предлози за изражавање места – from, in... Саксонски генитив са именицама у јединици Употреба чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом Императив Основни бројеви (0-100) Алфавет (Интер)културни садржаји:				, посматра, бележи	

	устаљена правила учтивости; конвенције у писању личних заменица; конвенције у саопштавању телефонских бројева и адреса; употреба титула уз презимена (<i>Mr, Mrs, Miss</i>); разлике између српске азбуке и енглеског алфабета; конвенције у писању разгледница и писама.					
Наставна тема: РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И НАЛОГА						
-разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих; даје кратка и једноставна упутства иналоге;	<i>Listen, point and repeat. Listen again. Match the words with the things/people in the picture. Order the lines. Ask and answer questions about the photo on page 38. Spell your name. Ask your friend to spell his/her name. Write/Circle the letters/numbers. Write/Say true or false. Complete the sentences/dialogue. Complete the table with ticks and crosses. Read the story. Read and check. Think of a place/person. Come and help! Wait and see! Watch out! Hurry up! Close/Open the door/a window, please! Smile! It's my/your/Oliver's turn!</i> Императив Присвојни придеви – <i>my, your...</i> Алфабет Бројеви 0-100 (Интер)културни садржаји: Поштовање основних норми учтивости.	Комуникативна Аудитивна Слушање налога и упутстава и реаговање на њих. Тотални физички одговор индивидуални фронтални у пару у групи	Уџбеник Радна свеска ЦД, флеш карте Видео материјал	Слушање налога и упутстава и реаговање на њих; давање кратких и једноставних упутстава (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично).	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјал е, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Писмена провера
Наставна тема: ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ						
	<i>Can we meet on Saturday and play</i>	Комуникат	Уџбеник	Слушање	Чита,	Посматра

-разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност;	<i>football? I'm sorry, I've got a music class on Saturday, but we can meet on Sunday. Really? Sunday is ok for me too! Great! See you at the park! It's hot today. Let's go to the beach! Sorry, but I can't swim! I'm very tired. Let's go home! Come and meet my friends! Listen to the music!</i> Модални глагол <i>can</i> за изражавањепредлога и способности (Интер)културни садржаји: прикладно позивање и прихватање/одбијање позива;прослава рођендана, игре, забава и разонода.	ивна Аудитивна Игра улога Певање индивидуални фронтални у пару	Радна свеска ЦД, флеш карте Видео материјал	кратких једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих (позив на рођендан, игру, дружење...); упућивање и прихватање/одбијање позива на заједничку активност, уз коришћење најједноставнијих изрази.	слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјал е, прати, мотивише , подстиче, анализира , посматра, бележи	ње ангажованост и на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Ученички радови и продукти ученичких активност и
Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА						
- разуме кратке иједноставне молбе и реагује на њих; упути кратке и једноставне молбе; -искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин;	<i>Can you spell that again, please?/ Can you write it on the board, please? Can /May I read the story? Of course you can. Can/May I sit here, please? No, it's Nina's seat. Can/May I borrow your dictionary? Yes, here you are. Thank you/Thanks. You're welcome. Thanks for your help.</i> Модални глаголи за изражавање молбе –<i>can/may</i> Саксонски генитив са именицама у једнини (Интер)културни садржаји: Правила учтивог комуникације.	Комуникативна Аудитивна Слушање и реаговање на команде Понављање Игре погађања индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД, флеш карте Видео материјал	Слушање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање једноставног, усменог одговора на исказану молбу; изражавање и прихватање молби, захвалности и	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјал е, прати, мотивише , подстиче, анализира , посматра, бележи	Усмено испитивање Домаћи задаци Драматизација улога Писмена провера

				извиђења.		
Наставна тема: ЧЕСТИТАЊЕ ПРАЗНИКА, РОЂЕНДАНА И ДРУГИХ ЗНАЧАЈНИХ ДОГАЂАЈА						
-разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; упути једноставне честитке;	<i>Welcome to my birthday party! Happy birthday to you! Thanks! How many candles are there on your birthday cake? Happy New Year!/Merry Christmas!/Happy Valentine's Day!/Happy Easter! Thanks, same to you! Let's have a party. Let's celebrate! What do you do on New Year's Day? We open our presents and watch films about Santa Claus and his reindeer. At Easter we decorate Easter eggs. Children dress up for Halloween. Look at the fireworks!</i> Императив <i>The Present Simple Tense</i> за описивање уобичајених радњи (само као опција, рецептивно) Питања <i>What/How many</i> (Интер)културни садржаји: Најзначајнији празници и догађаји и начини обележавања/прославе.	Комуникативна Аудитивна Слушање и реаговање на команде Понављање Игре погађања индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД, флеш карте Видео материјал	Слушање кратких и једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан; реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјал, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Усмено испитивање Домаћи задаци Драматизација Улога Писмена проверка
Наставна тема: ОПИСИВАЊЕ ЖИВИХ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА						

-препозна и именује бића, предмете и места изнепосредног окружења; разуме једноставне описе бића, предмета иместа; опише бића, предмете иместа користећи једноставна језичка средства;	<i>Who's this? It's Johnny Depp, my favourite actor. He's American. That's a photo of my family. Look, they're all smiling. How many teeth has your baby brother got? What colour are his eyes? I've/I have got two hands. She's/She has got black hair. He's/He has got big ears. She's/She is tall and slim. My dad's new car is fast and cool. What are these? They're my new felt tip pens. Belgrade is the capital of Serbia. Our city is old, but very nice. There are a lot of beautiful mountains and lakes in my country. What's the capital of England? London buses are red, but its taxis are black. Where are you in this photo? I'm in Sydney, it's a big city in Australia. There are a lot of strange animals and funny birds.</i> Глаголи <i>have got, to be</i> за давање описа Показне заменице – <i>this/that, these/those</i> Егзистенцијално <i>There is/are...</i> Питања са <i>Who/What/Where/How many...</i> Правилна множина именица: <i>pen – pens, bus – buses, city – cities...</i> Неправилна множина основних именица: <i>tooth– teeth...</i> Употребачлановаприликомпрвогпомињањанекогпојмаисапојмовимакојисуодређениконтекстом. (Интер)културни садржаји: Познате личности из области спорта, глуме, музике...; престонице земаља енглескогговорно	Комуникативна Аудитивна Цртање по диктату Певање Класирање и упоређивање индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте, Видео материјал	Слушање краћих једноставних описа бића, предмета и места у којима се појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких описа бића, предмета и места; тражење и давање информација у вези са описом бића, предмета и места.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјал е, прати, мотивише , подстиче, анализира , посматра, бележи	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Сликовни диктати Писмена провера

	гподручја; препознатљива обележја земаља енгле ског говорног подручја.					
Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА						
-разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагујена њих; изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима;	<i>She's tired/bored. She wants to go home. Is he hungry/thirsty? Does he want a sandwich/a glass of orange juice? They're not cold, they're hot! Are you OK? Is he happy? No, he's sad. His dog is lost.</i> <i>The Present Simple Tense (be, want)</i> (Интер)културни садржаји: Правила учтиве комуникације.	Комуникативна Аудитивна Игра улога Игре погађања Понављање индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте, Видео материјал	Слушање исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање својих потреба, осета и осећања и (емпатично) реаговање на туђа.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјал е, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Цртање по диктату. Тест слушања и повезивања
Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ						
-разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагујена њих; тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о положају у простору;	<i>They're at the cinema/museum. Where's your brother? He's in bed. Where's my English dictionary? It's here on my desk. Where are my trainers? They are over there, under the bed. Where's the Statue of Liberty? It's in New York. The London Eye is next to the River Thames.</i> Прилози и предлози за изражавање положаја и просторних односа: <i>here,</i>	Комуникативна Аудитивна индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте, Видео материјал	Слушање кратких текстова у којима се на једноставан начин описује положај у простору; усмено тражење и давање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјал е, прати, мотивише,	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Тест слушања и

	<i>there, in, on, at, next to, under...</i> Питањаса <i>Where</i> Употреба и изостављање одређеног члана у изразима <i>at the park/beach/cinema/museum, at home/school/work, in bed...</i> (Интер)културни садржаји: препознатљива обележја земаља енглеског говорног подручја.			информација о положају у простору.	подстиче, анализира, посматра, бележи	повезивања
Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА						
-разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време	<i>What time is it? It's twelve (o'clock). It's a quarter to/past twelve. It's half past twelve. What day is it today? It's Wednesday. It's a nice, sunny day. Is it snowy? No, but it's rainy and windy today. I've got a basketball game at a quarter to four/on Saturday.</i> Питањаса <i>What/When</i> Предлози за изражавање времена: <i>at, on, to, past...</i> (Интер)културни садржаји: радна недеља и викенд.	Комуникативна Аудитивна Слушање и реаговање на команде Понављање Игре погађања индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте, Видео материјал	Слушање једноставних исказа у вези са хронолошким временом и метеоролошким приликама; усмено тражење и давање информација о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ужем комуникативном контексту.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјал, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	
Наставна тема: ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА						

-разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање;	<i>It's Alex's guitar. Is that Anna's bag? These are not their jackets. Sophie's mum and dad have got/have a big house. My friend hasn't got/doesn't have any brothers or sisters. Have you got/Do you have a bike?</i> Присвојни придеви <i>my, your...</i> Показне заменице – <i>this/that, these/those</i> <i>Have got/Have</i> за изражавање припадања/поседовања Саксонски генитив са именицама у једнини (Интер)културни садржаји: породица, пријатељи, однос према својој и туђој имовини.	Комуникативна Аудитивна Понављање Игра улога Певање фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте, Видео материјал	Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговања на њих; усмено исказивање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјал е, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Писмена провера
Наставна тема: ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА						
-разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима;	<i>Does he like music? Yes, he loves it./No, he doesn't. Who's your favourite tennis player? What's your favourite hobby? It's an amazing poster! Those computer games are fantastic!</i> <i>The Present Simple Tense</i> глагола <i>be/like/love</i> Питања са <i>Who/What</i> (Интер)културни садржаји: интересовања, хобији	Комуникативна Аудитивна Цртање Повезивање Певање Понављање Мануелне и физичке активност и фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте, Видео материјал	Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање допадања/недопадања и реаговања на њих; усмено исказивање слагања/неслагања, допадања/недопадања	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјал е, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Драматизација улога
Наставна тема: ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И СПОСОБНОСТИ У САДАШЊОСТИ						

-разуме једноставне исказе који се односе на изражавање способности; тражи информацију о туђим способностима и саопшти шта он/она или неко други може/не може/уме/не уме да уради;	<i>My brother can play football, but he can't act. How many languages can your dad speak? Can you play the guitar? I can't ride a bike. We are late for our school bus. Look! She's/She is wearing a dress. Is he wearing jeans? Yes, he is. No, he isn't. What are you doing? I'm/I am eating a biscuit. What are they doing? They are not/aren't playing, they're watching TV.</i> Модални глагол <i>can</i> за изражавање способности <i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање тренутних радњи Питања са <i>What/Where/When/How many...</i> (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи - наставне и ваннаставне активности.	Комуникативна Аудитивна Слушање и реаговање на команде Понављање Игре погађања Индивидуални, у пару фронтални	Уџбеник Радна свеска ЦД Флеш карте, Видео материјал	Слушање једноставних исказа који говоре о способностима; постављање питања у вези са способностима и одговарање на њих, усмено.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Усмено испитивање Писмена провера
Наставна тема: ИЗРАЖАВАЊЕ БРОЈА И КОЛИЧИНЕ						

Предмет: МАТЕМАТИКА

Циљ предмета: **Циљ**учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова : 180 часова

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Бројеви	136	53	83
2.	Геометрија	32	12	20
3.	Мерење и мере	12	5	7
Укупно		180	70	110

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: БРОЈЕВИ						
– прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1.000); – изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1.000); – подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; – процени вредност израза са једном рачунском операцијом; – израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; – одреди десетице и стотине најближе датом броју; – реши једначину са једном рачунском операцијом; – одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; – реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; - уочи делове целине и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$) - упореди разломке облика $\frac{m}{n}$ са једнаким имениоцима – резултат мерења дужине запише	Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената. Једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \square x = b$. Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$. Римске цифре D, M. Разломци облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$) Упоредивање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис броја са једном децималом.	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова демонстрације, илустрације Индивидуални фронтални групни, у пару	Мултимед. материјали, рачунар, пројектор, Наставни листићи, уџбеник, плакати	Цртање, бојење, обележавање, Упоредивање бројева, посматрање, закључивање слушање, говорење причање, читање, истраживање, сабирање, одузимање, множење, дељење, решавање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	Посматрање, Разговори, Белешке, продукти дечјих активности домаћи задаци задовољство ученика на часу Усмено проверавање, практичне активности, Писмено проверавање - школски задаци - домаћи задаци, - контролне вежбе, математички -диктати

децималним бројем са једном децималом; – уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа; – чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм);						-писмене вежбе
Наставна тема: ГЕОМЕТРИЈА	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
– црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; – конструише троугао и круг; – именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; – разликује врсте углова и троуглова; – одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; – опише особине правоугаоника и квадрата; – преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; – користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање;	Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу). Угао, врсте углова. Троугао, врсте троуглова. Кружница и круг. Правоугаоник и квадрат. Обим троугла, квадрата и правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. Конструкције троугла и кружнице. Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова демонстрације, илустрације Индивидуални фронтални групни, у пару	Мултимед. Материјали , рачунар, пројектор, учбеник Наставни листићи Модел геометријских тела, лењир, троугаоник, шестар	Цртање, бојење, обележавање, Упоредива нефигура, посматрање , закључивање Слушање, говорење причање, читање, истраживање, решавање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, прегледа, задатке,	Посматрање, Разговори, домаћи задаци задовољство ученика на часу Усмено проверавање, практичне активности, Писмено проверавање

						- школски задаци - домаћи задаци, - контролне вежбе писмене вежбе
Наставна тема: МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
- чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена -упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време) -измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом) - примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама	Мерење масе (kg, g, t). Мерење времена (деценија, век, секунд). Мерење дужине (mm, km). Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl). Мерење површине геометријских фигура задатом мером.	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова демонстрације, илустрације Индивидуални фронтални групни, у пару	Мултимед. Материјали, рачунар, пројектор, уџбеник Наставни листићи Лењир, троугаоник, модел часовника, модел метра,кухињска вага	Цртање, бојење, обележавање, Упоређивањепо дужини, посматрање, закључивање Слушање, говорење, истраживање, решавање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	Посматрање, Разговори, продукти дечјих активности домаћи задаци задовољство ученика на часу Усмено проверавање, практичне активности, Писмено проверавање - школски задаци - домаћи задаци,

						- контролне вежбе

Предмет: ПРИРОДА И ДРУШТВО

Циљ предмета: Циљ учења природе и друштва је упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијања способности за одговоран живот у њему.

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова : 72 часа

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обрад у	остале типове часова
МОЈ КРАЈ				
1.	Природа, човек, друштво	31	22	9
2.	Оријентација у простору и времену	11	6	5
3.	Прошлост	7	4	3
4.	Кретање	12	8	4
5.	Материјали	11	7	4
Укупно		72	47	25

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема:	ПОРОДИЦА, ЧОВЕК, ДРУШТВО					
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; – одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте облике рељефа и површинске воде у свом крају; – илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају; – примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; – повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; – повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи; – примени правила безбедног понашања у саобраћају; – разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу; – повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха; – прочита вредности температуре	Облици рељефа: узвишења (подножје, стране, обронци, врх), равнице и удубљења. Рељеф у мом крају. Површинске воде: река и њене притоке (лева и десна обала); бара и језеро. Површинске воде у мом краја. Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). Производне и непроизводне делатности и њихова међузависност. Село и град, њихова повезаност, зависност и међуусловљеност. Значај и улога саобраћаја. Путнички, теретни и информациони саобраћај. Безбедно понашање ученика на саобраћајницама у крају. Опрема за безбедну вожњу ролера, тротинета и бицикла. Течно, гасовито и чврсто стање воде. Кружење воде у природи.	Разговор, игровна активност, вербална, илустративна, демонстративна Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Мултимед. материјали, ЦД, рачунар, пројектор, Уџбеник, радна свеска, , колаж папир, лепак, маказе, фломастери, часописи.	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синтеза, цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, прегледа, задатке,	Посматрање, разговори, белешке, продукти дејих активност и, игровне и практичне активност и, усмено и писмено проверавање

воде, ваздуха и тела помоћу термометра; – прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланаца исхране; – илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; – примени поступке (мере) заштите од заразних болести;	Промене при загревању и хлађењу ваздуха (промена температуре, запремина и кретање ваздуха). Мерење температуре воде, ваздуха и тела. Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама: • Копнене животне заједнице: шуме, ливаде и пашњаци; • Водене животне заједнице: баре, језера и реке. Култивисане животне заједнице: воћњаци, повртњаци, њиве и паркови. Значај и заштита земљишта и копнених животних заједница. Значај и заштита вода и водених животних заједница. Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима. Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпелји, вашке).					
Наставна тема:	ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ					

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окружења; – опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; – идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; – користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости;	Главне стране света. Умањено приказивање објеката и приказивање из „птичије” перспективе. План насеља. Географска карта Републике Србије: картографске боје, картографски знаци). Мој крај на географској карти Републике Србије. Временске одреднице (датум, година, деценија и век).	Разговор, илустративно-демонстративна, вербална, текстуална, игровне активности, практичан рад. Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Мултимед. материјали, ЦД, рачунар, пројектор, Уџбеник, радна свеска, План насеља, географска карта Србије, лента времена, календар, материјал за прављење плаката, сличице, картон у боји, модели раскрснице, саобраћајних знакова, слике, цртани филм,	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синте за, цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке	Посматрање, разговори, белешке, продукти дејих активност и, игровне и практичне активност и, усмено и писмено проверавање
Наставна тема:	ПРОШЛОСТ					
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - прикупи и представи податке о прошлости породице и краја;	Историјски извори (материјални, писани и усмени). Садашњост, прошлост, будућност: догађаји, људи и промене у мом крају. Породична прошлост (преци и потомци) и знаменити људи краја. Начин живота данас и у прошлости – занимања, одевање, исхрана, дечије игре.	Вербална, разговор, практичан рад, хеуристичка, метода графичких радова, демонстративна Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Мултимед. материјали, ЦД, рачунар, пројектор, Уџбеник, радна свеска, фотографије, слике	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синте за, цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља,	Посматрање, разговори, белешке, игровне и практичне активност и, домаћи задаци, наставни листови, усмено и писмено проверавање, задовољство

					прегледа, задатке	во ученика на часу
Наставна тема:	КРЕТАЊЕ					
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; – доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; – разликује природне и вештачке изворе светлости; – повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; – повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора;	Кретање тела по путањи (праволинијско и криволинијско). Утицај јачине деловања на пређено растојање тела. Дејство Земљине теже – падање тела. Утицај облика тела на брзину падања. Извори светлости (природни и вештачки). Како настаје сенка – облик и величина сенке. Кретање производи звук: треперење затегнуте жице, гласних жица; различити звуци у природи. Звук као информација. Заштита од буке.	Вербална, илустративно-демонстративна, игровне активности, текстуална, хеуристичка, писаних радова, практичних радова Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Мултимед. материјали, ЦД, рачунар, пројектор, Уџбеник, радна свеска, предмети из окружења, текстови, наставни листићи, плакати, материјал за огледе	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синтеза, цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, прегледа, задатке	Посматрање, разговори, белешке, игровне и практичне активности, домаћи задаци, наставни листови, усмено и писмено проверавање, задовољство ученика на часу
Наставна тема:	МАТЕРИЈАЛИ					
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Промене материјала: повратне (истезање,	Вербална,	Мултимед. материјали,	Читање, Слушање,	Чита, слуша, записује,	Посматрање,

– разликује повратне и неповратне промене материјала; – уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност, боја, густина; – одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу; – објасни како рециклажа помаже очувању природе; – изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); – повеже резултате рада са уложеним трудом.	савијање, ширење/скупљање; испаравање, кондензовање, топљење/очвршћавање) и неповратне (сагоревање, рђање). Сличности и разлике међу течностима (вода, уље, детерџент за прање судова, мед, млеко, сок од лимуна). Вода и друге течности као растварачи. Зависност брзине растварања од уситњености материјала, температуре течности и мешања. Топлотна проводљивост материјала. Ваздух као топлотни изолатор у природи и свакодневном животу (крзно и перје; слојевито облачење, вунене рукавице, грађевински блокови, термос-боца). Значај рециклаже. Разврставање отпада од пластике, стакла, папира, метала. Рационална потрошња. Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.	илустративна, демонстративна, текстуална, практичних радова, писаних радова, хеуристичка Фронтални, индивидуални, групни, у пару	ЦД, рачунар, пројектор, Уџбеник, радна свеска, слике, плакати, енциклопедије, материјал за огледе, материјал за израду паметних фасцикли	Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синте за, цртање, бојење, сецање, лепљење	планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке	разговори, белешке, игровне и практичне активности и, домаћи задаци, наставни листови, усмено и писмено проверавање, задовољство ученика на часу

Предмет: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ предмета: Циљ учења ликовне култура је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практичан рад оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова : 72 часа

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Материјали	28	21	7
2.	Споразумевање	12	4	8
3.	Композиција	24	18	6
4.	Простор	8	6	2
Укупно		72	49	23

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност и наставника	Евалуација
Наставна тема: МАТЕРИЈАЛИ						
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; – повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; – изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – користи одабране податке и	Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност (промене у току сушења, у контакту са светлошћу, у контакту са различитим супстанцама и подлогама...), материјали који могу да се користе као алатке (пера, крзно, длака, лишће, дрвца...). Изглед материјала – основне и изведене боје, природне и створене текстуре. Технике. Однос материјала, ликовне технике и идеје. Производи уметничких заната (накит, уметничке лутке, шешири, таписерије, ћилими, осликани текстил, собне светиљке и сенила, грнчарија, дуборез, гравуре...). Значај рециклирања, уметничка рециклажа.	Дијалогска, илустративна, демонстративна, практичних радова, хеуристичка фронтални индивидуални групни у пару	Мултимед. материјали, рачунар, пројектор, блок, графитна оловка, дрвене бојице, пластелин, фломастери, водене боје, темпере, новине, лепак, маказе, природни и вештачки материјали, велики хамер	Слушање, говорење, причање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, цртање, бојење, обликовање, преобликовање, уређује, сценски наступ, рукује прибором	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	Посматрање, разговори, производи дејних активности, задовољство ученика на часу
СПОРАЗУМЕВАЊЕ						

информације као подстицај за стваралачки рад; – протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; – укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; – изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем;	Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. Тумачење визуелних информација. Визуелне карактеристике биљака и животиња, знаци, симболи, униформе, заставе, ношње... Пејзаж, портрет, аутопортрет. Слика, текст, звук. Кратки анимирани филмови, рекламе, билборди... Лепо писање – плакат, позивнице, честитке...	Дијалогска, илустративна, демонстративна, практичних радова, хеуристичка фронтални индивидуални групни у пару	Мултимед. материјали, рачунар, пројектор, блок, графитна оловка, водене боје, дрвене и воштане боје, лепак, маказе, материјал за израду плаката, билборда и рекламе, велики хамер	Слушање, говорење, причање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, цртање, бојење, обликовање, преобликовање, у поређује, изводи огледе	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	Посматрање, разговори, производи дејских активности, задовољство ученика на часу
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције;	КОМПОЗИЦИЈА					
	Композиција. Дводимензионалне и тродимензионалне композиције, организација композиције, равнотежа. Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија.	Дијалогска, илустративна, демонстративна, практичних радова, хеуристичка фронтални индивидуални групни у пару	Мултимед. материјали, рачунар, пројектор, блок, графитна оловка, водене боје, туш, фломастер и, велики хамер,	Слушање, говорење, причање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, цртање, бојење, обликовање, преобликовање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче,	Посматрање, разговори, производи дејских активности, задовољство ученика на часу

				иковање,у поређује,р укује прибором	анализира, посматра, бележи, организује рад	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; – учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	ПРОСТОР					
	Облици у простору. Непокретни објекти у отвореном и затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати...). Композиција у простору – поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе, уређење околине у локалној заједници... Оптичке илузије на дводимензионалној подлози, специјални ефекти насцени, у филмовима, игрицама... Кретање. Покрет и кретање у природи, окружењу и уметничким делима.	Дијалогска, илустративна, демонстра-тивна, практичних радова, хеуристичка фронтални индивидуални групни у пару	Мултимед. материјали , рачунар, пројектор, Картон, папири различитих врста и боја, лепак, маказе, блок, колаж папир, природни и вештачки материјали , хамер папир	Слушање, говорење, причање, описивање , посматрање, истраживање Анализа, синтеза , цртање, бојење, обликовање, преобликовање, у поређује, сценски наступ	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале , истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	Посматрање, разговори , продукти дечјих активности, задовољство ученика на часу

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ предмета: **Циљ**учења музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичкоискуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова : 36 часова

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Слушање музике	10	10	0
2.	Извођење музике	20	16	4
3.	Музичко стваралаштво	6	4	2
Укупно		36	30	6

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: СЛУШАЊЕМУЗИКЕ						
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – опише своја осећања у вези са слушањем музике – повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; – препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – изабере одговарајући музички садржај(од понуђених) према литерарном садржају;	Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање, јачина, тонске висине. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу. Музичка прича. Филмска музика. Музички бонтон. Музика и здравље. Дигитализација.	Дијалогска , демонстра-тивна, хеуристичка, експериментална, практичан рад -слушање, разговор Фронтални. Индивидуални	Мултимедијски материјал и, ЦД,рачунар, пројектор, уџбеник	Слушање, говорење, причање, певање, упоређује, сценски наступ	Пева, свира, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	Посматрање, разговори, производи дејствителности, задовољство ученика на часу, певање, свирање на дејствителностима
Наставна тема: ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ						
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; – изговара бројалице у ритму, уз	Дидактичке музичке игре. Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог	Дијалогска , демонстра-тивна,	Мултимедијски материјал и, ЦД,рачунар,	Слушање, говорење, причање, певање, свирање	Пева, свира, слуша, записује, планира, даје упутства,	Посматрање, разговори, производи

покрет; – пева по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; коментарише своје и туђе извођење музике – повезује почетне тонове песама – модела и једноставних наменских песама са тонском висином; – комуницира са другима кроз извођење традиционалних имузичких игара уз покрет; – свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу;	садржаја и карактера Певање песама уз покрет. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова у тонском опсегу од <i>ха</i> до <i>це2</i>. Певање и свирање песама из нотног текста. Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Инструментална пратња по слуху. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон. Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање (нотна трајања), јачина (динамичке ознаке – пиано, форте, крешендо и декрешендо), тонске висине (од <i>ce1</i> до <i>ge1</i>). Елементи музичког писма: линијски систем, виолински кључ, трајање тонова (половина, четвртина, осмина ноте и одговарајуће паузе) у такту 2/4. Јединица бројања. Тактирање у 2/4 такту.	хеуристичка, експериментална, практичан рад певање, свирање, извођење игара Индивидуални Фронтални и Групни рад Рад у пару	ар, пројектор, уџбеник, дечји инструменти, триангл, блок флаута	на дечјим инструментима, анализира, упоређује, сценски наступ	демонстрира, припрема материјале, истражује, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	дечјих активности, задовољство ученика на часу, певање, свирање на дечјим инструментима
Наставна тема: МУЗИЧКО		Наставне	Наставна	Активност	Активности	

СТВАРАЛАШТВО	Наставни садржаји	методе и Наставни облици	средства	и ученика	наставника	Евалуација
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст;	-самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; – учествује у школским приредбама и манифестацијама. Стварање једноставне ритмичке и мелодијске (једноставне) пратње. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст (учење у контексту).	Дијалогска , демонстра -тивна, хеуристич -ка, експериме н-тална, практичан рад певање, свирање, извођење игара Индивиду ални Фронталн и Групни рад Рад у пару	Мултиме д. материјал и, ЦД, рачунар, пројектор , уџбеник	Слушање, говорење, причање, певање, свирање, упоређује, сценски наступ,	Пева, свира, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	Посматра -ње, разговор и, продукти дејих активнос ти, задово-љство ученика на часу, певање, свирање на дејим инструме нтима

Предмет: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ предмета: Циљ учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова : 108 часова

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Физичке способности	На	свим	часовима
2.	Моторичке вештине спорт и спортске дисциплине • атлетика • спортска гимнастика • основе тимских, спортских и елементарних игара • плес и ритмика • полигони	30 28 24 16 4 6	11 14 9 8	6 19 14 15 8 4
3.	Физичка и здравствена култура • култура вежбања и играња • здравствено васпитање	На	свим	часовима
Укупно		108	42	66

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност ученика	Активност и наставника	Евалуација
Наставна тема: ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ						
-примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); -правилно изведе вежбе, разноврсна природна изведена кретања; - комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - разликује правилно од неправилног држања тела; - правилно дише током вежбања; - изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; - изведе децји и народни плес; -користи основну терминологију вежбања; - поштује правила понашања у и на просторима за вежбање; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; - поштује правила игре; -навија фер и бодри учеснике у игри на начин који никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања;	Вежбе за развој снаге са и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.	Метода разговора Метода демонстрације Метода практичног вежбања фронтални, индивидуални, рад у пару, групни	Вијаче Лопте Палице Обруч Чуњеви	Вежбање, понављање вежби, трчање, скакање, провлачење, учешће у елементарним и штафетним играма	Даје упутства, демонстрира, припрема материјале и средства истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, исправља грешке, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	Континуира-но праћење и вредновање: -стања физичких способности - здравствено стање и хигијенске навике, -ниво савладаности моторичких вештина и -однос према раду по нивоима
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ					
	• АТЛЕТИКА Техника трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником.	Метода разговора Метода демонстрације Метода	Вијаче Лопте Палице Обруч Чуњеви, вијаче	Ходање и трчање на различите начине, скакање и прескака	Даје упутства, демонстрира, припрема материјале и средства	Континуира-но праћење и вредновање: -стања физичких

-уочава улогу делова тела у вежбању; - уочи промену у расту код себе и других; - препозна сопствено болесно стање и не вежба кад је болестан; - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; - одржава личну хигијену; - учествује у одржавању простора у коме живи и борави; - наведе врсте намирница у исхрани; -препозна везу вежбања и уноса воде; -повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; -препозна лепоту покрета у вежбању; - се придржава правила вежбања; -вреднује успех у вежбању;	СПОРТСКА ГИМНАСТИКА Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови. Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе и вежбе променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди.	практичног вежбања	Шведска клупа Чведски сандук Ниска греда Струњаче Рачунар ЦД	ње, бацање, хватање, в ишење, упори, пењање, вежбе на тлу са и без реквизита	истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, у казује и исправља грешке, бележи, слуша, записује, планира, организује рад везан за: --недељу школског спорта	способности - здравствено стање и хигијенске навике, -ниво савладаности моторичких вештина и -однос према раду по нивоима
	- ОСНОВЕ ТИМСКИХ, СПОРТСКИХ И ЕЛЕМЕНТАРНИХ ИГАРА - Између четири ватре Мини-рукомет. Футсал – „мали фудбал“. - ПЛЕС И РИТМИКА Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Народно коло „Савила се бела лоза винова“. Народно коло из краја у којем се школа налази.		-	-учешће у активност и-ма везаним за: - недељу школског спорта -ђачке радионице -излете -крос -културне манифестације	рад везан за: --недељу школског спорта -ђачке радионице -излете -крос -културне манифестације	
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА					
	КУЛТУРА ВЕЖБАЊА И ИГРАЊА	Метода	Рачунар	- примењуј	Даје упутства,	Континуира-но

	Основна правила: Између четири ватре, Мини-рукомета и Футсала. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз). Породица и вежбање. Вежбање као део дневних активности. • ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ Моје срце – пулс. Дисање и вежбање. Хигијена простора за вежбање. Значај воћа и поврћа у исхрани. Значај воде за организам и вежбање. Поступање у случају повреде	разговора Метода демонстрације Метода практичног вежбања фронтални, индивидуални, рад у пару, групни	ЦД Слике плакати ПП презентације -недеља школског спорта -ђачке радионице -излети -културне манифестације	е научена правила игре, слуша, гледа, описује, истражује, води рачуна о личној хигијени и хигијени простора, прави плакате, црта, сецка, лепи	демонстрира, чита, припрема материјале и средства, истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	праћење и вредновање: -стања физичких способности - здравствено стање и хигијенске навике, -ниво савладаности моторичких вештина и -однос према раду по нивоима

Дигитални свет

Б ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Предмет: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ предмета: **Циљ наставе** иучења *Грађанског васпитања* је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова : 36 часова

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупан часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Људска права-Сви различити, а сви равноправни	12		
2.	Демократско друштво-Ја и други у локалној заједници	10		
3.	Процеси у савременом свету-Снага узајамне помоћи	8		
4.	Грађански активизам-Акција солидарности у локалној заједници	6		
Укупно		36		

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема:	Људска права- Сви различити, а сви равноправни					
-разликује понашања појединацакоја доприносе или ометају функционисање и напредовањегрупе; -успоставља, гради и чува успешнеодносе са члановима групе којојприпада; -искаже своја осећања и потребе наначин који не угрожавадруге; препозна и уважи осећања и потребе других; -наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији одечјим правима; -прихвата и образлаже на примерима изживота да свако дете има иста права без обзира на различитости; -препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражипомоћ; -се договара и одлучује у доношењуправила групе и да се понаша у складу сањима; -наводи примере међусобнеповезаности права и одговорности; -разликује ненасилну од насилне комуникације међу члановима групена примерима из свакодневног живота, из књижевних дела које	Различитост Живот у заједници у којој би сви људи били исти (по полу, узрасту, вери, националности, образовању, интересовању). Различитост као богатство једне друштвене заједнице. Отвореност и затвореност за различитости. Различитости у нашој локалној заједници. Равноправност мушкараца и жена Уважавање разлика уз једнака права, одговорности и могућности. Дечаци и девојчице – сличности и разлике, иста права и могућности. Осетљиве друштвене групе Групе којима је услед специфичних разлика потребна додатна подршка како би имале исте шансе и могле равноправно да се укључе у живот заједнице и остваре своје потребе и права. Стереотипи и предрасуде Упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога (сви дечаци су, све девојчице су, сви Роми су). Негативно мишљење појединаца о некоме ко се не познаје довољно. Стереотипи и предрасуде као основ	Разговора, текстуална Илустратив на,демонстратив-на Метода практичних радова Фронтални Индивидуални Рад у пару Рад у великој групи Рад у малим групама	Дидактичк и материјал фломастер и, маркери, апликације, лепак, маказе и други материјал за рад ЦД, компјутер	Дијалог; Писање Анализа; Синтеза Увиђање Цртање Певање; Слушање Играње улога	Даје упутства, демонстрира , чита, припрема материјале и средства , истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	Посматра -ње, Разговор и, Белешке, продукти дечјих активности задовољство ученика на часу

чита и филмова које гледа; -саслуша излагање саговорника безупадица и са уважавањем; -даје и прихвата предлоге водећи рачунао интересу свих страна ускобу; -представи шта садржи и чему служи Правилник о безбедности ученика његовешколе; -се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика; -наводи примере одговорности одраслих ученика за безбедност у школи; -препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу мобилног телефона и интернета; -сарађује и преузима различите улоге на основу договора у групи; -износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге који могу унапредити безбедност ученика у школи; -учествује у изради плана једноставне акције; -са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; -доприноси промоцији акције; -на једноставан начин вреднује изведену акцију.	за дискриминацију. Дискриминација Неједнако поступање према особи или некој групи на основу неког њиховог личног својства (пол, узраст, вера, националност, образовање, инвалидитет), што за последицу има нарушавање њихових права и достојанства. Једнако поступање према неједнакима као вид дискриминације. Етикетирање, ружни надимци као вид дискриминације.					
Демократско друштво- Ја и други у локалној заједници						
	Локална заједница Место где грађани задовољавају највећи број својих потреба и остварују највећи број својих права. Потребе и права које деца задовољавају у локалној заједници – за образовањем, здравственом заштитом, одмором, играма, учествовањем у спортским, културним и уметничким активностима. Комуналне услуге Услуге од општег интереса за све грађане локалне заједнице – вода, превоз, путеви, паркинг, отпад, осветљење, паркови, пијаци, димничари. Институције и организације Локалне заједнице у области	Разговора, текстуална Илустративна, демонстративна Метода практичних радова Фронтални Индивидуални Рад у пару Рад у великој групи Рад у малим	Дидактичк и материјал фломастер и, маркери, апликације, лепак, маказе и други материјал за рад ЦД, Компјутер	Дијалог; Писање Анализа; Синтеза Увиђање Цртање Певање; Слушање Играње улога	Даје упутства, демонстрира, чита, припрема материјале и средства, истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша,	Посматра -ње, Разговор и, Белешке, продукти дејих активности задовољство ученика на часу

	образовања, културе, здравља, спорта и рекреације, очувања околине, безбедности, верске организације. Активности и допринос удружења грађана у локалној заједници. Наша локална заједница Брига наше локалне заједнице о потребама и правима својих грађана,. Брига наше локалне заједнице о деци различитих својстава (пол, узраст, сиромаштво, здравље). Доступност садржаја у нашем окружењу слепим или глумим особама, родитељима са дечијим колицима или особама у инвалидским колицима (пешачки прелази, школа, дом здравља, продавница, превоз). Брига деце о својој локалној заједници – о отпаду, биљкама и животињама, споменицима културе, уметничким делима, потрошњи воде, пружање помоћи онима којима је то потребно. Удружење грађана у нашем окружењу некад и сад.	групама			записује, планира, организује рад	
	Процеси у савременом свету- Снага узајамне помоћи					
	Солидарност Потреба узајамне бриге и одговорности међу људима. Лажна солидарност. Разлика између саосећања, сажаљења и солидарности. Примери акција солидарности у	Разговора, текстуална Илустратив на,демонстратив-на Метода практичних	Дидактичк и материјал фломастер имаркери, апликације, лепак, маказе и	Дијалог; Писање Анализа; Синтеза Увиђање Цртање	Даје упутства, демонстрира , чита, припрема материјале и средства ,	Посматра -ње, Разговор и, Белешке, продукти дечјих

	нашој локалној заједници (мобе, добровољно давање крви и хуманитарне акције за лечење болесних, СМС акције прикупљања новца). Ситуације у којима свакоме може бити потребна помоћ (болест, сиромаштво, ратови, поплаве, земљотреси, пожари, миграције). Медији као подршка солидарности. Волонтирање Добровољно ангажовање појединаца и група у пружању помоћи људима, животињама, биљкама. Мотиви волонтера – веровање у снагу узајамне помоћи, човекољубље и хуманост. Волонтерске акције ученика/ученица школе у локалној заједници (чишћење јавних површина, сађење биљака, помоћ старим људима, удомљавање напуштених кућних љубимаца). Активности волонтера Црвеног крста у нашој локалној заједници.	радова Фронтални Индивидуални Рад у пару Рад у великој групи Рад у малим групама	други материјал за рад ЦД, Компјутер	Певање; Слушање Играње улога	истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	активности домаћи задаци задовољство ученика на часу
Грађански активизам- Акција солидарности у локалној заједници						
	Планирање и извођење акцијесолитарности у локалној заједници Утврђивање коме је у заједници потребна помоћ. Одређивање циља акције. Припрема плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације.	Разговора, текстуална Илустративна, демонстративна Метода практичних радова	Дидактичк и материјал фломастер и, маркери, апликације, лепак, маказе и други	Дијалог; Писање Анализа; Синтеза Увиђање Цртање Певање; Слушање	Даје упутства, демонстрира, чита, припрема материјале и средства, истражује прати,	Посматрање, Разговор и, Белешке, продукти дечјих активности

	Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.	Фронтални Индивидуални Рад у пару Рад у великој групи Рад у малим групама	материјал за рад ЦД, компјутер	Играње улога	указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	домаћи задаци задовољство ученика на часу

Предмет: ВЕРСКА НАСТАВА

Општи циљ предмета јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот. Да код ученика развије отвореност и однос према Богу, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој. Да развије способност код ученика за постављање питања о најдубљем смислу постојања човека и света. Да помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другим људима уз уважавање различитости.

Циљ Верске наставе у трећем разреду је да ученику укаже да свет није самобитан, већ да га је створио Бог Отац слободно, из љубави, и то као конкретне врсте и бића и да постојање света зависи од воље другог, односно од Божије воље. Код ученика треба развити свест да свет, зато што је створен ни из чега, не може постојати сам за себе, мимо заједнице са Богом. Стога је Бог на крају створио човека по "икони и подобију Божијем" са циљем да он сједини сва бића међу собом и да их сједини са Богом тако што ће се сам сјединити с Њим.

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова: 36

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупно часова по теми	Број часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Уводни час- свет је створен за тебе, чувај га	1	1	/
2.	Бог ствара свет и човека	7	5	2
3.	Бог нас воли	7	5	2
4.	Заједница Бога и света кроз човека	7	4	3
5.	Литургија- преображени свет	7	5	2
6.	Човек и природа	7	4	3
Укупно		36	24	12

ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	ЕВАЛУАЦИЈА
Наставна област: УВОД						
<i>Когнитивни аспект:</i> ☐ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе; ☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. <i>Афективни аспект:</i> ☐ ученик ће бити мотивисан да активно учествује на часовима верске наставе	1. Свет је створен за тебе, чувај га! – уводни час	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	----
Наставна област: БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА						
<i>Когнитивни аспект:</i> ☐ препознати неке елементе библијске повести о стварању света; ☐ моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести;	2. Свето Писмо нам сведочи о настанку света 3. Света некада уопште није било (1. и 2. дан стварања) 4. Све је биље створено и Сунцем обасјано (3. и 4. дан стварања) 5. Све врви од живота (5. и 6. дан	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче,	

☐ моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву; ☐ моћи да објасни да је свет створен љубављу Божјом; ☐ моћи да разуме да се права слобода изражава као љубав према другим људима, природи и Богу; ☐ уочити да је човек сличан Богу. <i>Афективни аспект:</i> ☐ бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу; ☐ развијати жељу и свест о важности бриге према ближњима и природи.	стварања) 6. Створен сам да личим на Бога				анализира, посматра, бележи, исправља	
Наставна област: БОГ НАС ВОЛИ						
<i>Когнитивни аспект:</i> • знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; • препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету;	7. Бог ствара свет из љубави 8. Бог, људи и природа 9. Свет не може без Бога 10. Бог се брине о свету 11. Божићни	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање, преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује,	

• увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу; • увидети да Бог жели да свет постоји вечно; • увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздвојени; • увидети различитост која постоји између Бога и створеног света; • знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет; • упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старању о свету; • уочити да је свет смртан ван заједнице са Богом; • упознати садржај молитве Анђелу чувару; • усвојити текст и мелодију песме „Анђели певају“. <i>Афективни аспект:</i> • бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ; • бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је	весници	Фронтални Групни			мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	

веома различит).						
Наставна област: ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА						
<i>Когнитивни аспект:</i> • уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; • проширити своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; • уочити да нема љубави без служења ближњима; • упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима. <i>Афективни аспект:</i> • бити подстакнут да љубав препознаје као служење; • знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим.	12. Човек домаћин и свештеник у свету 13. Свети Сава 14. Свети Сава брине о нама 15. Радост служења	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	
Наставна област: ЛИТУРГИЈА- ПРЕОБРАЖЕНИ СВЕТ						
<i>Когнитивни аспект:</i> • препознати да је Литургија захвалност Богу; • уочити да се	16. Наши дарови благодарности (опис н.ј. - твар у Литургији) 17. Литургија -	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира,	

захвалност Богу показује кроз наше дарове; • уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом; • увидити везу Литургије и спасења човека и света; • проширити своја знања о празнику Васкрсења; • увидити шта за створену природу значи Христово Васкрсење; • усвојити текст и мелодију песме „Људи ликујте“ <i>Афективни аспект:</i> □ бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим; • бити подстакнут да у себи развија осећај захвалности према Богу и својим ближњима.	преображај света 18. Литургија – молитва за спасење човека и света 19. Васкрсење Лазарево 20. Васкрсење Христово	радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни		Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	
Наставна област: ЧОВЕК И ПРИРОДА						
<i>Когнитивни аспект:</i> • препознати личну одговорност за творевину; • увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет;	21. Све чека на љубав човека 22. Чувамо дарове Божије љубави 23. Стварање света у православној иконографији 24. Икона света	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање, преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује	

• увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека; • препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света; • уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса трећег разреда основне школе. <i>Афективни аспект:</i> • бити подстакнут на очување природе и своје животне средине; • бити подстакнут да гледа на природу као на Божју творевину; ☐ Ученици ће бити подстакнути да уреде школски простор изабраним радовима везаним за стварање и очување света	створеног за мене	Индивидуални Фронтални Групни		цртање, бојење препознаје, именује	прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ДОПУНСКА НАСТАВА

Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Идентификација ученика за допунску наставу биће одређена на основу напредовања ученика у савладавању наставног градива – утврђивање знања које је потребно за даљи рад. У допунски рад могу током година да се укључе и ученици који из различитих разлога нису успели да савладају делове градива. Допунски рад за поједине ученике траје док се не овлада одређено градиво.

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова : 18

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Књижевност	3		3
2.	Језик - граматика - правопис - ортоепија	11		11
3.	Језичка култура - говорење - слушање - писање - читање	4		4
Укупно		18		18

НАПОМЕНА : Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у савладавању предвиђених програмских садржаја.

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активности наставника	Евалуација
	Књижевност					
– чита са разумевањем различите текстове; – опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; – изнесе своје мишљење о тексту; – разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; -изражајно чита текст поштујући интонацијуреченице/стиха; - изражајно рецитије песму;	-Стихови обрађених народних песама и стихови песника за децу -читање пригодних текстова	- метода разговора - метода читања и писања - Индивидуални фронтални	Читанка, текстови, ученички радови прибор за писање свеска	- Читање, рецитовање - Писање, Слушање говорење - препричавање, Анализа, синтеза ,	Чита, слуша, записује, планира, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, посматра, бележи, исправља, прегледа, задатке,	посматрање разговор и белешке посматрање задовољства ученика на часу
	Језик					
– разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; – одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; – примењује основна правописна правила; – јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо;	-Реченице по значењу и облику - Употреба великог слова, тачке, упитника и узвичника, запете -Именице-заједничке и властите, збирне,градивне; род и број именица -глаголи,глаголска времена, лице и број глагола -придеви-описни, присвојни, градивни , род и број придева -управни и неуправни говор	- метода разговора - метода читања и писања - Аналитичко - синтетичка - Индивидуални фронтални	Граматика , текстови листићи, прибор за писање свеска словарица	- Читање, Писање,преписивање, допуњавање - Анализа, синтеза ,	Чита, слуша, записује, планира, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, посматра, бележи, исправља,	посматрање разговор и белешке посматрање задовољства ученика на часу

					прегледа, здатке,	
	Језичка култура					
-користи различите облике усменог и писменог изражавања:препричавање, причање,описивање; -правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину; – попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; – учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника.	-писање краћих писмених састава -писање састава према слици или датим речима -сажето и опширно причање, препричавање и описивање	метода разговора метода читања и писања Аналитичко - синтетичка Индивидуални, фронтални	Буквар текстови ученичких радова прибор за писање свеска	Читање, Писање, Слушање говорење Причање, препричавање, описивање,	Чита, слуша, записује, планира, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, посматра, бележи, исправља, прегледа, задатке,	посматрање разговор и белешке посматрање задовољства ученика на часу

Предмет: МАТЕМАТИКА

Циљ предмета: Идентификација ученика за допунску наставу биће одређена на основу напредовања ученика у савладавању наставног градива – утврђивање знања које је потребно за даљи рад. У допунски рад могу током година да се укључе и ученици који из различитих разлога нису успели да савладају делове градива. Допунски рад за поједине ученике траје док се не овлада одређено градиво.

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова : 18

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Бројеви	12		12
2.	Геометрија	4		4
3.	Мерење и мере	2		2
Укупно		18		18

НАПОМЕНА : Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у савладавању предвиђених програмских садржаја.

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и	Наставна средства	Активност	Активности наставника	Евалуација

		Наставни облици		ученика		
Наставна тема: Бројеви						
-усмено и писмено сабира и одузима бројеве до 1000; -користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник, садржалац; -примени замену места и здруживање сабирака и чинилаца ради лакшег рачунања; -усмено и писмено множи и дели у оквиру прве хиљаде; -израчуна вредност бројевног израза са највише три операције; -реши текстуални задатак постављањем израза са највише три рачунске операције и провери тачност решења; -одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; -одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; - уочи делове целине и запише разломке -прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама до 1000;	-Сабирање и одузимање природних бројева до 1000, усмено и писмено -замена места и здруживање сабирака -множење и дељење природних бројева до 1000 -замена места и здруживање чинилаца -изрази са сабирањем и одузимањем, множењем и дељењем -текстуални задаци са сабирањем и одузимањем, множењем и дељењем -једначине са сабирањем и одузимањем, множењем и дељењем -неједначине са сабирањем и одузимањем -Римске цифре до 1000	- Посматрање - Гrafичко представљање - Разговор - Цртање и писање - Индивидуални - подстицај - Аналитичко-синтетичка - Индивидуални фронтални	- Апликације - Дидактички материјал - Листићи - Оловке у боји	- обележавањe, - Упоредивањe бројева, - посматрањe, - закључивањe - Слушањe, - говорењe - Причањe, - читањe, - истраживањe, - сабирањe, - одузимањe, - множењe, - дељењe, - решавањe	- Записујe, - планира, - дајe - упутства, - демонстрира, - припрема материјалe, - прати, - вреднујe, - мотивише, - подстичe, - анализира, - посматра, - бележи,	- посматрањe - разговори - белешке - посматрањe - задовољст ва ученика на часу
Наставна тема: Геометрија						
– црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; – конструише троугао и кружницу; – именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга;	- Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. -цртање квадрата и правоугаоника на квадратној мрежи -Цртање и обележавање углова	- Посматрање - Гrafичко представљање - Разговор - Цртање и	- Уџбеник - Листићи - Прибор за цртање (троугаоник, лењир,	- Цртање, обележавањe - конструисањe - Упоредивањe - неодређуи	- Записујe, - планира, - дајe - упутства, - демонстрира,	- посматрањe - разговори - белешке

– разликује врсте углова и троуглова; – одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; – опише особине правоугаоника и квадрата; – преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; – користи геометријски прибор за цртање;	- Конструкције троугла и кружнице -Израчунавање обима квадрата, правоугаоника и троугла -Израчунавање обима троугла, квадрата и правоугаоника.	писање Индивидуални подстицај Аналитичко-синтетичка Индивидуални фронтални	шестар)	вањеположаја предмета, посматрање, закључивање слушање,	припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи,	посматрање задовољства ученика на часу
Наставна тема: Мерење и мере						
- чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена -упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време) -измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом) - примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама	-јединице мере за дужину-m, dm, cm, mm i km -цртање и мерење дужи одређене дужине -јединице за мерење масе (kg, g, t). -јединице за мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl). -јединице за мерење времена (деценија, век, секунд). -мерење површине геометријских фигура задатом мером.	Посматрање Графичко представљање Разговор Индивидуални подстицај Индивидуални фронтални	Прибор за цртање (троугаоник, лењир), кухињска вага, средства за мерење запремине течности, лента времена, модел часовника	Цртање, мерење, обележавање Упоредивање по дужини, маси и запремини, посматрање, закључивање слушање,	Записује, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, подстиче, анализира, посматра, бележи	посматрање разговори белешке посматрање задовољства ученика на часу

Предмет:МАТЕМАТИЧКА СЕКЦИЈА

Циљеви Математичке секције су:

- развијање и подстицање интереса ученика за математику,
- проширивање и продубљивање стечених знања,
- развијање способности за боље увиђање односа међу стварима и појавама
- развијање пажње ,логичког мишљења и закључивања
- учешће на математичком такмичењу

- развијати упорност и стрпљење, тачности, самосталности, сналажљивости у решавању нумеричких задатака и занимљивих текстуалних задатака

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова : 36

Редни број	САДРЖАЈ РАДА	Исходи:
1.	Формирање секције	– прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000) – процени вредност израза са једном рачунском операцијом – израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције – одреди десетице и стотине најближе датом броју – одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем – реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину – уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа - чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм) – црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат - именује елементе угла
2.	Природни бројеви-низови	
3.	Природни бројеви-низови	
4.	Задаци оштроумности	
5.	Декадни запис природних бројева	
6.	Декадни запис природних бројева	
7.	Декадни запис природних бројева	
8.	Декадни запис природних бројева	
9.	Занимљиви задаци	
10.	Пребројавање скупова	
11.	Пребројавање скупова	
12.	Пребројавање скупова	
13.	Задаци са пресицањем	
14.	Занимљиви задаци	
15.	Занимљиви задаци	
16.	Задаци нумерације	
17.	Задаци нумерације	

18.	Решавање задатака методом теразија	– резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом
19.	Проблемски задаци	
20.	Дешифровање	-чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине,
21.	Задаци са такмичења „Кенгур“	– упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време)
22.	Задаци са такмичења „Кенгур“	– измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом)
23.	Проблемски задаци	- особине правоугаоника и квадрата
24.	Дешифровање	– одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца
25.	Проблемски задаци	– конструише троугао и круг
26.	Проблемски задаци	– преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства
27.	Логички задаци	- користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање
28.	Обим правоугаоника и квадрата	
29.	Обим правоугаоника и квадрата	
30.	Обим правоугаоника и квадрата	
31.	Аритметичке мозгалице	
32.	Аритметичке мозгалице	
33.	Разни задаци	
34.	Разломци	
35.	Разломци	
36.	Занимљиви задаци	

Предмет: ЛЕПО ПИСАЊЕ

Циљ предмета:Оспособљавање ученика за лепо писање и развој сензибилитета за препознавање писма упоредо са развојем моторичких способности, као и усвајање читког и уредног писања.

Задаци:

- усвајање правилног повлачења уских и широких, косих, усправних и положених линија;
- развијање способности за обједињавање линија у слова;
- развијање способности повезивања слова у речи и реченице;
- упућивање ученика у коришћење различитих материјала и подлога за писање;
- оспособљавање ученика за припремање материјала за писање;
- развијање моторичких способности у процесу лепог писања.

Разред: ТРЕЋИ**Годишњи фонд часова :** 36

САДРЖАЈ РАДА
1. Упознавање ученика са садржајем предмета, начином рада и материјалом за писање
2. Бојимо линијама омиљене ликове из цртаћа
3. Спајања, вежбанке, бојанке
4. Порекло писма
5. На чему се и чиме некада писало (Вук Караџић, ћирилица)
6. Играмо се линијама
7. Плакат
8. Плакат
9. Играмо се линијама
10. Правимо лепе шаре од слова
11. Правимо лепе шаре од слова
12. Иницијали – Моје слово
13. Мој знак-знак по коме сам препознатљив
14. Честитка за Нову годину
15. Честитка за Нову годину
16. Постер ћириличних слова
17. Знаци и симболи око нас

18. Правимо плакат – Наша имена
19. Правимо плакат – Наша имена
20. Мотиви на народној ношњи од слова
21. Мотиви на народној ношњи од слова
22. Украшавамо словима
23. Правимо честитке за маме и баке
24. Правимо честитке за маме и баке
25. Пословице
26. Пролећни плакат
27. Лепо пишемо речи
28. Лепо пишемо речи
29. Ускршње јаје украшено словима(избор)
30. Мој потпис
31. Пишем писмо
32. Знак мог одељења
33. Позивница за прославу /Дан школе/
34. Лепо пишемо речи и реченице
35. Лепо пишемо речи и реченице
36. Посебно ми се допало...

Предмет: НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

Циљ предмета: Увођење ученика у очување народне традиције кроз упознавање различитих традиционалних заната.**Задаци:**

- Упознавање различитих традиционалних заната.
- Стицање елементарних знања о појединим традиционалним занатима.
- Упознавање са фолклорним веровањима као пратећим формама традиционалних заната.
- Упознавање карактеристичних обичајно-обредних облика понашања везаних за одређене традиционалне занате.
- Упознавање типичних традиционалних заната урбаних и руралних средина.
- Схватање значаја чувања и неговања традиционалних заната.

Редни број	САДРЖАЈ РАДА	ИСХОДИ
1.	Занати и занатлије	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: -именује различите традиционалне занате -примени елементарна знања о традиционалним занатима -презентује фолклорне вредности домовине и краја везане за традиционалне занате -речима искаже традиционалне занате градских и сеоских средина -залаже се за очување од заборава и неговање традиционалних заната
2.	Пекар	
3.	Посластичар	
4.	Бомбонција	
5.	Лицидер	
6.	Занатлије које се баве производњом хране	
7.	Ковач	
8.	Бравар	
9.	Лимар	
10.	Казанција	
11.	Златар, кујунција	
12.	Занатлије које се баве обрадом метала	
13.	Вуновлачар	
14.	Бојадџија	
15.	Јорганџија	
16.	Кројач	
17.	Шеширџија	
18.	Занатлије које се баве прерадом вуне и тканине	
19.	Крзнар	
20.	Опанчар	

21.	Сарач	
22.	Занатлије које се баве обрадом крзна и коже	
23.	Дрводеља, столар	
24.	Колар	
25.	Пинтер	
26.	Корпар	
27.	Занатлије које се баве обрадом дрвета	
28.	Ужар	
29.	Воскар	
30.	Грнчар	
31.	Поткивач	
32.	Берберин	
33.	Сајџија	
34.	Занатлије у селу и граду	
35.	Некад занатлија – данас индустрија	
36.	Вашар	

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА 4. РАЗРЕД**А ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**

Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Циљ учења српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Разред: ТРЕЋИ

Годишњи фонд часова : 180

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Књижевност	80	66	14
2.	Језик - граматика - правопис - ортоепија	50	27	23
3.	Језичка култура	50	6	44
Укупно		180	99	81

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност ученика	Активност наставника	Евалуација
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – чита са разумевањем различите текстове; – опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; -укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; -разликује књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; -одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; именује позитивне и негативне особине ликова; -уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих, строфа, рима и ритам); тумачи идеје књижевног дела; -препозна ситуације кршења/остваривања права детета и стереотипе у књижевним делима; -уочи персонификацију и разуме њену улогу у књижевном делу; -разликује описивање, приповедање (у 1. и 3. лицу) и дијалог у књижевном делу; преприча текст из различитих улога/перспектива;	КЊИЖЕВНОСТ					
	ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Шаљива народна песма <i>Женидба врапца Подунавца</i> Војислав Илић: <i>Јесен</i> / Владислав Петковић Дис: <i>Зима</i> Момчило Мошо Одаловић: <i>Молитва за маму</i> Мирослав Антић: <i>Космонаутска песма</i> Бранко Миљковић: <i>Песма о цвету</i> Добрица Ерић: <i>Завичај / Отаџбина је наша очевина</i> / Момчило Мошо Одаловић: <i>Птице косовчице</i> Мирослав Антић: <i>Прва љубав</i> / <i>Најљубавнија песма</i> / Алексије Марјановић: <i>Љубав</i> Бранко Ћопић: <i>Месец и његова бака</i> / Десанка Максимовић: <i>Пауково дело</i> Бранислав Црнчевић: <i>Кад би мени дали један дан</i> Владимир Андрић: <i>Дај ми крила један круг</i> Народна песма <i>Милош у Латинима</i> Народна песма <i>Јетрвица адамско колена</i> Проза	Метода разговора, рада на тексту, метода усменог излагања, писаних радова, илустрације, демонстрације Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Читанка, радна свеска, лектира, мултимедијални материјали, рачунар, ЦД, пројектор, телевизатор	Читање, рецитоване писање, преписивање, допуњавање слушање говорење причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање анализа, синтеза, сценски наступ, драмска игра, луткарска игра, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	Посматрање, Разговори, Белешке, продукти дечјих активност и задовољство ученика на часу Усмено проверавање, игровне и практичне активност и, Писмено проверавање: - школски задаци

-уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив); -уочи супротстављеност лица у драмском тексту; -чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; -изражајно рецитије песму и чита прозни текст; -изводи драмске текстове; -усвоји позитивне људске вредности на основу прочитаних књижевних дела;	Народна прича о животињама: <i>Међед, свиња и лисица</i> Народна приповетка: <i>Најбоље задужбине</i> Народна приповетка: <i>Ветар и сунце</i> Народна бајка: <i>Пепељуга</i> Бранислав Нушић: <i>Прва љубав</i> (одломак из <i>Аутобиографије</i>) Бранислав Црнчевић: <i>Босоноги и небо</i> Гроздана Олујић: <i>Стакларева љубав</i> Светлана Велмар Јанковић: <i>Стефаново дрво</i> Лав Николајевич Толстој: <i>Врабац и ласте / Два мрза</i> Драган Алексић: <i>Позориште на небу</i> Весна Алексић: <i>Детективско срце</i> Ханс Кристијан Андерсен: <i>Ружно Паче – читање у наставцима</i> Драмски текстови Гвидо Тартаља: <i>Подела улога</i> Љиљана Крстић: <i>Кад пролеће дође</i> Дејан Алексић: <i>Слава</i> Научнопопуларни и информативни текстови (из књига, енциклопедија и часописа за децу) о нашим знаменитим књижевницама, сликаркама и научницама; о природним лепотама и културним знаменитостима					- домаћи задаци, - наставни листови

	Србије; о занимљивим пределима, народима, обичајима у свету бонтон. ДОМАЋА ЛЕКТИРА Милован Данојлић: Избор из поезије за децу Драган Лукић: Избор из поезије за децу Јасминка Петровић: <i>О дугмету и срећи</i> Рене Гијо: <i>Бела Грива</i> Ерик Најт: <i>Леси се враћа кући</i> Александар Поповић: <i>Пепељуга</i> ДОПУНСКИ ИЗБОР (са наведеног списка или по сопственом избору бирају се три дела) Избор драмских текстова за децу Бранко В. Радичевић: <i>Песме о мајци</i> Светлана Велмар Јанковић: <i>Књига за Марка / Очаране наочаре</i> Горан Петровић: <i>Разлике</i> Едмондо де Амичис: <i>Срце</i> Јохана Шпири: <i>Хајди</i> Михаел Енде: <i>Бескрајна прича (одломак)</i> Астрид Линдгрен: <i>Пипи Дуга Чарапа</i> Златко Васић: <i>Чаробно путовање</i> Урош Петровић: <i>Мартинина велика загонетна авантура</i> Гордана Тимотијевић: <i>Сличице / Владимир из чудне приче</i>					

	Угљеша Шајтинац: <i>Чарна и Несвет</i> Момо Капор: <i>Сања</i> Весна Алексић: <i>Брљиво срце</i> Књижевни појмови: – шаллива народна песма, – прича о животињама, – особине народне епске песме, – приповетка, – роман за децу, – персонификација, – опис природе и ликова, – приповедање у 1. и 3. лицу, – сукоб драмских лица.					
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; -разликује речи које мењају облик (именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику; -одреди основне реченичне	ЈЕЗИК-граматика и правопис					
	Речи које у писању и говору мењају облик; речи које не мењају облик (без именовања врста непроменљивих речи). Реченица и реченични чланови (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе). Појам субјекта; различите врсте речи (именице и личне заменице) у функцији субјекта; изостављени субјекат.	Метода разговора Метода усмоног излагања, писаних радова, демонстрације, илустрације, рада на	Граматик а-уџбеник Радна свеска слике, плакати, мултимедијални материјал и, рачунар,	Читање, писање, преписивање, допуњавање, слушање говорење истраживање анализа,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстра, припрема материјале, истражује	Посматрање, Разговори, Белешке, производи дејих активност и домаћи задаци задовољс

чланове; -разликује врсту речи од службе речи у реченици; -поштује и примени основна правописна правила; -правилно пише сва три модела управног говора;	Појам предиката (глаголски предикат). Појам објекта (именице у функцији објекта). Прилошке одредбе за време, место и начин. Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких одредаба; придев уз именицу у служби атрибута у оквиру групе речи која има службу субјекта или објекта. Управни говор (трећи модел). Велико слово: имена становника држава и насеља; називи улица и тргова; имена из уметничких дела – примери из обрађених дела (нпр. <i>Ружно Паче...</i>); устаљена и посебно наденута имена животиња; називи институција, предузећа и установа, манифестација; устаљена имена историјских догађаја и личности (усклађено са предметом Природа и друштво). Речца <i>ли</i> ; скраћени упитни облик <i>је ли</i> (<i>је л'</i>) према узрочном везнику <i>јер</i> . Предлог <i>са</i> уз заменице (нпр. <i>са мном</i> , <i>с њом</i> и сл.). Писање вишечланих бројева.	тексту Фронталн и, индивидуални групни, у пару	ЦД, пројектор , телевизор	синтеза , цртање, бојење	прати, вреднује, мотивише , подстиче, анализира , посматра, бележи, исправља, прегледа, здатке,	тво ученика на часу Усмено проверавање, практичне активности, Писмено проверавање: - школски задаци - домаћи задаци, - контролне вежбе - диктати - правописне вежбе
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - употреби основне облике усменог и писменог изражавања.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА					
	Основни облици усменог и писменог изражавања: препричавање текста у целини и	Метода разговора	Апликације	Читање, Писање,п	Чита, слуша,	Посматрање, Разговори

препричавање, причање и описивање; -употреби речи истог облика, а различитог значења, као и речи истог значења, а различитог облика; -препозна значење речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији; -напише разгледницу, честитку, приватно писмо; -прилагоди језички израз комуникативној ситуацији – формалној и неформалној; -повеже информације исказане у линеарном и нелинеарном тексту и на основу њих изводи закључак; -правилно структурира текст; -учествује у предлагању садржаја и начина рада.	по деловима (по датом плану); причање у дијалошкој форми (уношење дијалога, управног говора у структуру казивања); описивање односа међу предметима, бићима и појавама; описивање природе, личности, књижевних ликова и сл. Речи истог облика, а различитог значења; речи истог значења, а различитог облика (на примерима књижевних текстова); устаљени језички изрази. Разгледница, честитка, писмо. Књижевни и други текстови (линеарни и нелинеарни) у функцији унапређивања језичке културе. Говорне вежбе: рецитоване, изражајно читање, сценско приказивање драмског / драматизованог текста и сл. Правописне вежбе: диктат; управни говор (сва три модела); наводници; велико слово; заменица <i>Ви</i> из поштовања; спојено и одвојено писање речи (речца <i>ли</i>, предлог <i>са</i>, вишечлани бројеви). Језичке вежбе: допуњавање реченица предикатом у садашњем, прошлом и будућем времену; проширивање реченица; укрштене речи; асоцијације. Лексичко-семантичке вежбе: одређивање значења устаљених	Метода усменог излагања, писаних радова, демонстрација, илустрација, стваралачка, радна тексту Фронтални, индивидуални, групни, у пару	слике, плакати, мултимедијални материјали, рачунар, ЦД, пројектор, телевизор	реписивање, допуњавање слушање говорење, причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, Анализа, синтеза, сценски наступ, драмска игра, луткарска игра Цртање, бојење	записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	, Белешке, продукти дејих активност и домаћи задаци задовољство ученика на часу Усмено проверавање, игровне и практичне активност и, Писмено проверавање: - школски задаци - писмени задаци - домаћи задаци, - диктати

	израза; састављање речи на основу датог почетног и последњег слова; допуњавање низа речима које су повезане са датом речју. Два школска писмена задатка – један у првом и један у другом полугодишту.					

Предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: **Циљ** учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 72

Редни бр. Наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. Часова по теми	Бр.часова за	
			обраду	Остале типове часова
1.	Starter Unit	2	0	2
2.	Famil&friends	8	3	5
3.	My things	9	3	6
4.	In the house	8	4	4
5.	Festival:Christmas	1	1	0
6.	About me	9	3	6
7.	Things I can do	8	4	4
8.	Festival:Easter	1	1	0
9.	My day	9	3	6
10.	Animals	8	3	5
11.	I like that	9	3	6
Укупно		72	28	44

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активнос ти ученика	Активност и наставник а	Евалуаци ја
Наставна тема: ПОЗДРАВЉАЊЕ						
– поздрави и отпоздрави, примењујући најједноставнија језичка средства;	<i>Hi/Hello (everyone/guys)! Nice to see you again! Nice to see you too! How are you today? I'm fine, thank you, and you? I'm very well, thanks./Not great./I'm OK. Good morning/afternoon/evening/night. Goodbye./Bye. See you (all) in 5 minutes/soon/later/tomorrow/on Monday/next week/in September/next year! Have a nice day/weekend/trip/holiday! Thanks, same to you! Welcome to our school/town/city!</i> Личне заменице: <i>I, you...</i> Глагол <i>to be – the Present Simple Tense.</i> Императив. Предлози са прилошким одредбама за време: <i>on, in...</i> (Интер)културни садржаји: Формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости	Комуника тивна Аудитивн а Игра улога Понавља ње индивиду ални фронталн и у пару	Уџбеник Радна свеска мултимед ијални материјал и, рачунар, ЦД Флеш карте	Реаговање на усмени импулс саговорник а (наставника , вршњака, и слично); успоставља ње контакта при сусрету и усмено изражавање прикладних поздрава приликом растанка.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјал е, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматра ње ангажова ности на часу Усмено испитива ње
Наставна тема: ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ. ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О О ДРУГИМА.						
-представи себе и другог; разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих;	<i>Which/What school do you go to? I go to (school's name) Primary School. What's the name of your school? What year/grade are you in? I'm in year 4/the fourth grade. Which class are you in? I'm in class 4₁/4a, and you? Who are they?</i>	Комуника тивна Аудитивн а Игра улога	Уџбеник Радна свеска мултимед ијални материјал и,	Слушање кратких и једноставних текстова у којима се неко представља;	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрем	Посматра ње ангажова ности на часу Усмено испитива

	<i>What are their names? She's Dunja and he's Mateja. They are not in year four/the fourth grade. They're in year three/the third grade. This is our head teacher, Mrs Parsons. Who's that? It's Miss Herbert, she's a P.E. teacher. Who's your class teacher? Who's the class monitor? Who's absent? Everybody's present. Meet my new friend Dorian. He's from Greece. His father's Greek, but his mum's Serbian. He lives on an island. Where does your friend live? She's Montenegrin. She lives in the mountains. Do you live in a flat or a house? Peter's family are from the USA. His mum works in a restaurant. Where does his dad work? These are my aunt Slađana and her husband Zoran. They've got twin daughters. Those are my uncle Miodrag and his wife Ana. How many children have they got? They've got three sons. What are your cousins' names? How old are they? It's Marija's eleventh birthday today./She's 11 today. When's your birthday? It's in May/on 5th May/May 5th. Who's the winner of the competition? Who's the world skateboarding champion? Who are the characters in the story? Who are they? The boys'/girls'/children's names are... Tell me about your family/friends.</i> Личне заменице: I, you...	Понављање индивидуални фронтални и у пару	рачунар, ЦД Флеш карте	представљање себе и других особа, присутних и одсутних.	а материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Ње Домаћи задаци

	Присвојни придеви: <i>my, your...</i> Показне заменице: <i>this/that, these/those</i>. <i>Have got</i> за изражавање поседовања. <i>The Present Simple Tense</i>. Питања са <i>Who/What/Which/Where/When/How (old/many)</i>. Правилна множина именица: <i>daughter-daughters, son-sons...</i> Неправилна множина основних именица: <i>child – children...</i> Предлози са прилошким одредбама за место: <i>from, in, on...</i> Предлози са прилошким одредбама за време: <i>in, on...</i> Саксонски генитив са именицама у једнини/множини. Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, са редним бројевима, као и са основним географским појмовима. Императив. Основни бројеви 0-100. Редни бројеви 1-30. (Интер)културни садржаји: Устаљена правила учтивости; употреба титула уз презимена (<i>Mr, Mrs, Miss</i>); конвенције у писању/изговору датума; разлике између британске и америчке варијанте енглеског језика у					

	изговору, лексичком фонду и правопису.					
Наставна тема: РАЗУМЕВАЊЕ, ТРАЖЕЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИЈИХ УПУТСТАВА, НАЛОГА И УПОЗОРЕЊА						
-разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих; даје кратка и једноставна упутства и налоге;	<i>Hurry up! We're late for school! Stand up! Sit down! Sit up straight! Take out your books/notebooks! Put them down/away! Get quiet, everyone!</i> <i>Which page? Turn to page 20. / Page 20, everyone!</i> <i>Whose turn is it? It's Stefan and Filip's turn! Listen to the question! Listen and tick or cross.</i> <i>Put up your hand when you finish! Complete the sentence/dialogue/description. Describe your room/house. Make a project about your town.</i> <i>Let's take some photos of the new lab for our school website. E-mail the photos to the ICT teacher.</i> <i>Put the forks on the left side and knives and spoons on the right side of the plate. How many forks/knives/spoons? Place the teaspoon on the saucer.</i> <i>Put the candle inside the pumpkin! What's next?</i> <i>Look at my school report card! It's all 5s/As!</i> <i>Look at the shooting star! Make a wish!</i> <i>Don't sit down! Don't talk in class! Don't open the window – it's cold in here! Don't touch that – it's hot! Watch out! The floor is wet.</i>	Комуника тивна Аудитивн а Слушање налога и упутстава и реаговање на њих. Тотални физички одговор индивиду ални фронталн и у пару у групи	Уџбеник Радна свеска мултимед ијални материјал и, рачунар, ЦД, флеш карте	Слушање налога и упутстава и реаговање на њих; давање кратких и једноставних упутстава (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично).	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрем а материја ле, прати, мотивиш е, подстиче , анализир а, посматра , бележи	Посматра ње ангажованости на часу Усмено испитива ње Домаћи задаци Писмена провера

	<i>Take off your shoes! Put on your trainers! Be quick!</i> <i>Let's practise! Just a second/moment/minute, please!</i> <i>Ready, steady, go!</i> <i>Time to eat, everyone! Ask the dinner/cleaning ladies.</i> <i>Come in! Come back! No way! Go away! Stop it! Leave me alone!</i> <i>Move over! Make way!</i> <i>Stop! We can't cross the road here!</i> <i>The traffic light is red!</i> <i>Say hello/goodbye! Say "Cheese"!</i> <i>Wave goodbye!</i> <i>Anyone else? Is that all? That's all for today!</i> Императив. Питања са <i>What/Which/Whose/How many/much...</i> Правилна множина именица: <i>book-books, notebook-notebooks...</i> Множина именица које се завршавају на -y, -o, -f/fe: <i>photo-photos, knife-knives...</i> Саксонски генитив са именицама у једнини/множини. Употреба чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом. Бројеви 0-100. (Интер)културни садржаји: Поштовање основних правила учтивости					

Наставна тема: ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ						
-разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност;	<i>Look! There's a game on the playing field/in the playground!</i> <i>Come on, let's go and watch!</i> <i>Sorry, I can't, I don't have/haven't got time.</i> <i>Let's play hide and seek! I hate hide and seek, let's go swimming!</i> <i>How about rollerblading/riding bikes? Let's do eeny-meeny-miny-moe to decide! OK then!</i> <i>Are you coming to the swimming pool with us? No, I'm not, I've got a cold.</i> <i>Can you join our team and play with us? Great! I love handball!</i> <i>Welcome to the team! Come with us! / Sorry, I can't play handball. I don't know the rules.</i> <i>Let's buy a present for Luka.</i> <i>What/How about a CD? That's a good/great idea!</i> <i>Let's make/write birthday/Mother's Day/New Year/Christmas cards!</i> Императив . Модални глагол <i>can</i> за изражавање предлога и способности. <i>Have got.</i> <i>The Present Simple Tense.</i> <i>The Present Continuous Tense.</i> <i>What/How about.</i> Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, као и са називима игара/хобија/спорта.	Комуника тивна Аудитивн а Игра улога Певање индивиду ални фронталн и у пару	Уџбеник Радна свеска мултимед ијални материјал и, рачунар, ЦД, флеш карте	Слушање кратких једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих (позив на рођендан, игру, дружење...); упућивање и прихватање/одбијање позива на заједничку активност, уз коришћење најједноставнијих израза.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрем а материјале, прати, мотивиш е, подстиче , анализира, посматра , бележи	Посматра ње ангажованост и на часу Усмено испитива ње Домаћи задаци Ученички радови и продукти ученичких активност и

	(Интер)културни садржаји: Прикладно позивање и прихватање/одбијање позива; прослава рођендана, игре, забава и разонода.					
Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА						
- разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; упути кратке и једноставне молбе; -искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин;	<i>Can/May I have a whiteboard marker/pen, please? Yes, here you are/here it is. Thank you/Thanks. You're welcome.</i> <i>Can I sharpen my pencil? Of course you can.</i> <i>Excuse me, teacher, can you repeat the last sentence, please?</i> <i>Can you spell that for me, please?</i> <i>Can/May I insert the disc?</i> <i>Can/May we sit down here? No, they are Nikola's and Ema's seats.</i> <i>Can I have my ball back? Sorry, it's those boys' ball.</i> <i>Can I touch the animals? No, you can't, it's dangerous.</i> <i>Can you pass the salt, please?</i> <i>Can I have a slice of bread?</i> <i>Thanks a lot. Thank you for your help/everything.</i> <i>I'm sorry I'm late. Can you help me with these boxes, please? Oh sorry, I'm in a hurry. I'm late for my piano class.</i> Модални глаголи за изражавање молбе: <i>can/may</i>. Саксонски генитив са именицама у једнини/множини.	Комуника тивна Аудитивн а Слушање и реаговање на команде Понавља ње Игре погађања индивиду ални фронталн и у пару	Уџбеник Радна свеска мултимед ијални материјал и, рачунар, ЦД, флеш карте	Слушање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање једноставног, усменог одговора на исказану молбу; изражавање и прихватање молби, захвалности и извињења.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрем а материја ле, прати, мотивиш е, подстиче , анализир а, посматра , бележи	Усмено испитива ње Домаћи задаци Драматиз ација улога Писмена провера

	(Интер)културни садржаји: Правила учтивне комуникације.					
Наставна тема: ЧЕСТИТАЊЕ ПРАЗНИКА И ДРУГИХ ЗНАЧАЈНИХ ДОГАЂАЈА						
-разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; упути једноставне честитке;	<i>Best wishes for the New Year. I wish you a merry Christmas and many gifts from Santa Claus. Dear Family, I love you so much and that's why I'm sending this card. Happy Easter to you and your family. Hope you have a wonderful day!</i> <i>Happy Mother's Day! Happy Women's Day! Happy Saint Sava's Day! Happy teachers' Day! Happy April Fools' Day! Happy Halloween! Happy Holiday!</i> <i>We wish you a great school year! We wish you good teachers and new friends!</i> Правилна множина именица: <i>teacher-teachers...</i> Неправилна множина основних именица: <i>woman-women...</i> Саксонски генитив са именицама у једнини/множини. (Интер)културни садржаји: Најзначајнији празници и догађаји и начини обележавања/прославе.	Комуникативна Аудитивна Слушање и реаговање на команде Понављање Игре погађања индивидуални фронтални и у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД, мултимедијални материјал и, рачунари, флеш карте	Слушање кратких и једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан; реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Усмено испитивање Домаћи задаци Драматизација улога Писмена провера

Наставна тема: ОПИСИВАЊЕ ЖИВИХ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА						
-препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; разуме једноставне описе бића, предмета и места; опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства;	<i>I'm small but strong! My friends are brave and clever. Maša's polite. She's an intelligent girl. That boy isn't nice. Our teacher is kind but strict. This homework is easy. Those exercises are hard. Easy peasy! It's a piece of cake! It's a lie! It's true! That's fair/unfair!</i> <i>Which is your bag, Sam? The blue bag, Sir/Mr Wilson. Which girl is Sophie? She's wearing large earrings and sunglasses. What's the weather like? It's hot and sunny/cold and windy today. It's raining cats and dogs! On my birthday I usually have a party with my friends from school. How do you celebrate your birthday? On Women's Day we usually give flowers or small presents to our mums, aunts and grannies. We celebrate Saint Sava's Day in our school. It's on 27th January. I'm in the school play this year! April Fools' Day is a special day for jokes and tricks. In fact, it's only half a day because April Fools' Day finishes at midday. No more jokes after lunchtime, please! Every year at New Year we have a party. On Easter Sunday we always have</i>	Комуника тивна Аудитивн а Цртање по диктату Певање Класирањ е и упоређив а-ње индивиду ални фронталн и у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД, мултимед ијални материјал и, рачунар Флеш карте,	Слушање краћих једноставни х описа бића, предмета и места у којима се појављују информациј е о спољном изгледу, појавним облицима, димензијам а и осталим најједноста внијим карактерист икама; давање кратких описа бића, предмета и места; тражење и давање информација у вези са описом бића, предмета и места.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрем а материја ле, прати, мотивиш е, подстиче , анализир а, посматра , бележи	Посматра ње ангажова ности на часу Усмено испитива ње Домаћи задаци Сликовни диктати Писмена провера

	<i>a basket of eggs on the table and we eat special food. Do you eat special food on Easter Sunday in your country?</i> <i>On Halloween children in Britain and America often dress up as witches or ghosts and play 'trick or treat'. Halloween games are fun. What a great pumpkin lantern! Weekdays aren't fun!</i> <i>My home is a typical Serbian house. There's a living room, a kitchen, two bedrooms, a bathroom, an attic, and a small garden in front of the house. It's got lots of windows, so it's very light! The attic is spooky. There aren't any windows, so it's very dark. What's your home like?</i> <i>James Bond is a famous British spy. He's clever and good-looking. Prince Marko is a Serbian national hero. There are a lot of poems about him.</i> <i>The colours of the Serbian flag are red, blue and white. What are the colours of your country's flag?</i> <i>How many stars are there on the American flag? There are 50 stars. London stands/lies on the Thames River. Belgrade stands/lies on the Sava and the Danube Rivers. Tell me about your town/country.</i> Глаголи have got, to be за давање описа. Показне заменице: this/that,					

	these/those. Егзистенцијално There is/are. Питања са Who/What/Which/Where/How many... Правилна множина именица и неправилна множина основних именица. Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, као и са основним географским појмовима, са редним бројевима и са називима празника. Редни бројеви 1-30. (Интер)културни садржаји: Познате личности из области спорта, глуме, музике, књижевности, националне историје; престонице и препознатљива обележја земаља енглеског говорног подручја.					
Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА						
-разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима;	<i>What's the matter? Are you OK/alright? Is everything OK/alright...? I'm feeling/I feel bad. Here, have a glass of water/an orange!</i> <i>I'm feeling/I feel crazy. Don't be silly!</i> <i>I'm angry with you. I'm sorry about that!</i> <i>I'm so happy/glad for you! Bravo!</i> <i>Well done! Thanks.</i>	Комуника тивна Аудитивн а Игра улога Игре погађања Понавља ње	Уџбеник Радна свеска ЦД , мултимед ијални материјал и, рачунар Флеш карте,	Слушање исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање својих потреба, осета и осећања и	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрем а материја ле, прати,	Посматра ње ангажова ности на часу Усмено испитива ње Домаћи задаци Цртање

	<i>Oh, I love you so much!</i> <i>I'm sorry for your loss. Do you need a hug?</i> <i>Nina's unhappy. She misses her cat. I'm sorry for her cat.</i> <i>We're worried. We're having an English test today. Good luck!</i> <i>Aleksa's upset. He doesn't know the answer. Bad luck! Don't worry!</i> <i>We are always excited on holidays. I don't care! It doesn't matter!</i> <i>The Present Simple Tense.</i> <i>The Present Continuous Tense.</i> Императив. (Интер)културни садржаји: Правила учтивне комуникације.	индивидуални фронтални у пару		(емпатично) реаговање на туђа.	мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	по диктату. Тест слушања и повезивања

Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ

-разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о положају у простору;	<i>Our school is opposite the park. Where's your classroom? It's on the ground/first/second floor. It's between the language lab and the music room.</i> <i>The school canteen is downstairs, next to the gym. It's the third door on the left/right.</i> <i>The library is upstairs.</i> <i>There's a garden in front of/behind my house.</i> <i>Where are my new CDs? They are on the bookshelves/on the top/bottom shelf.</i> <i>The cat's hiding under the bed.</i> <i>Where's Zoja? She's at Una and Tea's house.</i> <i>Excuse me, I'm looking for the</i>	Комуникативна Аудитивна индивидуални фронтални у пару	Уџбеник Радна свеска ЦД, мултимедијални материјал и, рачунар Флеш карте,	Слушање кратких текстова у којима се на једноставан начин описује положај у простору; усмено тражење и давање информација о положају у простору.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрема материјале, прати, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи	Посматрање ангажованости на часу Усмено испитивање Домаћи задаци Тест слушања и повезивања

	<i>cinema. / Where's the cinema? Go straight on/past the shops. Turn left/right at the cafe. It's on the left/right.</i> <i>Where are the famous monuments in your city/town? Madame Tussauds is a famous wax museum in London. Where are the famous museums in your country?</i> Предлози, прилози и прилошки изрази за изражавање положаја и просторних односа: <i>in, on, at, next to, under, in front of, behind, between, opposite, here, there, downstairs, upstairs, (on the) left/right, straight on/past...</i> Питања са <i>Where</i>. Употреба/изостављање чланова приликом првог помињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, са редним бројевима, као и са основним географским појмовима. Редни бројеви 1-30. (Интер)културни садржаји: Препознатљива обележја земаља енглеског говорног подручја.					
Наставна тема: ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА						
-разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време	<i>What's the date today? It's 3rd March.</i> <i>When's your School Day? It's on 15th November.</i>	Комуника тивна Аудитивн а Слушање	Уџбеник Радна свеска мултимед ијални	Слушање једноставних исказа у вези са хронолошки	Чита, слуша, записује, планира, даје	

	<i>What time is it now? It's 10.05. It's time for my Maths class.</i> <i>When does the fifth class start/finish? It starts/finishes at half past 12.</i> <i>What time does the ice rink open? What time does it close?</i> <i>On school days I get up at 6.50. We have breakfast between 7 and 7.30. My school day starts at 8 o'clock in the morning and finishes at half past 1. There is a break between 9.30 and 10. What time does your school start/finish? What time do you have breaks?</i> <i>In the afternoon I go to my volleyball practice. I train for an hour.</i> <i>I meet my friends at the weekend. We go on holiday in summer.</i> <i>There are two terms in the school year in my country. The first term starts in September and finishes in January. The second term starts in February and finishes in June.</i> <i>When does spring/summer/autumn/winter start? It's usually warm and rainy in spring. Winters in Canada are very cold and snowy.</i> <i>On 31st October people around the world celebrate Halloween. When are your favourite celebrations/festivals?</i> <i>In Australia Easter isn't in spring – it's in autumn!</i>	и реаговање на команде Понавља ње Игре погађања индивиду ални фронталн и у пару	материјал и, рачунар , ЦД Флеш карте,	м временом и метеоролошк им приликама; усмено тражење и давање информација о хронолошко м времену и метеоролошк им приликама у ужем комуникатив ном контексту.	упутства, припрем а материја ле, прати, мотивиш е, подстиче , анализир а, посматра , бележи	

	Питања са What/When/What time. Предлози за изражавање времена: at, on, to, past, between... Употреба/изостављање чланова у изразима in the. morning/afternoon/evening, at the weekend/at weekends, have breakfast/lunch/dinner, by bus/car/bike, go on holiday и сл., као и са редним бројевима, месецима, годишњим добима и називима празника. Редни бројеви 1-30. (Интер)културни садржаји: Конвенције у писању/изговору датума; конвенције у саопштавању времена; радна недеља и викенд.					
Наставна тема: ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА						
-разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање;	<i>I haven't got/don't have my homework today.</i> <i>Has anyone got/Does anyone have wet wipes? Who's got a paper tissue?</i> <i>What have you got for lunch?</i> <i>Whose are these jackets? They are Adrijan's and Petar's/my friends' jackets.</i> Присвојни придеви: <i>my, your...</i> Показне заменице: <i>this/that, these/those.</i> <i>Have got</i> за изражавање	Комуника тивна Аудитивн а Понавља ње Игра улога Певање фронталн и у пару	Уџбеник Радна свеска мултимед ијални материјал и, рачунар , ЦД Флеш карте,	Слушање кратких текстова с једноставнм исказима за изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговање на њих; усмено	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства , припрем а материја ле, прати, мотивиш е, подстиче	Посматра ње ангажованости на часу Усмено испитива ње Домаћи задаци Писмена провера

	припадања/поседовања. <i>The Present Simple Tense</i> глагола <i>be/have</i> . Саксонски генитив са именицама у једнини/множини. (Интер)културни садржаји: породица, пријатељи, однос према својој и туђој имовини.			исказивање припадања/н еприпадања и поседовања/н епоседовања	, анализир а, посматра , бележи	
Наставна тема: ИЗРАЖАВАЊЕ ИНТЕРЕСОВАЊА И ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА						
-разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима;	<i>What's your favourite book? It's "Charlie and the Chocolate Factory" by Roald Dahl, British writer. Why do you like it? It's fun and interesting. Dodgeball is my favourite P.E. game. Why? Because it's exciting. What's your favourite P.E. activity? My brother's crazy about water sports! He thinks/says they're cool. What about you? Do you like dancing? Yes, I love it. / No, I hate it. What do you like doing at the weekend? How do you like the new game? It's boring/fantastic. I love doughnuts. They are yummy! This pizza's delicious/disgusting. Chips are my favourite food! I don't like Halloween. Tricks are scary. I love national celebrations. They are fun!</i> The Present Simple Tense глагола <i>be/like/love/hate</i> . Питања са	Комуника тивна Аудитивн а Цртање Повезива ње Певање Понавља ње Мануелне и физичке активност и фронталн и у пару	Уџбеник Радна свеска мултимед ијални материјал и, рачунар , ЦД Флеш карте,	Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање допадања/не допадања и реаговање на њих; усмено исказивање слагања/несл агања, допадања/не допадања	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрем а материја ле, прати, мотивиш е, подстиче , анализир а, посматра , бележи	Посматра ње ангажова ности на часу Усмено испитива ње Домаћи задаци Драматиз ација улога

	Who/What/Which/How. Употреба/изостављање чланова са називима игара/хобија/спорта/празника. (Интер)културни садржаји: Конвенције у писању знакова навода; разлике између британске и америчке варијанте енглеског језика у изговору, лексичком фонду и правопису; интересовања, хобији.					
Наставна тема: ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И СПОСОБНОСТИ У САДАШЊОСТИ						
-разуме једноставне исказе који се односе на изражавање способности; тражи информацију о туђим способностима и саопшти шта он/она или неко други може/не може/уме/не уме да уради;	<i>What are your friends doing now/at the moment? Lazar's helping Magdalena with her homework. Maksim's talking on his mobile phone. Teodora's looking for her eraser. What are you looking for/at? Why's Vanja crying? I don't know. Why are they smiling? You're joking! I'm having fun with my friends!</i> <i>I can do a lot of things. I can talk about my family. I can write, but I can't spell! I can say hello and goodbye in German.</i> <i>Who/What can you see? Can you hear something?</i> <i>I don't walk to school, I go by bus. My friend Anastasija goes by car. I listen to music on the bus.</i> <i>We usually have soup, salad, potatoes and some meat for lunch.</i>	Комуника тивна Аудитивн а Слушање и реаговање на команде Понавља ње Игре погађања Индивиду ални, у пару фронталн и	Уџбеник Радна свеска мултимед ијални материјал и, рачунар ,ЦД Флеш карте,	Слушање једноставних исказа који говоре о способности ма; постављање питања у вези са способности ма и одговарање на њих, усмено.	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, припрем а материја ле, прати, мотивиш е, подстиче , анализир а, посматра , бележи	Усмено испитива ње Писмена провера

	<i>What does your family have for breakfast/lunch/dinner?</i> <i>In the UK children start school at the age of 5, but in my country they start school at the age of 7.</i> <i>The Queen of England lives in Buckingham Palace. Where does the American President live? He lives in the White House.</i> <i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање тренутних радњи. <i>The Present Simple Tense</i> за описивање уобичајених радњи. Модални глагол <i>can</i> за изражавање способности. Питања са <i>What/Where/When/How many...</i> Употреба/изостављање чланова и у изразима <i>at the moment, at the weekend/at weekends, go/walk to school, start/finish school, have fun, by bus/car/bike</i> и сл. (Интер)културни садржаји: Породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; обичаји и начин живљења људи у земљама енглеског говорног подручја					
Наставна тема: ИЗРАЖАВАЊЕ БРОЈА, КОЛИЧИНЕ И ЦЕНА						
-разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине.	<i>This is our first day at school.</i> <i>Tuesday is the second day of the week.</i> <i>November is the eleventh month of the year.</i>	Комуника тивна Аудитивн а Слушање	Уџбеник Радна свеска мултимед ијални	Слушање једноставних исказа који говоре о количини	Чита, слуша, записује, планира, даје	Усмено испитива ње Праћење на часу

	<i>We live in the twenty-first century. Z is the twenty-sixth letter of the English alphabet. How many subjects have you got at school? We've got nine subjects. What about you? How many teeth have you got? I've got 24 teeth, and you? How tall are you? I'm 1 metre 50 cm tall. How old is your little brother? He's 2 and a half years old. Can I have 2 kilos of strawberries / a litre of yoghurt, please? Excuse me, how much are these bread rolls? They are 50 pence/cents/dinars each. How much is this dictionary? It's 15 pounds/euros.</i> Правилна множина именица: subject-subjects, dinar-dinars... Неправилна множина основних именица: tooth-teeth... Множина основних именица које се заврша вају на -y, -o, -f/fe: strawberry-strawberries, kilo-kilos, tomato-tomatoes... Питања са How much/many/old/tall... Основни бројеви 0-100. Редни бројеви 1-30. Употреба одређеног члана са редним бројевима. (Интер)културни садржаји:	и реаговање на команде Понавља ње Игре погађања	материјал и, рачунар ,ЦД Флеш карте,	нечега; постављање питања у вези с количином и одговарање на њих, усмено.	упутства, припрем а материја ле, прати, мотивиш е, подстиче , анализир а, посматра , бележи	Диктат бројева

	Конвенције у писању двоцифрених бројева. Новчане валуте у земљама енглеског говорног подручја и њихове ознаке.					

Предмет: МАТЕМАТИКА

Циљ предмета: **Циљ** учења **Математике** је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 180 часова

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Бројеви	132	42	90
2.	Геометрија	12	4	8
3.	Мерење и мере	28	9	19
Укупно		180	55	117+8

Напомена: за реализацију 4 писмена задатака (у трајању од по једног часа), са исправкама, планирано је 8 часова.

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: БРОЈЕВИ						
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; - одреди месну вредност цифре; - изврши четири основне рачунске операције у скупу N_0; - састави израз, израчуна вредност бројевног изрази и примени својства рачунских операција; - реши једначине и неједначине и провери тачност решења; - реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину; - процени вредност изрази са једном рачунском операцијом; - одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; - прочита и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$) - упореди разломке облика $\frac{m}{n}$ са једнаким бројоцима имениоцима - сабере и одузме разломке са једнаким имениоцима; - запише резултат мерења дужине	Скуп природних бројева са нулом. Декадни систем записивања бројева. Месна вредност цифре. Својства скупа природних бројева. Сабирање и одузимање (писмени поступак). Множење и дељење (писмени поступак). Својства рачунских операција (изражена формулама). Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом). Једначине и неједначине у скупу N_0. Разломци облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$). Упоредивање разломака са једнаким бројоцима. Једнакост разломака. Сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис броја са две децимале. Сабирање и одузимање	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова демонстрације, илустрације Индивидуални фронтални групни, у пару	Мултимед. материјали и, рачунар, пројектор, Наставни листићи, уџбеник, плакати	Цртање, бојење, обележав ање, Упоредивање бројева, посматрање, закључивање слушање, говорење причање, читање, истраживање, сабирање, одузимање, множење, дељење, решавање	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	Посматрање, Разговори, Белешке, продукти дејих активности и домаћи задаци задовољство ученика на часу Усмено проверавање, практичне активности, Писмено проверавање - школски задаци - домаћи

децималним бројем са највише две децимале; -сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; -чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; -формира низ на основу упутства; -реши задатак применом различитих начина представљања проблема;	децималних бројева.					задаци, - контролне вежбе, математички диктати -писмене вежбе
Наставна тема: ГЕОМЕТРИЈА	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
-именује елементе и опише особине квадрата и коцке; -црта мреже и прави моделе квадрата и коцке; -препозна сликовну представу	Квадар и коцка.	Метода разговора Метода усменог излагања	Мултимед. Материјали, рачунар, пројектор,	Цртање, бојење, обележаванье, Упоредив	Чита, слуша, записује, планира, даје	Посматрање, Разговори, домаћи

изгледа тела посматраног са различитих страна;		Метода писаних радова демонстрације, илустрације Индивидуални фронтални групни, у пару	учбеник Наставни листићи Модел геометријских тела, лењир, троугаоник, шестар	ањефигура, посматрање, закључивање Слушање, говорење причање, читање, истраживање, решавање	упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	задачи задовољство ученика на часу Усмено проверавање, практичне активности, Писмено проверавање - школски задаци - домаћи задаци, - контролне вежбе писмене вежбе
Наставна тема: МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
-прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; -израчуна површину квадрата и правоугаоника; -израчуна површину и	Мерење површине (m^2 , dm^2 , cm^2 , mm^2 , km^2 , ha , a). Површина квадрата и правоугаоника. Површина квадрата и коцке. Мерење запремине (m^3 , dm^3 , cm^3 , mm^3).	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних	Мултимед. Материјали, рачунар, пројектор, учбеник Наставни листићи	Цртање, бојење, обележавање, Упоредивањепо дужини,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрир	Посматрање, Разговори, производи дејих активност

запремину квадра и коцке; - реши проблемске задатке у контексту мерења.	Запремина квадра и коцке.	радова демонстра ције, илустраци је Индивиду ални фронтални групни, у пару	Лењир, троугаоник, модел метра,	посматра ње, закључив ање Слушање, говорење причање, истражив ање, решавање	а, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, прегледа, задатке,	и домаћи задаци задовољс тво ученика на часу Усмено проверава ње, практичн е активност и, Писмено проверава ње - школски задаци - домаћи задаци, - контролн е вежбе

Предмет: ПРИРОДА И ДРУШТВО

Циљ предмета: Циљ учења природе и друштва је упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијања способности за одговоран живот у њему.

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 72 часа

Редни бр. наставн е теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обрад у	остале типове часова
МОЈА ОТАЏБИНА-РЕПУБЛИКА СРБИЈА				
1.	Природне и друштвене одлике Србије	29	17	12
2.	Човек-природно и друштвено биће	6	3	3
3.	Материјали	13	8	5
4.	Прошлост Србије	24	15	9
5.				
Укупно		72	43	29

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
МОЈА ОТАЏБИНА-РЕПУБЛИКА СРБИЈА						
Наставна тема:	ПРИРОДНЕ И ДРУШТВЕНЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ					
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих насеља на географској карти Србије; – одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије; – повеже различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи; – уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије; – представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија препознатљива у свету; – у дискусији даје предност	Положај, територија, граница и симболи Србије (грб, застава и химна) и национална валута. Природне карактеристике Србије – рељеф, воде, шуме. Типичне, ретке и угрожене врсте биљака и животиња – значај и заштита. Национални паркови Србије. Друштвене карактеристике Србије (становништво, насеља и делатности). Грађани Србије (права и обавезе, демократски односи и интеркултуралност). Привредне карактеристике Србије (природни ресурси и делатности у различитим крајевима). Одржива употреба природних ресурса (извори енергије, чиста вода, чист ваздух,	Разговор, игровна активност, вербална, илустрати вно-демонстра тив-на Фронтални , индивидуални, групни, у пару	Мултимед. материјали, ЦД,рачунар, пројектор, Уџбеник,радна свеска, географска карта Р.Србије , колаж папир, лепак, маказе, фломастери, часописи.	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синтеза , цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира , припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке,	Посматрање, разговори , белешке, продукти дејих активност и, игровне и практичне активност и, усмено и писмено проверавање

коришћењу локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса;	плодно земљиште, руде, разноврсност биљног и животињског света).					
Наставна тема:	ЧОВЕК-ПРИРОДНО И ДРУШТВЕНО БИЋЕ					
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем; – планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје; – затражи помоћ уколико се суочи са непримереним садржајима у дигиталном окружењу;	Човек – природно, друштвено и свесно биће. Физичке промене у пубертету. Дигитална безбедност и последице прекомерног коришћења информационо-комуникационих технологија; непримерени садржаји.	Разговор, илустративно-демонстративна, вербална, текстуална, игровне активности, практичан рад. Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Мултимед. материјали, ЦД, рачунар, пројектор, Уџбеник, радна свеска, ,	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синтеза, цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке	Посматрање, разговори, белешке, продукти дејих активности, игровне и практичне активности, усмено и писмено проверавање

Наставна тема:	МАТЕРИЈАЛИ					
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем, одливањем, цеђењем и испаривањем; – испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; – наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије; – наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; – наведе примере превенције и заштите од пожара; – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – учествује у друштвено-корисним акцијама уз подршку одраслих.	Смеше (течности, храна, земљиште, ваздух). Раздвајање састојака смеше (просејавање, одливање, цеђење, испаравање). Наелектрисавање предмета од различитих материјала. Електрична проводљивост – проводници и изолатори. Рационална потрошња електричне енергије и правилно руковање електричним апаратима у домаћинству. Магнетна својства материјала (природни магнети, могућност намагнетисавања тела и својства које тада испољавају). Запаљиви материјали (ознаке за запаљиве материјале). Ваздух – кисеоник као чинилац сагоревања. Опасност и заштита од пожара.	Вербална, илустративно-демонстративна, текстуална, практичних радова, писаних радова, хеуристичка Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Мултимед. материјали, ЦД, рачунар, пројектор, Уџбеник, радна свеска, слике, плакати, енциклопедије, материјал за огледе, материјал за израду паметних фасцикли	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синтеза, цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке	Посматрање, разговори, белешке, игровне и практичне активности, домаћи задаци, наставни листови, усмено и писмено проверавање, задовољство ученика на часу
Наставна тема:	ПРОШЛОСТ СРБИЈЕ					

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности; – опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација; – представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др); – пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – учествује у друштвено-корисним акцијама уз подршку одраслих.	Живот у далекој прошлости (долазак Словена на Балканско полуострво, области које су Срби населили; начин живота). Српска држава за време владарске породице Немањића – успон и слабљење (владари – Стефан Немања, цар Душан, цар Урош; култура, начин живота). Живот под турском влашћу (начин живота, облици пружања отпора). Настанак развој модерне српске државе (Први и Други српски устанак –узрок и ток; вође устанка; култура, начин живота). Србија у савремено доба (Први светски рат, настанак југословенске државе, Други светски рат, промена облика владавине, распад југословенске државе и осамостаљење Србије; култура, начин живота).	Вербална, илустративно-демонстративна, игровне активности, текстуална, хеуристичка, писаних радова, практичних радова Фронтални, индивидуални, групни, у пару	Мултимед. материјали, ЦД,рачунар, пројектор, Уџбеник, радна свеска, предмети из окружења, текстови, наставни листићи, плакати, лента времена	Читање, Слушање, Говорење, Причање, препричавање, описивање, посматрање, истраживање, извођење огледа, анализа, синтеза, цртање, бојење, сецкање, лепљење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља, преглда, задатке	Посматрање, разговори, белешке, игровне и практичне активности, домаћи задаци, наставни листови, усмено и писмено проверавање, задовољство ученика на часу

Предмет: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ предмета: Циљ учења ликовне култура је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практичан рад оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 72 часа

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Композиција	50	28	22
2.	Споразумевање	4	2	2
3.	Наслеђе	8	6	2
4.	Сцена	10	6	4
Укупно		72	42	30

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност ученика	Активност наставника	Евалуација
Наставна тема: КОМПОЗИЦИЈА						
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; - изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; - користи амбалажу и предмете за једнократну употребу у стваралачком раду; - примени, у стваралачком раду, основна знања о композицији; - користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад; По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела;	Елементи композиције – облик, боја, линија, текстура, светлина (валер). Положај елемената у композицији – хоризонтални, вертикални, дијагонални. Материјали и технике – графитна оловка, туш и четка, туш и перо, акварел, гваш, темпера, фротаж, колаж, деколаж, асамблаж, меки материјали.	Дијалошка, илустративна, демонстративна, практичних радова, хеуристичка фронтални индивидуални групни у пару	Мултимед. материјали, рачунар, пројектор, блок, графитна оловка, дрвене бојице, пластелин, фломастери, водене боје, темпера, туш и перо, новине, лепак, маказе, природни и вештачки материјали, велики хамер	Слушање, говорење, причање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, цртање, бојење, обликовање, преобликовање, упоређује, сценски наступ, рукује прибором	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	Посматрање, разговори, продукт и дечјих активности, задовољство ученика на часу

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -разговара о значају одабраног уметника, уметничког дела, споменика и музеја;						
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ					
	Хералдика – застава, грб, печат. Пиктограми. Споразумевање сликом.	Дијалогска, илустративна, демонстративна, практичних радова, хеуристичка фронтални индивидуални групни у пару	Мултимедијални материјал и, рачунар, пројектор, блок, графитна оловка, водене боје, дрвене и воштане боје, лепак, маказе, велики хамер,	Слушање, говорјење, причање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, цртање, бојење, обликовање, преобликовање, упоређује, изводи огледе	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује	Посматрање, разговор и, продукт и дечјих активности, задовољство ученика на часу

					е рад	
НАСЛЕЂЕ						
Споменици природе и споменици културе у Србији. Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји. Познати уметници и најзначајнија дела.	Дијалошка, илустративна, демонстративна, практичних радова, хеуристичка фронтални индивидуални групни у пару	Мултимед. материјали, рачунар, пројектор, слике, готографије, објекти у окружењу, блок, графитна оловка, водене боје, туш, фломастери, велики хамер,	Слушање, говорење, причање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, цртање, бојење, обликовање, преобликовање, упоређује, рукује прибором	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује	Посматрање, разговори, продукт и дечјих активности, задовољство ученика на часу	

					е рад	
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	СЦЕНА					
	Сценографија за позориште, филм и телевизију. Елементи сценографије.	Дијалозна, илустративна, демонстративна, практичних радова, хеуристичка фронтални индивидуални групни у пару	Мултимед. материјали, рачунар, пројектор, Картон, папири различитих врста и боја, лепак, маказе, блок, колаж папир, природни и вештачки материјал	Слушање, говорене, причање, описивање, посматрање, истраживање Анализа, синтеза, цртање, бојење, обликовање, преобликовање, упоређује, сценски наступ	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи,	Посматрање, разговори, продукт и дејих активности, задовољство ученика на часу

			и, хамер папир		организуј е рад	

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ предмета: **Циљ** учења музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 36 часова

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Слушање музике	9	7	2
2.	Извођење музике	24	16	8
3.	Музичко стваралаштво	3	3	0
Укупно		36	26	10

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ						
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – опише своја осећања у вези са слушањем музике -препознаје народну и уметничку музику; опише улогу музике у медијима; - разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; -повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности; -уочи контраст и понављање у музичком делу; -изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају; -поштује договорена правила понашања при слушању музике;	Композиције различитог карактера. Елементи музичке изражајности (инструмент, глас, мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Вокална и инструментална музика (композиције домаћих и страних композитора). Дела фолклорне традиције српског и других народа. Музичка прича. Музика у служби других медија. Музички бонтон. Музика и здравље.	Дијалогска, демонстра-тивна, хеуристичка, експериментална, практичан рад - слушање, разговор Фронтални. Индивидуални	Мултимед. материјали, ЦД, рачунар, пројектор, учбеник,	Слушање, говорење, причање, певање, упоређује, сценски наступ	Пева, свира, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	Посматрање, разговор и, продукт и дејих активности, задовољство ученика на часу, певање, свирање на дејим инструмента
Наставна тема: ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ						
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: -пева и свира по слуху и са нотног текста песме различитог	Музичке игре (дидактичке). Певање песама различитог садржаја и карактера по слуху. Певање и свирање песама из	Дијалогска, демонстра-тивна, хеуристи	Мултимед. материјали, ЦД, рачу	Слушање, говорење, причање, певање, свирање	Пева, свира, слуша, записује, планира, даје	Посматрање, разговор и, продукт

садржаја и расположења; -примени изражајне музичке елементе; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; коментарише своје и туђе извођење музике -осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; -самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације; -учествује у школским приредбама и манифестацијама.	нотног текста. Свирање песама по слуху на дејим инструментима и/или на другим инструментима. Народни инструменти нашег и других народа. Музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дејим инструментима и на алтернативним изворима звука. Динамика (крешендо, декрешендо). Темпо (<i>Andante. Moderato. Allegro</i>). Боја (различити гласови и инструменти). Трајање (цела нота и пауза. нота четвртине са тачком). Савладавање тонске висине и солмизације у обиму ce^1-ce^2. Тактирање у 3/4 и 4/4 такту. <i>Це-дур</i> лествица. Репетиција, прима и секунда волта	ч-ка, експериментална, практичан рад певање, свирање, извођење игара Индивидуални Фронтални и Групни рад Рад у пару	нар, пројектор, уџбеник, дејим инструменти, металофон	на дејим инструментима, анализира, упоређује, сценски наступ	упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	и дејим активности, задовољство ученика на часу, певање, свирање на дејим инструментима
Наставна тема: МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; – осмисли музички одговор на музичко питање;	- Једноставна ритмичка и мелодијска пратња. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Звучна прича на основу познатих музичких садржаја, звучне ономатопеје и илустрације на	Дијалогска, демонстративна, хеуристичка, експериментална	Мултимедијални материјали, ЦД, рачунар, пројектор	Слушање, говорење, причање, певање, свирање, упоређује, сценски	Пева, свира, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира	Посматрање, разговор и, продукт и дејим активности

– осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст;	краћи литерарни текст (учење у контексту). Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање мелодије на одабрани текст.	ен-тална, практичан рад певање, свирање, извођење игара Индивидуални Фронтални и Групни рад Рад у пару	р, уџбеник	наступ,	, припрема материјале, истражује, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, организује рад	ти, задовољство ученика на часу, певање, свирање на дечјим инструментима

Предмет: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ предмета: **Циљ** учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 108 часова

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Физичке способности	На 6	свим -	часовима 6
2.	Моторичке вештине спорт и спортске дисциплине			
	• атлетика	28	9	19
	• спортска гимнастика	28	13	15
	• основе тимских, спортских и елементарних игара	28	13	15
	• плес и ритмика	14	6	8
	• полигони	4	-	4
3.	Физичка и здравствена култура	На	свим	часовима
	• култура вежбања и играња			
	• здравствено васпитање			
Укупно		108	41	67

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активно сти ученика	Активност и наставника	Евалуација
Наставна тема: ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ						
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - примени општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - правилно држи тело; - самостално коригује неправилно држање; - правилно подиже, носи и спушта терет; - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбалиштима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - поштује и примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри	Вежбе за развој снаге са и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. -Национална батерија тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности. Моторичке вештине и игре у развоју моторичких способности	Метода разговора Метода демонстрације Метода практичног вежбања фронтални, индивидуални, рад у пару, групни	Вијаче Лопте Палице Обруч Чуњеви	Вежбање, понављање вежби, трчање, скакање, провлачење, учешће у елементарним и штафетним играма	Даје упутства, демонстрира, припрема материјале и средства истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, исправља грешке, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	Континуира-но праћење и вредновање: -стања физичких способности - здравствено стање и хигијенске навике, -ниво савладаности моторичких вештина и -однос према раду по нивоима
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ					
	• АТЛЕТИКА Техника трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником.	Метода разговора Метода	Вијаче Лопте Палице	Ходање и трчање на различит	Даје упутства, демонстрира,	Континуира-но праћење и

на начин којим никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; - прати промене у сопственој тежини и висини; - сагледа резултате физичких способности; - препозна здравствено стање када не треба да вежба; - примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања, као и у другим ситуацијама; - уредно одржава простор у коме живи и борави; - увиди значај правилне исхране за вежбање; - повеже различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; - препозна лепоту покрета и кретања; - користи научена вежбања у рекреацији породице; - правилно реагује у случају повреде у школи; - вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању; учествује у предлагању садржаја и начина рада.	Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником.. Тробој • СПОРТСКА ГИМНАСТИКА Основни садржаји Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови (разношка) Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе и вежбе променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. • ОСНОВЕ ТИМСКИХ, СПОРТСКИХ И ЕЛЕМЕНТАРНИХ ИГАРА Мини-рукомет. Футсал – „мали фудбал“. Основни елементи кошарке и мини кошарка. Основни елементи одбојке. Јацент • ПЛЕС И РИТМИКА Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Вежбе са обручем. Народно коло «Моравац». Народно коло из краја у којем се школа налази.	демонстрације Метода практичног вежбања фронтални, индивидуални, рад у пару, групни	Обруч Чуњеви, вијаче Шведска клупа Чведски сандук Ниска греда Струњаче Рачунар ЦД -	е начине, скакање и прескакање, бацање, хватање, вишење, упори, пењање, вежбе на тлу са и без реквизита, -учешће у активности-ма везаним за: - недељу школског спорта -ђачке радионице -излете -крос -културне манифестације	припрема материјала и средства истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, указује и исправља грешке, бележи, слуша, записује, планира, организује рад везан за: --недељу школског спорта -ђачке радионице -излете -крос -културне манифестације	вредновање: -стања физичких способности - здравствено стање и хигијенске навике, -ниво савладаности моторичких вештина и -однос према раду по нивоима

	ПОЛИГОНИ Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.					
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА					
	- КУЛТУРА ВЕЖБАЊА И ИГРАЊА Основна правила вежбања. Основна правила: Мини-рукомета, фудсала, кошарке, мини-кошарке. Основни елементи одбојке. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз). Значај вежбања у породици. Вежбање у слободно време - ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ Правилно држање тела и здравље. Значај вежбања за правилан рад срца и плућа. Мишићи и зглобови тела. Хигијена простора за вежбање. Исхрана и вежбање. Значај лекарских прегледа за вежбање. Поступање у случају повреде (обавестити наставника и др.).	Метода разговора Метода демонстрације Метода практичног вежбања фронтални, индивидуални, рад у пару, групни	Рачунар ЦД Слике плакати ПП презентације -недеља школског спорта -ђачке радионице -излети -културне манифестације	- примењује научена правила игре, слуша, гледа, описује, истражује, води рачуна о личној хигијени и хигијени простора, прави плакате, црта, сецка, лепи	Даје упутства, демонстрира, чита, припрема материјале и средства, истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	Континуира-но праћење и вредновање: -стања физичких способности - здравствено стање и хигијенске навике, -ниво савладаности моторичких вештина и -однос према раду по нивоима

Предмет: ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Циљ предмета: Уважавање узраста ученика и њихове природне радозналости; коришћење ваншколских знања, вештина и искустава ученика; укључивање свих ученика уз поштовање њихових различитости; повезивање садржаја свих наставних предмета и употреба савремених информационо-комуникационих технологија. Зато ова врста наставе омогућава да наставни предмети буду смислено међусобно повезани као и доведени у везу са свакодневним животом ученика. На тај начин се обезбеђује разумевање сврхе онога што се учи, функционално повезивање знања, вештина и искустава и мотивација ученика.

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 36

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Разгледница мога краја	2		
2.	Моја домовина-Република Србија-паметна фасцикла	4		
3.	Књиге су увек у моди*	4		
4.	Одељењске збирке задатака*	4		
5.	Култура живљења	3		
6.	Трагом прошлости	3		
7.	И рукотворине су умотворине	4		
8.	Млади извиђачи**	4		
9.	Трагање је знање**	4		
10.	Летопис нашег одељења*	4		
Укупно		36		

*Пројектне активности током целе школске године

** Пројекте планирати током излета или наставе у природи и интегрисати их

Б ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Предмет: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ предмета: **Циљ** наставе и учења грађанског васпитања је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 36 часова

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупан часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Људска права-Ја и други на планети Земљи	10		
2.	Демократско друштво- Култура и традиција	11		
3.	Процеси у савременом свету- Прекомерна потрошња	12		
4.	Грађански активизам – Еколошка акција	3		
Укупно		36		

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активно сти ученика	Активност и наставника	Евалуација
Наставна тема:	Људска права- Ја и други на планети Земљи					
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животnoj средини; – се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну потрошњу ресурса; – образложи важност информисања о стању животне средине и начинима њене заштите; – аргументује добити од заједничког живота људи припадника различитих култура; – наведе елементе традиције и културе свог народа и покаже интересовање и поштовање за друге културе и традиције; – образложи значај подршке избеглицама и мигрантима да у новој средини сачувају свој језик, традицију, културу;	Планета Земља припада свима који на њој живе Узајамни утицај природе и човека. Потребе појединца и опште добро – задовољавање људских потреба без угрожавања будућих генерација. Одговоран однос према свету у коме живимо – <i>Мисли глобално делуј локално.</i> Право на здраву животну средину Трећа генерација људских права. Вредности на којима почива – право на живот у здравој животnoj средини; право на одржив економски развој; право на рационално коришћење природних и енергетских ресурса; право на спречавање свих облика загађивања животне средине; право на доступност информација о стању животне средине.	Разговора, текстуална Илустративна, демонстративна Метода практичних радова Фронтална и Индивидуална Рад у пару Рад у великој групи Рад у малим групама	Дидактички материјал фломастери, маркери, апликације, лепак, маказе и други материјал за рад ЦД, компјутер	Дијалог; Писање Анализа; Синтеза Увиђање Цртање Певање; Слушање Играње улога	Даје упутства, демонстрира, чита, припрема материјале и средства, истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	Посматрање, Разговори, Белешке, продукт и дејих активности задовољство ученика на часу
	Демократско друштво- Култура и традиција					
	Култура и традиција Материјално и нематеријално наслеђе једне заједнице настало	Разговора, текстуална	Дидактички материјал	Дијалог; Писање Анализа;	Даје упутства, демонстрира, чита,	Посматрање, Разговори,

– наведе примере из свакодневног живота којима се илуструје сусретање различитих култура; – дискутује о томе како непознавање других култура утиче на настанак стереотипа, предрасуда и дискриминације; – препознаје примере прекомерне потрошње; – препознаје у медијима поруке које подстичу прекомерну потрошњу, посебно деце и младих; – критички разматра појаву бацања хране и расипања воде; – процењује важне чињенице о производима које купује читајући декларацију и води рачуна о односу цене и квалитета; – испољи заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; – учествује у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.	под утицајем свих народа који су ту живели и сада живе. Културни идентитет Неговање традиције и културе сопственог народа и поштовање традиције и културе других. Мултикултуралност и интеркултуралност Живот поред људи других култура или заједнички живот са њима. Избеглице и мигранти Невољно кретање људи из једне у другу културну заједницу. Непознавање других култура као основ за развој стереотипа, предрасуда и дискриминације. Уклопити се у нову средину, а сачувати свој културни идентитет. Сусретање култура Сусретање и прожимање различитих култура без губљења културног идентитета.	Илустрати вна, демонстра тив-на Метода практични х радова Фронталн и Индивиду ални Рад у пару Рад у великој групи Рад у малим групама	фломастер и, маркери, апликациј е, лепак, маказе и други материјал за рад ЦД, Компјутер	Синтеза Увиђање Цртање Певање; Слушањ е Играње улога	припрема материјале и средства , истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи,слу ша, записује, планира, организује рад	Белешке , продукт и дејих активнос ти задовољ- ство ученика на часу
Процеси у савременом свету- Прекомерна потрошња						
	Потрошачко друштво Стварне потребе и прекомерна потрошња. Неравнотежа – гладни и жедни у свету у којем се храна баца а вода расипа. Амбалажа важнија од садржаја – гомилање отпада. Притисак произвођача – нови модели новог модела. Деца – омиљена циљна група	Разговора, текстуалн а Илустрати вна, демон стратив-на Метода практични х радова Фронталн и	Дидактич ки материјал фломастер имаркери, апликациј е, лепак, маказе и други материјал за рад ЦД,	Дијалог; Писање Анализа; Синтеза Увиђање Цртање Певање; Слушањ е Играње улога	Даје упутства, демонстрир а, чита, припрема материјале и средства , истражује прати, указује и исправља грешке,	Посматр а-ње, Разговор и, Белешке , продукт и дејих активнос ти домаћи задаци

	произвођача. Медији и потрошачка култура Поруке медија у подстицању потрошње. Деца у рекламама. Права потрошача Информације од значаја за потрошаче. Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача. Заштита потрошачких права.	Индивидуални Рад у пару Рад у великој групи Рад у малим групама	Компјутер		вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	задовољство ученика на часу
	Грађански активизам- Еколошка акција					
	Планирање и извођење еколошке акције Одређивање циља акције и израда плана акције . Извођење и документовање акције. Промоција акције на нивоу школе. Вредновање акције .	Разговора, текстуална Илустративна, демонстративна Метода практичних радова Фронтални Индивидуални Рад у пару Рад у великој групи Рад у малим групама	Дидактички материјал фломастери, маркери, апликације, лепак, маказе и други материјал за рад ЦД, компјутер	Дијалог; Писање Анализа; Синтеза Увиђање Цртање Певање; Слушање Играње улога	Даје упутства, демонстрира, чита, припрема материјале и средства , истражује прати, указује и исправља грешке, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, слуша, записује, планира, организује рад	Посматрање, Разговори, Белешке , продукт и дечјих активности домаћи задаци задовољство ученика на часу

Предмет: ВЕРСКА НАСТАВА

Општи циљ предмета јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот. Да код ученика развије свест о томе да Бог општи са светом кроз човека Христа. Такође, да уоче да је Христос корпоративна личност. Да запазе да у Цркви нико не може да постоји сам за себе, без заједнице са свима. Да стекну појам о бићу као заједници као и да схвате да је извор сваког греха егоизам, индивидуализам.

Циљ Верске наставе у четвртм разреду је да ученику укаже да је Бог створио свет како би свет постао Црква. Црква је конкретна литургијска заједница. Литургија је заједница многих људи и природе с Богом Оцем преко једног човека - Христа. Ученици треба да схвате структуру Литургије (ко су епископи, свештеници, ђакони и народ). Такође, треба разумети да је Црква икона будућег Царства. Објаснити одбијање првог човека Адама да сједини створену природу с Богом (човеков пад и последице тога - првородни грех). И на крају разрадити свест о Цркви у хришћанској архитектури (православни храм и литургијска структура).

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова: 36

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупно часова по теми	Број часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Уводни час- дружимо са Богом и светима	1	/	1
2.	Црква је наш избор	6	6	1
3.	Христос нас све зове	6	5	2
4.	Диван је Бог у светима својим	6	5	2
5.	Значај врлинског живота	5	5	3
6.	Са нама је Бог	5	4	2
Укупно		36	25	11

ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	ЕВАЛУАЦИЈА
Наставна област: УВОД						
<i>Когнитивни аспект:</i> - стећи основне информације о темама које ће се обрађивати у настави Православног катихизиса током четвртог разреда - уочити какво је његово предзнање из градива обрађеног у претходном разреду школовања <i>Афективни аспект:</i> - желети да активно учествује на часовима верске наставе	1. Дружимо са Богом и светима – уводни час	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	----
Наставна област: ЦРКВА ЈЕ НАШ ИЗБОР						
<i>Когнитивни аспект:</i> - уочити важност постојања заједнице - уочити разлику између Цркве и сваке друге заједнице; - уочити да је Црква слободна заједница у којој	2. Заједница је основ живота 3. Црква је наш избор 4. Црква је заједница са Светом Тројицом 5. Црква је циљ стварања света 6. Свет изван заједнице са Богом	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује,	

учествују само они који то желе; • знати да се они који су у заједници са Христом називају хришћани и да је Црква њихова заједница; • знати да се заједница Бога, људи и природе зове Црква; • уочити да изван Цркве свет не може постојати вечно. <i>Афективни аспект:</i> • бити подстакнут да активно учествује у животу Цркве • бити подстакнут да препознаје живот као дар Божји; • бити подстакнут да препознаје Живот Вечни као Божји дар.	7. Свет у заједници са Богом	Индивидуални Фронтални Групни			мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	
Наставна област: ХРИСТОС НАС ЗОВЕ						
<i>Когнитивни аспект:</i> • уочити да нас Христос позива у лични однос - заједницу љубави; • увидети да су апостоли људи који су слични нама; • уочити да је вера основ	8. Христос позива Апостоле 9. Вера основ заједнице 10. Апостоли позивају свет 11. Човек само срцем јасно види	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање,	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује	

заједнице са Богом; • увидети да су Апостоли позивали људе у заједницу љубави са Христом; • разумети значај Христовог оваплоћења (рађања); • Усвојити текст и мелодију песме „Звезда се засја“ <i>Афективни аспект:</i> • бити подстакнут да доживети Христа као Личност која нам иде у сусрет.	12. Христос нас зове 13. Божић	Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни		цртање, бојење	прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	
Наставна област: ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМА СВОЈИМА						
<i>Когнитивни аспект:</i> • поступно изграђивати свест о томе ко су светитељи; • увидети да су сви позвани да буду светиетљи; • уочити важност светитеља као наших узора за остваривање личног јединства са Богом; • знати какву важност Савине речи и дела имају за нас данас; • уочити да је за остваривање јединства са Богом потребна искрена жеља;	14. Светитељи - сведоци љубави Божје 15. Свети Сава - путеводитељ у живот вечни 16. Успињање ка Христу (опис н.ј – прича о Закхеју) 17. Свети Симеон Богопримац - сусрет са Христом 18. Литургијско путовање заједнице свих светих	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	

• знати да је Литургија начин на који сви остварујемо заједницу са Богом; • препознати да у нашу заједницу са Богом уводимо све оне (и све оно) што волимо. <i>Афективни аспект:</i> • бити подстакнут да следује светитељима Божјим и да буде добар човек; • бити подстакнут да препознаје љубав као највећу врлину.						

Наставна област: ЗНАЧАЈ ВРЛИНСКОГ ЖИВОТА

<i>Когнитивни аспект:</i> • увидети да се грех јавља као последица одсуства истинске љубави; • уочити да је грех наш погрешан избор; • увидети шта је самољубље и по чему се оно разликује од љубави; • увидети да без врлина нема љубави; • уочити да је само врлинама могуће остварити однос љубави са Богом и људима; • упознати најважније хришћанске врлине; • увидети да врлине	19. На путу светости 20. Усавршавању нема краја 21. Пут ка вечности 22. Хришћанске врлине 23. Врлинослов – свети нас уче	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитовање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	

нису човеку дате, већ да се за њих треба трудити; •увидети да се и врлине усавршавају. <i>Афективни аспект:</i> • бити подстакнут да следује светитељима Божјим; • бити подстакнут да се труди да у себи развија хришћанске врлине.						
Наставна област: СА НАМА ЈЕ БОГ						
<i>Когнитивни аспект:</i> • уочити да служењем Литургије постајемо учесници Царства Божијег и сједињујемо се са Богом; • упознати садржај молитве «Царе небески»; • увидети да сам изглед православног храма изображава јединство Неба и земље. <i>Афективни аспект:</i> • код ученика ће се развијати жеља за очувањем природе; • бити подстакнут да уреди школски простор најуспешнијим радовима; • бити подстакнут да и наредне године похађа	24. Васкрсење и Педесетница 25. Црква је икона Царства Божијег 26. Црквена уметност - одсјај Царства Божијег	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације Индивидуални Фронтални Групни	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Читање, рецитавање Писање,преписивање, допуњавање Слушање говорење Причање, препричавање, описивање, цртање, бојење препознаје, именује	Чита, слуша, записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, истражује прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи, исправља	

часове Православног катихизиса; • уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса четвртог разреда основне школе.						

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ДОПУНСКА НАСТАВА

Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Идентификација ученика за допунску наставу биће одређена на основу напредовања ученика у савладавању наставног градива – утврђивање знања које је потребно за даљи рад. У допунски рад могу током година да се укључе и ученици који из различитих разлога нису успели да савладају делове градива. Допунски рад за поједине ученике траје док се не овлада одређено градиво.

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 18

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Књижевност	3		3
2.	Језик - граматика - правопис - ортоепија	11		11
3.	Језичка култура - говорење - слушање - писање - читање	4		4
Укупно		18		18

НАПОМЕНА : Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у савладавању предвиђених програмских садржаја.

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активност ученика	Активност и наставника	Евалуација
	Књижевност					
– чита са разумевањем различите текстове; – опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; – изнесе своје мишљење о тексту; – разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; -изражајно чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; - изражајно рецитије песму;	-Стихови обрађених народних песама и стихови песника за децу -читање пригодних текстова-латиница и ћирилица	- метода разговора - метода читања и писања - Индивидуални фронтални	Читанка, текстови, ученички радови прибор за писање свеска	- Читање, рецитоване - Писање, Слушање говорење - препричаване, - Анализа, синтеза ,	Чита, слуша, записује, планира, демонстрира, припрема материјале , прати, вреднује, мотивише, посматра, бележи, исправља, прегледа, задатке,	посматрање разговор и белешке посматрање задовољства ученика на часу
	Језик					
– разликује речи које мењају облик (именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику; -одреди основне реченичне чланове; -разликује врсту речи од службе речи у реченици; -поштује и примени основна правописна правила; -правилно пише сва три модела	- Појам субјекта; различите врсте речи (именице и личне заменице) у функцији субјекта; изостављени субјекат. - Појам предиката (глаголски предикат). - Појам објекта (именице у функцији објекта). - Прилошке одредбе за време, место и начин. - Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких	- метода разговора - метода читања и писања - Аналитичко - синтетичко - Индивидуални	Граматику, текстови листићи, прибор за писање свеска	- Читање, Писање,прписивање , допуњавање - Анализа, синтеза ,	Чита, слуша, записује, планира, демонстрира, припрема материјале , прати, вреднује, мотивише, посматра,	посматрање разговор и белешке посматрање задовољства ученика на часу

управног говора;	одредаба; придев уз именицу у служби атрибута у оквиру групе речи која има службу субјекта или објекта. Управни говор (трећи модел). Речца <i>ли</i> ; скраћени упитни облик <i>је ли</i> (<i>је л'</i>) према узрочном везнику <i>јер</i> . Предлог <i>са</i> уз заменице (нпр. <i>са мном</i> , <i>с њом</i> и сл.). Писање вишечланих бројева.	фронтални			бележи, исправља, прегледа, задатке,	
	Језичка култура					
-употреби основне облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање и описивање; -употреби речи истог облика, а различитог значења, као и речи истог значења, а различитог облика; -напише разгледницу, честитку, приватно писмо;	- Основни облици усменог и писменог изражавања: препричавање текста у целини и по деловима (по датом плану); причање у дијалошкој форми (уношење дијалога, управног говора у структуру казивања); описивање односа међу предметима, бићима и појавама; описивање природе, личности, књижевних ликова и сл. Разгледница, честитка, писмо.	метода разговора метода читања и писања Аналитичк о - синтетичк а Индивиду ални, фронтални	Буквар текстови ученички радови прибор за писање свеска	Читање, Писање, Слушање говорење Причање, препричав а-ње, описивање ,	Чита, слуша, записује, планира, демонстри ра, припрема материјале , прати, вреднује, мотивише, посматра, бележи, исправља, прегледа, задатке,	посматр ање разговор и белешке посматр ање задовољ ства ученика на часу

Предмет: МАТЕМАТИКА

Циљ предмета: Идентификација ученика за допунску наставу биће одређена на основу напредовања ученика у савладавању наставног градива – утврђивање знања које је потребно за даљи рад. У допунски рад могу током година да се укључе и ученици који из различитих разлога нису успели да савладају делове градива. Допунски рад за поједине ученике траје док се не овлада одређено градиво.

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 18

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Бројеви	12		12
2.	Геометрија	4		4
3.	Мерење и мере	2		2
Укупно		18		18

НАПОМЕНА : Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у савладавању предвиђених програмских садржаја.

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и Наставни облици	Наставна средства	Активно сти ученика	Активност и наставника	Евалуација
Наставна тема: Бројеви						
-прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; -одреди месну вредност цифре; -изврши четири основне рачунске операције у скупу N_0; састави израз, израчуна вредност бројевног изрази -реша једначине и неједначине и провери тачност решења; -одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; -прочита и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$); -упореди разломке облика $\frac{m}{n}$ са једнаким бројоцима или именицима; -сабере и одузме разломке са једнаким именицима -сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале;	Скуп природних бројева са нулом. Декадни систем записивања бројева. Месна вредност цифре. Сабирање и одузимање (писмени поступак). Множење и дељење (писмени поступак). Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом). Једначине и неједначине у скупу N_0. Разломци облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$). Упоредивање разломака са једнаким бројоцима. Једнакост разломака. Сабирање и одузимање разломака са једнаким именицима. Децимални запис броја са две децимале. Сабирање и одузимање децималних бројева.	Посматрање Графичко представљање Разговор Цртање и писање Индивидуални подстицај Аналитичко- синтетичка Индивидуални фронтални	Апликације Дидактички материјал Листићи Оловке у боји	обележава- -ње, Упоредивање бројев а, посматрање, закључивање Слушање, говорење Причање, читање, истраживање, сабирање, одузимање, множење, дељење, решавање	Записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи,	посматрање разговори белешке посматрање задовољства ученика на часу
Наставна тема: Геометрија						

-именује елементе и опише особине квадрата и коцке; -црта мреже и прави моделе квадрата и коцке;	Квадар и коцка.	Посматрање Графичко представљање Разговор Цртање и писање Индивидуални подстицај Аналитичко-синтетичка Индивидуални фронтални	Уџбеник Листићи Прибор за цртање (троугаоник, лењир, шестар)	Цртање, обележавањеконструисање Упоредивање одређуивање поља предмета, посматрање, закључивање слушање,	Записује, планира, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, мотивише, подстиче, анализира, посматра, бележи,	посматрање разговори белешке посматрање задовољства ученика на часу
Наставна тема: Мерење и мере						
-прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; -израчуна површину квадрата и правоугаоника; -израчуна површину и запремину квадрата и коцке;	Мерење површине (m^2 , dm^2 , cm^2 , mm^2 , km^2 , ha , a). Површина квадрата и правоугаоника. Површина квадрата и коцке. Мерење запремине (m^3 , dm^3 , cm^3 , mm^3). Запремина квадрата и коцке.	Посматрање Графичко представљање Разговор Индивидуални подстицај Индивидуални фронтални	Прибор за цртање (троугаоник, лењир), кухињска вага, средства за мерење запремине течности, лента времена, модел часовника	Цртање, мерење, обележавањеконструисање Упоредивање поља дужине, масе и запремине, посматрање, закључивање слушање,	Записује, даје упутства, демонстрира, припрема материјале, прати, вреднује, подстиче, анализира, посматра, бележи	посматрање разговори белешке посматрање задовољства ученика на часу

Предмет: МАТЕМАТИКА

Циљеви додатне наставе су:

- развијање и подстицање интереса ученика за математику,
- проширивање и продубљивање стечених знања,
- развијање способности за боље увиђање односа међу стварима и појавама
- развијање пажње, логичког мишљења и закључивања
- учешће на математичком такмичењу
- развијати упорност и стрпљење, тачности, самосталности, сналажљивости у решавању нумеричких задатака и занимљивих текстуалних задатака

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 36

Ред. бр. н. ј.	САДРЖАЈ РАДА	ИСХОДИ
1.	Обим троугла, квадрата и правоугаоника	– прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; – одреди месну вредност цифре; – изврши четири основне рачунске операције у скупу N_0; – састави сложени израз, израчуна вредност бројевног израза и примени својства рачунских операција;
2.	Мали математички тест	
3.	Декадни запис природног броја	
4.	Занимљиви задаци са природним бројевима	
5.	Логичко-комбинаторни задаци	
6.	Магични квадрати	
7.	Проблеми тешких ситуација	
8.	Пребројавање и размештање фигура	
9.	Решавање проблема методом дужи	
10.	Судоку	
11.	Решавање проблема методом теразија	
12.	Занимљиве фигуре	
13.	Решавање проблема применом једначина	
14.	Проблемски задаци	

15.	Одабрани задаци из математичког листа (1)	– реши сложене једначине и неједначине и провери тачност решења; – реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину; – сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; – чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; – формира низ на основу упутства; – реши задатак применом различитих начина представљања проблема; – прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – израчуна површину и запремину квадра и коцке; --- реши проблемске задатке у контексту мерења.
16.	Занимљиви изрази	
17.	Дешифровање рачунских операција	
18.	Одабрани задаци са школских такмичења	
19.	Задаци за рад у току зимског распуста	
20.	Геометријски логичко-комбинаторни задаци	
21.	Зависност рачунских операција од компоненти рачунања	
22.	Проблеми пресипања	
23.	Проблеми тешких ситуација	
24.	Одабрани задаци са општинских такмичења	
25.	Задаци са математичког такмичења „Мислиша“	
26.	Задаци са математичког такмичења „Кенгур без граница“	
27.	Квадрат	
28.	Правоугаоник	
29.	Задаци са окружних такмичења	
30.	Коцка	
31.	Квадар	
32.	Коцка и квадар	
33.	Запремина	
34.	Одбрани задаци из математичког листа (2)	
35.	Децимални запис	
36.	Мали математички тест	

Предмет: МАТЕМАТИЧКА СЕКЦИЈА

Циљеви Математичке секције су:

- развијање и подстицање интереса ученика за математику,
- проширивање и продубљивање стечених знања,
- развијање способности за боље увиђање односа међу стварима и појавама
- развијање пажње, логичког мишљења и закључивања
- учешће на математичком такмичењу
- развијати упорност и стрпљење, тачности, самосталности, сналажљивости у решавању нумеричких задатака и занимљивих текстуалних задатака

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 36

Ред. бр. н. ј.	САДРЖАЈ РАДА	ИСХОДИ
1.	Читање и писање бројева мањих и већих од 1000 000	– прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; – одреди месну вредност цифре; – изврши четири основне рачунске операције у скупу N_0; – састави сложени израз, израчуна вредност бројевног израза и примени својства рачунских операција; – реши сложене једначине и неједначине и провери тачност решења; – реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину;
2.	Записивање бројева у облику збира производа једноцифреног броја и степена броја 10	
3.	Редослед рачунских операција	
4.	Примена израза	
5.	Текстуални задаци који се решавају помоћу цртежа	
6.	Зависност резултата од промене компонената – функционална зависност	
7.	Једначине	
8.	Метода правоугаоника	
9.	Нумерација бројева	
10.	Нумерација бројева	
11.	Задаци са математичких такмичења	
12.	Обим	
13.	Задаци из математичких листова	
14.	Задаци са математичких такмичења	
15.	Површина коцке и квадрата	
16.	Површина и обим	
17.	Одабрани задаци из математичких листова	
18.	Магични квадрати и друге шеме	

19.	Комбинаторни задаци	– сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; – чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; – формира низ на основу упутства; – реши задатак применом различитих начина представљања проблема; – прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – израчуна површину и запремину квадра и коцке; --- реши проблемске задатке у контексту мерења.
20.	Задаци са математичких такмичења	
21.	Логички задаци	
22.	Логички задаци	
23.	Проблемски задаци (преважање и пресицање)	
24.	Проблемски задаци (мерање и премештање)	
25.	Венови дијаграми	
26.	Бројевни ребуси и дешифровање	
27.	Задаци досетке	
28.	Задаци са математичких такмичења	
29.	Задаци инверзије	
30.	Задаци инверзије	
31.	Разни задаци – јединице мере	
32.	Занимљиве фигуре	
33.	Занимљиви задаци – геометрија палидрваца	
34.	Занимљиви задаци – бројање и размештање фигура	
35.	Математичке игре	
36.	Шаљиви задаци	

Предмет: НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

ЦИЉ Остварити директно увођење ученика у активности ревитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ужем и ширем окружењу.

ЗАДАЦИ

-упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, приче, песме, пословице;)

-упознавање са дејим фолклором (игре и кратке текстуалне форме као што су загонетке, успаванке, разбрајалице итд.)

-упознавање основних разлика између градског и сеоског начина живота, основних сезонских радова, основних обичајно-обредних радњи везаних за те радове, основних и општих празника, обичајно-обредних радњи везаних за те празнике.

Разред: ЧЕТВРТИ

Годишњи фонд часова : 36

НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМСКИХ САДРЖАЈА

МЕТОДЕ	разговор, дијалог, рад на тексту, демонстрација музичких остварења, демонстрација CD плејером, рачунаром
ОБЛИЦИ РАДА	фронтални, индивидуални, групни, тандем

Област-садржај	Број часова	Време реализације	Активности ученика	Исходи
На млађима свет остаје	4	IX	Препознавање, означавање, цртање, бележење, читање, разврставање, истраживање, извештавање, презентација, израда мини пројеката	Познаје значај живог света и негативан утицај човека на околину. Схвата значај важних догађаја и зашто и на који начин прослављају
Носимо, вучемо, пролазимо	2	X	Препознавање, означавање, цртање, бележење, читање, разврставање, истраживање, извештавање, презентација, израда мини пројеката	Упознавање ученика са начинима и врстама превоза у прошлим временима
Путовање је најбоље учење	3	X, XI	Посматрање, уочавање, закључивање, претпостављање,	Ученици упознају различита раздобља и начин на који су људи живели тада

			писање, цртање, сакупљање материјала, упоређивање, објашњавање, дискутовање, истраживање	
Пут широк, врата отворена	13	XI, XII, I	Препознавање, означавање, цртање, бележење, читање, разврставање, истраживање, извештавање, презентација, израда мини пројеката	Упознавање са различитим начинима путовања, истраживањима, сазнањима
Весело срце кудељу преде	5	I, II, III	Препознавање, означавање, цртање, бележење, читање, разврставање, истраживање, извештавање, презентација, израда мини пројеката, слушање, изведба	Ученици се упознају са различитим инструментима и обичајима
Шором чезе, а Дунавом лађе	3	IV	Препознавање, означавање, цртање, бележење, читање, разврставање, истраживање, извештавање, презентација, израда мини пројеката, слушање, изведба	Упознавање са различитим пловилима, начином како су људи путовали и којим све превозним средствима

Од добошара до рачунара	6	V, VI	Препознавање, означавање, цртање, бележење, читање, разврставање, истраживање, извештавање, презентација, израда мини пројеката	Упознавање са некадашњим начином комуникације, представити савремен начин комуникације

Редни број	САДРЖАЈ РАДА
1.	Успаванке-обрада
2.	Повојница-обрада
3.	Крштење-обрада
4.	Кумство-обрада
5.	Разни облици транспорта-обрада
6.	Запис-обрада
7.	Засвирала свирала-обрада
8.	Путеви у далекој прошлости-обрада
9.	Путници-обрада
10.	На млађима свет остаје; Носимо, вучемо, превозимо-утврђивање
11.	Начини путовања-обрада
12.	Каравани-обрада
13.	Кириције-обрада
14.	Гостионице, ханови, каравансераји-обрада
15.	Гостопримство-обрада
16.	Гусле моје, овамо те мало-обрада
17.	О домаћиновој кући-обрада
18.	Запреге-обрада

19.	Путовање је најбоље учење-утврђивање
20.	На варошким улицама (чезе, фијакер)-обрада
21.	Кочијаши-обрада
22.	Рабације-обрада
23.	Пут широк, врата отворена-утврђивање
24.	Косидба-обрада
25.	Комишање-обрада
26.	Свирај свирче, немој стати (фрула)-обрада
27.	Искочи сјајна звезда из златног стола-обрада
28.	Гајде-обрада
29.	Како се некада пловило рекама-обрада
30.	Прелаз преко реке-обрада
31.	Весело срце кудељу преде; Шором чезе, а Дунавом лађе-утврђивање
32.	Добошари-обрада
33.	Телали-обрада
34.	Татари-обрада
35.	Сличица и реч-ето радости-утврђивање
36.	Систематизација градива трећег разреда

7. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Наставни план на основу Правилника о наставном плану за други циклус основног образовања “Просветни гласник” бр. 6/07.

Предмети и фонд часова у старијим разредима

РАЗРЕД	V		VI		VII		VIII	
Фонд часова	Н ¹	Г ²	Н	Г	Н	Г	Н	Г
Обавезни наставни предмети								
Српски језик и књижевност	5	180	4	144	4	144	4	136
Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	68
Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
Физика			2	72	2	72	2	68
Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
Хемија					2	72	2	68
Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34
Физичко и здравствено васпитање	3	72+54	3	72+54	3	108	3	102
УКУПНО	24	918	26	954	28	1008	28	952

¹Н- недељни фонд часова

²Г- годишњи фонд часова

Изборни програми								
Верска настава/ грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	34
Страни језик – руски/француски језик	2	72	2	72	2	72	2	68
УКУПНО	3	108	3	108	3	108	3	136
УКУПНО I + II	27	1026	29	1062	31	1116	31	1054
Остали облици образовно-васпитног рада								
Редовна настава	27	1026	29	1062	31	1116	31	1054
Слободне наст. активности	1	36	1	36	1	36	1	34
Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
Додатна настава	1	36	1	36	1	36	1	34
УКУПНО I+II+III	30	1134	32	1170	34	1224	34	1156
Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
Ваннаставне активности	1	36	1	36	1	36	1	34
Екскурзије	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 3 дана годишње	

2.1. Начин остваривања принципа и циљева образовања и стандарда постигнућа

У глобалним плановима рада наставници ће навести начин праћења и примене образовних стандарда, као и остваривања принципа и циљева учења по разредима и предметима.

Проверавање остваривања циљева учења вршиће се кроз усмена излагања ученика, тестове, есеје, домаће задатке, писмене задатке, активности на часу, праћење практичних радова ученика, графичких радова, прегледом ученичких портфолија, дневника рада и сл.

Провере остварености стандарда по предметима и разредима вршиће се путем тестирања и то:

- а) путем иницијалних тестирања у септембру,
- б) полугодишњих тестова у децембру
- в) годишњих тестирања у мају- јуну
- г) путем завршног теста у осмом разреду у јуну.

Та тестирања радиће се по узору на Заводове анализе остварености стандарда по нивоима постигнућа.

ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

7.1. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА 5. РАЗРЕД

А ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Српски језик

Циљ учења **СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ** је да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности, да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Разред:

Пети

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
пети	5	180

ЦИЉЕВИ НАСТАВЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА У ПЕТОМ РАЗРЕДУ ПРЕМА СТАНДАРДИМА КВАЛИТЕТА РАДА:

- Упознавање са морфолошким карактеристикама променљивих речи
- Упознавање са морфолошким карактеристикама непроменљивих речи- прилога и предлога
- Упознавање са граматичким и глаголским категоријама глагола
- Грађење и значење глаголских облика и њихова употреба у реченици
- Упознавање са падежним системом
- Одређивање реченичних чланова
- Писање великог слова у вишечланим називима
- Обнављање до сада усвојеног знања о интерпункцијским и правописним правилима

- Писање зареза при набрајању, употреби вокатива и апозиције
- Упознавање са стилским фигурама (епитет, поређење, персонификација) и њихова улога у тексту
- Упознавање са књижевним родовима и врстама
- Оспособљавање за уочавање и тумачење узрочно-последичних веза у уметничком тексту, за исказивање властитих судова и закључака приликом анализе текста.
- Карактеристике епске и лирске поезије
- Упознавање са одликама стиха, строфе, риме
- Уочавање разлика између уметничке и народне књижевности
- Типови приповедања
- Упознавање са саставом лексике српског језика

ИСХОДИ По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
–разликује књижевни и некњижевни текст –упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности –чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова –одреди род књижевног дела и књижевну врсту –разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности –разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији –анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози (делови фабуле – поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава) –разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца –разликује облике казивања –увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике –одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту –процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шалив, ведар, тужан и сл.) –развија имагинацијски богате асоцијације на основу	Књижевност	1. Народна песма: <i>Вила зида град</i> 2. Народне лирске песме о раду(избор) 3. Народна лирске породичне песме (избор) 4. Бранко Радичевић: <i>Певам дању, певам ноћу</i> 5. Милица Стојадиновић Српкиња: <i>Певам песму</i> 6. Војислав Илић: <i>Зимско јутро</i> 7. Душан Васиљев: <i>Домовина</i> 8. Милован Данојлић : <i>Шљива</i> 9. Пеђа Трајковић: <i>Кад књиге буду у моди</i> 10. Народна песма: <i>Свети Саво</i> 11.. Народна песма: <i>Женидба Душанова</i> 12. <i>Епске народне песме старијих времена</i> (о Немањићима и Мрњавчевићима) 13. Народна приповетка: <i>Еро с онога свијета</i> 14. Народна приповетка: <i>Дјевојка цара надмудрила</i> 15. Милован Глишић: <i>Прва бразда</i> 16. Стеван Сремац: <i>Чича Јордан</i> (одломак) 17. Бранко Ћопић: <i>Поход на Мјесец</i> 18. Иво Андрић: <i>Мостови</i> 19. Данило Киш: <i>Дечак и пас</i> 20. Горан Петровић: <i>Месец над тепсијом</i> 21. А. П. Чехов: <i>Шала</i> 22. Бранислав Нушић: <i>Кирија</i> 23. Душан Радовић: <i>Капетан Џон Пиплфокс</i> 24. Љубиша Ћокић: <i>Биберче</i>

тема и мотива књижевних дела –одреди тему и главне и споредне мотиве –анализира узрочно-последично низање мотива –илуструје особине ликова примерима из текста –вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове –илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима –уважава националне вредности; негује културноисторијску баштину –наведе примере личне добити од читања –напредује у стицању читалачких компетенција –упоређи књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст - разликује одломак и целовит прилог у видео продукцији		25. Вук Стефановић Караџић: <i>Моба и прело</i> 26. Доситеј Обрадовић: <i>О љубави према науци</i> 27. М. Петровић Алас: <i>У царству гусара</i> 28. М. Миланковић: <i>Успомене, доживљаји, сећања</i> (избор) 29. <i>Кратки фолклорни облици</i> 30. Бранислав Нушић: <i>Хајдуци</i> 31. Данијел Дефо: <i>Робинзон Крусо</i> 32. Марк Твен: <i>Доживљаји Тома Сојера</i> 33. Игор Коларов: <i>Аги и Ема</i> 34. <i>Избор из савремене поезије за децу</i> 35. Јован Јовановић Змај: <i>Песмо моја</i> 36. Иван Цанкар: <i>Десетица</i> 37. Мирослав Антић: <i>Шашава песма</i> 38. Стеван Раичковић: <i>Прва зарада дрвене Марије</i> 39. <i>Народне бајке</i>(избор) 40. <i>Ауторске бајке</i>(избор)
–разликује променљиве речи од непроменљивих –разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију –разликује основне функције и значења падежа –употребљава падежне облике у складу са нормом –употребљава глаголске облике у складу са нормом –разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима)	Граматика	1. Предикатска реченица – предикат; објекат; прилошке одредбе; апозиција. 2. Променљиве и непроменљиве речи. 3. Именице. 4. Основне функције и значења падежа. 5. Придеви. 6. Заменице – личне заменице. 7. Бројеви. 8. Глаголи и гл. облици – инфинитив, презент, перфекат, футур I.
–доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова –користи правопис (школско издање) –правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице –говори јасно поштујући књижевнојезичку норму –точно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове	Правопис и ортоепија	1. Велико слово у вишечланим географским називима; у називима институција, предузећа, установа, организација; велико и мало слово у писању присвојних придева. 2. Заменица <i>Ви</i> из поштовања. 3. Одрична речца <i>не</i>; <i>нај</i> у суперлативу; вишечлани бројеви. 4. Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници; црта уместо наводника у управном говору. 5. Место акцента у вишесложним речима. 6. Интонација упитних реченица. 7. Артикулација: гласно читање брзалица (споро, па брзо).

–користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог –издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста) –саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште –проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту –напамет говори одабране књижевне текстове или одломке	Језичка култура	1. Препричавање, причање, описивање – говорни и писани језик; писање писма (приватно, имејл). 2. Богаћење речника: синоними и антоними; некњижевне речи и туђице; отклањање безначајних појединости и сувишних речи. 3. Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, елементи композиције); пасуси као уже тематске целине. 4. Осам домаћих писмених задатака. 5. Четири школска писмена задатка.

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ	
Књижевност	ОСНОВНИ НИВО	CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима аутора тих дела CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност) CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епiku и драму CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац) CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноумет. тексту: наратија, дескрипција, дијалог и монолог CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура (епитет, поређење, ономатопеја) CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноум. текста: мотив, тему, фабулу, лик...
	СРЕДЊИ НИВО	CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноум. дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација CJ.2.4.5. препознаје и разликује тражене стилске фигуре (персонификација) CJ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију и њихову повезаност CJ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту
	НАПРЕДНИ НИВО	CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних тема и мотива CJ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноумет. дела позивајући се на само дело

ГРАМАТИКА	ОСНОВНИ НИВО	CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези са облицима речи CJ.1.3.8. одређује реченичне чланове у типичним примерима CJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (презент, перфекат, футур први...) CJ.1.3.12. познаје основне лексичке односе: синонимију и антонимију CJ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације CJ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста (једноставни случајеви)
	СРЕДЊИ НИВО	CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи CJ.2.3.6. одређује реченичне чланове у сложенијим примерима CJ.2.3.7. препознаје главна значења падежа CJ.2.3.10. зна значења речи који се јављају у школским текстовима, као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима и правилно их употребљава CJ.2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (сложени примери)
	НАПРЕДНИ НИВО	CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама CJ.3.3.6. зна главна значења падежа и познаје функције обрађених глаголских облика CJ.3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени CJ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима, намењеним младима и правилно их употребљава
ПРАВОПИС И ОРТОЕПИЈА	ОСНОВНИ НИВО	CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу) CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу CJ.1.2.3. саставља једноставан текст и уме да га организује у смисаоне целине CJ.1.2.4. уме да преприча текст CJ.1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације; саставља приватно писмо CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем) CJ.1.2.8. примењује правописну норму у једноставним примерима
	СРЕДЊИ НИВО	CJ.2.2.2. саставља вест CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева
	НАПРЕДНИ НИВО	CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	ОСНОВНИ НИВО	CJ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи CJ.1.1.4. служи се садржајем да би пронашао одређени део текста CJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног CJ.1.1.7. изводи закључак заснован на једноставнијем тексту
	СРЕДЊИ НИВО	CJ.2.1.1. чита текст „с оловком у руци” ради учења и извршавања различитих задатака CJ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста
	НАПРЕДНИ НИВО	CJ.3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима) CJ.3.1.3. изводи закључке засноване на сложенијем тексту

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета српски језик	рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Начин остваривања програма:

- **методе рада:** Комбиновани метод рада (демонстративни, монолошки, дијалoшки, рад на тексту, практичан рад, игровне активности), интерактивн
- **облик рада:** Комбиновани облик рада: фронтални, индивидуални, рад у пару и рад у групи

Активности:

Наставника: Организује наставу, реализује наставу, мотивише ученика, прати постигнућа ученика, припрема наставни материјал, учествује у изради пројеката, формулише образовно-васпитни циљ сваког часа у наставној теми, обрађује садржаје нових наставних јединица, наводи примере на основу којих објашњава појмове из свих области, проверава и увежбава садржаје из претходних разреда, настоји да ученици стекну и задрже добре навике у изговору, координира у раду целокупног одељења, континуирано вреднује и оцењује стечена знања из свих предметних области, информише ученике о резултатима свих видова писмених и усмених провера знања, ствара пријатну атмосферу у учионици, слуша и прати излагања ученика, бележи, даје одмерене коментаре на изражајност читања и на квалитет одговора, саветује, предлаже, мотивише ученике за читање школске и домаће лектире и других књига као драгоцену помоћ у развијању културе изражавања, усмерава и подстиче у раду, прати постигнућа ученика и индивидуализује рад, организује остале облике образовно-васпитних активности у складу са потребама и интересовањима ученика.

Ученика: Ученик учествује у уводном разговору, интерпретира, развија способност разумевања и доживљавања књижевних дела, усваја знања из свих области предмета, изражајно чита и казује, учествује у активностима на часу, пише и чита самосталне радове, запажа значајне појединости, бележи, слуша коментаре наставника и осталих ученика, формулише и исказује своје мишљење уз изграђену културу комуникације (културу сопственог изражавања, слушања и поштовања туђег мишљења), закључује, негује и развија вештине, стиче способности и умећа за стваралачки рад у складу са узрастом, развија способност вредновања позоришне представе, радио-драме и филма, учествује у изради пројеката, припрема паное и презентације, ради тестове, води Дневник читања домаће лектире, пише осам домаћих и четири писмена задатка, уређује портфолио.

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: иницијални, полугодишњи и завршни тест, плакати, илустрације и презентације сегмената програма, свакодневно праћење ученика на часовима, повремене петоминутне провере на крају часа путем усмених или кратких писмених одговора, провера знања путем контролних вежби и тестова, праћење реализације домаћих и писмених задатака, индивидуализовани захтеви;

Корелација са другим предметима :

<i>Еро с онога свијета</i> , шаллива народна приповетка	Историја: време ропства под Турцима; Веронаука: <i>онај свет</i> ; Музичка култура: Јаков Готовац, <i>Еро с онога свијета</i>
<i>Дјевојка цара надмудрила</i> , народна новела	Ликовна култура: илустровање текста; Народна традиција: реалије – слике из живота нашег народа у прошлости: врсте послова, поштовање родитеља и др.
<i>Небеска Река</i> , Гроздана Олујић	Географија: реке (планинске, равничарске, понорнице)
<i>Поход на Мјесец</i> , Бранко Ћопић	Географија: Грмеч; Ликовна култура: илустровање текста; Народна традиција: побратим, мотиви из живота нашег народа у прошлости: врсте послова на селу и др.
<i>Зимско јутро</i> , Војислав Илић	Ликовна култура: Сликање пејзажа
<i>Епске песме о Немањићима и Мрњавчевићима</i>	Информатика и рачунарство употреба интернета и програма за представљање наставног материјала. Историја: Немањићи и Мрњавчевићи
<i>Породичне лирске народне песме; успаванке</i> , избор	Музичка култура: <i>Тијо ноћи</i>
<i>Прва бразда</i> , Милован Глишић	Верска настава: часни пост, Преображење, Петровдан, благи дан, крсно име, чесница

Енглески језик

Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Циљ наставе је и да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији образовних стандарда постигнућа, да се оспособе дарешавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развијају мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, овладају комуникативним вештинама.

Задаци:

- приближи ученицима идеју о постојању других језика као средстава комуникације;
- развије позитивна осећања према језику који учи;
- подстакне потребу за учењем страних језика;
- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика;
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција;
- стимулише машту, креативност и радозналост.
- стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама.
- ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.
- ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са познатим темама.

- ученик усмено изражава садржаје у вези са познатим темама, самостално или уз помоћ наставника.
- ученик остварује комуникацију и са саговорницима размењује кратке информације у вези са познатим темама.
- препознаје основне принципе граматичке и социolingвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика.
- разликује језик који учи од других језика;
- препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију;
- разуме вербални садржај уз помоћ облика невербалне комуникације;
- разуме кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа;
- разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство итд.);
- развија способност и навику слушања са разумевањем.
- разговетно изговара гласове, научене речи и изразе, акцентује речи, поштује ритам и интонацију
- даје основне информације о себи и свом окружењу, самостално и уз наставникову помоћ;
- описује кратким и једноставним језичким структурама себе и друге у познатим ситуацијама;
- именује ствари из непосредног окружења у вези са темама које се обрађују;
- репродукује, сам или у групи, кратке рецитације и бројалице и пева познате песмице.

- реагује вербално и невербално на упутства и постављена питања о познатим темама;
- поставља једностана питања;
- изражава допадање и недопадање;
- учествује у игри и комуникацији на часу (у пару, у групи, итд.).
- препознаје шта је ново научио;
- препознаје, на елементарном нивоу, гласовну структуру језика који учи и уочава разлику у односу на матерњи језик;
- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости);
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима

Разред:**Пети****Фонд часова:**

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
пети	2	72

ИСХОДИ По завршетку разреда ученици ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- разумеју краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставна језичка средства; - поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; -разумеју једноставније текстове у којима се описују способности у садашњости; - размене информације које се односе на способности; - опишу сталне способности у садашњости користећи неколико везаних исказа; - разумеју једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору;	1. Introduction Увод Поздрављање; представљање себе и других и тражење/ давање информа-ција о себи и другима у ширем друштвеном контексту; описивање способности у садашњости; описивање живих бића, предмета и места и положаја у простору; изражавање припадања и поседовања; изражавање молби и захтева.	Изрази и речи који се односе на тему; <i>The Present Simple Tense</i> глагола <i>to be</i> , присвојни придеви и присвојне заменице, Саксонски генитив, описни придеви, предлози за место) модални глагол <i>can</i> за изражавање способности модални глаголи <i>can/could/may</i> за изражавање молби и захтева-WB

- опишу жива бића, предмете и места и положаја у простору, користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и формулишу једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - питају и кажу шта неко има / нема и чије је нешто; - разумеју и реагују на једноставне молбе; - упуте једноставне молбе; - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности; - опишу сталне, уобичајене радње/активности користећи неколико везаних исказа; - разумеју, траже и дају једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту; - поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - опишу дневни / недељни распоред активности; - изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење; - разумеју честитку и одговоре на њу; - упуте пригодну честитку; - разумеју и, примењујући једноставнија језичка средства, опишу начин прославе рођендана, као и време и начин прославе празника у земљама енглеског говорног подручја; - уоче сличности и разлике у временској организацији школске године у ВБ и код нас (мали и велики распуст) -- представе листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства; - разумеју краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размене информације у вези са догађајима и	2. My life Мој живот Описивање догађаја у садашњости; давање информација о себи и тражење/давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту; изражавање хронолошког времена (сати и минути, дани у недељи, датуми); изражавање допадања/недопадања; описивање и честитање празника и рођендана. 3. Animals Животиње Описивање догађаја у садашњости – тренутних и сталних/уобичајених догађаја/активности; описивање догађаја у причама; изрицање обавеза; изражавање интересовања, допадања/недопадања 4. Holidays Распусти Описивање догађаја и способности у прошлости.	Изразе и речи које се односе на тему <i>The Present Simple Tense</i> за сталне и уобичајене радње, прилози учесталости, основни и редни бројеви-WB); кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу). Изразе и речи које се односе на тему - <i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање тренутних радњи - <i>The Present Simple / The Present Continuous</i> – разлике у значењу - модални глагол <i>must</i> за изражавање обавеза - <i>The Present Simple Tense</i> и <i>The Present Continuous Tense</i> у причама/наративно + личне заменице у функцији објекта - <i>be interested in/ good/bad at, crazy about, like/love/hate-WB</i>; - <i>be interested in/ good/bad at, crazy about, like/love/hate-WB</i> - <i>The Past Simple Tense</i> глагола <i>to be</i> - <i>The Past Simple Tense</i> правилних и неправилних глагола - Модални глагол <i>could</i> за изражавање способности у прошлости-WB); кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје - Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>I'm really hungry. Do you want my cheese sandwich? Yes, please. Thank</i>

способностима у прошлости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости; - опишу неки историјски догађај, историјску личност и сл. -- изразе присуство/одсуство нечега; - разумеју једноставне описе живих бића, појава и места и опишу их користећи једноставна језичка средства; -упореде и опишу карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства; - разумеју, тражеи дају једноставнија обавештења метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опишу метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима – ВБ и САД; - часовне зоне – Београд – Лондон - - разумеју жеље планове и намере и реагују на њих; - размене једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; - разумеју једноставније предлоге и одговоре на њих; - пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; - затраже и упуте једноставно формулисане предлоге; - опишу најпознатија уметничка дела примерених узрасту из области филма.	5. Food Храна Исказивање потреба, осета и осећања; изражавање присуства/одсуства нечега; 6. The world Свет Описивање карактеристика места; изражавање положаја у простору; описивање живих бића; исказивање метеоролошког времена; 11. Entertainment Забава Исказивање жеља, планова и намера; изрицање обавеза; позив на заједничку активност; исказивање предлога;	<i>you. I haven't got any food for you. Well, have you got any water? I've got some vegetables. Do you eat any chocolate? Yes, I eat a lot of chocolate. Do you drink any milk? Yes, I usually have some milk for breakfast. There isn't any dog food. How many bananas/much cheese do we need? You need a few apples and a little water.</i> - бројиве и небројиве именице, детерминатори <i>some, any, no, much, many, a lot of, a few, a little</i> - императив, неодређени и одређени члан <i>a/an, the</i> Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>How high is that mountain? It's 2000 metres high. How wide is the river? It's 500 metres wide. How deep is the lake? It's 50 metres deep. How long is the tunnel? It's 2 kilometres long. He's taller than me. He's the tallest. I am better at English, but he's better at Maths. Who's the best student in your class? It's windy today, It was rainy yesterday. It's usually hot in summer. It's usually wet here. The weather in the north-west of England is cold. The weather in the south is nicer than in the north, wetter than in the south. It's warmer and drier in the south, but it's more crowded. Where is the coldest place in the world? What is the fastest animal in the world?...as light as a feather, as white as the snow...This is as bad as Hillside.</i> (компарација придева – сви облици + облик <i>as...as</i>, <i>The Present Simple Tense</i>, <i>The Present Continuous Tense</i>, <i>The Past Simple Tense</i>) У договору са наставником географије, одрадиће се часовне зоне. Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>What does Laura want to do this evening? I am going to watch TV because parents are not going to be at home this evening. Are you going to watch 'Hollyoaks'? Yes, I am. No, I am not. What's Marko going to do? He's going to play football. (Going to за изражавање будућих планова, The Present Simple (want)) She has to get up early. I don't have to get up early on Saturdays. Do you have to get up early on Saturdays? Yes, I do. No, I don't. (Have to за изражавање обавеза) Let's go swimming this evening! That's a good idea. Why don't we meet outside the cinema? OK. What time? How about twenty past two. Fine. I'll see you there at twenty past two. What shall we do today? Why don't we play football? (The Present Simple Tense (be, want) Императив, Why don't we /you...?How about...? Will за одлуке у тренутку говора)</i>

Енглески језик-општи стандарди постигнућа на крају 5. разреда

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ	
1. Introduction	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговорно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговорно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.
	СРЕДЊИ НИВО	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговорно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и

		понављања. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Искупује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На
	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.

	СРЕДЊИ НИВО	матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста. ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба. ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).

Unit 1: My life	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговорно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговорно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења. ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику. ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и

		интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима. ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику. ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).
Unit 2: Animals	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико

		укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему
	СРЕДЊИ НИВО	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање.

		ПСТ.2.1.16. Искузује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима. ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.
Unit 3: Holidays	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.

		ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру научног репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности. ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).
	СРЕДЊИ НИВО	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење.

		ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима. ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба. ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура. ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање
Unit 4: Food	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговорно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговорно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно

		време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру научног репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности. ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).
	СРЕДЊИ НИВО	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима,

	обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Искузује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима. ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику. ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба. ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура. ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање
Unit 5: The world	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче,

	ОСНОВНИ НИВО	извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру научног репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности. ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.
		ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких

	СРЕДЊИ НИВО	излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима. ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима. ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику. ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста. ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.

		ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.
Unit 6: Entertainment	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита.

	СРЕДЊИ НИВО	ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности. ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање. ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима. ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени

		предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима. ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику. ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста. ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописнихПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета енглески језик

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Начин остваривања програма:

-**методе рада:** Комбиновани метод рада (демонстративни, монолошки, дијалошки, рад на тексту, практичан рад, игровне активности), интерактивни

-**облик рада:** Комбиновани облик рада: фронтални, индивидуални, рад у пару и рад у групи

Активности:

Наставника: организује наставу, реализује наставу, мотивише ученика, прати постигнућа ученика, сугерише одговоре, подстиче, дискутује, мотивише, вреднује рад, објашњава, показује, настоји да ученици стекну и задрже добре навике у изговору, слуша и прати излагања ученика

Ученика: понављају, посматрају, уочавају, наводе и употребљавају речи, препознају, изражајно читају и казују, учествује у активностима на часу, пишу и читају запажају значајне појединости

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда:

- -иницијални, полугодишњи и завршни тест
 - свакодневно праћење ученика на часовима
 - повремене провере на крају часа путем усмених или кратких писмених одговора,
 - провера знања путем контролних вежби и тестова
 - праћење реализације домаћих и писмених задатака

Корелација са другим предметима:

- математика (бројеви до 100 и рачунске операције); српски језик (садашње време);
- српски језик (садашња времена, падежи заменица), биологија (животиње);
- српски језик (прошло време), географија (места одмора);
- српски језик (учтива питања, детерминатори), географија (храна у различитим земљама);
- српски језик (поређење придева), географија (географски називи, временске прилике, земље енглеског језика)
- српски језик (будуће време), музичка култура (врсте музике), ТиИО (компјутери, игре).

Ликовна култура

Циљеви и задаци:

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Разред:

Пети

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
пети	2	72

Оперативни задаци:

- поступно развијање способности ученика за визуелно памћење и предочавање;
- поступно оспособљавање ученика за артикулисано ликовно изражавање упознавањем слободног ритмичког компоновања ликовних елемената: линија, облика, боја;
- поступно оспособљавање ученика за ликовно изражавање у стварању колажа, светлинских објеката и у обликовању и преобликовању употребних предмета,
- даље развијање способности ученика за конструисање, комбинаторику и обликовање,
- проширивање сазнања и искустава ученика у коришћењу различитих материјала и средстава за рад у процесу ликовног изражавања;
- мотивисање ученика на активан однос према актуелним питањима која се на заштиту и унапређење човекове природне и културне средине.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
-уочава ритам у уметничком делу и свом непосредном окружењу; -развија осећај за ритам у уметности и користи ритам у ликовним композицијама; -користи ритам у практичном раду; -разликује правилан и неправилан ритам; -да препозна и опише линије у природи и уметности; -користи адекватан садржај и материјал да би изразио линије у раду; -повезује улогу линија на цртежима, ликовним композицијама; -разликује контурне, текстурне и структурне линије; -објашњава врсте цртежа; -објашњава настанак линија; -препознаје облике у природи; -одабира адекватан садржај и материјал да би изразио облике; -препознаје и описује различите карактеристике облика и повезује их са другим ликовним елементима; -опжа и разликује облике у природи; -препознаје и примењује основна својства облика у ликовном стваралаштву и повезује са другим ликовним елементима; -познаје и описује карактеристике облика; - Разуме однос и величине облика у простору; -разуме однос и величину облика у простору; -разликује статичне и динамичне облике; -повезује статичност и динамичност облика са другим карактеристикама облика и успешно то примењује у пракси; -препознаје извор светлости на радовима; -описује зависност светлости и изгледа облика; -користи сазнања о међусобној условљености светла и приказивања облика; -уочава и примењује светлост у приказивању облика;	Слободно ритмичко компоновање	Ритам у структурама природних и вештачких материјала: линија, облика и боја Слободан и спонтан ритам линија, боја, облика, мрља Слободно ритмичко компоновање
	Линија	Непосредно извлачење линија са различитим цртачким материјалима, на различитим подлогама и колажирање Својства и врсте линија Линије у природи Линија као средство за стварање различитих ликовних својстава површина Линија као ивица тродимензионалног тела Линија - вежбање Линија - естетска анализа
	Облик	Природа и њени облици Својства - карактеристике облика. Врсте облика Основни површински и тродимензионални облици. Величина облика и међусобни однос величина. Груписање облика у равни или простору. Додиривање, мимоилажење, преклапање, прожимање, усецање
	Орнамент	Својства орнамента: ритмичност, симетричност и прецизност Орнамент
	Светлински објекти и колаж	Светлински објекти и колаж
	Визуелно споразумевање	Визуелно споразумевање

-разликује врсте и карактеристике облика; -описује и користи својства облика; -повезује све карактеристике облика и њихова својства, објашњава их и користи у раду; -разуме, уочава и примењује карактеристике облика.	Обликовање и преобликовање употребних предмета	Обликовање употребних предмета Преобликовање употребних предмета

Кључни појмови: Ритам, низ, ред, компоновање, линија, контура, текстура, илустрација, карикатура, асамблаж, облик, боја.

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ (ученик уме да:)	
Слободно ритмичко компоновање	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других
	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1. познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности. ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других. ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
Линија	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других
	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1. познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности. ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других. ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
Облик	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других
	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1. познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и

		материјала визуелних уметности. ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других. ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
Орнамент	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других
	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1. познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности. ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других. ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
Светлински објекти и колаж	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других
	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1. познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности. ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других. ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
Визуелно споразумевање	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других

	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1.познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности. ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других. ЛК.2.2.1.одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2.одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
Обликовање и преобликовање употребних предмета	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3.описује свој рад и радове других
	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1.познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности. ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других. ЛК.2.2.1.одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2.одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математика	рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Начин остваривања програма

- **Методе рада:** монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована
- **Облик рада:** фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.

Активности

Наставника: организује, осмишљава, слуша, анализира, разговара, објашњава, образлаже, усмерава, упућује, наводи, подстиче, процењује, вреднује, води, мотивише, контролише, прати, обезбеђује материјал, повезује садржаје

Ученика: активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци.

Корелација са другим предметима :

ликовна култура – музичка култура – биологија – техника и технологија	Слободно ритмичко компоновање - ритам и композиција - текстуре природних материјала и облика - простор и композиција
Ликовна култура – математика – техника и технологија - биологија	Линија - линије, врсте линија - техничке линије - линије у природи
Ликовна култура – математика – биологија - техника и технологија	Облик - облик, геометријски облици - облици из природе - облик, перспектива
Ликовна култура – математика - биологија	Орнамент - симетрија, геометрија - биљни и цветни мотиви
Ликовна култура - техника и технологија	Светлински објекти и колаж - објекти
Ликовна култура - техника и технологија – српски језик	Визуелно споразумевање - знак, симбол - симбол, персонификација
Ликовна култура - техника и технологија	Обликовање и пребликовање употребних предмета - обликовање – преобликовање

Музичка култура

Циљеви и задаци

Циљ учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Остали циљеви и задаци наставе музичке културе су:

- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања;
- развијање осетљивости за музичке вредности;
- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- развијање критичког мишљења;
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности;
- упознавање занимања музичке струке.

Разред:

Пети

Фонд часова:

разред	Недељни број часова	Годишњи број часова
пети	2	72

Оперативни задаци:

Ученици треба да:

- певају песме по слуху;
- обраде просте и сложене тактове;
- усвајају нове елементе музичке писмености;
- свирају на дечјим музичким инструментима;
- изводе дечје, народне и уметничке игре;
- импровизују мелодије на задани текст;
- упознају звуке нових инструмената;
- слушају вредна дела уметничке и народне музике.

ИСХОДИ У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; - објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања; - искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека; - реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма, - идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.); - класификује инструменте по начину настанка звука; - опише основне карактеристике удараљки; - препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; - користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација) - изражава се покретима за време слушања музике; - вербализује свој доживљај музике; - идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; - анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; - илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); - критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона; - користи могућности ИКТ-а за слушање музике; - пева и свира самостално и у групи; - примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација);	ЧОВЕК И МУЗИКА	<u>Човек у праисторији</u> Улога музике у првобитном друштву; Човек и ритуал: улога музике у ритуалу (музичкоантрополошка истраживања); Магијска моћ музике; Елементи музичког тока: покрет, ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес; Покрет: порекло плеса; Слушање/доживљај ритма телом; Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине. <u>Човек Антике</u> Божанска природа музике: - митолошка свест античког човека; - музички атрибути богова; - музика и држава. Музика у храму и музика на двору; Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама; Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија, Сумер/Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим; Појава првих нотација, пентатоника;
	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	Најстарији инструменти: тело, удараљке, дувачки, жичани; Удараљке - настанак, првобитни облик и развој; Ритмичке удараљке као најједноставнија група инструмената; Мелодијске удараљке;
	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Елементи музичке изражајности - темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената; Слушање вокалних, вокално-инструменталних и кратких инструменталних композиција, домаћих и страних композитора; Слушање дела најстарије фолклорне традиције српског и других народа; Слушање народних и уметничких дела инспирисаних

- кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; - користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; - искаже своја осећања у току извођења музике; - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; - учествује у школским приредбама и манифестацијама; - користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...); - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво.		фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика и расположења, као и музичких прича
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Певање Певање песама по слуху самостално и у групи; Певање песама из нотног текста солмизацијом; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација певањем; Певање песама у комбинацији са покретом; Свирање Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима; Свирање дечјих, народних и уметничких композиција из нотног текста; Извођење дечијих, народних и уметничких игара; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом;
	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука; Креирање покрета уз музику коју ученици изводе; Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива; Импровизација мелодије на задати текст; Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима; Израда једноставних музичких инструмената; Реконструкција музичких догађаја у стилу старих цивилизација.

Кључни појмови садржаја: мелодија, ритам, динамика, темпо, покрет, музички инструменти, праисторија, античке цивилизације.

Музичка култура - општи стандарди постигнућа на крају 5. Разреда

ОБЛАСТИ/ТЕМА	НИВО	СТАНДАРДИ
Знање и разумевање	Основни	У области Знање и разумевање, ученик уме да: МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК. 1.1.2. опише основне карактеристике - музичких инструмената и састава - историјско–стилских периода - музичких жанрова - народног стваралаштва
	Средњи	У области Знање и разумевање ученик уме да анализира повезаност: МК. 2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером) МК. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми) МК. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота
	Напредни	У области Знање и разумевање ученик: МК. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела МК. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд МК. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)
Слушање музике	Основни	У области Слушање музике ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује: МК. 1.2.1. музичке изражајне елементе МК. 1.2.2. извођачки састав МК. 1.2.3. музичке жанрове МК. 1.2.4. српски музички фолклор
	Средњи	У области Слушање музике ученик уме да: МК. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре) МК. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра
	Напредни	У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: МК. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера МК. 3.2.2. жанровским и историјско–стилским контекстом звучног примера МК. 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора
Музичко извођење	Основни	У области Музичко извођење ученик уме да: МК. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције МК. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту

	Напредни	У области Музичко извођење ученик уме да: МК. 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.
Музичко стваралаштво	Основни	У области Музичко стваралашта ученик уме да: МК. 1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења МК. 1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско–ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.
	Напредни	У области Музичко стваралаштво ученик уме да: МК. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте МК. 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова МК. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.
Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета музичка култура		Компетенција за учење Естетичка компетенција, Комуникација Рад са подацима и информацијама, Сарадња Одговоран однос према здрављу

Активности:

-**наставника**: организује, осмишљава, слуша, анализира, разговара, објашњава, образлаже, усмерава, упућује, наводи, подстиче, процењује, вреднује, води, мотивише, контролише, прати, обезбеђује материјал, повезује садржаје

-**ученика**: активан приступ при излагању новог градива, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство.

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, активности ученика на часовима, домаћи задаци, певање, свирање, музичко стваралаштво, слушање музичких примера, рад на пројекту, израда креативних задатака на одређену тему, допринос ученика за време групног рада и рада у пару, кратке писане провере (15 мин), специфичне вештине.

- **методе рада**: монолошка, дијалогска, демонстрације, метода ИКТ (примена веб - алата за учење), истраживачка метода, слушање аудио промера, гледање видео примера.

- **облик рада**: фронтални, индивидуални, рад у пару и групи рад.

Корелација са другим предметима

Српски језик	Народне песме, фолклорна музичка традиција, коледарске, додолске, лазаричке, крстоношке, краљичке песме; староградске песме
Енглески језик	Песме из мјузикла и цртаних филмова. Р. Роџерс "Солмизација", "Скале и арпеђо"
Историја	Праисторија. античке цивилизације, Месопотамија, Кина, Египат, Индија, античка Грчка, Рим

Географија	Композитори и песме из различитих земаља. песме из Италије, Белгије, Финске, Русије; А. Вивалди, Годишња доба
Биологија	Хигијена човека, гласа и гласних жица
Математика	Нотне вредности, такт, мера.
Информатика и рачунарство	Употреба интернета, видео примери
Ликовна култура	Праисторија, античке цивилизације, М. Мусоргски "Слике са изложбе".
Немачки језик	Песма из Немачке "Птица пева"
Верска настава	Химна Светом Сави, духовне песме

Препоручене композиције за слушање: Химне Државна; химна Химна Светом Сави

Народне песме и игре: Ј. Јовичић – Војвођанска свита; С. Стевић – Бела вило (избор); Коледарска песма; Играј, играј Лазаро – Лазаричка; Крстоноше крста носе – Крстоношке; Орач оре равно поње – Краљичка; Додолска песма

Човек и музика:

Песме примитивних племена – Worldmusic, Афрички бубњеви

Pagandrumming :https://www.youtube.com/watch?v=63w_8KHrEZQ

Vanuatu Women's Water Music <https://www.youtube.com/watch?v=vUUVEvffzSI>

Ритуална игра северноамеричких Индијанаца

Композиције старог века: Byzantine Hymns Good Friday

Звуци реконструисаних старогрчких инструмената– лира, аулос, Грчка музика, Епитаф деи Секилос(EpithaphedeiSeikilios)

AtriummusicaedeMadrid

Кинеска музика, ZhengQu (Планине и воде)

Кинеска мелодија заснована на пентатоници

NamMyohoRengeKyo – TheLotusSutra,<https://www.youtube.com/watch?v=r364h19dXio>

Композиције инспирисане музиком старих епоха: Жан Филип Рамо, LesIndesGalantes: LesSauvages (балет опера); Дворжак, Симфонија из Новог света 3. став; А. Хачатурјан, Игра сабљама из балета „Гајана”; Бела Барток, Алегро Барбаро ; Игор Стравински, Посвећење пролећа; Рихард Штраус, опера Саломе: Dance of the seven veils<https://www.youtube.com/watch?v=bL2fGdfG3X0> ; Оливије Месијан, композиције инспирисане звуцима птица; Клод Дебиси, Danses sacree et profane<https://www.youtube.com/watch?v=f51LBBLzS8M>

Домаћи композитори: С. Мокрањац – II руковет; С. Мокрањац – V руковет; П. Коњовић – Велика чочечка игра из опере „Коштана”; М. Тајчевић – Балканске игре (избор); С. Христић – игра „Грлица”, „Биљана платно белеше” из балета „Охридска легенда”; Љубица Марић, Бранково коло ; Љубица Марић, Праг сна; Вера Миланковић, Сењачка рапсодија <https://www.youtube.com/watch?v=bf1rvfmlNPo>; Вера Миланковић EinekleinePoptmusic; Трио Бора Дугић – Чаробна фрула (избор); Бора Дугић, Игра скакаваца, Месечина

Страни композитори: А. Вивалди – „Годишња доба” (Пролеће, Лето, Јесен, Зима); Жан Филип Рамо, Hippolyte and Aricie: A la Chasse; Јозеф Хајдн, „Коњаник”,Гудачки квартет, г-мол, оп.74, бр. 3, III став; Лудвиг ван Бетовен, Шеста симфонија ; Л. В. Бетовен – Менует из II става Сонатине у Г-дуру оп. 49; В. А. Моцарт – Мала ноћна музикаI и III став МозАртквартет Eine kleine World music; Јоханес Брамс, Симфонија бр. 3, трећи став; Рихард Вагнер, Танхојзер: Први чин, друга сцена „У Венерином брду”; Е. Григ – Буђење пролећа; Едвард Григ, Пер Гинт, свита бр. 1; А. Дворжак – Хумореска; Б. Сметана – Влтава; М. Мусоргски – Слике са изложбе (избор) ; Арам Хачатуријан, „Адађо” из Спартакуса ; К. Орф – 4 кратка комада за ксилофон ; Лирој Андерсон Писаћа машина; Хауард Шор, Господар прстенова (Isengard; UrukHai)

Видео примери за композиције

П.И.Чайковски – Игра малих лабудова из балета Лабудово језеро <https://www.youtube.com/watch?v=oiMOinQU5AY>
https://www.youtube.com/watch?v=MDy_XrWfxHY

Pagan drumming: https://www.youtube.com/watch?v=63w_8KHrEZQ

Vanuatu Women's Water Music <https://www.youtube.com/watch?v=vUUVevffzSI>

Nam Myoho Renge Kyo – The Lotus Sutra, <https://www.youtube.com/watch?v=r364h19dXio>

Рихард Штраус, опера Саломе: Dance of the seven veils <https://www.youtube.com/watch?v=bL2fGdfG3X>

Клод Дебиси, Danses sacree et profane <https://www.youtube.com/watch?v=f51LBBLzS8M>

Вера Миланковић, Сењачка рапсодија, <https://www.youtube.com/watch?v=bf1rvfmlNPo>

Препоручене композиције за певање и свирање: Химне Државна химна, Химна Светом Сави

Народне песме и игре: Густа ми магла паднала (по слуху), Ајде, Јано (по слуху), Банатско коло, Повела је Јела, Девојачко коло, Ти једина, У ливади под јасеном, Пред Сенкином кућом, Ми смо деца весела, Коларићу, панићу, Овим шором, јагодо, Девојчица платно бели овако, Шетња.

Дечје песме: Бајоне, Срећна Нова свој деци света; К. Орф, Динг, донг; Д. Деспих, Шума на киши; М. Милојевић, На ливади; Песма из Русије, Нека увек буде сунце; Песма из Финске, Пролеће у шуми; Песма из Белгије, Нек свуд љубав сја; Песма из Италије, Сад зиме више нема; Р. Роџерс, Солмизација; К. Бабић, Веверица; Стеван Шром, Јагње моје; М. М. Протић, Циц.

Свирање на Орфовим инструментима: Вишњицица род родила; Дивна, Дивна; Дед` поиграј, медо; Птице се враћају.

Међупредметна повезаност:

Српски језик : фолклорна музичка традиција, коледарске, додолске, лазаричке, крстоношке, краљичке песме

Немачки језик: песма из Немачке ``Птице се враћају``

Енглески језик: Р. Роџерс, Солмизација

Историја: човек праисторије; музика антике, Месопотамија, Кина, Египат, Индија, античка Грчка, Рим.

Географија: песме из Италије, Белгије, Финске, Русије; А. Вивалди, Годишња доба

Ликовна култура: М. Мусоргски ``Слике са изложбе``

Верска настава: божићне песме и обичаји, химна Светом Сави.

Историја

Циљ и задаци

Циљ изучавања наставног предмета историја је културни развој и хуманистичко образовање ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских процеса и токова, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика

Задаци наставе историје су да ученици, уочавајући узрочно-последичне везе, разумеју историјске процесе и токове, улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политичку, економску, друштвену, културну...), као и историју суседних народа и држава.

Разред:

Пети

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
Пети	1	36

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
– разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); – лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; – разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; – именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје; – разврста историјске изворе према њиховој основној подели; – повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека); – наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; – разликује основне одлике каменог и металног доба; – лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока; – користећи историјску карту доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока; – одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице; – пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку; – наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока; – идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока;	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊ А ПРОШЛОСТИ	Основни садржаји: Појам прошлости и историја као наука о прошлости људског друштва. Хронологија – рачунање времена. Подела прошлости и периодизација историје. Историјски извори – дефиниција, основна подела и установе у којима се чувају. Проширени садржаји: Сродне науке и помоћне историјске науке. Историја око нас. Историјско наслеђе – тековине
	ПРАИСТОРИЈ А	Основни садржаји: Основне одлике праисторије (начин живота људи, проналасци). Подела праисторије (камено, метално доба). Проширени садржаји: Најважнији праисторијски локалитети у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Лепенски Вир, Винча...)
	СТАРИ ИСТОК	Основни садржаји: Појам Старог истока – географске одлике, најзначајније цивилизације (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија). Друштвени односи (робовласничко и теократско друштво) и државно уређење (монархија – царства/ краљевства) у цивилизацијама Старог истока. Основне одлике привреде и свакодневни живот – обичаји,

– разликује врсте писама цивилизација Старог истока; – илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет; – користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век; – изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом; – прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему; – визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; – опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке; – лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке; – приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине; – пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој; – идентификује узроке и последице грчко- персијских ратова и Пелопонеског рата; – истражи основна обележја и значај религије старих Грка; – разликује легенде и митове од историјских чињеница; – наведе значај и последице освајања Александра Великог; – илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет; – користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију; – израчуна временску удаљеност између појединих догађаја;		занимања, култура исхране и становања. Култура и историјско наслеђе народа Старог истока – религија (монотеизам и политеизам), писмо, књижевност, уметност, наука, цивилизацијске тековине (математика, архитектура, календар, иригациони систем, саобраћајна средства, медицина, закони...). Проширени садржаји: Специфичности египатске религије. Специфичности религија цивилизација Месопотамије. Основне одлике јудаизма. Најважније цивилизације Далеког истока (Индија, Кина)
	АНТИЧКА ГРЧКА	Основни садржаји: Појам античке Грчке – географске одлике. Најстарији период грчке историје (Критска и Микенска цивилизација). Грчки митови (појам, примери) и хомерски епови. Колонизација и основне одлике привреде. Полиси – Спарта и Атина (појам полиса, структура друштва, државно уређење). Грчко-персијски ратови. Пелопонески рат – узроци и последице. Култура и свакодневни живот (религија, олимпијске игре, митологија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хеленистичко доба и његова култура. Историјско наслеђе (институције, закони, књижевност, позориште, филозофија, демократија, медицина, уметност, архитектура, беседништво, олимпијске игре). Проширени садржаји: Пелопонески рат (ток рата, најважнији догађаји и личности). Најистакнутије личности: Драконт, Перикле, Филип II, Аристотел, Архимед... Грчка митологија, пантеон. Седам светских чуда античког доба

– користи основне историјске појмове; – лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; – наведе основне разлике између античке римске републике и царства; – разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима; – истражи основна обележја и значај религије античког Рима; – илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет; – пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму; – наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства; – лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије; – користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију.	АНТИЧКИ РИМ	Основни садржаји: Појам античког Рима – географске одлике и периодизација. Оснивање Рима (легенда о Ромулу и Рему). Структура друштва и уређење Римске републике. Ширење Римске државе (освајања и провинције, привреда). Рим у доба царства – принципат и доминат. Култура и свакодневни живот (религија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хришћанство – појава и ширење. Пад Западног римског царства (почетак Велике сеобе народа, подела царства и пад Западног царства). Историјско наслеђе (абецеда, календар, медицина, уметност, архитектура, путеви, водовод, канализација, терме, римски бројеви, хришћанство, римско наслеђе на територији Србије). Проширени садржаји: Етрурци. Римска војска. Римски градови на територији Србије. Најистакнутије личности: Ханибал, Цицерон, Јулије Цезар, Клеопатра, Октавијан Август, Константин Велики...). Римски пантеон. Гладијаторске борбе

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета историје	Компетенција за учење, Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Естетичка компетенција, Сарадња, Дигитална компетенција

Начин остваривања програма

- **Методе рада:** Монолошко-дијалогска, дијалогска, илустративно-демонстративна, текст метода
- **Облик рада:** Фронтални, групни, индивидуални, комбиновани

Активности

Наставника (организатор и реализатор наставе, партнер у комуникацији, мотивише ученика, праћење практичног рада, праћење постигнућа ученика...) - Организација и реализација наставе, Мотивација ученика, Праћење постигнућа ученика.

Ученика (разговор, слушање, описивање, посматрање, уочавање, израда практичног рада, стварање, експериментисање...)

– Разговор, Слушање, Посматрање, уочавање и описивање, Закључивање.

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда:

усмено излагање	тест	есеј	домаћи задатак	писмени задатак	активност на часу	праћење практичног рада	дневник рада	тест практичних вештина	самостални практични рад	графички рад
*	*	—	*	—	*	—	*	—	*	-

(обележити * начине који се користе)

Корелација са другим предметима: пређене наставне јединице из историје за V разред, српски језик и књижевност, ликовна култура, географија, веронаука.

Географија

Циљ наставе географије је да ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају и разумеју географске објекте, појаве, процесе и законитости у простору, њихове узрочно-последичне везе и односе, развију географску писменост и географски начин мишљења, свести и одговорног односа према свом завичају, држави, континенту и свету као целини.

Разред:**пети****Фонд часова:**

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
пети	1	36

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ: Ученици треба да:

- Упознају предмет проучавања, поделу и значај географије као наставног предмета и науке уопште
- Стекну основна знања о васиони и васионским телима и њиховим основним својствима
- Стекну основна знања о Сунчевом систему
- Стекну знања о планети Земљи, њеном постанку, облику и величини
- Стекну основна знања о Земљиним кретањима и њиховим последицама
- Стекну основна знања и вештине из картографије и да се оспособе за коришћење географске карте као извора информације и оријентације
- Уоче и разумеју појаве и процесе у географском омотачу Земље
- Схвате унутрашњу грађу Земље и разумеју данашњи распоред копна и мора и изглед рељефа
- Стекну основна знања о атмосфери, времену, клими и основним климатским типовима

- Разумеју потребу очувања и заштите атмосфере
- Оспособе за коришћење географске литературе, интернета и различитог илустрованог материјала
- Развјају способности за активно стицање и примену знања из географије кроз самостално учење и истраживање.

Математика

Циљеви и задаци

Циљеви

Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци

Задаци наставе математике јесу:

- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;
- да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе;
- да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању;
- да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад;
- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика;
- да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних извора знања.

Разред:

Пети

Фонд часова:

Разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
Пети	4	144

Задаци:

Ученике треба оспособити да:

- умеју да формирају и графички приказују скупове и њихове подскупове;
- изводе скуповне операције и правилно употребљавају одговарајуће ознаке;
- схватају смисао речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“;
- схвате познате геометријске фигуре (права, дуж, полуправа, раван, кружница, круг, угао и др.) и као скупове тачака, уз њихово адекватније описивање, примењујући при томе скуповне операције и ознаке;
- знају да пресликају дати геометријски објект централном симетријом и транслацијом;
- упознају углове уз трансверзалу паралелних правих, углове са паралелним крацима и њихова својства, као и да умеју да цртају праву паралелну датој правој;
- упознају дељивост природних бројева и основна правила дељивости;
- умеју да одређују најмањи заједнички садржалац и највећи заједнички делилац;
- схвате појам разломка, умеју да га записују на разне начине и врше прелаз с једног начина на други;
- умеју да упоређују разломке и да их илуструју на бројевној правој;
- стекну довољну увежбаност у извођењу основних рачунских операција с разломцима (у оба записа);
- могу да читају, састављају и израчунавају мање сложене бројевне изразе;
- умеју да реше једноставније једначине и неједначине у вези са разломцима;
- увиђају математички садржај у текстуалним задацима и да га могу изразити математичким језиком;
- упознају осну симетрију и њена својства, као и да умеју да изводе конструкције симетрале дужи, симетрале угла и нормале на дату праву кроз дату тачку.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
– израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); – примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама; – разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце; – одреди и примени НЗС и НЗД; – изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке; – правилно користи речи <i>и</i>, <i>или</i>, <i>не</i>, <i>сваки</i> у математичко-логичком смислу;	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	Први део Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0. Дељење са остатком у скупу N_0 (једнакост $a=bq+r$, $0 \leq r < b$). Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама. Дељивост са 4 и 25. Дељивост са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика. Други део Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито

– анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом; – опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг; – нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор; – упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски; – преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом; – правилно користи геометријски прибор; – идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе; – нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор; – измери дати угао и нацрта угао задате мере; – упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно; – реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова); – прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и преводи их из једног записа у други; – одреди месну вредност цифре у запису децималног броја – заокругли број и процени грешку заокругљивања; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину; – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; – одреди проценат дате величине; – примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; – примени аритметичку средину датих бројева; – сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер; – идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу		Растављање природних бројева на просте чиниоце. Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД. Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС.
	ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права. Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија. Вектор и транслација.
	УГАО	Угао, централни угао; једнакост углова. Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова. Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова. Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. Углови на трансверзали. Транслација и углови.
	РАЗЛОМЦИ	Први део Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис разломка и преводјење у запис облика a/b ($b \neq 0$). Упоређивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева. Други део Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака. Трећи део Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Основна неједнакост $p < (p+q)/2 < q$.

симетрије; – симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор; – конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства; – конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој правој.	ОСНА СИМЕТРИЈА	Осна симетрија у равни и њене особине. Оса симетрије фигуре. Симетрала дужи и конструкција нормале. Симетрала угла.

Кључни појмови: операције са природним бројевима, скуповне операције, НЗС и НЗД, врсте углова и операције са угловима, операције са разломцима, проценат, симетрије и трансформација.

Математика-општи стандарди постигнућа на крају 5. разреда

ОБЛАСТ/ТЕМА		СТАНДАРДИ (ученик уме да:)
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	ОСНОВНИ НИВО	МА1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију, помажући се сликом кад је то потребно МА1.1.5. дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим МА1.1.6. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама
	СРЕДЊИ НИВО	МА2.1.2. израчуна вредност једноставнијег изрази са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда. МА2.1.3. примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама МА2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама
	НАПРЕДНИ НИВО	МА3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног изрази МА3.1.2. оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама МА3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама
ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	ОСНОВНИ НИВО	МА1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор) МА1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор)
	ОСНОВНИ НИВО	МА1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)
	СРЕДЊИ НИВО	МА2.3.1. одреди суплементне комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима
	НАПРЕДНИ НИВО	МА3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали
РАЗЛОМЦИ	ОСНОВНИ НИВО	МА1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне) МА1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно

		MA1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно MA1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n дати природан број MA1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану
	СРЕДЊИ НИВО	MA2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима MA2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа
	НАПРЕДНИ НИВО	MA3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза
ОСНА СИМЕТРИЈА	ОСНОВНИ НИВО	MA1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)
	СРЕДЊИ НИВО	MA2.3.6. уочи осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма)
	НАПРЕДНИ НИВО	MA3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математика	– рад с подацима и информацијама, – решавање проблема, – сарадња, – компетенције за учење, – одговорно учешће у демократском друштву, – естетичка компетенција, комуникација.

Начин остваривања програма

- **Методе рада:** монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована
- **Облик рада:** фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.

Активности

Наставника: организује, осмишљава, слуша, анализира, разговара, објашњава, образлаже, усмерава, упућује, наводи, подстиче, процењује, вреднује, води, мотивише, контролише, прати, обезбеђује материјал, повезује садржаје

Ученика: активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци, писмене провере (иницијални тест, писмени задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда)

Корелације (међупредметна повезаност)

Математика / Српски језик

- читање са разумевањем различитих врста текстова и коментарисање истих у складу са узрастом

Математика / Историја

- Природни бројеви / Основи проучавања прошлости (разликовање основних временских одредница (година, деценија, век, миленијум, ера); лоцирање одређене временске одреднице на временској ленти; разврставање историјских извора према њиховој основној подели; израчунавање временске удаљености између појединих догађаја)

Математика / Географија

- Основни геометријски појмови / Облик земље (појам круга)
- Осна симетрија / Земљина кретања (ротација, револуција)

Математика / Биологија

- Скупови / Порекло и разноврсност живота (груписање живих бића према њиховим заједничким особинама)
- Скупови / Наслеђивање и еволуција (груписање података о варијабилности организама унутар једне врсте)
- Скупови / Човек и здравље (здрава исхрана – груписање намирница)
- Разломци / Порекло и разноврсност живота; Јединство грађе и функције као основа живота; Наслеђивање и еволуција (примене разломака – проценти, аритметичка средина, размера)

Математика / Ликовна култура

- Природни бројеви / Визуелно споразумевање (комуникација путем бројева и симбола)
- Основни геометријски појмови / Линија (права, дуж, полуправа, раван)
- Основни геометријски појмови / Облик (свођење неправилних облика на геометријске)
- Осна симетрија / Облик (обликовање и преобликовање предмета)

Математика / Музичка култура

- Скупови / Музички инструменти (класификовање инструмената по начину настанка звука)
- Разломци / Музичко стваралаштво (подела на половине, четвртине, осмине...)

Математика / Техника и технологија

- Скупови / Саобраћај (класификовање врста саобраћаја и саобраћајних средстава према намени)
- Скупови / Ресурси и производња (Повезивање својстава природних материјала са применом)
- Основни геометријски појмови / Техничка и дигитална писменост (примена различитих врста линија на техничком цртежу; цртање различитих геометријских облика)

- Основни геометријски појмови / Конструктивно моделовање (мерење и обележавање предмета/модела)
- Разломци / Техничка и дигитална писменост (цртање једноставних предмета у одговарајућој размери)
- Осна симетрија / Техничка и дигитална писменост (примена симетрале дужи, симетричности фигура)

Математика / Информатика и рачунарство

- Природни бројеви и дељивост / Рачунарство (скупови и скуповне операције, математичко-логички смисао речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“, израза „ако...онда“; алгоритми аритметике (сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам) и њихова интерпретација - навођење редоследа корака у решавању једноставног логичког проблема)

Математика / Физичко и здравствено васпитање

- Угао / Атлетика (бацање кугле)
- Разломци / Атлетика (децималан број / мерење – трчање, скок у вис, скок у даљ).

Биологија

Циљеви и задаци

Циљ: Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем

Задаци:

Задаци наставе биологије јесу да ученици:

- схвате улогу и значај биологије за напредак човечанства и одрживог развоја;
- разумеју поступност у развоју живог света;
- схвате да су жива бића груписана према сродности у пет царстава;
- стекну основна знања о грађи и функционисању живих бића;
- развију способност повезивања појмова и процеса у живим бићима и стекну знања о разноврсности и распрострањености живих бића;
- схвате узајамне односе живих бића и животне средине, као и динамику кружења материје и протицања енергије;
- развију осећање одговорности према стању животне средине;
- схвате степен угрожености биосфере и улогу сваког појединца у њеној заштити и унапређивању;
- упознају грађу и функционисање човечијег организма;
- стекну неопходне хигијенске навике за очување сопственог здравља и здравља других људи;

- схвате да је полност саставни део живота и да човекова полност подразумева поштовање норми понашања које обезбеђују хумане односе међу људима;
- користе методе посматрања, мерења и експеримента;
- приликом избора будућег занимања имају јасну представу о занимањима везаним за биологију, што ће им омогућити квалитетно професионално усмеравање.

Разред:

Пети

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
пети	2	72

Задаци: Ученици треба да:

- схвате појам биологије као науке значајне за напредак човечанства и одрживог развоја;
- буду оспособљени за руковање једноставним лабораторијским прибором, лупом или микроскопом, као и да умеју да израде једноставне привремене препарате;
- упознају основну јединицу грађе живих бића;
- упознају разноврсност живих бића;
- схвате појам ботанике као научне области биологије;
- упознају и знају да објасне основну спољашњу грађу вегетативних биљних органа;
- знају да објасне грађу и улогу цвета, плода и семена;
- схвате процесе и начине опрашивања и оплођења;
- упознају царство биљака и најзначајније групе;
- упознају основне елементе заштите и степен угрожености биљака делатностима човека у природи;
- развију интересовање за проширивање знања у одговарајућим институцијама (ботаничка башта, природњачки музеј, библиотеке);
- упознају царство гљива и њихове основне карактеристи

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада;	ПОРЕКЛ И О РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	Жива бића, нежива природа и биологија. Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће. Једноћелијски и вишећелијски организми. Основе класификације: главни(морфолошки) карактери и особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића).
- групише жива бића према њиховим заједничким особинама; - одабира макро- морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића;		Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса. Дисање као размена гасова у различитим срединама. Излучивање. Надражљивост. Покретљивост - кретање. Размножавање: бесполно и полно. Раст и развиће. Дужина живота. Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост
- идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење; - једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље;	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	Живот у воденој и копненој средини - изглед, прилагођености на начин живота Живот у води - изглед, прилагођености на начин живота. Живот на копну - изглед, прилагођености на начин живота. Живот под земљом - изглед, прилагођености на начин живота. - прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; - разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; - поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; - користи доступну ИКТ и другу опрему у

- прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; - разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; - поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; - користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	истраживању, обради података и приказу резултата;
- доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи; - направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; - предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин; - илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава;	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	Жива бића из непосредног окружења. Позитиван и негативан утицај људина жива бића и животну средину. Заштита живих бића и животне средине. Пројекат очувања природе у мом крају. Дивље животиње као кућни љубимци - да или не. Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње).
- идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напизи. Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље.

Кључни појмови: порекло, јединство грађе, наслеђивање, екосистем, човек и здравље.

Биологија-општи стандарди постигнућа на крају 5. разреда

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ	
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	ОСНОВНИ НИВО	БИ.1.1.1.; Наводи особине живих бића – ћелијска грађа, рађање, раст и развој, дисање, исхрана, излучивање, размножавање, реакција организма на дражи, старење, смрт – на одабраном моделу. БИ.1.1.2.; . Дефинише појам врсте и именује систематске категорије. БИ.1.1.3.; Разврстава бића у одређене категорије по њиховим сличностима и разликама. БИ.1.1.4.; Уме да уочи везе међу организмима на дрвету живота. БИ.1.6.2. Очитава резултате истраживања/експеримента приказаних на различите начине. БИ.1.6.3. Поштује безбедносна правила приликом лабораторијског и теренског рада.
	СРЕДЊИ НИВО	БИ.2.1.1. Уочава да се вишећелијност независно развила у неколико еукриотских група (биљке, гљиве, животиње). БИ.2.1.2. Повезује прилагођености одређене групе организама са начином живота, условима средине и њиховом животном формом. БИ.2.1.3. Примењује правила класификације и користи дихотомне кључеве за препознавање организама у непосредном окружењу. БИ.2.1.4. Корисати доказе еволуције (постојање и настанак фосила, предачке форме укључујући и предачке форме човека) за тумачење филогенетских низова. БИ.2.6.2. Уме да симболички прикаже резултате истраживања/експеримента. БИ.2.6.3. Уме да безбедно рукује лабораторијским прибором и опремом за теренски рад.
	НАПРЕДНИ НИВО	БИ.3.1.1. Анализира корелацију између животне форме и распрострањења одређених група организама. БИ.3.1.2. Уочава везу између систематских и филогенетских категорија, успостављајући везе међу организмима на стаблу живота у односу на време настанка (геолошка доба). БИ.3.1.3. Селектује и вреднује информације о настанку и развоју живота на Земљи. БИ.3.6.3. Уме самостално да осмисли једноставан експеримент за проверу појава и процеса код живих бића и резултате прикаже на различите начине.
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	ОСНОВНИ НИВО	БИ.1.2.1. Уочава основне елементе грађе ћелије (ћелијска мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије) и процесе који се у њој одвијају (дисање, исхрана, деоба ћелије). БИ.1.2.2. Дефинише нивое организације организма (ћелија, ткива, органи, органски системи, организам). БИ.1.2.3. Разликује и пореди основне морфолошке и анатомске карактеристике одабраних представника таксона. БИ.1.2.4. Уме да наведе основне чињенице о јединству грађе и функције методски одабраних представника живих бића. БИ.1.6.1. При доношењу одлука у свакодневном животу препознаје елементе научног метода (посматрање, уочавање, праћење, описивање, закључивање) и према упутству реализује једноставне експерименте (у лабораторији и на терену).

	СРЕДЊИ НИВО	БИ.2.2.1. Уме да објасни улогу и значај ћелијских органела у метаболизму ћелије (ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми). БИ.2.2.2. Повезује грађу различитих типова ћелија са њиховом улогом у организму. БИ.2.2.3. Тумачи основне чињенице о грађи и начину функционисања организама, као и сличности и разлике у обављању животних процеса (нпр. исхране, дисања, излучивања). БИ.2.2.4. Објашњава значај усаглашеног деловања више органа и органских система за нормално функционисање организма. БИ.2.6.1. Уме да евидентира и систематизује податке истраживања/експеримента и процени њихову релевантност за извођење закључка.
	НАПРЕДНИ НИВО	БИ.3.2.1. Успоставља везу између различитих метаболичких процеса са опстанком организама у различитим условима средине. БИ.3.2.2. Пореди функционисање органа и органских система код различитих група организама. БИ.3.2.3. Успоставља везу између усаглашеног функционисања и понашања организама у променљивим условима средине и објашњава је на примерима.
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	ОСНОВНИ НИВО	БИ.1.3.1. Дефинише појам наследних особина и објашњава на примерима. БИ.1.3.2. Разликује полно од бесполог размножавања и разуме значај полног размножавања за разноврсност живог света. БИ.1.3.3. Описује животне циклусе код организама (од настанка зигота, преко развића, зрелости, старења и смрти). БИ.1.3.4. Наводи примере природне селекције (конкуренција, мимикрија, упозоравајућа обојеност, коеволуција). БИ.1.3.5. Наводи примере вештачке селекције (стварање раса и сорти гајених организама).
	СРЕДЊИ НИВО	БИ.2.3.1. Разликује и описује ћелијске деобе (митозу и мејозу) и објашњава њихову улогу у животном циклусу вишећелијског организма. БИ.2.3.2. Уме да објасни функцију генетичког материјала у ћелији (хромозом, ДНК, ген). БИ.2.3.3. Препознаје промене код живих бића условљене утицајима спољашње средине. БИ.2.3.4. Уме да објасни деловање природне и вештачке селекције на примерима.
	НАПРЕДНИ НИВО	БИ.3.3.1. Објашњава разлику између полних и телесних ћелија у погледу хромозома и деоба. БИ.3.3.2. Уочава везу између филогенетског положаја и стадијума животног циклуса. БИ.3.3.3. Успоставља везу између природне селекције и наследне варијабилности које доводе до еволутивних промена. БИ.3.3.4. Тумачи правила наслеђивања на примерима (првенствено доминантно рецесивног наслеђивања). БИ.3.6.3. Уме самостално да осмисли једноставан експеримент за проверу појава и процеса код живих бића и резултате прикаже на различите начине.
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	ОСНОВНИ НИВО	БИ.1.4.1. Дефинише основне еколошке појмове и разуме њихово значење (животна средина, станиште, животна заједница, популација, еколошка ниша, екосистем, биодиверзитет, биосфера). БИ.1.4.2. Препознаје типичне представнике екосистема у непосредном окружењу и одговорно се односи

		према њима. БИ.1.4.3. Описује значај биодиверзитета и властите одговорности за његову заштиту. БИ.1.4.4. Препознаје утицаје људског деловања на животну средину, основне мере заштите животне средине и разуме значај тих мера са аспекта одрживог развоја. БИ.1.6.3. Поштује безбедносна правила приликом лабораторијског и теренског рада.
	СРЕДЊИ НИВО	БИ.2.4.1. Описује основне односе међу члановима екосистема и објашњава како делови екосистема утичу једни на друге. БИ.2.4.2. Увиђа значај циклуса кружења најважнијих елемената у екосистему. БИ.2.4.3. Разликује типичне екосистеме и њихове најважније представнике у Србији (биодиверзитет Србије). БИ.2.4.4. Успоставља везу између узрока и последица штетног дејства загађујућих супстанци на живи свет и животну средину.
	НАПРЕДНИ НИВО	БИ.3.4.1. Уме да објасни преносе супстанце и енергије у екосистему, као и развој и еволуцију екосистема. БИ.3.4.2. Процењује значај мера заштите, очувања и унапређења животне средине и зна како може да их примени. БИ.3.4.3. Повезује распоред биома на Земљи са чиниоцима који га одређују. БИ.3.4.4. Анализира конфликт између потребе развоја људског друштва и очувања природе и биодиверзитета. БИ.3.4.5. Вреднује значај примене принципа одрживог развоја у свакодневном животу. БИ.3.6.2. Користи више извора информација током истраживачког рада.
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	ОСНОВНИ НИВО	БИ.1.5.1. Именује и одређује положај органа човека и описује њихове улоге. БИ.1.5.2. Познаје биолошки смисао адолесценције. БИ.1.5.3. Уме да идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања. БИ.1.5.4. Препознаје најчешће болести, стања, деформитете и уме да примени мере превенције, а посебно значај вакцинације у склопу тих мера.
	СРЕДЊИ НИВО	БИ.2.5.1. Уочава повезаност између грађе и функције органа и органских система човека. БИ.2.5.2. Уме да објасни физиолошке процесе организма човека и њихову повезаност. БИ.2.5.3. Уме да општа знања о променама у пубертету, повеже са сопственим искуствима и одговорно се понаша у вези са репродуктивним здрављем. БИ.2.5.4. Процењује када може сама себи да помогне и када је поребно потражити лекарску помоћ.
	НАПРЕДНИ НИВО	БИ.3.5.1. Тумачи садејство нервног и ендокриног система у одржавању хомеостазе организма човека. БИ.3.5.2. Тумачи улогу нервог ендокриног система на настанак промене у адолесценцији. БИ.3.5.2. Објашњава механизме и поремећаја функције органских система и истиче значај имунитета. БИ.3.5.3. Вреднује различите животне стилове и утицај медија на понашање младих. БИ.3.5.4. Повезује настанак болести, а посебно болести зависности са ризичним облицима понашања и стресом (односно поремећајима психичког стања и здравља личности).

Међупредметне компетенције које се могу развити преко исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета биологија	Рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговоран однос према околини, дигитална компетенција, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и предузетништво, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Дидактичко-методичко остваривања програма:

Програм наставе и учења биологије оријентисан је на процес учења и остваривање исхода. Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи биологију. Они омогућавају да се циљ наставе биологије достигне у складу са предметним и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа. Исходи представљају ученичка постигнућа и као такви су основна водила наставнику који креира наставу и учење. Програм наставе и учења биологије је тематски конципиран. За сваку област/тему предложени су садржаји. Главна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода биологије је настава усмерена на учење у школи, што значи да ученик треба да учи: – смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из биологије и других предмета; – проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема; – дивергентно: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине; – критички: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената; – кооперативно: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника.

Начини прилагођавања:

За рад са даровитим ученицима биће организовани посебни часови (додатна настава), на којима ће се ученици спремати за такмичења локалног и међународног нивоа, али и радити школске, локалне и међународне пројекте. За ученике који теже савладавају градиво биће организована допунска настава. Ученици који раде по индивидуалном образовном раду имаће посебан план рада зависно од њихових могућности.

Активности:

Активности **наставника**– обухватају различите активности у току часа: као предавач, демонстратор, активни учесник у дебати, координатор ученичких активности, ауторитет у образовном и васпитном смислу, евалуатор, усмерава активности ученика, подстиче ученике на размишљање

Активности **ученика** – слуша, посматра, описује, упоређује, истражује, предлаже акције, илуструје примерима, идентификује, групише, повезује, демонстрира, планира, процењује, проверава...

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: иницијални тест, праћење напредовања, усмена одговарања, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, рад у тиму, рад на пројектним задацима, тестови који помажу да се сагледа постигнуће ученика и оставареност исхода.

Корелација са другим предметима :

Математика - представљање група организама Веновим дијаграмима, физичко и здравствено васпитање – физичка активност и здравље, информатика и рачунарство - ИКТ опрема користи за прикупљање, обраду података и представљање резултата истраживања или огледа, географија – одговорност човека према планети Земљи, Техника и технологија - израда кућица и хранилица за птице, ликовна култура - цртање и обележавање, српски језик и књижевност - писање есеја, извештаја.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; - повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом; - на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; - разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; - објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; - разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; - одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене; - помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; - помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана; - примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач; - разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; - повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; □ повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; - повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева; - разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); - разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; - наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље; - помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); - разликује хипоцентар и епицентар и наведе трусне зоне у свету и у Србији; - наведе поступке које ће предузети за време земљотреса; - опише процес вулканске ерупције и њене последице; - помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово	ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	Ширење географских хоризоната и велика географска открића. Одговорност човека према планети Земљи.
	ВАСИОНА	Васиона, галаксија, Млечни пут, звезде, сазвежђа. Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене, астероиди.
	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Облик Земље и структура њене површине	Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи Сила Земљине теже, глобус, екватор, полови.
	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Земљина кретања	Ротација Земље и последица ротације: смена обданице и ноћи, привидно кретање Сунца, локално време. Револуција Земље и последице револуције: неједнака дужина обданице и ноћи током године, смена годишњих доба, календар, топлотни појасеви.
	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Унутрашња грађа и рељеф Земље	Постанак и унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена положаја континената. Вулканизам и земљотреси: елементи, настанак, зоне појава у свету и Србији, последице и шта радити у случају земљотреса. Стене: магматске, седиментне, метаморфне. Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, надморска и релативна висина. Обликовање рељефа дејством воде (радом река, таласа, леда, растварање стена) и ветра. Човек и рељеф (позитивни и негативни утицаји).
	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Ваздушни омотач Земље	Атмосфера (састав, структура и значај). Време и клима: климатски елементи и појаве (температура, притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар). Климатски чиниоци, основни типови климе. Човек и клима (атмосферске непогоде, утицај човека на климу).

коришћење; - помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; - разликује ерозивне и акумулативне процесе; - наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови); - опише структуру атмосфере; - наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); - разликује појам времена од појма клима; - наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; - графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; - користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; - наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; □ наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја);		
- уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; □ наведе и опише својства морске воде; - помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; - наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); - разликује типове језерских басена према начину постанка; - наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; - наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; - наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања;	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Воде на Земљи	Светско море и његова хоризонтална подела, својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје). Воде на копну: подземне воде и извори, реке, језера и ледници. Човек и вода – поплаве и бујице, заштита вода од загађења.
- помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; - помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; - опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; - наведе примере за заштиту живог света на Земљи	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Биљни и животињски свет на Земљи	Распростирање биљног и животињског света на Земљи. Угроженост и заштита живог света

Кључни појмови: географија, васиона, Земља.

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ (ученик уме да:)	
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	ОСНОВНИ НИВО	ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу)
	СРЕДЊИ НИВО	ГЕ.2.2.1. препознаје њихове основне одлике
	НАПРЕДНИ НИВО	ГЕ.3.1.1. доноси закључке о везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу географске анализе.
ВАСИОНА	ОСНОВНИ НИВО	ГЕ.1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред
	СРЕДЊИ НИВО	ГЕ.2.2.1. описује небеска тела и њихова кретања
	НАПРЕДНИ НИВО	ГЕ.3.2.2. доноси закључке о васионском простору и распореду небеских тела, њиховим везама на основу географских чињеница
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА	ОСНОВНИ НИВО	ГЕ.1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања
	СРЕДЊИ НИВО	ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)
	НАПРЕДНИ НИВО	ГЕ.3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета географија

рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Начин остваривања програма

Методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована
Облик рада: фронтални, рад у паровима, рад у групи, индивидуални.

Активности

Наставника: организује, осмишљава, слуша, анализира, разговара, објашњава, образлаже, усмерава, упућује, наводи, подстиче, процењује, вреднује, води, мотивише, контролише, прати, обезбеђује материјал, повезује садржаје

Ученика: активан приступ при излагању новог градива и изради задатог на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство.

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци, писмене провере (иницијални тест, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда)

Корелација са другим предметима :

Географија - Биологија; увод у географију - увод у биологију

Географија - Природа и друштво; Географска карта (садржај, подела карата по садржају) - Елементи географске карте

Географија - Ликовна култура; Географски елементи карте и њихово представљање на карти - Линија, Врсте облика

Географија – Математика; Географска карта, размер, подела карате према размеру - Јединице мере за дужину

Географија - Математика; Географска ширина и географска дужина - Мерење углова.

Техника и технологија

Циљ васпитно-образовног рада је да доприноси техничко - технолошком васпитању и образовању ученика; формирању стваралачке личности; стицању основних техничко - технолошких знања, умења и вештина и оспособљавању за њихову примену у учењу, раду и свакодневном животу; стицању радних навика; развијању интересовања и способности за техничко стваралаштво и проналазаштво; упознавању економских, социјалних, техничко — технолошких, еколошких и етичких аспеката рада и производње и њиховог утицаја на развој друштва.

Задаци наставе технике и технологије су:

- да помаже схватању законитости природних и техничких наука,
- да даје претпоставке за свесну примену науке у техници, технологији и другим облицима друштвено корисног рада,
- да помаже развоју стваралачког и критичког мишљења,
- да помаже развоју општих техничких склоности и способности,
- да помаже савладавању основних принципа руковања различитим средствима рада, објектима технике и управљања технолошким процесима,
- да развија прецизност у раду, упорност и истрајност приликом решавања задатака,
- да стекну радне навике и оспособе се за међусобну сарадњу и тимски рад,
- да навикну на правилну примену одговарајућих мера заштите на раду и стичу знања о потреби
- заштите радне и животне средине,
- да помаже избору струке и занимања.

Разред:

Пети

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
пети	2	72

Оперативни задаци:

Ученици треба да се:

- упознају са програмом технике и технологије,
- упознају са организацијом рада у кабинету за технику и технологију и мерама заштите.
- стекну представу о четири основна вида саобраћаја: друмски, железнички, водни и ваздушни,
- стекну знање о начинима регулисања друмског саобраћаја,
- упознају пут од идеје до реализације,
- упознају елементе техничког цртања,
- науче приказивати своје идеје помоћу скице,
- науче како се врши избор материјала за реализају своје идеје, као и редослед операција и алата при обликовању материјала,
- упознају основну конфигурацију рачунара и науче повезати

основне елементе конфигурације рачунара,

- науче укључити рачунар у рад и функцију тастатуре, упознају неке могућности употребе рачунара са готовим програмима.
- реализују своју идеју уз примену конструкторских комплета и готових елемената.
- упознају врсте и карактеристична својства лако обрадивих материјала: дрво, картон, кожа, пластичне масе,
- упознају основне принципе механичке обраде материјала,
- науче правилно да користе прибор и алат за механичку обраду

материјала.

- упознају могућности коришћења енергије сунца, ветра и воде,

се навицавају на штедњу енергије.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
– описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање – разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју – наводи занимања у области технике и технологије – процењује сопствена интересовања у области технике и технологије – организује радно окружење у кабинету - правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу.	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења. -Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије. -Правила понашања и рада у кабинету. -Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду. -Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном окружењу.
– процени како би изгледао живот људи без саобраћаја – класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени – наводи професије у подручју рада саобраћај	САОБРАЋАЈ	Улога, значај и историјски развој саобраћаја. Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени. Професије у подручју рада саобраћај. Употреба информационих технологија у савременом саобраћају

– направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија – разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила – правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају - користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим		Саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања. Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају – рачунарска симулација и саобраћајни полигон. Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају. Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима.
– самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет – правилно чита технички цртеж – преноси податке између ИКТ уређаја – примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару – користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима – користи Интернет сервисе за претрагу и приступање online ресурсима – преузима одговорност за рад - представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер.	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	Прибор за техничко цртање (оловка, гумица, лењир, троугаоници, шестар). Формати цртежа (А3, А4). Размера. Типови и дебљине линија (пуна дебела линија; пуна танка линија; пуна танка линија извучена слободном руком; испрекидана танка линија; црта-тачка-црта танка линија). Геометријско цртање (цртање паралелних правих, цртање нормале на дату праву, цртање углова помоћу лењира и троугаоника). Елементи котирања (помоћна котна линија, котна линија, показна линија, котни завршетак, котни број – вредност). Цртање техничког цртежа са елементима (типови линија, размера и котирање). Пренос података између ИКТ уређаја (рачунар, таблет, smartphone, дигитални фотоапарат). Апликација за дигиталну обраду слике. Операције подешавања осветљености и контраста слике. Промена величине/резолюције слике, издвајање дела слике. Креирање документа у програму за обраду текста. Форматирање текста, уметање слике и графике. Интернет претрага и приступ online ресурсима.
– повезује својства природних материјала са применом – објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже – сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета – правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега) – направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом - самостално израђује једноставан модел	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали. Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине). Врсте, својства и примена природних материјала. Технологија прераде и обраде дрвета. Технологија прераде и обраде коже. Текстилна технологија. Технологија производње папира. Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета – сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање). Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање

		наведених материјала – маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега.
– самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе – одабира материјале и алате за израду предмета/модела – мери и обележава предмет/модел – ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате – користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења – самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ – показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха – планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова	КОНСТРУКТОР СКО МОДЕЛОВАЊЕ	Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата. Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа. Тимски рад и подела задужења у тиму.

Кључни појмови: Техника, технологија, животно и радно окружење, скица, технички цртеж, техничка документација идеја, реализација, моделовање, прибор за цртање, саобраћај, алати, материјал, ИКТ уређаји.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математика	рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција, одговоран однос према здрављу, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини

Начин остваривања програма

Методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, комбинована, метода учења путем открића, метода практичног рада, метода графичког рада

Облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.

Активности

Наставника: организује, осмишљава, слуша, анализира, разговара, објашњава, образлаже, усмерава, упућује, наводи, подстиче, процењује, вреднује, води, мотивише, контролише, прати, обезбеђује материјал, повезује садржаје

Ученика: активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци, писмене провере (иницијални тест), усмено одговарање, израда техничких цртежа, израда модела, полугодишња провера знања, провера знања на крају школске године.

Корелација са другим предметима :

Техника и технологија /Математика - Графичке комуникације/Геометрија (угао, оса симетрије)

Техника и технологија /Географија - Графичке комуникације / Картографија (размера)

Техника и технологија /Историја - Увод/праисторија

Техника и технологија /Информатика и рачунарство - Информатичке технологије / Оперативни системи, програм за обраду текста

Техника и технологија / Енглески језик - Информатичке технологије / Unit 6: (видео игре)

Техника и технологија /Ликовна култура - Графичке комуникације / Линија, облик.

Информатика и рачунарство

Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Разред:

Пети

Фонд часова:

разред	недељни фонд часова	годишњи фонд часова
Пети	1	36

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- Наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу - правилно користи ИКТ уређаје - именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаје - прави разлику између хардвера, софтвера и сервера - прилагоди радно окружење кроз основна подешавања	ИКТ	- Предмет изучавања информатике и рачунарства -ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера -подешавање радног окружења -организација података

- креира дигиталну слику и примени основне акције едитовања и формирања - креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и формирања - примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа - креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и формирања - сачува и организује податке - разликује основне типове датотека -врши корелацију из других предмета и да кроз више фаза дође до решења неког пројекта, пратећи упутства наставника и сарађујући у тиму са осталим ученицима.		-рад са сликама -рад са текстом - рад са мултимедијом -рад са презентацијама -пројектни задатак
-Реагује исправно када се нађе у потенцијално небезбедној ситуацији у коришћењу ИКТ уређаја -доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине -разликују безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на интернету -реагује исправно када дође у контакт са непримереним садржајем или са непознатим особама путем интернета -самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај -спроводи поступке за заштиту личних података и разуме значај ауторских права на интернету -препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем -рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на интернету -врши корелацију из других предмета и да кроз више фаза дође до решења неког пројекта, пратећи упутства наставника и сарађујући у тиму са осталим ученицима.	Дигитална писменост	-Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин -правила безбедног рада на интернету -претраживање интернета, одабир резултата и преузимање садржаја -заштита приватности личних података -заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом -пројектни задатак
-Изводи скуповне операције (унија, пресек, разлика) и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке -схвати математичко-логички смисао речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“, „ако...онда“ - зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски - наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема -креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу (Scratch) -примењује програмске структуре, блокове наредби, математичке операторе за израчунавање и анализира алгоритам пројекта	Рачунарство	-Увод у појмове програм и програмирање -увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика, речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“, „ако...онда“ -увод у алгоритме аритметике: сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам -увод у тему програмирања -радно окружење изабраног софтвера за визуално програмирање - Scratch

-пише програме тако што повезује појмове сценарио и алгоритам -у визуелном програмском окружењу (Scratch) - ради са појмовима: објекат-лик, објекат-позорница, алати и датотека програма -пише програм кроз рад са блоковима и наредбама користећи поједине структуре сходно ситуацијама - дискутује програм, проналази и отклања грешке у програму - врши корелацију из других предмета и кроз више фаза долази до решења неког пројекта, пратећи упутства наставника и сарађујући у тиму са осталим ученицима. -прати оствареност исхода у домаћим задацима обрађених на рачунару у којима видимо самостално - напредује и развија креативност у раду коришћењем стечених знања.		-алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком и видеом -програм – категорије, блокови наредби, инструкције -програмске структуре (линијска, циклична, разграната) -пројектни задатак

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета информатике и рачунарства	компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција

Начин остваривања програма

Методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, комбинована, метода учења путем открића, метода практичног рада

Облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални

Активности

Наставника: организује, осмишљава, слуша, анализира, разговара, објашњава, образлаже, усмерава, упућује, наводи, подстиче, процењује, вреднује, води, мотивише, контролише, прати, обезбеђује материјал, повезује садржаје

Ученика: активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци, писмене провере (иницијални тест), усмено одговарање, практичан рад, полугодишња провера знања, провера знања на крају школске године.

Корелација са другим предметима :

Предмет	Садржај
Информатика и рачунарство/Техника и технологија	Оперативни систем (Графичко радно окружење оперативног система) /Информатичке технологије(Оперативни системи, програм за обраду текста)
Информатика и рачунарство/ Техника и технологија	Обрада текста (Унос и кориговање текста, Рад са документима, Формат странице, подешавање маргина, Форматирање знакова, Форматирање пасуса)/Информатичке технологије(Програм за обраду текста)
Информатика и рачунарство/Српски језик	Обрада текста(Унос и кориговање текста)/ Научно популарни и информативни текстови
Информатика и рачунарство/Српски језик	Обрада текста(Рад са сликама и цртање у програму за обраду текста)/Именске речи (именице, заменице, придеви бројеви)
Информатика и рачунарство /Биологија	Рад са текстом(Цртање у програму за обраду текста)/Грађа биљних организама
Информатика и рачунарство /Енглески језик	Информатичке технологије/ Unit 5 (The world –Project 2 third edition)
Информатика и рачунарство /Ликовна култура	Графичке комуникације/Линија, облик

Напомена: У току рада кроз пројектне задатке биће још корелација са другим предметима у зависности од тема које буду изабрали ученици, па ћемо накнадно уписати.

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученику напређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Задаци наставе физичког и здравственог васпитања су:

- подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења која су, као садржаји, утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаних циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада.

Оперативни задаци:

- развој основних моторичких способности, првенствено гибкости, брзине и координације;
- стицање и усавршавање моторичких умења и навика предвиђених програмом физичког васпитања;
- примена стечених знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичења и сл.);
- задовољавање социјалних потреба за потврђивањем и групним поистовећивањем и др;
- естетско изражавање покретом и доживљавање естетских вредности;
- усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

Разред

Пети

Фонд часова

разред	недељни фонд часова	годишњи фонд часова
5.	2+1.5(офа)	72+54 (офа)

На основу члана 88. став 5. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 62/16 – УС) и чл. 17. и 24. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС и 44/14)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у самосталном вежбању; сврхисходно користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим ситуацијама; упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања уз помоћ наставника са вредностима за свој узраст; примени достигнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу; примени атлетске дисциплине у складу са правилима; развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Обавезни садржаји: Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој гипкости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.

одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности; изведе елементе рукометне технике; примени основна правила рукомета; користи елементе технике у игри; примени основне тактичке елементе спротских игара; учествује на такмичењима између одељења; изводи елементе фудбалске технике; користи елементе технике у игри примењује основна правила фудбалске игре учествује у унутародељењским такмичењима примењује основне елементе тактике у одбрани и нападу изведе кретања у различитом ритму; игра народно коло; изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; вреднује утицај примењених вежби на организам; процени ниво сопствене дневне физичке активности; користи различите вежбе за побољшање својих физичких способности; процени последице недовољне физичке активности; примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; решава конфликте на друштвено прихватљив начин; пронађе и користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности;	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика	Обавезни садржаји: Техника истрајног трчања Истрајно трчање – припрема за крос Техника спринтерског трчања Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 g) Проширени садржаји Техника штафетног трчања Скок удаљ Бацања кугле 2 kg Бацање „вортекс-а” Тробој
		Спортска гимнастика	Обавезни садржаји: Вежбе на тлу Прескоци и скокови Вежбе у упору Вежбе у вису Ниска греда Гимнастички полигон Проширени садржаји: Вежбе на тлу (напредне варијанте) Висока греда Прескок Вежбе у упору (сложенији састав) Вежбе у вису (сложенији састав)
		Основе тимских и спортских игара	Обавезни садржаји: Рукомет/минирукомет: Основни елементи технике и правила; – вођење лопте, – хватања и додавања лопте, – шутирања на гол,

прихвати победу и пораз; уважи различите спортове без обзира на лично интересовање; примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама; повеже значај вежбања за одређене професије; вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; подстиче породицу на редовно вежбање; повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље; коригује дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама; користи здраве намирнице у исхрани; разликује корисне и штетне додатке исхрани; примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; чува животну средину током вежбања; препозна последице конзумирања дувана, алкохола и штетних енергетских напитака; води рачуна о репродуктивним ограничанима приликом вежбања.			– финтирање, – принципи индивидуалне одбране – основна правила рукомета/минирукомета Спортски полигон Препоручени садржаји Напредни елементи технике, тактике и правила игре: – хватања котрљајућих лопти, – дриблинг, – шутирања на гол, – финтирање, – основни принципи колективне одбране.
		Мали фудбал	- Вођење и контрола лопте - Примање лопте и додавање лопте различитим деловима стопала - Шутирање на гол - Вежбе са два и три играча - Основне игре у нападу и одбрани
		Плес и ритмика	Обавезни садржај: Покрети уз ритам и уз музичку пратњу Ритмичка вежба без реквизита Скокови кроз вијачу Народно коло „Моравац” Народно коло из краја у којем се школа налази Основни кораци друштвених плесова Препоручени садржаји Вежбе са обручем Вежбе са лоптом Сложенији скокови кроз вијачу
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Физичко вежбање и спорт	Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе) Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту „Ферплеј” (навијање, победа,

			пораз решавање конфликтних ситуација) Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта Значај развоја физичких способности за сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...) Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела) Планирање дневних активности.
		Здравствено васпитање	Физичка активност, вежбање и здравље Основни принципи вежбања и врсте физичке активности Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравственохигијенских мера пре и после вежбања Лична и колективна хигијена пре и после вежбања Утицај правилне исхране на здравље и развој људи Исхрана пре и после вежбања Прва помоћ: – значај прве помоћи, – врсте повреда. Вежбање и играње на чистом ваздуху – чување околине приликом вежбања

Планом и програмом предвиђено је иницијално мерење моторичких способности ученика, мерења се спроводе на почетку и на крају сваке школске године. Тестирање се спроводи батеријом тестова одобреном од стране министарства спорта. Добијени резултати се касније обрађују и помно прати напредак ученика током основног образовања.

Законом је предвиђено да уколико је ученик ослобођен од практичног дела физичког и здравственог васпитања (на основу препоруке лекара), биће оцењен на основу познавања теоријског дела физичког и здравственог васпитања. Закон предвиђа да из физичког и здравственог васпитања није више могуће остати неоцењен.

ОБЛАСТ/ТЕМА		СТАПАЦИЈА (УЧЕНИК УМЕЋА) ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
		ФВ1.1.5. Ученик правилно трчи варијантама технике трчања кратке, средње и дуге стазе и мери резултат.
АТЛЕТИКА	ОСНОВНИ НИВО	ФВ1.1.4. Зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ. ФВ1.1.5. Ученик зна правилно да скаче удаљ згрчном варијантом тенике и мери дужину скока. ФВ1.1.6. Зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ. ФВ1.1.7. Ученик зна правилно да скаче увис варијантом техником маказице. ФВ1.1.8. Зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ. ФВ1.1.9. Ученик/ученица правилно баца куглу из места и мери дужину хица. ФВ1.1.10. Зна правила такмичења, сигурносна правила, влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву помоћ.
	СРЕДЊИ НИВО	ФВ2.1.3. Ученик правилно изводи варијанту технике штафетног трчања. ФВ2.1.7. Ученик/ученица зна правила за такмичење ФВ2.1.4. Ученик/ученица зна правилно да скаче удаљ техником увинућа. ФВ2.1.5. Ученик/ученица зна правилно да скаче увис леђном варијантом технике. ФВ2.1.6. Ученик/ученица правилно баца куглу леђном варијантом технике. ФВ2.1.8. Ученик/ученица учествује на такмичењу у једној атлетској дисциплини.
	НАПРЕДНИ НИВО	ФВ3.1.3. Ученик правилно изводи варијанту технике штафетног трчања. ФВ3.1.4. Ученик/ученица учествује на такмичењу атлетском петобоју. ФВ3.1.5. Зна правила за учествовање на такмичењу атлетском петобоју.
РУКОМЕТ	ОСНОВНИ НИВО	ФВ1.1.1. Ученик/ученица на основном нивоу игра рукомет, примењујући основне елементе технике, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз уважавање других ФВ 1.1.2. Зна функцију рукомета, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ.
	СРЕДЊИ НИВО	ФВ2.1.1. Ученик/ученица игра рукомет примењујући више нивоа технике. већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других. ФВ2.1.2. Зна функцију и значај рукомета, већи број правила. Принципе и утицај тренинга.
	НАПРЕДНИ НИВО	ФВ3.1.1. Ученик/ученица игра рукомет примењујући сложене елементе технике, испуњава тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмици. ФВ3.1.2. Зна тактику рукометасистем такмичења, начин организовања утакмице и суди.
ВЕЖБЕ НА ТЛУ И СПРАВАМА	ОСНОВНИ НИВО	ФВ1.1.11. Ученика/ученица правилно изводи вежбе на тлу. ФВ1.1.19 Зна назив вежбе, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ ФВ1.1.12. Ученик/ученица правилно изводи прескок разношку или згрчу уз помоћ. ФВ1.1.13. Ученик/ученица изводи вежбе на греди и комбинације вежби на греди. ФВ1.1.14 Ученица правилно изводи основне вежбе на двовисинском разбоју ФВ1.1.16. Ученик правилно изводи основне вежбе на круговима ФВ1.1.17. Ученик правилно изводи основне вежбе на паралелном разбоју ФВ1.1.18. Ученик правилно изводи основне вежбе на вратилу.
	СРЕДЊИ НИВО	ФВ2.1.9. Ученик/ученица на средњем нивоу правилно изводи сложеније вежбе на тлу, чува и помаже, поштује сигурносна правила.

		ФВ2.1.17. Зна назив вежбе основе организације рада на справама и пружа прву помоћ. ФВ2.1.10. Ученик/ученица правилно изводи згрчку. ФВ2.1.11. Ученица правилно изводи вежбе и комбинације вежби на греди. ФВ2.1.12. Ученица правилно изводи вежбе и комбинације вежби на двовисинском разбоју. ФВ2.1.14. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на круговима. ФВ2.1.15. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на паралелном разбоју. ФВ2.1.16. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на вратилу.
	НАПРЕДНИ НИВО	ФВ3.1.6. Ученик/ученица правилно изводи вежбе и комбинације вежби на тлу. ФВ3.1.7. Ученик/ученица правилно изводи згрчку и разношку са изразитијом фазом лета. ФВ3.1.8. Ученица правилно изводи вежбе и комбинације вежби на греди. ФВ3.1.9. Ученица правилно изводи вежбе и комбинације вежби на двовисинском разбоју. ФВ3.1.11. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на круговима. ФВ3.1.12. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на паралелном разбоју. ФВ3.1.13. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на вратилу ФВ3.1.14. Ученик учествује у гимнастичком петобоју, а ученица у гимнастичком четворобоју ФВ3.1.15. Зна мере сигурности, чување и помагање, назив вежбе, основеорганизације рада и учествује на школском такмичењу.
ПЛЕС	ОСНОВНИ НИВО	ФВ1.1.20. Ученик/ученица се успешно креће у ритму и темпу музичке пратњеу простору основним облицима кретања (ходање, трчање)
	СРЕДЊИ НИВО	ФВ2.1.18. Ученик/ученица повезује просторном и временски плесне елемене у целину, изводи и реализује најмање један одабрани дечији плес. ФВ2.1.19. Влада основном терминологијом, препознаје и разликује друштвене и народне плесове.
	НАПРЕДНИ НИВО	ФВ3.1.16. Ученик/ученица самостално изводи сопствену композицију покрета и кретања уз музичку пратњу и успешномоторички и у ритму реализује одабрани народни плес, друштвени и дечији плес, влада основама тренинга и учествује на такмичењу. ФВ3.1.17. Зна терминологију плесова и систем такмичења.
ЗНАЊА О ФИЗИЧКОМ ВЕЖБАЊУ И ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ	ОСНОВНИ НИВО	ФВ1.2.1. Ученик/ученица зна смисао за Физичког васпитања. ФВ1.2.2. Ученик/ученица зна утицај физичког вежбања. ФВ1.2.3. Ученик/ученица зна основне појмове везане за физичко вежбање. ФВ1.2.4 Ученик/ученица зна безбедност током вежбања. ФВ1.2.5. Ученик/ученица зна основна правила спортских игара.
	СРЕДЊИ НИВО	ФВ2.2.1. Ученик/ученица зна терминологију ФВ2.2.2. Ученик/ученица зна основе тренинга ФВ2.2.3. Ученик/ученица зна да дозира оптерећење током тренинга
	НАПРЕДНИ НИВО	ФВ3.2.1. Ученик/ученица зна правила индивидуалних спортских грана и спортских игара ФВ3.2.2. Ученик/ученица зна основе система такмичења ФВ3.2.3 Ученик/ученица зна начин организовања такмичења.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета физичког и здравственог васпитања:

Одговорно учешће у демократском друштву, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, решавање проблема, сарадња.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, комбинована

Облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.

Активности

Наставника: дискусија, анализирање, објашњавање, показивање, поређење, мерење, упоређивања

Ученика: активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, ослања се на претходно искуство, ходање, трчање, вежбање, анализирање, такмичење, мерење, скакање.

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: свакодневна посматрања, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, активности ученика на часу, начин извођења елемената, иницијално тестирање

Корелације (међупредметна повезаност):

Физика/физичко и здравствено васпитање

- Променљиво праволиниско кретање/рукомет –трокорак
- Слободан пад/рукомет - додавање лопте
- Сила, снага/рукомет - игра пивота
- Деформација-истезање/рукомет - игра голмана

Математика/ физичко и здравствено васпитање

- Лопта/Рукомет - контрола лопте

Музичка култура/ физичко и здравствено васпитање

- Вивалди годишња доба/ритм.гимнастика вежбе са обручевима
- Моцарт мала ноћна музика/ритм.гимнастика вежбе са вијачим
- Народна музика Дивна, Дивна/плес Дивна ,Дивна

Историја/ физичко и здравствено васпитање

- Култура Старе Грчке/ атлетика штафетно трчање

- Грчко - Персијски ратови/атлетика скок у даљ
- Култура Старе Грчке/бацања...

Б ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Верска настава - православни катихизис

Циљеви и задаци:

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот(историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот(будућу димензију идеалног).То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење(литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) овухвата све позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота(однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом.

Задаци наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

- Развије отвореност и однос према Богу, другачијем и савршенијем у односу на нас, као и отвореност према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- Развије способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи , о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божију и за себе;
- Развије тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице , као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остварењу сусрета са светом , са природом, и пре и после свега, са Богом;
- Изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- Изгради уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа Богу, људима и природи.

Разред:

Пети

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
Пети	1	36

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања. - моћи да именује неке политеистичке религије. - моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века - моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; - моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; - моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка - моћи да разликује Стари и Нови Завет - бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи; - моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије - моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле - моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан - бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи; - моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу; - моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама; - моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом - бити подстакнут на послушност као израз љубави према Богу; - моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја - моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом - моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта - моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести - моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној	I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	- Упознавање са садржајем програма и начином рада - ПРЕЛИМИНАРНА СИСТЕМАТИЗАЦИЈА
	II - РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА 2. Религија и култура старог света 3. Човек тражи Бога	- Религија и култура старог света - Човекова жеђ за Богом и вечним животом - Митови и легенде
	III - ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТ БИБЛИЈЕ 4. Божје Откровење 5. Свето Писмо (настанак, подела)	- Божје Откровење - Свето Писмо (настанак, подела)
	IV - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА 6. Стварање света 7. Стварање човека 8. Прародитељски грех 9. Човек изван рајског врта	- Шестоднев - Стварање човека „по икони и подобију“ - Прародитељски грех - Човек изван рајског врта (Каин и Авел, Ноје, Вавилонска кула)
	V - СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА 10. Аврам и Божји позив 11. Исак и његови синови 12. Праведни Јосиф 13. Мојсије 14. Пасха	- Аврам и Божји позив - Исак и његови синови - Праведни Јосиф - Мојсије - Пасха
	VI - ЗАКОН БОЖЈИ 15. На гори Синају 16. Десет Божјих заповести 17. Закон Божји као педагог за	- Добијање Божијих заповести на гори Синају - Садржај Десет Божјих заповести

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математика	рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Методе рада: монолошка , дијалошка, комбинована
Облик рада: фронтални, индивидуални, рад у пару, тимски рад

Наставника: Наводи, ствара ситуацију, мотивише, прати, даје упутства, исписује
Ученика: Пишу, цртају, певају, праве, слушају, повезују, закључују

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: Прати активност, путем квиза, домаћи

Корелација са другим предметима :

- Српски језик и књижевност
- Историја
- Географија
- Биологија
- Ликовна култура
- Музичка култура
- Грађанско васпитање.

Грађанско васпитање

Циљ наставе и учења програма Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Разред: **пети**

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
пети	1	36

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ

- разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; - препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права; - наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права; - поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - препозна ситуације кршења својих права и права других; - идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;	ЉУДСКА ПРАВА Права детета	Потребе и права Потребе и жеље. Потребе и права. Права и правила у учионици. Правила рада у учионици, доношење групних правила. Права детета у документима о заштити права Посебност права детета и људска права. Конвенција о правима детета. Врсте права. Показатељи остварености и кршења дечијих права. Конвенција о правима детета у документима која се односе на школу
- поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу школе; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице; - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског одлучивања; - препозна одговорност одраслих у заштити права деце; - објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ;	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	Права и функционисање заједнице Моје заједнице. Школа као заједница. Одлучивање у учионици и школи. Гласање и консензус као демократски начини одлучивања. Одговорности и обавезе у заједници Одговорност деце. Одговорности одраслих (родитеља, наставника).

		Кршење и заштита права Шта могу и коме да се обратим у ситуацијама насиља.
- препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; - прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу; - наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља; - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама; - заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу; - аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;	ПРОЦЕСИ У СВРЕМЕНОМ СВЕТУ Права детета	Наши идентитети Наше сличности и разлике (раса, пол, национална припадност, друштвено порекло, вероисповест, политичка или друга уверења, имовно стање, култура, језик, старост и инвалидитет). Стереотипи и предрасуде. Дискриминација. Толеранција. Сукоби и насиље Сукоби и начини решавања сукоба. Предности конструктивног решавања сукоба. Врсте насиља: физичко, активно и пасивно, емоционално, социјално, сексуално, дигитално. Реаговање на насиље. Начини заштите од насиља
- препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе; - идентификује проблеме у својој школи; - прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; - осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте; - активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин);	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	Планирање и извођење акција у школи у корист права детета Учешће ученика у школи. Избор проблема. Тражење решења проблема. Израда плана акције. Анализа могућих ефеката акције. Планирање и извођење акције. Завршна анализа акције и вредновање ефеката. Приказ и анализа групних радова.

Кључни појмови: потребе и права, одговорности и обавезе, идентитет, сукоби и насиље, грађански активизам.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математика	У реализацији наставе развијају се међупредметне компетенције, а посебно општа компетенција предмета - активан однос у заједници уз уважавање и поштовање права сваког појединца

Начин остваривања програма

Методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована

Облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.

Активности

Сви часови се реализују у радионичарском раду, где сваки појединац учествује изnoseћи своје ставове, мишљења, предлоге и идеје, дискутује, учествује у избору идеја за реализацију; ученици раде тимски, у групним активностима, учествују у дебатама, презентују рад. Како се ради о преласку у нови циклус образовања веома је важно донети правила рада јер група без реда и основних правила не може бити демократска. Битно је да сви ученици учествују у доношењу правила како би свима била разумљивија њихова функција. Да би се поштовала правила постиже се договор око начина њихове контроле (ученици одлучују о мерама за њихово непоштовање).

Начин примене и праћење исхода:

Наставник, као координатор, континуирано прати учешће и ангажовање ученика у свим активностима, води евиденцију, процењује резултате; ученици активно учествују у процени реализације наставе, раду других ученика и сопственом раду.

Наставник оспособљава и охрабрује ученике да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.

Овај предмет пружа могућност развитка саморефлексије (промишљања ученика о томе шта зна, уме и може).

Корелација са другим предметима:

- Историја (кршење људских права у ратовима),

- Српски језик (кршење људских права у књижевним делима); роман Хајдуци - неодговорност ученика према школским обавезама; народна песма: Свети Саво - национална и верска припадност; бајка у стиху Биберче - стереотипи; приповетка Чича Јордан - физичко насиље родитеља над децом; драма Кирија - насиље

- Географија - одговоран однос према животној средини

Међупредметне компетенције: компетенција за целоживотно учење.

7.2. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА 6. РАЗРЕД**А ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ****Српски језик****Фонд часова:**

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
шести	4	144

ЦИЉЕВИ НАСТАВЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА У ШЕСТОМ РАЗРЕДУ ПРЕМА СТАНДАРДИМА КВАЛИТЕТА РАДА:

- Увођење ученика у грађење речи
- Упознавање са гласовним системом
- Упознавање гласовних алтернација, њихово уочавање у грађењу и промени речи
- Утврђивање и проширивање знања о значењу и функцији именичких и придевских заменица

- Стицање основних знања о грађењу и значењима глаголских облика предвиђених програмом
- Стицање знања о комуникативној и предикатској реченици
- Оспособљавање ученика за уочавање разлике између дугих и кратких акцената
- Оспособљавање за уочавање и тумачење узрочно-последичних веза у уметничком тексту, за исказивање властитих судова и закључака приликом анализе текста
- Развијање способности за уочавање и тумачење емоција, мотива и песничких слика у лирском тексту
- Постепено упознавање структуре основних облика усменог и писменог изражавања (према захтевима програма)
- Богаћење речника
- Обнављање знања о стилским фигурама и упознавање са новим (ономатопеја, градација)
- Правописна решења у вези са гласовним променама, заменицама, глаголским облицима

Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Област/тема	Садржаји

– повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; – чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту; – прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; – разликује ауторску приповетку од романа; – анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); – уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; – разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; – разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; – разликује облике казивања; – увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; – анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; – анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; – уочава хумор у књижевном делу; – разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; – уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; – препоручи књижевно дело уз кратко образложење; упоређи књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст;	Књижевност	1. <i>Обредне лирске народне песме</i> (избор) 2. Ђура Јакшић: <i>Вече</i> 3. Јован Дучић: <i>Село</i> 4. Мирослав Антић: <i>Плава звезда</i> 5. Вељко Петровић: <i>Ратар</i> 6. Војислав Илић: <i>Свети Сава</i> 7. Стеван Раичковић: <i>Хвала сунцу, земљи, трави</i> 8. Милован Данојлић: <i>Овај дечак зове се Пепео Крста</i> 9. Сергеј Јесењин: <i>Песма о керуши</i> 10. Народна песма: <i>Смрт Мајке Југовића</i> 11. Народна песма: <i>Марко Краљевић укида свадбарину</i> 12. Петар Кочић: <i>Јаблан</i> 13. Бранко Ћопић: <i>Чудесна справа</i> 14. Иво Андрић: <i>Аска и вук</i> 15. Антон Павлович Чехов: <i>Вањка</i> 16. Светлана Велмар Јанковић: <i>Сирото ждребе</i> (из Књиге за Марка) 17. Коста Трифковић: <i>Избирачица</i> (одломак) 18. Миодраг Станисављевић: <i>И ми трку за коња имамо</i> (одломак) 19. Бранислав Нушић: <i>Анафалета</i> (одломак) 20. Владимир Хулпах: <i>Смедервска тврђава</i> 21. Никола Тесла: <i>Моји изуми</i> (поглавље по избору) 22. <i>Епске народне песме о Косовском боју</i> (избор) 23. <i>Епске народне песме о Марку Краљевићу</i> (избор) 24. Бранислав Нушић: <i>Аутобиографија</i> 25. Анђела Нанети: <i>Мој дека је био трешња</i> 26. Весна Алексић: <i>Каљави коњ</i> 27. Бранко Ћопић: <i>Орлови рано лете</i> 28. Ференц Молнар: <i>Дечаки Павлове улице</i> 29. Јасминка Петровић: <i>Ово је најстрашнији дан у мом животу</i> 30. Вилијем Саројан: <i>Зовем се Арам</i> 31. Џејмс Крис: <i>Тим Талир или Продати смех</i> 32. Џек Лондон: <i>Бели очњак</i> (одломак)

– повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; – разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; – разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; – одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; – препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; – разликује реченице по комуникативној функцији;	Граматика	1. Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Начини грађења речи. 2. Настанак гласова и говорни органи; подела гласова. Подела сугласника по звучности и по месту изговора. Подела речи на слоге; слоготворно р. 3. Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано а; промена л у о; палатализација; сибиларизација; јотовање; једначење сугласника по звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника. 4. Заменице: неличне именичке заменице ;придевске заменице. Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице. 5. Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат ,плусквамперфекат. 6. Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице.
– доследно примењује правописну норму; користи правопис (школско издање); - разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи;	Правопис и ортоепија	1. Писање имена васионских тела. 2. Растављање речи на крају реда (основна правила). 3. Правописна решења у вези са гласовним променама. 4. Писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима. Писање заменице Ваш великим почетним словом. 5. Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика. 6. Дуги и кратки акценти 7. Правилан изговор гласова ђ, ћ, ч, р

– употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; – разликује и гради аугментативе и деминутиве; – саставља обавештење, вест и кратак извештај; – разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; – проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; – драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; – говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; изражајно чита обрађене књижевне текстове.	Језичка култура	1. Текстови у функцији унапређивања језичке културе 2. Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка). 3. Говорне вежбе на унапред одређену тему. 4. Учтиве форме обраћања. 5. Лексикологија: аугментативи, деминутиви. 6. Правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту. 7. Богаћење речника: лексичкосемантичке вежбе, стилске вежбе. 8. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. 9. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање унапређене верзије састава).

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ	
Књижевност	ОСНОВНИ НИВО	CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима аутора тих дела CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност) CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац) CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноумет. тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура (епитет, поређење, ономотопеја) CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноум. текста: мотив, тему, фабулу, лик...
	СРЕДЊИ НИВО	CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноум. дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација CJ.2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију и научно-популарне текстове CJ.2.4.5. препознаје и разликује тражене стилске фигуре (хипербола, градација, контраст) CJ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову повезаност CJ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту CJ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела
	НАПРЕДНИ НИВО	CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних тема и мотива CJ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту

		CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноумет. дела позивајући се на само дело CJ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове са другим текстовима који се обрађују у настави
ГРАМАТИКА	ОСНОВНИ НИВО	CJ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези са облицима речи CJ.1.3.5. разликује просте речи од твореница; препознаје корен речи; гради реч према задатом значењу на основу творбених модела CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу) CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним примерима CJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта) CJ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације CJ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста (једноставни случајеви)
	СРЕДЊИ НИВО	CJ.2.3.1. одређује место акцента у речи CJ.2.3.2. препознаје гласовне промене CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи CJ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање) CJ.2.3.6. одређује реченичне чланове у сложенијим примерима CJ.2.3.8. препознаје функције и главна значења глаголских облика CJ.2.3.10. зна значења речи који се јављају у школским текстовима, као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима и правилно их употребљава CJ.2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (сложени примери)
	НАПРЕДНИ НИВО	CJ.3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима CJ.3.3.2. познаје гласовне промене (уме да их објасни, препозна и именује) CJ.3.3.3. зна да уочи акцентовани слог и да обележи дуге акценте CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама CJ.3.3.6. познаје функције и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези са њима) CJ.3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су

		употребљени, или на основу њиховог порекла CJ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима, намењеним младима и правилно их употребљава
ПРАВОПИС И ОРТОЕПИЈА	ОСНОВНИ НИВО	CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу) CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу CJ.1.2.3. саставља једноставан текст и уме да га организује у смисаоне целине CJ.1.2.4. уме да преприча текст CJ.1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације; саставља службено писмо CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем) CJ.1.2.8. примењује правописну норму у једноставним примерима
	СРЕДЊИ НИВО	CJ.2.2.2. саставља извештај CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева
	НАПРЕДНИ НИВО	CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	ОСНОВНИ НИВО	CJ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи CJ.1.1.4. служи се садржајем да би пронашао одређени део текста CJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног CJ.1.1.7. изводи закључак заснован на једноставнијем тексту
	СРЕДЊИ НИВО	CJ.2.1.1. чита текст „с оловком у руци” ради учења и извршавања различитих задатака CJ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста
	НАПРЕДНИ НИВО	CJ.3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима) CJ.3.1.3. изводи закључке засноване на сложенијем тексту

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета српски језик

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Начин остваривања програма:

-методе рада: Комбиновани метод рада (демонстративни, монолошки, дијалогски, рад на тексту, практичан рад, игровне активности), интерактивни

-облик рада: Комбиновани облик рада: фронтални, индивидуални, рад у пару и рад у групи

Активности:

Наставника: Организује наставу, реализује наставу, мотивише ученика, прати постигнућа ученика, припрема наставни материјал, учествује у изради пројеката, формулише образовно-васпитни циљ сваког часа у наставној теми, обрађује садржаје нових наставних јединица, наводи примере на основу којих објашњава појмове из свих области, проверава и увежбава садржаје из претходних разреда, настоји да ученици стекну и задрже добре навике у изговору, координира у раду целокупног одељења, континуирано вреднује и оцењује стечена знања из свих предметних области, информише

ученике о резултатима свих видова писмених и усмених провера знања, ствара пријатну атмосферу у учионици, слуша и прати излагања ученика, бележи, даје одмерене коментаре на изражајност читања и на квалитет одговора, саветује, предлаже, мотивише ученике за читање школске и домаће лектире и других књига као драгоцену помоћ у развијању културе изражавања, усмерава и подстиче у раду, прати постигнућа ученика и индивидуализује рад, организује остале облике образовно-васпитних активности у складу са потребама и интересовањима ученика.

Ученика: Ученик учествује у уводном разговору, интерпретира, развија способност разумевања и доживљавања књижевних дела, усваја знања из свих области предмета, изражајно чита и казује, учествује у активностима на часу, пише и чита самосталне радове, запажа значајне појединости, бележи, слуша коментаре наставника и осталих ученика, формулише и исказује своје мишљење уз изграђену културу комуникације (културу сопственог изражавања, слушања и поштовања туђег мишљења), закључује, негује и развија вештине, стиче способности и умећа за стваралачки рад у складу са узрастом, развија способност вредновања позоришне представе, радио-драме и филма, учествује у изради пројеката, припрема паное и презентације, ради тестове, води Дневник читања домаће лектире, пише осам домаћих и четири писмена задатка, уређује портфолио.

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: Иницијални, полугодишњи и завршни тест, плакати, илустрације и презентације сегмената програма, свакодневно праћење ученика на часовима, повремене петоминутне провере на крају часа путем усмених или кратких писмених одговора, провера знања путем контролних вежби и тестова, праћење реализације домаћих и писмених задатака, индивидуализовани захтеви;

Корелација са другим предметима :

Информатика и рачунарство: употреба интернета и програма за представљање наставног материјала.

Историја: Косовски бој, Марко Краљевић, Растко Немањић, време ропства под Турцима, Аустроугарима, Други светски рат

Музичка култура: Народне лирске песме

Верска настава: Свети Сава

Ликовна култура: илустровање текста; пејзаж; улога уметности

Физика: Никола Тесла

Литература (за наставнике и ученике)

Чаролија читања – Читанка за српски језик и књижевност за шести разред основне школе, Наташа Станковић Шошо, Бошко Сувајџић, Логос, 2019.

Језичко благо – Граматика српског језика за шести разред основне школе, Наташа Станковић Шошо, Бошко Сувајџић, Светлана Слијепчевић Бјеливук; Логос, 2019.

У потрази за језичким и књижевним благом – Радна свеска за српски језик и књижевност, Наташа Станковић Шошо, Бошко Сувајџић, Светлана Слијепчевић Бјеливук; Логос, 2019.

Правопис српског језика – Митар Пешикан, Мато Пижурца, Београд 2010.

Енглески језик

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
шести	2	72

ЦИЉ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Циљ наставе је и да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији образовних стандарда постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развијају мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, овладају комуникативним вештинама.

Задаци:

- приближи ученицима идеју о постојању других језика као средстава комуникације;
- развије позитивна осећања према језику који учи;
- подстакне потребу за учењем страних језика;
- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика;
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција;
- стимулише машту, креативност и радозналост.
- стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама.
- ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.
- ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са познатим темама.
- ученик усмено изражава садржаје у вези са познатим темама, самостално или уз помоћ наставника.
- ученик остварује комуникацију и са саговорницима размењује кратке информације у вези са познатим темама.
- препознаје основне принципе граматичке и социolingвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика.
- разликује језик који учи од других језика;
- препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију;
- разуме вербални садржај уз помоћ облика невербалне комуникације;
- разуме кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа;
- разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство итд.);
- развија способност и навику слушања са разумевањем.
- разговечно изговара гласове, научене речи и изразе, акцентује речи, поштује ритам и интонацију;
- даје основне информације о себи и свом окружењу, самостално и уз наставникову помоћ;
- описује кратким и једноставним језичким структурама себе и друге у познатим ситуацијама;
- именује ствари из непосредног окружења у вези са темама које се обрађују;
- репродукује, сам или у групи, кратке рецитације и бројалице и пева познате песмице.
- реагује вербално и невербално на упутства и постављена питања о познатим темама;
- поставља једноставна питања;
- изражава допадање и недопадање;
- учествује у игри и комуникацији на часу (у пару, у групи, итд.).
- препознаје шта је ново научио;
- препознаје, на елементарном нивоу, гласовну структуру језика који учи и уочава разлику у односу на матерњи језик;
- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости);
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима

Оперативни задаци на нивоу језичких вештина

Разумевање говора

На крају шестог разреда, ученик треба да:

- разуме изразе које наставник употребљава током часа да би дао упутства за рад и друго;
- разуме кратке дијалоге и монолошка излагања до осам реченица, које наставник исказује природним темпом, други ученици или их чује преко звучног материјала, а који садрже искључиво језичку грађу обрађену током петог и шестог разреда;
- разуме једноставне песме у вези са обрађеном тематиком;
- разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу.

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- упозна и, када је у питању позната језичка грађа, савлада тежине читања у себи и гласног читања;
- даље упознаје правила граfiје и ортографије;
- разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радним листовима;
- разуме смисао краћих писаних порука и илустрованих текстова о познатим темама (око 70 речи);
- издваја основне информације из краћег прилагођеног текста у вези са неком особом или догађајем (ко, шта, где, када...).

Устно изражавање

Ученик треба да:

- разговодно изговара гласове, посебно оне које наш језик не познаје, акцентује речи, поштује ритам и интонацију при спонтаном говору и читању;
- ступи у дијалог и у оквиру шест - седам реплика, постављањем и одговарањем на питања, води разговор у оквирима комуникативних функција и лексике обрађених током петог и шестог разреда;
- монолошки, без претходне припреме, али уз наставников подстицај, у десетак реченица представи себе или другога, уз помоћ питања саопшти садржај дијалога или наративног текста, или опише слику, лице, предмет, животињу и ситуацију;
- интерпретира кратке, тематски прилагођене песме и рецитације.

Интеракција

Ученик треба да:

- реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања у вези са конкретном ситуацијом;
- поставља једноставна питања и одговара на њих;
- изражава допадање или недопадање;
- учествује у комуникацији на часу (у пару, у групи, итд.);
- тражи разјашњења када нешто не разуме.

Писмено изражавање

Ученик треба да:

- даље упознаје правила графије, ортографије и интерпункције;
- допуњава и пише речи и кратке реченице на основу датог модела, слике или другог визуелног подстицаја;
- пише пригодне честитке, поруке и електронска писма користећи модел;
- пише своје личне податке и податке других особа (име, презиме и адресу);

- одговори на једноставна питања (ко, шта, где) која се односе на обрађене теме, ситуације у разреду или њега лично;
- прави спискове с различитим наменама (куповина, прославе рођендана, обавезе у току дана...).

Знања о језику

- препознаје шта је ново научио;
- схвата значај познавања језика;
- увиђа могућности позитивног трансфера знања и стратегија стечених учењем првог страног језика;
- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости);
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученици ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- разумеју једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација о себи и другима; - поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставнија језичка средства; - поставе и одговоре на сложенија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - разумеју једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - размене информације које се односе на дате комуникативне ситуације; - опишу сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа; - разумеју и примењују правила учтиве комуникације.	Introduction Поздрављање; представљање себе и других и тражење/ давање информација о себи и другима у ширем комуникативном контексту; описивање догађаја у садашњости.	Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>Chloe. This is Layla Morrison. Where do you live? I live in Oak Street. James lives near there. I don't know that street. Do you know it? Yes, I do. No, I don't. Who's that girl over there? Does she go to this school? Yes, she does. No, she doesn't. Who's that man over there? Why is he climbing that tree? Is he looking for something? We're painting a sign on this door. Someone is moving into this office. He cycles to work every day. I can see him out of the window now. He's arriving on his bike again.</i> (The Present Simple Tense за изражавање сталних радњи); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).
- препознају и именују појмове који се односе на тему; - поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - разумеју једноставније текстове у којима се описују догађаји у прошлости; - размене информације у вези са догађајима у прошлости; - опишу у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност и сл. - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања; - размене информације које се односе на	My life Тражење и давање информација о другима и давање информација о себи у ширем комуникативном контексту; описивање догађаја у прошлости; изражавање допадања/недопадања; позив и реаговање на позив.	Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>Where were you born? Were you born in England? No, I wasn't. I was born in Australia. When did you move to a new house? I moved to a new house when I was six. Why did he move to England? Because his father got a new job. My parents got married in Paris. He didn't walk to school. He took the bus. Modern human beings first appeared in Africa 150,000 years ago. How was your weekend? Where did you go? Who did you go with? It was brilliant/fantastic/great/not bad/OK... I didn't like it here first because all my friends were in Australia. (The Past Simple Tense правилних и неправилних глагола) Do you like skiing? What does</i>

допадање/недопадање уз образложење; - разумеју предлоге и одговоре на њих; - упуте предлоге и реагују на предлоге пружајући одговарајући изговор или одговарајуће оправдање на прикладан начин; - опишу сличности и разлике у породичном животу у ВБ и код нас.		<i>Mickey like doing? What doesn't he like doing? Do you fancy a game of football? Sorry I can't. I've got a piano lesson. Would you like to come too? Yes, please. Do you want to come to my party? Yes, I'd love to. Thanks. (Would like + инфинитив, like + глаголка именица);</i> текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).
- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање предвиђања, понуда/одлука, планова и намера у будућности; - разумеју и размене информације које се односе на предвиђање, нуђење услуге/одлуке, и намере у будућности; - изразе своја и туђа предвиђања, одлуке, и намере у будућности; - понуде/прихвате/одбију услугу на прикладан начин; - уоче и опишу сличности и разлике у прослави рођендана у ВБ и код нас.	The future Исказивање предвиђања, нуђења услуге/ одлука и намера у будућности.	Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>Tomorrow the spaceship Galaxy will leave the Moon's orbit and... How long will the journey take? I'm sure/I believe I'll win the award this year. I think/don't think I'll live in another country. Look at the clouds! It's going to rain. What's the problem? The DJ is ill. Don't worry. I'll be the DJ. What? You'll do it. Are you sure? Yes, It'll be fun. Would you like a drink? I'll get you a glass of lemonade. Thanks. Is there a lot to do for your party? Yes, but don't worry, everybody's going to help. Layla and I are going to decorate the room. Why are you putting on your coat? I'm going to take my dog for a walk. (Will за предвиђања, понуде/одлуке; Going to за предвиђања, одлуке, намере; Would you like за изражавање понуде);</i> текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).
- разумеју једноставније текстове у којима се описују догађаји из прошлости; - размене једноставније информације у вези са догађајима у прошлости; - опишу у неколико везаних исказа догађаје из прошлости; - опишу историјске догађаје циљне културе користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на допадање/недопадање; - изразе допадање/недопадање једноставнијим језичким средствима; - израчунају време у ВБ, Аустралији, САД у односу на Србију.	Times and places Описивање догађаја из прошлости; исказивање допадања/недопадања; позив и реаговање на позив.	Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>At ten o'clock yesterday, I was sending an e-mail to my friends around the world. While I was cycling past the dam, I saw a crack in the wall. What were people doing when you reached the town? They were shopping and some children were playing. As Leo was running, he dropped his teddy. What did the people do when they heard you? They grabbed their children and ran indoors. (The Past Continuous Tense; The Past Continuous Tense и The Past Simple Tense– разлике у значењу); We went to New York for our holidays. That sounds exciting. I've got a new computer game called Virtual Soap. That sounds interesting. Here's the pizza. It looks delicious. I'd like to taste it. The path looks dangerous. I think I'll go back. The film looks boring. I think I'll fall asleep. (глаголи look и sound);</i> текстове и дијалоге који се односе на тему и

		интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).
- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставнији опис места (знаменитости, институције и сл.); - упореде и опишу карактеристике места, користећи једноставнија језичка средства; - опишу места користећи једноставнија језичка средства (знаменитости, занимљивости и сл.); - разумеју појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања; - питају и кажу где се нешто налази користећи једноставнија језичка средства; - затраже и у неколико везаних исказа саопште смер кретања; - разумеју и опишу искуство/догађај из прошлости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и реагују на предлоге и сугестије уз образложење; - саопште предлоге и сугестије; - разумеју једноставније исказе који се односе на планове за будућност; - у неколико везаних исказа саопште планове/договоре за будућност; - разумеју и поштују правила учтиве комуникације; - опишу значајније градове циљних култура и њихове знаменитости и занимљивости (Лондон, Њујорк); - опишу значајни историјски догађај циљних култура	Cities Описивање места; исказивање просторних односа и смера кретања; описивање догађаја у прошлости; исказивање предлога и сугестија; изражавање будућних планова/договора.	Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>On the first day we went on a sightseeing tour. On the second day we took the underground. This is Buckingham Palace. The Queen lives here, but she isn't here all the time. The Olympics were in London in 2012. The stadium and the other buildings are amazing. The London Eye is the biggest wheel of its kind in the world. (The Past Simple Tense; The Present Simple Tense за изражавање чињеница); Excuse me. Is there a post office near here? How do we get to the post office, please? Go along this street. There's a supermarket on the right. Go past the supermarket and take the first turning on the left. You can't miss it. It's between the courthouse and the town hall – opposite the prison. (Егзистенцијално 'There', Императив, предлози за место, одређени и неодређени члан – првопоменути, другопоменути и уз имена институција); He walked along the bridge and nothing happened. He saw nobody. He looked everywhere. While he was sitting, somebody spoke to him. (The Past Simple Tense, The Past Continuous Tense за препричавање догађаја; неодређене заменице са some, any, no, every – something, anything, nothing, everything, someone, anyone, no one...); Shall we go and see 'Cyberspace' on Saturday? I can't. My grandparents are coming this weekend. What about Friday? That's not good for me. I'm playing football on Friday. (Shall we... за изражавање предлога и сугестија; The Present Continuous Tense за изражавање планова/договора у будућности. текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</i>
- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове који се односе на описивање искуства у прошлости; - размене информације у вези са искуствима из прошлости; - опишу у неколико везаних исказа своја и туђа искуства из прошлости користећи једноставнија језичка средства;	Experiences Описивање искуства у прошлости; исказивање жеља и амбиција; исказивање упозорења;	Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>I've been in some plays at the theatre. I haven't been on TV or in a film, but I'd love to. Have you ever played golf? I've never played any sport. I've climbed Mount Everest twice in my life. Would you like a drink? No, thanks. I've just had one. Can I speak to Mellinda, please? Sorry, she's just gone out. (The</i>

- разумеју краће и дуже исказе који се односе на жеље и амбиције; - изразе своје и туђе жеље и амбиције једноставнијим језичким средствима; - разумеју једноставније текстове који се односе на упозорења; - саопште упозорења; - разумеју текст о значајнијим историјским личностима из ВБ и опишу значајније историјске личности користећи једноставнија језичка средства.		Present Perfect Tense за изражавање искуства у недефинисаној прошлости до неког тренутка у садашњости, као и уз прилошке одредбе <i>ever, never, just</i>); <i>I've won several races. Last week I was in the Country Championship. I didn't win the race because my car broke down. (The Present Perfect Tense и The Past Simple Tense разлике у употреби и значењу); I want to be an actress. I'd love to be on TV. (глаголи want и would love за изражавање жеља и амбиција); Never give your real address, date of birth or e-mail adress on the Internet. Don't open any attachments as they may contain a virus. Delete the e-mail immediately. (Императив); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</i>
- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју и реагују на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; - изразе основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разумеју и реагују на савете, присуство/одсуство обавезе; - размене информације које се односе на савете, забране, присуство/одсуство обавезе; - саопште савете, забране, присуство/одсуство обавезе користећи одговарајућа језичка средства; -разумеју и формулишу исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање.	What's up? Исказивање потреба, осета и осећања; изрицање савета, забрана и обавеза; изражавање мишљења (слагања /неслагања).	Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>I'm thirsty/hot/bored/tired. What's wrong? Have you got a headache? You shouldn't sit so close to the TV. You should sit back here in one of the armchairs. (Модални глагол should за давање савета); You look really tired. You don't have to stay here again tonight. We must catch those thieves. You mustn't touch that switch. (Глаголи must и don't have to за изрицање присуства / одсуства обавезе, глагол mustn't за изрицање забране); Wow! Sounds good! Oh, I see. Me, too. Shall we go? Oh, yes. That'll be great.</i>

Енглески језик-општи стандарди постигнућа на крају 5. разреда

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ	
Introduction	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговорно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговорно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике.

		ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења. ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.
	СРЕДЊИ НИВО	ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба. ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, конвенције)

My life	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговорно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговорно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења. ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

		ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику. ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности. ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.
	СРЕДЊИ НИВО	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима. ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике. ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.15. Поставља и

		одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Искуствује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима. ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику. ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста. ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба. ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања који су непримерени/неприкладни у контексту циљних култура.

The future	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговорно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговорно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења. ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику.

		ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру научног репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински.
	СРЕДЊИ НИВО	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима. ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење.

		ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима. ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста. ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба. ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања који су непримерени/неприкладни у контексту циљних култура.
Times and places	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.

		ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средстава приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења. ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру научног репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности. ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.
	СРЕДЊИ НИВО	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о

		блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно. савремене музике. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима. ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима. ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику. ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста. ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање

		свакодневних конкретних активности и потреба. ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура. ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.
Cities	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. о блиским темама. ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на

		страном језику. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру научног репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности.
	СРЕДЊИ НИВО	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима. ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.

		ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику. ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста. ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба. ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања који су непримерени/неприкладни у контексту циљних култура. ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура. ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.
Experiences	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр.

		писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења. ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру научног репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности. ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).

		ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура. ПСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање.
	СРЕДЊИ НИВО	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима. ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике. ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафорично значење. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима. ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања.

		ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику. ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста. ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба. ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). географске одлике и сл.) где се користи страни језик. ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура. ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.
What's up?	ОСНОВНИ НИВО	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка

		средстава приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику. ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру научног репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности. ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.
	СРЕДЊИ НИВО	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о

		блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из савремене музике. ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима. ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике. ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Искуствује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима. ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику. ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста. ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска

		ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик.
Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета енглески језик		рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Начин остваривања програма:

-**методе рада:** Комбиновани метод рада (демонстративни, монолошки, дијалогски, рад на тексту, практичан рад, игровне активности), интерактивни

-**облик рада:** Комбиновани облик рада: фронтални, индивидуални, рад у пару и рад у групи

Активности:

Наставника: организује наставу, реализује наставу, мотивише ученика, прати постигнућа ученика, сугерише одговоре, подстиче, дискутује, мотивише, вреднује рад, објашњава, показује, настоји да ученици стекну и задрже добре навике у изговору, слуша и прати излагања ученика

Ученика: понављају, посматрају, уочавају, наводе и употребљавају речи, препознају, изражајно читају и казују, учествује у активностима на часу, пишу и читају запажају значајне појединости

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: иницијални, полугодишњи и завршни тест, свакодневно праћење ученика на часовима, повремене провере на крају часа путем усмених или кратких писмених одговора, провера знања путем контролних вежби и тестова праћење реализације домаћих и писмених задатака.

Корелација са другим предметима:

Увод: српски језик (садашња времена);

српски језик (прошло време), биологија (животињски свет), географија (живот у другим земљама);

ТиИО (саобраћај и транспорт), географија (свемир, сунчев систем);

српски језик (прошла времена), географија (временске зоне, В. Британија

српски језик (неодређене заменице), географија (Лондон, Нјујорк);

историја (биографије познатих личности Британије), музичка култура (музика и инструменти);

биологија (повреде, болести, третман).

Локовна култура

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
шести	1	34

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- развијају ликовно-естетски сензибилитет (осетљивост) за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чулну осетљивост и осећајност за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима;
- покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло-тамно, облик-боја, простор, композиција;
- посматрају и естетски доживљавају дела ликовних уметности;
- развијају љубав према ликовном наслеђу;
- оспособљавају се за стваралачко преношење визуелно-ликовних искустава у природно-друштвено научна подручја и тако развију интересовање за оплемењивање и заштиту природе и смисао за унапређивање културе живљења;
- развијају способности за креативно и апстрактно мишљење;
- развијају способности сарадње и самопоуздања у тимском раду;
- развијају индивидуално истраживање односа ликовних елемената на примерима националног и светског ликовног уметничког наслеђа.

ИСХОДИ Позавршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- схвати везу између светлости и боје, сазна шта је спектар и шта су спектралне боје; - схвати значај опажања боје; - користи изражајна својства различитих ликовних елемената; - препозна смисао одређених боја у животу човека; - користи боју као изражајно средство; - зна, разликује и примењује основне и изведене боје; - протумачи шематски приказ круга боја; - наброји и користи парове комплементарних боја; - схвати шта значи допуњавање до потпуног броја основних боја; - издвоји топле од хладних боја и да објасни нека одступања личних утисака о овом квалитету боје; - примени деловање топлих и хладних боја у ликовном изражавању; - схвати шта је оптичко а шта механичко мешање боја; - изведе механичко мешање боја на сликарској палети;	Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама, линијама, светлинама, облицима и волуменима	Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама, линијама, светлинама, облицима и волуменима
	Визуелно споразумевање	Визуелно споразумевање
	Текстура	Текстуралне и тактилне вредности површине и облика. Материјали (традиционални и савремени) и врсте материјала. Својства и врсте текстуре.;
	Светлина	Тонске разлике Светло-тамно Степен светлине и затамњеност Градација светлости у односу на одређеност извора Илузија заобљености и пластичности волумена

-примени мешање боја у ликовном изражавању; -примени партитивно мешање боја у ликовном изражавању; -разликује и користи хроматске и ахроматске боје; -критички сагледа ликовна решења изведена хроматским бојама; -схвати шта је мозаик; -користи основна начела у изради мозаика да би се ликовно изразили; -повеже начин размишљања у примени боје у мозаику са другим облицима визуелног изражавања; -зна карактеристике класичног мозаика; -схвати појам уобразиље; -зна да се она може подстицати; -прикаже своје фантазије подстакнуте мрљама; -износи утиске о имагинарном свету представљеном на ликовним радовима.	Боја	Хроматски (основне и изведене) и ахроматски скуп Топле и хладне боје Комплементарне боје Контраст тоналитета Слојевито сликање
	Светуобразиље у делималиковнеуметности	Светуобразиље у делималиковнеуметности (снови, бајке, митови)

Кључни појмови: компоновање, споразумевање, текстура, структура, боја, мозаик, витраж, уобразиња, илузија...

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ (ученик уме да:)	
Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама, линијама светлинама, облицима и волуменима	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других
	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1. познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности. ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других. ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
Визуелно споразумевање	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других
	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1. познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности. ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других.

		ЛК.2.2.1.одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2.одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
Текстура	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3.описује свој рад и радове других
	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1.познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности. ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других. ЛК.2.2.1.одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2.одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
Светлина	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3.описује свој рад и радове других
	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1.познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности. ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других. ЛК.2.2.1.одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2.одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
Боја	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3.описује свој рад и радове других
	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1.познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности.

		ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других. ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
	ОСНОВНИ НИВО	ЛК.1.1.1. реализује и користи основне медије, материјале и технике визуелних уметности. ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других
Светуобразиље у делималиковнеуметности	СРЕДЊИ НИВО	ЛК.2.1.1. познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности. ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других. ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт. ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени концепт
	НАПРЕДНИ НИВО	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства помоћу којих ће ма најбољи начин реализовати своју идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета музичка култура

рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Начин остваривања програма

- **Методерада:** монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована
- **Обликрада:** фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.

Активности

Наставника: организује, осмишљава, слуша, анализира, разговара, објашњава, образлаже, усмерава, упућује, наводи, подстиче, процењује, вреднује, води, мотивише, контролише, прати, обезбеђује материјал, повезује садржаје

Ученика: активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци.

Корелација са другим предметима :

Ликовна култура – музичка култура	Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама, линијама, светлинама, облицима и волуменима - ритам, ритмичност, композиција
Ликовна култура – техничко и информатичко образовање – српски језик	Визуелно споразумевање - знаци, симболи - симбол, персонификација
Ликовна култура - техничко и информатичко образовање - биологија	Текстура - квалитет површине предмета - квалитет површине природних облика
Ликовна култура – физика – српски језик	Светлина - светлина, светлост - градација
Ликовна култура – биологија – физика - географија	Боја - природне боје - светлост, боја, механичко мешање боја - природне боје, топле и хладне боје
Ликовна култура – српски језик	Свет уобразиље у делима ликовне уметности - персонификација

Музичка култура

Фонд часова:

разред	Недељни број часова	Годишњи број часова
шести	1	36

Задаци:

- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музике;
- подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности;
- припремање програма за културну и јавну делатност школе;
- упознавање занимања музичке струке.

ИСХОДИ У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
-повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; -наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе; -уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси, -опише улогу музике у средњовековној Србији; - уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; -издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима; - објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; - одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; - опише разлику у начину добијања звука код инструмената са	ЧОВЕК И МУЗИКА	Средњи век Ранохришћанска музика. Византијско певање. Грегоријански корал. Рани облици вишегласја –мотет. Световна музика средњег века: трубадури, трувери минезенгери. Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији. Музика средњег века као инспирација за уметничку и популарну музику. Ренесанса Развој духовног и световног вишегласја. Мотет, миса, мадригал. Највећи представници ренесансне вокалне музике: Ђ. П. да Палестрина, О. ди Ласо. Инструментална музика ренесансе.
	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста. Народни инструменти.

диркама; - препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; - разликује вокално инструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе - коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте - идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; - уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичке духовне музике; - идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба; - изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/или електронске инструменте, самостално и у групи; - примењује правилну технику певања; - примењује различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; -развије координацију и моторику кроз свирање и покрет; - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); - учествује у школским приредбама и манифестацијама; - понаша се у складу са правилима музичког бонтонa у различитим музичким приликама; - критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне средњовековне и ренесансне музике. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике. Слушање дела инспирисаних фолклором. Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе. Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање по слуху дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Свирање из нотног текста дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима. Реконструкција музичких догађаја у стилу средњег века и ренесансе.

Кључни појмови садржаја: покрет, ритам, мелодија, инструменти, динамика, темпо, текст, световна музика, духовна музика, вишегласје, народна музичка традиција, музички инструменти.

Музичка култура - општи стандарди постигнућа на крају 6. Разреда

ОБЛАСТИ/ТЕМА	НИВО	СТАНДАРДИ
Знање и разумевање	Основни	У области Знање и разумевање, ученик уме да: МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК. 1.1.2. опише основне карактеристике - музичких инструмената и састава - историјско–стилских периода - музичких жанрова - народног стваралаштва
	Средњи	У области Знање и разумевање ученик уме да анализира повезаност: МК. 2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером) МК. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми) МК. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота
	Напредни	У области Знање и разумевање ученик: МК. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела МК. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд МК. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)
Слушање музике	Основни	У области Слушање музике ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује: МК. 1.2.1. музичке изражајне елементе МК. 1.2.2. извођачки састав МК. 1.2.3. музичке жанрове МК. 1.2.4. српски музички фолклор
	Средњи	У области Слушање музике ученик уме да: МК. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре) МК. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра
	Напредни	У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: МК. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера МК. 3.2.2. жанровским и историјско–стилским контекстом звучног примера МК. 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора

Музичко извођење	Основни	У области Музичко извођење ученик уме да: МК. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције МК. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту
	Напредни	У области Музичко извођење ученик уме да: МК. 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.
Музичко стваралаштво	Основни	У области Музичко стваралашта ученик уме да: МК. 1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења МК. 1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско–ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.
	Напредни	У области Музичко стваралаштво ученик уме да: МК. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте МК. 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова МК. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета музичка култура	Компетенција за учење Естетичка компетенција, Комуникација Рад са подацима и информацијама, Сарадња Одговоран однос према здрављу

Начин остваривања програма

- **Методе рада:** монолошка, дијалогска, демонстративна, метода рада са текстом, метода обраде песме по слуху, метода стваралачког рада, практичан рад.
- **Облик рада:** фронтални, групни, рад у пару, индивидуални или комбиновани.

Активности наставника – подстиче ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују...

Активности ученика – ученици активно учествују у настави, посматрају, бележе, изводе закључке, музицирају, слушају звучне примере, врше самопроцењивање и сл.).

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, активности ученика на часовима, домаћи задаци, певање, свирање, музичко стваралаштво, слушање музичких примера, рад на пројекту, израда креативних задатака на одређену тему, допринос ученика за време групног рада и рада у пару, кратке писане провере (15 мин), специфичне вештине

Корелација са другим предметима

Српски језик	Народне песме, староградске песме
Енглески језик	Песме из мјузикла и цртаних филмова
Историја	Средњи век. Ренесанса.
Географија	Композитори и песме из различитих земаља, Италија "Сад зиме више нема", Енглеска "Рунолист".
Биологија	Животиње и биљке "Рунолист", "Птице"
Математика, Физика	Штимовање инструмената са диркама
Информатика и рачунарство	Употреба интернета, видео примери
Ликовна култура	Средњи век и ренесанса
Верска настава	Химне и тропари, духовне песме

Избор композиција за слушање: Химне, Државна химна, Химна Светом Сави, Народне песме и игре Ансамбл Ренесанс: избор (Скомрашка игра, Ситан бибер)

Човек и музика, Средњи век: Византијско певање Дивна Љубојевић: Тебе појем Грегоријански корал Кир Стефан Србин: Ниња сили Кир Стефан Србин: Ниње сили, Д. П. Аксентијевић Никола Србин: Херувимска песма, глас други, Д. П. Аксентијевић Осмогласник: Бог Господ, глас четврти; Алилуја, глас шести; Д. П. Аксентијевић Исаија Србин: Agios o teos (Свети Боже) Исаија Србин, Алилуја Божићни тропар Рождество твоје Тропар Светом Сави Адам де ла Ал: Игра о Робену и Мариони

Ренесанса: В. Бирд, The Bells. FVB I/69. Роберт Хил, чембало П. Пасеро, Мадригал Il est bel et bon, commere, mon mari. Непознати аутор, Greensleeves О. ди Ласо, Ехо М. Преториус, Кокошји плес (Ballet des coqs) Ђ. П. да Палестрина, Миса папе Марчела (Кирие), Миса Бревис (Глорија) К. Жанекен, Певање птица

Композиције инспирисане музиком средњег века и ренесансе Ера, Амено Никло Винсент и хор Црвене армије, Амено К. Орф, Кармина Бурана (O Fortuna; Veni, veni, venias)

Музички инструменти, Оргуље: Ј. С. Бах, Токата и Фуга де-мол

Чембало: Ј. С. Бах, Добро темперовани клавир, Прелудијум и фуга Це-дур Ј. Пахелбел: Канон (верзија на чембалу)

Клавир: Д. Деспић, Музички речник; В. Миланковић, Кончертино на српске теме О. Месијан, Petites esquisses d'oiseaux (композиције инспирисане звуцима птица) Ф. Лашини, Клавирске композиције инспирисане звуцима природе Е. Сати, Gymnopédie No.1 (клавир) Ф. Лист, Мађарска рапсодија бр. 5 М. Мусоргски, Стари замак К. Дебиси, Дечји кутак, Арабеска бр.1 Н. Паганини, Ла кампанела Л. ван Бетовен, За Елизу

Хармоника: В. А. Моцарт, Турски марш (Соната за клавир а-мол), аранжман за хармонику, гитару и контрабас (Золтан Орос трио) Љ. Павковић, Народна песма и народно оро (хармоника), у извођењу Љубише Павковића Ј. Дербенко, Рок Токата

Челеста: П. И. Чајковски, Игра шећерне виле

Елементи музичке писмености 6/8 такт: Градска песма: Бледи месец загрлио Н. Грбић: Ово је Србија Ге-дур: В. А. Моцарт: Мала ноћна музика, I став Ђ. Верди: Корачница (из опере Аида), С. Ст. Мокрањац: Цанум наред села, Осма руковет де-мол: С. Ст. Мокрањац: Текла вода текелија, Трећа руковет Канон

Видео примери Sumer is icumen in (1260) <https://www.youtube.com/watch?v=B2Tk1JseYkU> Ансамбл Ренесанс: Гаета, <https://www.youtube.com/watch?v=Pb7yByKAICw> Алфонсо X: Cantigas De Santa Maria - Rosa Das Rosas, CSM 10 <https://www.youtube.com/watch?v=Z7y->

s8yG6oI Традиционална песма из Енглеске: Scarborough Fair <https://www.youtube.com/watch?v=M8kX3rWvBmQ> Грегоријански корал, Хвалите Господа (Alleluia) https://www.youtube.com/watch?v=WacH0_3rt-c FAUN <https://www.youtube.com/watch?v=zOvsyamoEDg> Средњовековни плес: <https://www.youtube.com/watch?v=3DIA-3krzbE> Hymn of Acxiom - Coastal Sound Youth Choir https://www.youtube.com/watch?v=4H_HOw4sBeM Ренесансни плес: Recercada Primera <https://www.youtube.com/watch?v=q2lobVuxjAU&t=40s> Анонимус: La Folia di Rodrigo Martinez https://www.youtube.com/watch?v=AUxAvwJ_bnE К. Жанекен: Le chant des oiseaux <https://www.youtube.com/watch?v=XoTfSQOqOis> Tsung Tsung: <https://www.youtube.com/watch?v=e3oNVmSaMsE> J. С. Бах: Токата и fuga, де-мол, BWV 565 <https://www.youtube.com/watch?v=Nnuq9PXbywA> Ц. Бери: Тема из филма Џејмс Бонд: <https://www.youtube.com/watch?v=fQfZj4c75uo> Д. П. Аксентијевић и група Запис, Невен вене <https://www.youtube.com/watch?v=i8yeFpR1eI> Ступови: Лази, Лазо, Лазаре <https://www.youtube.com/watch?v=bYH42oeD11M>

ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ

Химне Државна химна Химна Светом Сави

Човек и музика: А. де ла Ал: Игра Робина и Марион Д. Љубојевић: Црквена химна Статије, Божићни тропар Ђакон Петар Којић: Молитва Господња Оче наш, Ј. Преторијус: Канон Живела музика В. Ђорђевић: Канон Сви петлићи лепо поје

Елементи музичке писмености: Такт 6/8: Б. Трудић: На студенцу; М. Ђурђевић: Анђели певају. Пунктирани ритам: В. А. Моцарт: Гле, игре ли красне; К. Станковић: Сећаш ли се оног сата; Ђорђевић/Милосављевић: Примили смо вести тазе. Шеснаестине: Б. Станчић: Вејавица вејала Синкопа: Д. Краљић: Чамац на Тиси Лествица Ге-дур: А. Моцарт: Мала ноћна музика, I став; Р. Роцерс: Рунолист; Дечја песма из Италије: Сад зиме више нема ; Ја посејах лубенице (двоглас). Лествица де-мол: Источниче живоносни; Тавна ноћи; Све птичице зајевале; Расти, расти мој зелени боре; Небо је тако ведро; Ђ. Б. Перголези: Где је онај цветак жути ; Ж. Ф. Рамо: Тамбурин ; Заспо Јанко (двоглас); Растко (двоглас), аранжман Предраг Миодраг. Лествица Еф-дур: Шкрипи ћерам; Л. ван Бетовен: Ода радости; Ј. С. Бах: Ах што волим; С. Ст. Мокрањац: Ал је леп овај свет.

Историја

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
Шести	2	72

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- лоцира одређену временску јединицу на временској ленти - именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - користи основне историјске појмове - именује средњи век и нови век и наводи граничне догађаје - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - користи основне историјске појмове (стари век, средњи век, повеља, житије) - пореди историјске периоде - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду	Основи проучавања прошлости	Основне одлике периода средњег века и новог века (појмови средњи век, нови век, преиндустријско доба, хронолошки и просторни оквири). Историјски извори за историју средњег века и раног новог века и њихова сазнајна вредност (писани и материјални).
	Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку	Велика сеоба народа и стварање нових држава у Европи (германска и словенска племена, Бугари, Мађари, Викинзи). Најзначајније државе раног средњег века (Франачка држава, Византијско царство, Арабљани). Религија у раном средњем веку (христијанизација и хришћанска црква, Велики раскол, ислам).
– образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; – пореди историјске појаве; – наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у раном средњем веку; – на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану		Феудално друштво (структура, друштвене категорије, вазални односи). Српске земље и Балканско полуострво (досељавање Срба и Хрвата, односи са староседеоцима и суседима, формирање српских земаља, христијанизација, ширење писмености). Истакнуте личности: Јустинијан, Карло Велики, кнез Властимир, цар Симеон

политике, економских прилика, друштвених и културних појава); – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; – на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у раном средњем веку ; – идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег века; – изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; – пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у раном средњем веку ; – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у раном средњем веку; – на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; – идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем веку; – илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; – илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина раног средњег века у савременом друштву; – користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим	Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку	Државно уређење (типови европских монархија; република). Сусрети и прожимања цивилизација и народа (хришћанство, ислам, јудаизам, Крсташки ратови, најзначајнији путописци и њихова путовања – Марко Поло, Ибн Батута и др). Српске земље и суседи (краљевина и царство, деспотовина, аутоке-фална црква, односи са Византијом, Угарском, Бугарском, Венецијом, османска освајања у југоисточној Европи). Свакодневни живот у Европи и српским земљама (двор и дворски живот, живот на селу и граду – занимања, родни односи, правоверје и јереси, куга). Опште одлике средњовековне културе (верски карактер културе, витешка култура, културне области, школе и универзитети, проналасци; писана и визуелна култура код Срба, легенде – Косовска, о краљу Артуру...). Истакнуте личности: Фридрих Барбароса, Ричард Лавље Срце, Саладин, Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Сава Немањић, краљ Милутин, Стефан Душан, кнез Лазар и кнегиња Милица, Твртко I Котроманић, Стефан Лазаревић, деспот Ђурађ, султанија Мара, Ђурађ Кастриот Скендербег, Балшићи, Црнојевићи, Мехмед II Освајач.
	Европа, свет и српске земље у раном новом	Прединдустријско доба (хронолошки оквири, научна и техничка открића, штампа, промене у начину производње, банкарство, успон градова – примери Фиренце, Венеције, Антверпена...). Велика географска открића и колонизација (истакнути

историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); – учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. – образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; – пореди историјске појаве; – наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у позном средњем веку; – на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; – на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у позном средњем веку; – идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег века; – изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; – пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем веку; – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; – на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; – образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; – идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем веку; – илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; – илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних,	веку (Прединдустријско доба)	морепловци и њихова путовања, сусрет са ваневропским цивилизацијама – Северна и Јужна Америка, Индија, Африка, Кина, Јапан, Аустралија; последице). Опште одлике културе раног новог века (основна обележја хуманизма и ренесансе; књижевност, политичка мисао, промене у свакодневном животу, обичаји и веровања...). Реформација и противреформација (узроци, протестантизам, католичка реакција – улога језуита; верски сукоби и ратови). Појава апсолутистичких монархија (промене у државном уређењу, централизација државе, положај владара). Врхунац моћи Османског царства (освајања, држава и друштво). Живот Срба под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу (обнова Пећке патријаршије; мењање верског и културног идентитета – исламизација, покатоличавање, унијаћење; учешће у ратовима, отпори и сеобе, положај и привилегије, Војна крајина). Истакнуте личности: Јохан Гутенберг, Изабела Кастиљска, Кристифор Колумбо, Фернандо Магелан, Леонардо да Винчи, Микеланђело Буонароти, Николо Макијавели, Никола Коперник, Исак Њутн, Мартин Лутер, Карло V и Филип II Хабзбуршки, Елизабета I, Вилијам Шекспир, Луј XIV, Сулејман Величанствени, Мехмед-паша Соколовић, Арсеније III Црнојевић, Арсеније IV Јовановић.
	Систематизација Историјска карта, личности, догађаји...	

научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву;

- користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе;
- повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);
- учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.
- образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима;
- пореди историјске појаве;
- на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава);
- сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;
- приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена;
- на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у раном новом веку;
- идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века;
- пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку;
- разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку;
- на понућеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности;
- образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века;
- идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку;
- илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација;
- разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на

оне у локалној средини; – илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; – користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); – учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. -визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; -користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију; -лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; -лоцира на историјској карти најважније појмове средњег века и прединдустријског доба; -у излагању историјске нарације користи основне научне појмове;		

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ (ученик уме да:)
Основи проучавања прошлости	ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.5. уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку	ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје

	ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости
Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку	ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости
Европа, свет и српске земље у раном новом веку (Прединдустријско доба)	ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч

	ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања
Систематизација Историјска карта, личности, догађаји...	ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета историје

Компетенција за учење,
Рад са подацима и информацијама, Комуникација,
Естетичка компетенција,
Сарадња, Дигитална компетенција

Начин остваривања програма

Назив теме / садржај	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)
Основи проучавања прошлости	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету... Проналажење примера од стране ученика Коришћење БИГЗ-овог е-учбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др.

Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: географија, веронаука, ликовно, музичко, грађанско, српски језик кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Обележавање Дана словенске писмености
Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним предметима: географија, ликовно и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање, кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме друштвене лествице, питања, ППТ, шеме Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје Савиндан
Европа, свет и српске земље у раном новом веку (Прединдустријско доба)	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним предметима: географија, ликовно и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање, кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме друштвене лествице, питања, ППТ, шеме Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.

	Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје
Систематизација Историјска карта, личности, догађаји...	Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе, каху квиза

Методе рада: Монолошко-дијалогска, дијалогска, илустративно-демонстративна, текст метода

Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални, комбиновани

Активности

Наставника (организатор и реализатор наставе, партнер у комуникацији, мотивише ученика, праћење практичног рада, праћење постигнућа ученика...) - Организација и реализација наставе, Мотивација ученика, Праћење постигнућа ученика.

Ученика (разговор, слушање, описивање, посматрање, уочавање, израда практичног рада, стварање, експериментисање...)

– Разговор, Слушање, Посматрање, уочавање и описивање, Закључивање.

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда:

Иницијално тестирање, формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова, домаћи задатак, писана провера-вежба 10. Мин, процењивање рада у пару и у групи, есеј, прича, индивидуални рад, мини истраживање, сумативно оцењивање, карта, индивидуални рад: панои, ППТ - мини истраживање: личности. Догађаји, Карта - провера градива из целокупне историје 5 разреда-извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 1 минут, прегледање свески, израда ленти времена, самоевалуација и евалуација, писана провера градива.

Географија

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
шести	2	72

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ: ученици треба да:

- упознају основне појаве, процесе и феномене у хидросфери и географски размештај хидрографских објеката, као и њихове одлике;
- схвате значај вода за живот на Земљи;
- упознају биљни и животињски свет, утицај природних фактора и човека на њихов развој, хоризонтални и вертикални распоред, као и међусобну условљеност и значај;
- упознају људске активности које утичу на квалитет животне средине и схвате неопходност њеног очувања, унапређивања и заштите;
- упознају основне појмове из географије становништва и насеља, схвате значај и улогу природних, друштвених и привредних чинилаца и њихово јединство;
- схвате појмове природне и географске средине и појам географске регије;

- стекну основна знања о привреди, њеној подели и факторима развоја;
- упознају најважније међународне организације и интеграцијске процесе у Европи и свету, као и њихов значај за политички, економски и културни развој;
- разумеју значај и домете међународних организација у очувању мира и безбедности и развијању пријатељских односа међу народима;
- упознају најважније природне, друштвене и економскогеографске одлике Европе и специфичности њених регија и држава;
- самостално користе географску карту као извор географских информација у процесу стицања нових знања и истраживања и у свакодневном животу;
- се оспособе за коришћење географске литературе и различитог илустративног материјала ради лакшег савлађивања наставног градива и оспособљавања за самостални рад;
- поседују осећање социјалне припадности и привржености сопственој породици, нацији и култури, познају традицију и учествују у њеном очувању;
- познају и поштују традицију и идентитет других народа, заједница и социјалних група.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- Успоставља везе између физичкогео-графских и друштвеногеографских објеката, појава и процеса; - одређује математичкогеографски положај на Земљи; - анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте; - оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе; - доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора; - анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света; - анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група; - анализира географски положај насеља; - објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету; - доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима; - уз помоћ географске карте анализира утицај природних	ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	Друштвена географија, предмет проучавања и подела
	ГЕОГРАФСКА КАРТА	Географска/картографска мрежа Географска ширина и географска дужина, часовне зоне Појам карте и њен развој кроз историју Елементи карте (математички, географски и допунски) Картографски знаци и методе за представљање рељефа на карти Подела карата према садржају и величини размера Оријентација у простору и оријентација карте, мерење на карти, сателитски навигациони систем
	СТАНОВНИШТВО	Основни појмови о становништву: демографски развитак и извори података о становништву Број и распоред становништва на Земљи Природно кретање становништва Миграције становништва Структуре становништва: биолошке и друштвено-економске Савремени демографски процеси у Србији, Европи и свету
	НАСЕЉА	Појам и настанак првих насеља Положај и географски размештај насеља Величина и функције насеља, Типови насеља, Урбанизација Град – унутрашња структура и односи са околним простором Село и рурални процеси

и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; - доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине; - вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету;	ПРИВРЕДА	Привреда, привредне делатности и сектори привреде Пољопривреда и географски простор Индустрија и географски простор Саобраћај, туризам и географски простор Ванпривредне делатности Развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски односи у свету Концепт одрживог развоја
	ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ	Појам и настанак првих држава Географски положај државе Величина и компактност територије државе Појам и функција државних граница, Главни град Облик владавине Политичкогеографска карта Европе после Другог светског рата
- објасни политичко-географску структуру државе; - представи процесе који су довели до формирања савремене политичкогеографске карте света; - објасни како се издвајају географске регије; - илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.	ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	Географске регије и регионална географија Положај и границе Европе Природне карактеристике Европе Становништво Европе, Насеља Европе. Привреда Европе, Географске регије Европе

Кључни појмови: географска карта, становништво, насеља, привреда, државе, интеграциони процеси, Европа

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ (ученик уме да:)	
ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	ОСНОВНИ НИВО	ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред
	СРЕДЊИ НИВО	ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва
	НАПРЕДНИ НИВО	ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља
ГЕОГРАФСКА КАРТА	ОСНОВНИ НИВО	ГЕ.1.1.1. разме појам оријентације и наводи начине оријентисања ГЕ.1.1.2. описује начине представљања Земљине површине (глоб и географска карта) ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте
	СРЕДЊИ НИВО	ГЕ.2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним

		средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом
	НАПРЕДНИ НИВО	ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте
СТАНОВНИШТВО	ОСНОВНИ НИВО	ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред
	СРЕДЊИ НИВО	ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва
	НАПРЕДНИ НИВО	ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља
НАСЕЉА	ОСНОВНИ НИВО	ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред
	СРЕДЊИ НИВО	ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва
	НАПРЕДНИ НИВО	ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља
ПРИВРЕДА	ОСНОВНИ НИВО	ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране
	СРЕДЊИ НИВО	ГЕ.2.3.1. дефинише привреде гране и разврстава привредне делатности по привредним гранама
	НАПРЕДНИ НИВО	ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности
ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ	ОСНОВНИ НИВО	ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране
	СРЕДЊИ НИВО	ГЕ.2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст)
	НАПРЕДНИ НИВО	ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности
ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	ОСНОВНИ НИВО	ГЕ.1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе и континента
	СРЕДЊИ НИВО	ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије
	НАПРЕДНИ НИВО	ГЕ.3.4.1. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји географске регије ГЕ.3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета географија

рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Начин остваривања програма

Методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована

Облик рада: фронтални, рад у паровима, рад у групи, индивидуални.

Активности

Наставника: организује, осмишљава, слуша, анализира, разговара, објашњава, образлаже, усмерава, упућује, наводи, подстиче, процењује, вреднује, води, мотивише, контролише, прати, обезбеђује материјал, повезује садржаје

Ученика: активан приступ при излагању новог градива и изради задатог на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда:

свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци, писмене провере (иницијални тест, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда)

Корелација са другим предметима :

биологија, историја, математика

информатика и рачунарство, верска настава, физика.

Математика

Разред:

Шести

Разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
Шести	4	144

Задаци:

Ученике треба оспособити да:

- схвате потребу увођења негативних бројева, структуру скупова целих и рационалних бројева, те појмове супротног броја, реципрочног броја и апсолутне вредности броја;
- усвоје основне рачунске операције у скуповима Z и Q и довољно увежбају извођење тих операција, уз коришћење њихових својстава;
- могу да читају, састављају разне једноставније изразе са рационалним бројевима и израчунају њихову вредност;
- упознају и умеју да решавају једноставније једначине и неједначине у скупу рационалних бројева;
- упознају правоугли координатни систем и његову примену;
- умеју да састављају разне таблице и цртају одговарајуће графиконе-дијаграме разних стања, појава и процеса;
- добро упознају директну и обрнуту пропорционалност и практичне примене
- разумеју процентни начин изражавања и могу да га примењују у практичним задацима;
- познају класификацију троуглова и четвороуглова и знају њихова основна својства;
- схвате релацију подударности и њена својства и умеју да је примењују у извођењу основних конструкција троугла и четвороугла;
- схвате једнакост површи геометријских фигура и правила о израчунавању површина троуглова, паралелограма и других четвороуглова;

- примењују правила за израчунавање површине троугла и четвороугла у разним практичним задацима;
- усвајају елементе дедуктивног закључивања (правилно формулисање исказа; правилно коришћење речи „ако... тада" и „ако и само ако"; увиђају потребу за доказивањем и умеју да изводе неке једноставније доказе).

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој цели и рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису); – одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; – примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама; – прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм); – тумачи податке приказане табелом и графички; – класификује троуглове односно четвороуглове на основу њихових својстава; – конструише углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова; – уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; – утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; – конструише троугао, паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице и углови троуглова и четвороуглова и дијагонала четвороугла); – примени својства троуглова и четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; – сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама; – одреди центар описане и уписане кружнице троугла; – примењује особине централне и осне симетрије и транслације у једноставнијим задацима; – израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост.	ЦЕЛИ БРОЈЕВИ	Скуп целих бројева (Z). Супротан број. Апсолутна вредност целог броја. Приказ целих бројева на бројевној правој. Упоредивање целих бројева. Основне рачунске операције у скупу Z и њихова својства. Изрази са целим бројевима.
	ТРОУГАО	Први део Појам троугла. Обим троугла. Једнакокраки и једнакостранични троуглови. Висина троугла. Углови троугла. Збир углова троуглова. Врсте троуглова према угловима. Однос између страница и углова троугла. Неједнакост троугла. Конструкције неких углова (60°, 120°, 30°, 45°, 75°, 135°) Други део Основне конструкције троуглова. Појам подударности и ставови подударности. Централна симетрија и подударност. Осна симетрија и подударност. Центар описане и уписане кружнице троугла
	РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ	Први део Скуп рационалних бројева. Супротан број. Апсолутна вредност рационалног броја. Приказ рационалних бројева на бројевној правој. Упоредивање рационалних бројева. Основне рачунске операције у скупу Q и њихова

		својства. Изрази са рационалним бројевима. Једначине и неједначине: $ax + b = c$; $ax + b \leq c$; $ax + b < c$; $ax + b \geq c$; $ax + b > c$ ($a, b, c \in \mathbb{Q}, a \neq 0$). Други део Координатни систем. Приказ података у координатном систему. Приказ зависности међу величинама. Размере, пропорције и проценти. Директна пропорционалност. Обрнута пропорционалност.
	ЧЕТВОРОУГАО	Четвороугао. Углови четвороугла. Збир углова четвороугла. Паралелограм. Особине паралелограма. Услови да четвороугао буде паралелограм. Ромб, правоугаоник и квадрат. Конструкција паралелограма. Сабирање и одузимање вектора. Множење вектора бројем. Трапез. Особине трапеза. Средња линија троугла и трапеза. Конструкције трапеза. , Делтоид
	ПОВРШИНА ТРОУГЛОВА И ЧЕТВОРОУГЛОВА	Појам површине фигуре, површина правоугаоника и квадрата. Једнакост површина подударних фигура. Површина паралелограма, троугла, трапеза. Површина четвороугла с нормалним дијагоналама

Кључни појмови: цео број, апсолутна вредност, рационалан број, изрази, једначине и неједначине, координатни систем, пропорција, конструкције углова, троуглова и четвороуглова, паралелограм, ромб, трапез, делтоид, центар описаног и уписаног круга, површине троуглова и четвороуглова.

Математика-општи стандарди постигнућа на крају 6. разреда

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ (ученик уме да:)	
ЦЕЛИ БРОЈЕВИ	ОСНОВНИ НИВО	МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне) МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се
		сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n дати природан број
	СРЕДЊИ НИВО	МА.1.1.6. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег изрази са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама
	НАПРЕДНИ НИВО	МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног изрази МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама
ТРОУГАО	ОСНОВНИ НИВО	МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве) МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)
	СРЕДЊИ НИВО	МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу
	НАПРЕДНИ НИВО	МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката
	ОСНОВНИ НИВО	МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне) МА.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n дати природан број МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графиком и обрнуто

РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ	СРЕДЊИ НИВО	МА.2.1.1. упоређи по величини бројеве записане у различитим облицима МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу)
	НАПРЕДНИ НИВО	МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина
ЧЕТВОРОУГАО	ОСНОВНИ НИВО	МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)
	СРЕДЊИ НИВО	МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима . уочи оносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма)
	НАПРЕДНИ НИВО	МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката
ПОВРШИНА ТРОУГЛОВА И ЧЕТВОРОУГЛО ВА	ОСНОВНИ НИВО	МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања) МА.1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и углова
	СРЕДЊИ НИВО	
	НАПРЕДНИ НИВО	МА.3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математика

- рад с подацима и информацијама,
- решавање проблема,
- сарадња,
- компетенције за учење,
- одговорно учешће у демократском друштву,
- естетичка компетенција, комуникација.

Начин остваривања програма

- **Методе рада:** монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована
- **Облик рада:** фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.

Активности

Наставника: организује, осмишљава, слуша, анализира, разговара, објашњава, образлаже, усмерава, упућује, наводи, подстиче, процењује, вреднује, води, мотивише, контролише, прати, обезбеђује материјал, повезује садржаје

Ученика: активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци, писмене провере (иницијални тест, писмени задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда)

Корелације (међупредметна повезаност):

Математика / Српски језик

- читање са разумевањем различитих врста текстова и коментарисање истих у складу са узрастом

Математика / Географија

- Рационални бројеви (Координатни систем; Приказ података у координатном систему; Приказ зависности међу величинама; Размере, пропорције и проценти) / Географска карта (одређивање математичко - географског положаја на земљи; оријентација у простору коришћењем географске карте)

Математика / Физика

- Рационални бројеви / Кретање (решавање квалитативних, квантитативних и графичких задатака који се односе на кретање и брзину тела)
- Рационални бројеви / Сила (решавање графичких и рачунских задатака; примена пропорције)
- Рационални бројеви / Мерење (превођење веће мерне јединице у мању и обрнуто; одређивање средње вредности мерене величине и грешке мерења)
- Рационални бројеви / Маса и густина (решавање задатака повезано са основним рачунским операцијама у скупу рационалних бројева)
- Рационални бројеви / Притисак (решавање задатака усвајањем појмова директне и обрнуте пропорционалности)
- Вектори / Сила (слагање сила истог правца)

Математика / Биологија

- Рационални бројеви / Јединство грађе и функције као основа живота (тумачење података приказаних табелом и графички; табеларно и графичко представљање података и извођење закључака)
- Рационални бројеви / Живот у екосистему (тумачење података приказаних табелом и графички; табеларно и графичко представљање података)

и извођење закључака)

- Рационални бројеви / Наслеђивање и еволуција (тумачење података приказаних табелом и графички; табеларно и графичко представљање података и извођење закључака)
- Рационални бројеви / Порекло и разноврсност живота (тумачење података приказаних табелом и графички; табеларно и графичко представљање података и извођење закључака)

Математика / Ликовна култура

- Троугао и четвороугао / Боја (обликовање предмета, положај и величина предмета)

Математика / Техника и технологија

- Троугао; Четвороугао / Техничка и дигитална писменост (техничко цртање у грађевинарству)

Математика / Информатика и рачунарство

- Цели бројеви / Рачунарство (коришћење математичких израза за израчунавање у једноставнијим програмима)

Математика / Физичко и здравствено васпитање

- Троугао / Основе тимских и спортских игара (сарадња играча у троуглу у рукомету, кошарци...).

Биологија

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
шести	2	72

Задаци:

Ученици треба да:

- уоче потребу за класификовањем живог света због његове велике разноврсности;
- уочавају сличности и разлике у грађи и начину живота биљака, гљива и животиња;
- упознају основне појмове о природном систему животиња;
- упознају животни простор, начин живота, грађу, разноврсност и значај праживотиња;
- упознају животни простор, начин живота, спољашњу грађу и основе унутрашње грађе, разноврсност и значај сунђера, дупљара, црва, мекушаца, зглавкара и бодљокожаца;
- схвате улогу инсеката у природи;

- упознају болести које изазивају или преносе животиње, начин преношења и превенцију;
- упознају животни простор, начин живота, грађу, разноврсност и значај риба, водоземаца, гмизаваца, птица и сисара;
- схвате значај бриге о потомству птица и сисара;
- схвате значај одговорног односа према животињама;
- сазнају основне научне чињенице о току и развоју живота на Земљи и етапе земљине историје;
- знају да живот на Земљи има историју са којом се могу упознати на основу фосилних остатака (записа);
- разумеју еволуцију живог света и схвате њен значај у формирању савременог биолошког мишљења.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
-упореди грађу животиња биљака и бактерија на нивоу ћелија и организма; -повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и организма; -одреди положај органа човека и њихову улогу; -цртежом или моделом прикаже основне елементе	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	Грађа живих бића-спољашња и унутрашња. Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. Једноћелијски организми-бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. Вишећелијски организми-одабрани примери гљива, биљака и животиња. Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних
грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; -користи лабораторијски прибор и микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; -хумано поступа са животињама које истражује		супстанци, размножавање. Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и у начину функционисања, као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса. Откриће ћелије и микроскопа. Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти) Разлика између бактеријске, биљне и животињске ћелије. Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези
-Направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; -размотри односе међу члановима једне популације, као и односе као и односи између различитих популација на конкретним примерима; -илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином;	ЖИВОТ ЕКОСИСТЕМУ	Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи-ланци исхране. Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора. Антропогени фактор и облици загађења. Угрожавање живих бића и њихова заштита.
Истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; Идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту-илустрацији; -повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом;	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. Пренос наследног материјала. Наследне особине (везе између гена и особина, утицај спољашње средине) Индивидуална варијабилност. Природна селекција на одабраним примерима. Вештачка селекција. Значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека.

Групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на земљи, -одреди положај непознате врсте на „дрвету живота“,на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама;	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	Постанак живота на Земљи(прве ћелије без једра,појава ћелија са једром,појава вишећелијности). „Дрво живота“(заједничко порекло и основни принципи филогеније,сродност и сличност) Организми без једра.Организми са једром. Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота“.
-прикупи податке о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и изнесе свој став о значају њихових истраживања; -одржава личну хигијену и хигијену простора у циљу спречавања инфекције; -доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; -повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; -користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказивању резултата; -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; -разматра, у групи, шта и како је учинио/учинила и где та знања може да примени.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	Обољења која изазивају,односно преносе бактерије и животиње. Бактерије и антибиотици. Путеви преношења заразних болести. Повреде и прва помоћ:повреде коже,убоди инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница и топлотни удар.Превенција и понашање у складу са климатским параметрима. Последице болести зависности.Алкохолизам.

Кључни појмови: научни метод, грађа живих бића, животне функције, популација, екосистем, еколошки фактори, еколошка ниша, наследни материјал, селекција, „дрво живота”, хигијена, болести зависности, здравље, заштита животне средине.

Биологија-општи стандарди постигнућа на крају 6. разреда

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ	
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	ОСНОВНИ НИВО	БИ.1.1.1.; Наводи особине живих бића – ћелијска грађа, рађање, раст и развој, дисање, исхрана, излучивање, размножавање, реакција организма на дражи, старење, смрт – на одабраном моделу. БИ.1.1.2.; . Дефинише појам врсте и именује систематске категорије. БИ.1.1.3.; Разврстава бића у одређене категорије по њиховим сличностима и разликама. БИ.1.1.4.; Уме да уочи везе међу организмима на дрвету живота. БИ.1.6.2. Очитава резултате истраживања/експеримента приказаних на различите начине. БИ.1.6.3. Поштује безбедносна правила приликом лабораторијског и теренског рада.

ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	СРЕДЊИ НИВО	БИ.2.1.1. Уочава да се вишећеличност независно развила у неколико еукриотских група (биљке, гљиве, животиње). БИ.2.1.2. Повезује прилагођености одређене групе организама са начином живота, условима средине и њиховом животном формом. БИ.2.1.3. Примењује правила класификације и користи дихотомне кључеве за препознавање организама у непосредном окружењу. БИ.2.1.4. Корисати доказе еволуције (постојање и настанак фосила, предачке форме укључујући и предачке форме човека) за тумачење филогенетских низова. БИ.2.6.2. Уме да симболички прикаже резултате истраживања/експеримента. БИ.2.6.3. Уме да безбедно рукује лабораторијским прибором и опремом за теренски рад.
	НАПРЕДНИ НИВО	БИ.3.1.1. Анализира корелацију између животне форме и распрострањења одређених група организама. БИ.3.1.2. Уочава везу између систематских и филогенетских категорија, успостављајући везе међу организмима на стаблу живота у односу на време настанка (геолошка доба). БИ.3.1.3. Селектује и вреднује информације о настанку и развоју живота на Земљи. БИ.3.6.3. Уме самостално да осмисли једноставан експеримент за проверу појава и процеса код живих бића и резултате прикаже на различите начине.
	ОСНОВНИ НИВО	БИ.1.2.1. Уочава основне елементе грађе ћелије (ћелијска мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије) и процесе који се у њој одвијају (дисање, исхрана, деоба ћелије). БИ.1.2.2. Дефинише нивое организације организма (ћелија, ткива, органи, органски системи, организам). БИ.1.2.3. Разликује и пореди основне морфолошке и анатомске карактеристике одабраних представника таксона. БИ.1.2.4. Уме да наведе основне чињенице о јединству грађе и функције методски одабраних представника живих бића. БИ.1.6.1. При доношењу одлука у свакодневном животу препознаје елементе научног метода (посматрање, уочавање, праћење, описивање, закључивање) и према упутству реализује једноставне експерименте (у лабораторији и на терену).
	СРЕДЊИ НИВО	БИ.2.2.1. Уме да објасни улогу и значај ћелијских органела у метаболизму ћелије (ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми). БИ.2.2.2. Повезује грађу различитих типова ћелија са њиховом улогом у организму. БИ.2.2.3. Тумачи основне чињенице о грађи и начину функционисања организама, као и сличности и разлике у обављању животних процеса (нпр. исхране, дисања, излучивања). БИ.2.2.4. Објашњава значај усаглашеног деловања више органа и органских система за нормално функционисање организма. БИ.2.6.1. Уме да евидентира и систематизује податке истраживања/експеримента и процени њихову релевантност за извођење закључка.
	НАПРЕДНИ НИВО	БИ.3.2.1. Успоставља везу између различитих метаболичких процеса са опстанком организама у

		различitim условима средине. БИ.3.2.2. Пореди функционисање органа и органских система код различитих група организама. БИ.3.2.3. Успоставља везу између усаглашеног функционисања и понашања организама у променљивим условима средине и објашњава је на примерима.
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	ОСНОВНИ НИВО	БИ.1.3.1. Дефинише појам наследних особина и објашњава на примерима. БИ.1.3.2. Разликује полно од бесполог размножавања и разуме значај полног размножавања за разноврсност живог света. БИ.1.3.3. Описује животне циклусе код организама (од настанка зигота, преко развића, зрелости, старења и смрти). БИ.1.3.4. Наводи примере природне селекције (конкуренција, мимикрија, упозоравајућа обојеност, коеволуција). БИ.1.3.5. Наводи примере вештачке селекције (стварање раса и сорти гајених организама).
	СРЕДЊИ НИВО	БИ.2.3.1. Разликује и описује ћелијске деобе (митозу и мејозу) и објашњава њихову улогу у животном циклусу вишећелијског организма. БИ.2.3.2. Уме да објасни функцију генетичког материјала у ћелији (хромозом, ДНК, ген). БИ.2.3.3. Препознаје промене код живих бића условљене утицајима спољашње средине. БИ.2.3.4. Уме да објасни деловање природне и вештачке селекције на примерима.
	НАПРЕДНИ НИВО	БИ.3.3.1. Објашњава разлику између полних и телесних ћелија у погледу хромозома и деоба. БИ.3.3.2. Уочава везу између филогенетског положаја и стадијума животног циклуса. БИ.3.3.3. Успоставља везу између природне селекције и наследне варијабилности које доводе до еволутивних промена. БИ.3.3.4. Тумачи правила наслеђивања на примерима (првенствено доминантно рецесивног наслеђивања). БИ.3.6.3. Уме самостално да осмисли једноставан експеримент за проверу појава и процеса код живих бића и резултате прикаже на различите начине.
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	ОСНОВНИ НИВО	БИ.1.4.1. Дефинише основне еколошке појмове и разуме њихово значење (животна средина, станиште, животна заједница, популација, еколошка ниша, екосистем, биодиверзитет, биосфера). БИ.1.4.2. Препознаје типичне представнике екосистема у непосредном окружењу и одговорно се односи према њима. БИ.1.4.3. Описује значај биодиверзитета и властите одговорности за његову заштиту. БИ.1.4.4. Препознаје утицаје људског деловања на животну средину, основне мере заштите животне средине и разуме значај тих мера са аспекта одрживог развоја. БИ.1.6.3. Поштује безбедносна правила приликом лабораторијског и теренског рада.
	СРЕДЊИ НИВО	БИ.2.4.1. Описује основне односе међу члановима екосистема и објашњава како делови екосистема утичу једни на друге. БИ.2.4.2. Увиђа значај циклуса кружења најважнијих елемената у екосистему. БИ.2.4.3. Разликује типичне екосистеме и њихове најважније представнике у Србији (биодиверзитет

		Србије). БИ.2.4.4. Успоставља везу између узрока и последица штетног дејства загађујућих супстанци на живи свет и животну средину.
	НАПРЕДНИ НИВО	БИ.3.4.1. Уме да објасни преносе супстанце и енергије у екосистему, као и развој и еволуцију екосистема. БИ.3.4.2. Процењује значај мера заштите, очувања и унапређења животне средине и зна како може да их примени. БИ.3.4.3. Повезује распоред биома на Земљи са чиниоцима који га одређују. БИ.3.4.4. Анализира конфликт између потребе развоја људског друштва и очувања природе и биодиверзитета. БИ.3.4.5. Вреднује значај примене принципа одрживог развоја у свакодневном животу. БИ.3.6.2. Користи више извора информација током истраживачког рада.
	ОСНОВНИ НИВО	БИ.1.5.1. Именује и одређује положај органа човека и описује њихове улоге. БИ.1.5.2. Познаје биолошки смисао адолесценције. БИ.1.5.3. Уме да идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања. БИ.1.5.4. Препознаје најчешће болести, стања, деформитете и уме да примени мере превенције, а посебно значај вакцинације у склопу тих мера.
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	СРЕДЊИ НИВО	БИ.2.5.1. Уочава повезаност између грађе и функције органа и органских система човека. БИ.2.5.2. Уме да објасни физиолошке процесе организма човека и њихову повезаност. БИ.2.5.3. Уме да општа знања о променама у пубертету, повеже са сопственим искуствима и одговорно се понаша у вези са репродуктивним здрављем. БИ.2.5.4. Процењује када може сама себи да помогне и када је поребно потражити лекарску помоћ.
	НАПРЕДНИ НИВО	БИ.3.5.1. Тумачи садејство нервног и ендокриног система у одржавању хомеостазе организма човека. БИ.3.5.2. Тумачи улогу нервог ендокриног система на настанак промене у адолесценцији. БИ.3.5.2. Објашњава механизме и поремећаја функције органских система и истиче значај имунитета. БИ.3.5.3. Вреднује различите животне стилове и утицај медија на понашање младих. БИ.3.5.4. Повезује настанак болести, а посебно болести зависности са ризичним облицима понашања и стресом (односно поремећајима психичког стања и здравља личности).

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета биологија	Рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговоран однос према окоolini, дигитална компетенција, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и предузетништво, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Дидактичко-методичко остваривања програма:

Програм наставе и учења биологије оријентисан је на процес учења и остваривање исхода. Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи биологију. Они омогућавају да се циљ наставе биологије достигне у складу са предметним и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа. Исходи представљају ученичка постигнућа и као такви су основна водила наставнику који креира наставу и учење. Програм наставе и учења биологије је тематски конципиран. За сваку област/тему предложени су садржаји. Главна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода биологије је настава усмерена на учење у школи, што значи да ученик треба да учи: – смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из биологије и других предмета; – проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема; – дивергентно: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине; – критички: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената; – кооперативно: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника.

Начини прилагођавања:

За рад са даровитим ученицима биће органозовани посебни часови (додатна настава), на којима ће се ученици спремати за такмичења локалног и државног нивоа, али и радити школске, локалне и међународне пројекте. За ученике који теже савладавају градиво биће организована допунска настава. Ученици који раде по индивидуалном образовном плану имаће посебан план рада зависно од њихових могућности.

Активности:

Активности **наставника**– обухватају различите активности у току часа: као предавач, демонстратор, активни учесник у дебати, координатор ученичких активности, ауторитет у образовном и васпитном смислу, евалуатор, усмерава активности ученика, подстиче ученике на размишљање

Активности **ученика** – слуша, посматра, описује, упоређује, истражује, предлаже акције, илуструје примерима, идентификује, групише, повезује, демонстрира, планира, процењује, проверава...

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: иницијални тест, праћење напредовања, усмена одговарања, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, рад у тиму, рад на пројектним задацима, тестови који помажу да се сагледа постигнуће ученика и оставареност исхода.

Корелација са другим предметима :

Математика - представљање група организама Веновим дијаграмима, Физичко и здравствено васпитање – Физичка активност и здравље, Информатика и рачунарство - ИКТ опрема користи за прикупљање, обраду података и представљање резултата истраживања или огледа, Географија – одговорност човека према планети Земљи, Техника и технологија - израда кућица и хранилица за птице, Ликовна култура - цртање и обележавање, Српски језик и књижевност - писање есеја, извештаја.

Циљ и задаци

Општи циљ наставе *физике* јесте да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Циљ наставе *физике* јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне природне законе, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Задаци:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе физике сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе физике буду у пуној мери реализовани
- развијање функционалне писмености
- упознавање основних начина мишљења и расуђивања у физици
- разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона
- развијање способности за активно стицање знања о физичким појавама путем истраживања,
- подстицање радозналости, способности рационалног расуђивања, самосталности и критичког мишљења,
- развијање вештине јасног и прецизног истраживања,
- развијање логичког и апстрактног мишљења,
- разумевање смисла и метода остваривања експеримената и значаја мерења,
- решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садржаја,
- развијање способности за примену знања из физике,
- уочавање и разумевање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине развијање радних навика и склоности ка изучавању наука о природи,
- развијање свести о сопственим знањима, способностима и даљој професионалној оријентацији.

Разред:**Шести**

Фонд часова

Разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
шести	2	72

ИСХОДИ: По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:

- разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину;
- објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање);
- разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела;
- повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу и решава различите проблемске задатке (проблем ситуације);
- демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу;
- демонстрира појаву инерције тела, деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета, притисак чврстих тела и течности;
- разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, ходање по снегу...);
- познаје примену хидростатичког притисака (принцип рада водовода, фонтане);
- изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (SI) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега);
- процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената (односно, тачност мерења);
- мери тежину, дужину, време, запремину и масу и на основу мерених вредности одређује густину и притисак;
- одређује средњу вредност мерене величине и грешку мерења;
- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (брзина, тежина, густина, притисак чврстих тела и течности...).

ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРАЖАЈ
	Увод	Физика као природна наука. Физика и математика. Физика и техника. Физика и медицина. Методе истраживања у физици (посматрање, мерење, оглед...). Огледи који илуструју различите физичке појаве (из свакодневног живота). <i>Демонстрациони огледи:</i> - Како савити млаз воде? - Мехури од сапунице имају облик сфере, зашто? - Када настаје електрично пражњење? - Направи дугу. - Опишимо лик предмета у равном и сферном огледалу. Улога мерења у физици и у свакодневном животу (мерење времена, дужине, површине и запремине...).
-ученик разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину; -ученик решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке; -ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега);	Кретање	Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања. Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Векторски карактер брзине. Подела кретања према облику путање и брзини тела. Зависност пређеног пута и брзине од времена код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина. <i>Демонстрациони огледи:</i> - Кретање куглице по Галилејевом жљебу. - Кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављену дугу провидну цев са течномшћу. <i>Лабораторијске вежбе</i> Одређивање средње брзине променљивог кретања тела и сталне брзине равномерног кретања помоћу стаклене цеви са мехуром (или куглицом).

-ученик објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање); -ученик демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу;	Сила	Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух. Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично, магнетно). Сила као мера
-ученик демонстрира појаву деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета; -разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела; -ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега); -ученик решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке.		узајамног деловања два тела, правац и смер деловања. Векторски карактер силе. Слагање сила истог правца. Процена интензитета силе демонстрационим динамометром. Сила Земљине теже. Тежина тела као последица деловања силе Земљине теже. <i>Демонстрациони огледи.</i> - Истезање и сабијање еластичне опруге. Трење при клизању и котрљању. - Слободно падање. - Привлачење и одбијање наелектрисаних тела. - Привлачење и одбијање магнета.
-ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега); -ученик процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената (односно, тачност мерења); -ученик мери време, дужину и запремину, одређује површину и запремину; -ученик решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке; -ученик одређује средњу вредност мерене величине и грешку мерења.	Мерење	Основне и изведене физичке величине и њихове јединице (префикси микро, мили, кило, мега). Међународни систем мера. Мерила и мерни инструменти (опсег и тачност). Директно и индиректно мерење. Појам средње вредности мерене величине и грешке мерења при директним мерењима. <i>Демонстрациони огледи.</i> - Мерење дужине (метарска трака, лењир), запремине (мензура) и времена (часовник, хронометар). - Приказивање неких мерних инструмената (вага, термометри, електрични инструменти). Лабораторијске вежбе 1. Мерење димензија тела лењиром са милиметарском поделом. 2. Мерење запремине чврстих тела неправилног облика помоћу мензуре. 3. Мерење еластичне силе при истезању и сабијању опруге. 4. Мерење силе трења при клизању или котрљању тела по равној подлози.

-ученик повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу и решава различите проблемске задатке (проблем ситуације); -ученик демонстрира појаву инерције тела; -ученик мери масу и запремину тела и на основу мерених вредности одређује густину; -ученик мери тежину тела;		Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике). Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном деловању тела. Маса и тежина као различити појмови. Мерење масе тела вагом. Густина тела. Средња густина тела.
-ученик решава квалитативне и квантитативне задатке везано за густину; -ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега).	Маса и густина	Одређивање густине чврстих тела. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине. <i>Демонстрациони огледи.</i> - Илустровање инертности тела. - Судари двеју кугли (а) исте величине, од истог материјала, (б) различите величине, од истог материјала, (в) исте величине, од различитог материјала. - Мерење масе вагом. - Течности различитих густина у истом суду - "течни сендвич" - Суво грождје у газираној води. -Мандарина са кором и без коре у води. Лабораторијске вежбе 1. Одређивање густине чврстих тела правилног и неправилног облика. 2. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине. 3. Калибрисање еластичне опруге и мерење тежине тела динамометром.

-ученик разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, ходање по снегу...); -ученик познаје примену хидростатичког притисака (принцип рада водовода, фонтане); -мери тежину тела, одређује површину и на основу измерених вредности зна да одреди притисак чврстих тела; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке везано за притисак; -ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега).	Притисак	Притисак чврстих тела. Притисак у мирној течности. Хидростатички притисак. Спојени судови. Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри. Преношење спољњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима. Паскалов закон и његова примена. -Пројектна настава <i>Демонстрациони огледи.</i> - Зависност притиска чврстих тела од величине додирне површине и од тежине тела. - Стаклена цев са покретним дном за демонстрацију хидростатичког притиска. - Преношење притиска кроз течност (стаклена цев с мембраном, Херонова боца, спојени судови). - Хидраулична преса (нпр. два медицинска инјекциона шприца различитих попречних пресека спојена силиконским цревом). -Ог леди који илуструју разлику притисака ваздуха (како се ваздух може "видети", како свећа може да гори под водом). - Огледи који илуструју деловање атмосферског притиска. Лабораторијска вежба 1. Одређивање зависности хидростатичког притиска од дубине воде

Корелација:

Физика - појмови и величине којима се описује кретање	Математика - бројевна права
Физика - мерне јединице	Математика - претварање јединица
Физика - одређивање пређеног пута и времена кретања код праволинијског кретања	Математика - примена линеарних једначина са једном непознатом
Физика - рпк	Физичко васпитање - контранапад кошарка
Физика - променљиво праволинијско кретање	Физичко васпитање - атлетика трчање 30м
Физика - узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице, гравитација	ТИТ - грађевинарство
Физика - тежина тела	Физичко васпитање - бацање кугле
Физика - узајамно деловање два тела у непосредном додиру	Физичко васпитање - кошарка блок у нападу
Физика - узајамно деловање два тела у непосредном додиру и која нису - деформација сабијање	Физичко васпитање - кошарка наскок код скок – шута
Физика - инерција, маса	Физичко васпитање - бацање кугле
Физика - узајамно деловање два тела у непосредном додиру	Ликовна култура - текстуралне и тактилне вредности површине и облика
Физика - одређивање површине	Математика - појам површине
Физика - физичке величине и њихово мерење, табела предметака	Математика - примена степена
Физика - претварање мерних јединица	Математика - појам запремине полиедара
Физика - средња вредност мерене величине и грешке при мерењу	Математика - средња вредност
Физика - лабораторијске вежбе	ТИТ - Физичке величине – експеримент
Физика - Маса и густина тела	Математика - Појам запремине полиедара
Физика - Притисак чврстих тела	Биологија - Коренов притисак

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета физика	1) компетенција за учење; 2) одговорно учешће у демократском друштву; 3) естетичка компетенција; 4) комуникација; 5) одговоран однос према околини; 6) одговоран однос према здрављу; 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву; 8) рад са подацима и информацијама; 9) решавање проблема; 10) сарадња 11) дигиталне компетенције

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ	
КРЕТАЊЕ	ОСНОВНИ НИВО	ФИ.1.2.1. уме да препозна врсту кретања према облику путање ФИ.1.2.2. уме да препозна равномерно кретање ФИ.1.2.3. уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.4.4. уме да препозна јединице за брзину
	СРЕДЊИ НИВО	ФИ.2.2.2. зна шта је механичко кретање и које га физичке величине описују ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. Ученик уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења.
	НАПРЕДНИ НИВО	ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом
СИЛА	ОСНОВНИ НИВО	ФИ.1.1.1. уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирују или се крећу равномерно ФИ.1.1.2. уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време, сила
	СРЕДЊИ	ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције

	НИВО	ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе, и силе потиска ФИ.2.1.4. разуме како односи сила утичу на врсту кретања ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. Ученик уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења.
	НАПРЕДНИ НИВО	ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом
МЕРЕЊЕ	ОСНОВНИ НИВО	ФИ.1.2.2. уме да препозна равномерно кретање ФИ.1.2.3. уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.4.4. уме да препозна јединице за брзину ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.7.1. Ученик поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији. ФИ.1.7.2. Ученик уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији.
	СРЕДЊИ НИВО	ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе, и силе потиска ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству
	НАПРЕДНИ НИВО	ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења. ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом

МАСА И ГУСТИНА	ОСНОВНИ НИВО	ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.7.1. Ученик поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији. ФИ.1.7.2. Ученик уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији.
	СРЕДЊИ НИВО	ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе, и силе потиска ФИ.2.1.5. разуме и примењује концепт густине ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству
	НАПРЕДНИ НИВО	ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом
ПРИТИСАК	ОСНОВНИ НИВО	ФИ.1.1.1. уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирују или се крећу равномерно ФИ.1.1.3. разуме принцип спојених судова ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.7.1. Ученик поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији. ФИ.1.7.2. Ученик уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији.
	СРЕДЊИ НИВО	ФИ.2.1.5. разуме и примењује концепт густине ФИ.2.1.6. зна да хидростатички притисак зависи од висине стуба флуида 2.4.1. Ученик уме да користи

		важније изведене јединице SI система за притисак. ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству
	НАПРЕДНИ НИВО	ФИ.3.1.3. зна шта је притисак чврстих тела и од чега зависи ФИ.3.1.4. разуме и примењује концепт притиска у флуидима ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: Иницијални и завршни тест (на крају већих целина), кратке писмене провере, индивидуализовани захтеви, практичан рад на рачунару, усмена провера знања, праћење ученика на редовним часовима, демонстрационе огледе, предавања, решавање квантитативних, квалитативних и графичких задатака, лабораторијских вежби, пројеката, усмено испитивање, контролне вежбе.

Техника и технологија

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
шести	2	72

Оперативни задаци:

Ученици треба да се:

- упознају са програмом технике и технологије са организацијом рада у кабинету за технику и технологију и мерама заштите.
- Упознају се са саобраћајним системима, управљањем и правилима саобраћаја
- упознају елементе техничког цртања у грађевинарству,
- науче приказивати своје идеје помоћу скице,
- науче како се врши избор материјала за реализају своје идеје, као и редослед операција и алата при обликовању материјала,
- упознају основну конфигурацију рачунара и науче повезати основне елементе конфигурације рачунара,
- упознају врсте и карактеристична својства грађевинских материјала,
- науче правилно да користе прибор и алат за механичку обраду материјала.
- упознају могућности коришћења енергије сунца, ветра и воде, се навикавају на штедњу енергије.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
– упознавање са развојем и значајем грађевинарства и урбанизма - препознавање савремене културе становања - класификује кућне инсталације	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	-Значај и развој грађевинарства. -Просторно и урбанистичко планирање -Култура становања
– повезује развој и значај грађевинарства и урбанизма - разуме начин функционисања и примене кућних инсталација – анализира карактеристике савремене културе становања - разуме просторно и урбанистичко планирање		-Кућне инсталације
-класификује врсте саобраћајних објеката према намени; - повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају; - повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе; - демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације;	САОБРАЋАЈ	-Саобраћајни системи -Прописна инфраструктура - безбедност учесника -Управљање саобраћајном сигнализацијом -Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају

скицира просторни изглед грађевинског објекта - чита и црта грађевински технички цртеж уз помоћ наставника - користи рачуарске апликације за техничко цртање грађевинских објеката уз помоћ наставника - успешно креира дигиталну презентацију и презентује је	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	-Фазе у изградњи грађевинског објекта, ситуациони план -Скица, технички цртеж (ортогонална пројекција и перспектива) -Котирање и симболи -Цртање пресека у грађевинарству -Техничко цртање помоћу рачунара -Представљање идеја и решења уз коришћење дигиталних презентација
класификује грађевинске материјале према врсти и својствима Процењује могућности њихове примене са утицајем на животну средину; Реализује активност која указује на важност рециклаже; образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије; Повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије; описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране; Изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду;	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала -Техничка средства у грађевинарству -Организација рада у грађевинарству -Рециклажа материјала у грађевинарству и заштита животне средине -Техничка средства у пољопривреди -Организација рада у пољопривреди. -Рециклажа материјала у пољопривреди заштита животне средине, Обновљиви извори енергије -Мере за рационално и безбедно коришћење топ. енергије -Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије
Самостално/тимски врши избор макете/модела грађевинског објекта и образложи избор Самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ; Креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећи програм за обраду текста;	КОНСТРУКТО РСКО МОДЕЛОВАЊ Е	-Израда техничке документације -Израда макете/ модела у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије -Представљање идеје, поступка израде и решења производа -Одређивање тржишне вредности производа укључујући и оквирну процену трошкова

Припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује; Израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алат укључујући и оквирну процену трошкова;		-Представљање производа и креирање дигиталие презентације

Кључни појмови: Грађевинска техника, архитектура, урбанизам, грађевинарство, стилови градње, грађевински материјали, грађевински објекти, планирање, етика становања, цртање у грађевинарству, симболи, шеме.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математика	рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција, одговоран однос према здрављу, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини

Начин остваривања програма

Методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, комбинована, метода учења путем открића, метода практичног рада, метода графичког рада

Облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.

Активности

Наставника: организује, осмишљава, слуша, анализира, разговара, објашњава, образлаже, усмерава, упућује, наводи, подстиче, процењује, вреднује, води, мотивише, контролише, прати, обезбеђује материјал, повезује садржаје

Ученика: активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци, писмене провере (иницијални тест), усмено одговарање, израда техничких цртежа, израда модела, полугодишња провера знања, провера знања на крају школске године.

Корелација са другим предметима :

техника и технологија /историја - основне одлике средњег века

техника и технологија /географија - насеља, техника и технологија /ликовно - топле и хладне боје

техника и технологија /ликовна култура - комплеметарне боје.

Информатика и рачунарство

Разред:

Шести

Фонд часава:

разред	недељн	годишњи фонд часова
Шести	1	36

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
-едитује текст (креира табеле, фусноте, садржаја...на уређају и у облаку) -креира презентације -креира једноставне анимације	ИКТ	-текст процесор (на рачунару и у облаку) -програми за графику (на рачунару и у облаку) -програми за ММ презентације (на рачунару и у облаку) -блог/сајт -web алати -Е-пошта, чет, форум
-објасни појам, начин рада и предности рачунарских мрежа -објасни како раде најважнији мрежни сервиси (пр. World Wide Web) -објасни како функционише претраживање, како се бирају и рангирају резултати претраге -процени квалитет дигиталних садржаја -користи технологију безбедно, етички и одговорно -разликују основне лиценце за дељење садржаја и поштују ауторска права -препознају прихватљиво/неприхватљиво понашање на мрежи -спроведу одговарајуће процедуре како би пријавили непримерене дигиталне садржаје или нежељене контакте и потражили помоћ -препознају ризик зависности од технологије и рационално управљају временом које проводе на интернету -креира, чува, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве online/offline алате -користи могућност рачунарских мрежа за комуникацију и сарадњу	Дигитална писменост	-поступци и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи -ауторска права и симболи који представљају лиценцу -заштита здравља
-коришћењем текстуалног програмског језика опште намене, формира рачунарски програм који за задате нумеричке вредности исписује и/или исцртава одговарајући резултат -у оквиру програма користи променљиве, петље и подпрограме (процедуре/функције/методе), као и нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности (једнодимензионе) -отклања синтаксне грешке и грешке у раду програма Python, коришћењем исписа међурејултата -објасни појам алгоритма као апстрахованог поступка који је имплементиран програмом -реши базичне алгоритамске проблеме над секвенцама вредности попут рачунања статистика (бројање, минимум, максимум, збир), секвенцијалног проналажења и инверзија редоследа, као и да у	Рачунарство	-упознавање са изабраним програмским језиком и развојним окружењем Pythona на тривијалном примеру програма (треба изабрати програмски језик који је заступљен у пракси, има доступно модерно развојно окружење и штити програмера од компромитовања меморије и сличних грешака које почетник тешко решава) -упознавање (кроз примере, објашњења и задатке за самостални рад) са елементима програмског језика Python и одговарајућим алгоритмима, при чему ће се брзо увести сви концепти програмског језика који су планирани, тако што се неће задржавати на продубљивању сложености проблема који се решава

задатку који је формулисан као опис реалног или замишљеног догађаја препозна могућност примене таквог алгорита и на основу тога формира програм који представља решење задатка		само са одређеним подскупом концепата (петље ће се радити иако нису обрађени комплексни логички услови и гранања, а на низове ће се прећи пре него што се исцрпи тема секвенцијалне обраде без низова)
-изврши анализе које укључују статистике по групама; -сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; -сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; -самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; -креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; -поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; -вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	Пројектна настава	-Онлајн упитник (креирање типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). -Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). -Отворени подаци. -Инфографик. -Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). -Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. -Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. -Вредновање резултата пројектног задатка

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета информатике и рачунарства	компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција

Начин остваривања програма:

Методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, комбинована, метода учења путем открића, метода практичног рада

Облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални

Активности

Наставника: организује, осмишљава, слуша, анализира, разговара, објашњава, образлаже, усмерава, упућује, наводи, подстиче, процењује, вреднује, води, мотивише, контролише, прати, обезбеђује материјал, повезује садржаје

Ученика: активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци, писмене провере (иницијални тест), усмено одговарање, практичан рад, полугодишња провера знања, провера знања на крају школске године.

Корелација са другим предметима:

Предмет	Садржај
Информатика и рачунарство/Српски језик	Рад са текстом (Креирање и форматирање табела)/Лични глаголски облици
Информатика и рачунарство/Техничко и информатичко образовање	Рад са текстом (Креирање и форматирање табела)/Подела и врсте грађевинских материјала)
Информатика и рачунарство/Енглески језик	Интернет(Претраживање интернета)/Унит 2: Thefuture (саобраћај и транспорт+) -наука(свемир, сунчев систем)
Информатика и рачунарство/Техничко и информатичко образовање	Интернет и графика /Информатичке технологија
Информатика и рачунарство /Математика	Рад са графиком и цртежом у Pythonу /Круг, Троугао, Квадрат, Правоугаоник, Многоугао

Напомена: У току рада кроз пројектне задатке биће још корелација са другим предметима у зависности од тема које буду изабрали ученици, па ћемо накнадно уписати.

Фонд часова

разред	недељни фонд часова	годишњи фонд часова
6.	2+1.5(офа)	72+54(офа)

На основу члана 67. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, број 88/17)
 („Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 5/08, 3/11, 1/13 и 11/16)

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у самосталном вежбању; сврсисходно користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим ситуацијама; упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања уз помоћ наставника са вредностима за свој узраст; примени постигнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу; примени атлетске дисциплине у складу са правилима; развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике; одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Обавезни садржаји: Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој гипкости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.

примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности; изведе елементе кошаркашке технике; примени основна правила кошарке; користи елементе технике у игри; примени основне тактичке елементе спротских игара; учествује на такмичењима између одељења; изведе кретања у различитом ритму; игра народно коло; изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; користи елементе технике и примењује основна правила у игри; вреднује утицај примењених вежби на организам; процени ниво сопствене дневне физичке активности; користи различите вежбе за побољшање својих физичких способности; процени последице недовољне физичке активности; примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; решава конфликте на друштвено прихватљив начин; пронађе и користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; прихвати победу и пораз; уважи различите спортове без обзира на лично интересовање; примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама; повеже значај вежбања за одређене професије; вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; подстиче породицу на редовно вежбање;	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТА И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика	Обавезни садржаји: Техника истрајног трчања Истрајно трчање – припрема за крос Техника спринтерског трчања Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 g) Проширени садржаји Техника штафетног трчања Скок удаљ Бацања кугле 2 kg Бацање „вортекс-а” Тробој
		Спортска гимнастика	Обавезни садржаји: Вежбе на тлу Прескоци и скокови Вежбе у упору Вежбе у вису Ниска греда Гимнастички полигон Проширени садржаји: Вежбе на тлу (напредне варијанте) Висока греда Прескок Вежбе у упору (сложенији састав) Вежбе у вису (сложенији састав)
		Основе тимских и спортских игара	Основи садржаји Кошарка: Основни елементи технике и правила: – кретање у основном ставу у одбрани, – контрола лопте у месту и кретању, – вођење лопте,

повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље; коригује дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама; користи здраве намирнице у исхрани; разликује корисне и штетне додатке исхрани; примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; чува животну средину током вежбања; препозна последице конзумирања дувана, алкохола и штетних енергетских напитака; води рачуна о репродуктивним ограничанима приликом вежбања.			– дриблинг, – хватања и додавања лопте, – шутирања, – принципи индивидуалне одбране, – откривање и покривање (сарадња играча), – основна правила кошарке. Проширени садржаји Напредни елементи технике, тактике и правила игре: – дриблинг (сложеније варијанте), – финтирање. Основни принципи колективне одбране и напада.
		Плес и ритмика	Основи садржаји Вежбе са вијачом. Народно коло „Моравац“. Народно коло из краја у којем се школа налази. Проширени садржаји Састав са обручем. Састав са лоптом. Кратки састав са вијачом. Енглески валцер.
		Мини рукомет	Основи садржаји Вођење лопте Хватање и додавање лопте Шутирање лопте Финтирање Принцип индивидуалне одбране Основна правила мини рукомета
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Физичко вежбање и спорт	Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе) Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање Упознавање ученика са најчешћим

			облицима насиља у физичком васпитању и спорту „Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација) Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта Значај развоја физичких способности за сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...) Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела) Планирање дневних активности.
		Здравствено васпитање	Физичка активност, вежбање и здравље Основни принципи вежбања и врсте физичке активности Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравственохигијенских мера пре и после вежбања Лична и колективна хигијена пре и после вежбања Утицај правилне исхране на здравље и развој људи Исхрана пре и после вежбања Прва помоћ: – значај прве помоћи, – врсте повреда. Вежбање и играње на чистом ваздуху – чување околине приликом вежбања

Планом и програмом предвиђено је иницијално мерење моторичких способности ученика, мерења се спроводе на почетку и на крају сваке школске године. Тестирање се спроводи батеријом тестова одобреном од стране министарства спорта. Добијени резултати се касније обрађују и помно прати напредак ученика током основног образовања.

Законом је предвиђено да уколико је ученик ослобођен од практичног дела физичког и здравственог васпитања (на основу препоруке лекара), биће оцењен на основу познавања теоријског дела физичког и здравственог васпитања. Закон предвиђа да из физичког и здравственог васпитања није више могуће остати неоцењен.

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ	
АТЛЕТИКА	ОСНОВНИ НИВО	ФВ.1.1.3. Ученик/ученица правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат. ФВ.1.1.4. Зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ. ФВ.1.1.5. Ученик/ученица зна правилно да скаче удаљ згрчном варијантом технике и мери дужину скока. ФВ.1.1.6. Зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ. ФВ.1.1.7. Ученик/ученица зна правилно да скаче увис варијантом технике маказице. ФВ.1.1.8. Зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ. ФВ.1.1.9. Ученик/ученица правилно баца куглу из места и мери дужину хица. ФВ.1.1.10. Зна правила за такмичење, сигурносна правила, влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву помоћ.
	СРЕДЊИ НИВО	ФВ.2.1.3. Ученик/ученица правилно изводи варијанту технике штафетног трчања. ФВ.2.1.7. Ученик/ученица зна правила за такмичење. ФВ.2.1.4. Ученик/ученица зна правилно да скаче удаљ варијантом технике увинуће. ФВ.2.1.7. Ученик/ученица зна правила за такмичење. ФВ.2.1.5. Ученик/ученица зна правилно да скаче увис леђном варијантом технике. ФВ.2.1.7. Ученик/ученица зна правила за такмичење. ФВ.2.1.6. Ученик/ученица правилно баца куглу леђном варијантом технике. ФВ.2.1.7. Ученик/ученица зна правила за такмичење. ФВ.2.1.8. Ученик/ученица учествује на такмичењу у једној атлетској дисциплини.
	НАПРЕДНИ НИВО	ФВ.3.1.3. Ученик/ученица правилно изводи варијанту технике штафетног трчања. ФВ.3.1.4. Ученик/ученица учествује на такмичењу у атлетском петобоју. ФВ.3.1.5. Зна атлетска правила неопходна за учествовање на такмичењу у атлетском петобоју.
СПОРТСКА ГИМНАСТИКА	ОСНОВНИ НИВО	ФВ.1.1.11. Ученик/ученица правилно изводи вежбе на тлу. ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ. ФВ.1.1.12. Ученик/ученица правилно изводи прескоке разношку или згрчку уз помоћ. ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ. ФВ.1.1.13. Ученик/ученица изводи вежбе и комбинације вежби на греди. ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ. ФВ.1.1.14. Ученица правилно изводи основне вежбе на двовисинском разбоју. ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ. ФВ.1.1.15. Ученик правилно изводи основне вежбе на коњу са хватаљкама. ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ. ФВ.1.1.16. Ученик правилно изводи основне вежбе на круговима. ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ. ФВ.1.1.17. Ученик правилно изводи основне вежбе на паралелном разбоју.

		ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ. ФВ.1.1.18. Ученик правилно изводи основне вежбе на вратилу. ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ.
	СРЕДЊИ НИВО	ФВ.2.1.9. Ученик/ученица на средњем нивоу правилно изводи сложеније вежбе на тлу, чува и помаже, поштује сигурносна правила. ФВ.2.1.17. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ. ФВ.2.1.10. Ученик/ученица правилно изводи згрчку. СаДржаЈ: вежба: згрчка преко козлића или коња. ФВ.2.1.11. Ученица правилно изводи вежбе и комбинације вежби на греди ФВ.2.1.17. Зна мере сигурности, чување и помагање, називе вежби и основе организације рада. ФВ.2.1.12. Ученица правилно изводи вежбе и комбинације вежби на двовисинском разбоју ФВ.2.1.17. Зна мере сигурности, чување и помагање, називе вежби и основе организације рада. ФВ.2.1.13. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на коњу са хваталкама. ФВ.2.1.17. Зна мере сигурности, чување и помагање, називе вежби и основе организације рада. ФВ.2.1.14. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на круговима. ФВ.2.1.17. Зна мере сигурности, чување и помагање, називе вежби и основе организације рада. ФВ.2.1.15. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на паралелном разбоју. ФВ.2.1.17. Зна мере сигурности, чување и помагање, називе вежби и основе организације рада. ФВ.2.1.16. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на вратилу. ФВ.2.1.17. Зна мере сигурности, чување и помагање, називе вежби и основе организације рада.
	НАПРЕДНИ НИВО	ФВ.3.1.6. Ученик/ученица правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на тлу. ФВ.3.1.7. Ученик/ученица правилно изводи згрчку и разношку са изразитијим фазама лета. ФВ.3.1.8. Ученица правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на греди. ФВ.3.1.9. Ученица правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на двовисинском разбоју. ФВ.3.1.10. Ученик правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на коњу са хваталкама. ФВ.3.1.11. Ученик правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на круговима. ФВ.3.1.12. Ученик правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на паралелном разбоју. ФВ.3.1.13. Ученик правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на вратилу. ФВ.3.1.14. Ученик учествује у гимнастичком петобоју, а ученица учествује у гимнастичком четворобоју. ФВ.3.1.15. Зна мере сигурности, чување и помагање, називе вежби, основе организације рада и учествује на школском такмичењу.
ОСНОВЕ ТИМСКИХ И СПОРТСКИХ ИГАРА	ОСНОВНИ НИВО	ФВ.1.1.1. Ученик/ученица игра кошарку примењујући основне елементе технике, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других. ФВ.1.1.2. Зна функцију кошарке, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ.
	СРЕДЊИ НИВО	ФВ.2.1.1. Ученик/ученица игра кошарку примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других.

		ФВ.2.1.2. Зна функцију и значај кошарке, већи број правила, принципе и утицај тренинга.
	НАПРЕДНИ НИВО	ФВ.3.1.1. Ученик/ученица игра кошарку примењујући већи број одговарајућих елемената технике, испуњавајући тактичке задатке, такмичи се, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама. ФВ.3.1.2. Зна тактику кошарке, систем такмичења, начин организовања утакмице и да суди.
ПЛЕС И РИТМИКА	ОСНОВНИ НИВО	ФВ.1.1.20. Ученик/ученица се успешно креће у ритму и темпу музичке пратње у простору основним облицима кретања (ходање, трчање).
	СРЕДЊИ НИВО	ФВ.2.1.18. Ученик/ученица повезује просторно и временски плесне елементе у целину, изводи и реализује најмање један одабрани дечији плес. ФВ.2.1.19. влада основном терминологијом, препознаје и разликује друштвене и народне плесове
	НАПРЕДНИ НИВО	ФВ.3.1.16. Ученик/ученица самостално изводи сопствену композицију покрета и кретања уз музичку пратњу и успешно моторички у ритму и темпу реализује одабрани народни, друштвени и дечији плес; влада основама тренинга и учествује на такмичењу. ФВ.3.1.17. Зна терминологију плесова и систем такмичења.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета физичког и здравственог васпитања:	Одговорно учешће у демократском друштву, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, решавање проблема, сарадња.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, комбинована

Облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.

Активности

Наставника: дискусија, анализирање, објашњавање, показивање, поређење, мерење, упоређивања

Ученика: активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, ослања се на претходно искуство, ходање, трчање, вежбање, анализирање, такмичење, мерење, скакање.

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: свакодневна посматрања, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, активности ученика на часу, начин извођења елемената, иницијално тестирање

Корелације (међупредметна повезаност):

Физика/физичко и здравствено васпитање

- Узајамно деловање два тела/ кошарка блок у нападу
- Узајамно деловање два тела у непосредном додиру деформација сабијање/кошарка наскок код скок – шута
- Равнотежа тела, појам врста, равнотежа полуге/кошарка основни кош.стаб у нападу
- Равномерно праволинијско кретање/контранапад кошарка
- Променљивио праволинијско кретање/атлетика трчање 30м

Биологија/физичко и здравствено васпитање

- Срце и крвни систем/трчање

Математика/ физичко и здравствено васпитање

- Угао/кошарка демаркирање(оштар, туп, прав угао)

Музичка култура/ физичко и здравствено васпитање

- Музика на тлу Србије/плес Моравац
- Антонио Вивалди/рит.гимнастика вежбе са вијачом.

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Верска настава

Разред: Шести

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
Шести	1	36

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. - моћи да каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе - моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава - моћи да преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа	I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	Упознавање са садржајем програма и начином рада
	II - ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖЈЕГ 2. Историјске околности пред долазак Христов 3. Јеврејско ишчекивање Месије Свети Јован Претеча	- Историјске околности пред долазак Христов - Старозаветна пророштва о доласку Месије - Свети Јован Претеча
- моћи да доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом; - моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима. - моћи да наведе неке од новозаветних књига и околности њиховог настанка; - моћи да пронађе одређени библијски одељак;	III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ 5. Нови Завет је испуњење Старог Завета 6. Новозаветни списи Јеванђелисти	- Нови Завет је испуњење Старог Завета - Новозаветни списи (настанак, подела, функција, аутори...) - Јеванђелисти

• моћи да каже да се Библија користи на богослужењима; • моћи да именује Јеванђелисте и препозна њихове иконографске симболе; • бити подстакнут на читање Светог Писма. • моћи да преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења“; • моћи да препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; • моћи да препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; • моћи да уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога • моћи да преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима; • моћи да преприча библијски опис Рођења Христовог;	IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС 8. Пресвета Богородица – Благовести 9. Богородичини празници 10. Рођење Христово 11. Христос је Богочовек 12. Крштење Христово 13. Христова чуда 14. Новозаветне заповести и Беседа на гори 15. Христос – „пут, истина и живот” 16. Лазарева Субота и Цвети 17. Тајна Вечера – прва Литургија 18. Страдање Христово Васкрсење Христово	• Пресвета Богородица – Благовести • Богородичини празници • Рођење Христово • Христос је Богочовек • Крштење Христово • Христова чуда • Новозаветне заповести и Беседа на гори • Христос – Онај који је наш „пут, истина и живот“ • Лазарева Субота и Цвети • Тајна Вечера – прва Литургија • Страдање Христово • Васкрсење Христово

• моћи да препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека • моћи да преприча библијски опис Христовог Крштења, поста и кушања; • моћи да препозна да су Христова чуда израз Његове љубави према људима; • моћи да увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; • бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор; • моћи да преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у Јерусалим; • моћи да увиди контрадикторност између очекивања јеврејског народа спрам Христове личности; • моћи да хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; • моћи да преприча библијски опис Тајне Вечере и у приносу хлеба и вина препозна Свету Литургију; • моћи да преприча библијски опис Христовог Страдања и Васкрсења моћи да кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих; • моћи да преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; • моћи да каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова; • моћи да именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота; • моћи да уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва; • моћи да објасни значај доношења Миланског едикта; моћи да усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења;	V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА 20. Вазнесење и Педесетница 21. Црква у Јерусалиму 22. Павле – апостол незнабожаца 23. Прогони хришћана Свети цар Константин и крштење царства	• Вазнесење и Педесетница • Заједница у Јерусалиму, према извештају из Дела апосолских • Мисионарско дело светог апостола Павла • Гоњења Цркве • Свети цар Константин и крштење царства
Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математика	рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.	

Начин остваривања програма

Методе рада: монолошка , дијалошка, комбинована

Облик рада: фронтални, индивидуални, рад у пару, тимски рад

Активности

Наставника: Наводи, ствара ситуацију, мотивише, прати, даје упутства , исписује

Ученика: Пишу, цртају, певају, праве, слушају, повезују, закључују

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: Прати активност, путем квиза, домаћи

Корелација са другим предметима :

- српски језик и књижевност
- историја
- географија
- ликовна култура
- музичка култура
- грађанско васпитање.

Грађанско васпитање

Разред: шести

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
шести	1	36

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
- образложи везу права и одговорности на примеру; - наведе примере за групу права и слобода; - аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - идентификује показатеље кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе;	ЉУДСКА ПРАВА	Права и одговорности Моја и твоја права - наша су права, Права и одговорности. Посебна група права: слобода да и припадајуће одговорности. Посебна група права: заштита од и припадајуће одговорности. Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности. Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све припадајуће одговорности. Инклузивно образовање - квалитетно образовање за све.
- сврсисходно користи клучне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт; - образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти на примеру; - разликује стварну партиципацију ученика у одељењу и школи од симболичке и декоративне;	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	Демократско друштво и партиципација грађана Демократско друштво - појам, карактеристике. Грађанин. Дете као грађанин. Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура. Власт. Нивои и гране власти. Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација. Партиципација ученика на нивоу одељења и школе
- позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање, дружење, покретање акција; - образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединца; - примени 7 правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука;	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона. Шта је дозвољено, а шта није на интернету. Утицаји друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца. Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона.

- препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ;		Дигитално насиље и веза са Конвенцијом о правима детета. Карактеристике и последице дигиталног насиља. Седам правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука. Реаговање у ситуацијама дигиталног насиља. Одговорности ученика и школе
- учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања; - учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака; - презентује спроведено истраживање и добијене резултате; - процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке; - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	Планирање и извођење истраживања о понашању ученика у школи и њиховим ставовима о употреби/злоупотреби интернета и мобилних телефона. Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем. Избор теме, узорка и инструмента истраживања. Спровођење истраживања. Обрада података. Тумачење резултата. Припрема и презентација добијених резултата. Евалуација истраживања

Кључни појмови: права и одговорности, демократско друштво и партиципација грађана, употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математика	за учење, рад с подацима и информацијама, решавање проблема, одговоран однос према здрављу одговоран однос према околини дигитална компетенција, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Начин остваривања програма

Методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ.

Облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.

Активности

Наставник организује час, континуирано прати напредовање ученика у достизању исхода, обезбеђује да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добро дошло у својој различитост, подстиче код ученика развијање способности да разумеју сопствену одговорност у ситуацијама дискриминације и насиља презентује наставне садржаје ангажујући ученике, водећи рачуна о претходним знањима која поседују,

демонстрира, користи ИКТ – презентације, прикази, снимци, прилози, демонстрације; подстиче ученика на активно учешће, повезује садржаје са свакодневним животом, вреднује рад ученика;

Ученици активно учествују у реализацији часа, записују, анализирају, дискутују, показују, примењују, закључују, учествују у тимском и групном раду, процењују наставу, рад других ученика и сопствени рад.

Начин примене и праћење исхода:

Праћење напредовања ученика је у функцији развоја ученика у достизању исхода.

Праћење и вредновање ученика започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на то ће се процењивати његов даљи ток напредовања.

Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.

Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања прописаних исхода и постигнућа ученика у току савладавања школског програма.

Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада.

Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада: писању и излагању презентација, различитим облицима групног рада, рад на пројектима и сл.

На овај начин се праћење и вредновање оставрује у свим разредима. Настава је усмерена на развијање међупредметних компетенција, општих предметних и специфичних предметних компетенција / прецизиране у годишњим плановима рада /, на исходе и стандарде постигнућа.

Корелација са другим предметима :

- Историја (кршење људских права у ратовима),
- Српски језик; кршење људских права у књижевним делима; приповетка Аска и вук - право на очување личног идентитета; роман Орлови рано лете
- право на квалитетно образовање; дело Овај дечак се зове Пепо Крста - насиље у породици и права детета; приповетка Вањка
- насиље над децом; роман Дечац Павлове улице - вршњачко насиље.
- Информатика и рачунарство; дигитална писменост - примена поступака и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи.

7.3. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА 7. РАЗРЕД

А ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Српски језик

Наставна тема: КЊИЖЕВНОСТ Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
– користикњижевних термина и појмова обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима којима чита; – истакне универзалне вредности књижевности и ела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – чита саразумевање различитих врста текстова и коментарише их, у складу са узрастом; – разликује народну одау ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; – разликује основне одлике стиха и строфе – укрштено, обрнуто и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; – тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастно) и песничке слике у одабраном лирском тексту; – локализује књижевна дела из области школског програма; – разликује етапе драмског радње; – разликује ауторску књижевност и уметнички текст од наратива, драмског лиричког субјекта; – разликује облике казивања (форме приповедања); – идентификује је језичко-стиличке изражајне средства и разуме њихову функцију; – анализира идејно-слој књижевног дела и услуге његових аргумента из текста; – уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким,	ЛЕКТИРА ЛИРИКА 1. Јован Дучић: Подне 2. Милан Ракић: Божур 3. Владислав Петковић Дис: Међусвојима 4. Милутин Бојић: Плава гробница 5. Десанка Максимовић: Крвава бајка 6. Стеван Раичковић: После кише 7. Јован Јовановић Змај: Јутутунска јуха хаха 8. Рабиндранат Тагоре: Папирни бродови 9. Вислава Шимборска: Облаци ЕПИКА 1. Народна бајка (једна по избору): Међедовић / Чудотворни прстен / Златоруниован 2. Стефан Митров Љубиша: Кањош Мацедоновић (одломак) 3. Радоје Домановић: Вођа (одломак) 4. Петар Кочић: Кроз међаву 5. Иво Андрић: Јелена, жена којенема (одломак) 6. Данило Киш: Прича о печуркама / Еолска харфа 7. Алфонс Доде: Последњи час / Владимир Набоков:	- монолошка - дијалошка - рад на тексту - писани радови - демонстрација - радионице - интерактивна - групни рад - активна	- текстови - слике - табла и креде мултимедијални садржаји (CD, DVD и видео бим) - дидактички материјал - powerpoint презентације	- посматрање - слушање - усвајање - приповедање - описивање - читање усклађено с природом различитих текстуалних жанрова - писање различитих облика текстова - изражајно казивање и рецитовање - коришћење	планирање и припремање - организовање - реализовање - презентовање - избор садржаја, метода и техника, наставних објеката и средстава - израда дидактичког материјала - израда powerpoint презентација - подстицање и усмеравање ученика - осмишљена помоћ	

друштвеним и етичким; – разликујехумористичкиодироничног и сатиричногтонакњижевногдела; – критичкипромишља о смислукњижевногтекста и аргументованообразложисвојстав; – доведе у везузначењепословица и изрекасаидејнимслој текста. – препознанационалневредности и негујекултурноисторијскубаштину; – размотриаспектероднеравноправности у везисаликовимакњижевно-уметничкихтекстова; – препоручикњижевноделоузкраткообразложење; – упоредикњижевно и филмскоделонасталопоистомпредлошку, позоришнупредставу и драмскитекст; – разликујеглаголскеначине и неличнеглаголскеоблике и употребиих у складусанормом; – одредиврстенепроменљивихречи у типичнимслучајевима; – уочиделовеименичесинтагме; – разликујеграматички и логичкисубјекат; – разликујесложениглаголскипредикатодзависнереченицесавезникомда; – препознаврстенапоредниходносамеђуреченичимчлановима и независнимреченицама; – идентификујеврстезависнихреченица; – искажереченичничланречју, предлошко-падежномконструкцијом, синтагмом и реченицом; – примениосновнаправилаконгруенције у реченици; – доследнопримениправописнуорму; –	Лошдан 8. ДневникАнеФранк (одломак) 9. ЕфраимКишон: Кодкућејенајгоре (једнапричапоизбору) 10. Афоризми (ДушанРадовић и други) ДРАМА 1. БраниславНушић: Власт (одломак) 2. ВидаОгњеновић: КањошМацедоновић (одломак о сусретуКањоша и Фурлана. НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИОбавезнадел а 1. МихајлоПупин: Сапашњакадонаучењака (одломак) 2. ЈеленаДимитријевић: Седаммора и триокеана (одломак) / МилошЦрњански: Нашанебеса („Крф, плавагробница” – одломак) Једноделопоизбору 1. ЈованЦвијић: Охридскојезеро (одломак) / ПеђаМилосављевић: Потеразапејажима 2. СветланаВелмарЈанковић			различитих извора информација - истраживање (рад на тексту) -стварање - презентовање - израда паноа и powerpoint презентација	ученику - преношење информација - развијање индивидуалних способности ученика - вредновање ученичких постигнућа у свим облицима активности -упућивање ученика на самостално проналажење информација - вредновање и самовредновање рада - континуирано повезивање	

разликуједугосилазни и дугоулазни акценат; – говори на задатом поштујући књижевну језичку норму; – разликује књижевно уметнички од публицистичког функционалног стила; – састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; – напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; – користитехнички и сугестивни опис у изражавању; – препозна цитат и фусноту и разуми њихову улогу; – пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; – напише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; – примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); – састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); – правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним мла	: Српски Београд despota Стефана (Капија Балкана) 3. Уметнички и научно популарни текстови о природним лепотама и културно историјским споменицима за вичаја 4. Избор из енциклопедија и часописа за децу ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Епска народна песма по ову тему о овског тематског круга (Смрт војводе Пријезде, Диоба Јакшића и песма по избору) 2. Епска народна песма о хајдуцима и ускоцима (Мали Радојица, Стари Вујадин, Стари Новак и кнез Богосав; Иво Сенковић и ага од Рибника, Ропство Јанковић Стојана) 3. Свети Сава у књижевности: – одломак из Житија Светог Симеона (о опроштају оца од сина); – избор из народних прича и предања (на пример Свети Сава и ђаво, легенде о Светом Сави); – избор из ауторске поезије о Св. Сави				знања о језику са непосредном говорном праксом	

	(на пример Матија Бећковић: Прича о Светом Сави) 4. Мирослав Антић: Плавичу перак и Шашавакњига (избор) 5. Антоан де Сент Егзипери: Мали Принц; Момо Капор: Мали Принц 6. Јован Стерија Поповић: Покондирена тиква 7. Душан Ковачевић: Свемирски мај 8. Дејан Алексић: Ципелана крају света / Игор Коларов: Дванаест море ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ (бирати 3 дела) 1. Милорад Павић: Руски хрт (одломак) 2. Тургенев: Шума и степа 3. Антон Павлович Чехов: Чиновникова смрт 4. Јанко Веселиновић: Хајдук Станко (одломак из првог дела романа) 5. Гордана Малетић: Катарке Београда (прича Зебња и друге) 6. Урош Петровић: Загонетне приче 7. Александар Манић: У свитању света 8. Јасминка Петровић: Лето кад сам научила да летим 9. Градимир Стојковић:					

	Хајдук у Београду 10. КорнелијаФунке: Срцеодмастила 11. ДушицаЛукић: Земљаје у квару (избор) 12. ГорданаБрајовић: избиркепесамаИндија, Индија (Пролазислонпунмириса, ПролазислонпунХималаја) 13. ДушанПопЂурђев: ЛеглионскогИкара КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ Опкорачење. Рефрен. Цезура. Везани и слободнистих. ауторскелирскепесме: рефлексивна и сатиричнапесма. Језичко- стилскаизражајнасредств а: метафора, алегорија, градација, словенскаантитеза, фигурепонављања (асонанца и алитерација). Функцијамотива у композицијилицерскепесме. Песма у прози. Фабула и сиже. Статички и динамичкимотиви. Композиција. Епизода. Идејнислојкњижевногтек ста. Хумор, иронија и сатира. Врстекарактеризације књи жевноглика.					

	Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање. Дневник. Путопис. Аутобиографија. Легендарна прича. Предања о постанку бића, места и ствари. Афоризам. Пословице, изреке; питалице; загонетке. Драмска радња; етап драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија и расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу.					
Наставна тема: ГРАМАТИКА						

	Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, приложке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међуреченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне,	- монолошка - дијалошка - рад на тексту - писани радови - демонстрација - радионице - интерактивна - групни рад - активна	- текстови - слике - табла и креде - мултимедијални садржаји (CD, DVD и видео бим) - дидактички материјал - powerpoint - презентације			

	месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказа ниречју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови. Правопис: Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писањескраћеница, правописних знакова. Ортоепија Дугоузлазни и дугосилазни акценат. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевно уметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели).					

	ли и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе и друго. Говор не вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитоване); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависно сложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативних реченица у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција,					

	реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге. Писмене вежбе и домаћинадаци и њихова анализа часу. Четири школска писмена за датка – подва у сваком полугодшту					

Назив предмета	СТРАНИ ЈЕЗИК
Циљ	Циљ учења страног језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.
Разред	Седми
Годишњи фонд часова	72

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
По завршеној теми/области ученик је у стању да: – разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/ давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и	(activities & interests, home & furniture, there is/are with some/any, possessive adj & possessive 's) Present Simple with adverbs of frequency, clothes, Present Continuous, talking about feelings, Countries and languages, was/were, there was/were, Past Simple, regular verbs, Present Simple, Present Continuous and state verbs Vocabulary: Lifestyle Reading and Vocabulary: Are all gadgets useful? Verb + ing / verb + to – infinitive Speaking: Making	Монолошко -дијалошка метода, аудитивна метода, ИКТ методе, метода рада на тексту Фронтални, индивидуални, у пару	Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник за презентацију градива	Ученици учествују у раду (читају нову лекцију, преводе, раде вежбе у уџбенику, слушају снимљен садржај, гледају видео материјал)	Наставник уводи ученике у нову лекцију, градиво из граматике, даје упутства за рад, надгледа рад ученика, подстиче их да раде, охрабрује,	

умећа; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; – разуме једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; – формулише једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто	suggestions Revision				потребну помоћ и објашњења, оцењује рад ученика	
Наставна тема:						
Starter (0) Увод и обнављање градива (септембар) Welcome to Woodley Bridge ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА						

Исходи По завршеној теми/области ученик је у стању да:	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
– разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење;	BBC Culture: Do smartphones make you smarter? Vocabulary: Weather & natural disasters	Дијалогска метода, метода рада на тексту, метода демонстрације, метода практичног рада, проблем метода, ИКТ метод, истраживачке методе Фронтални, индивидуални, у пару	Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник за презентацију градива	Ученици учествују у раду (читају нову лекцију, преводе, раде вежбе у уџбенику, слушају снимљен садржај, гледају видео материјал	Наставник уводи ученике у нову лекцију, градиво из граматике, даје упутства за рад, надгледа рад ученика, подстиче их да раде, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњења, оцењује рад ученика	
– упути предлоге, савете и позиве на						

заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; – разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;						

Наставна тема:

1 That's my world (сеп., окт.) ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ, ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА						
Исходи – По завршеној теми/области ученик је у стању да: разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;	Наставни садржаји Grammar: Past Simple – regular & irregular verbs Reading & Vocabulary: Findout about life in a cold country Grammar: Past Simple & Past Continuous English in use: Adverbs and indefinite pronouns Revision Test 1	Методе и облици Монолошко -дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ методе, метода демонстрације, метода индивидуалног приступа	Наставна средства Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник за презентацију	Активност и ученика Ученици учествују у раду (читају нову лекцију, преводе, раде вежбе у уџбенику, слушају снимљен садржај, гледају видео	Активност наставника Наставник уводи ученике у нову лекцију, градиво из граматике, даје упутства за рад, надгледа	Евалуација

		(по потреби), метода рада на тексту Фронтални, индивидуални, у пару	градива	материјал	рад ученика, подстиче их да раде, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњења, оцењује рад ученика	

Наставна тема:						
2 Wild nature (октобар) ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ						

Исходи По завршеној теми/области ученик је у стању да: – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава,	Наставни садржаји Vocabulary: Food & drink Grammar: Present Perfect with ever, never, just, already & yet	Методе и облици Монолошко -дијалошка метода, аудитивна	Наставна средства Уџбеник, свеска, компјутер, табла,	Активност и ученика Ученици учествују у раду (читају	Активност наставника а Наставник уводи	Евалуација

радњи, стања и збивања; описе и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	Reading & Vocabulary: A cookery TV show Grammar: Present Perfect with for and since; Present Perfect & Past Simple Speaking: Ordering food Writing: An email to a friend Revision	метода, ИКТ методе, метода демонстрац ије, метода графичких радова, диференцир ане методе Фронтални, индивидуал ни, у пару	маркер, цд, дигитални интеракти вни уџбеник за презентац ију градива	нову лекцију, преводе, раде вежбе у уџбенику, слушају снимљен садржај, гледају видео материјал	ученике у нову лекцију, градиво из граматике , даје упутства за рад, надгледа рад ученика, подстиче их да раде, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњењ а, оцењује рад ученика	

Наставна тема:						
3 The taste test						
(октобар, новембар)						
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА						

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
– По завршеној теми/области ученик је у стању да: разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; – разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.	Vocabulary: Film and TV Grammar: Comparatives & Superlatives Reading&Vocabulary: A theatre evening Grammar: quantifiers Speaking: Talking about preferences English in use: Adverbs of manner Припрема за I писмени задатак (Revision) I писмени задатак Исправак I писменог задатка	Монолошко -дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ методe, диференциране методе Метода графичких радова Фронтални, индивидуални, у пару	Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник за презентацију градива	Ученици учествују у раду (читају нову лекцију, преводе, раде вежбе у уџбенику, слушају снимљен садржај, гледају видео материјал	Наставник уводи ученике у нову лекцију, градиво из граматике, даје упутства за рад, надгледа рад ученика, подстиче их да	

					раде, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњењ а, оцењује рад ученика	

Наставна тема:						
4 Curtain up! (нов., дец.) ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА ДЕЦЕМБАР- ПИСМЕНИ ЗАДАТАК 1						

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
– По завршеној теми/области ученик је у стању да: – разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упути уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; – разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа;	Vocabulary: Sports and sporting events Grammar: The Future – will/ going to/ Present Continuous Grammar: First Conditional Speaking: Talking about plans Writing: Notes, making a request Revision Test 2		Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник за презентацију градива	Ученици учествују у раду (читају нову лекцију, преводе, раде вежбе у уџбенику, слушају снимљен садржај, гледају видео материјал	Наставник уводи ученике у нову лекцију, градиво из граматике, даје упутства за рад, надгледа рад ученика, подстиче их да раде, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњења, оцењује рад ученика	

Наставна тема:						
5 The big match! (дец., јан.) ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) ИЗРАЖАВАЊЕ ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА,						

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
- По завршеној теми/области ученик је у стању да: - разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на	Vocabulary: Travel Grammar: Modal verbs for obligation, prohibition and advice Reading and vocabulary: Live life outside Grammar: Modal verbs for speculation	Монолошко -дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ методе, метода демонстрац	Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни	Ученици учествују у раду (читају нову лекцију, преводе, раде вежбе у уџбенику, слушају	наставника Наставник уводи ученике у нову лекцију, градиво из граматике	

јавном месту;		ије, метода индивидуал низованог приступа (по потреби Фронтални, индивидуал ни, у пару	уџбеник за презентацију градива	снимљен садржај, гледају видео материјал	, даје упутства за рад, надгледа рад ученика, подстиче их да раде, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњења, оцењује рад ученика	

Наставна тема:						
6 See the world!						
(јан., феб., март)						
ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА						

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
- По завршеној теми/области ученик је у стању да: - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; -опише и упоређи жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	Listening and vocabulary: Jess lives the dream English in use: Time clauses Revision Test 3 Vocabulary: Family and friends Grammar: Second Conditional Reading and vocabulary: Friendship day Grammar: Defining and non-defining relative clauses Speaking: Identifying people	Монолошко -дијалошка метода, аудитивна метода, ИКТ метод, метода демонстрације, метода индивидуалног приступа (по потреби) Фронтални, индивидуални	Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник за презентацију градива	Ученици учествују у раду (читају нову лекцију, преводе, раде вежбе у уџбенику, слушају снимљен садржај, гледају видео материјал	Наставник уводи нову лекцију, градиво из граматике, даје упутства за рад, надгледа рад ученика, подстиче их да	

		ни, у пару			раде, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњењ а, оцењује рад ученика	

Наставна тема:						
7 Getting to know you						
(март)						
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА						
(април)						
ПИСМЕНИ ЗАДАТАК 2						

Исходи По завршеној теми/области ученик је у стању да: – разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; - изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење;	Наставни садржаји Writing: A short story about friendship Припрема за II писмени задатак (Revision) II писмени задатак Исправак II писменог задатка BBC Culture: Is moving house good for you? Vocabulary: Crime Grammar: Present Simple Pasive and Past Simple Passive Reading and vocabulary: Who is Sherlock nowadays Grammar: have/get something done	Методе и облици Монолошко -дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ методе, мето да индивидуал низованог приступа (по потреби), Метода графичких радова Фронтални,	Наставна средства Уџбеник, свеска, компјутер ,табла, маркер, цд, дигитални интеракти вни уџбеник за презентацију градива	Активност и ученика Ученици учествују у раду (читају нову лекцију, преводе, раде вежбе у уџбенику, слушају снимљен садржај, гледају видео материјал	Активност наставника а Наставник уводи ученике у нову лекцију, градиво из граматике, даје упутства за рад, надгледа рад ученика, подстиче их да	Евалуација

		индивидуални, у пару, у групи			раде, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњења, оцењује рад ученика	
Наставна тема:						
8 No time for crime (април, мај) ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА						

Исходи По завршеној теми/области ученик је у стању да:	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
– разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;	Speaking: Persuading and reassuring English in use: Negative prefixes for adjectives Review Test 4 Vocabulary: Education Grammar: Word order in questions Reading and vocabulary: Does intelligence change Grammar: Mixed tenses Listening and	Монолошко -дијалошка метода, аудитивна метода, ИКТ методе, метода индивидуалног приступа, метода	Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник за презентацију	Ученици учествују у раду (читају нову лекцију, преводе, раде вежбе у уџбенику, слушају снимљен садржај,	а Наставник уводи нову лекцију, градиво из граматике, даје упутства за	

	vocabulary: Awkward moments Speaking: Exchaniging personal information	демонстрац ије Фронтални, индивидуал ни, у пару	ију градива	гледају видео материјал	рад, надгледа рад ученика, подстиче их да раде, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњењ а, оцењује рад ученика	
Наставна тема:						
9 Think outside the box (мај, јун) ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА						

Предмет: Ликовна култура

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
Наставна тема: КОМУНИКАЦИЈА						
• Уочава и формулише ликовни проблем; • активно посматра, уочава и описује предмете, бића и појаве и њихове односе; • исказује своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности; • разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; • комуницира и спонтано изражава своје ставове, мисли и осећања; • сарађује у тиму и показује кооперативност у раду; • показује иницијативу и самосталност у раду; • именује и описује појмове и њихово	- Фотографија - Фотографија, ствар тренутка - Фотографија, ствар тренутка - Поступак израде фотографије, кадрирање - Поступак израде фотографије, селфи - Анимација - Процес настанка анимације, сториборд - Презентација - Сцена - Оригинал - Копија и плагијат	- дијалогско- - демонстративна, практични рад - фронтални, - индивидуални, - групни	- учбеник, радови ученика - Фотографије - фото-апарат	- Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје; - Повезује претходно стечена знања са новим знањима; - Самостално	- Припрема план и програм наставног рада; - Мисаон о активира и мотивише ученике; - Наводи примере корелације са сродним предметима; - Прати ток ученичких активности на часу; - Процењује	- На основу активног учествовања у раду; - На основу разумевања вештина и ставова, као и тачности у обављању задатака; - На основу исправности коришћења одговарајућег вокабулара; - На основу примене наученог у креативном раду

значење у оквиру теме/лекције; - описује елементе који се обрађују у теми/лекцији, а које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; - наводи примере из окружења и тумачи их; - разуме контекст културног наслеђа различитих епоха; - активно тумачи уметничка остварења у складу са задатим критеријумима и са личним доживљајем; - објашњава процедуре и значења; - користи самостално или у сарадњи са другима одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; - повезује кључне текстуалне податке и визуелне информације; - повезује стечена знања са осталим наставним садржајима; - открива, упоређује и анализира значења појмова из теме/лекција у уметничким делима;	- Ликовне теме Ликовне теме			но користи литератур у и развија способности и вештине опажања, бележења и презентовања; - Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; - Формулише и размењује своје идеје са другима; - Уочава, дефинише и прецизира	ује рад ученика и сопствени рад; - Наставник користи активне облике и методе рада који се фокусирају на активно стима и сарадњи ученика; - Подстиче интеракцију наставника и ученика; - Врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава; - Усклађује	

• разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима материјала и техника и где се та знања примењују; • проналази и систематизује информације из различитих извора; • развија стратегије проналажења разних одговора и начина за решавање проблема; • креира, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама; • производи разноврсне, маштовите и оригиналне идеје; • уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије; • показује радозналост и склоност да поставља питања, критикује, дискутује и изражава своје ставове у односу на тему/ликовни проблем; • процењује и аргументује сопствене и ставове и поступке других; • представља и процењује усмено своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; • објашњава процедуре и значења и				проблем; - Мисаоно се ангажује; - Користи своја постојећа знања и искуства и унапређује их; - Активно учествује у раду. -	циљеве са оним што жели да постигне са ученицима; - Одговара на питања, поставља питања, помаже ученику да прецизира своје исказе; - Развија интересовања код ученика; - Пружа потребну помоћ ученицима, мотивише их, подстиче и подржава; - Прати напредо	

изводи закључке; уважава различитост, мултикултуралност; показује емпатију и хумане ставове.					вање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће; - Помаже ученику да организује своја размишљања; - Сарађује са колегама и размењује мишљења; - Упућује ученике да користе различите изворе информација.	
Наставна тема:						

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
Наставна тема: УМЕТНОСТ ОКО НАС						
• Уочава и формулише ликовни проблем; • активно посматра, уочава и описује предмете, бића и појаве и њихове односе; • исказује своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности; • разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; • комуницира и спонтано изражава своје ставове, мисли и осећања; • сарађује у тиму и показује кооперативност у раду; • показује иницијативу и самосталност у раду; • именује и описује појмове и њихово значење у оквиру теме/лекције;	- Уметност и технологија - Уметничка рециклажа - Хуманитарно-уметничка акција Уметничко наслеђе	дијалогско-демонстративна, практични рад фронтални, индивидуални, групни	учбеник, радови ученика старе новине, флаше пластичне, маказе, колаж папир, лепак...	- Активно слуша; - Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје; - Повезује претходно стечена знања са новим знањима;	- Пружа потребну помоћ ученицима, мотивише их, подстиче и подржава; - Прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће; - Помаже ученику да организује своја размишљања; - Сарађује са колегама	На основу активног учествовања у раду; На основу разумевања вештина и ставова, као и тачности у обављању задатака; На основу исправности коришћења одговарајућег вокабулара; На основу примене наученог у креативном раду

• описује елементе који се обрађују у теми/лекцији, а које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; • наводи примере из окружења и тумачи их; • разуме контекст културног наслеђа различитих епоха; • активно тумачи уметничка остварења у складу са задатим критеријумима и са личним доживљајем; • објашњава процедуре и значења; • користи самостално или у сарадњи са другима одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; • повезује кључне текстуалне податке и визуелне информације; • повезује стечена знања са осталим наставним садржајима; • открива, упоређује и анализира значења појмова из теме/лекција у уметничким делима; • разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима материјала и				- Формулише и размењује своје идеје са другима; - Уочава, дефинише и прецизира проблем; - Учествоје у обнављању градива; - Мисаоно се ангажује; - Користи своја постојећа знања и искуства и унапређује их; - Активно учествује	- а и размењује мишљења; - Врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава; - Креира и реализује час у циљу постизања квалитетне наставе која треба да доприне се да ученици стекну у развију знања, вештине, способности и ставове; - Усклађу	

техника и где се та знања примењују; • проналази и систематизује информације из различитих извора; • развија стратегије проналажења разних одговора и начина за решавање проблема; • креира, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама; • производи разноврсне, маштовите и оригиналне идеје; • уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије; • показује радозналост и склоност да поставља питања, критикује, дискутује и изражава своје ставове у односу на тему/ликовни проблем; • процењује и аргументује сопствене и ставове и поступке других; • представља и процењује усмено своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; • објашњава процедуре и значења и изводи закључке; • ~~уважава различитост,~~				у раду.	је циљеве са оним што жели да постигне са ученицима.	

мултикултуралност; показује емпатију и хумане ставове.						
Наставна тема:						

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
Наставна тема: ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА						
• Уочава и формулише ликовни проблем; • активно посматра, уочава и описује предмете, бића и појаве и њихове односе; • исказује своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности; • разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; • комуницира и спонтано изражава своје ставове, мисли и осећања; • сарађује у тиму и показује кооперативност у раду;	Композиција Принципи компоновања (ритам, контраст, равнотежа, јединство, хармонија, доминанта); врсте композиција (пирамидална, вертикална, хоризонтална, дијагонална, овална, спирална, слободна. Арабеска Појам, врсте, принципи и начини конструкције, израда арабеске Пропорције Односи величина, пропорције људске фигуре, пропорције портрета, кроки Простор	- вербално-текстуалне методе (кроз разговор и дискусију са ученицима обрадити појам пропорције као ликовног елемента и његов значај у области	учбеник, темпере радови ученика , мека оловка колаж- -папир, исечци из новина	- визуелна перцепција кроз разговор и дискусију-учење путем посматрања, уочавања и описивања; - упоређивање односа величина различитих врста предмета из	Представљање наставног садржаја-усмеравање активност и ученика на индивидуални рад;- припрема за час,- естетска анализа	- На основу активног учествовања у раду; - На основу разумевања вештина и ставова, као и тачности у обављању задатака; - На основу исправности коришћења одговарајућег вокабулара; - На основу
• показује иницијативу и				непосред		

самосталност у раду; • именује и описује појмове и њихово значење у оквиру теме/лекције; • описује елементе који се обрађују у теми/лекцији, а које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; • наводи примере из окружења и тумачи их; • разуме контекст културног наслеђа различитих епоха; • активно тумачи уметничка остварења у складу са задатим критеријумима и са личним доживљајем; • објашњава процедуре и значења; • користи самостално или у сарадњи са другима одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; • повезује кључне текстуалне податке и визуелне информације; • повезује стечена знања са осталим наставним садржајима; • открива, упоређује и анализира	Појам и врсте простора (унутрашњи и спољашњи, микро и макро); простор у ликовним уметностима; Амбијент Елементи који чине амбијент (дизајн ентеријера, атмосфера, корисници, утицај амбијента на расположење, активност и учење, обликовање школског простора, поставка изложбе). Перспектива Врсте перспектива: нагомилавање; вертикална; инверзна; иконолошка (семантичка); линеарна (централна, угаона, птичија, жабља); ваздушна, колористичка и полиперспектива.	теорије обликовања уметничког дела) - илустративна метода (кроз кратак осврт на уметничко, светско инаше, наслеђе-барока, европске ум. XII и XIII века, француског сликарства-неокласицизма, романтизма, реализма,		ног окружења, као и односа величина делова једног истог предмета. - аперцепција - цртање на основу мотива задате мртве природе - цртање фигуретела једног од ученика - цртање портрета једног		примене научног у креативном раду.

значења појмова из теме/лекција у уметничким делима; • разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима материјала и техника и где се та знања примењују; • проналази и систематизује информације из различитих извора; • развија стратегије проналажења разних одговора и начина за решавање проблема; • креира, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама; • производи разноврсне, маштовите и оригиналне идеје; • уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије; • показује радозналост и склоност да поставља питања, критикује, дискутује и изражава своје ставове у односу на тему/ликовни проблем; • процењује и аргументује сопствене и ставове и поступке других; • представља и процењује усмено своје и радове других, кратко,		импресионизма и постимпресионизма као и корелацијом са математиком, физиком и биологијом наводити ученике да врше селекцију тј. да узимају оне елементе модела који најадекватније представљају (у ликовни проблем)- практично-демонстративне - цртање портрета једног одученика - брзи цртеж - скица-кроки - стварање путем примене, експеримента и истраживања кроз комбинацију у различитих ликовних техника и материјала				

аргументовано и афирмативно; • објашњава процедуре и значења и изводи закључке; • уважава различитост, мултикултуралност; показује емпатију и хумане ставове.		скица-кроки -стварање путем примене, експеримента и истраживања кроз комбинацију различитих ликовних техника и материјала				
Наставна тема:						

Предмет: Музичка култура

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активности ученика	Активност наставника	Евалуација
Наставна тема: Човек и музика и слушање/извођење/стваралаштво						
У оквиру области/теме ученица/ученик ће бити у стању да: - повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; - наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; - уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; - препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија, технологија) - записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;	Музика и здравље, Звук, тон, музика и елементи музике; Поезија и певање, Вишегласно певање, Записивање нота	Дијалош-ка, демонстративна, монолошка, херуистичка фронтални рад, групни рад	Уџбеник, музички стуб, слике/постери, табла	Уме да опише основне карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, разуме историјске и друштвене околности настанка жанра	Презентује - усмерава ученика, подстиче на размишљање развија код ученика аналитичко, синтетичко, дедуктивно мишљење	Посматрање, праћење ангажовања ученика, продукти ученикових активности белешке

– разликује музичке форме барока и класицизма; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; – идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба;						
Наставна тема: МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ						
– препозна врсту жичаних инструмента по изгледу и звуку; опише начин добијања тона код жичаних инструмената	Подела музичких инструмената Жичани инструменти Гудачки инструменти Трзачки инструменти харфа, гитара, тамбура, мандолина, лаута Дувачки инструменти Дрвени дувачки инструменти – увод, флаута, обоа, кларинет, енглески рог Лимени дувачки инструменти Ударалке	Дијалог-ка, демонстративна, херуистичка монолог-ка, фронтал-ни рад, рад у групи, рад у пару	Уџбеник, музички стуб, слике/ постери, табла	Уме да опише основне карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, разуме историјске и друштвене околности настанка жанра	Презентује - усмерава ученика, подстиче на размишљање развија код ученика аналитичко, синтетичко, дедуктивно мишљење	Посматрање, праћење ангажовања ученика, продукти ученикових активности белешке
Наставна тема: Слушање музике, барок, класицизам – наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за						

период барока и класицизма; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; – разликује музичке форме барока и класицизма; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; – идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба; Наставна тема: Певањем и свирањем упознајемо музику Певање: -пева и свира самостално и у групи; -примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); Певање песама по слуху самостално и у групи; Певање песама из нотног текста солмизацијом; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих	Барок у уметности, барок у музици, рођење опере, вокално-инструментална музика барока, Инструментална музика барока, најзначајнији представници епохе барока. Класицизам у уметности, класицизам у музици, карактеристичне форме класицизма, најзначајнији представници епохе класицизма, Развој српске црквене музике. Певање песама по слуху самостално и у групи; Певање песама из нотног текста солмизацијом; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација певањем; Певање песама у комбинацији са покретом;	Дијалош-ка, демонстративна, херуистичка монолош-ка, фронтал-ни рад, рад у групи, рад у пару Дијалош-ка, демонстративна, херуисти-	Уџбеник, музички стуб, слике/ постери, табла	Уме да опише основне карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, разуме историјске и друштвене околности настанка жанра	Презентује - усмерава ученика, подстиче на размишљање развија код ученика аналитичко, синтетичко, дедуктивно мишљење	Посматрање, праћење ангажовања ученика, продукти ученикових активности белешке

цивилизација певањем; Певање песама у комбинацији са покретом; Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима; Свирање дечјих, народних и уметничких композиција из нотног текста; Извођење дечјих, народних и уметничких игара; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом;	Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима; Свирање дечјих, народних и уметничких композиција из нотног текста; Извођење дечјих, народних и уметничких игара; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом;	чка монолош-ка, фронтал-ни рад, рад у групи, рад у пару				

назив предмета: **ИСТОРИЈА**

разред: **седми**

годишњи фонд: 72 часа

недељни фонд: 2 часа

циљ наставе историје:

Циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Задаци наставе историје су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе историје сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе историје буду у пуној мери реализовани
 - да ученици разумеју историјске догађаје, појаве и процесе, улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политичку, економску, друштвену, културну...).
-

Исходи	Наставна тема	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
– доводи у везу узрока последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих прилика; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – наведе специфичне друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединца и група насталих у новом веку; – препознаје основне карактеристике различитих	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (до средине XIX века)	Основне одлике, хронолошки просторни оквири периода Индустијске револуције, завршетка Првог светског рата; Историјски извори за изучавање периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни). Индустијска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву – јачање грађанске и појава радничких класа). Политичке револуције (узроци, последице и обележја) европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појединачности и поделе	-монологска -дијалогска - илустративна -текстуална демонстративна -метода практичног рада -метода коришћења историјских карти и графика -тест метода - смислено вербално-рецептивна Облици рада: - индивидуални -групни -рад у пару -фронтални	-учбеник историје - електронски и учбеник проста техничка средства (табла, маркери, сунђери) - Модерна техничка средства (пројектор, интернет, различите модерне платформе које омогућавају у модерну класичну наставу или наставу на даљину попут гугл учионице,	Ученик треба да учи: –смислено:повезивање оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из Историје и д. предмета; –проблемски:самостал прикупљањем и анализирањем података информација;поставља релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема; –дивергентно: предла нових решења; смишља нових при повезивањем садржаја у нове целине; – критички: поређење важности поје, чињеница података,смишљањем	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање.	Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања, тест – годишња провера знања) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и

идеологија; – анализира процес настанка модерних и и наводи њихове основне карактеристике; – уочава утицај и улоге књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета прошлости; – уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; – препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); – анализирајући дат примере, уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима природном окружењу; – пореди положај и		власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма. Наполеоново војсковођство (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес). Свакодневни живот и култура (промене у начин живота). Источно питање балкански народи (политика великих сила, борба балканских народа за ослобођење). Живот Срба под османском и хаџбуршком влашћу. Српска револуција 1804–1835 (основна обележја Првог и Другог српског устанка, последице и значај). Развој модерне српске државе (аутономија Кнежевине Српске, успостава државе, оснивање образовних и културних установа). Црна Гора у доба владичанства (основна обележја државног и друштвеног уређења). Истакнуте личности: Џејмс Ват, Волтер, Катарија Марија Терезија, Робеспје, Наполеон Бонапарта, војводе Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј		гуглтеста, вибер-а... презентације - историјске карте, илустрације	аргумената; – кооперативно: кроз сарадњу са наставником другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника дакле ученици дефинишу, идентификују, именују, репродукују, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, планира, повезује, класификује, процењује, описује, вреднује, бира, поставља питања, активно учествују у сваком часу, дискутује, самостално закључује, врши самоевалуацију и евалуацију кроз тестове, контролне, усмено одговарање,	других ученика Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.

начин живота припадника различитих друштва слојева и група у индустријско доба; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; – уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; – пореди информације приказане на историјској карти са информацијама да- тирним у другим симболи- цима и модалитетима; – повеже визуелне и текстуалне информа- ције са о- дговарајућим историјским контек- стом (хронолошки, политички, друштвени, културни)	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	Обрадовић, Вук Караџић, Матеја Ненадовић, Петар Петар II Петровић Његош Текелија, митрополит Стефан Стратимировић, Алекса Шантић Рађање Модерних држава, међународни односи и кризе(револуције1848/49, „пролеће народа”, политичке идеје,настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци, Азији,Персија, Индија, Ки- тај, опадањеОсманског царства Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска пра- ва слободе – право гласа, уки- дање робовласништва, положај деце и жена; култура, наука, образовање, свакодневни живот). Кнежевина и Краљевина Србија и окружење(развој државних установа и политичког жи- вота унутрашња и спољна поли- тика међународно признање)			пројекте		

– пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; – анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – уочава специфичне тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла – уочи пристрасност пропаганду и стереотипа у садржајима историјских извора; – употреби податке из графикона и табела у елементарном истраживању; – презентује, самостално или у групи, резултате Елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора		Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот Срба под хабзбуршким и османском влашћу). Истакнуте личности: Гарибалди, Ото фон Бизмарк, Наполеон III, краљица Викторија, Линн Кант, Карл Маркс, Лимијер, Нобел, Александар Карађорђевић, Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и Александар Обреновић, књаз Никола Петровић, Гарашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Рајачић, Катарина Ивановић, Светозар Милетић, Бењамин Калај					
	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА	Међународни односи и (формирање савеза, сукоб колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, балкански ратови). Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа)					

литературе, користећи ИКТ; – упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других; – раздваја битно од небитног у историјској наративи; – препознаје смисао сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва – идентификује историјске споменике локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања		положај жена). Краљевина Србија и окружење (Мајски преврат, италијански и италијански италијански живот, унутрашња спољна политика; појава југословенства, италијанска култура, свакодневни живот); положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење уједињеног проглашења краљевине; учешће Србије и Црне Горе у Балканским ратовима). Велики рат (узроци и последице, савезништва и фронт); Србија и Црна Гора у преломнице, ток и последице рата; аспекти рата – технолошки, пропаганда, губици, жртве, глад и епидемије; живот у рату – живот у позадини фронта; живот под окупацијом и избеглиштву; Велики рат и сећање). Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири, Сигмунд Фројд, Ми					

		Пупин, Никола Тесла, 2 Форд, Вилхелм II, Никола Романов , Вудро Вилсон, краљ Пет и престолонасл Александар Карађорђевић , Јован Цвијић, На Петрови ,Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора С Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Бојовић, Јанко Вукотић, Драгутин Димитријевић А					

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПО НИВОИМА:

1. ОСНОВНИ НИВО

1.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице

ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода

ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју

ИС.1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости

ИС.1.1.5. уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости

ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје

ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје

ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

1.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч

ИС.1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама

ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике

ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда

ИС.1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у формитабеле

ИС.1.2.6. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикана

ИС.1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче

ИС.1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

2. СРЕДЊИ НИВО

2.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом

ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС.2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје

ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости

ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје

2.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

ИС.2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора

ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора

ИС.2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора

ИС.2.2.4. уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

ИС.2.2.5. препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

3. НАПРЕДНИ НИВО

3.1. ИСТОРИЈСКО ЗНАЊЕ

ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)

ИС.3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту

ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС.3.1.4. разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне, опште историје

ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости

ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

3.2. ИСТРАЖИВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ИСТОРИЈЕ

ИС.3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора

ИС.3.2.2. уме да анализира и процени релевантност историјског извора

ИС.3.2.3. уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора

ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора)

ИС.3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави)

ИС.3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву

ИС.3.2.7. уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности (манипулација, пропаганда, стереотип...)

Предмет: ГЕОГРАФИЈА**Разред:** седми**Предметни наставници:** Јелена Павловић Иконић, Валентина Дејановић Стојисављевић

Исходи	Настав на тема	Наставни садржаји	Методе и облици	Настав на средств а	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карак - теристичан за наведену територију;	Регион ална геогра фија	Увод у програмске садржаје: -утврђивање и понављање појмова регионална географија и регија; -упознавање са принципима регионализације.	Методе: Вербално-текстуалн е: усмено излагање, разговор, дијалогска метода, текст метода; Илустрати вно-демонстра тивне: непосредн о посматра ње, експериме нт, рад са картом, рад са илустраци јама,	Зидна физичко - географ ска, географ ски атласи; нема карта, Уџбеник и остала литерат ура, Радна свеска из географ ије за седми разред; Глобус Зидне слике и	Активно слуша иучествује у наставном процесу; Активно разговара, дискутује, излаже; Повезује претходно стечена знања са новим знањима; Поставља питања везана за тематику; Самостално се служи географском картом и оријентише у	Организује и реализује наставни процес и наставне активности у свим сегментима; Планира садржаје, средства, методе и облике рада; Усклађује циљеве са оним што жели да постигне са ученицима; Подстиче и развија позитивну атмосферу; Повезује географска	-анализом повратних инфрмација, активности и заинтересованост и ученика у међусобној комуникацији и размени мишљења, -проценом степена разумевања савладаног садржаја усменим и писменим путем (коришћење и интерпретација географске карте, вежбања, тестови, попуњавање неме карте, презентације,
	Регион ална геогра фија Европе	Јужна Европа – природно-географске одлике, културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела. Државе Јужне Европе: државе бивше СФРЈ, Италија, Шпанија и Грчка – основне географске карактеристике. Средња Европа – природно-географске одлике,					

анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – описује узроке и последице урбанизације		културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Немачка – основне географске карактеристике. Западна Европа – природно-географске одлике, културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Француска и Уједињено Краљевство – основне географске карактеристике. Северна Европа – природно – географске одлике, друштвено-економски развој, природни ресурси, народи, политичка подела. Норвешка –	Интернет; Облици рада: Фронтални и Групни Рад у паровима Индивидуални	илустрације; Видеообим, презентације у power point – у, интерне т; Табла и маркер Јутјуб еучионика	простору и на карти; Примењује стечена знања у решавању проблемских задатака; Описује и анализира појаве и процесе у природи, учионици, на карти; Активно учествује у раду групе, решава задатке и проблеме; Сецка, обликује, боји и прави слике и моделе; изводи експерименте; Учествује у обнављању градива, мисаоно се ангажује; Процењује свој рад и рад својих	знања са сродним предметима – корелација; Обавештава, предлаже и подстиче самостални рад ученика; Даје повратне информације- одговара на ученичка питања; Прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће; Процењује сопствени рад;	пројекти..).

на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; – објасни формирање политичке карте света; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност;		основне географске карактеристике. Источна Европа – природно-географске одлике, културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, политичка подела. Руска Федерација – основне географске карактеристике. Европска унија – пример интеграционих процеса.			вршњака;		
– доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; – препознаје негативне утицаје човека на	Азија	Географски положај, границе и величина Азије. Природне одлике Азије. Становништво Азије. Насеља Азије. Привреда Азије. Политичка и					

животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; – анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; – описује улогу међународних организација у свету		регионална подела. Југозападна Азија – природни ресурси и економски развој, кул- турно- цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, урбанизација, политичка подела. Јужна Азија природно- географске одлике, културно- цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела. Југоисточна Азија – природно- географске одлике, природни ресурси и економски развој, политичка подела. Источна Азија – природно- географске одлике, културно- цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, природни ресурси и					

		економски развој, урбанизација, политичка подела. Централна Азија – природно- географске одлике, природни ресурси, политичка подела, насеља и становништво.					
	Африка	Географски положај, границе и величина Африке. Природне одлике Африке. Становништво Африке. Насеља Африке. Привреда Африке. Политичка и регионална подела. Афрички Медитеран и Сахарска Африка. Подсахарска Африка.					
	Северна Америка	Географски положај, границе, величина и регионална подела Северне Америке. Природне и друштвено- економске одлике Северне Америке. Привреда Северне Америке.					

		Политичка подела.					
	Јужна Америке	Географски положај, границе и величина Јужне Америке. Природне одлике Јужне Америке. Становништво Јужне Америке. Насеља Јужне Америке. Привреда Јужне Америке. Политичка подела.					
	Аустралија и Океанија	Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније. Природне одлике Аустралије. Колонијални период и становништво Аустралије. Насеља Аустралије. Привреда Аустралије. Океанија – основна географска обележја. Политичка и регионална подела.					
	Поларне области	Основне географске одлике Антарктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и научна					

		истраживања. Основне географске одлике Арктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и савремена научна истраживања					

Предмет:БИОЛОГИЈА

Циљ предмета: да ученики изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса, развија одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Разред: СЕДМИ

Годишњи фонд часова: 72

Ред. број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупно часова по теми	Број часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Наслеђивање и еволуција	10	5	5
2.	Јединство грађе и функције као основа живота	32	15	17
3.	Порекло и разноврсност живог света	11	5	6
4.	Живот у екосистему	12	5	7
5.	Човек и здравље	7	4	3
	Укупно	72	34	38

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и наставни облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност и наставника	Евалуација
1. Наставна тема: НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА						
Ученик ће бити у стању да: - прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; - упоређи бесполно и полно размножавање; - идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промену броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији;	Улога и значај једра у метаболизму ћелије. Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија). ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип) Прво Менделово правило, крвне групе, трансфузија и трансплантација. Наслеђивање пола. Наследне болести. Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања.	монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, метода практичног рада; фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад	учбеник, слике, микроскоп, лабораторијски и прибор, природни материјали, микроскопски препарати, образовни софтвер и "Power Point" презентације	посматрање, уочавање, закључивање, упоређивање, повезивање и примењивање знања, анализа, синтеза, писање, цртање, обележавање	објашњавање, усмеравање, демонстрације, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	тестови, контролне вежбе, усмено испитивање, извештаји, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе

- одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; - шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу				е, практичан рад		
2. Наставна тема: ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА						
- одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; - упореди организме на различитим позицијама на дрвету живота према начину на који обављају животне процесе; - користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива;	Основни принципи организације живих бића. Појам симетрије – типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама; биолошки значај. Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. Присуство/одсуство биљних органа, (симетрија и сегментација код биљака). Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице... Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисање организма. Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња – сличности и разлике у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима.	монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна; фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад	учбеник, слике, микроскоп, лабораторијски и прибор, природни материјал, образовни софтвер и "Power Point" презентације	посматрање, уочавање, анализа, синтеза, практичан рад, цртање, обележавање	објашњавање, усмеравање, демонстрације, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	контролне вежбе, усмено испитивање, извештаји, самоевалуација, есеји, вршњачко оцењивање
3. Наставна тема: ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА						
разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева;	Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе.	фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад;	учбеник, слике, микроскоп, лабораторијски и	посматрање, уочавање, закључивање, упоређивање	објашњавање, усмеравање, демонстрације	контролне вежбе, усмено испитивање, извештаји,

повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила;	Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили).	монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, метода практичног рада, анализа,	прибор, природни материјал, микроскопски препарати, образовни софтвер и "Power Point" презентације	е, повезивање и примењивање знања, анализа, синтеза, писање, цртање, обележавање, практичан рад	праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе
4. Наставна тема: ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ						

▪ идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; ▪ илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; ▪ упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; ▪ повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; ▪ анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; ▪ идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; ▪ предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима; ▪	Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције). Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). Мреже исхране. Животне области. Конвергенција и дивергенција животних форми. Заштита природе. Заштита биодиверзитета.	фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад; молошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, метода практичног рада,	учбеник, слике, природни материјал, образовни софтвер и "Power Point" презентације	посматрање, уочавање, закључивање, упоређивање, повезивање и примењивање знања, анализа, синтеза, писање, цртање, обележавање, практичан рад	објашњавање, усмеравање, демонстрирање, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	контролне вежбе, усмено испитивање, извештаји, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе
5. Наставна тема: ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ						

- анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; - идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); - планира време за рад, одмор и рекреацију; - доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; - аргументује предности вакцинације; - примени поступке збрињавања лакших облика крварења; - расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости.	Примери наследних болести. Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. Имунитет, вакцине. Пулс и крвни притисак. Прва помоћ: повреде крвних судова (практичан рад). Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани. Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница; тровање храном. Промене у адолесценцији. Здрави стилови живота (сан, кондиција, итд.). Последице болести зависности – наркоманија.	фронтални, индивидуални, групни рад; монолошка, дијалошка, демонстративна	учбеник, образовни софтвер и "Power Point" презентације	учавање, анализа, синтеза	објашњавање, усмеравање, праћење, подстицање, вредновање	контролне вежбе, есеји, усмено испитивање

Предмет: Математика

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: Реални бројеви						
– израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; – одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; – на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима; – одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; – нацрта график функције $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$; – примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама;	Квадрат рационалног броја. Решавање једначине $x^2 = a$, $a \geq 0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2 = 2$). Реални бројеви и бројевна права. Квадратни корен, једнакост . Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. Основна својства операција с реалним бројевима. Функција директне пропорционалности $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$. Продужена пропорција.	монологско-дијалогско, хеуристичко, демонстративно, илустративно, проблемско	табла, фло-мастери у боји, панони, уџбеник, збирка	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	иницијално тестирање - писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

Наставна тема: Питагорина теорема						

– примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима -	Питагорина теорема (директна и обратна). Важније примене Питагорине теореме. Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројеви-$\sqrt{2}$, $\sqrt{3}$, $\sqrt{5}$, итд. Растојање између две тачке у координатном систему.	Облици рада: фронтални, индивидуални, парови Методе рада: монолошко-дијалогска, хеуристичка, демонстративна, илустративна, проблемска	табла, фло-мастери у боји, панои, уџбеник, збирка	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

Р. БР.	ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ
1.	Сила и кретање	– Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Основни: 1.1.1; 1.1.2; 1.6.1. 1.6.2. 1.6.3. Средњи: 2.1.1; 2.1.4; 2.6.1; 2.6.2, 2.6.3. Напредни: 3.1.3; 3.6.1; 3.6.3; 3.6.4.	– разликује скаларне и векторске физичке величине – користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички – анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем – примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења
2.	Кретање тела под дејством Земљине гравитационе силе	– Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Основни: 1.1.1; 1.1.2; 1.6.1. 1.6.2. 1.6.3. Средњи: 2.1.1, 2.1.2; 2.1.4; 2.6.1; 2.6.2, 2.6.3. Напредни: 3.1.3; 3.6.1; 3.6.3; 3.6.4.	– користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички – анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем – покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање – демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе, силе трења на примерима из окружења – самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди

				тражену физичку величину и објасни резултате експеримента
3.	Равнотежа тела	– Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Основни: 1.1.2; 1.1.3 . Средњи: 2.1.1, 2.1.2; 2.1.4; 2.6.2; 2.6.3. Напредни: 3.1.1.	– покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења – наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу – прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води
4.	Механички рад и енергија. Снага	– Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Основни: 1.1.3; 1.6.3. Средњи: 2.1.5; 2.6.1; 2.6.2, 2.6.3. Напредни: 3.1.2; 3.1.3.	– повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења – разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом – демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...)

5.	Топлотне појаве	– Компетенција за учење – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Комуникација – Сарадња – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Основни: 1.2.1; 1.2.2. Средњи: 2.2.1, 2.2.2. Напредни: 3.2.1, 3.2.2; 3.2.3.	– разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго – анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења – наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења.

Наставни предмет: Хемија

Разред : седми

Годишњи фонд часова: 72

Недељни фонд часова: 2

Уџбеник: Хемија 7 и Збирка задатака с лабораторијским вежбама, Маја Шумар Ристовић

Редни број теме	Назив наставне теме	Број часова		
		Обрада	Остали типови часа	Укупно
1.	Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	2	1	3
2.	Хемија као експериментална наука и хемијска лабораторија	4	6	10
3.	Атоми и хемијски елементи	6	5	11
4.	Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	4	6	10
5.	Хомогене и хетерогене смеше	5	8	13
6.	Хемијске реакције и хемијске једначине	2	3	5
7.	Израчунавања у хемији	4	4	8
8.	Водоник и кисеоник и њихова једињења. Соли	7	5	12
УКУПНО		34	38	72

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Настав.с редст	Активност и ученика	Активности наставника	Евалуација
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:						
Наставна тема:1. Хемија као експериментална наука у свету око нас 3 (2 +1)						
▪ На конкретним примерима из свакодневног живота наводи примену хемије; ▪ Идентификује и објашњава појмове који повезују хемију с другим наукама, различитим професијама и принципима одрживог развоја; ▪ Објашњава основну разлику између хемијских елемената и хемијских једињења; ▪ Класификује и разликује врсте супстанци на основу степена сложености;	Предмет изучавања хемије и њена примена. Врсте супстанци-хемијски елементи, једињења и смеше Хемија и друге науке	Илустрација. Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила природе). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла,фло мастери у боји, панои, учбеник, збирка	-уочава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	-усмерава, наводи и ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	иницијално тестирање - писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

Наставна тема:2. Хемија као експериментална наука и хемијска лабораторија 10 (4 +6)

▪ На основу датих фаза постављања научне теорије одређује да ли је хипотеза исправна или није; ▪ Разуме и примењује основна правила понашања у хемијској лабораторији; ▪ На основу пиктограма процењује ризике употребе супстанце по здравље и околину; ▪ Одређује физичка и хемијска својства на основу описа; ▪ Изводи потребна мерења и на основу лабораторијске вежбе одређује физичка и хемијска својства супстанци; ▪ На конкретним примерима претвара дате јединице у тражене вредности; ▪ На различитим типовима задатака одређује физичке и хемијске промене супстанци.	Хемијска лабораторија - експеримент Лабораторијско посуђе и прибор; основне технике рада Физичка и хемијска својства супстанци Физичке и хемијске промене супстанци	Илустрација. Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила природе). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, удбеник, збирка Хемијско посуђе и прибор, хемикалије	-уочава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	-усмерава, наводи и ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

Наставна тема: 3. Атоми и хемијски елементи 11 (6+5)

- Разликује хемијске елементе и хемијска једињења на основу честица – атома; - На основу написаног симбола зна назив елемента, као и да на основу назива елемента пише одговарајући симбол; - Одређује грађу атома: шта чини атомско језгро а шта електронски омотач; - На конкретним примерима одређује број елементарних честица; - Одређује и представља изотопе хемијских елемената; - Правилно попуњава распоред електрона по енергетским нивоима поштујући правила; - На основу места у Периодном систему елемената класификује елемент – метал, неметал, металоид и племенити гас; - На основу валентних електрона објашњава реактивност племенитих гасова и наводи њихову примену у свакодневном животу.	Атом хемијских елемената и хемијски симболи Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач Атомски и масени број;изотопи Распоред електрона по енергетским нивоима Одређивање валентног нивоа и броја валентних електрона Периодни систем елемената Племенити гасови:својства и примена	Илустрација Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила природе). Диференцирана настава. Самопроцена Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла,флом астери у боји, панои, уџбеник, збирка Периодни систем елемената	-уочава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	-усмерава, наводи и ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) -домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) -писмени задаци - усмене провере

Наставна тема: 4. Молекули елемената и једињења,јони и јонска једињења 10 (4+6)

- У конкретним примерима, на основу врсте елемента одређује тип хемијске везе; - Шематски приказује настајање везе у молекулима елемената и једињења; - Користећи Периодни систем елемената Луисовим симболима представља настајање везе у молекулима елемената и једињења; - Описује физичка својства супстанци с атомском, молекулском и јонском кристалном решетком; - Препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује га са својствима супстанци; - Разликује и објашњава физичка својства супстанци с јонском и ковалентном везом; - Пише, саставља хемијске формуле и даје називе на основу сталне и променљиве валенце; - На основу валентних електрона одређује валенцу.	Ковалентна веза-молекули елемената и молекули једињења Атомска и молекулска кристална решетка Јонска веза Својства супстанци с јонском и ковалентном везом Валенца Хемијске формуле и називи	Илустрација Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила природе) Диференцирана настава. Самопроцена Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна и дескриптивна	табла, флумастери у боји, панои, модели молекула учбеник, збирка Периодни систем елемената	-уочава – анализира, закључује – решава задатке, проверава, презентује	-усмерава, наводи и ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише, координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

Наставна тема: 5. Хомогене и хетерогене смеше 13 (5+8)

▪ Разликује једињења и смеше – структуру; ▪ На конкретним примерима калсификује хомогене и хетерогене смеше у зависности од агрегатног стања; ▪ На конкретним примерима задатака израчунава масу раствора, масу растворене супстанце и масу растварача; ▪ Класификује растворе на незасићене, засићене и презасићене, на основу количине растворене супстанце; ▪ На основу експерименталног рада одређује растворљивост супстанци с различитим типом хемијске везе у води; ▪ Израчунава масени проценат раствора помоћу пропорције; ▪ Кратко описује поступке за раздвајање састојака смеше и наводи лабораторијско посуђе и прибор за сваки поступак.	Смеше: хомогене и хетерогене Хомогене смеше у природи: вода и ваздух Растварање и растворљивост Масени процентни састав смеша Раздвајање састојака смеша	Илустрација Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила природе). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фло мастери у боји, панои, уџбеник, збирка Посуђе и прибор, смеше	-уочава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	-усмерава, наводи и ствара ситуацију -сугерише проблем -поставља проблем -подстиче дискутује -анализира мотивише -координира наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

Наставна тема: 6. Хемијске реакције и хемијске једначине 5 (2+3)						
- Дефинише хемијску реакцију и повезује је с хемијским променама; - На конкретним примерима одређује реактанте и производе хемијских реакција; - Самостално саставља и изједначава хемијске реакције на основу описа; - Примењује закон о одржању масе и израчунава масу реактаната или масу производа; - На основу блок коцки пише једначине хемијских реакција и одређује реактанте и производе.	Хемијске реакције Закон о одржању масе Састављање једначина хемијских реакција	Илустрација Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна дескриптивна	табла, флом астери у боји, панои, уџбеник, збирка, Периодни систем елемената	-уочава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	-усмерава, наводи и ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

Наставна тема: 7. Израчунавања у хемији 8 (4+4)						
- Објашњава однос између стварне и релативне атомске масе; - Израчунава релативне атомске и релативне молекулске масе атома, молекула и једињења; - Током израчунавања успоставља везу између масе супстанце, количине супстанце и броја честица; - На основу закона сталних односа маса одређује односе масе елемената у различитим једињењима; - Користећи закон сталних односа маса одређује формулу једињење; - Пише једначине хемијских реакција примењујући правила за стехиометријска израчунавања.	Релативна атомска и релативна молекулска маса Количина супстанце. Моларна маса Закон сталних односа маса Израчунавање на основу једначина хемијских реакција	Илустрација Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила природе). Диференциран а настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, флом астери у боји, панои, уџбеник, збирка, Периодни систем елемената	-уочава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	-усмерава, - наводи и ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

Наставна тема: 8. Водоник и кисеоник и њихова једињења.Соли 12 (7+5)						
- Пише и изједначава једначине за лабораторијско добијање водоника и кисеоника; - На конкретним задацима изводи потребна стехиометријска израчунавања, примењујући правила; - На основу сталне и променљиве валенце пише формуле и називе оксида; - Пише једначине дисоцијација киселина, хидроксида и соли; - Пише и изједначава једначине хемијских реакција синтезе киселина и база; - Одређује киселост одговарајућег раствора на основу дате рН вредности; - На основу назива киселина и база пише одговарајуће формуле, реакције неутрализације и изводи стехиометријска израчунавања; - На конкретним формулама соли одређује валенцу метала.	Водоник и кисеоник Оксиди Киселине Хидроксиди или базе	Илустрација Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила природе). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, учбеник, збирка, Периодни систем елемената	-уочава – анализира, закључује – решава здатке, проверава презентује	-усмерава, наводи и ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

ПРЕДМЕТ: Техника и технологија

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
-повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; -повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; -анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; -истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; -повеже занимања у области производних техника и технологија са сопственим интересовањем;	-Појам, улога и развој машина и механизма -Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде -Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи -Зависност очувања животне средине од технологије	Обрада Понављање, вежбање Групни Фронтални, индивидуални	Рачунар и опрема, уџбеник и радна свеска, слике, илустрације	Ученици активно учествују у раду на часу. Активности радови ученика показују да су разумели предмет учења на часу. Ученици користе доступне изворе знања. Ученици користе повратну информацију да реше задатак/унапреде учење. Ученици процењују тачност одговора/решења	Наставник јасно истиче циљеве часа Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима	

				Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.		
Наставна тема: ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ						
Исходи разликује врсте транспортних машина; повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховомулогом; провери техничку исправност бицикла; демонстрира поступке одржавања бицикла или mopеда;	-Машине спољашњег и унутрашњег транспорта - Подсистеми код возила друмског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони) -Технички исправан бицикл/mопед – безбедно учешће у саобраћају	Обрада Понављање,в ежбање Групни Фронтални,и ндивидуални	Рачунар и опрема,уџбе ник и радна свеска, слике, илустрације, модел		Наставник учи ученике различитим техникама на часу Наставник ствара подстицајну атмосферу за рад на часу.	
Наставна тема: САОБРАЋАЈ						
Исходи самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; користи CAD технологију за креирање техничке документације; образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; ~~управља моделима користећи рачунар,~~	-Специфичности техничких цртежа у машинству - Ортогонално приказивање предмета - Просторно приказивање предмета - Коришћење и функција ~~програма за CAD~~	Обрада Понављањ е,вежбање, показивањ е граф.и рач.вежбе утврђивањ е	Рачунар и опрема,уџбе ник и радна свеска, слике, илустрације		Наставник функционално користи постојећа наставна средства Наставник учи ученике како да у процесу учења	

објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја;	- Техничко цртање помоћу рачунара - Основне компоненте ИКТ уређаја - Управљање и контрола коришћењем рачунарске технике и интерфејса	Групни Фронталн и,индивид уални			повезују садржаје из различитих области. Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања,идеје, коментаре ученика за рад на часу	
Наставна тема: ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ						
Исходи аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; објасни улогу одређених елемената ~~машина и механизма на једноставном~~	- Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине - Материјали у машинству (метали, легуре, пластика - Мерење и контрола – појам и примена мерних средстава -Технологија обраде метала у машинству (са и без скидања струготине, савремене технологије обраде) - Елементи машина и механизма (елем. за везу, преснос снаге и кретања, специјални елем.) - Производне машине- врсте,	Обрада Понављањ ежежбање, практичне вежбе утврђивањ е Групни Фронталн и,индивид уални	Рачунар и опрема,уџбе ник и радна свеска, слике, илустрације, модел и			

примеру; образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса; објасни основе конструкције робота; класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом;	принцип рада, појединачна и серијска производња - Погонске машине – мотори - Појам, врсте, намена и конструкција робота (механика, погон и управљање) - Моделовање погонских машина и/или школског мини робота					
Наставна тема: КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ – МОДУЛИ						
Исходи самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; изради производ у складу са принципима безбедности на раду; тимски представи идеју, потупак израде и производ; креира рекламу за израђен производ; врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.)	-Проналажење информација, стварање идеје и дефинисање пројектног задатка - Израда техничке документације изабраног модела ручно или уз помоћ рачунарских апликација - Рад на пројектном задатку - Представљање идеје, поступака израде и процена сопственог рада и рада других у оквиру тима. Коришћење електронске кореспонденције - Одређивање цене трошкова и вредности урађеног модела	Обрада Понављање вежбање, графичке, рачунарске практичне вежбе Групни Фронтални и индивидуални	Рачунар и опрема, уџбеник и радна свеска, слике, илустрације, модели и макете			

	- Креирање рекламе за израђени производ					

Предмет: **ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО****Циљ предмета**

- Оспособљавање ученика за учење, живот и рад у друштву које се, развојем дигиталних технологија, брзо мења
- Развијање информатичких знања, вештина и ставова неопходних за самосталну, одговорну и примерену употребу рачунара у решавању свакодневних задатака у процесу учења, рада и комуникације
- Развијање креативности и оспособљавање за креативно изражавање применом рачунарске, информационе и комуникационе технологије
- Оспособљавање ученика да препознају проблем, реше и по потреби рашчлане проблем на делове и решење представе у виду текста, алгоритамског дијаграма или програма
- Оспособљавање ученика да планирају стратегију решавања проблема (претпоставе решења, планирају редослед активности, изаберу извор информација, средстава/опрему коју ће користити, са ким ће сарађивати, кога ће консултовати)
- Оспособљавање ученика за одговорну примену препорука заштите здравља, безбедности, личне и приватности других у свакодневном раду у дигиталном окружењу

Разред: **седми**Годишњи фонд часова : **36**

Редни бр. Наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. Часова по теми	Бр. часова за	
			обраду	Остале типове часова
1.	ИКТ	10	4	6
2.	Дигитална писменост	8	2	6
3.	Рачунарство	14	6	8
4.	Пројектни задатак	4	1	3
Укупно		36	16	20

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: ИНФОРМАЦИОНО – КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ -10						
- Разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; - Користи алате за стилско обликовање документа и креирае прегледа садржаја у програму за обраду текста; - Објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; - Креира растерску слику у изабраном програму; - Креира векторску слику у изабраном програму; - Користи алате за уређивање и трансформацију слике; - Креира гиф анимацију; - Креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана;	- Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа. - Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и CMYK модели приказа боја, растерска и векторска график). - Рад у програму за растерску графику. - Рад у програму за векторску графику. - Израда гиф анимација. - Коришћење алата за снимање екрана.	метод практичног рада, дијалогска и демонстрациона метода групни, индивидуални, фронтални облик рада	Рачунар и опрема, пројектор, дигитални фото апарат, звучници, моб. телефон	Прати излагања и упутства наставника, Усваја знања о ИКТ уређајима као и онима који нас окружују, добробитима која доносе, начину рада, могућим опасностима, усваја знања о програмима за обраду слика и текста, за израду MM презентација, и примењује их у настави и ван ње. Усваја знања о орг. података на рачунару, типовима података, чувању и преношењу на спољ. меморије.	Проверава искуства ученика у вези са знањима из информатике и рачунарства. презентацијим или практично показује различите ИКТ уређаје и уређаје у окружењу, Мотивише ученике да дискутују о примени и могућностима ИКТ уређаја, да опишу искуства у коришћењу истих. Уводи појам хардвера и софтвера. Упознаје ученике са врстама и деловима диг. уређаја, и правилним коришћењем. Уводи	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко

<u>ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ- 8</u> - Разликује појмове URL, DNS, IP адреса; - Објасни појмове хипервеза и хипертекст; - Креира, форматира и шаље електронску пошту; - Обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; - Препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; - Сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа; - Подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији;	- URL, DNS, IP адреса. - Хипервеза и хипертекст. - Електронска пошта, креирање налога, слање и пријем поште. - Електронска пошта (контакти, безбедност, нежељена пошта). - Рад на дељеним документима (текстуалним документима, презентацијама/упитницима...) у облаку.	метод практичног рада, дијалогска и демонстративна метода групни, индивидуални, дискусија.	Рачунар и опрема, пројектор, Интернет	Прати излагања и упутства наставника, Усваја знања о употреби ИКТ уређаја на безбедан и сигуран начин, приступа интернету и самостално га претражује тражећи информације које преузима на свој уређај. Усваја знања о заштити приватности и својих података. Стиче знања о ризику зависности од технологије, и заштити личног здравља.	појам ОС и појам корисничких програма. Објашњава појам и орг. датотека. Користи и моб. телефоне јер су блиски ученицима Користи и енглеску терминологију. Проверава искуства ученика у вези са коришћењем ИКТ уређаја на сигуран и безбедан начин. Проверава искуства и знања ученика о претраживачима и браузерима, Претражује са ученицима	оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата

<u>РАЧУНАРСТВО – 14</u> • Уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике; • Употребљава петље и генератор нсумичних бројева з исцртавање сложенијих облика; • Планира, опише и имплементира решење једноставног проблема; • Проналази и отклања грешке у програму; • Сарађује са осталим члановима групе у свим фазама проблема; • Креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; <u>ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК – 4</u>	• Рад са изабраним текстуалним програмским језиком у области 2Д графике. • Основне карактеристике изабране графичке библиотеке. • Методе за исцртавање основних геометријских облика. • Подешавање боја и положаја објеката. • Примена петљи и случајно генерисаних вредности на исцртавање	метод практичног рада, дијалогска и демонстративна метода групни, индивидуални, фронтални облик рада	Рачунар и опрема, пројектор,	Прати излагање и упутства наставника. Усваја знања о графичкој библиотеци, координатном систему прозора. Усваја знања о алгоритмима, редоследу корака алгорита у решавању једноставних проблема, програмским структурама. Примењује научено за креирање једноставних програма у визуелном окружењу. Проналази и отклања	интернет и веб-странице кроз дискусију о процени информација, аутору, тачности, прецизности, објективности. Демонстрира рад на дељеном тексту, презентацији или упитнику кроз активности на конкретном садржају. Иницира дискусију о сличностима и разликама, предностима и недостацима у раду са апликацијама у офлајну односу на онлајн варијанту.	праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.

- Креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; - Поставља резултат свог рад на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; - Вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	геометријских облика. - Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења - Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима - Представљање резултата пројектног задатка	метод практичног рада; групни, индивидуални облик рада	Интернет	грешке. Прати излагање и упутства наставника Примењује стечена знања, бира технике и алате у складу са фазама прој. задатка. Усваја знања о значају тимског рада.	Осврће се на појам програм и програмирање. Упознаје ученике са библиотеком за 2Д графику која ће бити коришћена у настави. Објашњава и демонстрира исцртавање следећих основних примитива: - дуж; - испуњен и уоквирен правоугаоник; - круг и кружница. Демонстрира поступак примене ових облика у цртању мало сложенијих цртежа, ако и технику исписа текста на екрану на датој	

					позицији и са одабраним словним ликом (фонтом). У циљу вежбања итерације и алгоритамског начина размишљања приказати ученицима низ задатака у којима се цртају правилни облици уз помоћ петљи. Оспособљава ученике за израду плана прој. задатка. од плана до решења. Планира фазе израду плана у зависности од времена, теме и расположивих ресурса. Пролази заједно са ученицима кроз све фазе рада на пројекту.	

					Подстиче иницијативу и креативност, групни рад, вредновање и самовредновање. Прави корелацију са др.предметима у облику интервјуа, туторијала...	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: **Физичко и здравствено васпитање**
(годишњи фонд: 108 ; недељни фонд: 3)

Циљпредмета: Циљ наставе и учења ФЗВ је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА
Атлетика ФВ.1.1.3.ФВ.1.1.4.ФВ.1.1.7.ФВ.1.1.8.ФВ.1.1.9.ФВ.1.1.10 Гимнастика ФВ.1.1.11.ФВ.1.1.12.ФВ.1.1.13.ФВ.1.1.14.ФВ.1.1.16.ФВ.1.1.17.ФВ.1.1.18.ФВ.1.1.19 СпортскеигреФВ.1.1.1.ФВ.1.1.2.ФВ.1.2.4.ФВ.1.3.3.ФВ.1.3.4. МерењефизичкихспособностиФБ.1.3.1ФВ.1.3.2.ФВ.1.3.3.ФВ.1.3.4.

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
*Изводиразноврснаприродна и изведенакретања и користиих у спорту, рекреацији и различитимживотнимситуацијама; *Примењује вежбакоје подстичу раст и развој и правилнодржањетела; *Користивежбабезразвој и усавршавањемоторичкихспособности; *Усвајајознањарадиразумевањазначаја и суштинефизичкогваспитања; *Навијафер,чувасебе и друге;	Остале Активности Атлетика Гимнастика Спортске игре Скијање	Фронталн, групни, у пару, комбиновани и индивидуални	Вербални Метод демонстрације, Практични рад вежбање, метод разговора, усмено излагање	Посматрање Процењивање Груписање Бележење Анализа	Штоперица, метар, греда, пистаљка, штоперица, метар, лопте, лоптице, мреже, косеви, голови, чуњеви, рипстол	Биологија, Географија, Музичкакултура, Ликовнакултура, Информатика, Математика, Српскијезик.		Током целе школске године

Исходи	Назив теме и наставни садржаји	Облици рада	Методе рада	Активности ученика	Наставна средства	Међупредметно повезивање	Евалуација	Време реализације
*Разумесврху и значајвежбања; *Доводи у везуфизичковежбањездравље; *Примењујехигијенскемерепре, током и наконвежбања; *Правилносехрани; здравље; *Примењујехигијенскемерепре, током и наконвежбања; *Правилносехрани; *Препознајеврступовреде; *Користистеченаумења, знања и навике у свакодневнимусловимаживота и рада; *Чуваживотнусрединутокомвежбања. Исходи се односе на све наставне области						3) Естетичка компетенција: Показујеосетљивостзаестетску димензију у свакодневном животу и има критички односпрема злоупотреби и злоупотреби естетике.		

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРОГРАМ

Назив предмета РУСКИ ЈЕЗИК

ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК

Циљ учења Другог страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учењастраног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и премасопственом језику и културном наслеђу.

Разред Седми

Годишњи фонд часова 72

Редни бр. Наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. Часова по теми	Бр.часова за	
			обраду	Остале типове часова
1.	Российские просторы	8	3	5
2.	В здоровом теле – здоровый дух	9	5	4
3.	Ах, эта мода!	11	3	8
4.	Молодость всегда в пути	8	5	3
5.	Делу время – потехе час	9	5	4
6.	Семья всему начало	8	5	3
7.	Экран и сцена – окно в мир	11	4	7
8.	Земля ждёт твоей помощи	8	3	5
Укупно		72	33	39

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
Наставна тема: Российские просторы /Комуникативне функције: Интонација у сложеним реченицама						
По завршеној области/теми ученик ће - правилно изговарати бележити самогласни сугласничке групе - користити основне интонационе конструкције у сложеним реченицама	Изговор и бележење акцентованих и редукованих самогласника <i>о</i> и <i>а</i> . Изговор и бележење сугласничких група - асимилација сугласника по звучности. Појам фонетске речи. Основни типови интонационих конструкција у оквиру сложене реченице.	монолошк о-дијалог демонстра тивно-илустр., вербално-текстуална , аудитивна Рад у пару, индивидуални, фронтални	учбеник, радна свеска, аудио цд-у	Слуша, одговара	објашњавање, усмеравање, демонстрирање, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	Праћење задовољства ученика на часу, посматрање ангажованости, самосталности, креативности
Наставна тема: В здоровом теле – здоровый дух /Комуникативне функције: Конгруенција у реченици						
- користити субјекат и предикат у конгруенцији	Слагање субјекта (именица, заменица) и именског предиката: Я уверена (уверен) в том, что... Я согласна (согласен). Это новое пальто.	монолошк ко-дијалог демонстра тивно-илустр., вербално - текстуална, аудитивна Рад у	учбеник, радна свеска, аудио цд-у	Слуша, учествује у разговору, одговара на питања, чита, пише	објашњавање, усмеравање, демонстрирање, праћење, подстицање, мотивисање , вредновање	Белешке наставника, разговори, домаћи задаци, усмено писано испитивање, продукти ученичких активности, задовољство ученика

		пару, индивиду ални, фронталн и				на часу, посматрање ангажовано сти,
Наставна тема -Ах, эта мода! /Комуникативне функције: Коришћење глаголских времена						
- употребљавати систем глаголских времена и глаголски вид	Основни појмови о значењу и употреби глаголског вида и система глаголских времена: <i>Анна(Вова) читае... вчера читала Вера (вчера читал Дима)... завтра будет читать Мила (Толя)...я прочитала (прочитал)...мы (вы, они) прочитали... я прочитаю...ты прочитаешь.</i>	монолош ко- дијалашк демонстр ативно- илустр., вербално - текстуал на, аудитивн а Рад у пару, индивиду ални, фронталн и	учбеник, радна свеска, аудио цд-у	Слуша,учес твује у разговору, одговара на питања, чита, пише	објашњавањ е, усмеравање, демонстрир ање, праћење, подстицање, мотивисање , вредновање	Белешке наставника, разговори, домаћи задачи, усменои писано испитивање, продукти ученичких активности, задовољств о ученика на часу, посматрање ангажовано сти,

Исходи	Наставни садржаји	методе и облици	наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема/Област: Молодость всегда в пути Комуникативне функције: Употреба глагола кретања						
- користити садашње и прошло време глагола кретања	Употреба садашњег и прошлог времена глагола <i>хотеть, бежать, бегать, ехать, ездить, идти, ходить, лететь, летать, плыть, плавать.</i>	монолог ко-дијалог демонстративно-илустр., вербално-текстуална, аудитивна Рад у пару, индивидуални, фронтални	учбеник, радна свеска, аудио цд-у	Слуша, учествује у разговору, одговара на питања, чита, пише	објашњавање, усмеравање, демонстрирање, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	Белешке наставника, разговори, домаћи задаци, усмено писано испитивање, продукти ученичких активности, задовољство ученика на часу, посматрање ангажованости,
Наставна тема/Област: Делу время – потехе час Комуникативне функције: Исказивање заповести						
- исказивати заповести	Исказивање заповести: <i>Читай (читайте) вслух! Давайте повторим! Сядьте! Смотри не опоздай! По газонам не ходить!</i>	монолог ко-дијалог демонстративно-илустр., вербално-текстуална, аудитивна	учбеник, радна свеска, аудио цд-у	Слуша, учествује у разговору, одговара на питања, чита, пише	објашњавање, усмеравање, демонстрирање, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	Белешке наставника, разговори, домаћи задаци, усмено писано испитивање, продукти ученичких

		а Рад у пару, индивиду ални, фронталн и				активности, задовољство ученика на часу, посматрање ангажованос ти,

Исходи	Наставни садржаји	методе и облици	наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема/Област: Семља всему начало Комуникативне функције: Употреба негације						
- користи облике за негацију	Исказивање негације: <i>Ученик пише не карандашом, а ручком. Нет, она не придет. Никого(ничего) не вижу. Ни о ком(чем) не думаю.</i>	монолош ко- дијалог демонстр ативно- илустр., вербално- текстуалн а, аудитивн а Рад у пару, индивиду ални, фронталн и	учбеник, радна свеска, аудио цд-у	Слуша,учест вује у разговору, одговара на питања, чита, пише	објашњавањ е, усмеравање, демонстрира ње, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	Белешке наставника, разговори, домаћи задаци, усменои писано испитивање, продукти ученичких активности, задовољство ученика на часу, посматрање ангажованос ти,

Наставна тема/Област: Екран и сцена – окно в мир Комуникативне функције: Искаже временске односе и начин вршења радње						
- искаже временске односе - искаже како се врши радња	Исказивање начина вршења радње: <i>хорошо учиться, писать по-русски...; рассказать своими словами, написать без ошибок.</i> Исказивање временских односа: <i>сейчас, теперь, всегда, никогда; в среду, в сентябре, в 2008 году.</i>	монолош ко- дијалог демонстр ативно- илустр., вербално- текстуалн а, аудитивн а Рад у пару, индивиду ални, фронталн и	уџбеник, радна свеска, аудио цд-у	Слуша,учест вује у разговору, одговара на питања, чита, пише	објашњавањ е, усмеравање, демонстрира ње, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	Белешке наставника, разговори, домаћи задаци, усменои писано испитивање, продукти ученичких активности, задовољство ученика на часу, посматрање ангажованос ти,

Исходи	Наставни садржаји	методе и облици	наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема/Област: Земља ждѐт твоей помоћи Комуникативне функције: Употреба пренесеног значења						
- умети да искае место и правац - користити глаголе кретања у пренесеном значењу	Исказивање места и правца: <i>сидеть дома, идти домой; в чем, во что; за чем, за что; быть у врача, прийти от врача; идти по городу (по улице).</i> Употреба глагола кретања <i>идти, ходить</i> у пренесеним значењима: <i>снег идет; часы идут; костюм тебе идет; идет!</i>	монолош ко- дијалошк демонстр ативно- илустр., вербално- текстуалн а, аудитивн а Рад у пару, индивиду ални, фронталн и	уџбеник, радна свеска, аудио цд-у	Слуша,учест вује у разговору, одговара на питања, чита, пише	објашњавањ е, усмеравање, демонстрира ње, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	Белешке наставника, разговори, домаћи задаци, усменои писано испитивање, продукти ученичких активности, задовољство ученика на часу, посматрање ангажованос ти,

ПРЕДМЕТ: ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

На крају школске године, ученици ће да говоре о обрађеним темама: пријатељство, солидарност, екологија, проналасци, поезија, авантуре, моћи ће правилно да користе обрађене граматичке структуре, сазнаће неке карактеристике француске културе, уметности и историје.	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
Наставна тема:						
Unite 1 >le club de l ,amitie unite 2 >le club de la solidarite unite 3 >le club des ecolos unite 4 >le club des inventeurs unite 5 >le club des poetes unite 6 >le club des aventuriers	1: презентативи, питања интонацијом, упитна морфема, описни придеви, презент повратних глагола, изостављање одређеног члана, наглашене личне заменице. 2 : поређење придева, показни придеви, негација, предлози испред имена земаља, презент фреквентних глагола. 3 : модални глаголи, хипотетична реченица, субјунктив и императив у усталјеним изразима. 4 : кондиционал модалних глагола, упитне реченице и заменице, императив, узв	Дијалогска, рад с књигом, самостални рад, рад са текстом, мерења. Фронтални, индивидуални, рад у паровима, групама.	Уџбеник, радна свеска, табела, ЦД, копија теста, свеске за писмени задатак.	Комуницирају, постављају питања, решавају вежбања.	Подстиче ученике на комуникацију, поставља питања, објашњава, усмерава ученике, иницира активност и ученика.	Праћење и вредновање ученика кроз комуникацију, конверзацију, израду вежби, пројекте, тестове.

	ичне реченице,индиректна питанја. 5 :субјунктив и инфинитив,модални глаголи. 6 :прилошке заменице,предлози,прил ози,перфекат,имперфека т,исказивање будућности у односу на прошлу радњу,редни бројеви,објекатска реченица,негација.					

Предмет: Грађанско васпитање

Исходи	Наставна тема	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – наведе и опише основне карактеристике људских права; – својим речима опише везу између права појединца и општег добра; – дискутује о односу права и правде и о сукобу права; – образложи личну одговорност у заштити свог здравља; – штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; – образложи сврху постојања политичких странака; – аргументује потребу ограничења и контролу власти; – наведе кораке од предлагања до усвајања закона; – образложи на примеру могућност утицаја грађана на одлуке Народне скупштине;	ЉУДСКА ПРАВА	Карактеристике људских права – урођеност, универзалност, неутуђивост, недељивост. Опште добро. Права појединца и опште добро. Сукоб појединачних права и општег добра. Права и правда. Социјална правда.	Методе: Вербално-текстуалне: усмено излагање, разговор, дијалогска метода, текст метода; Илустративно - демонстративно: непосредно посматрање, експеримент, рад са картом, рад са илустрацијама, Интернет;	Приручник за ученике и наставнике Табла Хамер Фломастер Стикери Папир Рачунар ЦД Презентације Интернет Додатна Литература ЈуТјуб еучионица	Активно слуша и прати наставни процес, користи литературу и наставна средства који су добили од наставника у виду штампаних материјала и кратких филмова о грађанским појавама и процесима, дискутују, износе мишљења, постављају питања, развијају тимски рад, анализирају слике, дијаграме, статистичке податке, решавају	Прати и бележи активности, ангажованост ученика, анализира кроз повратну информацију степен усвојености и разумевања наставног садржаја. Такође указује на елементарне ствари и нејасноће, усмеравањем ка развијању вештина логичког повезивања и закључивања и стицању практично применљивог знања и размени искустава. Разматра начин њиховог размислања и	-анализом повратних информација активности заинтересованих ученика у међусобној комуникацији и размени мишљења, -проценом степена разумевања савладаног садржаја путем радионица кратких вежби, решавања задатака радионицаог типа.
	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	Карактеристике људских права – урођеност, универзалност, неутуђивост, недељивост. Опште добро. Права појединца и опште добро. Сукоб појединачних права и општег добра. Права и правда. Социјална правда.					
	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	Припадност групи. Групни идентитет као део идентитета младих. Односи у вршњачкој групи и њен утицај на појединца. Вршњачки притисак. Конформизам. Приватност – обим и	Облици рада: Фронтални Групни Рад у паровима Индивидуални				

– препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска; – препозна опасност када се нађе у великој групи људи и заштити се; – учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора		границе. Понашање људи у маси и угроженост права појединца.			кратке форме тестова, учествују у изради презентација, комуницирају електронским путем са наставником и међусобно размењују информације у оквиру рада у пару или групи.	усмерава их. Развија мотивацију и заинтересованост за наставни садржај. Информише и образлаже ученику постигнуте резултате праћења и евалуације. Подстиче и развија позитивну атмосферу.	
	ГРАЂАНСК И АКТИВИЗА М	Симулација Народне скупштине Одређивање улога и процедура у скупштини. Формирање посланичких група. Избор председника скупштине. Формулисање предлога закона. Скупштинска дебата. Гласање. Евалуација симулације.					

Предмет: ВЕРСКА НАСТАВА

Општи циљ предмета јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот. Да код ученика развије отвореност и однос према Богу, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој. Да развије способност код ученика за постављање питања о најдубљем смислу постојања човека и света. Да помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другим људима уз уважавање различитости.

Разред: СЕДМИ

Годишњи фонд часова: 36

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупно часова по теми	Број часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Увод	1	1	/
2.	Богоспознање	5	4	1
3.	Јединство Цркве Христове	6	4	2
4.	Светотајински живот Цркве	12	8	4
5.	Српска Црква кроз векове	12	5	7
Укупно		36	22	14

ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАСТАВНИ ОБЛИЦИ	НАСТАВНЕ МЕТОДЕ	НАСТАВНА СРЕДСТВА	КОРЕЛАЦИЈА СА ДР. ПРЕДМЕТИМА	ЕВАЛУАЦИЈА
Наставна област: Увод						
Когнитивни аспект: моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7. разреда основне школе; ☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	1. Упознавање садржаја програма и начина рада	Индивидуални Фронтални Групни	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Српски језик и књижевност Историја Географија Биологија Физика Ликовна култура Музичка култура Грађанско васпитање Техничко и информатичко образовање	-----

Афективни аспект: ☐ бити мотивисан да похађа часове Православног катихизиса.						
Наставна област: Богопознање						
Когнитивни аспект: моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; ☐ моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања ☐ моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће; ☐ моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; ☐ моћи да препозна да нам Христос открива Бога као љубавну заједницу три личности;	2. Процес сазнавања 3. Личносно познање 4. Познање Бога 5. Бог је један, али није сам	Индивидуалн и Фронтални Групни	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Српски језик и књижевност Историја Географија Биологија Физика Ликовна култура Музичка култура Грађанско васпитање Техничко и информатичко образовање	-----
Наставна област: Јединство Цркве Христове						

<i>Когнитивни аспект:</i> моћи да уочи да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју; ☐ бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; ☐ знати да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; ☐ умети да интерпретира Символ вере; ☐ знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; ☐ моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као истинитог Бога и истинитог Човека;	6. Сабори као израз јединства Цркве 7. Васељенски сабори 8. Символ вере 9. Богочовек Христос	Индивидуалн и Фронтални Групни	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Српски језик и књижевност Историја Географија Биологија Физика Ликовна култура Музичка култура Грађанско васпитање Техничко и информатичко образовање	-----
Наставна област: Светотајински живот Цркве						
<i>Когнитивни аспект:</i> моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење ~~– Крштење, венчање и брак,~~	10. Светотајински живот Цркве 11. Света Литургија – светајна Цркве 12. Свете Тајне Крштења и Миропомазања 13. Света Тајна	Индивидуалн и Фронтални Групни	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Српски језик и књижевност Историја Географија Биологија Физика Ликовна култура Музичка култура Грађанско васпитање Техничко и информатичко	-----

Црквена брига за болесне у јелеосвећењу...) ☐ моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве; знати да је Причешће врхунац светотајинског живота ☐ моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; ☐ бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; ☐ моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; ☐ моћи да разликује и именује службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон и народ); ☐ моћи да препозна своју службу у Цркви; ☐ моћи да у молитвословљима уочи важност природних елемената (воде, грозђа, жита, светлости...)	Исповести 14. Света Тајна Брака 15. Монашка заједница 16. Света Тајна Рукоположења 17. Молитвословља Цркве				образовање	

<i>Афективни аспект:</i> бити подстакнут на учествовање у светотајинском животу Цркве;						
Наставна област: Српска Црква кроз векове						
<i>Когнитивни аспект:</i> моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; ☐ моћи да објасни просветитељску улогу и значај Светога Саве за српски народ; моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља <i>Афективни аспект:</i> моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; ☐ бити подстакнут да прослављање Крсне славе везује за Литургију ☐ бити подстакнут да	18. Света браћа Кирило и Методије 19. Свети Сава 20. Срби светитељи 21. Крсна слава и Обичаји 22. Српска црквена баштина	Индивидуалн и Фронтални Групни	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Српски језик и књижевност Историја Географија Биологија Физика Ликовна култура Музичка култура Грађанско васпитање Техничко и информатичко образовање	-----

доживи, вреднује и негује богатство и лепоту српске културне баштине. ☐ моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса у 7. разреду.						

7.4. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА 8. РАЗРЕД

Српски језик и књижевност

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици рада	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: КЊИЖЕВНОСТ						

– чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног дела и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – повеже књижевна дела са историјским и другим одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и нег уједињеној историјској баштини, поштујући особености сопственог народа и других народа; – учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде	ЛЕКТИРА ЛИРИКА 1. Ђура Јакшић: „Отаџбина” 2. Јован Јовановић Змај: „Светли гробови” 3. Јован Јовановић Змај: „Ђулићи” (избор) 4. Десанка Максимовић: „Пролетња песма” / „Опомена” 5. Момчило Настасијевић: „Труба” 6. Иван В. Лалић: „Ветар” 7. Марина Цветајева: „Месечевсјај” ЕПСКО-ЛИРСКЕ ВРСТЕ 1. Бранко Радичевић: <i>Ђачки растанак</i> (одломак, „Ој Карловци, место моје драго...”) 2. Народна епско-лирска песма: <i>Женидба Милића Барјактара</i> ЕПИКА 1. Вук Стефановић Караџић: <i>О народним певачима</i> 2. Вук Стефановић Караџић: <i>Житије Ајдука Вељка Петровића</i>	Илустрација Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, читанка, радна свеска, звучна читанка, пројектор, Дигитални (ИКТ) алати	--уочава – анализира, закључује – решава задатке, проверава, дискутује, упоређује презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	- иницијално тестирање -писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) -домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) -писмени задаци -усмене провере

представљања;	(одломак) 3. Доситеј Обрадовић: <i>Живот и</i> <i>прикљученија</i> (одломак) 4. Прота Матеја Ненадовић: <i>Мемоари</i> (одломак) 5. Петар Петровић Његош: <i>Горски вијенац</i> (одломак „Бадњевече”) 6. Симо Матавуљ: „Пилипенда” 7. Лаза Лазаревић: „Све ће то народпозлатити” 8. Милош Црњански: <i>Сеобе</i> (одломак) / <i>Роман о Лондону</i> („Пролеће је стигло у Лондон”) 9. Бранимир Ћосић: <i>Покошено поље</i> (одломак из прве књиге „Читава једна младост”) 10. Дино Буцати: „Колумбар” 11. Херман Хесе: „Магија књиге” / Нил Гејмен: „Зашто наша будућност зависи од би блиотека, читања и сањ арења”/ Милорад Павић: <i>Роман као</i> <i>држава</i> (избор одломака из огледа: „Кратка историја					

	читања”, „Последњих сто читалаца”, „Нова генерација електронске књиге”, „Скакутаво читање или повратакфусноте”, „Романи без речи”) ДРАМА 1. Данило Киш: <i>Ноћ имагла</i> 2. Петар Кочић: <i>Јазавац пред судом</i>(одломак) 3. Жан Батист Поклен Молијер: <i>Грађанин племић</i>(одломак) НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ 1. Веселин Чајкановић: „О ускршњим обичајима” 2. Милутин Миланковић: <i>Кроз васиону и векове</i>(одломак) 3. ХилдаДајч: <i>Писма—</i> одломак,(обавезнана поменаовласнику права: ©Јеврејски историјски музеј) 4. Споменка Крајчевић: <i>Кругом двојке</i> (избородломака:					

	„Унутрашња пруга”: „Станица пристаниште” – „Почетак и крај”, „Одлазак”; „Станица Калемегдан” – „Гозбе”, „Теорија”; „Станица Браће Барух” – „Извесност”, „Тајна”; „Станица Вуков споменик” – „Простор”, „Булеварска бајка”) 5. Герман Титов: „25 сати усвемиру” Са наведеног списка, обавезан је избор два дела за обраду. ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србије: „Почетак буне против дахија”; „Бојна Мишару”, „Бој на Чокешини”...) 2. Љубавне народне лирске песме („Српска дјевојка”, „Љубавни растанак”...);					

	обичајне народне лирске песме(избор) 3. Избор из савремене српске поезије (нпр. Васко Попа: „Очију твојих да није”, Бранко Миљковић: „Критика метафоре”, Војислав Карановић: „О читању поезије”, Момчило МошоОдаловић: „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Ана Ристовић: „Гледајући у дрвеће”...) 4. Иво Андрић: <i>Деца</i> („Деца”, „Књига” и „Панорама”) 5. Бранислав Нушић: <i>Сумњиволице</i> 6. Клод Кампањ: <i>Збогом мојих петнаестгодина</i> 7. Давид Албахари, <i>Мамац</i> ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ (бирати 3–6 дела) 1. Милош Црњански: „Ја, ти и сви савременипарови” 2. Оскар Давичо: „Србија” / „Детињство”(избор) 3. Бранко Ћопић: <i>Мала</i>					

	<i>моја из Босанске Крупе</i> 4. Станислав Винавер: <i>Ратни другови („Аритон”)</i> 5. Народна приповетка: <i>Усуд</i> 6. Вук Стефановић Караџић: <i>Српски рјечник</i> (избор, нпр. „Отмица” ...); 7. Растко Петровић: <i>Африка</i> (одломци) 8. Радослав Братић: <i>Мајсторова рука</i> (одломак) 9. Милорад Павић: <i>Хазарски речник</i>, о дреднице о Ћирилу и Методију (одломци) 10. Душан Ковачевић: <i>Ко то тамо пева</i> 11. Гроздана Олујић: <i>Гласам заљубав</i> 12. Џон Селинџер: <i>Ловац у житу</i> 13. Ричард Бах: <i>Галеб Џонатан Ливингстон</i> 14. Кајо Ритер: <i>Дечко који није био из Ливерпула</i> 15. Џон Бојн: <i>Дечак у пругастојници</i> 16. Сју Таузенд: <i>Дневник Адријана Мола</i>.					

	КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ Стилска средства: анафора и епифора, апострофа. Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска) Епско-лирске врсте: поема, балада. Драмски спев. Мемоари. Биографија.					
Наставна тема: ЈЕЗИК(Граматика, Правопис, Ортоепија)						
– објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; – сврста српски језик у одговарајућу	Језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика	Фронтални рад, Групни рад Израда панора и плаката	табла, фломастери у боји, панони, граматика, радна	уочава анализира закључује решава залатке,	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља	-писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) -домаћи

језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; – разуме постојеће језичке прилике у Србији; – издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – користисадржајеизграматикеобрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; – доследно примени правописну норму; – примени основна правила о распореду акцената;	Мисија Ћирила и Методија. Почетак писмености код Срба. Старословенски језик и писма (глаголица и ћирилица). Развој српског књижевног језика: српскословенски, рускословенски, славеносрпски језик. Вук Карацић – реформа језика, писма и правописа. Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци). Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика. Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани)	Илустрација Демонстрација	свеска, Дигитални алати	проверава презентује, Повезује и примењује усвојена знања, упоређује	проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	задаци (са различитим захтевима по нивоима) -писмени задаци -усмене провере

	језик. Службена употреба језика и писма према Уставу. Језици националних мањина (основни подаци). Језик – основне особине говорног и писаног језика. Грађење речи: – основни модели: извођење, слагање, префиксација; – просте речи и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне творенице); – састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс. Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе. Фонетика: подела гласова и гласовне промене. Морфологија: врсте и подврсте речи и њихове категорије. Синтакса: реченични чланови (састав и функција); независне и зависне реченице;					

	слагање реченичних чланова. Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену. Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме). Генитивни знак. Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци. Краткоулазни и краткосилазни акценат; правила о распореду акцената и неакцентованих дужина (основни појмови).					
Наставна тема: ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА						
– уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; – уочи разлику између речи и лексема; – препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; – разуме значење застарелих речи и неологизама; – користи речник, енциклопедију	Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Текстови писани различитим функционалним стилима: публицистички стил (репортажа, интервју); административни стил (молба, жалба, уплатница, обрасци, радна биографија);	Фронтални рад, Групни рад Израда панорама и плаката. Илустрација Демонстрација	табла, фломастери у боји, панони, граматика, радна свеска, Дигитални алати	учава анализира закључује решава задатке, проверава презентује, Повезује и примењује усвојена знања, упоређује	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и	-писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) -домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) -писмени задаци -усмене провере

илексикон; – уочи манипулацију у пропагандним текстовима; – напише приказ, расправу и краћи есеј; – разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту.	бирокарски језик); научни стил (примери из текстова у уџбеницима других наставних предмета; употреба термина). Лексикологија: – једнозначност и вишезначност речи; – лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности; – синонимија, антонимија и хомонимија; – застареле речи; нове речи – неологизми; – речник, лексикон, енциклопедија. Пропагандни текстови (рекламе искључно). Расправа и есеј на задату тему. Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.). Говор невежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитоване); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа				примену знања – постављање занимљивих питања	

	(дискусија); презентовање чињеница и коментара. Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање имена из страних језика; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независносложеним реченицама. Језичке вежбе: уочавање и исправљање грешака у неправилно маркираном тексту; попуњавање текста са празнинама; тражење грешака у тексту и исправљање. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти); проналажење					

	одговарајућег синонима; антонимски ланац; одређивање значења метафоре и метонимије у тексту; тумачење застарелих речи и неологизама; дефинисање лексема. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.					

Енглески језик

Циљ: ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици рада	Наставна средства	Активност ученика	Активност наставника	Евалуација
По завршетку разреда ученици ће моћи да : – разумео општи смисао и главне информације из уобичајених текстова којима се односно представљање и тражење/давање информација личне природе; – тражи, саопшти, пренесе информације личне природе и податке о себи и другима; – у неколико повезаних исказа представисе ~~се, своју улогу/широку породицу и~~	ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ	Монолошко - дијалошко методе, аудитивна метода, ИКТ методе, метода рада на тексту	Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник и презентације	Слушање и читање једноставних текстова којима се односно представљање (дијалози, наративи итд)	Наставни кувачи и нове лекције, градиво из граматике, даје се у писаној форми	

пријатељкористећиједноставнијајезичка средства; – разумеопштитисисао и главнеинформацијеизтекстовакојисеодноснонаписбића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – размениинформацијекојесеодносенаописбића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – повеженеколикоисказау краћитексткојимсеописују и поредебића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; – разумекраћенизовеисказакојисеодноснонапредлоге, савете и позивеназаједничкеактивности и одговорианањихуодговарајућеобразложење; – упутипредлоге, савете и позивеназаједничкеактивностикористећиситуационоприкладнекомуникационемоделе; – затражи и пружи детаљније информације у везисапредлозима, саветима и позивиманазаједничкеактивности; – разумекраћенизовеобавештења, молби и захтевакојисеодноснонапотребе и интересовања и реагујенањих; – саопштикраћенизовеобавештења, молби и захтевакојисеодноснонапотребе и	ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	Фронтални, индивидуални, у пару Монолошко-дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ методе, методараднатексту Фронтални, индивидуални, у пару	гтацијуградива Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник за презентацију градива	екстови, формулари и сл); реаговањен аусленили писаниимп улсаговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање и проширивање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (подаци о личности, приватним и школским активностима, друштвеним улогама и сл).	вазарад, надгледар адученика, подстичеи хдараде, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњења, оцењује рад дученика Наставни куводиученике у нову лекцију	

интересовања; – разуме и наприкладан начин одговори на честитку, захвалност и извињење; – упутити честитку, захвалност и извињење користећи ситуациону прикладну комуникациону моделу; – разуме и следи краћенизове упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – тражи и пружи неколико везаних једноставнијих упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – разуме општи смисао и главне информације из текстова којима се описује радњи и ситуација у садашњости; – разуме општи смисао и главне информације из текстова којима се описује способности и умећа у садашњости; – размени неколико информација у низу којима се описује радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; – разуме општи смисао и главне информације из текстова којима се описује искуства, догађаја и способности у прошлости; – размени неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости;	ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	Монолошко-дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ методе, метод рада на тексту Фронтални, индивидуални, у пару	Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник, презентација, графика	Слушање и читање једноставних текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/поређење бића, предмета, појава, места из искуственог света и фикционалног спектра. Слушање и читање једноставних текстова који садрже предлоге и	ију, градиво из граматике, даје упутства за рад, надгледа рад ученика, подстиче их да раде, охрабрује, пружа потпору и објашњења, оцењује рад ученика Наставник води ученике у нову лекцију, градиво из граматике, даје упутства за рад, надгледа рад ученика	

PROPOSAL NUMBER: 1		FAVORABLE	NO FAVORABLE	STATUS: 1	DATE: 1/1/2017	APPROVED: 1	REMARKS:

обавезе и реагујенањих; – размени неколико информација које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе; – разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова које се односе на поседовање и припадање; – размени неколико краћих, везаних исказа које се односе на поседовање и припадање; – разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова које се односе на изражавање допадања и недопадања;	САДАШЊОСТИ ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	индивидуални, у пару Монолошки, дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ методе, метода рада на тексту Фронтални, индивидуални, у пару Монолошки, дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ методе, метода рада на тексту Фронтални, индивидуални, у пару	цд, дигитални интерактивни, уџбеник, презентација, графика Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни, уџбеник, презентација, графика Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни, уџбеник, презентација, графика	изговора; образлагање, спремности за прихватање предлога и савета, уз исказивање емотивних и експресивних реакција (радosti, усхићеност и сл). Слушање и читање једноставних исказа којима се нешто честита, тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност; усмено и	Наставнику, водиче, нике у нову лекцију, градиво из граматике, даје упутство, вазарад, надгледар, адученика, подстицаје, хдараде, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњења, оцењује рад ученика Наставнику, водиче, нике у нову лекцију, градиво из	

		Монолошко-дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ методе, методирада на тексту	Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник за презентацију градива	писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу; изражавањем извињења и захвалности. _____ _____ Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање и тражење упутстава	граматике, даје упутства вазаром, надгледа рад дученика, подстиче рад дученика, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњења, оцењује рад дученика Наставник води дученике у нову лекцију, градиво из граматике, даје упутства вазаром, надгледа рад дученика, подстиче рад дученика, охрабрује, пружа потребну	
	ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	Монолошко-дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ методе, методирада на тексту	Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник за презентацију градива	писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу; изражавањем извињења и захвалности. _____ _____ Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање и тражење упутстава	граматике, даје упутства вазаром, надгледа рад дученика, подстиче рад дученика, охрабрује, пружа потребну	
	ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	Монолошко-дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ методе, методирада на тексту	Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник за презентацију градива	писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу; изражавањем извињења и захвалности. _____ _____ Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање и тражење упутстава	граматике, даје упутства вазаром, надгледа рад дученика, подстиче рад дученика, охрабрује, пружа потребну	

		Монолошк о- дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ метода, методарада на тексту	ади а		ребнупом оћ и објашњењ а, оцењујера дученика	
	ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	Фронтални, индивидуал ни, у пару	Уџбеник, свеска, компјутер , табла, маркер , цд, дигитални интеракти вни уџбен ик за презе нтацију гр ади а	Слушање и читање описа и размењива ње исказа у вези са догађајима/ активности ма и способност има; усмено и писано описивање активности , радњи и способност и у садашњост и	Наставни куводи уче нике у нову лекц ију, градиво из граматике , да је у пут свазарад, надгледар а дученика , подстиче и хдараде, охрабрује, пружа пот ребнупом оћ и објашњењ а, оцењујера дученика	
		Монолошк о- дијалогска метода, аудитивна метода, ИКТ метода, методарада на тексту	Уџбеник, свеска, компјутер , табла, маркер , цд,	Слушање и читање описа и усмено и писано размењива ње исказа у вези с		

			дигитални интерактивни учебници, презентације, графика	личним искуствима, догађајима, активности, способности и особности, ма у прошлости; усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности.	Наставни руководиоци, нове лекције, градиво из граматике, даје упутства, надгледа рад ученика, подстиче их, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњења, оцењује рад ученика	
	ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	Монологично-дијалогичка метода, аудитивна метода, ИКТ методе, методика на тексту				
	ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	Фронтални, индивидуални, у пару	Учебник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни учебници, презентације, графика	Слушање и читање једноставних текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима	Наставни руководиоци, нове лекције, градиво из граматике	
	ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	Монологично-дијалогичка метода, аудитивна метода, ИКТ методе, методика				

		на тексту Фронтални, индивидуални, у пару	Уџбеник, свеска, компјутер, табла, маркер, цд, дигитални интерактивни уџбеник за презентацију градива	има; усмено и писано договарање / извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. __ Слушање и читање једноставних текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са	да је упутсва зарад, надгледа рад ученика, подстиче их зарад, охрабрује, пружа потребну помоћ и објашњења, оцењује рад ученика Наставнику води ученике у нову лекцију, градиво из граматике, да је упутсва зарад, надгледа рад ученика, подстиче их	

			компјутер ,табла, маркер , цд, дигитални интеракти вниудбен икзапрезе нтацијугр адива	осетима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа.____ — Слушање и читање једноставн ијих текстова у вези са смером кретања и специфичн ијим просторним односима; усмено и писано размењива ње информаци ја у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано описивање смера	хдараде, охрабрује, пружапот ребнупом оћ и објашњењ а, оцењујера дученика Наставни куводиуче нике у новулекц ију, градивоиз граматике , дајеупутс вазарад, надгледар адученика , подстичеи хдараде, охрабрује, пружапот ребнупом оћ и	

				кретања и просторних односа. _____ _____ _____ Слушање и читање једноставних исказа у којима се изражавају дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе; постављање питања у вези са забранама, дозволама, упозорењима, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, дозвола, упозорења,	објашњења, оцењујера дученика Наставни куводиуче нике у новулекцију, градивоиз граматике, дајеупутсвазарад, надгледар адученика, подстичеи хдараде, охрабрује, пружапотребнупомоћ и објашњења,	

				правила понашања и обавеза. Слушање и читање једноставних текстова у којима се говори о томе шта неко има/ нема или чије је нешто; постављање питања у вези са припадањем и одговарањем на њих. Слушање и читање једноставних текстова у којима се говори о томе шта неко има/	оцењујера дученика Наставникуводиученике у новулекцију, градивоизграматике, дајеупутствазарад, надгледарадученика, подстичеи хдараде, охрабрује, пружапотребнупомоћ и објашњења, оцењујера дученика Наставникуводиученике у новулекцију, градивоизграматике, дајеупутс	

				нема или чије је нешто; постављањ е питања у вези са припадање м и одговарање на њих__ _____ _____ _____ _____ — Слушање и читање једноставн ијих текстова у којима се тражи и износи мишљење и изражава слагање/ неслагање; усмено и писано тражење и изношење мишљења и изражавањ е слагања и неслагања. Слушање и читање	вазарад, надгледар адученика , подстичеи хдараде, охрабрује, пружапот ребнупом оћ и објашњењ а, оцењујера дученика Наставни куводиуче нике у новулекц ију, градивоиз граматике , дајеупутс вазарад, надгледар адученика , подстичеи хдараде, охрабрује, пружапот ребнупом оћ и објашњењ а, оцењујера	

				једноставн ијих текстова у којима се наводе количине, димензије и цене; размењива ње информаци ја у вези с количином, димензијама и ценама, усмено и писано	дученика	
Наставната тема: Наставни садржаји:						
ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	<i>How are you/have you been/are you doing? I'm/I've been/I'm doing fine, and you? It's been long time. / Long time no see! Yes, it's been a while. I was born and raised/brought up in Kruševac, a town in Serbia. Where did you grow up? I live in a nuclear/an immediate family. Who do you live with? We live in a suburb/in the suburbs/on the outskirts of the town. We share the house with another family.</i>					

	<i>We've lived there since I was born. What part of town do you live in? I've got a twin/half/step brother. Have you got any siblings? The man over there is Alex's and my stepdad.</i> <i>Is Luka your relative? Yes, he's my second cousin. / He's my close/distant relative. / No, we're not related. He's just a friend of mine. What country was he born in? What/Which school did he go to? Have you got any family in an English speaking country?</i> <i>Is your step brother the same age as you? No, he's twice/half as old as me. He doesn't go to school, he goes to kindergarten. The boy in the photo is our schoolmate/teammate/roommate and our mutual friend. He's my namesake. Our name is pronounced... , but it is spelled.... My mum's the only person who calls me by my first name, and it usually means I'm in trouble! Do your friends call you by your first name or your nickname?</i> <i>Dunja's my soulmate, we</i>					

	are inseperable. Who's your role model? My dad's my main role model, I have always looked up to/admired him. Who has been the most important and most influential person in your life? Mark Twain was a pen name of the American writer whose real name was Samuel Clemens. What other names did Samuel Clemens write under? What was Agatha Christie famous for? She was famous for her detective stories. What films did Daniel Radcliffe play in? He played the title character in the Harry Potter film series. It's been nice meeting you/talking to you					
	<i>The Present Simple Tense</i>					

[illegible]

	родбинске везе; важније личности из света књижевности, музике, филма и спорта.					
Наставна тема:						
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	My aunt's an average looking young woman. She's in her early/middle/late 20s. My uncle has grown a beard/moustache; now he looks twice as old as her. My parents are middle-aged. My mum's a bit overweight, but my dad's really skinny/underweight. My grandparents are elderly, but still young at heart/in spirit. How adventurous are your family? My sister doesn't look anything like me. Who do					

	you look like in your family?/Who do you resemble most? I resemble my mother, while my brother looks more like my father. I was oversensitive about my looks/to criticism as a child. What were you like as a child? What did the man look like? He looked/seemed/appeared annoyed. He also sounded strange/upset. How interesting! Jason was wearing a hoodie and sports trousers/pants at the party. Sophia was wearing a circular/semicircular/rectangular/ triangular/heart-shaped pendant made of silver/gold. This steak is undercooked/overcooked. It tastes/smells horrible! What does your steak taste/smell like? Novi Sad is a major city in Serbia. What's its high/main street? New York City is nicknamed the Big Apple. Has your city/town got a nickname? By what name was your hometown					

	previously known? The 50 stars on the American flag represent the 50 states, while the 13 stripes represent the thirteen British colonies that declared independence from Great Britain and became the first states in the U.S. The UK flag is called the Union Jack, or Union Flag. The Serbian coat of arms consists of two main national symbols: a white double-headed eagle and a shield with a cross. Statehood Day is a national holiday in Serbia. It's celebrated on 15th February to commemorate the outbreak of the First Serbian Uprising against Ottoman rule in 1804. On the same day in 1835, during the rule of MilošObrenović, the first modern Serbian constitution was adopted, known as Sretenje Constitution. Armistice Day is celebrated in memory of the day when the armistice was signed between the Allies of					

	World War I and Germany on the 11th of November, 1918. Saint Sava is considered the patron saint of education and all the schools in Serbia. He's also the patron saint of our school. Professor Moriarty is Sherlock Holmes's mortal enemy. My sister loves video games with immortal characters – so-called immortality games. The series was voted the best teenage series of all times. My score is twice as good/bad as yours. Dragana ran half as fast as Relja. You can't compare these two things - that's mixing apples and oranges! It's water under the bridge! The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense заизражавањепојава, радњи, стања и збивања у садашњости The Present Perfect Simple Tense заизражавањеискустава и радњи у неодређенојпрошлости и радњикојесупочеле у					

ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	прошлости и јошувектрају The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense за изражавања појава, радњи, стања и збивања у прошлости Stative verbs (look, seem, appear, sound, taste, smell...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Питања са Who...look like, What...look/taste/smell like, How (adjective)... Префикси over-, under-, un-, in-, im-, ir-, il-, dis-... Twice/three times... as (adjective/adverb) as (Интер)културни садржај и: особености наше земље и земаљаговорног подручја ацилног језика (знаменитости, географске карактеристике, национална обележја и сл.); метафоричка употреба језика/ идиоми.					

	There aren't enough computers for everybody; why don't we take turns to work on them? Fine, let's do that! Let's go out for ice cream - my treat this time! Well, I'm trying to cut down on sweets, how/what about having some fruit salad instead? Why don't we split the bill? Let's start over, shall we? What do you mean? Can/Could you share a link to an example? Shall I ask him to join us? I think he would love that! He'd better not be late this time! Shall we meet at my place? Okay, what time? Is this time next week ok with you? That sounds good to me /That would					

ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	be great! Would you like/Do you want me to help you with your English assignment? No thank you, I can manage. You should/ought to/had better leave or you'll miss your bus. Thank you but don't worry, I'll hurry up now. You shouldn't/had better not stick your nose in other people's business. It's impolite! Pets shouldn't be abandoned by their owners. It's irresponsible! The doctor advised me to have regular meals and a balanced diet in order to stay healthy. She also recommended taking up a sport instead of dieting. My parents told me not to put off doing things I have to do, because I could regret later. If I were you I would stop being late for school. You might get expelled. What would you do if you were in my place/shoes? Let's not split hairs about it! Should/Ought to/Had better задавање савета					

	Изрази: How/What about...? Why don't we...? Would you like...? Do you want...? Shall we...? Let's... Stative verbs (think, mean, sound...) Модални глаголи за изражавање предлога и вероватноће - can/could/may/might... Пасивни облик модалних глагола Заповедни начин Gerund/Infinitive Индиректни предлози и савети Први и други кондиционал Негативни префикси un-, im-, ir-, il-... (Интер)културни садржаји: прикладно пућивање предлога, савета и позива и реаговања на њих; метафоричка употреба језика/идиоми. Can/Could/May I retake the listening text? I've misheard some questions. Can/Could/Will you rewrite the essay? You've misspelled/misspelt some					

РАЗУМЕВАЊЕ, ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ УПУТСТАВА	words. Excuse me teacher, can you draw/pull/close the curtains? Ok, you put the light on. Can you now draw/pull/open them? Ok, let's have some sunlight in! Could/Would you come to my place tonight if you had time? Your place, sixish! Please don't tattle on me to my mother/teacher. / Don't be such a tattletale! Promise not to tell anyone! I promise! Stop showing off! Nobody likes a show-off! Stop arguing, will you? Can I tell my side if you let me talk? Stop beating around the bush and tell me what the problem is! She told me to stop making fuss about nothing! My mum asked/warned us to stop giggling. The head teacher promised to look into the matter. I'm sorry I overslept/overreacted. It's ok, make sure you don't do that again! Sorry to disturb/interrupt!					

	Sorry, it wasn't on purpose. I'm truly sorry. Thanks for letting me stay/for waiting for me! Thank you, you've been very kind. Many thanks in advance! I (really) appreciate that/your help. Tell your parents I said thank you. Say hi for me! Pretty please! Happy anniversary! Better luck next time! Fingers crossed! Congrats on your exams! Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may/will Заповедни начин Први и други кондиционал Индиректна наредба и молба Gerund/Infinitive Префикси over-, mis-, over-, re... (Интер)културни садржај и: правила учтивог комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.					

ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	Choose a person in the classroom, but keep the name secret. Note down as much information about the person as you can. What shall we do next? Take turns to ask questions, and try to guess your partner's person! Find out about an eco-project in your country. Produce a leaflet explaining where it is and what happens there. What can I use this application for? Click on the photos if you want to find out more. If you want to make an appointment/need further information call our office at 555-333. I think I've been overcharged for my mobile phone bill. What shall/should I do first? Dial these numbers to speak to customer service... Read the exercise in silence/silently. Time's up! Put down your pens and hand in your tests. Sit tight! Sit up straight! Straighten your back! Behave yourself!					

	Turn sideways! Why/What for? Move over to make room for some more students. Look me in the eye! Speak when spoken to! Don't speak/talk out of turn! Speak your mind! Don't blame me, it's not my fault! Don't wait for me! I might be long! Don't peek! It's none of your business! Don't touch the stove until it gets cool. Hold this for me! He told me to hold on to his arm. Tell me who the book belongs to. The P.E. teacher told/instructed us to pass the ball to each other/one another. Mind your step! Beware of the dog! Caution: wet floor! Danger: strong current! Don't limit your challenges – challenge your limits! Let go of bad memories and be happy! Заповедниначин Модални глаголи shall/should затражење упутстава Модални глаголи за изражавање вероватноће					

	might/may/could Пасивни облик глагола у комбинацији са модалним глаголима Први и други кондиционал Индиректна наредба и молба Префикси over-, un-, im-, ir-, il-... (Интер)културна садржаја и: понашање у кући, школи и најавним местима; значење знакова и симбола. It's getting dark/late/cold/hotter... She's getting hungry/tired/better/worse. .. The weather is getting worse by the minute. What's bothering/puzzling you? I can't solve this problem. Who are you doing that for? I'm doing this for my classmate Milica. Where's Jacob? He's at a sleepover. / He's sleeping/spending the night at a friend's. He often sleeps over at Filip's house. How often do you sleep over at your friends?					

ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	place? Who does the new teacher remind you of? He reminds me of my Australian uncle. This reminds me, have you applied for the competition yet? This is the first time I've used a crib sheet. Can I trust you with something? Anyone can use the application, can't they? The class teacher tells us to always report the absent students. I don't know what they are arguing about/who they are laughing at. My teacher says that the English drink the most tea in the world. My mum asks me who the message is from. My friend wants to know which team you support / whether/if you support Red Star or Partisan. Danilo asks how long I have kept my diary/blog. Jelena complains that she keeps forgetting her parents' birthdays! Do you know who I met yesterday? What does UNICEF/the abbreviation stand for?					

	What happens if students misbehave in class in your school? Do they get punished for their misbehaviour? I would/could help you if I had time now. What would you do if you were rich? The Harry Potter film series is based on Joanna Rowling's novels. Which book is the play based on? The story/novel is set in the 19th century. In my country a lot of children live in a single-parent family or in a family with a step-parent and step brothers and sisters. Some city people live in a high rise, but most people live in detached or semi-detached houses. International Mother Language Day is held on 21 February to promote awareness of linguistic and cultural diversity. How's Labour Day celebrated in your country? There are approximately 1000 giant pandas remaining in the world. It is estimated					

	that/According to the statistics, 2 million alligators live in the state of Florida. The Present Continuous Tense заизражавањетренутних и привремених радњи The Present Simple Tense заизражавањесталних и уобичајених радњи Stative verbs (taste, smell, remind...) The Present Perfect Simple Tense заизражавањерадњи које су почеле у прошлости и још увек трају и у изразима This is the first/second/third time... Други кондиционал Can заизражавањеспособности у садашњости Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must/can't/might/may/could) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple) Индијектна наредба и молба Индијектна изјава и					

ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	питања са уводним глаголом у садашњем времену Gerund/Infinitive Питања са препозиционим глаголима Get + adjective (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји; метафоричка употреба језика/идиоми. I went to the park with some friends of mine yesterday afternoon. We had a two months' holiday. What did you do on your holiday/spring/term break? We were having the time of our life! Why didn't you tell me about that? I didn't want you to know! My friend turned pale/jumped for joy when					

	she heard the news. Who forgot their phone? When did the centre reopen? What was the first concert you went to? Who were you there with? My friends threw me a going away/goodbye/farewell party before I moved away/left the town/country. They saw me off at the airport. My dad couldn't afford to go to university, but I can now. Anastasija was able to answer all of her questions correctly, but I answered mine incorrectly. I misheard you. I was mistaken. She misunderstood my message. Something's just crossed my mind. I've changed my mind. Have you made up your mind yet? I've lost my train of thoughts. / My mind's gone blank. Have you read/heard today's/yesterday's news? Have you passed to the next round? Has it stopped raining? I've misplaced my pen /					

ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	miscalculated the numbers. He's gone bananas! We were having a rehearsal while the storm was raging/when there was a power cut. My mum told me to stop to buy some bread on my way home. The old lady asked/begged us to help her. I was voted the class president in the previous class meeting. Who was the book published by? It has been adapted into a film. The people have been stricken by a lightning. The cat's been run over by a car. I haven't been invited to the party. The industrial revolution started in the 18th century. YouTube, the popular video sharing website, was created in 2005. The Past Simple Tense правилних и неправилних глагола, свеупотребе The Past Continuous					

	Tense, свеупотребе The Present Perfect Simple Tense за изражавања искустава и радњи у неодређеној прошлости и са ever, never, just, already, yet... Could и was/were able to за изражавања способности у прошлости Пасивни облик глагола у простим временима (Present Perfect Simple, Past Simple) Индиректна наредба и молба Питања са Who/What/Which/Where/ When/Why... Питања са препозициони м глаголима Герунд/Инф инитив Префикси mis-, over-, re... (Интер)културни садржај и: историјски догађаји, епоха лна открића; важниј е личности из про шлости; метафоричка употреба јез ика/идиоми.					

	Who are you going to the prom with? When are you leaving for the airport? When does your plane leave? / What time is your flight? What time does the flight from Moscow arrive? Which platform does the train leave from? When does the rerun of season 1 begin? I guess/suppose it starts in 2 weeks' time. We're going to make up the missed class next week. Let me know when/the time! I'll leave school in 2 years' time. When will you leave school? What are you going to do after you leave school? Emma will turn 15 in 2 months. Noah might/may/could take part in the karate tournament/marathon race next week. I think the party will be over/finished by the time/before we get to Kristina and Helena's place! We'll figure out/decide what to do as soon as/when/after we all get together					

ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	See you when you get back! Take your umbrella in case it rains tonight! I'll tell on you to the teacher unless you stop! If it's a tie, will we be able to play another round? If I wish on a shooting star, will my wishes come true? What will happen if we keep littering? What would you do if you saw aliens? Would you run away or speak to them? The Present Continuous Tense за изражавања унапред договорених/испланираних радњи The Present Simple Tense за изражавања будућих радњи које су део утврђених распореда/програма The Future Simple Tense за изражавања одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања Модални глаголи за изражавање вероватноће: may/might/could Going to за изражавања општих планова					

ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	анова и намера, као и предвиђања основних них опажања Временске зависне реченице за изражавање будућности и одговарајућих везница (when, after, before, as soon as, by the time...) Stative verbs (promise, believe, think, guess, suppose, hope...) Пасивни облик глагола у простим временима (Future Simple) Први и други кондиционал Will be able to за изражавање способности у будућности (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји. What's the matter? My finger/hand is swollen. I've been stung by a bee. That must hurt! Let me have a look. Do you need some tissues? Are you fine with this? What's the matter with Helen? She's been bitten by a strayed dog. She					

	needs to go to hospital. Why haven't you called an ambulance? She wants us to help her. / She asks if we could help her. I've got goose bumps/butterflies in my stomach/stage fright. My schoolmates expect me to win/hope that I will win the race/ game/competition. You needn't worry! We're on your side! What would you like to spend the money on? Who would you like to celebrate with if you won? Why are you smelling the food? What does it smell like? My hands smell of onions! Iva's tasting the coffee. She says it tastes awful. How do you like yours? Can I taste your pie? Liam felt embarrassed by his friends' insensitive remarks. He says they really hurt him. Sanja was pleased with her test results. She hopes to enrol in an art school if she passes her final exams with flying colours. Who wasn't happy with their marks?					

ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	What were you good at as a child? I enjoyed being active, but now I'm really into/keen on studying. I've always been interested in clothes and fashion. Our parents have always taught us to treat people the way we want to be treated. I don't want this moment to ever end! I hope you make wonderful memories today! We need to laugh. Laughter is the best medicine! The Present Simple / Past Simple / Present Perfect Simple Tense Stative verbs (be, want, wish, need, expect, hope, have, hurt, feel, smell, taste...) Need/Needn't Why don't/haven't you... Питања са препозициони м глаголима Придевско-предлошке фразе – interested in, keen on, pleased with, embarrassed by... Глаголско-предлошке фразе - be into...					

ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Индиректне изјаве и питања са уводним глаголом у садашњем времену Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Први и други кондиционал Заповедни начин Gerund/Infinitive (Интер)културни садржај и: мимика и гестикулација; Let's meet at the entrance to/exit from the museum! Could you tell me where the pedestrian area/zone / the main square / the city/town hall is. Go past the traffic lights and go straight on until you get to the roundabout. At the roundabout turn left. You can't miss it! I live as close/near as you from the school. The Science and					

ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	Technology Park is twice as far as the Natural History Museum. What would happen if the Sun was twice as far from the Earth? Čačak is a large industrial town halfway between Kraljevo and Užice. The baker's/pastry shop is halfway between my home and school. I don't know where the icon is. It's on the left/right side/at the top/bottom / in the top/bottom left/right corner of the screen. Move over towards the door. I slipped as I stepped onto the platform. We went for a walk along the beach/river bank at dawn. The boys swam across the lake. This is the first time I've flown across the Atlantic. Инди ректна питања са у в одним глаголом у садашњем времену Предлошки изрази за изра жавање положаја и просторних односа: halfway between / on the left/right side / at the top/					

ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	bottom / in the top/bottom left/right corner... Предлози са глаголима кретања: towards, onto, into, across, along... as + adjective + as: as close/near/far... as twice/three times... + adjective + as: twice/three times... as (far) as (Интер)културни садржај и: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристи ке наше земље и земаљаговорног подручја и циљног језика. You needn't take that subject. It's optional! You mustn't cheat in exams. It's illegal! I've had to study hard this month. We had to make the decision in a split second. We can't both use the bike at once so we'll have to take turns. I'm underage – I'm not allowed in pubs! It's a rude question – you should apologise to the teacher! I don't think you should drink that water!					

	I wouldn't swim here if I were you! My parents always remind me to throw the tissue in the bin after using it. The government/local authorities should/ought to take more care of the unemployed/homeless/poor/elderly / unemployed/homeless/poor/elderly people. In my country the young/young people are not permitted to vote until the age of 18. The Louvre is a must for visitors to Paris. These are dos and don'ts of social etiquette. Модални глаголи и глаголски облици изražавања дозволе, забране, упозорења, правила понашања и присуства/одсуства обавезе: can/can't, must/mustn't, need/needn't, should/shouldn't, ought (not) to, have to/don't/doesn't have to, had to/didn't have to, (not to) be allowed to Употреба и					

	изостављање одређеног члана у изразима: the unemployed/homeless/poor/elderly/young... и unemployed/homeless/poor/elderly/young... people (Интер)културни садржај и: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола He's a friend of mine. Is that a friend of your cousin's? My father owns a book/food stall. Who's the owner of that restaurant? This house has always belonged to my family. Who does that house belong to? Someday, I would like to possess a sailboat. How much money does he owe you? He owes me 100 dinars.					

	Саксонски, нормански и дуплигенитивПрисвојне заменице mine, yours... Stative verbs (have, own, belong, possess, owe) (Интер)културнисадржај и: односпремаимовини How do you like this colour? I'd prefer a darker/lighter shade. My dog loves being cuddled/spending time with us. Would you fancy a drink? I didn't fancy swimming in that water. We enjoyed ourselves at the party. Please don't throw these photos away. They're really close to my heart! I like doing jumping jacks. They are great for warming up before my gym exercise! Cycling/Rollerblading is my most liked/preferred leisure activity. What's your family's favourite pastime? I would say our favourite pastime has always been watching informational					

	videos / exploring interesting places closer to home. Yoda from the Star Wars series has been one of my best-loved science fiction characters for as long as I can remember. Who's your favourite film character? One third of the class prefers fantasy books, they say they expand their imagination. Stative verbs (like/dislike/love/hate/fancy/prefer...) Gerund/Infinitive Питањаса What, Who, Why, Which, How... (Интер)културнисадржај и: уметност, књижевностзамладе, стрип, музика, филм, спорт; метафоричкаупотребајезика/идиоми. I agree/disagree. So do I /					

	Well, I don't. I don't agree. Neither do I. / I don't agree either. / Well, I do! I didn't think of that - good idea! I guess/suppose we should never learn anything by heart. What exactly do you mean by 'lousy singing'? It's not a big deal/no biggie. That's embarrassing/correct/incorrect/possible/impossible/regular/irregular/convenient/inconvenient/honest/dishonest... How incredible/disappointing! Stative verbs (think, guess, suppose, agree, disagree, believe, mean, promise...) Питањаса What, Why, How... So/Neither/Either заизражавањеслагања и неслагања. Префикси un-, in-, im-, ir-, il-, dis-... (Интер)културнисадржај и: поштовањеосновнихнормиучтивости у комуникацијисавршњацама и одраслима;					

	метафоричка употреба језика/идиоми. It's only half-an-hour's drive / a couple of minutes' walk. He gave me a few tips/a piece of/some advice. They told us an interesting piece/a bit of information. She bought a bunch of grapes/flowers / a bar of chocolate/soap / a jar of honey/jam. The man was so weak that he could only take a sip of water. How much sugar do you take in your tea? Half a teaspoon, please. I don't have as many DVDs as you! My sister doesn't eat as much chocolate as I do. There is ten times as much traffic in my town as in yours. The deep end of the pool is 2 metres deep. The shallow end is only half as deep. This jacket is twice as expensive as that one. How much is the return/one-way fare from					

	London to Brighton? What's the bus fare in London? A single bus fare costs £1.50. How much did the roasted chestnuts cost? They cost 90 pence/cents a/per cone. How much did they weigh? They weighed 100 g. None of my classmates won the prize. Neither of my parents speaks/speak a foreign language. Саксонскигенитивсавременскимпериодима: half-an-hour's, couple of minutes' ... Партитиви: a piece/bit/bunch/bar/jar/sip of... Twice/three times.../half as (adjective) as None/Neither (Интер)културнисадржај и: друштвеноокружење; валутециљних култура.					

Ликовна култура

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици рада	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
Наставна тема: КОМПОЗИЦИЈА						
– бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; – реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; – дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; – прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; – тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану	Примена принципа компоновања. Простор и пропорције (ергономија, перспектива).	- вербално-текстуалне методе (кроз разговор и дискусију са ученицима обрадити појам пропорције као ликовног елемента и његов значај у области теорије	уџбеник, темпере, радови ученика , мека оловка колаж-папир, исечци из новина	- визуелна перцепција кроз разговор и дискусију-учење путем посматрања, уочавања и описивања; - упоређивање односа величина различитих врста предмета из непосредног	Представљање наставног садржаја-усмеравање активности ученика на индивидуални рад;- припрема за час,- естетска анализа	- На основу активног учествовања у раду; - На основу разумевања вештина и ставова, као и тачности у обављању задатака; - На основу исправности коришћења одговарајућег вокабулара; - На основу

визуелну метафорику; разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље.		обликов ања уметни чког дела) стварање путем примене, експеримент а и истраживањ а кроз комбинациј у различитих ликовних техника и материјала		окужења , као и односа величина делова једног истог предмета. - аперцепци ја - цртањ е на основу мотива задате мртве природ е - цртање фигуре тела једног од ученика - црт ање порт рета једно г од учен ика - брзи цртеж - скица- кроки - стварање		примене наученог у креативном раду.

				путем примене, експеримен та и истраживањ а кроз комбинациј у различитих ликовних техника и материјала		
Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици рада	Наставна средства	Активно сти ученика	Активност и наставник а	Евалуација

Наставна тема: КОМУНИКАЦИЈА

– бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; – реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; – дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; – прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; – тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику; разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље.	Декодирање слике (теме, мотиви, поруке, метафора, алегорија, пиктограми...). Пројекти (цртеж, слика, скулптура, дигитална фотографија, филм, анимација, игрице, стрип, графити, мурали, инсталације, шминка и боди арт, одевне комбинације и детаљи...).	дијалошко-демонстративна, практични рад фронтални, индивидуални, групни	учбеник, радови ученика - Фотографије фото- -апарат	- Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје; - Повезује претходно стечена знања са новим знањима; - Самостално користи литературу и развија способности и	Припрема план и програм наставног рада; - Мисаон о активира и мотивише ученике; - Наводи примере корелације са сродним предметима; - Прати ток ученичких активности на часу; - Процењује рад ученика и сопствени рад; - Наставник користи активне облике и	- На основу активног учествовања у раду; - На основу разумевања вештина и ставова, као и тачности у обављању задатака; - На основу исправности коришћења одговарајућег вокабулара; - На основу примене наученог у креативном раду.

				вештине опажања, бележења и презентовања; - Активан је у саопштавању и преношењу својих опажања; - Формулише и размењује своје идеје са другима; - Уочава, дефинише и прецизира проблем; - Мисаоно се ангажује; - Користи своја	методе рада који се фокусирају на активно стима и сарадњи ученика; - Подстиче интеракцију наставника и ученика; - Врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава; - Усклађује циљеве са оним што жели да постигне са ученицима; - Одговара на	

				постојећа знања и искуства и унапређуј е их; - Активно учествује у раду. -	питања, постављ а питања, помаже ученику да прецизи ра своје исказе; - Развија интерес овања код ученика; - Пружа потребн у помоћ ученици ма, мотиви ше их, подстич е и подржав а; - Прати напредо вање сваког ученика и оцењује њихово постигн уће; - Помаже ученику	

					да организује своја размишљања; - Сарађује са колегама и размењује мишљења; - Упућује ученике да користе различите изворе информација. -	

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици рада	Наставна средства	Активности ученика	Активност и наставника	Евалуација
Наставна тема: НАСЛЕЂЕ						

– бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имажинације, емоција, ставова и порука; – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; – реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; – дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; – прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; – тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику; разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље.	Културна баштина (значај, заштита и промоција наслеђа). Најзначајнија уметничка остварења и уметници, локалитети и споменици на територији Србије и у свету.	дијалошко-демонстративна, практични рад фронтални, индивидуални, групни	учбеник, темпериради ученика старе новине, флаше пластичне, маказе, колаж папир, лепак...	- Активно слуша; - Препознаје и самостално ствара визуелне објекте; Препознаје и именује ликовне дисциплине; Упознаје нове наставне садржаје; - Повезује претходно стечена знања са новим знањима; - Формулише и размењује своје идеје са другима;	- Пружа потребну помоћ ученицима, мотивише их, подстиче и подржава; - Прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће; - Помаже ученику да организује своја размишљања; - Сарађује са колегама и размењује мишљења; - Врши избор	- На основу активног учествовања у раду; - На основу разумевања вештина и ставова, као и тачности у обављању задатака; - На основу исправности коришћења одговарајућег вокабулара; - На основу примене научног у креативном раду.

				- Уочава, дефинише и прецизира проблем; - Учествоје у обнављањ у градива; - Мисаоно се ангажује; - Користи своја постојећа знања и искуства и унапређуј е их; - Активно учествује у раду.	метода и техника рада, као и наставн их средстав а; - Креира и реализуј е час у циљу постиза ња квалитет не наставе која треба да доприне се да ученици стекну у развију знања, вештине , способн ости и ставове; - Усклађу је циљеве са оним што жели да постигн е са ученици	

					ма.	

Музичка култура

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици рада	Наставна средства	Активност и ученика	Активност наставника	Евалуација
Наставна тема: Човек и музика						

- повеже различите видове музичког изражавања са друштвено- историјским амбијентом у коме су настали; - уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу; - наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и савременог доба; - разликује музичке форме романтизма, импресионизма и савременог доба; - идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба; - идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба;	Романтизам, Програмска и апсолутна музика, Соло песма, Клавирска минијатура, Националне и стилизоване игре (полка, мазурка, чардаш, казачок, сиртаки, валцер, танго...) Музичко-сценска дела Сметана, Дворжак, Шопен, Лист, Шуберт, Шуман, Паганини, Верди, Пучини, Росини, Чајковски, Бородин, Мусоргски, Мокрањец; Импресионизам Равел, Дебиси, Савремено доба Жанрови: Џез, популарна музика, апстрактна музика, Импровизација (појам) Стравински, Прокофјев, Коњовић, Константин Бабић, Вера Миланковић	Дијалoшка, демонстра- тивна, монолошка, херуистичк а, фронтални рад, групни рад	Уџбеник, музички стуб, слике/ постери, табла, Инстру- мент	Уме да опише основне карактери- стике: музичких инструме- ната, историјско- стилских периода, музичких жанрова, разуме историјске и друштвене околности настанка жанра	Презентуј е усмерава ученика, подстиче на размишљ а-ње развија код ученика аналитич- ко, синтети- чко, дедуктив- но мишљење	Посматрање, праћење ангажовања ученика, продукти ученикових активности белешке
Наставна тема: Музички инструменти						
- препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; - опише начин добијања тона код дувачких инструмената; - препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; - објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија;	Дувачки инструменти	Дијалoшка, демонстра- тивна, монолошка, херуистичк а, фронтални рад, групни	Уџбеник, музички стуб, слике/ постери, табла, Инстру- менти	Уме да опише основне карактери- стике: музичких инструме- ната,	Презентуј е усмерава ученика, подстиче на размишљ а-ње	Посматрање, праћење ангажовања ученика, продукти ученикових активности белешке

технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;		рад		историјско-стилских периода, музичких жанрова, разуме историјске и друштвене околности настанка жанра	развија код ученика аналитичко, синтетичко, дедуктивно мишљење	
Наставна тема: Слушање музике – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; – изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи;	Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне музике романтизма, импресионизма и савременог доба. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике.	Дијалoшка, демонстративна, монолошка, херуистичка, фронтални рад, групни рад	Уџбеник, музички стуб, слике/ постери, табла, Инструмент	Уме да опише основне карактеристике: музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, разуме историјске и друштвене околности настанка жанра	Презентује усмерава ученика, подстиче на размишљање развија код ученика аналитичко, синтетичко, дедуктивно мишљење	Посматрање, праћење ангажовања ученика, продукти ученикових активности белешке
Наставна тема: Извођење музике – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке	Певање песама по		Уџбеник, музички стуб, слике/ постери,			Посматрање,

целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у комуникацији и заједничком музицирању; – се понаша у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; Наставна тема: Музичко стваралаштво – критички просуђује утицај музике на здравље; користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.	слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у мешовитим тактовима (7/8, 5/8) по слуху. Певање песама у комбинацији са плесним покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике романтизма, импресионизма и савременог доба.	Дијалошка, демонстра- тивна, монолошка, херуистичк а, фронтални рад, групни рад	табла, Инстру- мент	Уме да опише основне карактери- стике: музичких инструме- ната, историјско- стилских периода, музичких жанрова, разуме историјске и друштвене околности настанка жанра	Презентуј е усмерава ученика, подстиче на размишљ а-ње развија код ученика аналитич- ко, синтети- чко, дедуктив- но мишљење	праћење ангажовања ученика, продукти ученикових активности белешке
		Дијалошка, демонстра- тивна, монолошка, херуистичк а, фронтални	Уџбеник, музички стуб, слике/ постери, табла, Инстру- мент	Уме да опише основне карактери- стике:	Презентуј е	Посматрање, праћење ангажовања ученика, продукти ученикових активности белешке

	Импровизација Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу романтизма, импресионизма и савремене музике. Израда дувачких инструмената од доступних материјала.	рад, групни рад		музичких инструмената, историјско-стилских периода, музичких жанрова, разуме историјске и друштвене околности настанка жанра	усмерава ученика, подстиче на размишљање развија код ученика аналитичко, синтетичко, дедуктивно мишљење	

Историја

Циљ учења: да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Кључни појмови садржаја: Октобарска револуција, Версајски уговор, Друштво народа, тоталитаризам, диктатуре, комунизам, фашизам, нацизам, социјализам, антифашизам, антисемитизам, милитаризам, Други светски рат, гето, Холокауст, геноцид, Аушвиц, Јасеновац, Организација Уједињених нација, феминизам, шовинизам, ксенофобија, репресија, пацифизам, деколонизација, људска права, националне мањине, дискриминација, демократија, тероризам, хладни рат, атомска енергија, глобализација, миграције, југословенска идеја, југословенска држава, Република Србија, транзиција, дигитална револуција, популарна култура.

Исходи	Наставна тема	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; – уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; – пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; – доведе у везу узроке и	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана. Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, дигитални).	-монолошка -дијалошка - илустративна -текстуална - демонстративна -метода практичног рада -метода коришћења историјских карти и графикана -тест метода - смислено вербално-рецептивна	-уџбеник историје - електронски и уџбеник -проста техничка средства (табла, маркери, сунђери) - Модерна техничка средства (пројектор, интернет, различите модерне платформе које омогућавају у модерну класичну наставу или наставу на даљину попут гугл учионице, гуглтеста, вибер-а... презентације - историјске карте, илустрације	Ученик треба да учи: –смислено:повезивање оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из Историје и предмета; –проблемски:самосталним прикупљањем и анализирањем података информација;постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема; –дивергентно: предлажањем нових решења; смишљањем нових приједлога повезивањем садржаја у нове целине; – критички: поређење важности појединачних чињеница података;смишљањем аргумената; – кооперативно: кроз сарадњу са наставником другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника	Припремање, организовање , читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање , одлучивање.	Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. провера знања, тематске провере знања , тест – годишња провера знања) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета , као
	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	Последице Великог рата (демографски и материјални губици, одраз рата у друштвеном и културном животу, Мировна конференција у Паризу – нова карта Европе и света). Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице). Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и носиоци уједињења, међународно признање и границе).	Облици рада: - индивидуални -групни -рад у пару -фронтални				

последнице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; – образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; – изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; – образложи		Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету (либералне демократије, тоталитарне идеологије, економске кризе; култура, наука и уметност, свакодневни живот). Југословенска краљевина (простор, становништво и друштво; конституисање државе, политички живот; међународни положај; економске прилике; култура, улога двора; национално и верско питање). Истакнуте личности: Никола Петковић, Романов, Владимир Иљич Лењин, Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарлс Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини, Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар Невски, И, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић, Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек, Слободан Јовановић, Милан Миланковић, Исидора		е	дакле ученици дефинишу,индетификују именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља,прилагођава , тумачи,илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира,формулише,планира, повезује, класификује, процењује, описује, вреднује, бира, поставља питања, активно учествују у сваком часу, дискутује, самостално закључује, врши самоевалуацију и евалуацију кроз тестове, контролне, усмено одговарање, пројекте	и напредак и других ученика Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.

утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; – идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду		Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, Иван Мештровић.					
	ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	Свет у рату – узроци, међународне кризе, сукоби и освајачка политика тоталитарних држава; почетак и ток рата, зараћене стране, савезништва, фронтови, најважније операције, нови начини ратовања; ратна свакодневица; страдање цивила и ратни злочини; крај рата, победа антифашистичке коалиције. Југославија и српски народ у рату – улазак у рат, војни пораз, окупација, подела, квислиншке творевине; геноцид и злочини; устанак, антифашистичка борба и грађански рат; војне операције, живот у рату. Последице рата – људски и материјални губици; демографске и друштвене промене, миграције; уништавање културног наслеђа; суђења за ратне злочине; стварање ОУН.					

савременог доба; – илуструје примерима утицај научно- технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; – образложи утицај различитих друштвено- економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; – наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог		Истакнуте личности: Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Стаљин, Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, цар Хирохито, Франциско Франко, Мао Цедунг, Ана Франк, Петар II Карађорђевић, Драгољуб Михаиловић, Јосип Броз, Милан Недић, Анте Павелић, Диана Будисављевић.					
	СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНС КОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА	Свет после Другог светског рата – блоковска подела, трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна жаришта и кризе, деколонизација, европске интеграције, покрети еманципације – покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура. Југославија и српски народ после Другог светског рата – изградња новог државног и друштвеног уређења, једнопартијски систем, однос власти према политичким					

друштва; – идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта; – објасни значење појмова геноцид и Холокауст; – изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и	СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА	противницима, међународни положај, економске и културне прилике, самоуправљање, несврстаност; свакодневица, популарна култура, нове тенденције у култури. Истакнуте личности: Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Мартин Лутер Кинг, Роза Паркс, Нелсон Мандела, Голда Меир, Ворхол, Јосип Броз Тито, Александар Ранковић, Милован Ћилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, Мира Траилковић, Душан Ковачевић. Свет после хладног рата – пад Берлинског зида; – слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти и интервенције великих					

формулише став који се супротставља манипулацији; – критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; – осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ; – образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје		сила, процеси глобализације, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције, савремени културни покрети. Српски народ на крају 20. и почетком 21. века – криза СФРЈ 80-тих година, међунационалне тензије, увођење вишестраначког политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање нових држава, интернационализација сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000. године, Република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону,					

савременог доба; – истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; – препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији.		српски народ у дијаспори и региону, процес придруживања Европској унији, култура и спорт. Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница.					

Географија

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставни средства	Активност ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ						
– учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; – анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; – одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем;	-Југоисточна Европа, интеграциони и дезинтеграциони процеси. - Географски положај Србије. -Историјско-географски развој Србије.	- Илустрација. - Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). - Диференцирана настава.	табла, флористи, мапери у боји, панори, уџбеник, карта, интернет	--уочава – анализира, закључује, проверава, презентује	- усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише	иницијално тестирање - писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима)

— анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије;	-Симболи Србије. -Границе и проблеми пограничних крајева.	Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна			-координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	пони воима), усмен провере
Наставна тема: ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ						

– опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије; – класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентativне; – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; – класификује и описује својства водних објеката користи карти Србије; – наводи начине коришћења вода Србије; – препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; – доведи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора; –	- Геотектонски процес на територији Србије. - Сеизмизам Србије. - Тектонски облици рељефа. - Падински процеси и рељефна стадоделовања мреже. - Рељефна стадоделовања мрежа, ветра и човека. - Утицаји ерозивних и акумулативних процеса на човека. - Климатски фактори и елементи. - Климатске области у Србији. - Подземне воде Србије. - Реке Србије. - Језера Србије. - Заштита вода и заштита од вода. - Земљишта Србије. - Распрострањеност биљног и животињског света.	Илустрација. Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фло-мастери у боји, панои, уџбеника рта, интернет	--учава – анализира, закључује – проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (саразличити мисао-нивоима) - домаћи задаци (саразличити мисао-нивоима) - писмени задаци и - усмене провере
Наставна тема: ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ						

– објашњава популациону динамику установништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; – изводи закључке о утицају популационе динамике на структуру становништва у нашој земљи; – изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; – израђује и анализира графичке приказе структуре становништва; – објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; – уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; – доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи; – препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине; -	- Кретање броја становника и њихов просторни размештај. - Природно кретање. - Миграциони процеси. - Структура становништва. - Демографски проблеми и популациона политика. - Прва насеља у Србији. - Село и рурални процеси. Градови. Урбанизација и проблеми урбаног развоја. - Београд. - Природни ресурси и привредни развој. - Друштвени услови привредног развоја и промене у структури привреде. - Пољопривреда и географски простор. - Индустрија и географски простор. - Саобраћај и географски простор. - Туризам и трговина. - Делатности квартарног сектора.	Илустрација Хеуристичке анастава (ученици сам и долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, флор, астери у боји, панор, уџбеник, карта, интернет	--учава – анализира, закључује – проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци и (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере
Наставна тема: ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ						

– описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти; – процењује важност чувања природне и културне баштине Србије;	- Природна баштина Србије. - Културна баштина Србије. - Светска баштина под заштитом Унескоа у Србији.	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, карта, интернет	--учава – анализира, закључује – проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише - координира -наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	писмене вежбе (саразличити мзахтевима по нивоима) - домаћизадачи (саразличити мзахтевима по нивоима) - писмени задачи - усмене провере
Наставна тема: ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА						

Учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; Анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;	-Појам и географски положај зајавичаја. - Природне карактеристике. - Друштвене карактеристике.	Илустрација Хеуристичк анастава (ученици сам и долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, флом атери у боји, панои, уџбеник, карта, интернет	-уочава – анализира, закључује – проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише - координира -наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	писмене вежбе (саразличити мзахтевима по нивоима) - домаћизадаци (саразличити мзахтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере
Наставна тема: СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ						
– објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету.	-Срби у Црној Гори. -Срби у БиХ – Република Српска. -Срби у Хрватској. -Срби у осталим суседним државама. -Срби у дијаспори.	Илустрација Хеуристичк анастава (ученици сам и долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава.	табла, флом атери у боји, панои, уџбеник, карта, интернет	-уочава – анализира, закључује – проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише - поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира	писмене вежбе (саразличити мзахтевима по нивоима) - домаћизадаци (саразличити мзахтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

		Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна			-мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављањезанимљивих питања	е

Физика

Циљ учења физике јесте упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Ред. број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупно часова по теми	Број часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Осцилаторно и таласно кретање	8	4	4
2.	Светлосне појаве	14	8	6
3.	Електрично поље	9	5	4
4.	Електрична струја	20	10	10
5.	Магнетно поље	7	4	3
6.	Елементи атомске и нуклеарне физике	8	5	3
7.	Физика и савремени свет	2	2	0
	Укупно	72	38	30

Исходи	Наставни садржаји	Наставне методе и наставни облици	Наставна средства	Активност ученика	Активност наставника	Евалуација
1. Наставна тема: Осцилаторно и таласно кретање						
Ученик ће бити у стању да: - повезује физичке величине које описују осцилације и таласе - описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука - демонстрира и објасни осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова - примењује превентивне мере заштите од буке решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	Осцилаторно кретање (осциловање тела обешеног о опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција). Закон о одржању механичке енергије при осциловању тела. Механички таласи. Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина). Звук. Карактеристике звука и звучна резонанција. <i>Демонстрациони огледи.</i> Осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу (у ваздуху и у течности). Осциловање жица и ваздушних стубова (ксилофон, различите затегнуте жице, једнаке стаклене флаше са различитим нивоима воде). Одакле долази звук (гумено црево са два левка, канап и две пластичне чаше...). Таласи (таласна машина или када).	монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, метода практичног рада; фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад	учбеник, збирка задатака са лабораторијским вежбама, слике, лабораторијски прибор, звучна виљушка, мензура, музички инструменти, жице разних дужина; образовни софтвер и "Power Point" презентације	посматрање, уочавање, закључивање, упоређивање, повезивање и примењивање знања, анализа, синтеза, писање, цртање, обележавање, практичан рад	објашњавање, усмеравање, демонстрације, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	тестови, питања и задаци, усмено испитивање, извештаји, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе

	Демонстрација звучне резонанције .						
2. Наставна тема: Светлосне појаве							
Ученик ће бити у стању да: - анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала и сочива) - користи лупу и микроскоп - демонстрира и објасни појаву сенке - демонстрира и објасни функционисање ока и корекцију вида - примењује превентивне заштите од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	Карактеристике светлости. Правoliniјско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца). Закон одбијања светлости. Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета. Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексија. Преламање светлости кроз призму и сочива. Одређивање положаја ликова код сочива. Оптички инструменти. Лупа и микроскоп. Демонстрациони огледи. Сенке. Хартлијева плоча за илустровање закона о одбијању и преламању светлости. Преламање светлости (штапић делимично уроњен у чашу с водом, новчић у чаши са водом и испод ње). Преламање беле светлости при пролазу кроз призму. Преламање светлости кроз сочиво, око и корекција вида (оптичка клупа, геометријска оптика на магнетној табли, стаклена флаша са водом као сочиво). Лупа и микроскоп. Лабораторијске вежбе 1. Провера закона одбијања светлости коришћењем равног огледала.	монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна; фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад	учбеник, збирка, слике, лупа микроскоп, лењир, шеста р, угломер, равна огледала, ласер, кадица са водом, образовни софтвер и "Power Point" презентације	посматрање, уочавање, анализа, синтеза, практичан рад, цртање, конструкција, израда рачунских задатака	објашњавање, усмеравање, демонстрације, праћење, подстицање емотивисањевредновање	контролна вежба, усмено испитивање, извештаји, самоевалуација, есеји, презентације, вршњачко оцењивање	
	2. Одређивање жижне даљине						

	сабирног сочива.						
3. Наставна тема: Електрично поље							
Ученик ће бити у стању да: - прикаже и опише електрично поље - израчуна силу којом поље делује на наелектрисање - повеже електрични напон и јачину електричног поља - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	.Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања. Узајмно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери. <i>Демонстрациони огледи.</i> Наелектрисавање чврстих изолятора и проводника. Електрофор, електрично клатно и електроскоп. Линије сила електричног поља (перјанице, гриз у ричиновом уљу и јаком електричном пољу). Фарадејев кавез. Инфлуентна машина. Мехури сапунице у електричном пољу. Модел громобрана.	фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад; монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, метода практичног рада, анализа,	учбеник, збирка, слике, електроскоп, модел линија сила електричног поља, инфлуентна машина, образовни софтвер и "Power Point" презентације	посматрање, уочавање, закључивање, упоређивање, повезивање и примењивање знања, анализа, синтеза, писање, цртање, практичан рад, Израда рачунских задатака	објашњавање, усмеравање, демонстрације, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	Питања и задаци, усмено испитивање, извештаји, самовалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе	
4. Наставна тема: Електрична струја							
Ученик ће бити у стању да: - објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове - упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика - наводи и користи различите изворе	Електрична струја (једносмерна, наизменична). Услови за настајање електричне струје и извори струје (EMS). Мерење електричне струје и напона. Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори. Омов закон за део струјног кола. Рад и снага електричне струје. Цул-Ленцов закон. Омов закон за цело	фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад; монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, метода	Учбеник, збирка, слике, комплет за везивање струјног кола и мерење напона и јачине	посматрање, уочавање, закључивање, упоређивање, повезивање и примењивање знања,	објашњавање, усмеравање, демонстрације, праћење, подстицање, мотивисање	контролна вежба, усмено испитивање, питања и задаци, самовалуација, вршњачко оцењивање	

електричне струје (EMS) и зна да их разврстава ради рециклаже - познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже - изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину електричне струје и напон - одређује вредност редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички - описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје - препозна основна својства наизменичне струје - израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству - се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у животу - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	струјно коло. Везивање отпорника. Електрична струја у течностима и гасовима. Мере заштите од електричне струје (жива бића, објекти и електрични уређаји). <i>Демонстрациони огледи.</i> Демонстрациони амперметар у струјном колу. Регулисање електричне струје у колу реостатом и потенциометром. Графитна нциометар. Мерење електричне отпорности омметром. Загревање проводника при протицању електричне струје. Протицање електричне струје у воденом раствору кухињске соли. Лимун као батерија. Пражњење у Гајслеровим цевима помоћу Теслиног трансформатора. Лабораторијске вежбе 1. Зависност електричне струје од напона на отпорнику (таблични и графички приказ зависности). 2. Одређивање електричне отпорности отпорника у колу помоћу амперметра и волтметра. 3. Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквив	практичног рада,	струје, образовни софтвер и "Power Point" презентације	анализа, синтеза, писање, цртање, практичан рад, израда рачунских задатака	е, вредновање	, практичне вежбе	

	алентне отпорности.						
5. Наставна тема: Магнетно поље							
Ученик ће бити у стању да: - описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом - деловање магнетног поља на струјни проводник - принцип рада електромагнета и електромотора - објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља - користи компас и апликације за паметне телефоне за оријентацију у природи решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље. Магнетно поље електричне струје. Дејство магнетног поља на струјни проводник. Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени. <i>Демонстрациони огледи.</i> Линије сила магнетног поља потковичастог магнета и магнетне шипке. Магнетна игла и школски компас. Ерстедов оглед. Електромагнет. Узајамно деловање два паралелна проводника кроз које протиче струја.	фронтални, индивидуални, групни рад; монолошка, дијалогска, демонстративна	учбеник, збирка, слике, генератор за добијање трофазне струје, модел електромотора, електромагнета, компас, образовни софтвер и "Power Point" презентације	посматрање, уочавање, анализа, синтеза, израда задатака	објашњавање, усмеравање, праћење, подстицање, вредновање	Питања и задаци, усмено испитивање, самоевалуација	
6. Наставна тема: Елементи атомске и нуклеарне физике							
Ученик ће бити у стању да: - објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе - опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, препознаје њихово дејство, примену и мере заштите - разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене	Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе. Природна радиоактивност. Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења. Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија. Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења. <i>Демонстрациони оглед.</i> Детекција присуства радиоактивног	фронтални, индивидуални, групни рад; монолошка, дијалогска, демонстративна	учбеник, збирка, слике, образовни софтвер и "Power Point" презентације, кратки филм о радијацији	посматрање, уочавање, анализа, синтеза, израда задатака	објашњавање, усмеравање, праћење, подстицање, вредновање	Питања и задаци, усмено испитивање, самоевалуација	

	зрачења.						
7. Наставна тема: Физика и савремени свет							
Ученик ће бити у стању да: - препозна значај физике и схвати њен значај за развој других природних наука	Значај физике за развој других природних наука Допринос физике развоју савремене медицине (ултразвук, ЕКГ, скенер, магнетна резонанција, Гама нож...) Физика и савремене технологије (интернет, мобилна телефонија, даљинско управљање, нанофизика....)	фронтални, индивидуални, групни рад; монолошка, дијалогска, демонстративна	Уџбеник, слике, образовни софтвер и "Power Point" презентације	посматрање, уочавање, анализа, синтеза, дискусија	објашњавање, усмеравање, праћење, подстицање, вредновање	Питања, самовалуација	

Математика

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: Сличност (16; 6 + 10)						
- примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту; - примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту; -	Пропорционалне величине. Талесова теорема. Сличност троуглова. Примене сличности.	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, збирка, прибор за геометрију	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише - координира -наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере
Наставна тема: Тачка, права и раван (12; 6 + 6)						

– анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом; – представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака; – уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту;	Однос тачке и праве, тачке и равни. Односи правих; мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван (тачке, дужи и праве). Угао између праве и равни. Полиедар.	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцијална настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, збирка, прибор за геометрију	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише - координира -наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

Наставна тема: Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом (18; 6 + 12)

– реши линеарну једначину, неједначину и систем линеарних једначина са две непознате; – реши реалне проблеме користећи линеарну једначину, неједначину или систем линеарних једначина са две непознате;	Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом. Примена у реалним ситуацијама.	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, збирка, прибор за геометрију	--уочава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) -домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) -писмени задаци - усмене провере
Наставна тема: Призма (14; 6 + 8)						

– израчуна површину и запремину праве призме и четворостране призме(основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране призме;	Призма: појам, врсте, елементи. Мрежа праве призме. Површина праве призме. Запремина праве призме.	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, збирка, прибор за геометрију	--уочава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише - координира -наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере
Наставна тема: Пирамида (16; 6 + 10)						

– израчуна површину и запремину четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде; -	Пирамида; појам, врсте, елементи. Мрежа пирамиде. Површина пирамиде. Запремина пирамиде.	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, збирка, прибор за геометрију	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише - координира -наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере
Наставна тема: Линеарна функција (12; 5 + 7)						

– нацрта и анализира график – линеарне функције; - учествује у избору истраживачког пројекта и начина рада.	Линеарна функција ($y = kx + n$). График линеарне функције; нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција.	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, збирка, прибор за геометрију	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише - координира -наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

6. Наставна тема: Системи линеарних једначина с две непознате (15; 6 + 9)

– реши линеарну једначину, неједначину и систем линеарних једначина са две непознате; – реши реалне проблеме користећи линеарну једначину, неједначину или систем линеарних једначина са две непознате;	Појам линеарне једначине са две непознате. Појам система једначина са две непознате Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената; графичка интерпретација система. Примена у реалним ситуацијама	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, збирка, прибор за геометрију	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише - координира -наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере
Наставна тема: Ваљак, купа и лопта (16; 6 + 10)						

- израчуна површину и - запремину ваљка, купе и - лопте; - примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама;	Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Површина и запремина праве купе. Појам лопте и сфере. Пресеци лопте (сфере) и равни. Површина и запремина лопте.	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, збирка, прибор за геометрију	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере
Наставна тема: Тачка, права и раван (12; 6 + 6)						

– анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом; – представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака; – уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту;	Однос тачке и праве, тачке и равни. Односи правих; мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван (тачке, дужи и праве). Угао између праве и равни. Полиедар.	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, збирка, прибор за геометрију	--уочава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише - координира -наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - писмени задаци - усмене провере

Биологија

Циљ предмета: да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Ред. број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупно часова по теми	Број часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Јединство грађе и функције као основа живота	26	14	12
2.	Човек и здравље	9	4	5
3.	Порекло и разноврсност живог света	7	3	4
4.	Наслеђивање и еволуција	7	4	3
5.	Живот у екосистему	19	9	10
	Укупно	68	34	34

Исходи	Наставни садржаји	Методе и облици рада	Наставна средства	Активности ученика	Активност и наставника	Евалуација
1. Наставната тема: ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА						
Ученик треба да: – повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; – повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; – идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини;	Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми. Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције. Принцип економичности грађе и функције живих бића Улога и значај ензима. Ендокрини систем и хуморална регулација. Регулаторна улога хормона биљака и животиња. Надражљивост, проводљивост, контрактилност. Чулно-нервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног	монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, метода писања, читања и рада на тексту, метода практичног рада; фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад	учбеник, слике, модели, микроскоп, лабораторијски и прибор, природни материјали, микроскопски препарати, образовни софтвер и "Power Point" презентације	посматрање, уочавање, закључивање, упоређивање, повезивање и примењивање знања, анализа, синтеза, писање, цртање, обележавање, практичан рад	објашњавање, усмеравање, демонстрирање, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	тестови, контролне вежбе, усмено испитивање, извештаји, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе

	система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација.					
2. Наставна тема: ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ						
– одговорно се односи према свом здрављу; - изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиливима живота; – повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;	Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности). Заштита од полно преносивих болести контрацепција. Одговорност за сопствено здравље.	монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, метода писања; фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад.	учбеник, образовни софтвер и "Power Point" презентације	учавање, анализа, синтеза	објашњавање, умеравање, праћење, подстицање, вредновање	контролне вежбе, есеји, усмено испитивање
3. Наставна тема: ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА						
- доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; – истражи давно нестале екосистеме;	„Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O ₂ и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно.	монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, метода практичног рада. фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад;	учбеник, слике, микроскоп, лабораторијск и прибор,приро дни материјал, микроскопски препарати, образовни софтвер и "Power Point" презентације	посматрање, учавање, закључивање, упоређивање, повезивање и примењивање знања, анализа, синтеза, писање, цртање, практичан рад	објашњавање, умеравање, демонстрира ње, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	контролне вежбе, усмено испитивање, извештаји, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе
4. Наставна тема: НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА						

- повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; - повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције	Улуткавање и пресвлачење инсеката. Пубертет и адолесценција човека. Цветање, плодношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека.	монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, метода практичног рада. фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад;	учбеник, слике, природни материјал, образовни софтвер и "Power Point" презентације	посматрање, уочавање, закључивање, упоређивање, повезивање и примењивање знања, анализа, синтеза, писање, цртање, обележавање, практичан рад	објашњавање, усмеравање, демонстрирање, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	контролне вежбе, усмено испитивање, извештаји, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе
5. Наставна тема: ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ						
- установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанци и енергије у мрежама исхране; - критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; - повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; - истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; - истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју.	Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H₂O, C, N) и њихова повезаност. Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.О. концепт). Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. Последице глобалних промена.	монолошка, дијалогска, демонстративна, метода писања, читања и рада на тексту. фронтални, индивидуални, групни рад;	учбеник, слике, природни материјал, образовни софтвер и "Power Point" презентације	посматрање, уочавање, закључивање, упоређивање, повезивање и примењивање знања, анализа, синтеза, писање, цртање, обележавање, практичан рад	објашњавање, усмеравање, демонстрирање, праћење, подстицање, мотивисање, вредновање	контролне вежбе, усмено испитивање, извештаји, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе

Хемија

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: 1. Метали, оксиди и хидроксиди 10 /5+5/						
▪ Наведите примену метала и руда у свакодневном животу; ▪ Пише формуле једињења на основу назива; ▪ Опише физичка и хемијска својства метала, оксида и хидроксида и наводи примену у свакодневном животу; ▪ Пише једначине хемијских реакција сагоревања, растварање метала и оксида метала у води; ▪ Израчуна масу и количину супстанце користећи пропорције.	-Хемија и њена примена -Метали у живом и неживом свету - Општа физичка и хемијска својства метала -Алкални и земноалкални метали -Испитивање физичких својстава метала с киселинама - Гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк. -Оксиди метала и хидроксида, својства и примена	Илустрација. Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, збирка	учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	иницијално тестирање - писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - усмене провере
Наставна тема: 2. Неметали, оксиди и киселине 10 /4+6/						

▪ Наведе примену неметала и његових једињења у свакодневном животу; ▪ На основу закона сталних односа маса и кватитативног састава раствора одреди односе маса елемената у различитим једињењима; ▪ Опише физичка и хемијска својства неметала и повезује их с њиховом практичном применом; ▪ Луисовим симболима представи настајање (не)поларне ковалентне везе у молекулима и једињењима халогених елемената; ▪ Изведе потребна мерења и на основу лабораторијске вежбе одреди физичка и хемијска својства супстанци; ▪ Пише једначине хемијских реакција сагоревања неметала, растварање оксида неметала у води; ▪ Пише формуле, називе киселине и једначине електролитичке дисоцијације неорганских киселина;	- Неметали у неживој и живој природи - Општа физичка и хемијска својства неметала - Халогени елементи - Сумпор, азот, фосфор и угљеник. Оксиди и киселине, својства и примена	Илустрација. Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, збирка	уочава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	- усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	- писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - усмене провере
Наставна тема: 3. Соли 8 /3+5/						

- Именује соли на основу назива и валенце метала и киселинског остатка; - Пише једначине хемијских реакција за добијање соли; - На конкретним задацима изведе стехиометријска израчунавања, примењујући одговарајућа правила; - Користи пропорције и израчунава масу и количину супстанце; - Пише реакције дисоцијације соли и одређује катјоне и анјоне; - Одреди физичка и хемијска својства соли; - На основу експерименталног рада одреди растворљивост соли у води; - Наведе примену одговарајућих соли у свакодневном животу;	- Добијање соли - Формуле соли и називи. Дисоцијација соли - Физичка и хемијска својства соли - Примена соли	Илустрација Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, флор, астери у боји, панон, уџбеник, збирка,	учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	- усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	- писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - усмене провере
Наставна тема: 4. Органска једињења и њихова општа својства 3 /2+1/						
- Одреди физичка и хемијска својства органских једињења; - Пише формуле органских једињења у зависности од врсте низа и хемијске везе; - На конкретним задацима одреди број примарних, секундарних, терцијарних и кватернарних С атома ; - Наведе примену органских једињења; - Именује и пише функционалне групе и разуме сличности и разлике у својствима органских једињења; - На конкретним примерима, на основу врсте атома и функционалне групе пише назив класе органских једињења; - Одреди масене проценте свих класа органских једињења;	- Својства атома угљеника. Општа својства органских једињења - Функционалне групе и класе органских једињења	Илустрација. Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила). Диференцирана настава. Самопроцена Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна дескриптивна	табла, флор, астери у боји, панон, уџбеник, збирка	учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	- усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања - постављање	- писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - усмене провере

					занимљивих питања	
Наставна тема: 5. Угљоводоници 10 / 5+5 /						
▪ На конкретним примерима класификује угљоводонике на основу назива; ▪ Наведите примену деривата нафте у свакодневном животу; ▪ Пише формуле и називе алкана; ▪ Пише формуле и називе алкил-група; ▪ Примењује правила за давање назива угљоводоника с разгранатим низом; ▪ Пише и именује изомере низа и изомере положаја на основу молекулске формуле; ▪ Одреди физичка својства угљоводоника и упореди физичка својства за различите класе органских једињења; ▪ Пише једначине хемијских реакција адиције, сагоревања, супституције и полимеризације и израчунава масу и количину супстанце;	- Подела угљоводоника. Нафта и земни гас - Номенклатура угљоводоника - Изомерија угљоводоника - Физичка својства угљоводоника - Хемијска својства угљоводоника	Илустрација Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна дескриптивна	табла, флом астери у боји, панои, уџбеник, збирка,	учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	- усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - усмене провере
Наставна тема: 6. Органска једињења с кисеоником 10 / 5+5 /						

- Пише молекулске и рационалне структурне формуле алкохола, карбоксилних и масних киселина; - Прими правила за давање назива алкохола, карбоксилних киселина и естара; - Хемијским једначинама прикаже хемијска својства органских једињења с кисеоником; - На конкретним примерима, користи пропорцију и зводи потребна израчунавања; - Наведе примену органских једињења с кисеоником у свакодневном животу, као и последице прекомерне и недовољне употребе истих; - Пише једначине хемијских реакција естерификације и именује естре поштујући правила;	- Алкохоли. Номенклатура, физичка својства и примена - Алкохоли. Добијање и хемијска својства - Карбоксилне киселине, физичка и хемијска својства - Естри. Номенклатура, својства и примена	Илустрација Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила). Диференцирана настава. Самопроцена Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна дескриптивна	табла, флом атери у боји, панои, уџбеник, збирка	учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) -домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) -усмене провере
Наставна тема: 7. Биолошки важна органска једињења 10 /4+6 /						
- Описује физичка и хемијска својства масти, уља, угљених хидрата, витамина, аминокиселина и протеина; - Пише једначине хемијских реакција сапонификације, естерификације и каталитичке хидрогенизације; - Класификује угљене хидрате према степену сложености; - Пише настајање пептидне везе и одређује колико молекула воде настаје; - На конкретним примерима задатака израчунава моларну масу биолошки важног органског једињења, масу или процентни састав; - Наведе заступљеност у природи и улоге масти и уља, угљених хидрата,	- Масти и уља - Угљени хидрати - Аминокиселине. Протеини - Витамини	Илустрација Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, збирка,	учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - усмене провере

протеина у живим организмима и доведе их у везу са здрављем и правилном исхраном људи;					занимљивих питања	
Наставна тема: 8. Заштита животне средине и зелена хемија 7 / 3+4 /						
- Рукује супстанцама с комерцијалним производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи, придржава се правила о начину чувања производа и одлагању отпада; - Критички процени последице људских активности које доводе до загађивања воде, ваздуха и земљишта; - Наведе загађујуће супстанце ваздуха, земљишта и воде и опише њихов утицај на животну средину; - Објасни значај планирања и решавања проблема заштите животне средине;	- Загађивачи, загађујуће супстанце и последице загађења - Рециклажа - Зелена хемија	Илустрација Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка појединих правила дељивости). Диференциран настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративн адескриптивна	табла, флом астери у боји, панои, уџбеник, збирка,	учава – анализира, закључује – решава здатке, проверава презентује	- усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	писмене вежбе (са различитим захтевима по нивоима) - домаћи задаци (са различитим захтевима по нивоима) - усмене провере

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Наставни садржаји	Методе и облици	Наставна средства	Активност и ученика	Активности наставника	Евалуација
Наставна тема: ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ: 6 /4+2/						
- процењује значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; - анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; - образлаже важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; - повезује професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима	Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност Електрична инсталација – опасност и мере заштите Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике	Илустрација. Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастер и у боји, панои, учбеник, пројектор рачунар	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	домаћи задаци усмене провере
Наставна тема: САОБРАЋАЈ: 6/5+1/						

– упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава с конвенционалним средствима; -разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима.	Саобраћајна средства на електрични погон и хибридна возила Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима Основи телекомуникација	Илустрација. Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, пројектор рачунар	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	домаћи задаци усмене провере
Наставна тема: ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ 14/4+1+9/						

– користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе; – класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола; – састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса.	Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ Основни симболи у електротехници Основни симболи у електротехници Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола Систематизација	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка) Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, комплет пројектор рачунар микробит	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -постављање занимљивих питања	домаћи задаци усмене провере
Наставна тема: РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА 22/18+1+3/						
– објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; – анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; – разликује елементе кућне електричне инсталације; – повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; – користи мултиметар; – анализира карактеристике електричних машина и повезује их с њиховом употребом; – класификује електронске компоненте	Електроенергетски систем Производња, трансформација и пренос електричне енергије Обновљиви извори електричне енергије Електроинсталациони материјал и прибор; кућне електричне инсталације Електроинсталациони материјал и прибор; кућне електричне инсталације	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка). Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару,	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, комплет	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање	домаћи задаци усмене провере

на основу намене; - аргументује значај рециклаже електронских компоненти	Електричне машине Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству Основни електронике Састављање електричних кола; коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром Састављање електричних кола; коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром Рециклажа електронских компоненти Систематизација	Демонстративна, дескриптивна			е и примену знања - постављање занимљивих питања	
Наставна тема: КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ 20/1+19/						

– самостално/тимски истражује и осмишљава пројекат; – креира документацију, развије и представи бизнис план производа; – састави производ према осмишљеном решењу; – састави и управља једноставним школским роботом или мехатроничким моделом; – представи решење готовог производа/модела; - процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта.	Огледи с електропанелима Огледи с електропанелима Огледи с електропанелима Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара Израда једноставног школског робота сопствене конструкције или из конструкторског комплета Рад на пројекту: израда производа/модела(8) Рад на пројекту: представљање производа/модела	Илустрација . Хеуристичка настава (ученици сами долазе до закључка Диференцирана настава. Самопроцена. Фронтални рад, Рад у пару, Демонстративна, дескриптивна	табла, фломастери у боји, панои, уџбеник, комплет пројектор рачунар микробит	--учава – анализира, закључује – решава задатке, проверава презентује	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише - координира -наводи на повезивање и примену знања - постављање занимљивих питања	домаћи задаци усмене провере

Циљ предмета:

- Оспособљавање ученика за учење, живот и рад у друштву које се, развојем дигиталних технологија, брзо мења.
- Развијање информатичких знања, вештина и ставова неопходних за самосталну, одговорну и примерену употребу рачунара у решавању свакодневних задатака у процесу учења, рада и комуникације.
- Развијање креативности и оспособљавање за креативно изражавање применом рачунарске, информационе и комуникационе технологије.
- Оспособљавање ученика да препознају проблем, реше и по потреби рашчлане проблем на делове и решење представе у виду текста, алгоритамског дијаграма или програма.
- Оспособљавање ученика да планирају стратегију решавања проблема (претпоставе решења, планирају редослед активности, изабери извор информација, средстава/опрему коју ће користити, са тим ће сарађивати, кога ће консултовати) .
- Оспособљавање ученика за одговорну примену препорука заштите здравља, безбедности, личне и приватности других у свакодневном раду у дигиталном окружењу.

Реднибр. Наставнетеме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Ук. Часовапотеме	Бр.часоваза	
			обраду	Осталетипове часова
1.	ИКТ	10	4	6
2.	Дигитална писменост	2	0	2
3.	Рачунарство	12	6	6
4.	Пројектни задатак	10	0	10
Укупно		34	10	24

Исходи	Наставна садржаја	Методе и облици	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуација
<u>ИНФОРМАЦИОНО – КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ -10</u> - унесе и мења податке у табели; - разликује типове података у ћелијама табеле; - сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; - користи формуле за израчунавање статистика; - представи визуелно податке на одговарајући начин; - примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату и одштапа;	Радно окружење програма за табеларне прорачуне. Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време...) Формуле и функције. Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података. Груписање података и израчунавање статистика по групама. Визуелизација података – израда графика. Форматирање табеле (вредности ћелија) и припрема за штампу. Рачунарство у облаку – дељење табела (нивои приступа, измене и коментари).	метод практичног рада, дијалогска и демонстрациона метода групни, индивидуални, фронтални облик рада	Рачунар и опрема, пројектор,	Прати излагања и упутства наставника, Усваја знања о ИКТ уређајима као и онима који нас окружују, добробитима која доносе, начину рада... Прати излагање наставника и активно учествује у решавању постављених проблема. Прикупља податке, организује их у табеле и врши обраду, сортирање, филтрирање и графички приказ обрађених податка. Усваја знања о орг. података на рачунару,	Поновити укратко са ученицима значење појмова: податак, информација и информатика. Дискутовати о начинима прикупљања података. Представити изабрани програм за табеларне прорачуне и његову примену у различитим областима. Увести концепт радне табеле у изабраном програму, са освртом на раније употребљаване табеле за представљање података у програмима за	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

<u>ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ- 2</u> • разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета; • разуме потецнијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података; • разуме везу између ризика на интернету и кршења права; • објасни појам „отворени подаци“;	Заштита личних података. Права детета у дигиталном свету. Отворени подаци.	метод практичног рада, дијалошка и демонстрациона метода групни, индивидуални, дискусија.	Рачунар и опрема, пројектор, Интернет	типовима података, чувању и преношењу на спољ. меморије. Прати излагања и упутства наставника, Усваја знања о употреби ИКТ уређаја на безбедан и сигуран начин, приступа интернету и самостално га претражује тражећи информације које преузима на свој уређај. Усваја знања о заштити приватности и својих података. Стиче знања о ризику зависности од технологије, и заштити личног здравља.	обраду текста. Описати основне елементе радног окуржења изабраног програма. Описати појмове: радна свеска, радни лист, ред, ћелија.... Описати поступак уноса података, водећи рачуна о типу података који се уносе. Нагласити важност планирања, које треба да претходи процени креирања радне табеле у самом програму. Описати поступак креирања табеле. Описати појам сортирање. Дефинисати	Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и

<u>РАЧУНАРСТВО – 12</u> • уносе сесију(низ) података; • изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте,...); • графички представља низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); • унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и сними их; • изврши основе анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...); • изврши анализе које укључују статистике по групама;	Програмски језикци и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...). Уноси податке у једнодимензионалне низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање). Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних података. Анализе табеларно записаних података (нпр. Просек сваке колоне, минимум сваке врсте,...). Обраде табеларно записаних података (сортирање,	метод практичног рада, дијалошка и демонстративна метода групни, индивидуални, фронтални облик рада	Рачунар и опрема, пројектор, Интернет	Прати излагање и упутства наставника. Усваја знања о програму за анализу и обраду података.. Усваја знања о анализи низова података. Усваја знања о визуелизацији низова података у различитим облицима. Проналажи и отклања грешке. Прати излагање и	филтрирање Проверава искуства ученика у вези са коришћењем ИКТ уређаја на сигуран и безбедан начин. Проверава искуства и знања ученика о претраживачима и браузерима, Претражује са ученицима интернет и веб-странице кроз дискусију о процени информација, аутору, тачности, прецизности, објективности. Демонстрира рад на дељеном тексту, презентацији или упитнику кроз активности на конкретном садржају.	вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.

<u>ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК- 10</u> • сарађује са осталим члановима групе у свим фазама израде пројектног задатка; • сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; • самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; • креира рачунареске програме који доприносе решавању пројектног задатка; • поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; • вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	филтрирање,...). Груписање података и одређивање статистика за сваку групу. Онлајн упитник (креирање- типови података, дељење – новои приступа и безбедности). Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуелизација). Отворени подаци. Инфографик. Управљање дигитлним уређајима (програмирање уређаја). Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатка.	метод практичног рада; групни, индивидуални облик рада	Рачунар и опрема, пројектор, Интернет	упутства наставника Примењује стечена знања , бира технике и алате у складу са фазама пројектног задатка. Усваја знања о значају тимског рада .	Иницира дискусију о сличностима и разликама, предностима и недостацима у раду са апликацијама у офлајн у односу на онлајн варијанту. Осврће се на појам програм и програмирање. Приказује ученицима основне начине анализе низова података: израчунавање дужине низа података, израчунавање збира, просека, најмање и највеће вредности,	

					сортирање података у неоппадајућем и нерастућем редоследу, филтрирање, пресликавање и фреквенцијску анализу. Описује смисаосваке од наведених статистика и њихово коришћење увежбавти на реалним примерима из домена блиских ученицима. Приказати могућност визуелизације низова података у различитим облицим. Приказати поступак анализе појединачних колона табеле	

					или групе колоне. Приказати филтрирање табеле и фреквенцијску анализу. Оспособљава ученике за израду плана прој. задатка. од плана до решења. Планира фазе израду плана у зависности од времена, теме и распожових ресурса. Пролази заједно са ученицима кроз све фазе рада на пројекту. Подстиче иницијативу и креативност, групни рад, вредновање и самовредновање. Прави корелацију са	

					др.предметима у облику интервјуа, тutoriјала...	

Физичко и здравствено васпитање

ЦИЉ: да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Начин реализације

Исходи и циљ предмета се остварују кроз јединство наставе Физичког и здравственог васпитања, ваннаставних активности (секције, недеља школског спорта, школска такмичења) и ваншколских активности (активности у природи-кресеви и ваншколска такмичења) у складу са програмом. Програм седмог разреда базиран је на континуитету усвојених знања, вештина, ставова и вредности из претходних разреда. Настава Физичког и здравственог васпитања усмерена је према индивидуалним разликама ученика, које се узимају као критеријум у различитом приступу, па самим тим неопходно је упутити ученика или групу ученика, на олакшане или проширене садржаје у часовној, ваннаставној и ваншколској организацији рада. Уколико је неопходно, програмски садржаји се могу реализовати према полу. Дефинисани исходи су основни и незаобилазни елементи процеса планирања наставе и учења. Неопходно је посебну пажњу обратити на исходе које није могуће достићи током једног или више часова, већ је у ту сврху потребно реализовати различите активности током школске године. Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава и практична настава. Теоријска настава се реализује само у случају када не постоји могућност реализације практичне наставе.

Часови Физичког и здравственог васпитања реализују се кроз области које обухватају физичке способности, моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине и физичку и здравствену културу.

Методе: Вербална, демонстративна, кружна, комбинована, метода практичног вежбања

Облицирада: Фронтални, групни, индивидуални, рад у пару

Наставна средства: Реквизити намењени за рад за одређену врсту спорта.

НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА Садржј програма	Време Реализације	Образовни стандарди	ИСХОДИ
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Вежбезаразвојснаге. Вежбезаразвојгипкости. Вежбезаразвојаеробнеиздржљивост. Вежбезаразвојбрзине. Вежбезаразвојкоординације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.	IX, X, IV, V	ФВ.1.1.24. ФВ.1.1.25. ФВ.2.1.22. ФВ.2.1.23. ФВ.3.1.20. ФВ.3.1.21.	– примени комплекс простих општеприпремних вежби и догварајућег интензитета у самосталном вежбању, – упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања уз помоћ наставника са вредностима за свој узраст,

МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТИ СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ АТЛЕТИКА Техника спринтерског трчања. Истрајно трчање – припрема за крос. Техника штафетног трчања Скок удаљ. Бацања кугле. Бацање „вортекс-а”. Скок увис (леђна техника). Четворобој.	IX, X, V	ФВ.1.1.3. ФВ.1.1.4. ФВ.2.1.3. ФВ.2.1.7. ФВ.3.1.3. ФВ.3.1.4. ФВ.3.1.5.ФВ.1.1.5. ФВ.1.1.6. ФВ.2.1.4. ФВ.2.1.7.ФВ.1.1.7. ФВ.1.1.8. ФВ.2.1.5. ФВ.2.1.7.ФВ.1.1.9. ФВ.1.1.10. ФВ.2.1.6. ФВ.2.1.7.ФВ.2.1.8.	– примени атлетске дисциплине у складу са правилима, – развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике, - скаче у вис и даљ, - баца куглу и вортекс
ОДБОЈКА Основни елементи технике, тактике и правила игре.	X, XI, III	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2.	– изведе елементе одбојкашке технике, – примени основна правила одбојке, – користи елементе технике у игри, – примени основне тактичке елементе – учествује на такмичењима између одељења
ГИМНАСТИКА Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: Тло Прескок Кругови Грета.	XII, I, III, IV	ФВ.1.1.11. ФВ.1.1.19. ФВ.1.1.12. ФВ.1.1.19. ФВ.1.1.13. ФВ.1.1.19. ФВ.1.1.16. ФВ.1.1.19. ФВ.2.1.9. ФВ.2.1.17. ФВ.2.1.10. ФВ.2.1.11. ФВ.2.1.17. ФВ.2.1.14. ФВ.2.1.17. ФВ.3.1.6. ФВ.3.1.7. ФВ.3.1.8. ФВ.3.1.11.	– одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела, – примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности, - прескаче прескок различитим техникама, - изводи гимнастичке елементе на круговима, - изводи вежбу на ниској и високој греди
СТОНИ ТЕНИС Основни елементи технике, тактике и правила игре.	IX	ФВ.1.1.26. ФВ.1.1.27. ФВ.2.1.24. ФВ.2.1.25. ФВ.3.1.22. ФВ.3.1.23.	– изведе елементе технике, – примени основна правила игре, – користи елементе технике у игри, – примени основне тактичке елементе – учествује на такмичењима између одељења,

ПЛЕС И РИТМИКА Вежбе са вијачом. Народно коло „Моравац”. Народно коло из краја у којем се школа налази. Енглескивалцер.	II	ФВ.1.1.20. ФВ.1.1.21. ФВ.1.1.22. ФВ.2.1.18. ФВ.2.1.19. ФВ.2.1.20. ФВ.3.1.16. ФВ.3.1.17. ФВ.3.1.18.	– прескаче вијачу – изведе кретања у различитом ритму, – игра народно коло, – изведе основне кораке плеса, – изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу,
ФУДБАЛ Играузприменуправила.	XII, I, IV	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2.	– изведе елементе фудбалске технике, – примени основна правила фудбалске игре, – користи елементе технике у игри, – примени основне тактичке елементе – учествује на такмичењима између одељења, – прихвати победу и пораз, – решава конфликте на друштвено прихватљив начин,
КОШАРКА Сложеније елементе технике, тактике и правила игре.	VI	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2.	– изведе елементе кошаркашке технике, – примени основна правила кошаркашке игре, – користи елементе технике у игри, – примени основне тактичке елементе – учествује на такмичењима између одељења, – прихвати победу и пораз, – решава конфликте на друштвено прихватљив начин,
РУКОМЕТ Играузприменуправила.	V	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2.	– изведе рукометне елементе технике, – примени основна правила рукометне игре, – користи елементе технике у игри, – примени основне тактичке елементе – учествује на такмичењима између одељења, – прихвати победу и пораз, – решава конфликте на друштвено прихватљив начин,

ПОЛИГОНИ Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима Полигон са препрекама	X, I, IV	ФВ.1.1.24. ФВ.1.1.25. ФВ.2.1.22. ФВ.2.1.23. ФВ.3.1.20. ФВ.3.1.21.	-примени стечена знања и вештине кроз различите врсте полигона

ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Физичко вежбање и спорт Основна подела вежби. Функција скелетно-мишићног система. Основна правила одбојке. Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара која се користе у вежбању. Облици насиља у физичком васпитању и спорту. Навијање, победа, пораз решавање спорних ситуација. Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта. Вежбање у функцији сналажења у ванредним ситуацијама. Повезаност физичког вежбања и естетике. Здравствено васпитање Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања. Значај употребе воћа и поврћа и градивних материја (протеини и беланчевине) у исхрани. Подела енергетских напитака и последице њиховог прекомерног конзумирања. Прва помоћ након површинских повреда (посекотина и одеротина). Вежбање у различитим временским условима. Последице конзумирања дувана и алкохола. Вежбање и менструални циклус. Значај заштите репродуктивних органа приликом вежбања	Пре, након или у току часа. Током школске године.	ФВ.1.2.1. ФВ.1.2.2. ФВ.1.2.3. ФВ.1.2.4. ФВ.1.2.5. ФВ.2.2.1. ФВ.2.2.2. ФВ.2.2.3. ФВ.3.2.1. ФВ.3.2.2. ФВ.3.2.3.	-врши поделу вежби – користи здраве намирнице у исхрани; – разликује корисне и штетне додатке исхрани; – примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању, – правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда, – чува животну средину током вежбања, – препозна последице конзумирања дувана, алкохола и штетних енергетских напитака, – води рачуна о репродуктивним ограничаванима приликом вежбања – вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; – коригује дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама;

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Изводе одређене комплексе вежби и учествују у различитим врстама тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности. Трче различитим техникама и користе технике скакачке и бацачке дисциплине. Користе елементе технике и примењују правила игре у току одбојкашке, фудбалке, кошаркашке и рукометне игре. Користе елементе технике и примењују правила игре у стоном тенису. Изводе вежбе на тлу и вежбе карактеристичне за одређене справе за гимнастику. Савладавају препреке у склопу различитих полигона који се реализују након усавршавања моторичких садржаја. Дискутују и учествују у изради презентација. Примењују стечена знања у стварном животу и раду.
КОРЕЛАЦИЈА	Биологија, Физика, Историја, Музичка култура, Техника и технологија, Информатика и рачунарство, Хемија
КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Целоживотно учење; Решавање проблема; Вештина сарадње; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу; Естетичка компетенција
ЕВАЛУАЦИЈА	

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРОГРАМ

Верска настава

Општи циљ предмета јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот. Да код ученика развије отвореност и однос према Богу, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој. Да развије способност код ученика за постављање питања о најдубљем смислу постојања човека и света. Да помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другим људима уз уважавање различитости.

Редни бр. наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Укупно часова по теми	Број часова за	
			обраду	остале типове часова
1.	Увод	1	1	/
2.	Човек је икона Божија	6	5	1
3.	Подвижничко- евхаристијски етос	7	5	2
4.	Литургија	10	7	3
5.	Царство Божије	10	7	3
Укупно		34	25	9

ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАСТАВНИ ОБЛИЦИ	НАСТАВНЕ МЕТОДЕ	НАСТАВНА СРЕДСТВА	КОРЕЛАЦИЈА СА ДР. ПРЕДМЕТИМА	ЕВАЛУАЦИЈА
Наставна област: Увод						
<i>Когнитивни аспект:</i> моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 8. разреда основне школе; ☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса	1. Упознавање садржаја програма и начина рада	Индивидуални Фронтални Групни	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Српски језик и књижевност Историја Биологија Ликовна култура Музичка култура Грађанско васпитање Техничко и информатичко образовање	-----

обрађеног у претходном разреду школовања. <i>Афективни аспект:</i> бити мотивисан да похађа часове Православног катихизиса.						
Наставна област: Човек је икона Божија						
<i>Когнитивни аспект:</i> моћи да увиди да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света. ☐ моћи да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим. ☐ бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. ☐ моћи да сагледа грех као промашај људског назначења; ☐ моћи да разликује слободу од самовоље;	2. Човек - икона Божја и свештеник твари 3. Хришћанско схватање личности 4. Грех као промашај човековог назначења 5. Новозаветне заповести Божије	Индивидуални Фронтални Групни	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Српски језик и књижевност Историја Биологија Ликовна култура Музичка култура Грађанско васпитање Техничко и информатичко образовање	-----
Наставна област: Подвижничко-евхаристијски етос						

<i>Когнитивни аспект:</i> моћи да увиди да је подвиг начин живота у Цркви; ☐ моћи да препозна различите подвиге као путеве који воде ка истом циљу; ☐ моћи да објасни кад и како се пости; ☐ моћи да увиди смисао и значај поста; ☐ бити подстакнут на пост и молитву као начин служења Богу; ☐ бити подстакнут да развија хришћанске врлине; <i>Афективни аспект:</i> ☐ бити подстакнут да се критички односи према својим поступцима; ☐ бити подстакнут да чита Житија Светих; ☐ бити подстакнут да заснује свој однос према Богу на захвалности.	7. Хришћански подвиг 8. Подвизи Светитеља 9. Пост 10. Хришћанске врлине 11. Евхаристијски поглед на свет	Индивидуални Фронтални Групни	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Српски језик и књижевност Историја Биологија Ликовна култура Музичка култура Грађанско васпитање Техничко и информатичко образовање	-----
Наставна област: Литургија						

<i>Когнитивни аспект:</i> моћи да увиди да је молитва разговор са Богом; ☐ бити подстакнут да преиспита и обогати свој молитвени живот; ☐ моћи да схвати личну молитву као припрему за саборну молитву; ☐ моћи да објасни значење речи Литургија и Евхаристија; ☐ моћи да однос међу члановима Цркве пореди са повезаношћу удова у људском телу; ☐ моћи да препозна неке од елемената Литургије; ☐ моћи да увиди да Молитва Господња има литургијску основу; ☐ моћи да наведе најважније делове храма и препозна њихову богослужбену намену. ☐ моћи да именује нека богослужења и да зна да постоје покретни и	12. Молитва - лична и саборна 13. Црква је Тело Христово 14. Божанствена Литургија (опис тока литургије) 15. Литургијски простор (делови храма) 16. Освећење времена	Индивидуални Фронтални Групни	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Српски језик и књижевност Историја Биологија Ликовна култура Музичка култура Грађанско васпитање Техничко и информатичко образовање	-----

непокретни празници; <i>Афективни аспект:</i> ☐ бити подстакнут да активније учествује у богослужењима;						
Наставна област: Царство Божије						
<i>Когнитивни аспект:</i> моћи да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих; ☐ моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу спасења; ☐ моћи да препозна да је Литургија икона Царства Божијег; ☐ моћи да преприча догађај Преображења Господњег; ☐ моћи да препозна да је предукус Царства Божијег присутан у моштима, чудотворним иконама, исцељењима... ☐ моћи да препозна	17. Царство Божије – циљ стварања 18. Живот будућег века 19. Сведоци Царства Божијег 20. Обожење – циљ хришћанског живота 21. Знаци присутва Царства Божијег у овом свету (чуда, мошти...) 22. Икона – прозор у вечност	Индивидуални Фронтални Групни	Метода разговора Метода усменог излагања Метода писаних радова Демонстрације	Табла Маркер Рачунар Интернет Библије	Српски језик и књижевност Историја Биологија Ликовна култура Музичка култура Грађанско васпитање Техничко и информатичко образовање	-----

разлику између православне иконографије и световног сликарства; ☐ моћи да препозна икону као символ Царства Божијег; <i>Афективни аспект:</i> бити подстакнут да на правиан начин изражава поштовање према хришћанским светињама. ☐ моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса у 8. разреду, као и у целом циклусу.						

Грађанско васпитање

Циљ учења предмета: да ученики изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постанесвесни својих права и одговорности, осетљиви за потребе других и спреми да активно делује у заједници.

Методе: Вербално-текстуалне, усмено излагање, разговор, рад на тексту, тематска дискусија, писани радови ученика, писане вежбе, говорне вежбе; илустративно-демонстративне: илустрација схемом, уметничким предметима фотографијом, компјутерске презентације, истраживачки задаци

Облици рада: Фронтални, индивидуални, рад у пару, рад у групи

НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА Садржј програма	Време Реали - зације	Образовни стандарди	ИСХОДИ
ЉУДСКА ПРАВА Заједница припадника различитих културних група Припадност држави и нацији Патриотизам – осећај љубави и поноса према домовини и свим њеним припадницима. Начини изражавања патриотизма. Обесправљивање и угрожавање слободе људи. Ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам. Заједница различитих културних група Културна разноликост у форми мултикултуралности и интеркултуралности. Интеркултурни дијалог као средство развоја поштовања различитих култура и заједничког живота. Припадници националних	IX, X, XI		- изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никог не угрожава – образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права; – наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; – покаже интересовање за упознавање различитих култура; – наведе права која националне мањине у Србији по Уставу имају; – разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; – уочава у рекламама, филмовима, књигама, изрекама, стриповима и другим продуктима културе на који начин се преносе родни обрасци;

мањина у Србији – заштита права и слобода припадника националних мањина.			
ДЕМОКРАТСКОДРУШТВ О Родна(не)равноправност Пол и род Биолошке разлике (анатомске и физиолошке), насупрот разликама које друштво ствара (очекивања друштва од мушкараца и жена). Преношење родних образаца. Стереотипи и предрасуде о роду. Родна перспектива Укључивање родне перспективе приликом доношења одлука важних за једну заједницу (образовање, здравље, породица, запошљавање, спорт...) Родна равноправност Родна равноправност и једнаке могућности за све ради развоја друштва. Препреке родној равноправности. Одговорност државе, организација цивилног друштва и појединца у постизању родне равноправности. Привремене позитивне мере за постизање родне равноправности (квоте уписа на факултет, субвенције за запошљавање...) Родно засновано насиље Родне разлике као основа неравнотеже моћи. Злоупотреба моћи насилника. Карактеристике особе која врши насиље, која је	XII, I,II		– указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; – дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; – наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену; – препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве; – наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником

изложена насиљу или која му сведочи. Мере заштите од родно заснованог насиља.			
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Медији Медији Врсте и функције медија. Слобода медија и њихов допринос развоју демократије. Медији као извор информација и дезинформација. Манипулације путем медија (одлагање информације, скретање пажње, побуђивање емоција, стварање осећаја кривице, неговање некултуре...). Медијска писменост Способност разумевања, критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја. Кодекс у медијима Кодекс деца и медији. Кодекс новинара. Притисци на новинаре као инструмент ограничавања слободе изражавања.	III, IV		– наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији; – образложи значај слободе медија за развој демократије; – у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; – препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање; – проналази и користи информације из различитих извора, критички их разматра и вреднује; – препозна пример злоупотребе деце у медијима;
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Вредности грађанског друштва Снимање кратког филма о вредностима грађанског друштва Избор теме и формулисање идеје. Писање сценарија. Подела задатака. Снимање. Монтажа.	V, VI		– у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма, – учествује у избору садржаја и начина рада

Презентација. Евалуација.			
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Уочавање , препознавање,објашњавање, сазнавање, дефинисање друштвених феномена;анализирање, закључивање, сагледавање, илустровање, примењивање, навођење нових примера.Кооперативни рад у малим групама ученика,комуникација наставник ученици, рад у паровима, тимски рад.Вежбају технике за постизање интерактивности у процесу учења		
КОРЕЛАЦИЈА	Историја, Српски језик,Биологија, Географија		
КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Компетенција за целоживотно учење;Комуникација;Рад с подацима и информацијама ;Дигитална компетенција;Решавање проблема;Сарадња;Одговорно учешће у демократском друштву;Естетичка компетенција;Предузимљивост и оријентација ка предузетништву		
ЕВАЛУАЦИЈА	Евалуација се врши континуирано кроз праћење рада ученика током часова кроз усмено излагање на часу, учешћу у дискусијама, раду на пројектима, презентацијама, истраживачким задатцима, организовању акција.		

Наставна средства: Приручник за Грађанско васпитање, различити писани извори (Устав, новине и часописи, плакати) , филмови и аудиовизуелни материјал са интернета.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити устањуда:	Наставни садржаји	Методе и облици рада	Наставна средства	Активности ученика	Активности наставника	Евалуац ија

Руски језик

– разумеопштитисмисаоиг лавнеинформацијеизуобичаје нихтекстовакојисеодносенапредстављањейтражење/ давањейнформацијаличнепри роде; – тражи, саопшти, пренесеинформацијеличнепри родеилиподаткеосебиидругим а; – унеколикоповезанихисказипредстависебе, својуужу/ширупородицуиприј атељекористећиједноставнијај езичкасредства; – разумеопштитисмисаоиг лавнеинформацијеизтекстова којисеодносенаописбића, предмета, места, појава, радњи, стањаизбивања; – разменийнформацијек ојеседносноаописбића, предмета, места, појава, радњи, стањаизбивања; – повеженеколикоисказ аукраћитекстојимсеописујуи поредебића, предмети, места, појаве, радње, стањаизбивања; – разумекраћенизовеиск азакојисеодносенапредлоге, саветеипозивеназаједничкеакт	Језичкисадржаји Привет, Оля! Какдела? Нормально. ЭтомояподругаЛилия. ОнаприехалаизБелграда, изСербии. Гдеонабудетжить? Уменя. Онабудетунасвгостях. Расскажимнеосебе/ освоейсемье! Яродился/ родиласьвРоссии, вгородеОмск. Атыгдеродился? Моясемьямаленькая. Атвоя? Вмоейсемье: папа, мамаимладшийбрат. МоюмамузовутЕлена. Ей 42 года. Мамапопрофессииэкономист, носейчасдомохозяйка. МоегоотцазовутРоман. Ему 46 лет. Онработаетпрограммистомвмеждународ нойкомпании. Ятожехочустанутьпрограммистом. МоюсеструзовутОксана. Онастаршеменянатригода. Уменяестьдвадвоюродныхбратаидве дво юродныесестры. Яучусьввосьмомклассеизанимаюсьвмузы кальнойшколе. Тыговоришьпо-русски? Скольколеттыучишьрусскийязык? Множинаименицана–ья (брат-братья, друг-друзья) Присвојнезаменице Упитнезаменицекто, что (промена) Конструкцијезаизражавањепосесивности (потврднеиодричне) Променаосновнихбројевадо 20 (посебнодликесбројаодин) Повратниглаголи Простинепроменљивикомпаратив (Интер)културнисадржаји:	1. Вербално - текстуалне методе (монолог, дијалог, објашњава ње, дискусија, дебата, читање, писање) Монолошк а, дијаловка, методапис анихрадов а, Методачит ањаирадан атексту, Фронтални , индивиду ални, групни.	Уџбеник, свеска, табла, фломасте рТВиЦД плејер	активанприс тупприизлаг ањуновоггра диваиизради задатаканач асу – практичнапр именастечен ихзнања – активноуче шћеураду – самопроцењ ивањенапре тка	упознатиуче никесациље вимаисадрж ајимапрогра ма – упознатиихс аправилима рада – упознатиихс акритеријум имаоцењива њапообласт има – упознатиуче нике, одредитињи ховопретход ноискуство, снимитиини цијалностањ е – редовнопрат итирадизала гањеученик аначасу – водитирачу наоиндивид уализацијип риступуучен ику – подстицатик олученикара		

ивности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи детаљније информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; – разумје краће изјаве о бавештења, молби и захтева који се односе на потребе и интересовања и реагује на њих; – саопшти краће изјаве о бавештења, молби и захтева који се односе на потребе и интересовања; – разумје и на прикладан начин одговори на честитку, захвалности и извињење; – упути честитку, захвалности и извињење користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – разумје и следи краће изјаве о путевама у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – затражи и пружи неколико	устаљена правила учтивне комуникације; родбина, породични односи и родбинске везе;				звојмишљења и разумевања – менторска улога наставника – неговање позитивне климатичке околине у одељењу – омогућити поодстицајну средину за рад и учење – охрабрује, помаже и подстиче ученике – омогућити ученицима да сами изводе закључке – подстицати ученика на учење – Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада – Инсистирати на практич		

овезаних једноставнијих путева у вези са обичајним ситуацијама из свакодневног живота; — разуме општи смисао главне информације из текстова којима се односе на описивање радњи и ситуација у садашњости; — разуме општи смисао главне информације из текстова којима се односе на описивање способности и умећа у садашњости; — размени неколико информација у низу којима се односе на радње у садашњости; — опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; — разуме општи смисао главне информације из текстова којима се односе на описивање искустава, догађаја и способности у прошлости; — размени неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; — опише искуства, догађаје и способности из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; — разуме општи смисао главне информације из текстова					ној примени стечених знања — Оцењивање мотивисања и ученика за учење — Оцењивање проценити ниво постигнућа ученика — Идентификација напредака учења и постигнућа ученика		

којисеодносенаодлуке, обећања, планове, намереипредвиђањаубудућности; — разменинеколикоиска заувезисаобећањима, одлукама, плановима, намерамаипредвиђањимаубудућности; — саопштипланове, намереипредвиђања; — разумеопштимисаоиг лавнеинформацијеизтекстова којисеодносенажеље, интересовања, потребе, осетеиосећања; — разменинеколикопове занихинформацијаувезисажељама, интересовањима, осетимаиосећањима; — искажеиобразложижеље, интересовања, потребе, осетеиосећања; — разумекраћенизовеиск азакојиописујупросторнеодносе, оријентацијуиправацкретања; — затражиипружиобавештењаопросторнимодносима, оријентацијииправцукретања; — разумеједноставнијетекстовекојисеодносеналозволе.							

забране, упозорења, правила понашања и обавезе и друге уједнаких; — размени неколико информација које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе; — разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова које се односе на поседовање и припадање; — размени неколико краћих, везаних исказа које се односе на поседовање и припадање; — разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова које се односе на изражавања допадања и недопадања; ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ У НАСТАВИ СТРАНИХ ЈЕЗИКА ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ – ДРУГИ ЦИКЛУС Напомена: Тематске области се прожимају и истесују сва четири разреда другог циклуса основног образовања и васпитања – у сваком наредном разреду обнавља се, а затим проширује фонд лингвистичких знања, навика и умећа и екстралингвистичких знања.							

тичких представа везаних за закон кретању. Наставници обрађују теме у складу са интересовањима ученика, њиховим потребама и савременим токовима у настави страних језика. 1) Лични идентитет 2) Породица и уједруштвено окружење (пријатељи, комшије, наставници итд.) 3) Географске особености 4) Србија – моја домовина 5) Становање – форме, навике 6) Живисвет – природа, љубимци, очување животне средине, еколошко свест 7) Историја, временско искуство и одојивљаја времена (прошлост – садашњост – будућност) 8) Школа, школски живот, школски систем, образовање и испитање 9) Професионални живот (изабрана – будућа струка), плано-вивезани будућег занимање 10) Млади – деца и омладина 11) Животни циклуси 12) Здравље, хигијена, превентива болести, лечење 13) Емоције, љубав.							

партнерски и други међуљудски односи 14) Транспорт и превозна средства 15) Клима и временске прилике 16) Наука и истраживања 17) Уметност (нарочито модерна књижевност за младе; са-времена музика; визуелне уметности; драмске уметности) 18) Духовни живот; норме и вредности (етички и верски принципи); ставови, стереотипи, предрасуде, толеранција и емпа-тија; брига о другоме 19) Обичаји и традиција, фолклор, прославе (рођендани, празници) 20) Слободно време – забава, разонода, хобији 21) Исхрана и гастрономске навике 22) Путовања 23) Мода и облачење 24) Спорт 25) Вербална и невербална комуникација, конвенције понашања и опхођења 26) Медији, мас медији.							

интернетидруштвенемреже 27) Животуиностранству, контактисастранима, ксенофо- бија						

КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ	ОПИСИВАЊЕБИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊАИЗБИВАЊА Моямамасреднегороста, оченьстройная. Волосыунеёрыжие, слегкаволнистыеинедлинные - доплеч. Глазелёныеибольшие. Акогдамамасмеётся, тонащекахунеопоявляютсяямочки. Губыумамытонкие, нежнорозовогоцвета. Когдамамакуда-тособираетсяианоситмакияж, онапользуетсяяркокраснойпомадой. Ещёумамыоченьприятныйголос. Онаговоритвсегдатохоиласково. Мояподругавысокаяистройная. Волосыунеёдлинные, почтипопояс, ичёрные. Мнеоченьнравится, когдаоназаплетаетсвоиволосывкосу, этотаккрасиво.						
ПРЕДСТАВЉАЊЕСЕБЕИДРУГИХИТРАЖЕЊЕ/ДАВАЊЕОСНОВНИХИНФОРМАЦИЈАОСЕБИИДРУГИМА	ОПИСИВАЊЕБИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊАИЗБИВАЊА Моямамасреднегороста, оченьстройная. Волосыунеёдлинные, почтипопояс, ичёрные. Мнеоченьнравится, когдаоназаплетаетсвоиволосывкосу, этотаккрасиво. Бровииресницыунеётожечёрные, аглазголубыеиясные, какнебо. Папачутьвышесреднегороста, спортивноготелосложения. Онисильный, смелый, умный, вежливый, заботливый, высокий, красивыйимудрый. Мысродителямиисестройживёмвдвухкомнатнойквартире. Онаначетвёртомэтажедвенадцатиетажногодома. МоястранаСербиянебольшая, нокрасивая. Мойроднойгород–Белград. ОнстолицаисамыйкрупныйгородСербиииодинизнаиболеедревнихгородовЕвропы. ПервыепоселениянаеготерриториидатируютсявременемсуществованияархеологическойкультурыВинча.						
ИЗНОШЕЊЕПРЕДЛОГАИСАВЕТА, УПУЋИВАЊЕПОЗИВАЗАУЧЕШЋЕУЗАЈЕДНИЧКОЈАКТИВНОСТИИРЕАГОВАЊЕНАЊИХ	ОПИСИВАЊЕБИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊАИЗБИВАЊА Моямамасреднегороста, оченьстройная. Волосыунеёдлинные, почтипопояс, ичёрные. Мнеоченьнравится, когдаоназаплетаетсвоиволосывкосу, этотаккрасиво. Бровииресницыунеётожечёрные, аглазголубыеиясные, какнебо. Папачутьвышесреднегороста, спортивноготелосложения. Онисильный, смелый, умный, вежливый, заботливый, высокий, красивыйимудрый. Мысродителямиисестройживёмвдвухкомнатнойквартире. Онаначетвёртомэтажедвенадцатиетажногодома. МоястранаСербиянебольшая, нокрасивая. Мойроднойгород–Белград. ОнстолицаисамыйкрупныйгородСербиииодинизнаиболеедревнихгородовЕвропы. ПервыепоселениянаеготерриториидатируютсявременемсуществованияархеологическойкультурыВинча.						
ИЗРАЖАВАЊЕМОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊАИЗАХВАЛНОСТИ	ОПИСИВАЊЕБИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊАИЗБИВАЊА Моямамасреднегороста, оченьстройная. Волосыунеёдлинные, почтипопояс, ичёрные. Мнеоченьнравится, когдаоназаплетаетсвоиволосывкосу, этотаккрасиво. Бровииресницыунеётожечёрные, аглазголубыеиясные, какнебо. Папачутьвышесреднегороста, спортивноготелосложения. Онисильный, смелый, умный, вежливый, заботливый, высокий, красивыйимудрый. Мысродителямиисестройживёмвдвухкомнатнойквартире. Онаначетвёртомэтажедвенадцатиетажногодома. МоястранаСербиянебольшая, нокрасивая. Мойроднойгород–Белград. ОнстолицаисамыйкрупныйгородСербиииодинизнаиболеедревнихгородовЕвропы. ПервыепоселениянаеготерриториидатируютсявременемсуществованияархеологическойкультурыВинча.						
РАЗУМЕВАЊЕ, ДАВАЊЕИТРАЖЕЊЕУПУТСТАВА	ОПИСИВАЊЕБИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊАИЗБИВАЊА Моямамасреднегороста, оченьстройная. Волосыунеёдлинные, почтипопояс, ичёрные. Мнеоченьнравится, когдаоназаплетаетсвоиволосывкосу, этотаккрасиво. Бровииресницыунеётожечёрные, аглазголубыеиясные, какнебо. Папачутьвышесреднегороста, спортивноготелосложения. Онисильный, смелый, умный, вежливый, заботливый, высокий, красивыйимудрый. Мысродителямиисестройживёмвдвухкомнатнойквартире. Онаначетвёртомэтажедвенадцатиетажногодома. МоястранаСербиянебольшая, нокрасивая. Мойроднойгород–Белград. ОнстолицаисамыйкрупныйгородСербиииодинизнаиболеедревнихгородовЕвропы. ПервыепоселениянаеготерриториидатируютсявременемсуществованияархеологическойкультурыВинча.						
ОПИСИВАЊЕРАДЊИУСАДАШЊОСТИ	ОПИСИВАЊЕБИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊАИЗБИВАЊА Моямамасреднегороста, оченьстройная. Волосыунеёдлинные, почтипопояс, ичёрные. Мнеоченьнравится, когдаоназаплетаетсвоиволосывкосу, этотаккрасиво. Бровииресницыунеётожечёрные, аглазголубыеиясные, какнебо. Папачутьвышесреднегороста, спортивноготелосложения. Онисильный, смелый, умный, вежливый, заботливый, высокий, красивыйимудрый. Мысродителямиисестройживёмвдвухкомнатнойквартире. Онаначетвёртомэтажедвенадцатиетажногодома. МоястранаСербиянебольшая, нокрасивая. Мойроднойгород–Белград. ОнстолицаисамыйкрупныйгородСербиииодинизнаиболеедревнихгородовЕвропы. ПервыепоселениянаеготерриториидатируютсявременемсуществованияархеологическойкультурыВинча.						
ОПИСИВАЊЕРАДЊИУПРОШЛОСТИ	ОПИСИВАЊЕБИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊАИЗБИВАЊА Моямамасреднегороста, оченьстройная. Волосыунеёдлинные, почтипопояс, ичёрные. Мнеоченьнравится, когдаоназаплетаетсвоиволосывкосу, этотаккрасиво. Бровииресницыунеётожечёрные, аглазголубыеиясные, какнебо. Папачутьвышесреднегороста, спортивноготелосложения. Онисильный, смелый, умный, вежливый, заботливый, высокий, красивыйимудрый. Мысродителямиисестройживёмвдвухкомнатнойквартире. Онаначетвёртомэтажедвенадцатиетажногодома. МоястранаСербиянебольшая, нокрасивая. Мойроднойгород–Белград. ОнстолицаисамыйкрупныйгородСербиииодинизнаиболеедревнихгородовЕвропы. ПервыепоселениянаеготерриториидатируютсявременемсуществованияархеологическойкультурыВинча.						

ОПИСИВАЊЕБУДУЋИХРАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) ИСКАЗИВАЊЕЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТАИОСЕЋАЊА ИСКАЗИВАЊЕПРОСТОРНИХОДНОСАИУПУТСТАВАЗАОРИЈЕНТАЦИЈУУПРОСТОРУ ИЗРИЦАЊЕДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛАПОНАШАЊАИОБАВЕЗА ИЗРАЖАВАЊЕПРИПАДАЊАИПОСЕДОВАЊА ИЗРАЖАВАЊЕДОПАДАЊАИНЕДОПАДАЊА ИЗРАЖАВАЊЕМИШЉЕЊА ИЗРАЖАВАЊЕКОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈАИЦЕНА	МояподругаИраизРоссији, изОмска. Омск—второйпочисленностинаселениявСибириивосьмойвРоссији.ЭтотгородрасположеннаслиянииирекИртышиОмь. Омск—одинизкрупнейшихгородовРоссији. Сприходоммарталучисолнцаначинаютчащепробиватьсясквозьтучи. Кое-гдеещёможнозаметитьлёд. Вапрелепогодастановитятеплее. Худшаяпогодазимой—этоснегсдождём. Моясамаялюбимаяпогода—лето. МойсамыйлюбимыйписательИвоАндрич. ОнполучилНобелевскуюпремиюполитературе. Уменяневысокаятемпература, ноясебячувствуюоченьплохо. Уменя, наверно, грипп. Именицематьидочь. Промена. Неодређенезаменичкеречисложенесазаменичкомосновомкое- Неодређенезаменичкеречисапостфиксом -то (что-то, чей-то, как-то, куда-то, какой-то, где-то) Заменицесамый, сам. Домстоитусамойреки. Сложенипроменљивисуперлатив (самый / наиболеевысокий) Простипроменљивисуперлатив (высочайший, красивейший...) Неодређеноколичинскибројеви: много, немного... Прилошкаодредбазаправаизраженапредлозимасквозь/ черезсакузативом (сквозьтучи, черезлес...) (Интер)културнисадржаји: особеностинашеземљеиРусије(културне, историјске, географскекарактеристике, националнаобележјаисл.);						

	Знаменителности Србије и Русије. ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗА ЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВА ЊЕ НА ЊИХ					
Наставна тема:						
	Давай встретимся у станици метро «Цветной бульвар». Ребята, приглашаю вас на экологическую пешеходн ую экскурсию. Сбор группы в 14.00 у главного входа. Сегодня вас научу пользоваться дополни тельной литературой. Давай те начнём! Для того чтобы сделать презентацию, достаточно просто открыть пауэр-поинт. Теперь давай те займёмся созданием слайдов . Над созданием проекта вы будете работать со вместно дома. Каждый из вас будет обсуждать задачи, делиться файлами. Мы просто попросили его присоединиться к нашей танцевальной группе. Он согласился. Сначала внимательно прочитай текст,					

	апо томо тветь тена во просы! Учительска зал, что важно думать о здоровом питании и по это му мы старались избегать фастфудов. Во второй половине урока класс делится на две команды и играет в разные игры: в футбол, в баскетбол или в волейбол. Друзья мои, приглашаю вас к себе на ужин. Не отказывайтесь, пожалуйста. Не съест ли нам помороженому? Предлагаю устроить вечеринку с мороженым в этот знойный летний день. Не променяй веименице (метро, такси...) Именице pluralia tantum – люди, дети. Именице с аффиксима -ёнок, -онок. Заповедни начин. Одредбени приложи времена и количине Нео дређено количински бројеви (несколько, мало, немного...) Упитни иски безупитнеречи. Интонација. Упитнереченице са формалном негацијом (Ты не хочешь прийти к нам?) (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговања на њих. ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА, ЖЕЉА И ЗАХВАЛНОСТИ Прошу вас следовать за инструкциями. Вы не можете мне помочь? Прошу вас помочь мне! Попробуйте решить этот пример самостоятельно. Заполните пустые места, используя данные цифры: 1, 3, 5, 7.						

	Чемразличајусяетирисунки? Извинитезаопоздание, мыбылиудиректора. Извинизаопоздание, возниклисрочныедела/ ужасныпробкинадорогах. Выможетезвонитьпоэтомуномеру. Звонокбесплатный. Можетезвонитьмнелюбоевремя. Мамапопросиланассбратикомпомочьепо мытьполы. Кто-нибудь, помогите, человекуплохо! Нечегорассказать. Мненескемпосоветоваться. Обещай, чтоникомунескажешь. Тебенеповезло. Большесчастьявследующийраз. Мнехочетсяидти. Хочетсяуйти. ВРоссиизаработалагорячаялинияпозащите животных. Вотизакончилсянашзимнийпроект! Хочетсясказатьогромноеспасибовам, ктоактивноучаствовал. Хочетсяподелитьсясвами своимиуспехами. Спасибоотвсейдуши! БлагодарюВасзалаюбовь! Спасибозаучастие, мыблагодарностьюпринимамвашупомо щь. Спасибозапомощьвтрудныемоменты. Удачи! Заповедниначин Краткипридеви (Ясогласенсвами...) Заменичкеречисапостфиксом -нибудь Одричнезамениценокго, нечегоизаменичкиприлозинегде, некуда, некогда, незачем) Конструкцијемыстобой, настобой... Потенцијалзаизражавањепредлога. жеља						

	(упросто)реченици): Яхотелабы... Разликауупотребипредлогаусрпскомируск омјезику. (Интер)културнисадржаји: правилаучтивекомуникације, значајнипразнициидогађаји, честитања. РАЗУМЕВАЊЕ, ДАВАЊЕИТРАЖЕЊЕУПУТСТАВА Придумайтеираскажитекакую- нибудъзабавнуюисмешнуюисторию. Попробуйнайтиответсредипохожихвопрос ов! Скажите, этопишетсяслитноилираздельно? Извините, янерасслышал, повторитеещёраз, пожалуйста! Яплохоговорюпо-русски, пожалуйста, говоритепомедленнее. Повторите, пожалуйста, вкакомвыномерепроживаете, янерасслышалвас. Какнайтифайл, которыйскачалиизИнтернета, накомпьютере?Чтоэтозафайлы? Этоаудио- книги? Выможетепосетитьнашсайт, атакженашистраницывсоциальныхсетях. Скажите, пожалуйста, какприготовитьпельмени? Срокгодностипродукта... Инструкцияпоприменению... Принимайтеаблеткизаполчасадоедысболь шимколичествомжидкости. Заповедниначин. Упитнезаменице (кто, что, какой,						

	который) ПрисвојнаупитназаменицаЧей? Чья? Чьё? Чьи? УпитназаменичкаконструкцијаЧтоза + акуз.?узначењуКакой + акуз.? (Чтозафайл? Какойфайл?) Показнеиодређенезаменицетот, этот, сам, весь. (Интер)културнисадржаји: правилаучтивекомуникацијеускладусасте пенормалностииситуацијом. ОПИСИВАЊЕРАДЊИУСАДАШЊОСТИ Веснойвсёвприродезеленеетицветёт. Ядумаю, чтомыошибаемся. МыживёмвМосквепрошлогомесяца, номынеплохознаемгород. УтромАндрейспешитвшколу. Отецедетназаводнамашине. Ленаидётнапочту. Тудаонобычнолетаетнасамолёте, аобратно—ездитнапоезде. Явстаюв 7 часовутраизаправляюпостель. Идуметьсяиззавтракаю. Послезавтракаяодеваюшкольнуюформуии дувшколу. В 14 часоввозвращаюсьдомой, апотомобедаюдо 14.30. Послеэтогонемногоотдыхаю. Ясам/аготовлюужин. В 11 вечеряложусьспать. Тебеидётэтотцвет. Идутзанятия. Идётдождь. Сегодняидёт«Спящаякрасавица». Ведисебяхорошо! Кудавынаведёте? Преподавательведётзанятие.						

	Мневсегда везёт. (вести/везти). Он бегаёт по лесу. Я предпочитаю ездить на поездах. Андрей едет в спорт клуб играть в шахматы. По радиосообщают о штормовых порывах ветра. Завтра надо усилить тренировки. Это компьютерная программа, которая помогает делать карту слов. Говоришь ему одно и то же десять раз, а он не понимает. От тебя кофе не дождёшься. Зимой поздно рассветает и ранотемнеет. Мне хочется чаю. Ей не хочется спать. Об этом много пишут. Партиципий и герундий (стакан чая/чая, кусок сахара/сахару) Различия употребления глагола в русском и сербском языках (рекомендовать – препоручивати/препоручити; поручивати – завтракать/позавтракать) Различия употребления возвратных глаголов в русском и сербском языках (играть – играти се, отдыхать – одмарати се; ошибаться – грешити, оставаться – остајати) Слово в настоящее время глагола в неупорядоченном предложении (есть, хотеть, бежать). Глагол и предлог. Предлог и конструкция с значением дружества (Маша живёт у родителей. Вечером идём к друзьям в гости.) Определённые местоимения: весь, каждый, всякий. Употребление местоимения. Безличное предложение. Неопределённое предложение. (Интер)культурная компетенция: породични живот.					

	животушколиииширемокружењу– наставнеиваннаставнеактивности; распустиипутовања; традицијииобичаји; ОПИСИВАЊЕРАДЊИИПРОШЛОСТИ Рассвело. Намнеудалосьвстретиться. Оказалось, чтоонисоседи. Мойпапабралменянарыбалку. Мамавчераобняламеня. Летоммыкупалисьвречкесдрузьями, азимоймыкаталисьнасанках. Мыиграливразныеигры. Онамнеоченьпонравилась. Концертзакончилсяв 7 вечера. Аннаприняладушесегодняутром. Почемуонаплакалавчера? Почемутыопоздал? Бабушкаприехалаиздеревни. Сергейвдругвсталиподошёлкокну. Отецнакануневечеромприехализкомандир овки. Еслибытыучилсяхорошо, всебылибыдовольны. Яхотелабытанцевать ИсторияСанкт-Петербурганачаласьв1703 году. В 1712 годуСанкт- ПетебургизМосквыпереехалвесьцарскийд воригородсталновойстолицейРоссийскойи мперии. НатронвзошёлстаршийсынПавла, внукЕкатериныВеликой–Александр I. Около 900 днейиночейпродолжаласьблокадаЛенингр ада. Белградосноваликельты. Затемимвладелиримляне, византийцы, авары, славяне. ХристофорКолумбсовершилчетыреэкспед ициивНовыйсвет. УчёныйДмитрийИвановичМенделеевоткр						

	ылпериодическийзаконхимическихэлементов. С 1999 годаЗемфиравыпустилашестьстудийныхальбомов. Земфираоказалабольшоевлияниенатворчествомолодыхгрупп. МиленаПавловичБариливАмерикезанималаськоммерческимдизайном. Безличнереченице. Прошловремеглаголакметањаспрефиксом ибезпрефикса. Прошловремеглагола. Неодређеноличнереченице. Потенцијал. Прилозииприлошкеодредбезавреме. (Интер)културнисадржаји: историјскидогађаји, епохалнаоткрића; важнијеличностиизпрошлости; ОПИСИВАЊЕБУДУЋИХРАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА, МОГУЋНОСТИИВЕРОВАТНОЋЕ) ВБелградебудутстроитьметро. Онскорокупитновыйвелосипед. Япойдунапрогулку, когдаделаюдомашнююработу. Онипоедутзагороднаследующейнеделе. Впонедельникяеду. РоссияготовитссякОлимпиадевСочи. Тыбудешьсмотретьсериалсегодня? Унихвпонедельникбудетодинилидваурока русскогоязыка? Янебудуснимразговариватьнаэту тему. Выпьешьсомнойчашечкукофе? Завтраяприедуваэропорт, куплюбилет, выпьючашечкучаявкафеиполечувМоскву. Япосмотрюфильмсегоднявечером.						

Надабудетучитьсяигратьнагитаре. Кконцусентябряонабудетздесьжитьуже 7 лет. Завтрав 6 вечераонабудетигратьвкомпьютерныеигр ы. Компанияпостроитновыйгостиничныйком плексвМоскве. Янапишутебеписьмосегоднйвечером. Ябудуписатьтебеписьмакаждыйдень. Вэтовремянаследующейнеделябудузагор атьнаЯлте. Япохудеюза 5 месяцевна 20кг. Мнепридётсямногороботать. Янебудуэтогоделать. Япомогутебе. Незакроешьлидверь? Еслиянарисуюкартину, ядамеётебе. Будућевреме. Префиксалниглаголикретања. Безличнереченице. Неодређеноличнереченице. Прилошкеодредбезавреме (Онужеуехал. Скоробудеттемно. Мыуедемвдеревнюналето. НаследующейнеделемыпоедемвБелград.) (Интер)културнисадржаји: правилаучтивостиускладусастепенемформ алностииситуацијом; традицијаиобичаји. ИСКАЗИВАЊЕЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТАИОСЕЋАЊА Чтостобой? Уменяпалецболит, яупалвчеранатренировке. Давайяпосмотрю. Этооченьбольно, наверное. ЧтосОлей? Еёукусиласобака, онавбольнице. Мывызвалискоруюпомощь.						

	Завтрауменяолимпиадапоматематике. Яоченьволнуюсь. Неволнуйся! Всёбудетхорошо! Можнопопробуютвоёпирожное? Моёсовсемневкусное. Мойкомпоттакойневкусный. Друзьяменяоченьобиделивчера. Онискажалимне, чтонебудутсомнойбольшедружить. Мнеоченьтрудно. Яоченьплохосебячувствую. Ясебясегодняпрекрасночувствую! Уменяродиласьсестрёнка! Яоченьдовольнасвоимбратом. Онсегоднязанялпервоеместовсоревновани ипобаскетболу. Явсегдаинтересоваласьмодойиодеждой. Ярада, чтомысправилисьсегодняконтрольнойпо математике. Молодцы! Мненужнововремяприйти. Заповедниначин. Модалниглаголчувствоватьсебя. Глаголиинтересоваться, увлекатьсячем. Краткипридеви (рад, доволен, способен...) УзвикМолодец! Молодцы! Безличнереченицспредикативимаможно, нужно, трудно, плохо. Прилозизаначин: плохо, хорошо, прекрасно. ИСКАЗИВАЊЕПОЛОЖАЈА, ПРОСТОРНИХОДНОСАИУПУТСТАВАЗ АОРИЈЕНТАЦИЈУУПРОСТОРУ Давайвстретимсяувходавмузей! Вынескажете, гденаходитсяБольшойтетатр? Да, конечно. Идитепрямо, когдалойдётелобанка.						

	поверните налево в переулок. Пройдите ещё двести метров в правой стороне вы увидите театр. Я живу недалеко от школы. Наш дом небольшой: из маленькой прихожей дверь справа ведёт в гостиную, дверь слева – в ванную. Из гостиной входим в кухню-столовую. Рядом с кухней – столовой – детская комната и спальня. Над диваном в нашей гостиной висит картина . Под столом спит кошка. Мы перешли улицу, когда загорелся зелёный свет на светофоре. Ребёнок часто сам ходил через лес. Напротив моей школы – книжный магазин. Белград расположен над двумя реками: Савой и Дунай. Укрепости Кале и Мегдан река Савы впадает в Дунай. Предложко- падежно-конструкције изražavaju места и правца (задверью, входа, в Дунай, над двумя реками...). Приложо место и правац. Глаголикретања са префиксом и без префикса. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земља уговорног подручја циљног језика. ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА Чтостобой? У меня палец болит, я устал вчера на тренировке.						

	Давайяпосмотрю. Этооченьбольно, наверное. ЧтосОлей? Еёукусиласобака, онавбольнице. Мывызвалискорууюпомощь. Завтрауменяолимпиапоматематике. Яоченьволнуюсь. Неволнуйся! Всёбудетхорошо! Можнояпопробуютвоёпирожное? Моёсовсемневкусное. Мойкомпоттакойневкусный. Друзьяменяоченьобиделивчера. Онисказалимне, чтонебудутсомнойбольшедружить. Мнеоченьтрудно. Яоченьплохосебячувствую. Ясебясегодняпрекрасночувствую! Уменяродиласьсестрёнка! Яоченьдовольнасвоимбратом. Онсегоднязанялпервоеместовсоревновани ипобаскетболу. Явсегдаинтересоваласьмодойиодеждой. Ярада, чтомысправилисьсегодняконтрольнойпо математике. Молодцы! Мненужнововремяприйти. Заповедниначин. Модалниглаголчувствоватьсебя. Глаголиинтересоваться, увлекатьсячем. Краткипридеви (рад, доволен, способен...) УзвикМолодец! Молодцы! Безличнереченицспредикативимаможно, нужно, трудно, плохо. Прилозизаначин: плохо, хорошо, прекрасно. (Интер)културнисадржаји: мимикаигестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спортирекреација. ИСКАЗИВАЊЕПОЛОЖАЈА.						

	ПРОСТОРНИХОДНОСАИУПУТСТАВА ЗАОРИЈЕНТАЦИЈУУПРОСТОРУ Давайстретимсяувходавмузей! Вынескажете, гденаходитсяБольшойтетатр? Да, конечно. Идитепрямо, когдадойдѐтедобанка, повернитеналевоовпереулок. Пройдитеещѐдвестиметровисправойсторо- нывыувидитетеатр. Яживунедалекоотшколы. Нашдомнебольшой: измаленькойприхожейдверьсправаведѐтвг- остиную, дверьслева–вванную. Изгостинойвходимvkухню-столовую. Рядомскухней- столовой–детскаякомнатаиспальня. Надиваномвнашейгостинойвиситкартина . Подстоломспиткошка. Мыперешлиулицу, когдазагорелсязелѐныйсветнасветофоре. Ребѐнокчастосамходилчерезлес. Напротивмоейшколы–книжныймагазин. Белградрасположеннадвухреках: СавеиДунае. УкрепостиКалемегданрекаСававпадаетвД- унай. Предлошко- падежнеконструкцијезаизражавањеместаи правца (задверью, увхода, вДунай, надвухреках...). Прилозизаместоиправац. Глаголикретањасапрефиксомибезпрефикс- а. (Интер)културнисадржаји: јавнипростор; типичанизгледместа; географскекарактеристикенашеземљеизем- љаговорногподручјаиљногјезика.						

	ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА Ты должен извиниться другу, потому что это было очень дерзко. Ненадо так себя вести! По газонам ходить нельзя! Можно сесть рядом с вами? Можно, конечно. Нет, нельзя, к сожалению. Можно воспользоваться твоим автомобилем, пожалуйста? Вы должны отключить свой автомобиль на уроке. Мы должны носить школьную форму. Он не может прийти, потому что у него много работы. Осторожно! Двери закрываются! Животных кормить запрещено! Курить запрещено! Правительство должно заботиться о бездом- ных. Заповедь иначе. Безличное модальное предложение с предикативом можно, нельзя, надо, нужно. Модальная конструкция с причастием должен/дол- жна/должны. Управление и управление. Возникновение управления: потому что, что, чтобы, где, когда... (Интер)культурная среда: поведение в школе, школы и общественные места; значение знака и символа. ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДО- ВАЊА						

	Это мой друг. А это – друг моего брата. У моего папы есть своя фирма. Это тот дом, всегда принадлежал моей семье. Вы нам должны ещё одну книгу, она у вас. Да, я принесу её на следующей неделе. Он должен мне ещё 200 динаров. Чья это машина? Твоя? Нет, не моя, а моего брата. Питања присвојном упитном заменицом Че й. Конструкције за изражавање посесивности. Општа и посебна негација. Присвојне заменице. Упитни искази без упитних речи. Интонација. (Интер)културни садржаји: однос према својој титулој имовини. ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА Мне очень нравится это платье, оно тебе так хорошо сидит. Мне очень понравился обед. Невкусный. Мы дали все экзамены. Нам так повезло! Когда у меня есть свободное время, я люблю ходить в кино. Мне нравится смотреть в интернете фильмы, слушать музыку. Вчера я скачал/ скачала из интернета новую песню ДДТ. Я обожаю летние виды спорта. Мой любимый спорт – теннис. Мне интересно смотреть теннис. Мне очень нравится этот новый сериал. Мой любимый герой из мультфильмов – крокодил Гена.						

	Глаголизаниматься, интересоваться (чем). БезличнаконструкцијаспредикативимаМн еинтересно... Безличнаупотребаглаголанравиться. Општаипосебнанегација. (Интер)културнисадржаји: уметност, књижевностзамладе, стрип, музика, филм, спорт; метафоричкаупотребајезика/идиоми. ИЗРАЖАВАЊЕМИШЉЕЊА Ясогласен. Ятоже. Нет, янесогласен. Ятоже. Отличнаяидея! Ядумаю, чтовшколахнужнымобильники. Наурокеихможноиспользовать. Чтоыдумаешьнаэтутому? Пожалуйста, расскажимнеобэтойкниге. Чтоыдумаешьоповеденииглавногогероя? Кактебекажется, ктovyиграет? Тыверишьвэтиказки? Краткиоблиципридеवासогласен. Безличнечренице: Мнекажется. Садашьевреме. (Интер)културнисадржаји: поштовањеосновнихнормиучтивостиуком уникацијисавршњацимаиодраслима; метафоричкаупотребајезика/идиоми. ИЗРАЖАВАЊЕКОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈАИЦЕНА Этовдесятиминутахезды/ ходьбыотсюда. Онкупилбатонхлеба, двапакетамолока, банкуджемаиплиткушоколада. Этакурткавлдваразадорожемоей.						

Сколько сахар тебе положить в чай? Две ложечки, пожалуйста. Сколько веситяблоки? Полтора килограмма. Сколько стоятяблоки? 100 рублей за килограмм. Сколько стоит билет на одну поездку? 45 рублей. Никто из моих близких друзей не выиграл на лотерее. Основной номер превыше 1000. Употребляй в речи миллионы, миллион, половина. Неопределённое количество чисел, мало, несколько, много, мало. Ряд чисел превыше 10. Питаешься сколько. Разломачки, разломачки. (Интер)культурная среда: дружественная среда; валюта цели культуры.						

Француски језик

Циљ учења другог страног језика је да се ученику свајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Метод: дијалошка, монолошка, вербално-текстуална, аудиовизуелна, илустративни метод, комуникативни приступ, демонстративна метода, метода писаних радова, метода игре.

Облици рада: фронтални, индивидуални, рад у групи, рад у паровима.

Наставна средства: граматика, уџбеник, свеска, радна свеска, видео и аудио материјал, књиге, материјал са интернета, рекламе.

НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА Садржј програма	Време Реали - зације	Образовни стандарди	ИСХОДИ
Unité 1 - Le Club d'ulycée Школа, школски живот, школски систем, образовање и васпитање Лични идентитет Етички принципи; ставови, стереотипи, предрасуде, толеранција и емпатија; бригао другогме	IX, X	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.9., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.14., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.16., ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.9., ДСТ.2.1.13., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.19., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.27., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.10., ДСТ.3.1.13., ДСТ.3.1.14., ДСТ.3.1.17., ДСТ.3.1.18., ДСТ.3.1.22., ДСТ.3.1.23., ДСТ.3.1.24., ДСТ.3.1.25.	– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;
			– разуме уобичајене изразе у вези са жељама,

			интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; – разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упуту уобичајене молбе и захтеве
Unité 2 - Le club de la technologie Медији, масмедији, интернет друш твене мреже Наука и истраживања	XI, XII	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.9., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.14., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.16., ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.9., ДСТ.2.1.13., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.19., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.27., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.10., ДСТ.3.1.13., ДСТ.3.1.14., ДСТ.3.1.17., ДСТ.3.1.18., ДСТ.3.1.22., ДСТ.3.1.23., ДСТ.3.1.24., ДСТ.3.1.25.	– изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење; – разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – изрази осете и осећања једноставнијим језичким средствима; – разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – разуме уобичајене изразе у вези са потребама и намерама и реагује на њих; – изрази потребе и намере једноставнијим језичким
Unité 3 - Le club de la biodiversité Живисвет— природа, љубимци, очување животн е средине, еколошка свест Географске особености	I, II	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.9., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.14., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.16., ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.9., ДСТ.2.1.13., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.19., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.27., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.3 0., ДСТ.2.2.3., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.10.,	– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – разуме једноставнија питања која се односе на

		ДСТ.3.1.13.,ДСТ.3.1.14., ДСТ.3.1.17., ДСТ.3.1.18., ДСТ.3.1.22., ДСТ.3.1.23., ДСТ.3.1.24.,ДСТ.3.1.25.	оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих; – затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства – изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; – разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; – размени информације у вези са количином, димензијама и ценама. – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања
Unité 4 - Leclubdesprofessionnels Професионални живот(изабрана– будућа струка), планови везани за будуће занимање	III,IV	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.9., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.14., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.16., ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24.,ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1.,	– изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; – разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; – размени информације у вези са количином.

		ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.9., ДСТ.2.1.13., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.19., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.27., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.10., ДСТ.3.1.13., ДСТ.3.1.14., ДСТ.3.1.17., ДСТ.3.1.18., ДСТ.3.1.22., ДСТ.3.1.23., ДСТ.3.1.24., ДСТ.3.1.25.	димензијама и ценама. – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања
Unité 5 - Leclubdesloisirs Слободновреме– забава, разонода, хобији Спорт	V, VI	ДСТ.1.1.1., ДСТ.1.1.2., ДСТ.1.1.3., ДСТ.1.1.5., ДСТ.1.1.6., ДСТ.1.1.8., ДСТ.1.1.9., ДСТ.1.1.10., ДСТ.1.1.11., ДСТ.1.1.14., ДСТ.1.1.15., ДСТ.1.1.16., ДСТ.1.1.21., ДСТ.1.1.23., ДСТ.1.1.24., ДСТ.1.2.4., ДСТ.2.1.1., ДСТ.2.1.2., ДСТ.2.1.5., ДСТ.2.1.6., ДСТ.2.1.9., ДСТ.2.1.13., ДСТ.2.1.16., ДСТ.2.1.17., ДСТ.2.1.19., ДСТ.2.1.21., ДСТ.2.1.27., ДСТ.2.1.29., ДСТ.2.1.30., ДСТ.2.2.3., ДСТ.3.1.3., ДСТ.3.1.10., ДСТ.3.1.13., ДСТ.3.1.14., ДСТ.3.1.17., ДСТ.3.1.18., ДСТ.3.1.22., ДСТ.3.1.23., ДСТ.3.1.24., ДСТ.3.1.25.	– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; – разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; – разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; – разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке

			активности; – разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – размени једноставније информације личне природе; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	активно учествују у раду на часу;учествују у комуникацији;организују рад у групама, рад на пројектима; износе своје идеје;примењују научено;проналази садржаје на Интернету; користи компјутер у настави		
КОРЕЛАЦИЈА	Техника и технологија, информатика,грађанско васпитање, биологија,географија, музичка култура, ликовнс култура		
КОМПЕТЕНЦИЈЕ	компетенција за целоживотно учење;вештина комуникације;дигитална компетенција;решавање проблема;вештина сарадње;одговорно учешће у демократском друштву;естетичка компетенција;;одговоран однос према околини;одговоран однос према здрављу; рад са подаима и информацијма; предузимљивост и оријентација ка предузетништву		
ЕВАЛУАЦИЈА	Посматрање и континуирано праћење рада на часу , усмена провера кроз читање, превођење, постављање и оговарања на питања, играње улога у паровима, симулације у паровимаи групама, задаци у уџбенику и у радној свесци, различите технике формативног оцењивања, писмене провере (петнаесто минутне, контролни и писмени задаци), састави, писмено описивање и препричавање садржаја. Пројекти и практични радови у вези са темом. Различите врсте домаћих задатака		

7.5. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА

Програм допунске, додатне наставе и програм слободних активности

Допунска настава

Српски језик

Допунска настава организује се за ученике који – из објективних разлога – у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања формирају се одговарајуће групе с којима се организује допунски рад и за сваку групу се ствара одговарајући план рада са чијим ће се савладавањем отклонити испољени недостаци у знању, умењу и вештини ученика.

Разред: ПЕТИ

Теме	Циљеви	Активности		Облици рада
		наставника	ученика	
1. Падежи	Оспособљавање ученика да препознају облике именских речи и да их правилно користе	Образлаже језичке појаве, повезује их са претходним садржајима, графички их приказује и рашчлањује, усмерава и подстиче ученике подстицајним питањима на логичко размишљање и закључивање, проверава степен усвојености садржаја, упућује ученике на рад код куће, даје критички осврт на ученичке	- слушају, издвајају именске речи из текста, мењају речи по падежима	индивидуални, групни, фронтални
2. Глаголски облици	Бољи резултати на проверама, побољшање говорне културе		- издвајају глаголске основе, мењају глаголе и проналазе их у тексту	рад у пару, фронтални, индивидуални
3. Правопис	Побољшање писмене културе		- пишу текст, исправљају неправилно написане реченице, питају	рад у пару, фронтални, индивидуални
4. Књижевнотеоријски појмови	Усвајање основних термина науке о књижевности		- слушају, разговарају, питају, препознају	групни, фронтални, индивидуални

5. Стилске фигуре	Развијање језичке културе, препознавање стилских фигура	домете у савладавању садржаја.	- слушају, издвајају стилска средства из обрађених књижевних дела	фронтални, индивидуални, групни

Разред: ШЕСТИ

Тема	Начин рада	Начин реализације
1. Грађење речи 2. Гласовне промене 3. Заменице 4. Глаголски облици 5. Реченица 6. Правопис 7. Читање и анализа текста по избору 8. Писање састава на задату тему	Комбиновани метод рада, демонстративни, монологски, дијалошки, рад на тексту, практичан рад, игровне активности, интерактивни	- свакодневно праћење ученика на часовима - усмено испитивање - праћење реализације домаћих задатака - индивидуализовани захтеви

Разред: СЕДМИ

Тема	Начин рада	Начин реализације
1. Глаголски облици 2. Врсте речи 3. Синтагма 4. Реченични чланови 5. Реченица 6. Правопис 7. Читање и анализа текста по избору 8. Писање састава на задату тему	Комбиновани метод рада; -демонстративни; -монологски; -дијалошки; -рад на текст; -практичан рад; -игровне активности; -интерактивни.	- свакодневно праћење ученика на часовима; - усмено испитивање; - праћење реализације домаћих задатака; - индивидуализовани захтеви.

Разред: ОСМИ

Тема	Начин рада	Начин реализације
1. Глаголски облици 2. Врсте речи 3. Синтагма 4. Реченични чланови 5. Реченица 6. Правопис 7. Грађење речи 8. Читање и анализа текста по избору 9. Писање састава на задату тему	Комбиновани метод рада; -демонстративни; -монологски; -дијалошки; -рад на текст; -практичан рад; -игровне активности; -интерактивни.	- свакодневно праћење ученика на часовима; - усмено испитивање; - праћење реализације домаћих задатака; - индивидуализовани захтеви.

Историја

Циљеви допунске наставе историје

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или за ученике који су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање са циљем разумевања, препознавања и отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Пети разред:

Циљ учења: Прилагођавање (индиидуализација) наставних садржаја из историје ученицима који из неких разлога имају тешкоће у савладавању програма, како би им се омогућило усвајање програма и развој њихових могућности.

Компетенције: Рад са подацима и информацијама, сарадња, компетенција за учење, естетска компетенција, комуникација.

Методе рада: Монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, комбинована

Облици рада: Фронтални, групни, индивидуални, рад са другом...

Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Увод у проучавање прошлости	-именује периоде прошлости -разврстава историјске изворе према њиховој подели	Шта изучава историја Историјски извори Рачунање времена Периодизација историје	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3.
Праисторија	-наводи историјске периоде, као и поделу праисторије -именује главна обележја праисторије	Појава човека и прве људске заједнице Прва занимања праисторијских људи	1.1.3. 1.2.2. 1.2.3.
Стари исток	-на карти лоцира подручје Старог истока -наводи основне привредне и друштвене одлике Старог истока -именује најзначајнија културна достигнућа Старог истока	Почетак старог века на Старом истоку (појава писма) Месопотамија Стари Египат	1.1.1. 1.1.3. 1.1.4.
Стара Грчка	-разликује рачунање времена у прошлости и садашњости -изводи закључак о значају грчких држава и издваја најистакнутије личности -разуме значај културног наслеђа Старих Грка	Критско, микенско и хомерско доба Спарта и Атина Грчко-персијски ратови Култура Старе Грчке Хеленизам	1.1.2. 1.1.4. 1.1.6.

Стари Рим	-разликује легенде и митове од историјских чињеница -на карти показује простор који је обухватало Римско царство -разуме значај настанка и ширења различитих верских учења у старом веку	Рим у доба краљева Римска република Римско царство Римска култура Територија Србије у античко доба	1.1.2. 1.1.4. 1.1.6.

Шести разред:

Циљ учења: Прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја из историје ученицима који из неких разлога имају тешкоће у савладавању програма, како би им се омогућило усвајање програма и развој њихових способности.

Компетенције: Рад са подацима и информацијама, сарадња, компетенција за учење, естетска компетенција, комуникација.

Методе рада: Монолошка, дијалогска, демонстративна, илустрована, текстуална, комбинована.

Облици рада: Фронтални, групни, индивидуални, рад са другом...

Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Европа и Средоземље у раном средњем веку	-пореди историјске појаве -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту	Византија Велика сеоба народа Франачка држава Хришћанство и ислам	1.1.4. 1.2.1. 1.2.2.
Срби и њихово окружење у раном средњем веку	-на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у раном средњем веку -разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења	Насељавање Словена на Балкан Српске земље од 7. до 12. века Покрштавање Јужних Словена	1.1.4. 1.2.1. 1.2.2.
Европа и Средоземље у позном средњем веку	-наведе најзначајније последице настанка и развоја држава Европе и Средоземља у позном средњем веку	Средњевековне монархије Крсташки ратови Средњевековна култура	1.1.4. 1.1.6. 1.1.7.
Српски народ и његови суседи у позном средњем веку	-изводи закључак о значају српске средњевековне државности и издваја најистакнутије владарске породице	Српска држава у доба династије Немањић (од 12. до 14. века) Босна и Дубровник у позном средњем веку Средњевековна култура Срба	1.1.4. 1.1.7. 1.1.9.

Српске земље и њихово окружење у доба османлијских освајања	-на историјској карти показује правце ширења Османлијске државе -на понуђеним примерима разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности	Турци Османлије Моравска Србија Српска деспотовина Пад хришћанских држава	1.1.4. 1.1.7. 1.1.9.
Европа и свет у раном новом веку	-пореди положај и начин живота жена и мушкараца различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева у средњем и раном средњем веку -разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку	Велика географска открића Хуманизам и ренесанса Реформација	1.1.4. 1.1.7. 1.1.9.

Седми разред:

Циљ учења: Прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја из историје ученицима који из неких разлога имају тешкоће у савладавању програма, како би им се омогућило усвајање програма и развој њихових способности.

Компетенције: Рад са подацима и информацијама, сарадња, компетенција за учење, естетска компетенција, комуникација...

Методе рада: Монолошка, дијалогска, демонстрација, илустративна, текстуална, комбинована...

Облици рада: Фронтални, групни, индивидуални, рад са другом.

Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Европа, свет и српски народ на почетку индустријског доба (од средине 18. до средине 19. века)	-именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догђаје -користи основне историјске појмове (стари, средњи век, повеље, житија) -пореди историјске периоде	Индустријска револуција Доба просветитеља Енглеска, америчка и француска револуција Наполеоново доба	1.2.1. 1.1.4. 1.1.7.
Европа, свет и српски народ у другој половини 19. века	-сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту -препознаје основне карактеристике различитих идеологија -поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи -употреби податке из табеле у једноставној форми	Револуција 1848/1849.г. Уједињење Италије и уједињење Немачке Грађански рат у САД Источно питање и балкански народи Први и Други српски устанак Србија од аутономије до независности Крај Обреновића	1.2.1. 1.1.7. 1.1.4. 1.1.9.

Европа, свет и српски народ почетком 20. века	-изводи закључак о повезаности националне историје са европском и светском -користи основне историјске појмове -уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету	Црна Гора (владичанство и кнежевина) Србија и Црна Гора почетком 20. века Балкански ратови Свет у Великом рату Србија у Великом рату Стварање Краљевине СХС	1.1.2. 1.1.4. 1.1.7. 1.1.9.

Осми разред:

Циљ учења: Прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја из историје ученицима који из неких разлога имају тешкоће у савладавању програма, како би им се омогућило усвајање програма и развој њихових способности.

Компетенције: рад са подацима и информацијама, срадња, компетенција за учење, естетска компетенција, комуникација.

Методе рада: монолошка, дијалогска, демонстрација, илустративна, текстуална, комбинована...

Облици рада: фронтални, групни, индивидуални, рад са другом

Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	-користи основне историјске појмове -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту -изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера	Последице Великог рата Револуције у Русији и Европи Прилике у Европи и свету између два рата Југословенска краљевина између два рата	1.1.4. 1.1.7. 1.1.9. 2.1.2.
Други светски рат	-препознаје основне карактеристике различитих идеологија -пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група и слојева у савременом свету -Употреби податке из табеле дате у једноставној форми -уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету -повезује визуелне и текстуалне информације са	Свет у рату Прекретнице у рату Тројни пакт и Антифашистичка коалиција Крај рата Југославија и српски народ у рату Војно пораз, окупација Геноцид и злочини у рату Свет после Другог светског рата Хладни рат, ратна жаришта Деконизација, европске интеграције Југославија и српски народ после Другог светског рата	1.1.9. 1.2.3. 1.2.5. 2.1.2. 1.1.9. 1.2.3. 1.2.5. 2.1.2.

Европски свет и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	одговарајућим историјским контекстом -препознаје на примерима из савремене историје важност поштовања људских права	Међународни положај Југославије Обрачун са политичким противницима	
Европа, свет и српска држава и народ у савременим процесима	-уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету -изводи закључак о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ -анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног материјала	Свет после хладног рата Слом комунизма у Европи Четврта индустријска револуција Српски народ крајем 20. и почетком 21. века Распад СФРЈ, грађански рат Ратни злочини, НАТО агресија на СРЈ Србија као самостална држава	1.1.4. 1.2.3. 1.2.5. 2.1.2.

Географија

Циљеви допунске наставе

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

ПЕТИ РАЗРЕД

ЦИЉ допунске наставе: планирана је за ученике који из било ког разлога нису у могућности да редовно прате наставу, а задовољавајући ниво знања ће стећи уз помоћ наставника или самосталном израдом радова за задате или изабране географске теме.

Допунском наставом ученик се спрема за остваривање основног нивоа знања уз могућност напредовања и остваривања средњег и евентуално напредног нивоа у стицању географских знања.

САДРЖАЈ додатне наставе: из области Вациона, планета Земља и њене сфере.

Број часова: у зависности од темпа напредовања ученика.

Начин остваривања: на погодним и прилагођеним географским примерима и вежбама уз разговор (дискусију), методе читања, методе писања, израду домаћих задатака.

Активност ученика и наставника: оспособљавање за учење размишљањем, повезивањем, упоређивањем, постављањем питања, бележењем, закључивањем. Израда домаћих задатака уз самовредновање и вредновање активности ученика.

ШЕСТИ РАЗРЕД

ЦИЉ допунске наставе: планирана је за ученике који из било ког разлога нису у могућности да редовно прате наставу, а задовољавајући ниво знања ће стећи уз помоћ наставника или самосталном израдом радова за задате или изабране географске теме.

Допунском наставом ученик се спрема за остваривање основног нивоа знања уз могућност напредовања и остваривања средњег и евентуално напредног нивоа у стицању географских знања.

САДРЖАЈ допунске наставе: из области географска карта, становништво, привреда, интеграциони процеси у Европи и Европа као континент.

Број часова: у зависности од темпа напредовања ученика.

Начин остваривања: на погодним и прилагођеним географским примерима и вежбама уз разговор (дискусију), методе читања, методе писања, израду домаћих задатака.

Активност ученика и наставника: оспособљавање за учење размишљањем, повезивањем, упоређивањем, постављањем питања, бележењем, закључивањем. Израда домаћих задатака уз самовредновање и вредновање активности ученика.

СЕДМИ РАЗРЕД

ЦИЉ допунске наставе: планирана је за ученике који из било ког разлога нису у могућности да редовно прате наставу, а задовољавајући ниво знања ће стећи уз помоћ наставника или самосталном израдом радова за задате или изабране географске теме.

Допунском наставом ученик се спрема за остваривање основног нивоа знања уз могућност напредовања и остваривања средњег и евентуално напредног нивоа у стицању географских знања.

САДРЖАЈ додатне наставе: из области Европа, Азија, Африка, Северна Америка, Јужна Америка.

Број часова: у зависности од темпа напредовања ученика.

Начин остваривања: на погодним и прилагођеним географским примерима и вежбама уз разговор (дискусију), методе читања, методе писања, израду домаћих задатака.

Активност ученика и наставника: оспособљавање за учење размишљањем, повезивањем, упоређивањем, постављањем питања, бележењем, закључивањем. Израда домаћих задатака уз самовредновање и вредновање активности ученика.

ОСМИ РАЗРЕД

ЦИЉ допунске наставе: планирана је за ученике који из било ког разлога нису у могућности да редовно прате наставу, а задовољавајући ниво знања ће стећи уз помоћ наставника или самосталном израдом радова за задате или изабране географске теме.

Допунском наставом ученик се спрема за остваривање основног нивоа знања уз могућност напредовања и остваривања средњег и евентуално напредног нивоа у стицању географских знања.

САДРЖАЈ додатне наставе: физичко-географске и друштвено-економске одлике Републике Србије.

Број часова: у зависности од темпа напредовања ученика.

Начин остваривања: на погодним и прилагођеним географским примерима и вежбама уз разговор (дискусију), методе читања, методе писања, израду домаћих задатака.

Активност ученика и наставника: оспособљавање за учење размишљањем, повезивањем, упоређивањем, постављањем питања, бележењем, закључивањем. Израда домаћих задатака уз самовредновање и вредновање активности ученика

Хемија

Циљеви наставе су:

Допунска настава из хемије се организује за ученике који спорије усвајају знања, ученике који нису били присутни на неким часовима, ученике који желе да утврде знање или уклоне евентуалне нејасноће, што доприноси бољем усвајању знања и вештина везаних за наставно градиво

СЕДМИ РАЗРЕД

Циљеви учења	-прилагођавање(индивидуализација) наст.садржаја ученицима који имају тешкоћа у савладавању градива
Компетенције	Компетенција за ућење,сарадња
Методе рада	Дијалошка,текстуална,комбинована
Облици рада	Фронтални,индивидуални,рад у пару
Наставна тема	Образовни стандарди
1.Хемија као екс.наука	Х.Е.1.1.1. ХЕ.1.1.2 Х.Е.1.1.3
2.Хемијска лабораторија	Х.Е.1.1.8.
3.Атоми и хем елементи	Х.Е.1.1.6 Х.Е.1.1.8
4.Молекули елем и једињења	Х.Е.1.1.1 Х.Е.1.1.3 Х.Е.1.1.4 Х.Е.1.1.5
5.Хомогене и хетерогене смеше	Х.Е.1.1.1 Х.Е.1.1.2
6.Хемијске реакције и х.једначине	Х.Е.1.1.11. Х.Е.1.1.5 Х.Е.1.1.6
7.Израчунавања у хемији,водоник и кисеоник	Х.Е.1.1.8 Х.Е.1.1.1 Х.Е.1.1.2 Х.Е.1.2.4 Х.Е.1.2.5

ОСМИ РАЗРЕД

Циљеви учења	-прилагођавање(индивидуализација) наст.садржаја ученицима који имају тешкоћа у савладавању градива
Компетенције	Компетенција за ућење,сарадња
Методе рада	Дијалошка,текстуална,комбинована
Облици рада	Фронтални,индивидуални,рад у пару
Наставна тема	Образовни стандарди
1.Метали,оксиди метала и хидроксиди	Х.Е.1.2.3. ХЕ.1.2.1 Х.Е.1.2.7
2.Неметали,оксиди и киселине	Х.Е.1.2.6. Х.Е.1.2.7
3.Соли	Х.Е.1.2.4 Х.Е.1.2.5
4.Угљоводоници	Х.Е.1.3.1 Х.Е.1.3.3
5.Органска једињења са кисеоником	Х.Е.1.3.1 Х.Е.1.3.2
6.Биолошки важна органска једињења	Х.Е.1.4.1. Х.Е.1.4.2
7.Зелена хемија	Х.Е.1.5.1

Физика

План је сачињен у циљу пружања подршке ученицима у учењу и савладавању наставних садржаја. Допунска настава се организује да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм физике у основној школи и спречи неуспех и да се период заостајања у односу на редовну наставу што више смањи.

ШЕСТИ РАЗРЕД

1. Материја. Физичко тело и супстанција
2. Механичко кретање. Референтно тело, путања
3. Равномерно праволинијско кретање (основни појмови)
4. Израчунавање сталне брзине и средње брзине (ознака величине, мерне јединице)
5. Сила (основни појмови, мерна јединица, врсте, мерење)
6. Тежина и маса - разлике
7. Мерење дужине и површине
8. Површина квадрата и правоугаоника

9. Мерење запремине и времена. Запремина квадра
10. Први Њутнов закон. Маса и густина
11. Притисак чврстих тела
12. Притисак у течностима и гасовима

НАПОМЕНА: Овај план рада је само оквиран. Могуће су измене и допуне садржаја часова према потребама ученика да неко наставно градиво боље савладају или разумеју.

СЕДМИ РАЗРЕД

1. Кретање
2. Мерне јединице
3. Енергија
4. Потнцијална и кинетичка енергија
5. Равнотежа тела
6. Врсте равнотеже
7. Топлота

ОСМИ РАЗРЕД

1. Осцилаторно кретање – основни појмови
2. Механички таласи. Звук
3. Светлост – основни појмови.
4. Равна и сферна огледала
5. Преламање светлости код сочива
6. Наелектрисавање тела и електрично поље
7. Једносмерна струја. Јачина струје и напон (јединица, мерење)
8. Отпорност проводника. Везивање отпорника
9. Просто ел. коло. Омови закони
10. Џул-Ленцов закон
11. Магнетно поље сталних магнета
12. Магнетно поље ел. струје

НАПОМЕНА: Овај план рада је само оквиран. Могуће су измене и допуне садржаја часова према потребама ученика да неко наставно градиво боље савладају или разумеју.

Енглески језик

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Зависно од утврђених недостатака наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених елемената усменог и писменог изражавања итд.)

ПЕТИ РАЗРЕД

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
MY LIFE (породица и свакодневни живот; употреба глагола бити, моћи, имати)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	- објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	- разумевање разлике између основних глагола; - усвајање новог вокабулара, - писање кратких реченица о својој породици
ANIMALS (вокабулар који је у вези са животињама; употреба Present continuous/Present simpler tense- разлика у употреби)	6	Ученик усваја нове граматичке структуре и вокабулар кроз вежбе читања, слушања и писања	-објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	Постављање питања и давање одговора у наведеним временима; Усвајање новог вокабулара
HOLIDAYS (Past Simple Tense; вокабулар из текстова)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	-објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	- примена новог вокабулара - постављање питања и давање одговора - склапање реченица о прошлим догађајима

FOOD храна и оброци; употреба чланова a/an, бројиве и небројиве именице)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	наставник објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	Упознају се са различитим врстама хране; користе члан и одговарајуће бројиве или небројиве именице
THE WORLD (вокабулар; употреба и облик компаратива и суперлатива)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	наставник објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	- Ученици користе компаратив и суперлатив за поређење
ENTERTAINMENT (врсте ТВ програма; употреба конструкције GOING TO)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	наставник објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	-Ученици знају да изразе будућност кроз констrikцију GOING TO .
УКУПНО:	36				

ШЕСТИ РАЗРЕД

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
MY LIFE (породица и свакодневни живот; употреба садашњих и прошлог времена)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	- објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	- разумевање разлике између прошлих дешавања и садашњости; - усвајање новог вокабулара, - писање кратких реченица о својој породици
THE FUTURE (вокабулар који је у вези са свемиром)	6	Ученик усваја нове граматичке структуре и вокабулар кроз вежбе	-објашњава, показује, упоређује, пушта цд,	-фронтални -индивидуални -групни	Постављање питања и давање одговора у вези са предвиђањима о

и путовањима у свемир; различита употреба Future Simple Tense)		читања, слушања и писања	исправља грешке и координира радом ученика	-у пару	будућности; Усвајање новог вокабулара
<u>TIMES AND PLACES</u> (Past Simple Tense / Past Continuous Tense-разлика у употреби; вокабулар из текстова)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	-објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	- примена новог вокабулара - постављање питања и давање одговора - склапање реченица о прошлим догађајима
<u>CITIES</u> знаменитости Лондона, места; употреба чланова и предлога)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	наставник објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	Упознају се са градом, његовим знаменитостима; користе члан и одговарајуће предлоге за место
<u>EXPERIENCES</u> (вокабулар; употреба и облик Present Perfect Tense)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	наставник објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	- Ученици користе ново време да објасне искуства која су до сада имали; праве разлику у односу на прошло време.
<u>WHAT'S UP?</u> (врсте и давање савета; употреба модалних глагола)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	наставник објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	-Ученици знају да воде разговор на тему проблема; решења тих проблема, забрана и обавеза.
УКУПНО: ДОДАТНА НАСТ	36				

СЕДМИ РАЗРЕД

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
<u>PAST AND PRESENT</u> (Past Simple Tense / Past Continuous Tense-разлика у употреби; вокабулар из текстова)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	- објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	- примена новог вокабулара - постављање питања и давање одговора - склапање реченица о прошлим догађајима
<u>FAME AND FORTUNE</u> (вокабулар из текстова; различита употреба Present Perfect/ Past Simple Tense)	6	Ученик усваја нове граматичке структуре и вокабулар кроз вежбе читања, слушања и писања	-објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	Постављање питања и давање одговора у вези са догађајима из прошлости и непосредне прошлости; Усвајање новог вокабулара
<u>HEALTH AND SAFETY</u> (вокабулар за здравље; различита употреба should/might и релативних реч.)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	-објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	- примена новог вокабулара - постављање питања и давање одговора - склапање реченица са наведеним модалима
<u>HEROES</u> (попзнати јунаци; употреба ing/ infinitives)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	наставник објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	Упознају се са јунацима из енглеске историје и књижевности; користе ing/ infinitives после одређених глагола

OUR ENVIRONMENT (вокабулар; употреба и облик пасивних реченица)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	наставник објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	- Ученици користе пасив кроз различита времена
RELATIONSHIPS (вокабулар, први First conditional, Future time clauses)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	наставник објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални -индивидуални -групни -у пару	-Ученици знају да воде разговор на задату тему, употреба условних реченица
УКУПНО:	36				

ОСМИ РАЗРЕД

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно- васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задачи садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
1.Problems (Описивање искуства из прошлости; описивање способности у садашњости; описивање предмета и појава; изражавања осећања.)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	- објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални - индивидуални -групни -у пару	- примена новог вокабулара - постављање питања и давање одговора - склапање реченица о прошлим и садашњим догађајима
The future (Изражавања мишљења, планова и намера; изражавања могућности и хипотетичких ситуација)	6	Ученик усваја нове	-објашњава,	-фронтални -	Постављање

		граматичке структуре и вокабулар кроз вежбе читања, слушања и писања	показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	индивидуални -групни -у пару	питања и давање одговора у вези са плановима и намерама за будућност; Усвајање новог вокабулара
<u>Risks</u> (Описивањебића,предметаиместа;описивањерадњи упрошлости)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања,	-објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира	-фронтални - индивидуални -групни -у пару	- примена новог вокабулара - постављање питања и давање одговора
<u>CanIask...?</u> (Изражавањеосећања; исказивањемогућности;изражавањеспособности, обавеза,предлогаисавета;изрицањедозвола,забрана, упозорења,правилапонашања иобавеза)	6	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	наставник објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	-фронтални - индивидуални -групни -у пару	Ученици користе конструкције за исказивање могућности, способности, али и изрицање забрана и дозвола уз помоћи
<u>Buying and selling</u> (Изражавањеколичинацена;изражавањемишљења; давањепрепоруча;описивањеместаипојава)	5	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања,	наставник објашњава, показује, упоређује, пушта цд,	-фронтални - индивидуални -групни -у пару	- Ученици изражавају мишљење, дају препоруке и описују различита

Protest (Описивање појава и догађаја; изражавањем мишљења; описивањем радњи у прошлости)	5	Усвајање вокабулара и граматичких структура кроз вежбе читања, слушања и писања	наставник објашњава, показује, упоређује, пушта цд, исправља грешке и координира радом ученика	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- Ученици знају да опишу радње у прошлости
УКУПНО:	34				

Биологија

ПЕТИ РАЗРЕД

Допунска настава у петом разреду се реализује према исказаним или утврђеним потребама ученика и нема обавезујући карактер. За ове видове наставе могуће је користити и комбиновану наставу (онлајн и класичну).

ДОПУНСКА НАСТАВА	
Циљ учења	Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.
Компетенције	Учећи биологију у петом разреду на часовима допунске наставе ученик ће разумети основне принципе структуре и функције живих организама, њихове филогенетске међуодносе и еволутивни развој живота на Земљи; разумети и примерено користити биолошке термине који су у широј употреби; разумети и примерено користити стечена знања и вештине за практичну примену у свакодневном животу, као што су лична хигијена, исхрана и животне навике и заштита животне средине.
Методе рада	Вербално-текстуалне (монологско-дијалогска; рад на текстовима из уџбеника, научно-популарне литературе, интернета) Илустративно-демонстративне (демонстрација огледима, сликама у настанку, фотографијама, сајтовима, веб-апликацијама, природним материјалом) Лабораторијско-експерименталне (рад на терену, истраживачки радови ђака и школски пројекти)
Облици рада	Фронтални, групни, тимски, рад у паровима и индивидуални, рад са другом-ментором
Ресурси	Уџбеник, литература и интернет, ИКТ (компјутер, софтвери, сајтови, паметна табла и телефони), природни материјал и околина школе.
Корелација	Српски језик и страни језици (коришћење научне терминологије и претрага интернета); математика (однос површине и запремине у биолошким системима); информатика (коришћење едукативних софтвера); друштвене науке (промене током пубертета у смислу социјализације и развоја личности, историјски осврт на еволуцију као науку); географија (биоми, пољопривреда, цветање воде); физичко васпитање (здрави стилови живота), грађанско васпитање (еколошко право); ликовна култура (цртежи и мапе ума, креативна рециклажа)

Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Порекло и разноврсност живота	– доведе у везу жива бића и неживу природу; – истражи основне животне процесе;	Груписање живих бића и особине живих бића. Посматрање и препознавање свих животних процеса.	БИ.1.1.1; БИ.1.1.2; БИ.1.1.3.
Јединство грађе и функције као основа живота	- упозна живот на копну и живот у води; - препозна прилагођености живих бића условима животне средине;	Примери копнених животиња и биљака. Примери водених животиња и биљака.	БИ.1.2.1; БИ.1.2.2; БИ.1.2.3; БИ.1.2.4; БИ.1.2.5; БИ.1.2.6; БИ.1.2.7.
Наслеђивање и еволуција	– повеже наслеђивање особина родитеља и потомака; – препозна утицај фактора средине на особине;	Родитељи и потомци. Примери како фактори средине делују на биљке.	БИ.1.1.5; БИ.1.3.8;
Живот у екосистему	– установи утицај човека на друга жива бића; - препозна значај биљака за човека - препозна значај животиња за човека;	Утицај људи на друга жива бића. Значај биљака и животиња за човека.	БИ.1.4.1; БИ.1.4.2; БИ.1.4.3; БИ.1.4.4; БИ.1.4.5; БИ.1.4.6; БИ.1.4.7; БИ.1.4.8.
Човек и здравље	– одговорно се односи према свом здрављу; – одговорно се односи према исхрани;	Како сачувати здравље. Правилна исхрана и јеловник.	БИ.1.5.1; БИ.1.5.2; БИ.1.5.4; БИ.1.5.5; БИ.1.5.6; БИ.1.5.7; БИ.1.5.8;

ШЕСТИ РАЗРЕД

ДОПУНСКА НАСТАВА	
Циљ учења	Циљ учења биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.
Компетенције	Учећи биологију у шестом разреду на часовима допунске наставе ученик ће разумети основне принципе структуре и функције живих организама, њихове филогенетске међуодnose и еволутивни развој живота на Земљи на основу Дарвиновог учења; разумети и примерено користити биолошке термине који су у широј употреби; разумети и примерено користити стечена знања и вештине за практичну примену у свакодневном животу, као што су лична хигијена, исхрана и животне навике и заштита животне средине.
Методе рада	Вербално-текстуалне (монологско-дијалогска; рад на текстовима из уџбеника, научно-популарне литературе, интернета) Илустративно-демонстративне (демонстрација огледима, сликама у настанку, фотографијама, сајтовима, веб-апликацијама, природним материјалом) Лабораторијско-експерименталне (рад на терену, истраживачки радови ђака и школски пројекти)
Облици рада	Фронтални, групни, тимски, рад у паровима и индивидуални, рад са другом-ментором
Ресурси	Уџбеник, литература и интернет, ИКТ (компјутер, софтвери, сајтови, паметна табла и телефони), природни материјал и околина школе .

Корелација	Српски језик и страни језици (коришћење научне терминологије и претрага интернета); математика (однос површине и запремине у биолошким системима); информатика (коришћење едукативних софтвера); физика (нервни импулс); друштвене науке (промене током пубертета у смислу социјализације и развоја личности, историјски осврт на еволуцију као науку); географија (биоми, пољопривреда, цветање воде); физичко васпитање (здрави стилови живота), грађанско васпитање (еколошко право); ликовна култура (цртежи и мапе ума, креативна рециклажа)		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Јединство грађе и функције као основа живота	Ученик треба да: – упозна основну грађу микросвета и да научи да микроскопира; – научи основну грађу човека, животиња и биљака;	Поглед у микросвет. Микроскопирање. Основи грађе човека. Основи грађе биљака. Основи грађе животиња.	БИ.1.2.1; БИ.1.2.2; БИ.1.2.3; БИ.1.2.4; БИ.1.2.5; БИ.1.2.6; БИ.1.2.7.
Живот у екосистему	– препозна све животне средине на планети и њихове особине; – научи основне еколошке појмове са примерима	Животна средина. Популација и биоценоза. Основни еколошки фактори.	БИ.1.4.1; БИ.1.4.2; БИ.1.4.3; БИ.1.4.4; БИ.1.4.5; БИ.1.4.6; БИ.1.4.7; БИ.1.4.8.
Наслеђивање и еволуција	– повеже наслеђивање особина родитеља и потомака; – препозна утицај фактора средине на особине;	Родитељи и потомци. Примери како фактори средине делују на биљке.	БИ.1.1.5; БИ.1.3.8;
Порекло и разноврсност живота	– доведе у везу жива бића и неживу природу; – истражи основне животне процесе;	Груписање живих бића и особине живих бића. Посматрање и препознавање свих животних процеса.	БИ.1.1.1; БИ.1.1.2; БИ.1.1.3.
Човек и здравље	– одговорно се односи према свом здрављу; – правилно реагује при указивању прве помоћи;	Како сачувати здравље. Правила указивања прве помоћи.	БИ.1.5.1; БИ.1.5.2; БИ.1.5.4; БИ.1.5.5; БИ.1.5.6; БИ.1.5.7; БИ.1.5.8;

СЕДМИ РАЗРЕД

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ учења	Циљ учења биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.
Компетенције	Учећи биологију у седмом разреду на часовима допунске наставе ученик ће разумети основне принципе структуре и функције живих организама, њихове филогенетске међуодnose и еволутивни развој живота на Земљи ; разумети и примерено користити биолошке термине који су у широј употреби; разумети и примерено користити стечена знања и вештине за практичну примену у свакодневном животу, као што су лична хигијена, исхрана и животне навике и заштита животне средине.

Методе рада	Вербално-текстуалне (монологско-дијалогско; рад на текстовима из уџбеника, научно-популарне литературе, интернета) Илустративно-демонстративне (демонстрација огледима, сликама у настанку, фотографијама, сајтовима, веб-апликацијама, природним материјалом) Лабораторијско-експерименталне (рад на терену, истраживачки радови ђака и школски пројекти)		
Облици рада	Фронтални, групни, тимски, рад у паровима и индивидуални, рад са другом-ментором		
Ресурси	Уџбеник, литература и интернет, ИКТ (компјутер, софтвери, сајтови, паметна табла и телефони), природни материјал и околина школе .		
Корелација	Српски језик и страни језици (коришћење научне терминологије и претрага интернета); математика (однос површине и запремине у биолошким системима); информатика (коришћење едукативних софтвера); друштвене науке (промене током пубертета у смислу социјализације и развоја личности, историјски осврт на еволуцију као науку); географија (биом, пољопривреда, цветање воде); физичко васпитање (здрави стилови живота), грађанско васпитање (еколошко право); ликовна култура (цртежи и мапе ума, креативна рециклажа)		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Наслеђивање и еволуција	– препознаје везе између гена и хромозома; - препознаје предности и недостатке бесполог размножавања у односу на полно; - одређује однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији.	Улога и значај једра. Деоба ћелије. ДНК и појам гена. Наследне болести. Јединство грађе и функције као основа живота.	БИ.1.1.5; БИ.1.3.8;
Јединство грађе и функције као основа живота	– одреди положај организма на дрвету живота; - користи микроскоп.	Микроскоп и правила микроскопирања. Дрво живота. Симетрија. Присуство и одсуство биљних органа.	БИ.1.2.1; БИ.1.2.2; БИ.1.2.3; БИ.1.2.4; БИ.1.2.5; БИ.1.2.6; БИ.1.2.7.
Порекло и разноврсност живота	- препознаје основне систематске категорије; - доведе у везу доказе еволуције и фосиле.	Основни принципи систематике. Докази еволуције.	БИ.1.1.1; БИ.1.1.2; БИ.1.1.3.
Живот у екосистему	– препознаје и наводи примере за еколошке појмове; - учествује у акцијама заштите биодиверзитета у својој околини; - илуструје ланце исхране и мрежу исхране.	Састав и структура популације. Ланци исхране и мрежа исхране. Заштита природе. Заштита биодиверзитета.	БИ.1.4.1; БИ.1.4.2; БИ.1.4.3; БИ.1.4.4; БИ.1.4.5; БИ.1.4.6; БИ.1.4.7; БИ.1.4.8.
Човек и здравље	– препознаје вирусне болести и предности вакцинације; - идентификује поремећаје исхране; - планира време за рад, одмор и рекреацију.	Особине и грађа вируса. Имунитет и вакцине. Принципи здраве исхране и поремећаји у исхрани. Здрави стилови живота.	БИ.1.5.1; БИ.1.5.2; БИ.1.5.4; БИ.1.5.5; БИ.1.5.6; БИ.1.5.7; БИ.1.5.8;

ОСМИ РАЗРЕД

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ учења	Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.		
Компетенције	Учећи биологију у осмом разреду на часовима допунске наставе ученик ће разумети основне принципе структуре и функције живих организама, њихове филогенетске међуодnose и еволутивни развој живота на Земљи на основу Дарвиновог учења; разумети и примерено користити биолошке термине који су у широј употреби; разумети и примерено користити стечена знања и вештине за практичну примену у свакодневном животу, као што су лична хигијена, исхрана и животне навике и заштита животне средине.		
Методе рада	Вербално-текстуалне (монолошко-дијалогска; рад на текстовима из уџбеника, научно-популарне литературе, интернета) Илустративно-демонстративне (демонстрација огледима, сликама у настанку, фотографијама, сајтовима, веб-апликацијама, природним материјалом). Лабораторијско-експерименталне (рад на терену, истраживачки радови ђака и школски пројекти)		
Облици рада	Фронтални, групни, тимски, рад у паровима и индивидуални, рад са другом-ментором		
Ресурси	Уџбеник, литература и интернет, ИКТ (компјутер, софтвери, сајтови, паметна табла и телефони), природни материјал и околина школе		
Корелација	Српски језик и страни језици (коришћење научне терминологије и претрага интернета); математика (однос површине и запремине у биолошким системима); информатика (коришћење едукативних софтвера); хемија (биолошки важна органска једињења); физика (нервни импулс); друштвене науке (промене током пубертета у смислу социјализације и развоја личности, историјски осврт на еволуцију као науку); географија (биом, пољопривреда, цветање воде); физичко васпитање (здрави стилови живота), грађанско васпитање (еколошко право); ликовна култура (цртежи и мапе ума, креативна рециклажа)		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Јединство грађе и функције као основа живота	Ученик треба да: – повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; – повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних	Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије. Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције. Принцип економичности грађе и функције живих бића Улога и значај ензима. Ендокрини систем и хуморална регулација.	БИ.1.2.1; БИ.1.2.2; БИ.1.2.3; БИ.1.2.4; БИ.1.2.5; БИ.1.2.6; БИ.1.2.7.
	функција; – идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини;	Надражљивост, проводљивост, контрактилност. Чулно-нервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација.	

Човек и здравље	– одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиливима живота;	Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности).	БИ.1.5.1; БИ.1.5.2; БИ.1.5.4; БИ.1.5.5; БИ.1.5.6; БИ.1.5.7;
	– повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;	Заштита од полно преносивих болести контрацепција. Одговорност за сопствено здравље.	БИ.1.5.8; БИ.1.5.9; БИ.1.5.10; БИ.1.5.11; БИ.1.5.13.
Порекло и разноврсност живота	– доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; – истражи давно нестале екосистеме;	„Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O_2 и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно.	БИ.1.1.1; БИ.1.1.2; БИ.1.1.3.
Наслеђивање и еволуција	– повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; – повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције;	Улуткавање и пресвлачење инсеката. Пубертет и адолесценција човека. Цветање, плодоношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе.	БИ.1.1.5; БИ.1.3.8; БИ.1.3.9; БИ.1.3.10.
Живот у екосистему	– установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом	Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H_2O , C, N) и њихова повезаност. Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања.	БИ.1.4.1; БИ.1.4.2; БИ.1.4.3; БИ.1.4.4; БИ.1.4.5; БИ.1.4.6; БИ.1.4.7; БИ.1.4.8.
	- карактеристичних врста које насељавају простор Србије; – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне	Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. Последице глобалних промена.	
	- путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју.	Еволуција човека.	

Математика

Допунска настава – пети разред			
Циљ учења	Прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја из математике ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у свладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности.		
Компетенције	Рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, естетичка компетенција, комуникација.		
Методе рада	Монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована		
Облици рада	Фронтални, групни, тимски, рад у паровима и индивидуални, рад са другом		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Природни бројеви и дељивост	- Ученик треба да: - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева) - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева) - примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама - разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце - одреди и примени НЗС и НЗД	Први део Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0. Дељење са остатком у скупу N_0 (једнакост $a = bq + r$, $0 \leq r < b$). Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама. Дељивост са 4 и 25. Дељивост са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика. Други део Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито Растављање природних бројева на просте чиниоце.	MA1.1.4. MA1.1.5. MA1.1.6.
Основни појмови	- правилно користи речи <i>и</i>, <i>или</i>, <i>не</i>, <i>сваки</i> у математичко-логичком смислу - анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом - опише основне појмове у вези са кругом (центар,	Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права.	
Геометрија	- полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг - нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор	Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија. Вектор и транслација.	- 802 -

	- упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски - преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом - правилно користи геометријски прибор - идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе - нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор		MA1.3.1. MA1.3.3.
Угао	- идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе - нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор - измери дати угао и нацрта угао задате мере - упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно - реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова)	Угао, централни угао; једнакост углова. Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова. Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова. Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. Углови на трансверзали. Транслација и углови.	MA1.3.1.
Разломци	- прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и преводи их из једног записа у други - одреди месну вредност цифре у запису децималног броја - заокругли број и процени грешку заокругљивања; - израчуна вредност једноставнијег бројевог израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину - одреди проценат дате величине	Први део Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис разломка и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). Упорјеђивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева. Други део Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази.	

	- примени размеру у једноставним реалним ситуацијама - примени аритметичку средину датих бројева	Једначине и неједначине у скупу разломака. Трећи део Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Основна неједнакост $p < (p+q)/2 < q$.	MA1.1.1. MA1.1.2. MA1.1.3. MA1.1.4. MA1.2.1.
Осна симетрија	- идентификује оносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије - симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор - конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства - конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави	Осна симетрија у равни и њене особине. Оса симетрије фигуре. Симетрала дужи и конструкција нормале. Симетрала угла.	MA1.3.6.

Допунска настава - шести разред			
Циљ учења	Прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја из математике ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у свладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности		
Компетенције	Рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, естетичка компетенција, комуникација.		
Методе рада	Монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована		
Облици рада	Фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
	– прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе бројеве; – одреди супротан број и апсолутну вредност целог броја,	Скуп целих бројева (Z). Супротан број. Апсолутна вредност целог броја. Приказ целих бројева на бројевној правој.	MA1.1.1.
Цели бројеви	– израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са целим бројевима.	упоређивање целих бројева. Основне рачунске операције у скупу Z и њихова својства. Изрази са целим бројевима.	MA1.1.3. MA1.1.4. MA1.1.6.

Троугао	– класификује троуглове на основу њихових својстава; – конструише углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова; – уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; – утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; – конструише троугао, на основу задатих елемената; – примени својства троуглова у једноставнијим проблемским задацима; – одреди центар описане и уписане кружнице троугла; – примењује особине централне и осне симетрије и транслације у једноставнијим задацима;	Први део Појам троугла. Обим троугла. Једнакокраки и једнакостранични троуглови. Висина троугла. Углови троугла. Збир углова троуглова. Врсте троуглова према угловима. Однос између страница и углова троугла. Неједнакост троугла. Конструкције неких углова (60°, 120°, 30°, 45°, 75°, 135°) Други део Основне конструкције троуглова. Појам подударности и ставови подударности. Централна симетрија и подударност. Осна симетрија и подударност. Центар описане и уписане кружнице троугла	MA1.3.1. MA1.3.2. MA1.3.6.
Рационални бројеви	прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису); – одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; – примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама; – прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм); – тумачи податке приказане табелом и графички;	Први део Скуп рационалних бројева. Супротан број. Апсолутна вредност рационалног броја. Приказ рационалних бројева на бројевној правој. Упоредивање рационалних бројева. Основне рачунске операције у скупу Q и њихова својства. Изрази са рационалним бројевима. Једначине и неједначине: $ax + b = c$; $ax + b \leq c$; $ax + b < c$; $ax + b \geq c$; $ax + b > c$ ($a, b, c \in Q, a \neq 0$). Други део Координатни систем. Приказ података у координатном систему. Приказ зависности међу величинама. Размере, пропорције и проценти. Директна пропорционалност. Обрнута пропорционалност.	MA.1.1.1. MA.1.1.2. MA.1.1.3. MA.1.1.4. MA.1.5.3.
Четвороугао	– класификује четвороуглове на основу њихових својстава;	Четвороугао Углови четвороугла. Збир углова четвороугла.	

	– конструише паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице и углови троуглова и четвороуглова и дијагонала четвороугла); – примени својства четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; – сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама;	Паралелограм. Особине паралелограма. Услови да четвороугао буде паралелограм. Ромб, правоугаоник и квадрат. Конструкција паралелограма. Сабирање и одузимање вектора. Множење вектора бројем. Трапез. Особине трапеза. Средња линија троугла и трапеза. Конструкције трапеза. Делтоид	МА.1.3.2. МА.1.3.6.
Површина троугла и четвороугла	– израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост.	Појам површине фигуре, површина правоугаоника и квадрата. Једнакост површина подударних фигура. Површина паралелограма, троугла, трапеза. Површина четвороугла с нормалним дијагоналама	МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.1.4.1.

Допунска настава – седми разред			
Циљ учења	Прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја из математике ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у свладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности.		
Компетенције	Рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, естетичка компетенција, комуникација.		
Методе рада	Монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована		
Облици рада	Фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Реални бројеви	• израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; • одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; • на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима; • одреди приближну вредност реалног броја и	Квадрат рационалног броја. Решавање једначине $x^2 = a(a \geq 0)$; постојање ирационалних бројева (на пример решавање једначине $x^2 = 2$). Реални бројеви и бројевна права. Квадратни корен, једнакост $a^2 = a$. Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. Основна својства операција с реалним	МА.1.1.1. МА.1.1.3.

	процени апсолутну грешку; • нацрта график функције $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$; • примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама;	бројевима. Функција директне пропорционалности $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$. Продужена пропорција.	МА.1.1.4.
Питагорина теорема	• примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; • правилно користи геометријски прибор;	Питагорина теорема (директна и обратна). Важније примене Питагорине теореме. Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају ирационалним бројевима Растојање између две тачке у координатном систему.	МА.1.3.2.
Цели алгебарски изрази	• трансформише збир, разлику и производ полинома; • примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; • растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); • примени трансформације полинома на решавање једначина;	Први део Степен чији је изложилац природан број; степен декадне јединице чији је изложилац цео број; операције са степенима; степен производа, количника и степена. Други део Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређен облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата. Примене.	МА.1.1.6. МА.1.2.2. МА.1.2.3.
Многоугао	• примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; • израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; • конструише ортоцентар и тежиште троугла; • примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима;	Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности	МА.1.3.2. МА.1.3.6.

Круг	- примени својства централног и периферијског угла у кругу; - израчуна обим и површину круга и његових делова; - преслика дати геометријски објекат ротацијом;	Централни и периферијски угао у кругу. Обим круга, број π . Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација.	МА.1.3.3.
Обрада података	- одређује средњу вредност, медијану и мод.	Средња вредност, медијана и мод.	МА.1.5.2. МА.1.5.3.

Допунска настава – осми разред			
Циљ учења	Прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја из математике ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у свладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности.		
Компетенције	Рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, естетичка компетенција, комуникација.		
Методе рада	Монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована		
Облици рада	Фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Сличност	- примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту; - примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту;	Пропорционалне величине. Талесова теорема. Сличност троуглова. Примене сличности.	МА.1.3.1. МА.1.3.2.
Тачка, права и раван	запише те односе математичким писмом; – представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака;	правих; мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван (тачке, дужи и	- 808 -

	– уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту.	праве). Угао између праве и равни. Полиедар.	МА.1.3.1.
Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом	– реши линеарну једначину и неједначину; – реши реалне проблеме користећи линеарну једначину, или неједначину.	Линеарна једначина. Решавање линеарних једначина с једном непознатом. Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом. Примена у реалним ситуацијама.	МА.1.2.1.
Призма	– израчуна површину и запремину праве призме; – примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	Призма: појам, врсте, елементи. Мрежа праве призме. Површина праве призме. Запремина праве призме.	МА.1.3.2. МА.1.3.4.
Пирамида	– израчуна површину и запремину четворостране пирамиде(основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде; – примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	Пирамида; појам, врсте, елементи. Мрежа пирамиде. Површина пирамиде. Запремина пирамиде.	МА.1.3.2. МА.1.3.4.
Линеарна функција	– нацрта и анализира график линеарне функције.	Линеарна функција ($y = kx + n$). График линеарне функције; нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција.	МА.1.2.4.
Системи линеарних једначина с две непознате	– реши систем линеарних једначина са две непознате; – реши реалне проблеме користећи систем линеарних једначина са две непознате.	Појам линеарне једначине с две непознате. Појам система од две линеарне једначине с две непознате. Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената; графичка интерпретација система. Примена у реалним ситуацијама.	
Ваљак, купа и лопта	– израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте; – примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. Појам лопте и сфере. Пресеци лопте (сфере) и равни. Површина и запремина лопте.	МА.1.3.3. МА.1.3.5.

Додатна настава

Српски језик

Разред: ПЕТИ

Теме	Циљеви	Активности		Облици рада
		наставника	ученика	
1. Граматика	– Проширивање и продубљивање знања, умења и вештина. – Припрема ученика за такмичење.	– Примењује најпогодније облике и методе рада које ће у највећој могућој мери активирати све потенцијале ученика; – Стручно помаже рад ученика; поставља се као њихов сарадник.	- Интерпретирају, објашњавају, закључују, - решавају, упоређују, - проширују, класификују, - критички приказују, образлажу, - истражују, - категоришу, организују, - креирају, комбинују, процењују, вреднују.	индивидуални, групни, фронтални
2. Књижевност	– Увођење ученика у структуру и анализу дела. – Тумачење главних мотива и песничких слика у лирској песни. – Развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности.	– Упућује и усмерава, помаже да се дође до правих решења, закључака и генерализација.	– Чита, анализира и интерпретира дела по избору ученика и наставника. – Уочава главне мотиве и песничке слике. – Запажа основне карактеристике ликова.	индивидуални, групни, фронтални

Разред: ШЕСТИ

Тема	Начин рада	Начин реализације
1. Књижевни текст и песма по избору ученика – тумачење и изражајно казивање (припреме за такмичење у лепом говору и рецитовању) 2. Гласовне промене 3. Грађење речи 4. Заменице 5. Глаголски облици 6. Правопис 7. Реченица 8. Припрема за школско, општинско и окружно такмичење из српског језика и језичке културе 9. Самостално стваралаштво ученика 10. Приказ прочитане књиге ван школског програма	Комбиновани метод рада, демонстративни, монологски, дијалогски, рад на тексту, практичан рад, игровне активности, интерактивни	- свакодневно праћење ученика на часовима - усмено испитивање - провера путем тестова - праћење реализације домаћих задатака - индивидуализовани захтеви

Разред: СЕДМИ

Тема	Начин рада	Начин реализације
1. Књижевни текст и песма по избору ученика – тумачење и изражајно казивање (припреме за такмичење у лепом говору и рецитовању) 2. Глаголски облици 3. Врсте речи 4. Синтагма 5. Реченични чланови 6. Правопис 7. Реченица 8. Припрема за школско, општинско и окружно такмичење из српског језика и језичке културе 9. Самостално стваралаштво ученика 10. Приказ прочитане књиге ван школског програма	Комбиновани метод рада; - демонстративни; - монологски; - дијалогски; - рад на текст; - практичан рад; - игровне активности; - интерактивни.	- свакодневно праћење ученика на часовима; - усмено испитивање; - провера путем тестова; - праћење реализације домаћих задатака; - индивидуализовани захтеви.

Разред: ОСМИ

Тема	Начин рада	Начин реализације
1. Књижевни текст и песма по избору ученика – тумачење и изражајно казивање (припреме за такмичење у лепом говору и рецитовању) 2. Грађење речи 3. Фонетика: подела гласова и гласовне промене. 4. Морфологија: врсте и подврсте речи и њихове категорије. 5. Синтакса: реченични чланови 6. Припрема за школско, општинско, окружно , републичко такмичење из српског језика и језичке културе 7. Припрема за школско, општинско, окружно , републичко такмичење из књижевности 8. Самостално стваралаштво ученика 9. Приказ прочитане књиге ван школског програма	Комбиновани метод рада; -демонстративни; -молошки; -дијалошки; -рад на текст; -практичан рад; -игровне активности; -интерактивни.	- свакодневно праћење ученика на часовима; -усмено испитивање; - провера путем тестова; - праћење реализације домаћих задатака; - индивидуализовани захтеви.

Енглески језик

ПЕТИ РАЗРЕД

Unit	Наставне јединице за додатни рад:
1	1. Project: My family
	2. Speaking: Present Simple Tense
	3. Writing: Daily life
2	4. Speaking: Present Continuous , Present Simple
	5. Writing: My favourite animal
	6. Reading: Stories (abridged)
	7. Multiple choice test
3	8. Speaking: Past Simple Tense
	9. Speaking: Holidays
	10. Writing: Holidays
4	11. Reading: Stories (abridged)
	12. Writing: Recipes
	13. Project: Food
	14. Multiple choice test
5	15. Writing: Countries
	16. Project: My country
	17. Speaking: Comparison
	18. The Units Test reviewing
6	19. Speaking: Movies
	20. Writing: My favourite film
	21. Reading: Stories (abridged)
	22. Listening: Songs
	23. Watching cartoons

* на додатну наставу се упућују ученици који су савладали планирано школско градиво и имају способности или жељу да усаврше или прошире своја знања.

ШЕСТИ РАЗРЕД

Р/б	Наставна тема	Укупан број часова	Активности	Методе рада
1.	<u>MY LIFE</u>	6	-разговор о овој теми -писање састава/ дневника, описивање прошлих догађаја	Групни, у пару, индивид.
2.	<u>THE FUTURE</u>	6	-разговор о плановима за будућност; судбини наше планете и свемира	У пару, групни, фронтални
3.	<u>TIMES AND PLACES</u>	6	; -описивање неких неприлика из прошлости -природне катастрофе	Индивидуални, у пару, групни
4.	<u>CITIES</u>	6	-постер о Лондону - разговор о неким занимљивим местима у Лондону, УК	Групни, индивидуални
5.	<u>EXPERIENCES</u>	6	-постер са омиљеном личношћу и опис зашто нам је она узор; разгоор	У пару, групни, индивидуални
6.	<u>WHAT'S UP?</u>	6	-разговор о болестима, лековима; симулација ситуације код доктора	У пару, фронтални
	УКУПНО	36		

* на додатну наставу се упућују ученици који су савладали планирано школско градиво и имају способности или жељу да усаврше или прошире своја знања.

СЕДМИ РАЗРЕД

Р/б	Наставна тема	Укупан број часова	Активности	Методе рада
1.	<u>PAST AND PRESENT</u>	6	-разговор о овој теми -писање састава/ дневника, описивање садашњих и прошлих догађаја	Групни, у пару, индивид.
2.	<u>FAME AND FORTUNE</u>	6	-разговор о прошлим догађајима и искуствима	У пару, групни, фронтални
3.	<u>HEALTH AND SAFETY</u>	6	;-описивање неких мера за здрав живот -нездраве навике	Индивидуални, у пару, групни
4.	<u>HEROES</u>	6	-постер о неком јунаку из књижевности - разговор о неким занимљивим људима	Групни, индивидуални
5.	<u>OUR ENVIRONMENT</u>	6	-постер о заштити животне средине -упоређивање места	У пару, групни, индивидуални
6.	<u>RELATIONSHIPS</u>	6	-разговор о односима међу људима	У пару, фронтални
	УКУПНО	36		

* на додатну наставу се упућују ученици који су савладали планирано школско градиво и имају способности или жељу да усаврше или прошире своја знања.

ОСМИ РАЗРЕД

Р/б	Наставна тема	Укупан број часова	Активности	Методе рада
1.	<u>PROBLEMS</u>	6	-разговор о овој теми -писање састава/ дневника, описивање прошлих догађаја	Групни, у пару, индивид.
2.	<u>THE FUTURE</u>	6	-разговор о плановима за будућност; судбини наше планете и свемира	У пару, групни, фронтални
3.	<u>RISKS</u>	6	; -описивање неких неприлика из прошлости -природне катастрофе	Индивидуални, у пару, групни
4.	<u>CAN I ASK...?</u>	6	-постер о Лондону - разговор о неким занимљивим местима у Лондону, УК	Групни, индивидуални
5.	<u>BUYING AND SELLING</u>	5	-постер са омиљеном личношћу и опис зашто нам је она узор; разгоор -упоређивање места	У пару, групни, индивидуални
6.	<u>PROTESTS</u>	5	-разговор о болестима, лековима; симулација ситуације код доктора	У пару, фронтални
	УКУПНО	34		

* на додатну наставу се упућују ученици који су савладали планирано школско градиво и имају способности или жељу да усаврше или прошире своја знања.

* број часова за припрему за такмичење зависи од времена и пласмана ученика на следеће нивое такмичења

Биологија**ПЕТИ РАЗРЕД**

ДОДАТНА НАСТАВА			
Циљ учења	Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.		
Компетенције	Учећи биологију на часовима додатне у петом разреду, ученик ће овладати способностима да анализира биолошке феномене и процесе, чак и на атипичним примерима; примењује стечена знања у решавању широког спектра животних ситуација; критички анализира информације и ризике одређених понашања и јасно аргументује ставове и животне навике који служе позитивном развоју; разуме и користи језик биолошке струке и може да прати усмену и писану биолошку комуникацију у медијима..		
Методе рада	Вербално-текстуалне (монологско-дијалогско; рад на текстовима из уџбеника, научно-популарне литературе, интернета) Илустративно-демонстративне (демонстрација огледима, сликама у настанку, фотографијама, сајтовима, веб-апликацијама, природним материјалом) Лабораторијско-експерименталне (рад на терену, истраживачки радови ђака и школски пројекти)		
Облици рада	Фронтални, групни, тимски, рад у паровима и индивидуални		
Ресурси	Уџбеник, литература и интернет, ИКТ (компјутер, софтвери, сајтови, паметна табла и телефони), природни материјал и околина школе .		
Корелација	Српски језик и страни језици (коришћење научне терминологије и претрага интернета); математика (однос површине и запремине у биолошким системима); информатика (коришћење едукативних софтвера); друштвене науке (промене током пубертета у смислу социјализације и развоја личности, историјски осврт на еволуцију као науку); географија (биоми, пољопривреда, цветање воде); физичко васпитање (здрави стилови живота), грађанско васпитање (еколошко право); ликовна култура (цртежи и мапе ума, креативна рециклажа)		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Порекло и разноврсност живота	– доведе у везу облике живих бића са њиховом околином; – истражује животне процесе код биљака;	Груписање живих бића. Посматрање ћелија и листова биљака. Уочавање животних процеса на атипичним примерима.	БИ.2.3.5; БИ.3.1.2

Јединство грађе и функције као основа живота	– повеже живот на копну са одликама живих бића; – препознаје прилагођености условима животних средина;	Живот на копну. Живот у води. Живот под земљом.	БИ.2.1.1; БИ.2.1.2; БИ.2.2.1; БИ.2.2.4; БИ.2.2.7; БИ.2.2.8; БИ.2.2.9; БИ.3.2.6; БИ.3.2.7; БИ.3.1.1; БИ.3.1.2; БИ.3.2.4; БИ.3.3.2.
Наслеђивање и еволуција	– препознаје наследне особине код потомака; – повеже све узроке разноликости потомака;	Наслеђивање особина са родитеља на потомке. Истраживање варијабилности.	БИ.2.3.6; БИ.2.5.4; БИ.3.1.5; БИ.3.2.3; БИ.3.2.5; БИ.3.3.5; БИ.3.3.6.
Живот у екосистему	– установи међусобну повезаност живих бића; – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи;	Ланци исхране. Заштита врста. Школски пројекат.	БИ.2.4.3; БИ.2.4.4; БИ.2.4.5; БИ.2.5.6; БИ.2.4.8; БИ.2.4.9; БИ.3.4.1; БИ.3.4.2; БИ.3.4.3; БИ.3.4.4;
	– истражује облике заштите органских врста; – израђује школски пројекат из области заштите животне средине		БИ.3.4.5; БИ.3.4.6; БИ.3.4.7; БИ.3.4.8.
Човек и здравље	– одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота; – повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота	Правилна исхрана. Здрав јеловник. Реци не дуванском диму и енергетским пићима.	БИ.2.1.4; БИ.3.2.8; БИ.3.5.1; БИ.3.5.2; БИ.3.5.3; БИ.3.5.4; БИ.3.5.5; БИ.3.5.6; БИ.3.5.8.

ШЕСТИ РАЗРЕД

ДОДАТНА НАСТАВА			
Циљ учења	Циљ учења биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.		
Компетенције	Учећи биологију на часовима додатне у шестом разреду, ученик ће овладати способностима да анализира, интегрише и уопштава биолошке феномене и процесе, чак и на атипичним примерима; примењује стечена знања у решавању широког спектра животних ситуација; критички анализира информације и ризике одређених понашања и јасно аргументује ставове и животне навике који служе позитивном развоју; разуме и користи језик биолошке струке и може да прати усмену и писану биолошку комуникацију у медијима, иницира и учествује у друштвеним акцијама и дебатама са темом очувања животне средине и одрживог развоја, природе и биолошке разноврсности, и на основу биолошких знања и критичког погледа на свет користи и разуме савремене биотехнологије (вакцине, матичне ћелије, генетски модификована храна, генетске основе наследних болести).		
Методе рада	Вербално-текстуалне (монолошко-дијалоска; рад на текстовима из уџбеника, научно-популарне литературе, интернета) Илустративно-демонстративне (демонстрација огледима, сликама у настанку, фотографијама, сајтовима, веб-апликацијама, природним материјалом) Лабораторијско-експерименталне (рад на терену, истраживачки радови ђака и школски пројекти)		
Облици рада	Фронтални, групни, тимски, рад у паровима и индивидуални		
Ресурси	Уџбеник, литература и интернет, ИКТ (компјутер, софтвери, сајтови, паметна табла и телефони), природни материјал и околина школе .		
Корелација	Српски језик и страни језици (коришћење научне терминологије и претрага интернета); математика (однос површине и запремине у биолошким системима); информатика (коришћење едукативних софтвера); физика (нервни импулс); друштвене науке (промене током пубертета у смислу социјализације и развоја личности, историјски осврт на еволуцију као науку); географија (биоми, пољопривреда, цветање воде); физичко васпитање (здрави стилови живота), грађанско васпитање (еколошко право); ликовна култура (цртежи и мапе ума, креативна рециклажа)		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди

Јединство грађе и функције као основа живота	Ученик треба да: – научи да микроскопира и гаји културе за микроскопирање; – препознаје животиње у свом окружењу, њихово дисање и исхрану; - самостално прави моделе; - доказује животне процесе код биљака; - анализира цветове биљака и повезује научено.	Поглед у микросвет. Животни процеси човека. Основни животни процеси код животиња. Грађа биљака и гљива.	БИ.2.1.1; БИ.2.1.2; БИ.2.2.1; БИ.2.2.4; БИ.2.2.7; БИ.2.2.8; БИ.2.2.9; БИ.3.2.6; БИ.3.2.7; БИ.3.1.1; БИ.3.1.2; БИ.3.2.4; БИ.3.3.2.
Живот у екосистему	– препознаје све еколошке појмове у различитим биомима; - самостално гаји одређену популацију у различитим условима; - проучава и мења различите услове средине; - истражује заштићена подручја у својој околини.	Животна средина, популација, биоценоза. Еколошки фактори. Антропогени фактор. Заштићена подручја.	БИ.2.4.3; БИ.2.4.4; БИ.2.4.5; БИ.2.5.6; БИ.2.4.8; БИ.2.4.9; БИ.3.4.1; БИ.3.4.2; БИ.3.4.3; БИ.3.4.4; БИ.3.4.5; БИ.3.4.6; БИ.3.4.7; БИ.3.4.8.
Наслеђивање и еволуција	– самостално повезује особине живих бића са утицајем гена; - препознаје варијабилности код живих бића; - уочава и повезује природну и вештачку селекцију.	Од гена до особина. Варијабилност врста. Природна и вештачка селекција.	БИ.2.3.6; БИ.2.5.4; БИ.3.1.5; БИ.3.2.3; БИ.3.2.5; БИ.3.3.5; БИ.3.3.6.
Порекло и разноврсност живота	– истражује постанак живота на нашој планети; - самостално класификује организме; - повезује историјски развој живог света.	Постанак и револуција живота на нашој планети. Класификација организама. Дрво живота.	БИ.2.3.5;
Човек и здравље	– истражује бактеријске болести; - самостално савладава пружање прве помоћи код повреде; - превентивно се понаша у складу са различитим узроцима болести.	Обољења која изазивају бактерије и животиње. Указивање прве помоћи код повреда.	БИ.2.1.4; БИ.3.2.8; БИ.3.5.1; БИ.3.5.2; БИ.3.5.3; БИ.3.5.4; БИ.3.5.5; БИ.3.5.6; БИ.3.5.8.

СЕДМИ РАЗРЕД

ДОДАТНА НАСТАВА			
Циљ учења	Циљ учења биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.		
Компетенције	Учећи биологију на часовима додатне у седмом разреду, ученик ће овладати способностима да анализира биолошке феномене и процесе, чак и на атипичним примерима; примењује стечена знања у решавању широког спектра животних ситуација; критички анализира информације и ризике одређених понашања и јасно аргументује ставове и животне навике који служе позитивном развоју; разуме и користи језик биолошке струке и може да прати усмену и писану биолошку комуникацију у медијима..		
Методе рада	Вербално-текстуалне (монолошко-дијалогска; рад на текстовима из уџбеника, научно-популарне литературе, интернета) Илустративно-демонстративне (демонстрација огледима, сликама у настанку, фотографијама, сајтовима, веб-апликацијама, природним материјалом) Лабораторијско-експерименталне (рад на терену, истраживачки радови ђака и школски пројекти)		
Облици рада	Фронтални, групни, тимски, рад у паровима и индивидуални		
Ресурси	Уџбеник, литература и интернет, ИКТ (компјутер, софтвери, сајтови, паметна табла и телефони), природни материјал и околина школе .		
Корелација	Српски језик и страни језици (коришћење научне терминологије и претрага интернета); математика (однос површине и запремине у биолошким системима); информатика (коришћење едукативних софтвера); друштвене науке (промене током пубертета у смислу социјализације и развоја личности, историјски осврт на еволуцију као науку); географија (биом, пољопривреда, цветање воде); физичко васпитање (здрави стилови живота), грађанско васпитање (еколошко право); ликовна култура (цртежи и мапе ума, креативна рециклажа)		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Наслеђивање и еволуција	– прикупља и анализира податке о животним циклусима почев од оплођења; - идентификује разлике између митозе и мејозе на основу промене броја хромозома; - истражује наследне болести; - упоређује животне циклусе биљака и животиња.	Деоба ћелије. ДНК и појам гена. Прво Менделово правило. Наслеђивање пола и наследне болести. Животни циклуси биљака и животиња.	БИ.2.3.6; БИ.2.5.4; БИ.3.1.5; БИ.3.2.3; БИ.3.2.5; БИ.3.3.5; БИ.3.3.6.

Јединство грађе и функције као основа живота	- прикупи податке о типичним и атипичним примерима симетрије код животиња; - упореди прикупљене податке цефализације и сегментације код животиња; - анализира разлику присуства и одсуства биљних органа; - упоређује преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња.	Основни принципи организације живих бића. Симетрија и сегментација код биљака. Компаративни преглед грађе биљака, гљива и животиња.	БИ.2.1.1; БИ.2.1.2; БИ.2.2.1; БИ.2.2.4; БИ.2.2.7; БИ.2.2.8; БИ.2.2.9; БИ.3.2.6; БИ.3.2.7; БИ.3.1.1; БИ.3.1.2; БИ.3.2.4; БИ.3.3.2.
Порекло и разноврсност живота	- упореди организме на различитим позицијама на дрвету живота; - разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомних кључева; - повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом помоћу фосила.	Основни принципи систематике. Докази еволуције, фосили.	БИ.2.3.5; БИ.3.1.2
Живот у	- анализира и израчуна природни прираштај популације; - препозна абиотичке и биотичке еколошке факторе;	Састав и структура популације. Еколошки фактори и односи исхране. Заштита природе.	БИ.2.4.3; БИ.2.4.4; БИ.2.4.5; БИ.2.5.6; БИ.2.4.8; БИ.2.4.9;
екосистему	- уради трофичку пирамиду и мрежу исхране; - илуструје примерима однос еколошких фактора и природне селекције.		БИ.3.4.1; БИ.3.4.2; БИ.3.4.3; БИ.3.4.4; БИ.3.4.5; БИ.3.4.6; БИ.3.4.7; БИ.3.4.8.
Човек и здравље	- прикупља податке о вирусним болестима; - аргументује предности вакцине; - примени поступке збрињавања лакших повреда; - анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; - доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци.	Особине и грађа вируса, вирусне болести. Имунитет вакцине. Принципи правилне исхране. Последице болести зависности. Здрави стилови живота.	БИ.2.1.4; БИ.3.2.8; БИ.3.5.1; БИ.3.5.2; БИ.3.5.3; БИ.3.5.4; БИ.3.5.5; БИ.3.5.6; БИ.3.5.8.

ОСМИ РАЗРЕД

ДОДАТНА НАСТАВА	
Циљ учења	Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.
Компетенције	Учећи биологију на часовима додатне у осмом разреду, ученик ће овладати способностима да анализира, интегрише и уопштава биолошке феномене и процесе, чак и на атипичним примерима; примењује стечена знања у решавању широког спектра животних ситуација; критички анализира информације и ризике одређених понашања и јасно аргументује ставове и животне навике који служе позитивном развоју; разуме и користи језик биолошке струке и може да прати усмену и писану биолошку комуникацију у медијима, иницира и учествује у друштвеним акцијама и дебатама са темом очувања животне средине и одрживог развоја, природе и биолошке разноврсности, и на основу биолошких знања и критичког погледа на свет користи и разуме савремене биотехнологије (вакцине, матичне ћелије, генетски модификована храна, генетске основе наследних болести).
Методе рада	Вербално-текстуалне (монологско-дијалогска; рад на текстовима из уџбеника, научно-популарне литературе, интернета) Илустративно-демонстративне (демонстрација огледима, сликама у настанку, фотографијама, сајтовима, веб-апликацијама, природним материјалом) Лабораторијско-експерименталне (рад на терену, истраживачки радови ђака и школски пројекти)
Облици рада	Фронтални, групни, тимски, рад у паровима и индивидуални
Ресурси	Уџбеник, литература и интернет, ИКТ (компјутер, софтвери, сајтови, паметна табла и телефони), природни материјал и околина школе .
Корелација	Српски језик и страни језици (коришћење научне терминологије и претрага интернета); математика (однос површине и запремине у биолошким системима); информатика (коришћење едукативних софтвера); хемија (биолошки важна органска једињења); физика (нервни импулс); друштвене науке (промене током пубертета у смислу социјализације и развоја личности, историјски осврт на еволуцију као науку); географија (биоми, пољопривреда, цветање воде); физичко васпитање (здрави стилови живота), грађанско васпитање (еколошко право); ликовна култура (цртежи и мапе ума, креативна рециклажа)

Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Јединство грађе и функције као основа живота	Ученик треба да: – повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; – повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција;	Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми. Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције. Принцип економичности грађе и функције живих бића	БИ.2.1.1; БИ.2.1.2; БИ.2.2.1; БИ.2.2.4; БИ.2.2.7; БИ.2.2.8; БИ.2.2.9; БИ.3.2.6; БИ.3.2.7; БИ.3.1.1;
	– идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини;	Улога и значај ензима. Ендокрини систем и хуморална регулација. Регулаторна улога хормона биљака и животиња. Надражљивост, проводљивост, контрактилност. Чулно-нервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација.	БИ.3.1.2; БИ.3.2.4; БИ.3.3.2.
Човек и здравље	– одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиливима живота;	Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке	БИ.2.1.4; БИ.3.2.8; БИ.3.5.1; БИ.3.5.2; БИ.3.5.3; БИ.3.5.4;
	– повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;	варијабилности). Заштита од полно преносивих болести контрацепција. Одговорност за сопствено здравље.	БИ.3.5.5; БИ.3.5.6; БИ.3.5.8.

Порекло и разноврсност живота	– доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; – истражи давно нестале екосистеме;	„Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O ₂ и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно.	БИ.2.3.5;
Наслеђивање и еволуција	– повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; – повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције;	Улуткавање и пресвлачење инсеката. Пубертет и адолесценција човека. Цветање, плодоношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека.	БИ.2.3.6; БИ.2.5.4; БИ.3.1.5; БИ.3.2.3; БИ.3.2.5; БИ.3.3.5; БИ.3.3.6.
Живот у екосистему	– установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју.	Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H ₂ O, C, N) и њихова повезаност. Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.Р.О. концепт). Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. Последице глобалних промена.	БИ.2.4.3; БИ.2.4.4; БИ.2.4.5; БИ.2.5.6; БИ.2.4.8; БИ.2.4.9; БИ.3.4.1; БИ.3.4.2; БИ.3.4.3; БИ.3.4.4; БИ.3.4.5; БИ.3.4.6; БИ.3.4.7; БИ.3.4.8.

Дидактичко-методичко остваривање програма	Програм наставе и учења биологије оријентисан је на процес учења и остваривање исхода. Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи биологију. Они омогућавају да се циљ наставе биологије достигне у складу са предметним и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа. Исходи представљају ученичка постигнућа и као такви су основна водила наставнику који креира наставу и учење. Програм наставе и учења биологије је тематски конципиран. За сваку област/тему предложени су садржаји. Главна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода биологије је настава усмерена на учење у школи, што значи да ученик треба да учи: – смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из биологије и других предмета; – проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема; – дивергентно: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине; – критички: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената; – кооперативно: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника. У настави биологије предвиђено је 18 часова додатне наставе.
Начини прилагођавања	За рад са даровитим ученицима биће организовани посебни часови (додатна настава), на којима ће се ученици спрематити за такмичења локалног и међународног нивоа, али и радити школске, локалне и међународне пројекте.

Хемија

Циљеви додатне наставе су: Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из хемије.

СЕДМИ РАЗРЕД

Циљеви учења	-проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе -мотивисање ученика да стичу шире образовање, развијање такмичарског духа
Компетенције	сарадња, естетичка компетенција, компетенција за учење
Методе рада	Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална, комбинована
Облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у групи
Наставна тема	Образовни стандарди
1. Хемија као експериментална наука	Х.Е.3.1.1 Х.Е.3.1.2
2. Хем. лабораторија	Х.Е.3.1.2 Х.Е.3.1.8
3. Атоми и хем. елементи	Х.Е.3.1.2 Х.Е.3.1.4
4. Молекули елемената и једињења	Х.Е.3.1.3 Х.Е. 3.1.4
5. Хомогене и хетерогене смеше	Х.Е.3.1.7 Х.Е.3.1.8
6. Хемијске реакције и хем. једначине	Х.Е.3.1.4
7. Израчунавања у хемији, водоник и кисеоник	Х.Е.3.1.9 Х.Е.3.1.2 Х.Е.3.2.1 Х.Е.3.2.2 Х.Е.3.2.3 Х.Е.3.2.5 Х.Е.3.2.6

ОСМИ РАЗРЕД

Циљеви учења	-проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе -мотивисање ученика да стичу шире образовање, развијање такмичарског духа
Компетенције	сарадња, естетичка компетенција, компетенција за учење
Методе рада	Монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална, комбинована
Облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у групи
Наставна тема	Образовни стандарди
1. Метали, оксиди метала и хидроксиди	X.E.3.1.8 X.E.3.2.1 X.E.3.2.2. X.E.3.2.4
2. Неметали, оксиди неметла, киселине	X.E.3.2.1 X.E.3.2.2 X.E.3.2.3
3. Соли	X.E.3.2.4 X.E.3.2.5 X.E.3.2.6
4. Угљоводоници	X.E.3.3.1 X.E. 3.3.2 X.E.3.3.3
5. Органска једињења са кисеоником	X.E.3.3.1
6. Биолошки важна органска једињења	X.E.3.4.1 X.E.3.4.2
7. Заштита животне средине и зелена хемија	X.E.3.3.1

Физика

План је сачињен у циљу развијање способности и умећа за решавање сложенијих задатака, подстицање ученика на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења, прецизности у раду, уредности, систематичности, савлађивања напредних стандарда из физике за основну школу а у сагласности са планом за такмичења ученика основних школа који организује Друштво физичара Србије.

НАПОМЕНА: Овај план је само оквиран, а садржај се модификује према интересовањима, могућностима и способностима појединих ученика.

ШЕСТИ РАЗРЕД

1. Претварање јединица m/s у km/h
2. Релативна брзина
3. Средња брзина. Графици брзине и пређеног пута
4. Израчунавање средње брзине на основу датог графика брзине или пута код ППК
5. Израчунавање средње и релативне брзине – проблемски задаци са двојним разломцима и системима једначина
6. Сила еластичности код опруге. Тежина тела. Слагање сила
7. Апсолутна и релативна грешка мерења
8. Мерење површине фигура неправилног облика
9. Мерење запремине тела сложеног, правилног облика и шупљих тела
10. Густина тела. Средња густина
11. Притисак чврстих тела; хидростатички и атмосферски притисак.
12. Примена Паскаловог закона на клипове

СЕДМИ РАЗРЕД

1. Кретање
2. Мерне јединице
3. Енергија
4. Потенцијална и кинетичка енергија
5. Равнотежа тела, Врсте равнотеже
6. Топлота

ОСМИ РАЗРЕД

1. Период осциловања клатна и еластичне опруге
2. Фреквенција и таласна дужина звука
3. Закон одбијања светлости. Сенка
4. Оптичка једначина и увећање имагинарних ликова код сферних огледала
5. Сочива. Оптичка моћ. Микроскоп, лупа и дурбин
6. Резултанта деловања више електричних сила на наелектрисано тело
7. Капацитет и везивање кондензатора
8. Кулонов закон. Напон. Извори струје
9. Омови закони. Сложена ел. кола
10. Кирхофова правила
11. Рад и снага ел. струје. Џул-Ленцов закон
12. Електростатичка индукција. Магнетно поље ел. струје

Математика

Додатна настава – пети разред			
Циљ учења	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке. Мотивисање ученика да развијају математичко мишљење, да уочавју примену математике у свакодневном животу, стичу шире образовање за примену математике у другим областима. Подстицање и развијање способности анализе, синтезе, апстрактног мишљења и истраживачког рада.		
Компетенције	Рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка комперенција, комуникација.		
Методе рада	Дискусија, демонстрација односа, диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика.		
Олици рада	Фронтални, групни, тимски, рад у паровима и индивидуални, рад са другом-ментором		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Природни бројеви и дељивост	Ученик треба да: израчуна вредност једноставнијег бројевог израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева) реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева) примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце одреди и примени НЗС и НЗД	Први део Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0 . Дељење са остатком у скупу N_0 (једнакост $a=bq+r$, $0 \leq r < b$). Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама. Дељивост са 4 и 25. Дељивост са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика. Други део Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито Растављање природних бројева на просте чиниоце.	МА3.1.1. МА3.1.2. МА3.1.3.
Основни појмови геометрије	правилно користи речи <i>и, или, не, сваки</i> у математичко-логичком смислу анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким	Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права.	
	опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива)	Преносење и надокнађивање дужи. Централна симетрија. Вектор и трансформација.	-829-

	и одреди положај тачке и праве у односу на круг нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом правилно користи геометријски прибор идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор		MA1.3.1. MA1.3.3.
Угао	идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор измери дати угао и нацрта угао задате мере упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова)	Угао, централни угао; једнакост углова. Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова. Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова. Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. Углови на трансверзали. Транслација и углови.	MA3.3.1.
Разломци	прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и преводи их из једног записа у други одреди месну вредност цифре у запису	Први део Појам разломка облика a/b ($a, b \in N$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис разломка и превођење у запис облика	

	децималног броја заокругли број и процени грешку заокругљивања; израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину одреди проценат дате величине примени размеру у једноставним реалним ситуацијама примени аритметичку средину датих бројева	a/b ($b \neq 0$). Упоредивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева. Други део Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака. Трећи део Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Основна неједнакост $p < (p+q)/2 < q$.	МА3.1.1.
Осна симетрија	идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави	Осна симетрија у равни и њене особине. Оса симетрије фигуре. Симетрала дужи и конструкција нормале. Симетрала угла.	МА3.3.6.

Додатна настава – шести разред			
Циљ учења	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке. Мотивисање ученика да развијају математичко мишљење, да уочавају примену математике у свакодневном животу, стичу шире образовања за примену математике у другим областима. Подстицање и развијање способности анализе, синтезе, апстрактног мишљења и истраживачког рада.		
Компетенције	Рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, естетичка компетенција, комуникација.		
Методе рада	Монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована		
Облици рада	Фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Цели бројеви	– прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе бројеве; – одреди супротан број и апсолутну вредност целог броја; – израчуна вредност једноставнијег бројевог израза са целим бројевима.	Скуп целих бројева (Z). Супротан број. Апсолутна вредност целог броја. Приказ целих бројева на бројевној правој. Упоредивање целих бројева. Основне рачунске операције у скупу Z и њихова својства. Изрази са целим бројевима.	МА.3.1.1. МА.3.1.3.
Троугао	– класификује троуглове на основу њихових својстава; – конструише углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова; – уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; – утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; – конструише троугао, на основу задатих елемената; – примени својства троуглова у једноставнијим проблемским задацима;	Први део Појам троугла. Обим троугла. Једнакокраки и једнакостранични троуглови. Висина троугла. Углови троугла. Збир углова троуглова. Врсте троуглова према угловима. Однос између страница и углова троугла. Неједнакост троугла. Конструкције неких углова (60°, 120°, 30°, 45°, 75°, 135°) Други део Основне конструкције троуглова. Појам подударности и ставови подударности. Централна	МА.3.3.6.
	– одреди центар описане и уписане кружнице троугла; – примењује особине централне и осне	симетрија и подударност. Осна симетрија и подударност. Центар описане и уписане кружнице троугла	- 832-

	симетрије и трансформације у једноставнијим задацима;		
Рационални бројеви	прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису); – одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; – примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама; – прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм); – тумачи податке приказане табелом и графички;	Први део Скуп рационалних бројева. Супротан број. Апсолутна вредност рационалног броја. Приказ рационалних бројева на бројевној правој. Упоредивање рационалних бројева. Основне рачунске операције у скупу Q и њихова својства. Изрази са рационалним бројевима. Једначине и неједначине: $ax + b = c$; $ax + b \leq c$; $ax + b < c$; $ax + b \geq c$; $ax + b > c$ ($a, b, c \in Q, a \neq 0$). Други део Координатни систем. Приказ података у координатном систему. Приказ зависности међу величинама. Размере, пропорције и проценти. Директна пропорционалност. Обрнута пропорционалност.	МА.3.1.3. МА.3.5.2. МА.3.5.3.
Четвороугао	– класификује четвороуглове на основу њихових својстава; – конструише паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице и углови троуглова и четвороуглова и дијагонала четвороугла); – примени својства четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; – сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама;	Четвороугао Углови четвороугла. Збир углова четвороугла. Паралелограм. Особине паралелограма. Услови да четвороугао буде паралелограм. Ромб, правоугаоник и квадрат. Конструкција паралелограма. Сабирање и одузимање вектора. Множење вектора бројем. Трапез. Особине трапеца. Средња линија троугла и трапеца. Конструкције трапеца. Делтоид	МА.3.3.2. МА.3.3.6.

Површина троугла и четвороугла	– израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост.	Појам површине фигуре, површина правоугаоника и квадрата. Једнакост површина подударних фигура. Површина паралелограма, троугла, трапеза. Површина четвороугла с нормалним дијагоналама	МА.3.4.1.

Додатна настава – седми разред			
Циљ учења	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке. Мотивисање ученика да развијају математичко мишљење, да уочавају примену математике у свакодневном животу, стичу шире образовања за примену математике у другим областима. Подстицање и развијање способности анализе, синтезе, апстрактног мишљења и истраживачког рада.		
Компетенције	Рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, естетичка компетенција, комуникација.		
Методе рада	Монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована		
Облици рада	Фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Реални бројеви	- израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; - одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; - на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевог израза са реалним бројевима; - одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; - нацрта график функције $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$; - примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама;	Квадрат рационалног броја. Решавање једначине $x^2 = a (a \geq 0)$; постојање ирационалних бројева (на пример решавање једначине $x^2 = 2$). Реални бројеви и бројевна права. Квадратни корен, једнакост $\sqrt{a^2} = a$. Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. Основна својства операција с реалним бројевима. Функција директне пропорционалности $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$. Продужена пропорција.	МА.3.1.1. МА.3.1.3. МА.3.2.2. МА.3.4.2.
	- примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; - правилно користи геометријски прибор;	Питагорина теорема (директна и обратна). Важније примене Питагорине теореме. Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају ирационалним бројевима Растојање између две тачке у координатном систему.	МА.3.3.2.
Питагорина теорема			

Цели алгебарски изрази	• трансформише збир, разлику и производ полинома; • примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; • растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); • примени трансформације полинома на решавање једначина;	Први део Степен чији је изложилац природан број; степен декадне јединице чији је изложилац цео број; операције са степенима; степен производа, количника и степена. Други део Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређен облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата. Примене.	МА.3.1.3. МА.3.2.2. МА.3.2.3.
Многоугао	• примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; • израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; • конструише ортоцентар и тежиште троугла; • примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима;	Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности	МА.3.3.2. МА.3.3.6. МА.3.4.1.
Круг	• примени својства централног и периферијског угла у кругу; • израчуна обим и површину круга и његових делова; • преслика дати геометријски објекат ротацијом;	Централни и периферијски угао у кругу. Обим круга, број π. Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација.	МА.3.3.3.
Обрада података	- одређује средњу вредност, медијану и мод.	Средња вредност, медијана и мод.	МА.3.5.2. МА.3.5.3.

Додатна настава – осми разред			
Циљ учења	Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке. Мотивисање ученика да развијају математичко мишљење, да уочавају примену математике у свакодневном животу, стичу шире образовања за примену математике у другим областима. Подстицање и развијање способности анализе, синтезе, апстрактног мишљења и истраживачког рада.		
Компетенције	Рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, естетичка компетенција, комуникација.		
Методе рада	Монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована		
Облици рада	Фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.		
ресурси	учебник, литература и интернет, ИКТ (компјутер, софтвери, сајтови и телефони).		
Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Сличност	примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту; примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту;	Пропорционалне величине. Талесова теорема. Сличност троуглова. Примене сличности.	МА.3.3.1. МА.3.3.6.
Тачка, права и раван	анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом; представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака; уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту.	Однос тачке и праве, тачке и равни. Односи правих; мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван (тачке, дужи и праве). Угао између праве и равни. Полиедар.	МА.3.3.6.
			- 836 -

Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом	решит линеарну једначину и неједначину; решит реалне проблеме користећи линеарну једначину, или неједначину.	Линеарна једначина. Решавање линеарних једначина с једном непознатом. Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом. Примена у реалним ситуацијама.	МА.3.2.1. МА.3.2.5.
Призма	израчуна површину и запремину праве призме; примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	Призма: појам, врсте, елементи. Мрежа праве призме. Површина праве призме. Запремина праве призме.	МА.3.3.2. МА.3.3.4 МА.3.3.6.
Пирамида	израчуна површину и запремину четворостране пирамиде(основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде; примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	Пирамида; појам, врсте, елементи. Мрежа пирамиде. Површина пирамиде. Запремина пирамиде.	МА.3.3.2. МА.3.3.4 МА.3.3.6.
Линеарна функција	нацрта и анализира график линеарне функције.	Линеарна функција ($y = kx + n$). График линеарне функције; нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција.	МА.3.2.4.
Системи линеарних једначина с две непознате	решит систем линеарних једначина са две непознате; решит реалне проблеме користећи систем линеарних једначина са две непознате.	Појам линеарне једначине с две непознате. Појам система од две линеарне једначине с две непознате. Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената; графичка интерпретација система. Примена у реалним ситуацијама.	МА.3.2.1. МА.3.2.5.
Ваљак, купа и лопта	израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте; примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама.	Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. Појам лопте и сфере. Пресеци лопте (сфере) и равни. Површина и запремина лопте.	МА.3.3.3. МА.3.3.5.

Историја

Циљеви и задаци

- искаживање заинтересованости за шира знања из предмета,
- истрживачки рад,
- самостално истраживање и коришћење стручне литературе, штампе,
- проширивање стечених знања и њихова примена,
- примена савремених технологија –интернет,
- стицање и развијање знања и разумевања, умења и ставова према светским и националним вредностима и достигнућима.

Пети разред:

Циљ учења: Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке. Мотивисање ученика да развијају историјско мишљење, да уочавају сличности са некадашњим и садашњим збивањима, да стичу шире образовање. Подстицање и развијање способности анализе, истраживања, интересовања и развијање историјске свести, неопходне за време у коме живимо.

Компетенције: Рад са подацима и информацијама, сарадња, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетска компетенција, комуникација...

Методе рада: дискусија, демонстрација, садржаји према индивидуалним способностима и интересовањима.

Облици рада: Фронтални, групни, тимски, рад у паровима, индивидуални, рад са другом, ментором...

Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Увод у проучавање прошлости	-именује периоде прошлости и наводи граничне догађаје	Различити начини рачунања времена у свету	1.1.1. 2.2.3.
Праисторија	-разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду -повезује историјске изворе са установама у којима се чувају	Праисторијска налазишта на простору Србије Прва писма и њихов значај Тајне египатских пирамида	1.1.3. 2.2.2.
Стари Исток	-користи основне историјске појмове -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту -поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи -разликује легенду и мит у односу на историјске чињенице	Грчки митови и легенде Личности које су обележиле грчку историју Приказ једног културног достигнућа Старе Грчке	2.2.1. 2.1.4. 2.2.3. 2.2.1. 2.1.3. 2.2.4.

Стара Грчка	-на карти показује где су се десили одређени догађаји -самостално или у групи реализује једноставне задатке	Тајанствени Етрурци Гладијатори-робови и јунаци Најпознатије војсковође и државници у доба Старог Рима	2.2.1. 2.1.3. 2.2.4.
Стари Рим	-разликује легенду и мит у односу на историјске чињенице -поређи положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у старом веку		

Шести разред:

Циљ учења: Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке. Мотивисање ученика да развијају историјско мишљење, да уочавају сличности са некадашњим и садашњим збивањима, стичу шире образовање. Подстицање и развијање способности анализе, истраживачког рада...

Компетенције: Рад са подацима и информацијама, сарадња, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетска компетенција, комуникација.

Методе рада: Дискусија, демонстрација, садржаји према индивидуалним способностима, склоностима и интересовању ученика.

Облици рада: Фронтални, групни, тимски, рад у паровима, индивидуални, рад са другом-ментором..

Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Европа и Средоземље у раном средњем веку	-именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту	Истакнуте личности овог историјског периода: Јустинијан, Карло Велики, Атила Појава нове вере-ислам	2.1.1. 2.1.6. 3.1.1.
Срби и њихово окружење у раном средњем веку	-изводи закључак о повезаности националне историје са европском и светском -на историјској карти лоцира правце миграција простор насељен Србима и њиховим суседима у раном средњем веку	Словенска митологија Цар Самуило Мирослављево јеванђеље	2.1.2. 2.2.1. 3.1.1.
Европа и Средоземље у позном средњем веку	-разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем веку	Крсташи-свети ратници или освајачи Дечији крсташки рат	2.2.1. 2.1.4. 3.2.6.
Српски народ и њихови суседи у	-сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту	Немањићи-Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Сава Немањић, Стефан Душан...	

позном средњем веку	-на понуђеним примерима разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности	Династије у Босни	
Српске земље и њихово окружење у доба османлијских освајања	-наведе најзначајније последице настанка и ширења Османлијског царства -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту -на понуђеним примерима разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности	Деспот Стефан Лазаревић Косовска легенда	2.1.4. 2.2.1. 3.1.4.
Европа и свет у раном новом веку	-сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту -на карти показује путање светских морепловаца које су довеле до географских открића	Светски морепловци- Колумбо, Магелан... Највећи апсолутисти-Луј XIV, Петар Велики...	2.1.4. 2.1.2. 3.2.6. 2.2.5. 2.1.6.. 3.2.6.

Седми разред:

Циљ учења: Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке. Мотивисање ученика да развијају историјско мишљење, да уочавају сличности са некадашњим и садашњим збивањима, стичу шире образовање. Подстицање и развијање способности анализе, истраживачког рада...

Компетенције: Рад са подацима и информацијама, сарадња, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетска компетенција, комуникација...

Методе рада: Дискусија, демонстрација, садржаји према индивидуалним способностима, склоностима и интересовању ученика.

Облици рада: Фронтални, групни, тимски, рад у паровима, индивидуални, рад са другом-ментором...

Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Европа, свет и српски народ на почетку индустријског доба (од средине 18. до средине 19. века)	-именује најважнија открића која су довела до економског напретка у 18. веку -разуме промене које су последица светских револуција: економске, друштвене, политичке, културне... -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту	Значај економских промена у 18. веку Енглеска, америчка, француска револуција-сличности и разлике Личности: Вашингтон, Робеспјер, Наполеон	2.1.1. 2.1.5. 2.2.5. 3.1.4.

Европа, свет и српски народ у другој половини 19. века	-препознаје основне карактеристике различитих идеологија -поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи -изводи закључак о повезаности националне историје са европском и светском --сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту	Нове европске државе-промене у међународним односима Рат Севера и Југа Личности које су обележиле Први и Други српски устанак Српске династије у 19. веку и њихови међусобни односи Положај Србије на Балкану и однос према великим силама	2.1.5. 2.2.5. 3.1.1 3.1.4.
Европа, свет и српски народ на почетку 20. века	-поређи положај и начин живота жена и мушкараца различите животне доби, припадника постојећих друштвених слојева у 20. веку -разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих политичких идеологија у 20. веку -изводи закључак о значају обнове нововековне српске државе и издваја најистакнутије владарске породице -на историјској карти лоцира простирање фронтова, места највећих сукоба у Великом рату -тумачи и саопштава податке дате у виду табеле, графикана, фотографије... -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту	Узроци сукоба Србије и А-У почетком 20. века и кризе између ових држава Балкански ратови-Шта је Србија добила, а чиме није била задовољна након ових ратова Велики рат-наде и очекивања учесника Начин ратовања у Великом рату, нова оружја Верден-највећа кланица у Великом рату Србија уочи Великог рата-стање у војсци, економске прилике Церски и колубарски хероји Албанска голгота-писана сведочења преживелих Српске војсковође у Великом рату Србија после Великог рата: људски и материјални губици	2.1.3. 2.2.5. 3.1.1. 3.2.7.

Осми разред:

Циљ учења: Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке. Мотивисање ученика да развијају историјско мишљење, да уочавају сличности са некадашњим и садашњим збивањима, стичу шире образовање. Подстицање и развијање способности анализе, истраживачког рада.

Компетенције: Рад са подацима и информацијама, сарадња, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетска компетенција, комуникација...

Методе рада: Дискусија, демонстрација, садржаји према индивидуалним способностима, склоностима и интересовању ученика.

Облици рада: Фронтални, групни, тимски, рад у паровима, индивидуални, рад са другом-ментором...

Наставна тема	Исходи	Садржај	Образовни стандарди
Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	-разуме утицај Великог рата на међународне односе у Европи и свету -уочава специфичности нових идеологија које су настале између два рата -изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера -сагледва улогу и значај истакнутих личности у датом историјском контексту	Русија у току и после револуције Нове политичке идеологије: фашизам, нацизам, комунизам Мусолинијева Италија и Хилерова Немачка Највећи проблеми Краљевине СХС између два рата: економски, политички, национални... Краљ Петар и краљ Александар	2.2.3. 2.2.5. 3.1.3. 3.1.4.
Други светски рат	-препознаје основне карактеристике различитих идеологија -изведе закључак о узроцима, току и последицама Другог светског рата --поређи положај и начин живота припадника различитих друштвених група и слојева у савременом свету -разуме и користи податке дате у виду табеле, графика, фотографије... -правилно тумачећи доступне податке развија и негује своја национална осећања	Нацистичка идеологија Супротности око питања Немачке и њене политике Стаљинградска битка-прекретница рата Антисемитизам-страдања Јевреја и осталих народа у немачким логорима Југославија у фашистичком окружењу Грађански рат у Југославији-узроци и последице Победник пише историју Јасеновац	2.2.5. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4.
Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду	-уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету -повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом	Појам „хладни рат“, ратна жаришта Деколонизација-стање у Азији и Африци Српски народ у комунистичкој Југославији Однос према политичким противницима: хапшења, стрељања, Голи оток..	2.1.6. 2.2.5. 3.1.3. 3.1.4.

хладног рата Европа, свет и српска држава и народ у савременим процесима	-препозна на примерима из савремене историје важност поштовања људских права -уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету -изведе закључак о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ -анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног материјала	Слом комунизма у Европи Распад СФРЈ, грађански рат Ратни злочини на тлу бивше СФРЈ НАТО агресија, Србија као самостална држава	2.2.5. 3.2.5. 3.1.6.

Географија

Циљеви и задаци

- исказивање заинтересованости за шира знања из предмета, - истраживачки рад,
- самостално истраживање и коришћење стручне литературе, штампе,
- проширивање стечених знања и њихова примена,
- примена савремених технологија –интернет,
- стицање и развијање знања и разумевања, умења и ставова према светским и националним вредностима и достигнућима.

7. РАЗРЕД

ЦИЉ додатне наставе: планирана је за заинтересоване и талентоване ученике, где ће стећи знање већег обима уз израду и презентовање самосталних радова за задате или изабране географске појаве и процесе, размену мишљења и извођење закључака о географским одликама. Додатном наставом ученик се спрема за такмичарски ниво наставе.

САДРЖАЈ додатне наставе: из области Европа, Азија, Африка, Северна Америка, Јужна Америка.

Број часова: најмање 10 а по потреби и заинтересованости ученика, може и више.

Начин остваривања: разговор, демонстрација, методе читања, писања, израда презентација, графичких радова, проблемска настава.

Активност ученика и наставника: оспособљавање за учење повезивањем, упоређивањем, демонстрирањем, бележењем, закључивањем. Израда домаћих задатака уз вредновање активности ученика.

8. РАЗРЕД

ЦИЉ додатне наставе: планирана је за заинтересоване и талентоване ученике, где ће стећи знање већег обима уз израду и презентовање самосталних радова за задате или изабране географске појаве и процесе, размену мишљења и извођење закључака о географским одликама. Додатном наставом ученик се спрема за такмичарски ниво наставе.

САДРЖАЈ додатне наставе: из области физичко-географске и друштвено-економске географије Србије.

Број часова: најмање 10 а по потреби и заинтересованости ученика, може и више.

Начин остваривања: разговор, демонстрација, методе читања, писања, израда презентација, графичких радова, проблемска настава.

Активност ученика и наставника: оспособљавање за учење повезивањем, упоређивањем, демонстрирањем, бележењем, закључивањем. Израда домаћих задатака уз вредновање активности ученика.

Слободне наставне активности

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљ и задаци

Општи циљ наставе изборног предмета чувари природе јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, усвајање и примена концепта одрживог развоја и остваривање образовања о квалитету живота.

Оперативни задаци

Задаци наставе предмета чувари природе су да ученици:

- развијају образовање за заштиту животне средине;
- развијају вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем;
- развијају здрав однос према себи и другима;
- умеју да на основу стечених знања изаберу квалитетне и здраве стилове живота;
- примењују рационално коришћење природних ресурса;
- препознају изворе загађивања и уочавају последице;
- стичу способност за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема;
- развијају радозналост, активно учествовање и одговорност;
- поседују развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета.

Фонд часова:

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
Пети и шести	1	36

Ученици у првом циклусу образовања стичу велико интересовање за природу, живи свет и своје окружење. Кроз наставу Чувари природе, настављају и дограђују своју еколошку свест. Наша школа располаже великим могућностима зато што поседује велико, озелењено двориште са формираним биљкама. У близини школе се налазе и водени и копнени екосистеми које је могуће посетити.

Начин остваривања програма:

Садржаји програма изборног предмета чувари природе имају тенденцију појачаног развијања знања у односу на први циклус, програмски континуитет и даљу развојну концепцију заштите животне средине и одрживог развоја. Наведени садржаји програма поред основног теоријског приступа поседују и активан приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изradi малих пројеката.

Овако конципиран програм даје велике могућности наставницима и ученицима да га на креативан начин реализују сходно условима,могућностима и времену. Улога наставника је да уз примену различитих метода рада подстичу и усмеравају интересовање и креативност ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину. Оперативна разрада програмских садржаја препуштена је наставницима који сами креирају време,место извођења и број часова за одређене теме.

План слободних активности:

Наставна област	Наставне активности
1. ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ	1.Формирање групе-план рада
	2.Упознавање са основним појмовима животне средине
	3. Утицај човека на природу
2. ПРИРОДНА БОГАТСТВА И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ	1. Заштита природних богатстава
	2. Примери из непосредног окружења
	3. Дан здраве хране
	4. Примери добре праксе у заштити природних богатстава
3. ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	1.Школски пројекат :Извори загађења, последице загађења
	2. Акција-прикупљање секундарних сировина-папир,електронски отпад.
	3. Значај рециклаже и анализа ефеката изведене акције.
4. БИОДИВЕРЗИТЕТ	1. Уређење школског дворишта.-акција која је константна.Време предвиђено за реализацију 6
	2. Прикључивање локалној акцији очувања биодиверзитета
	3. Избор тема за презентацију на нивоу школе
	4. Обележавање 5. јуна - Дана заштите животне средине
	5. Анализа рада на часовима Чуvari природе

Кључни појмови: животна средина, заштита и унапређење животне средине, биодиверзитет, екосистем,човек и здравље, рециклажа.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета Чувари природе	Рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговоран однос према околина, дигитална компетенција, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и предузетништво, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Активности:

Активности наставника – обухватају различите активности у току часа: као предавач, демонстратор, активни учесник у дебати, координатор ученичких активности, ауторитет у образовном и васпитном смислу, евалуатор, усмерава активности ученика, подстиче ученике на размишљање

Активности ученика – слуша, посматра, описује, упоређује, истражује, предлаже акције, илуструје примерима, идентификује, групише, повезује, демонстрира, планира, процењује, проверава...

Литература (за наставнике и ученике):

Чувари природе – уџбеник за 5. разред основне школе, Аутори: Ђорђевић Вера, Јовановић Д. Слободан, Матановић Вера, Завод за уџбенике Београд

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ**Циљ и задаци:**

Циљ васпитно-образовног рада овог изборног предмета јесте да додатно подстиче развој и практичних и теоријских знања ученика која су важна за њихово слободно, спонтано и креативно комбиновање ликовних елемената у области: цртања, сликања, вајања, графике, примењених уметности и визуелних комуникација, а у циљу развоја њиховог креативног мишљења.

Ова изборна настава такође:

- омогућава и подстиче развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у областима ликовне културе;
- омогућава и подстиче ученике на савладавање технолошких поступака ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума;
- мотивише ученике на упознавање основних елемената и закономерности ликовног језика;
- развија способности и веће осетљивости ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- ствара услове да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да креативним изражавањем боље упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развија способности ученика за визуелно памћење, за повезивање опажених информација као основе увођења у креативно визуелно мишљење;
- развија већу осетљивост за ликовне и визуелне вредности које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развија моторичке способности ученика и навике за лепо писање;

- континуирано подстиче и прати интересовања за посећивањем музеја, изложби и јача потребе код ученика за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- ствара услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућава разумевање позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја уметности;
- развија способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Фонд часова

разред	недељни фонд часова	годишњи фонд часова
шести	1	36

Наставна област	Наставна тема/садржај	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења образовних стандарда
		Методе рада	Облици рада	Наставника	Ученика	
Цртање	-Врсте и својства линије -Линија као средство за стварање различитих квалитета површина -Естетско процењивање -Односи величина -Лепо писање калиграфијом -Компоновање више ритмичких целина у простору -Естетско процењивање	вербални, демонстративни практични рад и радионица	фронтални, индивидуални	Препознаје и развија даровитости ученика и њихових индивидуалних способности и омогућава постепено увођење ученика у област.	Омогућава и подстиче развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у области цртања.	Праћење развоја код детета се врши проценом наставника, у којој мери је дете у стању да реши неки ликовни проблем. Естетском анализом

Наставна област	Наставна тема/садржај	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења образовних стандарда
		Методе рада	Облици рада	Наставника	Ученика	
Сликање	-Својства материјала и подлоге - Ритмичко компоновање боја и облика -Коришћење разних материјала за компоновање -Визуелно споразумевање - Временски и просторни низови -Естетско процењивање	вербални, демонстративни практични рад и радионица	фронтални, индивидуални	Препознаје и развија даровитости ученика и њихових индивидуалних способности и омогућава постепено увођење ученика у област.	Омогућава и подстиче развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у области сликања.	Праћење развоја код детета се врши проценом наставника, у којој мери је дете у стању да реши неки ликовни проблем. Естетском анализом

Наставна област	Наставна тема/садржај	Начин остваривања програма		Активности		Начин примене и праћења образовних стандарда
		Методе рада	Облици рада	Наставника	Ученика	
Вајање	-Вајање,врсте вајарског материјала - Вајање тродимензионалних облика у простору -Слободно компоновање -Обликовање употребних предмета -Естетско процењивање	вербални, демонстративни практични рад и радионица	фронтални, индивидуални	Препознаје и развија даровитости ученика и њихових индивидуалних способности и омогућава постепено увођење ученика у област.	Омогућава и подстиче развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у области вајања.	Праћење развоја код детета се врши проценом наставника, у којој мери је дете у стању да реши неки ликовни проблем. Естетском анализом

Хор и оркестар

Циљ и задаци

Општи циљ наставе предмета *хор и оркестар* је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Остали циљеви и задаци су:

- да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем/певањем и суделовањем у школским ансамблима;
- да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање;
- да развија навике слушања музике, подстиче доживљај и оспособљеност за разумевање музичких порука;
- да подстиче стваралачко ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- да развија критичко мишљење

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
– изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у комбинацији са покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима

гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...); – критички просуђује утицај музике на здравље;		Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике одређених музичких периода.
– објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; – разликује музичке форме одређеног музичког периода – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника одређеног музичког периода - идентификује елементе музике одређеног музичког периода као инспирацију у музици савременог доба - користи могућности ИКТ-а за слушање музике	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне музике одређеног музичког периода. Слушање вокалних, вокално-иструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике.
- користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет - изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом - учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука; Креирање покрета уз музику коју ученици изводе; Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива; Импровизација мелодије на задати текст; Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима; Израда једноставних музичких инструмената; Реконструкција музичких догађаја у стилу одређеног музичког периода

Начин остваривања програма:

Извођење музике - Користити методе/технике и облике рада који подстичу ученике за самостални рад, рад у пару или групи. Кроз одговарајуће примере музичких вежби и композиција обрадити елементе музичке писмености. Обратити пажњу на правилно дисање, положај тела и дикцију. Узети у обзир гласовне могућности ученика. За инструментално музицирање користити ритмичке и мелодијске инструменте. Могу се користити нотни примери који су солмизацијом обрађени. Примељивати принцип активног учешћа ученика на часу. Коришћење аудио или видео снимака или матрица када је могуће. Посета концерта, у складу са могућностима.

Слушање музике - Основни методски приступ је од звука ка теорији. Јасно формулисати упутства како би ученици знали на шта да усмере пажњу приликом слушања. Постепено проширивати опажајни капацитет код ученика усмеравајући их на специфичности музичког дела пре слушања. Ученичка знања из различитих области повезати и ставити у функцију разумевања дела, подстичући креативност и критичко мишљење. Користити илустрације, ППТ и ИКТ када је могуће. Подстићати ученике на изношење свог мишљења уз аргументовано образлагање. **Музичко стваралаштво** - Користити методе/технике и облике рада који подстичу ученике на музичко стваралаштво, самостално, групно и у пару. Користити корелацију са ликовном кутуром. Креативна употреба мултимедија: ППТ, ИКТ, аудио и видео снимци, мобилни телефони.

Начин провере остварености исхода: Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова.

ХОР старијих разреда

Програм наставе и учења за хор старијих разреда основног образовања и васпитања, објављен је у Просветном гласнику бр.15/2018.

Хор је организован као хор старијих разреда који обухвата талентоване ученике петог, шестог, седмог и осмог разреда. Певање у хору има свој образовни и васпитни циљ.

Образовни циљ: обухвата развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности и учвршћивање интонације, способност за фино нијансирање и изражајно певање применом елемената музичке изражајности (темпо, динамика...), упознавање страних језика, литерарних текстова, што све води ка развијању естетских критеријума.

Васпитни циљ: обухвата развијање осећања припадности колективу – тимски рад, развијање толеранције, дисциплине, поштовања различитости и правила понашања, развијање одговорности, стицање самопоуздања, савладавање треме и пружање помоћи у смислу вршњачког учења и сарадње. Значајан је утицај музике на здравље (психолошки, социолошки, емоционални развој), тако да и певање у хору значајно доприноси смањењу стреса, агресивности и побољшању здравља уопште.

Репертоар школских хорова обухвата одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних епоха, као и народне, пригодне, песме савремених дечијих композитора и композиције са фестивала дечијег стваралаштва. У току школске године потребно је са хором извести најмање десет двогласних и трогласних композиција, а капела или уз инструменталну пратњу. При избору песама наставник треба да пође од узраста ученика, процене гласовних могућности, и примереног литералног садржаја. Наставник формира хор на основу провере слуха и певачких способности ученика, дикције и осећаја за ритам, након чега следи класификовање певача по гласовима. Хорске пробе се изводе одвојено по гласовима и заједно. Програм рада са хором треба да садржи пригодне композиције, као и дела озбиљније уметничке вредности, у зависности од могућности ансамбла.

Садржај рада: 1. одабир и разврставање гласова; 2. вежбе дисања, дикције и интонације; 3. хорско распевање и техничке вежбе; 4. интонативне вежбе и решавање појединих проблема из хорске партитуре (интервалски, хармонски, стилски); 5. музичка и психолошка обрада композиције; 6. увежбавање хорских деоница појединачно и заједно; 7. остваривање програма и наступа према Школском и Годишњем програму рада школе. На часовима хора, наставник треба да укаже на грађу и важност механизма који учествује у формирању тона у оквиру певачког апарата. Дисање, дикција и артикулација представљају основу вокалне технике па тако вежбе дисања и распевавања морају бити стално заступљене. Услов правилног дисања и правилно држање тела. Препоручује се комбиновано дисање, нос и уста истовремено, и то трбушно, дијафрагматично дисање. Певач на слушаоца делује и тоном и речју. У том смислу наставник треба да инсистира на доброј дикцији која подразумева јасан и разговетан изговор текста, односно самогласника и сугласника, али и на правилном акцентовању речи. Препоручљиво је певање вокала на истој тонској висини, уз минимално покретање вилице у циљу изједначавања вокала, а у циљу добијања уједначене хорске боје. Код обраде нове песме или композиције прво се приступа детаљној анализа текста. Уколико је текст на страном језику, ученици морају научити правилно да читају текст, изговарају нове, непознате гласове који не постоје у матерњем језику и упознају се са значењем текста. У оквиру анализе текста важно је обратити пажњу и на акцентовање речи и слогова у зависности од дела такта у коме се налазе и мелодијског тока. Следи анализа нотног текста и усвајање мелодије у фрагментима. Ова фаза припреме захтева одвојене пробе по гласовима. На заједничкој проби хора, након усвајања песме/композиције у целини треба обратити пажњу на динамику и агогику. Обрађене композиције изводити на редовним школским активностима (Дан школе, Свечана послава поводом обележавања школске славе Светог Саве, Годишњи концерт...), културним манифестацијама у школи и ван ње, као и на фестивалима и такмичењима хорова, како у земљи, тако и ван ње.

Препоручене композиције за рад хорова

Химне: – Државна химна – Химна Светом Сави – Химна школе

Канони: – Непознат аутор, Дона nobis пацем – Луиђи Керубини, На часу певања – Волфганг Амадеус Моцарт, Ноћ је мирна – Ј. Г. Ферари, Кукавица – Јозеф Хајдн, Мир је свуда – Војислав Илић, Сине мусица

Песме домаћих аутора: – Константин Бабић, Балада о два акрепа – Исидор Бајић, Српски звуци – Златан Вауда, Мрави – Златан Вауда, Пахуљице – Славко Гајић, Тужнамуха – Дејан Деспић, Киша – Дејан Деспић, Огласи – Дејан Деспић, Смејалица – Владимир Ђорђевић, Веће врана – Војислав Илић, Воденица – Даворин Јенко, Боже правде – Даворин Јенко, песме из Ћида – Петар Коњовић, Враголан – Јосиф Маринковић, Љубимче пролећа – Милоје Милојевић, Ветар – Милоје Милојевић, Младост – Милоје Милојевић, Муха и комарац – Стеван Стојановић Мокрањац, Друга руковет – Стеван Стојановић Мокрањац, Десета руковет – Стеван Стојановић Мокрањац, Једанаеста руковет – Стеван Стојановић Мокрањац, На ранилу – Стеван Стојановић Мокрањац, Ал` је леп овај свет – Стеван Стојановић Мокрањац, Пазар живине – Стеван Стојановић Мокрањац, Славска – Стеван Стојановић Мокрањац, Тебепојем – Стеван Стојановић Мокрањац, Химна Вуку – Војислав Симић, Пошла ми мома на вода – Тодор Скаловски, Македонска хумореска – Марко Тајчевић, Додолске песме – Марко Тајчевић, Прва свита из Србије – Шистек-Бабић, Ој, Србијо – Миодраг Говедарица, Сугуба јектениј

Страни композитори: – Аутор непознат, Ла Виолетта – Палестрина, Бенедиктус – Орландо ди Ласо, Ехо – Лука Маренцио, Ад уна фреска рива – Палестрина, Вигилате – Карл Марија фон Вебер, Јека – Волфганг Амадеус Моцарт, Успаванка – Беџих Сметана, Долетеле ласте – Франц Супе, Проба за концерт – Јоханес Брамс, Успаванка – Фредерик Шопен, Жеља – Фредерик Шуберт, Пастрма – Гамбар Гусејли, Моји пилићи – Георги Димитров, Ана мрзелана – Светослав Обретенов, Гајдар – Золтан Кодаљ, Каталинка – Золтан Кодаљ, Хидло Веген – Јосип Каплан, Жуна
Популарна забавна музика, популарна филмска музика и музика из ТВ серија, популарна музика из мјузикла.

Еколошка секција

разред	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
Седми и осми	1	36

Наставни план и програм предмета Еколошка секција објављен је у „Просветном гласнику“, број __6_ од 2007. године

Ученици у току образовања стичу велико интересовање за природу, живи свет и своје окружење. Кроз наставу Еколошке секције, настављају и дограђују своју еколошку свест. Наша школа располаже великим могућностима зато што поседује велико, озелењено двориште са формираним биљкама. У близини школе се налазе и водени и копнени екосистеми које је могуће посетити.

Циљ слободних активности јесте подстицање и проширивање интересовања ученика за екологију и развој њихових склоности и способности у функцији професионалног опредељивања, учествовање у локалним еколошким пројектима.

Задаци:

- омогућити ученицима да се добровољно укључе у рад еколошке секције, без обзира на ниво постигнућа на редовним часовима;
- омогућити ученицима да слободно и самостално одабирају садржаје, врсту и облике слободних активности у којима ће учествовати и радити;
- омогућити ученицима да током групног и самосталног рада развију кооперативност, иницијативу, стваралаштво и поверење у сопствене квалитете;
- развијати код ученика интересовање за развој екологије као науке;
- развијати код ученика свест о значају одрживог развоја животне средине;
- развијати код ученика еколошку културу живљења.

Еколошка секција ће бити организована тако да ученици самостално израђују пројектне задатке кроз посете заштићеним природним добрима, укључују се активно у заштити локалног биодиверзитета, учествују у пројектима Министарства за заштиту животне средине и локалне заједнице, обележавају важне еколошке датуме....

План активности:

Наставна област	Наставне активности(радионице)
1. Биодиверзитет	1. Формирање групе-план секције
	2.Упознавање стања локалног биодиверзитета кроз посету заштићеног подручја Овчарско-кабларска клисура. Број часова (сати) предвиђен за реализацију радионица је 6.
2. Екологија и животна средина	1.Праћење популације сова мала ушара.
	2.Исхрана сова
	3.Анализа гвалица шумске сове
	4.Гледање филма: Сове Србије
	5.Обележавање европског дана посматрања птица(1.октобар) Време предвиђено за реализацију је 6.сати.
	6.Пребројавање птица на релацији:Планинарски дом Овчар бања- брана у Међувршју. Сређивање резултата - слање у светску базу. Посета изложби Птице србије, Учешће у квизу.
3. Угрожавање, заштита и унапређивање екосистема – животне средине	1.Школски пројекат :отпад и рециклажа време предвиђено за реализацију –током школске године(6 часова)
	2.Акција-прикупљање секундарних сировина-папир,електронски отпад.
	3.Значај рециклаже и анализа ефеката изведене акције.

4. Животна средина и одрживи развој	1. Уређење школског дворишта.-акција која је константна. Време предвиђено за реализацију је 6 сати.
	2. Прикључивање локалној акцији чишћења града.
5. Животна средина, здравље и култура живљења	1. Агроекосистеми-екстезивна производња или органска производња.
	2. Деградација земљишта као последица интензивне производње.
	3. Генетски модификована храна-за и против-јавна дебата.
	4. Какву храну једемо-приказ филма.
6. Кампање и пројекти	1. Пројекат-зелене тачке града Чачка(време предвиђено за реализацију 6 сати).
	2. Прављење плана градске манифестације ЕКОФЕСТ ЧА .
	3. Избор теме за презентацију на нивоу града.
	4. Израда пропагандног материјала.
	5. Осмишљавање наступа.
	6. Прављење интерактивне радионице за посетиоце екофеста.
	7. Постављање штанда и јавна промоција еколошких дешавања у школи.
	8. Обележавање 5. јуна - Дана заштите животне средине.
	9. Анализа рада еколошке секције. Берза идеја за нови план Е.С.

Кључни појмови: животна средина, заштита и унапређење животне средине, биодиверзитет, екосистем, човек и здравље, рециклажа.

Међупредметне компетенције које се могу развити преко исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета Чувари природе

Рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, компетенције за учење, одговоран однос према околини, дигитална компетенција, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и предузетништво, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација.

Активности:

Активности наставника – обухватају различите активности у току часа: као предавач, демонстратор, активни учесник у дебати, координатор ученичких активности, ауторитет у образовном и васпитном смислу, евалуатор, усмерава активности ученика, подстиче ученике на размишљање

Активности ученика – слуша, посматра, описује, упоређује, истражује, предлаже акције, илуструје примерима, идентификује, групише, повезује, демонстрира, планира, процењује, проверава...

План рада саобраћајне секције

Циљ и задаци:

Ученици виших разреда основне школе посећују секцију "Саобраћај" са циљем да се добро упознају са општим саобраћајним прописима као и да стекну знања и вештине за учествовање на такмичењу "Шта знаш о Саобраћају" које се организује на нивоу више институција (Министарство просвете, Министарство унутрашњих послова и Ауто Мото Савез Србије).

Наставници ТиТ образовања задужени су да организују секције. Задаци се спроводе кроз саобраћајне тестове у физичкој, то јест, штампаној форми и дигиталној односно тестирање кроз прилагођене рачунарске софтвере. Вештине које ђаци стичу на саобраћајном пологону користећи њихове бицикле а све у циљу бољег владања у саобраћају, остају трајна. Дакле, кроз један заиста забаван начин наши ученици у потпуности буду оспособљени за савремен живот у саобраћају. Ученици који су се одлучили на настави ТЕХНИКЕ И ТЕХНОЛОГИЈЕ да посећују саобраћајну секцију започињу надоградњу стеченог знања.

Категорија Б: пети разред (Млађа група)

Категорија Ц: Ученици ШЕСТОГ, СЕДМОГ и ОСМОГ разреда (Старија група)

1. Глобални план секције Месец :

Новембар – Штамани саобраћајни тестови се решавају уз помоћ наставника и самостално.: **Децембар** – Постепено упознавање са прилагођеним рачунарским софтверима из саобраћаја у кабинету за Информатику и рачунарство. Решавање уз помоћ наставника, самостално решавање и допуњавање знања прикупљањем материјала са Интернета. Мес **Јануар** – Самостално решавање тестова (Штампаних и дигиталних). Наставник прегледа и упућује на више нивое. **Фебруар** – Самостално решавање тестова (Штампаних и дигиталних). Наставник прегледа и упућује на више нивое. **Март** – Организација школских такмичења и одабир најбоље пласираних за општинско такмичење. Решавање тестова послатих од школске управе. Затим се ученици упућују на усавршавање вештина на полигонима (полигон спретности и полигон основних саобраћајних прописа) Спремање за такмичење које је у априлу или мају.

Шта знаш о саобраћају		Годишњи фонд часова: 36		
Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно васпитном раду	Начини и поступци реализације	Циљеви и задаци садржаја програма
1. Појмови у саобраћају 2. Саобраћајни знакови – Саобраћајни знакови презентација 3. Кретање пешака	8	-Формирање секције, -уознавање са планом рада секције, -уознавање основних правила учешћа пешака у саобраћају -Уознавање са врстама саобраћајних знакова, -Преглед саобраћајних знакова и њиховог значења	-фронтални, -презентација садржаја.	-уознавање ученика са секцијом и планом рада, -ученик зна основна правила учешћа пешака у саобраћају.
4. Саобраћајна правила за бициклисте 5. Кретање возила по путу 6. Укључивање и искључивање возила у саобраћају Превознице	8	-Уознавање врста регулације саобраћаја, -Презентовање различитих облика регулације саобраћаја. -Вежбање израде саобраћајних тестова за школско такмичење: „Шта знаш о саобраћају“	-Презентације, -слике, -израда панела.	-ученик зна да разликује врсту саобраћајног знака, -Ученик распознаје на основу слике значење саобраћајног знака.
7. Мимоилажење обилажење, претицање брзина кретања и полукружно окретање 8. Скретање возила 9. Возила под пратњом и првенством пролаза	6	-Презентовање најважнијих саобраћајних прописа, -Уознавање са специјалним возилима саобраћаја -Вежбање израде саобраћајних тестова за школско такмичење: „Шта знаш о саобраћају“	-Презентације, -слике,	-Ученик познаје начине регулације саобраћаја, -Ученик на раскрсници разуме регулацију саобраћаја.
10. Поједина правила саобраћаја 11. Саобраћајна раскрсница 12. Заустављање и паркирање 13. Употреба светала у саобраћају	6	-Презентовање најважнијих саобраћајних прописа, -Уознавање са безбедношћу свих учесника саобраћаја -Вежбање израде саобраћајних тестова за школско такмичење: „Шта знаш о саобраћају“	-презентација, -излагање.	-Ученици се упознају са најважнијим правилима учешћа у саобраћају,
14. Полигон спретности	8	-Уознавање са полигоном спретности, -Увежбавање вожње на полигону спретности	-практична вожња бицикла.	-Ученик упознаје полигон спретности, -Ученик разликује препреке на полигону спретности, -Ученик зна како правилно да пређе одређен део полигона.

8. ПЛАН ТРАНЗИЦИЈЕ

Циљ и сврха плана транзиције је подршка ученику и породици при преласку са једног нивоа образовања у други ниво образовања. Прелазак детета на виши ниво образовања помиње се у Закону о основама система образовања и васпитања, као ситуација у којој посебну пажњу треба посветити томе да се осигура остваривање основних принципа образовно-васпитног система.

Група активности	Активности	Циљ групе активности	Носиоци и учесници	Динамика	Исходи (навести кључне исходе)
1.Активности усмерене на ученика и породицу	1.1. Индивидуални рад са дететом, ПП службе – саветодавни разговори, редукција анксиозности, страха, план учења, методе учења и сл	Оснаживање ученика за предстојећу промену.	Учитељица, одељ. старешина, стручна служба.	Септембар и током године	Ученици растерећени долазе у школу и прихватају сарадњу са различитим наставницима
	1.2. Разговор са родитељима о важним променама у понашању детета.	Добијање важних информација ради	Одељењски старешина, стручна	Септембар	Одељењски старешина и стручна служба поседују

		правилног поступања према детету.	служба-		битне информације
	1.3. Достављање родитељима распореда консултација са предметним наставницима	Планирање разговора са наставницима.	Одељењски старешина,	Септембар	Родитељи имају распоред консултација
2.Активности усмерене на одељење	2.1. Предметни наставници реализују часове у одељењењима четвртог разреда	Упознавање ученика са наставницима који ће им предавати у 5. разреду	Учитељица и предметни наставници	Током године	Ученици су упознали наставнике
	2.2.Разговор о разликама између разредне и предметне наставе.	Упознавање свих ученика са разликама између разредне и предметне наставе.	Учитељица, стручна служба, будући одељењски старешина.	Мај	Ученици имају свест о разлици између разредне и предметне наставе
3.Активности у установи	3.1. Саветодавно инструктивни рад са свим наставницима који предају ученицима ради боље припреме наставника за прихватање ученика	Упознавање наставника са образовним могућностима детета.	Учитељица, стручна служба, будући одељењски старешина.	Мај-јун-август	Наставници су упознати и спремни за планирање садржаја рада за ученицима.
	3.2. Заједнички састанак ОВ 5.разреда (наставници који ће предавати ученику) са учитељицом која је учила ученика и наставником енглеског језика		Учитељица, стручна служба, одељењски старешина.	Август-септембар	
	3.3. Израда, по потреби, прилагођеног-измењеног распореда часова	Праћење образовних потреба и дететовог дневног ритма.	Одељењски старешина, родитељи ученика, стручна служба по потреби учитељица.	Септембар	Утврђен је распоред часова који у потпуности прати дететов дневни ритам.
4.Активности усмерена на институције у локалној заједници	4.1. Интерресорна комисија, по потреби.	Обезбеђивање ЛП за наредну школску годину. Сарадња са ИРК и ученика.	Учитељи 4. разреда, будући одељењски старешина, стручна служба, директор школе.	Април,јун, август-октобар	Ученик има ЛП у петом разреду. Остварује се подршке која му је потребна.

1. ПРОГРАМ „ПОКРЕНИМО НАШУ ДЕЦУ“

Програм „Покренимо нашу децу“ је намењен ученицима основне школе од првог до четвртог разреда. Вежбе је за те потребе осмислио Српски савез професора физичког васпитања и спорта. Циљ овог програма је повећана физичка активност деце, као и утицање на правилно држање тела и развој моторичких способности ученика.

Вежбање се састоји из 3 модела и то су:

1. Вежбе у учионици – „Веселе столице“, „Причам ти причу“, „Здрава стопалца“, „Разиграна палица“
2. Вежбе уз музику – „Музичка гимнастика“, „Плеши и заледи се“
3. Вежбе на отвореном простору – „Јесење, зимске и пролећне игарије“

Активност	Начин реализације	Носиоци активности	Место и време Реализације
Петнаестоминутно вежбање	За време часа или одмора	учитељи	Свакодневно Учионица или школско двориште

2.ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Циљ програма је развијање креативних капацитета ученика, промоција и афирмација ученичких и школских постигнућа.

Задаци:

- развијања креативности ученика;
- пружање могућности свим ученицима да покажу склоности и учествују у појединим културним активностима
- увођење ученика у разне области културног живота;
- пружања могућности ученицима да доживљавају културне вредности;
- навикавања ученика да на културан и организован начин проводе слободно време;

У области културне и јавне делатности школе биће организоване приредбе и то: поводом Дана школе, Дана Светог Саве, пријема нових првака, поводом завршетка школе ученика VIII разреда. Програме за приредбе поводом пријема нових првака припремиће млађи разреди. Носиоци активности су руководиоци актива учитеља. План, припрему и организацију осталих приредби вршиће Комисија за културну и јавну делатност.

У току године биће организоване најмање две ликовне изложбе. Задужени су наставници ликовне културе.

Хор старијих разреда учествоваће на одговарајућим јавним наступима поводом Дана школе и значајним јубилејима везаним за друштвену средину.

У марту месецу биће организована традиционална презентација школе радионичког карактера под називом „Школа по мери првака“ за будуће прваке. Радионице воде професори разредне и предметне наставе, а присуствују предшколци и њихови родитељи.

У току школске године биће организоване две продајне изложбе честитки ученика ове школе и то за Нову годину и Осми март.

Активност	Начин реализације	Носиоци активности	Место и време реализације
1. Пријем првака	Приредба	Стручно веће учитеља 2.разреда	1.септембар хол школе
2. Дан школе	Приредба изложба	Наставници музичке и ликовне културе, стручно веће наставника српског језика	Април хол школе
3. Промоција школског листа „Вуковац“	Приредба Изложба промоција	Тим за маркетинг, новинарска секција, ђачка редакција, стручно веће учитеља	Април
4. Израда, изложба и продаја новогодишњих честитки и украса у хуманитарне сврхе	Изложба	Стручно веће учитеља и наставника ликовне културе, одељењске старешине	Децембар хол школе
5. Прослава Светог Саве	Приредба	Наставници музичке и ликовне културе, српског језика, верске наставе стручно веће учитеља	27.јануар хол школе

6. Израда, изложба и продаја честитки за Дан жена (хуманитарна изложба)	Изложба	Стручно веће учитеља и наставника ликовне културе	Март хол школе
7. Књижевне вечери	Приредба	Наставници музичке и ликовне културе ,српског језика	Хол школе
8. Школа по мери првака	Радионице	Стручно веће учитеља, наставника природних наука, наставника физичког васпитања, стручна служба	Март учионице, школско двориште
9. Свечана додела годишњих диплома	приредба	Стручно веће наставника ликовне културе, музичке културе и српског језика	Јун Хол школе
10. Културне и спортске активности поводом Дечје недеље	Спортске активности радионице изложбе...	Стручно веће учитеља и наставника физичког васпитања	Октобар школа, град
11. Прилози на медијима и сајту о активностима школе	Извештаји, прилози,чланци	Тим за маркетинг и web-sajt школе; учитељи предметни наставници	Школа, током године

3.ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

Циљ програма школског спорта и спортских активности је развијање физичких способности, спортско техничко образовање и повезивање физичког и здравственог васпитања са животом и радом.

Задаци програма су:

- стимулисање телесног развоја повећањем снаге мишића и даљем развоју способности;
- развијање примарног биомоторички мотива израженог у потребу за кретањем, игром, борбом
- утицање на развој моторичких способности, а посебно на развој брзине, координације, гipкости и експлозивне снаге;
- развијање зглобно мишићне (кинетичке) осетљивости које се манифестују свесним и самосталним, управљањем, својим кретањем;
- повезивати моторичке задатке у целину, али без стварања крутих моторичких аутоматизма;
- задовољавати потребе за афирмацијом, али и сузбијати тенденције процењивања властитих способности услед-недовољно развијене самокритичности ученика и ученица;
- задовољавати потребе ученика и ученица за групном идентификацијом која у знатној мери убрзава процес социјализације личности;
- развијати способности за посматрање, доживљавање и стварање естетских вредности (лепота кретања, лепота спорске игре и лепота природе);
- уводити ученике у организовани систем припрема за игре, сусрете и манифестације.

Уместо спортских активности Министарство спорта и омладине увело је трећи час физичког васпитања као обавезни који ће бити посвећен спортовима за које се изјасне ученици.

Активности	Носиоци активности	Учесници	Временски оквир
Крос РТС	Такмичење у трчању свих узраста	Министарство просвете, школа	Септембар
Спортске активности у оквиру спортске недеље	Турнири, планинарење, шетње	Учитељи, ученици. наставници физ. васпитања, ученици	Октобар
Недеља спорта	Такмичење у спортовима	Школе са општине	Током године

Јесењи крос	Такмичење у трчању свих узраста	Школа, ученици, наставници физ, васпитања	Октобар
Спортске активности за дан школе	Турнири	Наставници физ. васпитања	Новембар
Пролећни крос	Трчање ученика свих узраста	Ученици, наставници, школа, сви ученици	Пролеће
Секције	Обука спортова кроз додатне часове	Наставници, ученици	Током године
Активан одмор	Вежбање на 2. одмору	Наставници, ученици	Током године

4.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Циљ програма

Стварање безбедног окружења, неговање атмосфере сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Задаци:

- обучавање ученика за развијање социјалних вештина и ненасилног решавања конфликта у оквиру редовне наставе и ваннаставних активности
- стална комуникација са родитељима, институцијама, и локалном заједницом на отклањању ризика за појаву насиља
- развијање и примена процедура поступања у случајевима насиља
- примена правила понашања
- превентивни рад са ученицима
- рад Тима за превенцију насиља
- унапређивање рада унутрашње и спољашње заштитне мреже
- стално стручно усавршавање наставника.

Сврха Посебног протокла

- уређују се интерни поступци унутар система и појединачних установа
- разрађује се интерни поступак у ситуацијама сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања
- оквир је за превентивне активности и води ка унапређењу стандарда за заштиту деце/ученика
- намењен је деци, свим запосленим у образовно-васпитним установама, родитељима и другим релевантним појединцима и институцијама које су укључене у превенцију и решавање проблема насиља.

Законски оквир

Основе за успостављање процедура за реаговање у установама образовања и васпитања које се односе на злостављање деце/ученика од стране запослених у установи постављене су Законом о основама система образовања и васпитања (члан 44,45 и 46) и Законом о раду;

Директор је одговоран за поштовање законитости рада установе и предузимање мера у складу са Законом (члан 61. и члан 62., став 2., тачка 12.). Документа и закони на којима се заснива израда Посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту Протокола):

- Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима детета („Службени лист СФРЈ” – додатак: Међународни уговори,

број 15/90 и „Службени лист СРЈ” – додатак: Међународни уговори, број 4/96 и 2/97) – према овом Закону и Уговору држава се

обавезала да преузме мере за спречавање насиља у породици, институцијама и широј друштвеној средини и да обезбеди заштиту детета од:

- физичког и менталног насиља, злоупотребе и занемаривања (члан 19);
- свих облика сексуалног злостављања и искоришћавања (члан 34);
- отмице и трговине децом (члан 35);
- свих других облика искоришћавања (експлоатације) штетних по било који вид дететове добробити (члан 36);
- нехуманих и понижавајућих поступака и кажњавања (члан 37);
- да држава обезбеди мере подршке за физички и психички опоравак детета жртве насиља и његову социјалну реинтеграцију (члан 39).
- Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС” бр. 72/09, 52/11, 55/13), дефинисао је да се права детета и ученика остварују у складу са потврђеним међународним уговорима, и да је установа дужна да обезбеди њихово остваривање (члан 95);
- Национални план акције за децу – стратешки документ којим је Влада дефинисала општу политику земље према деци, за период до 2015. године. (усвојен фебруара 2004. године);
- Општи протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања, усвојен од Владе Републике Србије августа 2005. године.

Сви облици насиља, злостављања, злоупотреба и занемаривања деце, којима се угрожава или нарушава физички, психички и морални интегритет личности детета, представљају повреду једног од основних права детета: право на живот, опстанак и развој, што је дефинисано у Конвенцији Уједињених нација о правима детета. Конвенција је послужила као основ за међународне уговоре, документе и стратегије, које је потписала и донела и наша држава.

Значење појмова (дискриминација, насиље, злостављање и занемаривање)

Општим протоколом дефинисани су појмови злостављање и занемаривање.

Злоупотреба или злостављање детета обухвата све облике физичког и/или емоционалног злостављања, сексуалну злоупотребу, занемаривање или немаран поступак, као и комерцијалну или другу експлоатацију, што доводи до стварног или потенцијалног нарушавања дететовог здравља, његовог преживљавања, развоја или достојанства у оквиру односа који укључује одговорност, поверење или моћ. (Дефиниција је усвојена на Консултацији о спречавању злоупотреба деце у Светској здравственој организацији у Женеви, 1999. године, Општи протокол.)

У складу са наведеним документима и законским основама, у Протоколу ће се користити појам насиље, који ће подразумевати различите врсте и облике насилног понашања, злостављања, занемаривања, злоупотребе и искоришћавања.

Под **дискриминацијом** односно дискриминаторним понашањем подразумева се понашање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа односно врши пропуштање чињења (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лице или групу лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статус мигранта, расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном доби, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Извршилац дискриминације јесте лице – учесник у образовању, запослени, родитељ или треће лице, као и установа, њени органи и тела који својим чињењем или пропуштања чињења врше дискриминацију у процесу образовања и васпитања или у вези са њим, у свим релацијама.

Дискриминисано лице јесте лице – учесник у образовању, запослени, родитељ и треће лице, група – учесника у образовању, запослених, родитеља и трећих лица, чланови органа и тела установе који су претрпели дискриминацију у процесу образовања и васпитања или у вези са њим.

Насилно понашање није у сваком случају дискриминаторно, али свако дискриминаторно јесте насилно.

Насиље се овде дефинише као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства деце/ученика.

Насиље може имати следеће форме:

Физичко насиље се односи на понашање које доводи до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета/ученика.

Примери физичког насиља су: ударање, шутирање, гурање, шамарање, чупање, дављење, бацање, гађање, напад оружјем, тровање, паљење, посипање врућом водом, ускраћивање хране, сна и сл.

Емоционално/психолошко насиље односи се на оно понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета/ученика.

Односи се и на ситуације у којима се пропушта обезбеђивање прикладне и подржавајуће средине за здрав емоционални и социјални развој у складу са потенцијалима детета/ученика. Емоционално насиље и злостављање обухвата поступке којима се врши:

омаловажавање, етикетирање, игнорисање, вређање, уцењивање, називање погрдним именима, оговарање, подсмевање, исмејавање, неприхватање, изнуђивање, манипулисање, претња, застрашивање, ограничавање кретања деце/ученика, као и други облици непријатељског понашања.

Социјално насиље представља искључивање из групе и дискриминацију.

Односи се на следеће облике понашања: одвајање детета/ученика од других на основу различитости, довођење у позицију неравноправности и неједнакости, изолацију, недружење, игнорисање и неприхватање по било ком основу.

Сексуално насиље и злоупотреба деце/ученика подразумева њихово укључивање у сексуалну активност коју она не схватају у потпуности, за коју нису развојно дорасла (не прихватају је, нису у стању да се са њом сагласе) и која има за циљ да пружи уживање или задовољи потребе друге особе.

Сексуалним насиљем сматра се: сексуално узнемиравање - ласцивно коментарисање, етикетирање, ширење прича, додиривање, упућивање порука, фотографисање, телефонски позиви и сл.; навођење или приморавање детета/ученика на учешће у сексуалним активностима, било да се ради о контактним (сексуални однос, сексуално додиривање и сл.) или неконтактним активностима (излагање погледу, егзибиционизам и сл.); коришћење деце/ученика за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Електронско насиље и злостављање - насиље коришћењем информационих технологија (електронско насиље): је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем ВЕБ сајта, четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и сл., слање увредљивих и понижавајућих порука.

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, насилни екстремизам, трговину људима, експлоатацију детета и ученика и др.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно установа чини или не чини што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан, положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља или наставника ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Насилни екстремизам је промовисање, заговарање, подржавање, припремање и учествовање у идеолошки мотивисаном насиљу за остваривање друштвених, економских, верских, политичких и других циљева.

Трговина људима је врбовање, превозење, пребацивање, скривање или примање лица, путем претње силом или употребом силе или других облика присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребе овлашћења или тешког положаја или давање или примање новца или користи да би се

добрио пристанак лица које има контролу над другим лицем у циљу експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета и ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету и ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета и ученика у свим областима, а што може да наруши његово знање и развој.

Занемаривање у установи обухвата:

- ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету и ученику;односно необезбеђивање додатне подршке у образовању; неоправдана примена нижих критеријума у оцењивању припадника ромске националности; сужавање плана и програма за припаднике мањина;необезбеђивање материјала за рад прилагођених ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом;неукључивање ученика из осетљивих група у поједине активности, ученички парламент; необавештавање о родитељским састанцима
- нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља;
- пропусте у обављању надзора и заштите детета и ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Насиље је вишедимензионална појава. Не постоје прецизне границе између различитих врста и облика насиља, односно они се међусобно преплићу и условљавају

Сви који имају сазнање о насиљу обавезују на поступање и примену општих циљева Посебног протокола и унапређивање квалитета живота деце применом:

- мера превенције
- мера интервенције

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ У СКЛОПУ ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ- УЧЕНИКА ОД НАСИЉА

У области превенције раде се радионице превенције насиља које треба да промене климу у школи, развуку ненасилну комуникацију и солидарност међу ученицима. Радионице спроводе одељенске старешине са свим ученицима од 1 до 8 разреда. Програм ове школске године освежен је сетом радионица на тему превенције појава тужакања, ругања, давања погрдних надимака, радионицама за грађење толеранције и пријатељства и неговање матерњег језика.

На подручју наставе и ваннаставних активности организоваће се разне манифестације, догађања и такмичења, форум представе и сл.

Будући да је школа била у пројекту „Школа без насиља“ основне поставке пројекта, садржај и активности уграђени су у програм Заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања.

Информисање свих укључених у живот и рад установе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља и реаговање у ситуацијама насиља обављаће се кроз низ родитељских састанака као и на састанцима Савета родитеља школе.

Радиће се на континуираном унапређивању компетенција наставника и ненаставног особља, деце, ученика, родитеља и локалне заједнице за уочавање и решавање проблема дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Кроз програм се дефинишу процедуре и поступци за заштиту од насиља и реаговање у ситуацијама насиља што захтева и овај Протокол.

АКЦИОНИ ПЛАН ШКОЛЕ

Општи циљеви:

1. Праћење поступања по дефинисаним улогама и одговорностима у примени процедура и поступака Посебног протокола

Задатак: Праћење примене поступања по Протоколу.

Носиолац активности: Школски тим

2. Унапређивање знања наставника о ненасилној комуникацији

Задатак: организовати обуке на предвиђене теме

Носиолац активности: Школски тим, ментор

3. Укључивање родитеља у реализовање предавања и трибина

Задатак: Одабрати родитеље за предавање на тему насиља и здравља и организовати предавања за ученике и родитеље.

Носиоци активности: одељењске старешине

4. Унапређивање рада унутрашње и спољашње заштитне мреже.

Задатак: Интензивирање сарадње са Центром за социјални рад и Министарством унутрашњих послова и Дечјим диспанзером кроз састанке, предавања и консултације.

Носиоци активности: Школски тим

Интервентне активности – процедуре и поступци интервенције у заштити деце од насиља

Активност	Начин реализације	Носиоци активности	Место и време реализације
Праћење примене поступања по Протоколу	Праћење поступања по дефинисаним улогама и одговорностима у примени процедура и поступака Посебног протокола	Школски тим	Током године
Организовање обуке на предвиђене теме сс посебним освртом на дискриминацију	Унапређивање знања наставника о ненасилној комуникацији и трговина људима, дискриминацији	Школски тим	Током године
Организовање предавања за ученике и родитеље на тему различитих облика насиља, злоупотреба ПАС, трговине људима/децом и здравих стилова живота	Укључивање службених лица из релевантних установа и родитеља у реализовање предавања и трибина	Директор, тим	Током године
Интензивирање сарадње са Центром за социјални рад и Министарством унутрашњих послова и Дечјим диспанзером кроз састанке, предавања и консултације	Повезивање унутрашње и спољашње заштитне мреже	Школски тим	Током године
Упознавање са кућним редом школе	Разговори и саветовања о битним питањима на одељењским заједницама	Одељењски старешина	1. полугодиште септембар
Одржавање спортско-рекреативних активности; ангажовање ученика у културно друштвеним активностима и манифестацијама; укључивање у друштвене, спортске, културне и хуманитарне манифестације на нивоу локалне заједнице и шире	Евиденције, слике, радни материјали	Стручно веће наставника физичког васпитања, ос, руководиоци секција и додатне наставе и директор и помоћник школе	Током године

Школске и кућне обавезе и коришћење слободног времена	Разговори, одељењске заједнице	Одељењски старешина	Током године
Знаци пријатељства – како неговати пријатељство у одељењу	Разговори, одељењске заједнице	Одељењски старешина	Током године
Тужакања у одељењу, давање погрдних надимака	Разговори, одељењске заједнице	Одељењски старешина	Током године

Неговање матерњег језика	Разговори, одељењске заједнице	Одељењски старешина	Током године
Конструктивно решавање проблема	Разговори, одељењске заједнице	Одељењски старешина, психолог, педагог	Током године

Свака особа која има сазнање о дискриминацији, насиљу, злостављању и занемаривању обавезна је да реагује.

Интервентне процедуре и поступци морају уважавати следеће критеријуме:

- да ли се насиље дешава или постоји сумња на насиље;
- где се дешава – да ли се дешава у школи или ван ње;
- ко су учесници дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања;
- облик и интензитет насиља, злостављања и занемаривања.

На основу ових критеријума врши се процена нивоа ризика за безбедност детета и одређују поступци и процедуре и начин реаговања:

- случај се решава у школи;
- случај се решава у школи у сарадњи са другим компетентним установама;
- случај се прослеђује надлежним службама.

Кораци и поступци у интервенцији

1. Проверавање сумње или откривање насиља
2. Заустављање и смиривање учесника
3. Обавештавање родитеља
4. Консултације
5. Мере и активности – план заштите
6. Праћење ефеката предузетих мера и активности.

У процени је потребно **уважити и лични доживљај детета које трпи насиље**. На пример, **исмевање** је чест начин понашања у вршњачкој комуникацији, али ако дете на које је усмерен овај облик понашања пати, онда треба и ову ситуацију решавати у сарадњи са Тимом. Некада гурање, ударање, шамарање, уцењивање и сл. могу имати озбиљне последице и захтевају укључивање Тима, али и других надлежних институција (Дом здравља, Центар за социјални рад, полиција).

Откривање, сазнање о насиљу, први је корак у заштити деце/ученика од насиља. У неким ситуацијама знаци насиља су очигледни, док је у другим ситуацијама веома тешко открити проблем и због тога је улога професионалца и особе која ужива поверење детета веома важна. Посебно је тешко открити да дете трпи емоционално или социјално насиље. Деца се некад повлаче у себе, раздражљива су, агресивна, преосетљива, тј. различито реагују.

Прекидање, заустављање насиља је обавеза свих који имају било какво сазнање или сумњу да се насиље догађа.

Смиривање ситуације подразумева обезбеђивање сигурности за дете/ученика, разговор са учесницима и посматрачима.

После прекидања насиља и смиривање учесника, запослени који је непосредно реаговао или има сазнање о насиљу иницира консултације унутар установе ради процене ризика и израде плана заштите за све учеснике. У овој фази Тим процењује степен ризика и одлучује на који начин ће решавати случај, да ли ће га самостално решавати или ће укључити друге надлежне институције. Неопходно је водити рачуна о поверљивости података, заштити приватности и стављању интереса детета изнад интереса родитеља, школе и др. Посебна обазривост је потребна када тим одлучује и процењује само на основу сумње.

Након заустављања насиља реализују се договорене активности и мере заштите.

Праћење ефеката предузетих мера: са циљем провере успешности предузетих заштитних мера, одељењски старешина/наставник/Тим планира праћење и вредновање поступака и процедура који су примењени у односу на све учеснике насиља.

Потребно је пратити понашање детета које је трпело насиље (да ли се повлачи, да ли постаје агресивно, да ли тражи подршку) и детета које се понаша насилно (да ли наставља са нападима, да ли тражи друге жртве, да ли га група одбацује, да ли га група подржава...).

Облици насиља и злостављања	Физичко	Психичко	Социјално	Сексуално	Електронско
ПРВИ НИВО	ударање чврга, гурање, штипање, гребане, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари	омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, имитирање, „прозивање“	добацивање, подсмивање, искључивање из групе или заједничких активности, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина	неумесно, са сексуалном поруком: добацивање, псовање, ласивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално, недвосмислена гестикулација	узнемиравајуће позивање, слање узнем. СМС и ММС порука
ДРУГИ НИВО	шамарање, ударање, гажење, цепање одела, „шутке“, затварање,	уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана	сплеткарење, игнорисање, неукључивање,	сексуално додиривање, показивање порнографског	оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба блогова,

	пљување, отимање и уништ. имовине, измицање столице, чупање за уши и косу	комуницирања, искључивање. Манипулисање	неприхватање, манипулисање, искоришћавање	материјала, показивање интимних делова тела, свлачење	форума, четовања, снимање појединаца против његове воље, снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика
ТРЕЋИ НИВО	туча, давлeње, бацање, проузроковање опекотина, повреда, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем	заstraшивање, уцењивање уз претњу, изнуђивање новца или ствари, ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање деструктивне групе	претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање кланова, које за последицу има повређивање других	завођење од стране одраслих, подвођење, злоупотреба положаја, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест	снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, децја порнографија

Објашњење појмова тешких облика дискриминације :

- ✓ **Виктимизација**- шиканирање и малтретирање лица или групе лица која тражи заштиту од дискриминације, која је пријавила или сведочи у корист дискриминисаног лица;
- ✓ **Сегрегација** –одвајање припадника одређене групе од других лица или група лица, одвајање у специјалне школе или одељења која нису по закону на пр. одељења за цигане;
- ✓ **Говор мржње**- исписивање расистичких, ксенофобичних, антисемитских, антиисламских, хомофобичних, сексистичких порука или симбола на објектима установе или у њеном непосредном окружењу;
- ✓ **Хомофобија** – позивање на насиље према припадницима ЛГБТИ популације путем друштвених мрежа;
- ✓ **Вишеструка или укрштена дискриминација** –излагање руглу и подсмеху учесника у образовању из осетљивих друштвених група , нпр. ромске девојчице ;
- ✓ **Аблеизам** - излагање руглу и подсмеху учесника у образовању са сметњама у развоју и инвалидитетом ;
- ✓ **Продужена дискриминација**- континуирано (дуже траје)омаловажавање истог учесника у образовању по основу његовог личног својства;
- ✓ **Стереотипи** - негирање индивидуалних карактеристика на основу унапред створеног и широко прихваћеног мишљења о одређеној групи;
- ✓ **Предрасуде** – негативно мишљење и однос према одређеној групи настао на основу наученог обрасца мишљења који је логички неоснован, али упорно одржаван социјални став према тој групи

Како ће се поједини облици насиља решавати у конкретним ситуацијама, то јест на ком нивоу, зависи и од следећих околности:

- да ли насиље чини појединац или група, вршњак или неко старији;
- да ли се насилно понашање понавља;
- које су могуће последице;
- какве су компетенције наставника, одељењског старешине.

Облике насиља на првом нивоу решава самостално наставник/одељењски старешина у оквиру саветодавног рада са учеником, групом ученика или целим одељењем. Међутим, уколико исти ученик учестало испољава насилно понашање, или је, са друге стране, често изложено насилном понашању, у решавање проблема неопходно је укључити и Тим.

Облике насиља на другом нивоу решава одељењски старешина у сарадњи са педагогом, Тимом за заштиту и директором, тј. са унутрашњом заштитном мрежом, уз обавезно учешће родитеља у циљу појачавања васпитног рада. Уколико појачан васпитни рад није делотворан, директор покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру у складу са Законом.

На трећем нивоу насиља активности предузима директор у сарадњи са Тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа (ЦСР, ПУ, друге организације и службе). Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу детета, тј. може да му штети, директор обавештава Центар за социјални рад или полицију. На овом нивоу обавезан је васпитни рад који је по интензитету примерен потребама ученика, као и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере у складу са Законом. У том поступку ученик може бити кажњен укором директора или укором Наставничког већа и може бити премештен у другу школу уз сагласност родитеља или старатеља.

Појачан васпитни рад са учеником обухвата следеће активности:

- саветодавни контакт са починиоцем/има насиља;
- саветодавни контакт са учесницима насиља;
- потенцијално склапање договора са починиоцем о промени понашања;
- повремено састајање са родитељима починиоца;
- повремено састајање са родитељима ученика који трпи насиље;
- сарадња са Центром за социјални рад;
- праћење реализације Индивидуалног плана за промену понашања;
- сарадња са институцијама у евентуалном корективном третману са учеником/има;
- редован контакт одељењског старешине и психолога са родитељима укључених у посебни план или програм заштите и превенције поремећаја понашања.

Насиље или сумња да се насиље дешава између деце/ученика

1. Опажање или добијање информације да је насиље у току.

Сумња да се насиље дешава на основу:

- препознавања спољашњих знакова или специфичног понашања детета/ученика и породице, или
- путем поверавања
непосредно – од стране самог детета/ученика
посредно – од стране треће особе (вршњака, родитеља, старатеља...).

2. Прекидање, заустављање насиља или обавештавање одговорне особе - свака одрасла особа која има сазнање о насиљу (дежурни наставник, учитељ, одељењски старешина, предметни наставник, сваки запослени у установи), у обавези је да реагује тако што ће прекинути насиље или позвати помоћ (уколико процени да самостално не може да прекине насиље).

2.1. Хитна акција – позивање МУП-а, здравствених служби (уколико су сукоби и насиље таквих размера да имају веће последице по учеснике насиља).

3. Смиривање ситуације – подразумева обезбеђивање сигурности за дете/ученика, раздвајање, разговор са учесницима насиља;

3.1 Прикупљање информација: разговор са учесницима и другим актерима (прикупљање информација се односи и на насиље и на сумњу да постоји насиље).

4. Консултације – остварују се непосредно по појави сумње или по стицању информација о насиљу или након непосредног насиља. Обављају се у оквиру установе на следећи начин:

А) уколико је видео насиље или је обавештен да се насиље непосредно дешава, обавештава неког од наведених особа: дежурног наставника, педагога, психолога, одељењског старешину, директора, члана Тима за заштиту деце/ученика од насиља...

Б) уколико код њега постоји сумња на насиље или је добио информације да постоји сумња на насиље, о томе обавештава стручну службу, одељењског старешину, директора, члана Тима).

4.1. Обавештавање стручне службе у школи: Након А и Б ситуације, информације о насиљу и чињенице о вршењу насиља прослеђују се стручној служби, која је дужна да забележе све релевантне податке:

- име и презиме особе која је дала информације о насиљу или сумњи да постоји насиље;
- имена особа који су актери насиља или потенцијалног насиља;
- опис ситуације која се може назвати насиљем, детаљно, објективно, без процена и тумачења;
- белешке разговора са непосредним актерима насиља и учесницима догађаја у вези са догађајем;
- опис ситуације у писаној форми од стране непосредних учесника догађаја.

4.2. Састанак педагога са Тимом и упознавање чланова са околностима и чињеницама;

4.3. Тим на основу података процењује ниво ризика и сачињава (уколико процени да је потребно):

- план заштите и даље кораке поступања (реаговања) и праћења ситуације и последица ситуације и план реинтеграције учесника насиља;
- тим одређује задатке, одговорности и улоге чланова тима и других запослених у школи;
- разговори, белешке и описане ситуације у описаној форми, поверљивог су карактера, ради заштите најбољег интереса детета/ученика.

4.4. Тим се може, у зависности од сложености ситуације, консултовати са службама изван установе:

- са Центром за социјални рад;
- специјализованим здравственим службама.

5. Након откривања насиља и обављених консултација са релевантним стручњацима и/или институцијама Тим доноси одлуку о предузимању акција које се односе на:

- информисање родитеља деце/ученика учесника у насиљу и о предузетим планом заштите и праћења развоја ситуације (родитељи се обавештавају и позивају непосредно после насиља и у време консултација);
- организовање посебних програма оснаживања деце/ученика за конструктивно поступање у ситуацијама насиља);
- укључивање надлежних служби: здравствена служба, МУП, ЦЗС (уколико се процени да је потребно).

Напомена: у случајевима у којима је постојала сумња на насиље, прати се понашање потенцијалних учесника (одељењски старешина, предметни наставници, стручна служба).

Подношење пријаве надлежној служби обавеза је директора установе. Пријава се подноси у усменој и писаној форми. Пријава садржи податке о детету/ученику и породици, који су у том моменту познати, и разлоге за упућивање. Пре пријаве потребно је обавити разговор са родитељима, осим ако тим установе процени да ће тиме бити угрожена безбедност детета/ученика.

6. Праћење ефеката предузетих мера

Тим за заштиту деце/ученика је у обавези да у сарадњи са запосленим у установи и релевантним установама, прати ефекте предузетих заштитних мера и активности због планирања новог циклуса Програма заштите деце/ученика од насиља.

ВАЖНО: Приликом консултација са колегама унутар и/или изван установе обавезно је поштовати принцип поверљивости, као и принцип заштите најбољег интереса детета!

ВАЖНО: У образовно-васпитном систему нема места за истрагу и доказивање злостављања и занемаривања. Ти задаци су у надлежности других система.

Насиље или сумња да је дете/ученик изложено насиљу од стране одрасле особе запослене у школи

1. Непосредно опажање или непосредног добијање информације да је насиље у току или да се насиље десило.

1.1. Сумња да се насиље дешава на основу:

- препознавања спољашњих знакова или специфичног понашања детета/ученика

путем поверавања:

непосредно – од стране самог детета/ученика;

посредно – од стране треће особе (вршњака, родитеља, старатеља...).

2. Прекидање, заустављање насиља или обавештавање одговорне особе – свака одрасла особа која има сазнање о насиљу (дежурни наставник, учитељ/одељењски старешина, предметни наставник, сваки запослени у установи) у обавези је да реагује тако што ће прекинути насиље или позвати помоћ (уколико процени да самостално не може да прекине насиље);

2.1. Хитна акција – позивање МУП-а, здравствених служби; (уколико су сукоби и насиље таквих размера да имају веће последице по учеснике насиља);

3. Особа која је опазила насиље, добила посредно или непосредно информацију о насиљу или има сумњу о насиљу, дужна је да информације саопшти директору школе.

4. Тим обавља консултације и прикупљање информација: Након сазнања да постоји или се сумња на насиље директор је дужан да обавести Тим. Тим организује консултације и прибављање информација уз поделу задатака који се односе на:

- обављање разговора са учесницима и другим актерима насиља или сумње о насиљу ради прикупљања чињеничних информација или на неки други начин за који Тим процени да је адекватан ситуацији;
- имена особа који су актери насиља или потенцијалног насиља;
- опис ситуације која се може назвати насиљем, детаљно, објективно, без процена и тумачења;
- белешке разговора са непосредним актерима насиља и учесницима догађаја у вези са догађајем или сумњом на насиље;
- опис ситуације у писаној форми од стране непосредних учесника догађаја;
- разговори, белешке и описане ситуације у описаној форми, поверљивог су карактера, ради заштите најбољег интереса детета/ученика.

4.1. Уколико је насиље или сумња на насиље потврђена, предузимају се следеће мере:

- предузимају се мере према запосленом у складу са законима;
- информишу се родитељи о предизутим мерама;
- Тим сачињава заштитне мере према детету/ученику на основу процена нивоа ризика;
- организовање посебних програма оснаживања деце/ученика за конструктивно поступање у случајевима насиља и план реинтеграције учесника насиља;
- информишу се надлежне службе (уколико се процени да је потребно): Центар за социјални рад; специјализоване здравствене службе, Министарство унутрашњих послова, у случајевима када је детету потребна физичка заштита или када постоји сумња да је учињено кривично дело или прекршај.

5. Тим прати предузете мере: реализацију плана заштите и даље кораке поступања и праћења ситуације и последица ситуације, одређујући задатке, одговорности и улоге чланова тима;

Напомена: У случајевима у којима је постојала сумња на насиље, прати се понашање потенцијалних учесника (одељењски старешина, предметни наставник, стручна служба, остали запослени у Школи).

Подношење пријаве надлежној служби обавеза је директора установе. Пријава се подноси у усменој и писаној форми. Пријава садржи податке о детету/ученику и породици, који су у том моменту познати, и разлоге за упућивање. Пре пријаве потребно је обавити разговор са родитељима, осим ако тим установе процени да ће тиме бити угрожена безбедност детета/ученика.

6. Праћење ефеката предузетих мера

Тим за заштиту деце/ученика је у обавези да у сарадњи са запосленим у установи и релевантним установама, прати ефекте предузетих заштитних мера и активности због планирања новог циклуса Програма заштите деце/ученика од насиља.

ВАЖНО: Приликом консултација са колегама унутар и/или изван установе обавезно је поштовати принцип поверљивости, као и принцип заштите најбољег интереса детета!

ВАЖНО: У образовно-васпитном систему нема места за истрагу и доказивање злостављања и занемаривања. Ти задаци су у надлежности других система.

Насиље или сумња на насиље од стране одрасле особе која није запослена у установи

1. Непосредно опажање или непосредно добијање информације да је насиље у току или да се насиље десило:

- прекидање, заустављање насиља или обавештавање одговорне особе;
- смањивање напетости (смиривање учесника насиља...)
- консултације Тима: Тим организује консултације и прибављање информација уз поделу задатака који се односе на:
- обављање разговора са учесницима и другим актерима насиља или на основу информације да се насиље десило ради прикупљања чињеничних информација или на неки други начин за који Тим процени да је адекватан ситуацији;
- имена особа који су актери насиља;
- опис ситуације која се може назвати насиљем, детаљно, објективно, без процена и тумачења;
- белешке разговора са непосредним актерима насиља и учесницима догађаја у вези са догађајем;
- опис ситуације у писаној форми од стране непосредних учесника догађаја или информација које особа име у вези са догађајем које се може назвати насиљем;
- разговори, белешке и описане ситуације у описаној форми, поверљивог су карактера, ради заштите најбољег интереса детета/ученика;
- процена нивоа ризика за учеснике насиља;
- информисање родитеља, старатеља или друге особе од поверења;
- информисање надлежних служби (по потреби ЦЗР, МУП, Здравствене службе);
- предузимање заштитних мера и плана акције;
- праћење ефеката предузетих мера и плана акције.

2. Сумња да се насиље дешава на основу:

- препознавања спољашњих знакова или специфичног понашања детета/ученика;
 - путем поверавања;
 - непосредно – од стране самог детета/ученика
 - посредно – од стране треће особе (вршњака, родитеља, старатеља...).

3. Тим за заштиту деце/ученика врши консултације у установи тако што се консултује са другим надлежним службама, разговара са родитељима или особама од поверења, ако то не угрожава безбедност детета;

На основу консултација Тим процењује да ли да:

- неодложно пријави насиље МУП-у и Здравственој установи (ако постоји повреда или је угрожен живот);
- одложи пријављивање ако је у питању изузетна ситуација и консултује се са више надлежних установа, служби и институција;
- пријави насиље Центру за социјални рад;
- пружање подршке детету/ученику кроз програм оснаживања и заштите и праћење реализације програма и тазвоја ситуације;
- пружање подршке детету/ученику у оквиру међусекторске мреже заштите.

ВАЖНО: Приликом консултација са колегама унутар и/или изван установе обавезно је поштовати принцип поверљивости, као и принцип заштите најбољег интереса детета!

ВАЖНО: У образовно-васпитном систему нема места за истрагу и доказивање злостављања и занемаривања. Ти задаци су у надлежности других система.

Евиденција и документација

Одељењски старешина, стручна служба, директор су у обавези да воде евиденцију о појавама насиља.

Тим за заштиту ученика од насиља води евиденцију о случајевима насиља који захтевају њихово укључивање. Документација се чува на сигурном месту, како би се обезбедила поверљивост података.

Обавеза је одељењских старешина и учитеља да упознају родитеље и ученике са овим документом.

За информисање о обавезама и одговорностима проистеклим из *Посебног протокола*, као и за његову примену, одговоран је директор установе. У случају непоштовања процедура прописаних *Посебним протоколом*, поред примене мера прописаних *Законом о основама система образовања и васпитања* (члан 128, 129, 131 и члан 145, став 1, тачке 2 и 3), неопходно је предузети додатно информисање, саветодавни рад, обуке и друге педагошко-психолошке мере.

ДЕФИНИСАЊЕ УЛОГЕ СВИХ АКТЕРА У ШКОЛИ

Ниво	Одговорности	Поступци
Разредни старешина/ учитељ	Обезбеђује заштиту угроженог детета, пружа подршку и улива сигурност, по потреби покреће унутрашњу заштитну мрежу и сегменте спољашње мреже, изриче васпитно-дисциплинске мере у складу са законом	Зауставља насиље, истражује шта се десило, ко су актери, где се десило, евидентира, прати, консултује и сарађује са ПП службом, школским тимом, вршњачким тимом, обавештава све наведене актере као и родитеље ученика
Одељенско веће	Праћење остваривања образовно-васпитног рада на нивоу већа, обезбеђивање услова за свестран развој ученика, праћење рада ученика и поштовање њихових права као и испуњавање обавеза од стране ученика и наставника	Организација образовно- васпитних активности, праћење реализације, праћење постигнућа ученика (путем извештаја), евидентирање потешкоћа и проблема током реализације зацртаних планова и програма, оцена успешности, изрицање похвала, додела награда и изрицање васпитно- дисциплинских мера за лакше повреде дужности и обавеза ученика
Наставничко веће	Додељује награде и похвале за постигнуте резултате, изриче	Разматрање извештаја, доношење одлука о изрицању дисциплинских

	дисциплинске мере за учињену тежу повреду дужности ученика	мера за теже повреде дужности, додела похвала и награда.
Стручни сарадници: -Педагог -Психолог	Стара се о свеукупном развоју ученика, брине о његовом напредовању у настави, о процесу уклапања у колектив, социјализацији, бави се саветодавним радом, учествује у раду Тима за заштиту деце од дискриминације, насиља, злоупотребе и злостављања	Саветодавне активности, радионице, предавања, праћење, посматрање, вођење документације, истраживачка активност, сарадња са сегментима унутрашње и екстрне заштитне мреже
Директор школе	Стара се о остваривању стандарда постигнућа и унапређивању васпитно-образовног рада; предузима мере у случајевима повреда забрана и недоличног понашања запосленог и његовог негативног утицаја на децу и ученике; одлучује о правима, обавезама и одговорностима ученика; покреће и води дисциплинске поступке против запослених и ученика	Руководи и председава седницама НВ и Педагошког колегијума, организује и контролише рад свих запослених у школи, изриче казне и мере, предузима мере за очување безбедности објекта и нормалан рад у истом, обавештава надлежне органе и координира сарадњу са спољашњом заштитном мрежом
Савет родитеља	Брину о обезбеђивању услова за рад који	Предлажу, учествују у конкретним акцијама,

Школски одбор	омогућују реализацију наставних планова и програма и безбедан боравак деце у школи Прате пословање школе и реализацију свих врста планова и програма који се у школи остварују	донирају средства, сарађују са свим запосленим радницима у школи, представљају и промовишу школу у средини Усвајају документа о раду, оцењују рад школе кроз анализу и усвајање извештаја Информишу средства јавног информисања на локалу
Предметни наставници	Одговорни су за редовно одржавање свих видова наставе и обезбеђивање реда и материјалних и других услова за квалитетан рад, али и за безбедност ученика током рада	Одржавају дисциплину, уочавају и пријављују насиље, заустављају насиље, смирују ситуацију, пријављују и активирају унутрашњу заштитну мрежу уколико не могу самостално да реше конфликт, воде евиденцију
Дежурни наставници	Редовно обавља дежурство, стара се о реду и безбедности ученика током свог дежурства као и о безбедности објекта током рада	На звук звона пушта ученике у објекат, води рачуна да се евидентира присуство трећих лица, уочава, зауставља и пријављује случајеве насиља, ангажује чланове интерне заштитне мреже по потреби
Помоћно особље	Води рачуна о исправности објекта,	Чисте, рибају, поправљају, пријављују

	апарата и уређаја, о хигијени свих просторија и естетском изгледу истих, отклања све кварове и оштећења која могу бити опасна по здравље и живот деце	кварове, упозоравају на критична места у школи и школском дворишту, прате и уочавају ученике који се насилно понашају према другој деци или наносе штету имовини и то пријављују дежурном наставнику, разредном старешини, секретару школе, директору или стручним сарадницима
Школски полицајац	Води рачуна о безбедности ученика и радника школе	Уочава, зауставља и пријављује насиље, члан је школског тима за насиље и сарађује са члановима тима, води евиденцију и пријављује полицијској станици случајеве насиља са последицама, дежура, обезбеђује безбедност приликом уласка у школу и дежура у дворишту на великом одмору

4.1. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА

Под **дискриминацијом** односно дискриминаторним понашањем подразумева се понашање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа односно врши пропуштање чињења (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лице или групу лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статус мигранта, расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном доби, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Извршилац дискриминације јесте лице – учесник у образовању, запослени, родитељ или треће лице, као и установа, њени органи и тела који својим чињењем или пропуштања чињења врше дискриминацију у процесу образовања и васпитања или у вези са њим, у свим релацијама.

Дискриминисано лице јесте лице – учесник у образовању, запослени, родитељ и треће лице, група – учесника у образовању, запослених, родитеља и трећих лица, чланови органа и тела установе који су претрпели дискриминацију у процесу образовања и васпитања или у вези са њим.

Насилно понашање није у сваком случају дискриминаторно, али свако дискриминаторно јесте насилно.

Интервенција у случају дискриминације - матрица за процену ризика од дискриминаторног понашања учесника у образовању.

Дискриминација у области образовања и васпитања уређена је Законом, а ближи критеријуми за препознавање облика дискриминације прописани су Правилником и обавезују све учеснике у образовном и васпитном процесу на дужност поштовања те забране и уздржавања од свих аката чињења или нечињења који могу да доведу до кршења исте.

Ради предузимања одговарајућих мера и благовременог реаговања на ризике од дискриминаторног понашања учесника у образовању, сачињава се матрица за процену нивоа дискриминације, тако што се уочено дискриминаторно понашање сврстава се у један од три нивоа дискриминаторног понашања, у зависности од:

- 1) узраст учесника у образовању;
- 2) интензитет, трајање и учесталост дискриминаторног понашања;
- 3) облик и начин дискриминаторног понашања - узнемиравање и понижавајуће поступање;
- 4) последица дискриминаторног понашања.

Приликом сврставања у ниво дискриминаторног понашања учесника у образовању према наведеној матрици, место и време извршеног понашања утичу на избор врсте мере и активности које се предузимају у интервенцији.

Када се дискриминаторно понашање догоди ван простора установе, у било које време, а од стране учесника у образовању, установа предузима мере појачаног васпитног рада, без вођења васпитно-дисциплинског поступка. Уколико се дискриминаторно понашање догоди у простору установе у време образовно-васпитног рада и других активности, предузимају се мере појачаног васпитног рада, покреће, води и окончава васпитно-дисциплински поступак, у роковима и на начин утврђен Законом.

Елементи матрице јесу:

- 1) узраст учесника у образовању

Процену тежине облика дискриминације обавља тим за заштиту, полазећи од релација: лице у односу на друго лице истог или приближног узраста; узрасно старијег лицу према млађем лицу и групе лица према лицу, односно групи лица, и то:

(1) када је понашање учесника у образовању истог или приближног узраста (детедете, ученик-ученик, одрасли-одрасли), као и млађег према старијем, квалификује се као први ниво;

(2) када се узрасно старији учесник у образовању понаша дискриминаторно према млађем лицу, квалификује се као други ниво;

(3) када група учесника у образовању дискриминаторно понаша према лицу или другој групи, квалификује се као трећи ниво.

- 2) интензитет, трајање и учесталост дискриминаторног понашања

Када се дискриминаторно понашање понавља или продужено траје у односу на исто лице, односно лица са сличним или истим личним својствима (раси, боји коже, националној и верској припадности или етничком пореклу, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету) тим за заштиту га квалификује у следећи тежи облик дискриминације.

Поновљена дискриминација, у смислу овог акта, подразумева више пута поновљено понашање лица или групе лица, односно поступање установе, њених органа или тела које је засновано на повређивању личних својстава лица или групе лица, а продужена - која се чине у дужем временском периоду према истом лицу или групи лица.

- 3) облик и начин дискриминаторног понашања - узнемиравање и понижавајуће поступање

Узнемиравање и понижавајуће поступање јесте изговарање речи, односно слање писаних порука или предузимање радњи према лицу или групи лица на основу којих се посредно и са сигурношћу може закључити да вређају њихово достојанство на основу личног својства, проузрокују осећај понижености, узнемирености или одбачености, шири страх или непријатељство, односно ствара понижавајуће и увредљиво окружење.

Ако узнемиравање и понижавајуће поступање удружено врши група или се оно понавља, односно дуже траје, овакво дискриминаторно понашање квалификује се као дискриминација другог нивоа.

Ако је узнемиравање и понижавајуће поступање изазвало страх или непријатељско, понижавајуће и увредљиво окружење по дискриминисано лице или је довело до искључивања или одбацивања лица или групе лица, дискриминаторно понашање квалификује се као дискриминација трећег нивоа.

4) последица дискриминаторног понашања

Када дискриминаторно понашање доводи или потенцијално може да доведе до угрожавања физичког, односно психичког здравља учесника у образовању, тим за заштиту га квалификује у следећи тежи облик дискриминације.

Уколико је у интервенцију на понашање укључена спољашња заштита (здравствена служба, установа социјалне заштите, полиција, Министарство, надлежна школска управа Министарства, јединица локалне самоуправе, Повереник, правосудни органи и др.) тим за заштиту га увек квалификује као трећи ниво дискриминације.

Покренут прекршајни или судски поступак, не утиче на предузимање интервентних мера и активности.

Праћење примене *Посебног протокола* је у надлежности просветне инспекције и службе стручно-педагошког надзора.

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ У СКЛОПУ ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ- УЧЕНИКА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

У области превенције раде се радионице превенције дискриминаторног понашања које треба да побољшају климу у школи, развују ненасилну комуникацију и солидарност међу ученицима. Радионице спровode одељенске старешине са свим ученицима од 1 до 8 разреда, као и педагошко-психолошка служба. Програм ове школске године освежен је сетом радионица на тему превенције појава тужакања, ругања, давања погрдних надимака, радионицама за грађење толеранције и пријатељства и разлика.

На подручју наставе и ваннаставних активности организоваће се разне манифестације, дани замене улога, презентације различитих култура и обичаја народа, филмови и форум представе и сл.

Радиће се на континуираном унапређивању компетенција наставника и ненаставног особља, деце, ученика, родитеља и локалне заједнице за уочавање и решавање проблема дискриминације и дискриминаторног понашања.

Процедуре и поступци за заштиту од дискриминације садрже се у Протоколу.

АКЦИОНИ ПЛАН ШКОЛЕ

Општи циљеви:

1. Праћење поступања по дефинисаним улогама и одговорностима у примени процедура и поступака *Посебног протокола*

Задатак: Праћење примене поступања по Протоколу.

Носиолац активности: школски тим.

2. Унапређивање знања наставника о дискриминацији и њеним облицима.

Задатак: организовати обуке на предвиђене теме

Носиолац активности: школски тим, ментор.

3. Укључивање родитеља у реализовање предавања и трибина

Задатак: Одабрати родитеље за предавање на тему превенција дискриминације.

Носиоци активности: д и р е к т о р , одељењске старешине.

4. Унапређивање рада унутрашње и спољашње заштитне мреже.

Задатак: Интензивирање сарадње са Центром за социјални рад и Министарством унутрашњих послова и Дечјим диспансером кроз састанке, предавања и консултације.

Носиоци активности: д и р е к т о р , школски тим.

Интервентне активности – процедуре и поступци интервенције у заштити деце од дискриминације

Активност	Начин реализације	Носиоци активности	Место и време реализације
Праћење примене поступања по Протоколу	Праћење поступања по дефинисаним улогама и одговорностима у примени процедура и поступака Посебног протокола	тим за заштиту ученика од днзз	Током године
Организовање обуке на предвиђене теме с посебним освртом на дискриминацију и дискриминаторне облике понашања	Унапређивање знања наставника о препознавању и адекватном реаговању код испољавања дискриминаторног понашања према ученицима или запосленима	Директор, представници релевантних служби, тим за заштиту ученика од днзз	Током године
Одржавање спортско-рекреативних активности; Мој тајни пријатељ; упознавање и представљање других култура и обичаја; обележавање Дана Рома; приказивање филмова на тему дискриминације	Евиденције, слике, радни материјали, коментарисање	Стручно веће наставника физичког васпитања, ос, руководиоци секција, директор, педагог, психолог	Током године
Знаци пријатељства – како неговати пријатељство у одељењу	Разговори, одељењске заједнице	Одељењски старешина	Током године
Тужакања у одељењу, давање погрдних надимака	Разговори, одељењске заједнице	Одељењски старешина	Током године
Стереотипи и предрасуде – развијање свести о штетним последицама дискриминације	Радионице, разговори, филм	Одељењски старешина, пп служба	Током године

5.ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

Циљ програма

Опши и професионални развој ученика и омогућавање ученицима да се што боље опробају у оним склоностима и способностима које могу да задовоље њихову радозналост и пронађу оне активности које највише одговарају њиховим потребама и реалнијим могућностима.

Задаци:

- подстицање ученика на најразноврсније облике стваралаштва,
- задовољавање и развијање интелектуалне радозналости, иновација и проналазаштва код ученика у техници и науци,
- пружање услова за заједничку игру, забаву, спортске активности и учење ученика конструктивном провођењу слободног времена.

Основни принципи по којима се одвија рад ученика у оквиру слободних активности су добровољност и интересовање ученика.

Принцип добровољности огледа се у самосталном опредељивању ученика за оне облике делатности које највише одговарају њиховим склоностима, способностима и испољеним интересовањима. Овај принцип подразумева и слободу у промени активности после дужег или краћег временског периода, као и самосталан избор нове делатности за наредни период.

За успешнији рад слободних активности неопходна је континуирана и осмишљена педагошка сарадња између школе, родитеља ученика, друштвене средине, средстава јавног информисања, Дечјег савеза, Подмлатка Црвеног крста, Савеза извиђача, Покрета горана, Савеза за физичко васпитање, ученичке задруге, младих истраживача и других.

Ученицима ће бити омогућено да успостављају непосредне контакте са културним институцијама, библиотекама, музејима, галеријама, позориштима, другим васпитно-образовним организацијама, као и другим институцијама за чију делатност ученици испољавају посебне склоности и интересовања.

У слободне активности су укључени сви ученици од I до VIII разреда. Евиденција рада слободних активности се води за ученике од I до IV разреда у Дневнику образовно-васпитног рада сваког одељења. Табеларни приказ слободних активности, задужења наставника и фонда часова је дат у табели.

Планови рада слободних активности су саставни део Годишњег плана рада школе.

На почетку сваке школске године анкетирају се родитељи, односно ученици у вези изборних предмета и слободних активности који ће изучавати у току текуће школске године. На основу тога раде се програми и планови.

ВРСТА АКТИВНОСТИ	АКТИВНОСТ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	МЕСТО РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
КУЛТУРНЕ	Дружење са песником	Током године	Школа	Чланови Стручног већа
	Припрема програма за прваке	Септембар	Школа	Чланови Стручног већа другог разреда
	Приредбе	Током године	Школа	Чланови Стручног већа
	Припрема за такмичење у рецитовању	Фебруар/март	Школа	Чланови Стручног већа
ПОСЕТЕ	Позоришне представе	Током године	Дом културе	Чланови Стручног већа
	Биоскоп	Током године	Дом културе	Чланови Стручног већа
	Музеј	Током године	Народни музеј	Чланови Стручног већа
	Галерије	Током године	Галерије	Чланови Стручног већа
	Изложбе	Током године	школа, музеј	Чланови Стручног већа
ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	Уређење учионице	Током године	Школа	Чланови Стручног већа
	Ботанички кутак	Током године	Школа	Чланови Стручног већа
	Лична хигијена	Током године	Школа	Чланови Стручног већа
	Исхрана	Током године	Школа	Чланови Стручног већа
	Значај спорта за здравље	Током године	Школа	Чланови Стручног већа
	Игре без граница	Током године	школски терени	Чланови Стручног већа

РАЗГОВОРИ СА ПОВОДОМ	Садржај излета	Током године	Школа	Чланови Стручног већа	4
	Историјске личности	Током године	Школа	Чланови Стручног већа	
	Текстови	Током године	Школа	Чланови Стручног већа	
	Приче и песме	Током године	Школа	Чланови Стручног већа	
ИГРЕ И ЗАБАВНЕ АКТИВНОСТИ	Друштвене игре	Током године	Школа	Чланови Стручног већа	8
	Квизови	Током године	Школа	Чланови Стручног већа	
	Прављење честитки	Децембар, март	Школа	Чланови Стручног већа	
	Прављење поклона	март, мај	Школа	Чланови Стручног већа	

6. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Циљ програма

Циљ професионалне оријентације у основној школи је развијање спремности код ученика да стичу знања и искуства о себи и свету рада и да доносе реалне одлуке у погледу свог даљег образовања и опредељења за будуће занимање.

Задаци:

- упознавање, праћење и постизање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика,
- формирање правилних ставова према раду,
- оспособљавање ученика за планирање свог професионалног развоја,
- сарадња са учениковим родитељима и њихово оспособљавање за пружање помоћи деци,
- сарадња са установама и институцијама које могу допринети успешнијем професионалном развоју (Биро рада, презентације средњих школа)

Поред општих задатака за ученике свих разреда, утврђују се и посебни задаци ПО чије систематско и континуирано извршавање треба да допринесе постизању одређеног нивоа професионалне зрелости.

Први циклус

- одељењски старешина “Шта раде моја мајка и мој отац?”;

- одељењски старешина- “Зашто човек ради?”;
- родитељски састанак- ”Како развијати радне навике код деце?”
- одељењски старешина- “Занимања људи и главне привредне гране краја“;
- родитељски састанак- “Како родитељи могу да помогну својој деци при избору занимања?”
- Даље праћење психофизичког развоја ученика,
- Утицање на даље формирање навике за бављење физичким и спортским активностима,
- Уочавање посебних способности и укључивање у рад слободних активности и додатни рад.

Други циклус

АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ИЗВОРИ ДОКАЗА
1. Мотивисање ученика за самосталан рад у секцијама, развијање активног става према избору будућег позива и реализација одговарајућих тема у оквиру ОЗ и ОС.	Септембар	Одељењске старешине	Евиденција у дневнику рада
2. Сарадња са родитељима, размена информација о способностима деце; упућивање родитеља на неопходност њихове помоћи деци у избору будућег занимања и предвиђање више могућих избора у складу са способностима и интересовањима деце.	Током школске године		Записници са одржаних састанака
3.Оспособљавање наставника		тим Завод за	Записници са

за пружање адекватне помоћи ученицима при избору будућег занимања -Реализовање радионица ПО са ученицима 7.и 8. разреда- кроз петофазни модел	Новембар	запошљавање; одељење завода за статистику, Одељењске старешине	састанака Тима, Продукти са радионица, портфолији ученика
4. Упознавање ученике са појединим занимањима кроз адекватне наставне јединице; указивање на неопходност знања из појединих предмета за одређена занимања -Спровођење програма ПО	Прво полугодиште	Тим и предметни наставници	Продукти радионица, Записници са састанака
5. Посета изложбама (или израда истих) о занимањима, филмови и књиге са тематиком конкретних занимања; презентовање радио и ТВ Емисија	Током школске године	Тим у сарадњи са релевантним установама	Фотографије, видео записи, извештаји
6. Сарадња са локалном заједницом кроз посете одређеним радним организ. разговор о занимањима са којима су се срили и о којима су информисани	Током школске године	Тим и одељењске старешине	Извештаји о реализованим посетама, Фотографије

7. Вођење разговора са ученицима који су неодлучни у избору занимања (давање адекватних савета, разрешавање дилема)	Током школске године	Психолог	Записници о реализованим разговорима
8. Тестирање ученика	Друго полугодиште		Евиденција
9. Прегледање тестовног материјала	Друго полугодиште		Евиденција
10. Презентовање добијених резултата	Друго полугодиште		Извештај
11. Индивидуални разговор	Друго полугодиште		Записници
Програм професионалне оријентације спроводе: психолог, педагог, одељењске старешине, као и чланови Тима за професионалну оријентацију			

7. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Циљеви програма

- Стицање знања, формирање ставова понашања ученика у вези са здрављем и здравим начином живота и развојем хуманизације односа међу људима.
- Унапређивање хигијенских и радних услова у школи и елиминисање утицаја који штетно делују на здравље.
- Остваривање активног односа и узајамне сарадње школе, породице и заједнице на развоју, заштити и унапређивању ученика.

Задаци:

- Развијати код ученика навике одржавања личне хигијене.
- Упознати ученике са начинима спречавања и сузбијања инфекција и болести зависности.
- Развијати хумане односе међу половима.
- Развијати навике правилног коришћења слободног времена, бављење спортом, боравак у природи.
- Развијати правилне навике у исхрани

Програм ће реализовати наставници кроз свакодневне школске активности, а здравствени радници биће ангажовани за реализацију одређених делова програма. Реализацију овог програма пратиће комисија за праћење здравственог васпитања и унапређивање хигијенских услова и здравственог стања ученика.

Здравствена заштита ученика школе обухвата:

- дневно праћење здравственог стања ученика,
- у случају сумње на инфекцију КОРОНА 19 тренутна изолација и позивање родитеља,
- праћење развоја ученика,
- анализа здравственог стања ради раног откривања болести (систематски прегледи, контролни прегледи у случају болести, патронажне посете породици и сл.),

- прегледи, лечење и рехабилитација оболеле деце,
- спровођење мера вакцинације, контрола колективне исхране у школској кухињи, предузимање противепидемиолошких мера, контрола школских WC-а,
- надзор над школском средином, хигијенско-санитарни прегледи особља школе, хигијена просторија, контрола воде,
- рана дијагноза и лечење зубног каријеса,
- здравствено васпитање ученика у свим областима (кроз стручна предавања и приказивање филмова у сарадњи са здравственим организацијама).

Програм ће реализовати наставници кроз свакодневне школске активности, а здравствени радници биће ангажовани за реализацију одређених делова програма. Реализацију овог програма пратиће комисија за праћење здравственог васпитања и унапређивање хигијенских услова и здравственог стања ученика.

Програми здравственог васпитања ће се реализовати на одељењским заједницама кроз садржај рада одељењског старешине, родитеља, лекара, стоматолога и психолога.

Садржај	Разред	Носиоци посла	Временска динамика
• Формирање личних хигијенских навика • Одржавање школског прибора, радног места, правилно седење • Усвајање основних разлика код полова и поштовање тих разлика • Упознавање са превенцијом болести прљавих руку • Одржавање стечених хигијенских навика • Припрема деце за психофизичке промене код дечака и девојчиц • Предавање и радионице за ученике 6. разреда о болестима зависности • Значај личне хигијене у превенцији болести • Пубертет и адолесценција • Дисфункционална породица и поремећај у развоју личности • Емотивно сазревање и развој правилног односа према супротном полу • Полно преносиве болести • Значај правилне исхране • Спорт у животу младих • Утицај деструкције животне средине на здравље људи • Социјални изазови и делинквентно понашање	I- VI	Наст. биологије Психолог	Прво полугодиште
	VII - VIII	Од. Старешина	Друго полугодиште
		Наст. биологије Дечји лекар Спортски радник Психолог	Током године Током године Током године

8. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

	Активност	Време реализације	Начин реализације	реализатор
Идентификовање ученика којима је помоћ потребна	Прикупљање података о социјалном статусу породице: - образовни статус родитеља - број чланова породице - потпуна/непотпуна продица - број деце у породици - запосленост родитеља - стамбено питање	Септембар	прикупљање података од секретара, ПП службе, путем анкете и разговора са родитељима/старатељима,	Одељенске старешине
	Прикупљање података о ученицима од надлежних институција	Током године	информација од надлежних институција	одељењски старешина, ПП служба
	Израда социјалне карте ученика и одељења	октобар		Одељенске старешине
Подршка ученицима у прилагођавању	Праћење прилагођавања нових ученика и ученика првог разреда	почетак школске године, први месец преласка у ново одељење	посматрање, разговор, сарадња са родитељима/старатељима	одељењске старешине, ПП служба, родитељ
	Саветодавни рад са ученицима који имају проблем у прилагођавању или се осећају неприхваћено у одељењу	Током године	разговор са учеником, сарадња са родитељима/старатељима	одељењски старешина, ПП служба
Подршка породицама ученика	Идентификација породица ученика којима је помоћ потребна	Током године	На основу пријаве родитеља, запажања одељенског старешине,	одељењски старешина, ПП служба

			информација од надлежних институција/	
	Размена информација и заједничко планирање мера подршке с тимовима центра за социјални рад	Током године	Размена информација са Центром за социјални рад	ПП служба, директор
Хуманитарни рад	Сарадња са Црвеним крстом Организовање хуманитарних акција Ученичког парламента	Током године	Учешће у хуманитарним акцијама	Комисија за сарадњу са ЦК
		По потреби	Материјална помоћ социјално угроженим ученицима	Ученички парламент
Сарадња са установама	Сарадња са Интерресорном комисијом	По потреби		СТИО
	Сарадња са Центром за социјални рад	Током године	Размена информација са Центром за социјални рад	ПП служба, директор

9.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљ програма

Израђивање позитивног става према животној средини, природи и здравом начину живота, односно животу у складу са природним окружењем.

Задаци:

- еколошко васпитање ученика
- рад на унапређивању хигијенско-естетског изгледа школе
- озелењавање холова, степеништа, учионица и других радних просторија.
- образовати групу младих цвећара од ученика шестог разреда, који ће неговати и одржавати школско зеленило.
- са јавним комуналним предузећем договорити постављање још једног контејнера и строго забранити спаљивање отпадака.
- увести у рад “Еколошку патролу” састављену од ученика седмог разреда, чији задатак ће бити стално надгледање и оцењивање изгледа школе и њене околине.
- награђивати одељењску заједницу која буде имала најбоље резултате у уређењу школе.

ТЕМА	АКТИВНОСТИ	РАЗРЕД
ПОДИЗАЊЕ НИВОА ЕКОЛОШКЕ СВЕСТИ У ОКВИРУ САДРЖАЈА ПРЕДМЕТА	Кроз предмет: Чувари природе, Грађанско васпитање-сазнање о себи и другима; слободне активности Кроз предмете: Биологија, Географија, Хемија, Грађанско васпитање; слободне активности (еколошка секција, Цртање, сликање, вајање ЕКО – Квиз	1-4 5-8
ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ДАТУМА ВАЖНИХ ЗА ЕКОЛОГИЈУ	-Светски дан заштите животиња - Дан заштите озонског омотача - Светски дан вода -Светски дан здравља -Дан планете Земље - Светски дан животне средине	1-8

ЕКОЛОШКЕ АКЦИЈЕ	Акција прикупљања електронског отпада, папира и ПЕТ амбалаже Укључивање школе у локалне еколошке акције /током године/ -Укључивање ученика и родитеља у акције за заштиту животне средине /током године/ -Разматрање могућих заједничких акција родитеља, школе и ученика /током године/	1-8

10.ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Циљ програма

Сарадња са локалном заједницом, коришћење ресурса локалне заједнице и афирмација школе.

Задаци:

- успостављање сарадње са свим релевантним актерима
- реализовање заједничких активности
- сарадња, консултације, информисање, саветовање

Активност	Начин реализације	Носиоци активности	Место и време реализације
Сарадња са Школским диспанзером	Заштита здравља у условима пандемије КОВИД 19. систематски преглед; вакцинације, издавање картона ученицима који иду на вишедневну екскурзију, укључивање ученика са проблемима у саветовалишта за младе при Дому здравља, радионица „Превенција болести и зависности“	Одељењске старешине, секретар школе, педагог, психолог, школски диспанзер	Током године
Сарадња са Центром за социјални рад	Укључивање Центра за социјални рад у рад са ученицима који испољавају проблеме у понашању и развоју	Стручни тим Центра за социјални рад, психолог, педагог, одељењске старешине	Током године
Сарадња са МУП –ом	Основи безбедности деце и предавања на тему Превенције насиља, едукација деце у саобраћају, акција Трка за срећније детињство, дописи по потреби, предавања: Електронско насиље, Трговина људима, У зачараном кругу дроге и алкохола и др.	Директор, представници полицијске управе	Током године
Сарадња са Црвеним крстом	Акција солидарности “Друг другу”; Курс „Прва помоћ“; „Трка за срећније детињство“ Предавање „Болести прљавих руку“; „Безбедност у саобраћају“, обележавање Дечје недеље, обележавање Светског дана борбе против АИДС-а	Руководилац Црвеног крста	Током године

Библиотека	Такмичење у рецитовању, литерарни конкурси, ликовни конкурси, књижевне вечери -Учитељи и наставници српског језика, ликовне културе	- учитељи и наставници српског језика, наставници ликовне културе	Током године
Сарадња са медијима	Снимање прилога по позиву школе	-директор	Током године
Сарадња са Општинском управом (Одељење за друштвене делатности)	Пријава ученика који не похађају редовно школовање, сарадња са Интерресорном комисијом	-директор -секретар -стручна служба	Током године
Спортски центар	Коришћење атлетске стазе, спортских терена, клизалиште (зими)	-наставници, -ученици	Током године
Дом културе	Позоришне представе за све ученике	-одељењске старешине -ученици	Током године
Сарадња са средњим школама	Професионална оријентација (презентација школа и образовних профила) – Отворена врата	-одељењске старешине 8.разреда -психолог -педагог -Тим за професионалну оријентацију	Мај

11. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

ЦИЉ: осигурати безбедност и заштиту свих у школи кроз заједничке активности школе, родитеља, односно старатеља и јединице локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ	САДРЖАЈИ – АКТИВНОСТИ	Носиоци активности
Усаглашавање правних аката	Усаглашавање правних аката са Законом о безбедности и здрављу на раду	Секретар школе
Усвајање правилника који регулишу област заштите на раду	Усвајање правилника о безбедности и здравља на раду	Секретар, НВ школе
	Усвајање Правилника о средствима и опреми за личну заштиту на раду	
	Правила заштите од пожара	
Едукација	-Оспособљавање запослених из области безбедности и здравља на раду – противпожарна заштита- пут кретања у случају опасности и кризних ситуација	Запослени и родитељи у сарадњи са локалном самоуправом (полиција, дом здравља) Центар за заштиту жртава трговине људима
	-Информисање и едукацијја родитеља/старатеља	
	Едукација ученика (план кретања у случају опасности; свакодневни улазак –излазак из зграде; боравак у школском дворишту	
	Обуке из области заштите од пожара запослених у школи	
	Безбедност деце у саобраћају	
	Превенција и заштита деце од употребе опојних дрога и алкохола	

	Безбедно коришћење интернета и друштвених мрежа	
	Превенција и заштита деце од трговине људима	
Евиденција	Израда Акта о процени ризика на радном месту и радној околини	Агенција за безбедност "Пројект центар"

12. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Циљ програма

Развијање сарадње и партнерских односа са родитељима у циљу унапређивање квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивање свеобухватности и трајности васпитно-образовних утицаја.

Задаци:

- Организовање индивидуалних разговора, одељенских састанака, родитељских састанака
- Рад Савета родитеља, рад Школског одбора
- Организовање предавања за родитеље
- Организовање Дана Отворених врата и Школе по мери првака
- Информисање и саветовање родитеља
- Укључивање родитеља у школске активности, и рад Тимова за самовредновање и Школско развојно планирање

ОБЛАСТ	САДРЖАЈ АКТИВНОСТИ	ОБЛИК САРАДЊЕ/НАЧИН ОСТВАРИВАЊА	НОСИОЦ АКТИВНОСТИ
Остваривање васпитне функције породице Развијање васпитне компетенције родитеља / старатеља	Организација трибина и разговора на теме према интересовању већине родитеља (технике учења, одрастање детета, развој мишљења, морални развој, насиље и последице, здраво детињство...)		
Информисање родитеља /старатеља	Информисање родитеља о основним смерницама и циљевима школе, образовним стандардима и законском регулативом /Представљање ГП на родитељском састанку	Индивидуални разговори, родитељски састанци, Савет родитеља	
	Упознавање родитеља са наставним планом и програмом, организацијом редовне наставе и других облика ОВ рада	Родитељски састанци, Савет родитеља	Директор, одељенске старешине
	Упознавање родитеља са Правилником о понашању ученика, наставника и родитеља у школи	Родитељски састанци	Одељенске старешине
	Информисање родитеља о резултатима учења ученика /успех, мотивацији ученика за учење, понашању/	Индивидуални разговори, Дан отворених врата, Заједнички састанак мањих група родитеља чија деца имају три и више недовољних оцена	Одељенске старешине, предметни наставници, Педагошко-психолошка служба, директор
	Информисање родитеља о изборним програмима	Родитељски састанак, дан отворених врата	Одељенске старешине
	Информисање родитеља о школском календару и значајним манифестацијама и акцијама у школи	Савет родитеља, родитељски састанци	Директор, одељенске старешине
	Информисање родитеља о условима уписа у средњу школу и укључивање у реализацију плана професионалне оријентације Индивидуални саветодавни разговор и помоћ родитељима у	Разредни родитељски састанак, индивидуални саветодавни разговор, Огласна табла школе, сајт школе	Директор, одељенске старешине, ПП служба

	професионалном усмеравању њихове деце.		
Сарадња са родитељима на остваривању приоритетних задатака рада школе	Укључивање родитеља у рад Тимова: за заштиту ученика од насиља; тим за развојно планирање, Тим за самовредновање рада школе, уже томове за инклузивно образовање	Рад у тимовима	
	Едуковање за облике и нивое насиља; упознавање са процедуром реаговања на насиље у школи /ван школе	родитељски састанци	Одељенске старешине
	Узимање у обзир ставова и мишљења родитеља о питањима која се тичу образовно-васпитних активности школе које финансирају родитељи (посете, екскурзије, излети, ужине, набавка уџбеника...)	Савет родитеља	директор
	Упознавање и укључивање родитеља у активности школе на омогућавању квалитетног образовања за све (инклузија и индивидуални образовни планови)	Родитељски састанци, Савет родитеља	Директор, Одељенске старешине
	Укључивање родитеља у спортске, хуманитарне и друге акције које школа организује	Групни састанци	Директор, Одељенске старешине
Сарадња са родитељима на остваривању приоритетних задатака рада школе	Укључивање родитеља у рад Тимова: за заштиту ученика од насиља; тим за развојно планирање, Тим за самовредновање рада школе, уже томове за инклузивно образовање	Рад у тимовима	
	Едуковање за облике и нивое насиља; упознавање са процедуром реаговања на насиље у школи /ван школе	родитељски састанци	Одељенске старешине
Узајамна подршка	Отворени дан за посете родитеља школи	Групни састанци са родитељима, индивидуални разговори	Одељенске старешине, ППслужба
	Дан отворених врата	Индивидуалне посете родитеља	
	Родитељ као предавач-родитељ као посматрач	Према најави родитеља	

13. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

ЦИЉ ЕКСКУРЗИЈЕ је савлађивање дела наставног програма непосредним упознавања садржаја наставних предмета, појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе.

ЗАДАЦИ ЕКСКУРЗИЈЕ који се остварују реализацијом програма екскурзије јесу: проучавање објеката и феномена у природи и уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; стицање нових сазнања развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика; упознавање занимања људи која су карактеристична за поједине крајеве; развијање позитивног односа према националним, уметничким и културним вредностима; изграђивање естетских, културних и спортских потреба и навика, као и позитивних социјалних односа међу ученицима и наставницима.

У циљу савлађивања дела наставног програма непосредним упознавањем садржаја наставних предмета, појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавања културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе, школа организује екскурзије за ученике од I до VIII разреда (у трајању од једног до три дана).

Програм, циљ и задатак екскурзије сачињава стручна комисија која на предлог директора именује Наставничко веће. Приликом организовања екскурзија и излета директор школе и наставници се у потпуности придржавају Упуства о планирању и извођењу екскурзија за ученике основних школа „Просветни гласник“ бр. 7 од 3.06.2006. године и Правилника о програму за остваривање екскурзија у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ – Просветни гласник бр. 30/19).

Екскурзија је ваннаставни облик образовно-васпитног рада. Од првог до четвртог разреда ће се реализовати једнодневне екскурзије.

НАСТАВА У ПРИРОДИ се планира и изводи за ученике од првог до четвртог разреда. Настава у природи је уврштена у наставном плану за ученике од првог до четвртог разреда на основу одлуке Националног просветног савета и Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

ЦИЉ:

- Успостављање корелације наставе са природним условима и животом;
- Коришћење природних услова за побољшање здравља ученика;
- Организација разноврсних друштвених, спортских, ликовних, радно-техничких и културних активности.

ЗАДАЦИ:

А) ОБРАЗОВНИ ЗАДАЦИ НАСТАВЕ:

- реализација оперативног плана рада наставних предмета;
- примена активних метода учења (метода разговора, метода посматрања, демонстративна);
- реализација различитих облика рада (групни рад, рад у пару)

Б) ВАСПИТНИ ЗАДАЦИ НАСТАВЕ:

- развијање правилног односа ученика према природи (биљкама и животињама);
- подстицање ученичког интересовања за посматрање, упознавање и доживљавање природе, биљног и животињског света;
- развијање стваралачких и истраживачких способности ученика, креативности и маште;
- развијање другарства, колективног начина живота и такмичарског духа;
- неговање културе живота, рада и понашања у целодневној комуникацији ученика и учитеља, као и њихово међусобно упознавање и зближавње.

Сви наставни садржаји се реализују по планираној динамици у зависности од периода у којем се изводи настава у природи. При реализацији садржаја нема начина праћења постигнућа ученика, као што су: писмене вежбе, тестови, контролни задаци, писмени задаци, итд. Циљеви и задаци се реализују према плану. Часови се одржавају према утврђеном распореду часова.

План за наставу у природи од I до IV разреда разрађује се уочи утврђеног периода за реализацију наставе у природи.

Место и време извођења наставе у природи, као и циљеви, задаци и садржаји остварују се на основу наставног плана и програма образовно – васпитног рада и школског програма и саставни су део годишњег програма рада школе.

Настава се изводи из обавезних и изборних предмета, изузев верске наставе и енглеског језика.

14.ПРОГРАМ ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Циљ програма

Промовисање и подстицање читања и самосталност ученика у учењу.

Задаци:

- развијања и неговања навике читања и коришћења библиотеке код ученика и наставника,
- развијања и промовисања правилне употребе свих облика извора информација,
- мотивисања за учење и подстицање на оспособљавања за самостално учење и образовање током целог живота,
- сарадње са наставницима, ученицима и њиховим родитељима,
- праћења и подстицања развоја ученика у индивидуалним способностима и њиховим склоностима ка интелектуалном, емоционално-социјалном и сваком другом професионалном развоју,
- пружања помоћи обдареним ученицима при налажењу и избору одговарајуће литературе, а посебно ученицима који имају тешкоће у учењу и раду, али и оним ученицима који живе у тежим социјалним приликама, сарађујући са њиховим родитељима, као и ученицима са посебним потребама,
- стварања услова за што непосреднији и једноставнији приступ библиотечком фонду и расположивим изворима информација,
- вођења библиотечког пословања (инвентарисање и сигнирање, каталогизација, класификација библиотечке грађе и други послови),
- заштита и чување књижне и некњижне грађе и периодична ревизија фонда.

Општи подаци о библиотеци

Школска библиотека налази се на првом спрату школе. Библиотека располаже фондом од око 12 000 књига. Садржи: дела из програма матерњег језика , дела из осталих предмета, сликовнице, приручну литературу, уџбенике и приручнике за све предмете као и књижевну и научно-популарну литературу. Корисници библиотеке су: ученици , наставници, сарадници као и остали запослени у школи. Све књиге су заведене у књиге инвентара за монографске публикације. Задуживање корисника библиотеке врши се преко карте читаоца. Води се књига инвентара, свеска уписа, дневна статистика и др. Програм рада школске библиотеке улази у заједнички глобални план и програм васпитно-образовног рада школе и обухвата: образовно-васпитну делатност; библиотечко-информациону делатност; културну и јавну делатност; стручно усавршавање; остале активности.

Радно време библиотеке је од 9 до 13 часова сваког дана.

Средства за финансирање школске библиотеке издвајају се из буџета и сопствених средстава школе. Библиотекачки фонд се проширује поклонима књига дародаца.

Библиотека школе успоставља сарадњу са субјектима друштвене средине који имају значај за интересе рада школе (сарадња са Градском библиотеком „Димитрије Туцовић“, Школском управом и другим школама).

План и програм рада стручног сарадника – библиотекарa усклађен је са Правилником о програму свих облика рада стручних сарадника („Службени гласник“, број 52012).

Планирање и програмирање образовно-васпитног рада		
Активности	Време реализације	Носиоци активности
- ревизија и отпис библиотечко-информационе грађе и извора и утврђивање бројног и физичког стања -Планирање набавке литературе и периодичних публикација за ученике наставнике и стручне сараднике; -Израђивање годишњих, месечних и оперативних планова за школску библиотеку; -Планирање рада са ученицима млађих разреда у школској библиотеци;	Током године	Библиотекар, директор, наставници, стручни сарадници
Праћење и вредновање образовно-васпитног рада		
-Учешће у изради годишњег плана рада и самовредновање рада установе; -одабирање и припремање литературе за разне образовно-васпитне активности (допунски и додатни рад, ваннаставне активности ученика и др.); -коришћење сазнања и резултата сопственог истраживачког рада;	Током године	Директор и тимови
Рад са ученицима		
-почетно упознавање првака са библиотеком (просторија школе, радници библиотеке); -планирање активности у раду са ученицима; -информисање ученика о библиотекачком фонду;	Септембар	Библиотекар
-упознавање ученика са врстама библиотекачке грађе и оспособљавање за самостално коришћење књига, енциклопедија, часописа, ...	током године	Библиотекар
-обележавање важнијих датума, годишњица и догађаја (Дан школе, Савиндан, Дан матрењег језика, Светски дан поезије, Светски дан књиге за децу, Дан заштите животне средине);	током године	Библиотекар, учитељи
-обележавање Дечје недеље;	Октобар	Библиотекар, Тим за Дечји савез
-мотивација ученика и припрема за такмичење у лепом говору (пружање помоћи ученицима при избору текстова);	Децембар	Библиотекар и учитељи
-упис ђака првака у библиотеку;	јануар	Библиотекар, учитељи првог разреда
-посета ученика млађих разреда и одржавање часа у школској библиотеци;	Током године	Библиотекар, учитељи
-појачана активност на враћању позајмљених књига;	током године	Библиотекар, учитељи

-мотивација ученика за учешће на такмичењу у лепом говору;	Март	Библиотекар и учитељи
-дружење са првацима (нај читалац, најчитанија књига);	Јун	Библиотекар, учитељи првака
Сарадња са наставницима разредне наставе		
-информисање учитеља о библиотекачком фонду;	Током године	Библиотекар
-упис нових радника у библиотеку;	Септембар	Библиотекар
-сарадња у вези са посетом Сајма књига;	Октобар	Библиотекар
-договор и припрема програма поводом Дана школе и Савиндана;	Октобар, новембар, децембар	Чланови Комисије за културну и јавну делатност
-припрема програма за књижевно вече посвећено завичајном песнику;	Током године	Библиотекар
-припремање и сакупљање матријала за школски лист, ученици млађих разреда;	Током године	Библиотекар, наставник разредне наставе
-издавање и презентација школског листа „Вуковац“	Новембар	Библиотекари
Сарадња са директором, педагогом и психологом школе		
-учествовање у припремању Годишњег плана школе;	Септембар	Директор, стручни сарадници, библиотекар
-учествовање у изради Школског програма;		
-присуство седницама Наставничког већа;	Током године	Библиотекар
-припремање и организовање културних активности школе	Током године	Директор, библиотекари
-Учешће у припремању прилога и изради школског листа „Вуковац“ и интернет презентације школе;	Током године	Директор, библиотекари
-Сарадња око обезбеђивања стручне литературе за школску библиотеку (дидактичко-методичке и педагошко-психолошке литературе);	Током године	Директор, библиотекар
Рад са стручним органима и тимовима		
-рад у стручним тимовима у складу са решењем директора (Комисија за културну и јавну делатност, Тим за Дечји савез);	Током године	Библиотекар, директор, чланови тимова
- рад у стручним тимовима у циљу промовисања школе и прикупљање средстава за обнову књижевног фонда;		
-планирање културних садржаја за текућу школску годину;	Током године	Комисија за културну и јавну делатност, библиотекар
Вођење документације, припрема за рад и стручно усавршавање		
-израда Школског програма од 1.до 4.разреда, Годишњег плана и програма рада библиотеке;	Септембар	Библиотекари
-систематско информисање ученика и запослених о новим књигама, листовима и часописима;	Током године	Библиотекар

-сређивање и естетско уређење библиотеке;	Током године	Библиотекар
-сређивање књига на полицама и сређивање ознака по полицама;	Током године	Библиотекар
-остваривање стручних послов (инвентарисање, сигнирање, ...);	Током године	Библиотекар
-повремено праћење издавачке делатности и набавка каталога;	Током године	Библиотекар
-Евидентирање учесталости коришћења ученичког и наставничког фонда;	Дневно, месечно и годишње	Библиотекар
-преглед задужења ученика и обавештења о редовном враћању књига у библиотеку;	Током године	Библиотекар
-вођење прописане евиденције - састављање извештаја и записника о ревизији	Током године	Библиотекар
-стручно усавршавање- учешће на семинарима, саветовањима и другим скуповима у којима учешће узимају школски библиотекари;	Током године	Библиотекар
<i>Сарадња са надлежним установама, организацијама, удружењима и јединицом локалне самоуправе</i>		
-Сарадња са другим школама , школским библиотекарима и подружницом ДШБС на територији Моравичког округа:	Током године	Библиотекари
-учешће на Сајму издаваштва;	Током године	Библиотекар, ученици новинарске секције
-систематско информисање свих корисника о новим књигама;	Током године	Библиотекар
<i>Рад са родитељима, односно старатељима</i>		
-учешће на родитељским састанцима ради давања информација о читалачким интересовањима и потребама ученика, ради развијања читалачких навика и формирања личних и породичних библиотека.	Током године	Библиотекар, родитељи, старатељи и одељењске старешине

15. ПРОГРАМ РАДА ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

Школски боравак је необавезни облик васпитно-образовног рада. У нашој школи је намењен ученицима од I до IV разреда основне школе, који се организује у хомогеним групама (ученици једног одељења) за I и II разред, и хетерогеним групама (ученици два или више одељења истог разреда) за III и IV разред. Продужени боравак допуњује бригу родитеља о деци и задовољава потребу за слободним временом и учењем деце.

Циљеви програма рада и организације слободног времена продуженог боравка:

1. Омогућити детету живот испуњен различитим садржајима који ће повољно утицати на развој његове/њене целокупне личности као и индивидуалних и јединствених потенцијала
2. Омогућити развој детета као социјалног бића – током продуженог боравка у школи, тј. разреду, стално је присутна социјална интеракција што омогућава развој и унапређење социјалних вештина детета (сарадња са осталим члановима разредне и школске заједнице).
3. Припремити дете за даље образовање и континуирано учење (учити како учити).

Специфични циљеви

- безбедност ученика у школи је један од приоритетних задатака школе
- брига о деци с посебним потребама,
- потпун и хармоничан развој детета,
- важност истицања индивидуалних различитости (свако дете је јединствено и треба настојати да му се омогући свестран развој свих потенцијала),
- користити многобројне приступе учењу, оспособити ученике за самостално учење,
- развијање и неговање писмености (језичка и математичка),
- развој креативности,
- плурализам, поштовање различитости и важност толеранције,

Кључна подручја развоја

- ✓ складан емотивни, когнитивни, социјални и психолошки развој,
- ✓ олакшавање процеса социјализације и комуникације,
- ✓ развој комуникацијских вештина,
- ✓ културно-уметничко подручје развоја,
- ✓ игра, спорт и рекреација,
- ✓ активност према избору школе

ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

Рад продуженог боравка се одвија се по завршетку смене све до 16, 00 часова.

Полазници: Ученици 1. 2. 3. и 4. разреда укључују се у програм продуженог боравка на захтев родитеља.

Величине групе: од најмање 25 до највише 30 ,односно 33 ученика – преглед броја ученика дат је у доњој

табели.

У време пријема ученика школа организује дежурствоучитеља.

Наставници на почетку школске године на глобалном нивоу, планирају врсте активности које ће сореализовати током године .

Оперативним плановима праве план активности на месечном нивоу. Планови су саставни део Годишњег плана рада школе.

40 часовном радном недељом планирана су задужења наставника који раде у продуженом боравку.

У школи ће у школској 2021/2022. години радити 8 хомогених васпитних група ученика I и II разреда и 6 хетерогених васпитних група ученика III и IV разреда. Групе ученика у боравку ће своје активности реализовати у поподневним часовима до 16.00 часова, а по потреби родитеља и дуже. У том времену ће учитељице, поред чувања деце, док не дођу родитељи по њих, организовати исхрану, одмор , израду домаћих задатака и реализовати остале активности из свог плана и програма.

Укупно ће у школи радити 14 група продуженог боравка. Министарство просвете и технолошког развоја финансира 6 група (3 групе првог и 3 групе другог разреда). Градски секретаријат финансира 6 група (једну групу 1. разреда, једну групу 2. разреда, три групе 3. разреда и три групе 4. разреда).

План рада продуженог боравка

А. Општа правила

1. Ученици се укључују у боравак по завршетку наставних активности и боравак траје до 16 часова.
2. Родитељ преузима дете или после редовне наставе или најраније у 15 h.
3. За време трајања боравка ученици не могу напуштати активности у боравку ради извршавања ваншколски обавеза (похађање часова у музичкој школи, спортски тренинзи и сл).

Б. Врсте активности и трајање током дана

1. Самосталан рад – у трајању 1-2 школска часа намењен за учење и израду домаћег задатка.
2. Слободно време – у трајању 2-3 школска часа: спортске активности, дружење у оквиру разреда, креативне радионице, културне активности- посете културним установама и догађајима и др., друштвене активности.
3. Обедовање - у трајању до 30 минута.

В. Дневни распоред активности

1. Дружење у оквиру разреда – од завршетка наставе до ручка;
2. Ручак – од 12⁰⁰ -12³⁰ часова;
3. Спортске активности – од 12³⁰ -13⁰⁰ часова;
4. Самостални рад ученика – од 13⁰⁰ – 14³⁰ часова;
5. Слободно време – од 14³⁰ – 16⁰⁰ часова.

16. ПРОГРАМ ПРИЛАГОЂАВАЊА НОВО-ПРИДОШЛИХ УЧЕНИКА

Циљ програма је подршка у адаптацији на школску средину свих новопридошлих ученика као и ученика првог и петог разреда.

Задаци програма су:

- разрађени поступци и процедуре при пријему новоуписаних ученика
- упознавање учитеља са ученицима првог разреда
- упознавање наставника и одељенских старешина са ученицима петог разреда и сарадња са учитељима
- програм упознавања будућих родитеља првака са школом кроз манифењстацију Школа по мери првака

рад тима за пријем и праћење (учитељи, наставници, психолог, педагог)

Припремне активности за пријем ученика обављају се кроз разговор са родитељима који желе да пребаце своје дете из друге у нашу школу. Родитељи се упознају са наставним предметима – пре свега са страним језиком, изборним предметима који се нуде у нашој школи и са избором наслова уџбеника по којима се уче предмети; и упознају се са процедуром која се у Школи спроводи при пријему новодошних ученика.

Поступци при пријему новопридошлог ученика:

1. Родитељ се обраћа директору за пријем ученика;
2. Директор и секретар врше увид у књижицу или сведочанство.
3. Стручни сарадник контактира директора или сараднике школе из које ученик долази, информише се о преласку ученика, од школе се тражи педагошки профил ученика или службено шаље захтев да се пошаље педагошки профил ученика.
4. Стручни сарадник упознаје све чланове одељењског већа о поднетом захтеву родитеља за пријем новог ученика у Школу и упознаје их са педагошким профилом детета, породичном ситуацијом, успехом и владањем ученика.
5. Одељењски старешина уводи ученика у одељење, представља ученика одељењу, одређује ученика који ће седети са њим као подршка.

План праћења новопридошлог ученика:

1. Одељењски старешина прати постигнућа ученика на часу, понашање на одмору, у ваннаставним активностима.
2. Предметни наставници прате постигнућа ученика и извештавају одељењског старешину о евентуалним тешкоћама.
3. Уколико се испоље тешкоће у прилагођавању предузимају се мере:
 - одељењски старешина информише родитеље;
 - одељењски старешина разговара са учеником о тешкоћама у прилагођавању, укључује и вршњачку подршку;
 - одељењски старешина евидентира испољене тешкоће;
 - одељењски старешина обавештава стручног сарадника о тешкоћама. Стручни сарадник испитује тип личности, радне навике, јаке и слабе стране детета и предлаже мере подршке родитељу и одељењском старешини.
4. Континуирано праћење понашања и постигнућа ученика.
5. Одељењски старешина подноси периодичне извештаје о прилагођености ученика и предлаже даље мере ако је то потребно.
6. Кроз посете часова стручног сарадника и директора обраћа се пажња на новодошле ученике.
7. Нове ученике укључивати у ваннаставне активности према њиховим интересовањима.

Тим за пријем новопридошних ученика чине: учитељ, одељењски старешина, директор, психолог, педагог, представници одељењске заједнице ученика.

17. ПРОГРАМ РАЗВОЈА ИНКЛУЗИВНЕ КУЛТУРЕ

Циљ програма:

Циљ програма је развој ученика и друштвена укљученост.

Задаци:

- формирање Инклузивног тима школе
- идентификовање ученика којима је потребна подршка
- саветодавни разговори са родитељима
- формирање ИОП тимова
- израда индивидуалних планова
- евалуација и праћење

Члан 77. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09, 52/11, 55/13), предвиђа постојање индивидуалног образовног плана.

За дете и ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и доноси индивидуални образовни план.

Индивидуални образовни план (у даљем тексту: ИОП) је посебан документ којим се планира додатна подршка у образовању и васпитању за одређено дете и ученика, у складу са његовим способностима и могућностима.

Циљ ИОП-а је оптимални развој детета и ученика, укључивање у вршњачки колектив и остваривање општих и посебних исхода образовања и васпитања, односно задовољавања образовно-васпитних потреба детета и ученика.

ИОП се израђује на основу претходно реализованих и евидентираних мера индивидуализације и израђеног педагошког профила детета и ученика.

ИОП се израђује према образовно-васпитним потребама детета и ученика и може да буде заснован на:

- 1) прилагођавању начина рада, као и услова у којима се изводи образовно-васпитни рад (ИОП 1);
- 2) прилагођавању и измени садржаја образовно-васпитног рада, исхода и стандарда постигнућа (ИОП 2);
- 3) обогаћивању и проширивању садржаја образовно-васпитног рада за дете и ученика са изузетним способностима (ИОП 3).

Доношењу ИОП-а 2, претходи доношење, примена и вредновање ИОП-а 1, као и прибављање мишљења интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету и ученику.

Изузетно, за ученика који образовање стиче остваривањем ИОП-а 2, осим наставног програма, може да се измени и наставни план, на основу мишљења интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету и ученику.

ИОП доноси педагошки колегијум установе на предлог стручног тима за инклузивно образовање, односно тима за пружање додатне подршке детету и ученику (у даљем тексту: Тим).

Тим у школи чини наставник разредне наставе, односно наставник предметне наставе, одељењски старешина, стручни сарадник, родитељ, односно старатељ, а у складу са потребама ученика и педагошки асистент, односно пратилац за личну помоћ ученику, на предлог родитеља, односно старатеља.

Родитељ, односно старатељ даје сагласност на спровођење ИОП-а, у складу са законом.

У првој години уписа у установу, ИОП се доноси и вреднује тромесечно, а у свакој наредној години два пута у току радне, односно школске године.

Право на ИОП има и ученик који има потребу за додатном подршком у образовању и васпитању због тешкоћа у приступању, укључивању, учествовању или напредовању у васпитно-образовном или образовно-васпитном раду, ако те тешкоће утичу на остваривање општих исхода образовања и васпитања, а нарочито ако дете, односно ученик:

1. има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи учења или проблема у понашању и емоционалном развоју);
2. има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или вишеструке сметње или сметње из спектра аутизма);
3. потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини (социјално, економски, културно, језички сиромашној средини или дуготрајно борави у здравственој, односно социјалној установи);
4. из других разлога остварује право на подршку у образовању.

Право на прилагођен и обogaћен начин образовања по ИОП-у има и ученик са изузетним способностима који стиче основно образовање и васпитање.

Прикупљање података

Наставник, односно стручни сарадник прати развој и напредовање ученика у току учења и развоја вештина за учење, социјалног развоја, развоја комуникације и самосталности.

Ако у поступку праћења напредовања детета, односно ученика, наставник или стручни сарадник, утврди да ученик не остварује очекиване исходе образовања и васпитања или су резултати које ученик остварује значајно изнад нивоа општих и посебних стандарда, приступа се прикупљању података, ради формирања неопходне документације за пружање одговарајуће подршке у образовању и васпитању.

Наставник, односно стручни сарадник поред већ датих података о ученику, прикупља податке из различитих извора (од родитеља, односно старатеља детета или ученика, стручњака ван образовне установе који добро познаје дете, односно ученика, од вршњака и самог детета, односно ученика, на начин на који је то могуће), при чему се користе различите технике (систематско посматрање активности детета, односно ученика у различитим ситуацијама, тестирање, као и интервјуисање и попуњавање упитника од стране ученика и других који познају дете, односно ученика). Медицински налази су, по потреби, саставни део документације.

На основу прикупљених података и документације стручни сарадник координира израду и у сарадњи са наставником израђује педагошки профил детета, односно ученика.

Педагошки профил садржи опис образовне ситуације ученика и основ је за планирање индивидуализованог начина рада са учеником.

Предлог за утврђивање права на ИОП

Предлог за утврђивање права на ИОП може да поднесе Стручни тим за инклузивно образовање, а на основу процене потреба за ИОП-ом коју може да даје наставник, стручни сарадник, или родитељ ученика.

Установа писменим путем обавештава родитеља, односно старатеља да је поднет предлог за утврђивање права на ИОП.

Покретање предлога за утврђивање права на ИОП, спроводи се по истом поступку за сваког ученика за кога је процењено да му је потребна додатна подршка у образовању и васпитању, независно од тога да ли се ИОП израђује за ученика који има тешкоће у учењу или за ученика са изузетним способностима.

Стручни тим за инклузивно образовање подноси предлог за доношење ИОП-а ако ученик не постиже исходе образовања, односно опште и посебне стандарде постигнућа због сметњи у развоју и инвалидитета, или ако би ученик, због његових изузетних способности, могао да постигне или већ постиже резултате који су изнад нивоа општих и посебних стандарда. Предлог садржи наводе и образложене разлоге за подношење предлога за утврђивање права на ИОП, као и доказе о претходно организованом индивидуализованом начину рада са дететом, односно учеником.

Родитељ, односно старатељ својим потписом потврђује да је у потпуности упознат са поднетим предлогом за утврђивање права на ИОП, разлозима за његово подношење и да је сагласан да се приступи изради ИОП-а.

Изузетно, ако родитељ, односно старатељ не да сагласност за израду ИОП-а, ни након предузетих мера од стране стручног сарадника, односно наставника ученика или стручног тима за инклузивно образовање, ради заштите ученика, примењује се индивидуализовани начин рада, без ИОП-а.

Право на заштиту података

Подаци прикупљени од стране Тима за пружање додатне образовне подршке ученику, ради израде ИОП-а, морају бити заштићени од злоупотребе и не смеју се користити у друге сврхе без сагласности лица чија је сагласност неопходна за спровођење ИОП-а.

Школа је дужна да обезбеди заштиту података детету, односно ученику у току остваривања права на ИОП.

Програм инклузивног образовања у школи

Активности	Носиоци активности	Учесници	Временски оквир
Формирање Тима за инклузију	Директор, Педагошки колегијум	Директор, стручни сарадници, наставници, одељењске старешине	Август сваке школске године.
Састанак Тима и упознавање са активностима и програмом инклузивног образовања и презентација Наставничком већу и Савету родитеља	Директор, Педагошки колегијум, Тим за инклузију	Наставничко веће, Савет родитеља	Септембар-октобар
Идентификовање ученика са сметњама у развоју	Психолог и одељењске старешине	Наставници и учитељи	Септембар- октобар- новембар
Процена развојног статуса ученика	Психолог	одељењске старешине, родитељи	Септембар- октобар- новембар
Процена социјалног статуса ученика	Педагог	одељењске старешине, родитељи	У току првог тромесечја
Израда плана рада са ученицима који имају сметње	Педагошки колегијум, Тим за инклузију(ИО)	одељењске старешине, одељењско веће	На крају првог тромесечја
Израда плана рада за даровите ученике	Педагошки колегијум, Тим за инклузију(ИО)	одељењске старешине, одељењско веће	На крају првог тромесечја
Евалуација плана рада са ученицима са посебним потребама, и акциони планови за следећи период	Педагошки колегијум, Тим за инклузију(ИО)	одељењске старешине, одељењско веће, родитељи	На крају другог, трећег и четвртог класификационог периода, и чешће по потреби и процени тима

18. УЧЕНИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Циљ програма рада свих ученичких организација је развијање способности, ставова и вештина ученика у разним областима, као и развој креативности у циљу активизма и партиципације ученика у школи и локалној заједници.

Задаци:

- изабрати чланове, носиоце активности из редова ученика и наставника
- донети годишње планове рада
- одржавати редовне састанке
- реализовати предвиђене активности
- сарађивати са медијима и локалном заједницом

-бити активни на сајту школе

Принципи рада:

- сви облици ових активности морају бити у складу са општим васпитним циљевима и задацима школе и повезани са осталим облицима и садржајима васпитно-образовног рада у школи
- садржаји, облици и начини организовања и рада морају бити прилагођени узрасним и развојним могућностима као и потребама ученика
- укључивање ученика у поједине облике и опредељивање за садржаје и начин рада мора бити на принципу добровољности

Дечји савез

Рад Дечјег савеза усмерен је ка специфичним васпитно-образовним циљевима комплементарним са процесима који се одвијају у школи и породици и базира на областима и облицима рада које ове две средине не могу да остваре у потребној мери. Сви ученици школе су чланови Дечјег савеза.

Ученички парламент

Закон о основама система образовања и васпитања у "Службеном гласнику РС" број 72/09 од 3. 09. 2009. године у члану 105. прописује рад ученичког парламента.

Ученички парламент представљају ученици седмог и осмог разреда и то по два представника из сваког одељења. Њих бирају ученици одељенске заједнице сваке школске године. Чланови парламента бирају председника као и два представника који учествују у раду Школског одбора без права одлучивања.

Орјентациони преглед тема којима ће се бавити Ученички парламент:

- конституисање ученичког парламента
- избор председника, избор два члана који ће учествовати у раду Школског одбора,
- мишљења и предлози за Годишњи план рада парламента, мишљења и предлози за Годишњи план рада школе,
- мишљења и предлози за Школски развојни план
- правила понашања у школи
- безбедност ученика и пандемија КОВИД 19
- предавање и обележавање Европског дана против трговина људима
- активност у школи поводом обележавања Дана школе
- успех и дисциплина ученика на класификационим периодима
- оптерећеност ученика школским обавезама
- учешће у самовредновању школе
- односи и сарадња између ученика и наставника и стручних сарадника
- учешће ученика у хуманитарним акцијама и акцијама солидарности
- Јелка толеранције
- учешће ученика на такмичењима
- плакат – Стоп насиљу
- естетско уређење школског простора
- припрема прилога за школски лист „Основац“
- рад слободних и осталих ваннаставних активности ученика
- учешће ученика у школском маркетингу (изложбе, трибине, програми, ...)
- професионална оријентација ученика - припреме за избор средње школе
- мишљење чланова парламента о избору кандидата за доделу дипломе “Ученик генерације“
- ставови ученика о раду парламента
- организација свих манифестација ученика у школи и ван школе са посебним освртом на реализоване екскурзије, излете и школу у природи.

Подмладак Црвеног крста

Активност се одвија према упутствима датим у наставном плану и програму, а у сарадњи са Општинским одбором Црвеног крста Лазаревац. Сталне активности у којима ће ученици школе учествовати су следеће:

- Недеља борбе против туберкулозе
- Прикупљање чланарине црвеног крста и набавка основног здравственог материјала за приручне апотеке у школи
- Акције типа: “За срећније детињство”; “Солидарност на делу”; “Недеља црвеног крста”; “Недеља солидарности”
- Обележавање и учешће на конкурсима: “Друг другу”; “Крв живот значи”; “7. април-Светски дан здравља”
- Хуманитарне акције прикупљања одеће, обуће и хране за избеглице на територији МЗ којој школа припада.

19.ПРОГРАМ УВОЂЕЊА ПРИПРАВНИКА У ПОСАО И РАД ВОЛОНТЕРА

Циљ програма је способљавање наставника и стручних сарадника за самосталан образовно - васпитни и стручни рад и за полагање испита за лиценцу. Програмом увођења у посао наставник, васпитач и стручни сарадник - приправник стиче неопходна знања, вештине и вредносне ставове (у даљем тексту: компетенције) потрене за остваривање образовно-васпитног рада.

Задаци:

- педагошко-инструктивни рад ментора са приправником,
- педагошко-инструктивни рад педагога и психолога са приправником,
- инструктивни рад директора и секретара са приправником,
- организовање часа/активности за проверу савладаности програма.

За рад са приправником одређује се ментор

За ментора може бити одређен истакнути наставник, васпитач или стручни сарадник са истим степеном и врстом образовања као и приправник, који има лиценцу, једно од прописаних звања или најмање пет година радног искуства у области образовања и васпитања.

Ментора одређује директор установе решењем, почев од дана пријема у радни однос приправника, а по претходно прибављеном мишљењу стручног органа, и то за:1) наставника - од стручног већа за област предмета;2) васпитача и стручног сарадника у деčјем вртићу и дому ученика - од стручног актива;3) стручног сарадника у школи - од педагошког колегијума.

Директор може да одреди за ментора наставника, васпитача или стручног сарадника из друге установе исте врсте ако у установи нема одговарајућег лица.

Ментор уводи у посао приправника, и то: 1) пружањем помоћи у припремању и извођењу образовно-васпитног рада; 2) присуствовањем образовно-васпитном раду најмање 12 часова у току приправничког стажа; 3) анализирањем образовно-васпитног рада у циљу праћења напредовања приправника; 4) пружањем помоћи у припреми за проверу савладаности програма.

Наставник, присуствује настави, односно активностима ментора, а по препоруци ментора и раду других наставника, у трајању од најмање 12 часова у току приправничког стажа. Стручни сарадник установе, присуствује облику образовно-васпитног рада ментора, а по препоруци ментора и раду других стручних сарадника, у трајању од најмање 12 часова у току приправничког стажа. Ментор подноси извештај директору о оспособљености приправника за самостално извођење образовно-васпитног рада.

У установи се води: евиденција, у складу са законом, педагошка документација и документација о увођењу у посао приправника наставника, васпитача и стручних сарадника. Педагошка документација, у смислу овог правилника јесте: план рада (годишњи и месечни) и писане припреме за часове наставника, активности васпитача, односно план рада стручног сарадника, и други материјали којима се документује рад ментора и приправника.

Ментор води документацију о: 1) остваривању плана увођења у посао приправника; 2) темама и времену посећених часова, односно активности, 3) запажањима о раду приправника у савладавању програма и његовом напредовању; 4) препорукама за унапређивање образовно-васпитног рада и рада са родитељима; 5) оцени поступања приправника по датим препорукама.

Приправник, осим педагошке документације, води и документацију о: 1) остваривању плана увођења у посао; 2) темама и времену посећених часова, односно активности; 3) запажањима о свом раду са децом, односно ученицима; 4) препорукама ментора и сопственим идејама за унапређивање свих облика образовно-васпитног рада и рада са родитељима; 5) остваребим облицима стручног усавршавања.

Ова документација је саставни део портфолиа приправника.

Приправник коме престане радни однос у установи пре истека приправничког стажа преноси у другу установу портфолио и мишљење ментора о увођењу у посао до престанка радног односа. Уколико приправник који је у потпуности савладао програм увођења у посао, а коме престане радни однос у установи пре пријављивања за полагање испита за лиценцу, у другу установу преноси: портфолио, мишљење ментора и извештај комисије установе о савладаном програму.

Провера савладаности програма

Провера савладаности програма увођења у посао врши се на српском језику, односно језику на ком наставник, васпитач или стручни сарадник остварује образовно-васпитни рад, у складу са законом. Остварује се најраније након годину дана рада у установи, и то: извођењем и одбраном часа наставника у школи, односно извођењем активности и њеном одбраном у деčјем вртићу, као и приказом и одбраном активности стручног сарадника у установи и васпитача у дому ученика (у даљем тексту: одговарајући облик образовно-васпитног рада). Приправник бира, у сарадњи са ментором, тему облика образовно-васпитног рада.

Комисија за проверу савладаности програма

Проверу савладаности програма врши комисија у школи. Комисију образује директор решењем. Комисију чине најмање три члана, и то: 1) за наставника у школи - директор као председник, члан стручног већа за област предмета и стручни сарадник; 2) за васпитача који остварује предшколски програм у установи и васпитача у школи са домом – директор као председник, члан васпитно-образовног већа, односно педагошког већа и стручни сарадник; 3) за стручног сарадника - директор установе као председник, стручни сарадник установе и представник васпитно-образовног, наставничког или педагошког већа. Ментор не може да буде члан комисије, али има обавезу да присуствује провери савладаности програма. Проверу савладаности програма врши комисија у пуном саставу. Пред комисијом приправник изводи одговарајући облик образовно-васпитног рада. Оцену о савладаности програма даје комисија у писаној форми у виду извештаја. Приликом сачињавања извештаја комисија разматра: извештај ментора, евиденцију приправника о његовом раду, оцену комисије о припреми, извођењу и одбрани одговарајућег облика образовно-васпитног рада.

Извештај комисије садржи: основне податке о приправнику, тему одговарајућег облика образовно-васпитног рада и оцену остварености програма - "у потпуности савладао програм" или "делимично савладао програм". Када комисија оцени да је приправник делимично савладао програм, даје ментору и приправнику препоруку за даљи рад са роком за поновну проверу савладаности програма. Приправник који у потпуности савлада програм стиче право на полагање испита за лиценцу.

Програм рада волонтера

Програм рада волонтера односиће се на све сегменте образовно-васпитног рада у школи. Волонтери ће имати свог ментора. Ментор волонтера прави програм рада волонтера на основу анализе потреба школе. Волонтер све активности обавља под надзором одређеног ментора. Годишњи и месечне планове рада волонтер израђује у договору са ментором. Волонтер води дневну, месечну и годишњу документацију о свом раду.

20.ПРОГРАМ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ

Циљ стручног усавршавања је оспособљавање наставника и стручних сарадника за што успешније остваривање и унапређивање образовно-васпитног рада и стицање компетенција потребних за рад.

Задаци:

- Израда личних планова професионалног развоја
- Израда годишњег плана стручног усавршавања за установу
- Похађање семинара, стручних скупова и других облика стручног усавршавања који су акредитовани од стране Министарства – стручно усавршавање ван установе
- Организација, реализација и присуствовање различитим облицима стручног усавршавања на нивоу установе
- Израда годишњих извештаја о реализацији планираног стручног усавршавања и напредовања (појединачних и заједничког)

Закон о основама система образовања и васпитања одређује да су наставници и стручни сарадници дужни да се стално стручно усавршавају. Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставници и стручни сарадници дефинише структуру стручног усавршавања на годишњем нивоу:

- 64 сати годишње стручног усавршавања и то:
- 44 сата на нивоу установе
- 20 сати акредитованих семинара и стручни скупови

Носиоци активности:

- Директор и помоћници директора
- Наставници и стручни сарадници
- Координатор Тима за стручно усавршавање

21. ПРОГРАМИ РАДА СТРУЧНИХ САРАДНИКА

Послови стручног сарадника из сваке области рада, који се конкретизују кроз активности у оперативним плановима, наведени су у Службеном Гл.бр.5/2012 6/2021.

Стручни сарадници свој програм рада реализују у следећим областима:

- планирање и програмирање образовно-васпитног рада,
- праћење и вредновање образовно-васпитног рада,
- рад са наставницима,
- рад са ученицима,
- рад са родитељима, односно старатељима,
- рада са директором, стручним сарадницима, педагошким асистентом и пратиоцем ученика,
- рад у стручним органима и тимовима,
- сарадња са надлежним установама, организацијама, удружењима и јединицом локалне самоуправе,
- вођење документације, припрема за рад и стручно усавршавање.

Програм рада психолога

Циљ

Психолог школе применом теоријских и практичних сазнања психологије као науке доприноси остваривању и унапређивању образовно-васпитног рада у школи у складу са циљевима и принципима образовања и васпитања и стандардима постигнућа ученика дефинисаних Законом о основама система образовања и васпитања, као и посебним законима.

Задаци

- Учествовање у праћењу и подстицању развоја ученика.
- Подршка јачању наставничких компетенција и њиховог професионалног развоја.
- Учествовање у праћењу и вредновању образовно-васпитног рада и предлагање мера које доприносе обезбеђивању ефикасности, економичности и флексибилности рада школе.
- Учествовање у праћењу и вредновању остварености општих и посебних стандарда постигнућа ученика и предлагање мера за унапређивање.
- Подршка отворености школе према педагошким иновацијама.
- Развијање сарадње школе са породицом и подршка васпитним компетенцијама родитеља, односно старатеља.
- Сарадња са другим институцијама, локалном заједницом, стручним и струковним организацијама од значаја за установу.
- Стално стручно усавршавање и праћење развоја психолошке науке и праксе.

Програм рада педагога

Циљ

Применом теоријских, практичних и истраживачких сазнања педагошке науке педагог доприноси остваривању и унапређивању образовно-васпитног рада у школи, у складу са циљевима и принципима образовања и васпитања и стандардима постигнућа ученика дефинисаних Законом о основама система образовања и васпитања, као и посебним законима.

Задаци

- Учешће у стварању оптималних услова за развој ученика и остваривање образовно-васпитног рада,
- Праћење и подстицање целовитог развоја ученика,
- Пружање подршке наставнику на унапређивању и осавремењивању васпитно- образовног рада,
- Пружање подршке родитељима, односно старатељима на јачању њихових васпитних компетенција и развијању сарадње породице и школе по питањима значајним за васпитање и образовање деце и ученика,
- Учествовање у праћењу и вредновању образовно-васпитног рада,
- Сарадња са институцијама, локалном самоуправом, стручним и струковним организацијама од значаја за успешан рад установе,
- Самовредновање, стално стручно усавршавање и праћење развоја педагошке науке и праксе.

Програм рада библиотекара

Циљ

Стручни сарадника- библиотекар (у даљем тексту: школски библиотекар) својим стручним ангажовањем доприноси остваривању и унапређивању образовно-васпитног рада у основној школи, реализујући програм рада прилагођен наставним плановима и програмима. Програм рада обухвата задатке и послове из области образовања и васпитања, као и библиотекачко-информацијске послове из домена културних и уметничких аспеката. Он подстиче промовисање читања и самосталности ученика у учењу, остварује сарадњу и заједничко планирање активности наставника и школског библиотекара и локалне самоуправе.

Задаци

Школски библиотекар, реализовањем задатака и послова из области образовања и васпитања, библиотекачко-информацијских послова и културних активности школе доприноси унапређивању свих облика и подручја рада, тако што учествује у планирању, програмирању, организовању, унапређивању и праћењу рада школе.

Задаци библиотекара као члана школских тимова су:

- Развијање и неговање навике читања и коришћења библиотеке код ученика и наставника;
- Развијање и промовисање правилне употребе свих облика извора информација;
- Мотивисање за учење и подстицање на оспособљавање за самостално учење и образовање;
- Сарадња са наставницима, ученицима;
- Пружање помоћи обдареним ученицима при налажењу и избору одговарајуће литературе;
- Стварање услова за што непосреднији и једноставнији приступ библиотекачком фонду;
- Вођење аутоматизованог библиотекачког пословања (инвентарисање и сигнирање, каталогизација, класификација библиотекачке грађе).

Области рада

- Планирање и програмирање образовно-васпитног рада (планирање набавке литературе за ученике и наставнике, израђивање годишњих, месечних и оперативних планова, планирање и програмирање рада са ученицима у школској библиотеци).
- Праћење и вредновање образовно-васпитног рада (учешће у изради Годишњег плана рада, одабирање и припремање литературе за разне образовно-васпитне активности).
- Рад са наставницима (сарадња на промоцији читања, избору лектире и информисање корисника библиотеке о новоиздатим књигама и тематским изложбама).
- Рад са ученицима (припрема ученике за самостално коришћење различитих извора сазнања, ради на развијању позитивног односа према књизи, важности разумевања текста и упућивања на употребу енциклопедија, речника и лексикона, навикава ученике да пажљиво користе и чувају библиотекачку грађу, да узимају учешће у културно-просветним активностима у школи).
- Рад са директором и стручним сарадницима (сарадња у вези са потребама библиотеке, заједничко утврђивање приоритета при набавци књижевне и некњижевне грађе, припремање и организовање културних активности у школи).
- Рад у стручним органима (договор са Комисијом за културну и јавну делатност школе у вези са актуелним дешавањима на нивоу школе).

- Сарадња са надлежним установама (сарадња са другим школама и школским библиотекама, локалном самоуправом по питању промоције рада библиотеке).
- Вођење документације, припрема за рад и стручно усавршавање (праћење издавачке делатности и набавка каталога издавачких кућа, информисање корисника о новим књигама и часописима, праћење и евиденција коришћења литературе, вођење документације о раду школске библиотеке и стручна усавршавања – учешће на семинарима, трибинама и стручним скуповима).

22. ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Тим за развој школског програма прати реализацији у квалитет школског програма кроз своје годишње планове рада и предлаже мере за унапређивање на годишњем нивоу које могу бити основа за евентуалне анексе програма.

Оквирни план рада Тима

АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	МЕСТО РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ
Конституисање актива за текућу годину	Септембар	Школа	Избор координатора, подела задужења у тиму	Директор, координатор
Израда програма рада за текућу школску годину	Септембар	Школа	Дефинисање активности, начина реализације, временске динамике и носилаца активности	Координатор, актив.
Упознавање са школским програмом.	Септембар-октобар	Школа	Увид у школски програм и анализа садржаја	Сви чланови актива
Праћење реализације ШП у текућој школској години. Израда критеријума вредновања остваривања начела за израду школског програма	Континуирано од септембра	Школа	Сакупљање података и анализа, формирање евиденције кроз табеле	Сви чланови актива
Корекције ШП	Током године	Школа	Анекси у складу са: -Програмима наставе и учења - Законом о основама система образовања и васпитања, -Закон о основном образовању, - Акционим плановима Тима за рзвојно планирање и самовредновање	Директор, стручни сарадник, актив, руководиоци стручних већа
Праћење измена ШП	Током године	Школа	Сакупљање података, анализа, формирање листа.	Сви чланови актива
Иновирање ШП у складу са потребама у оквиру законске регулативе	Током године	Школа	Анекси у складу са: -Програмима наставе и учења - Законом о основама система образовања и васпитања, -Закон о основном образовању, - Акционим плановима Тима за рзвојно планирање и самовредновање	Стручна већа, актив, стручни сарадник, директор

Председник Школског одбора

Јасмина Спасојевић

М.П.

Директор школе

Славица Сунајко

